

**NAZWY
MIEJSCOWE
POLSKI
Sk-Sn**

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO

NAZWY MIEJSCOWE POLSKI

HISTORIA • POCHODZENIE • ZMIANY

pod redakcją

KAZIMIERZA RYMUTA

BARBARY CZOPEK-KOPCIUCH

i URSZULI BIJAK

Sk-Sn

XIV

KRAKÓW 2017

PRACOWNIA ONOMASTYKI INSTYTUTU JĘZYKA POLSKIEGO PAN
Kraków, al. Mickiewicza 31

Zespół opracowujący tom XIV

URSZULA BIJAK (UB), BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH (BCz), IWONA NOBIS (IN),
ROZALIA PRZYBYTEK (RP), PAWEŁ SWOBODA (PS), KATARZYNA WASILEWSKA (KW)

Autorzy i współautorzy haseł tomu XIV

URSZULA BIJAK (UB), ELŻBIETA BORYSIAK (EB), BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH (BCz),
PAWEŁ DUDEK (PD), ALEKSANDRA GALASIŃSKA (AG), WANDA MAKUŁA-KOSEK (WK),
IWONA NOBIS (IN), ROZALIA PRZYBYTEK (RP), PAWEŁ SWOBODA (PS),
KATARZYNA WASILEWSKA, URSZULA WÓJCIK (UW),
KINGA ZAWODZIŃSKA-BUKOWIEC (KZ), ZOFIA ZIERHOFFER (ZZ)

Recenzent

EWA WOLNICZ-PAWŁOWSKA

Konsultanci

MARIA MALEC — odosobowe nazwy miejscowości
JÜRGEN UDOLPH — nazwy niemieckie i łużyckie
ZBIGNIEW BABIK — nazwy archaiczne
ELŻBIETA KOWALCZYK-HEYMAN — toponimia Mazowska

Redakcja wydawnicza

EWA BEDNARSKA-GRYNIEWICZ

Projekt okładki

ROBERT J. OLEŚ

Skład i łamanie

REGINA WOJTYŁKO

© Copyright by Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków 2017

ISBN 83-85579-29-X całość
ISBN 978-83-64007-42-2 tom XIV

Wydanie 1. Nakład: 250 egz.

Druk i oprawa:

Wydrukowano w drukarni www.totem.com.pl

Sk

Skaal zob. **Skaly** (1)

Skaczna (Góra) zob. **Zawada** (23)

Skadla, wś, kiel., gm. Gnojno, 9,5 km na pld.-wsch. od Chmielnika: N. de *Scadla*, canonicus Leopoliensis (1455) CEp III 80; *Szkadla* 1673, *Skudla* (!) 1783 AtSd(kartoteka); *Skadala* (!) 1787 Spis 402; *Skadla* 1827 Tabella II 172; *Skladla* (!) 1889 SG X 680; *Skadla* 1902 Przew II 159; *Skadle* 1921 Sk III 131; *Skadle* 1933 SkBy 1543; *Skadla*, -li, *skadliński* 1966 UN 19, 60. — Nazwa niejasna. Może należałoby łączyć ją z czasownikiem **kadnoti* oraz pierwotnym participium na -l- w znaczeniu 'okadziałe (miejsce)' itp., por. psł. **kaditi* 'kadzić' ESSJ IX 109–10, SEBor 218, stp. *kadzić*, *okadzić* Sstp III 217, V 550. Okresowo *Skadle*, w l. mn. Lit.: KopKiel 352. IN

Skadle zob. **Skadla**

Skadla zob. **Skadla**

Skaibotten zob. **Skajboty**

Skaisgirren zob. **Skajzgiry**

Skajboty, wś, olszt., gm. Barczewo, 7,5 km na pld. od Barczewa: discretis et honorabilibus ... Wopel Schaywoth dictis suisque ... Centum et viginti Mansos 1359 MWrm II 290; *Scayboth* 1362 Ger 159; in bona ... *Schaybothen* 1380, villa *Schaywoten* ... *Schawoth* (1388) MWrm V 68, 178; Balthesar *Schayboth* 1435 MWrm IX 620; Balthazare de *Scaybot* ok. 1464 MWrm III 107, przyp. 116; ... Ville *Schayboth* (1487) MWrm II 345 (uwaga); *Scaibot*, *Scaiboth* 1517, *Scaibot*, *A[n]tiqua* 1519 Locationes 78, 83, 85; *Skaybotten* 1615 RLWrm 272; *Skaibotten*, *Scayboten* 1656 Kolberg 246, 250; *Skaibotten* 1755 MpEnd; *Skai-botten* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Skaibotten* — *Skajboty* 1879 KętN 197; *Skajboty* 1889 SG X 835; *Skaibotten* — *Skajboty* al. *Skajwoty* 1946 Ley I 72; *Skaibotten* — *Skajboty*, -t, *skajboc-ki* 1947 MPol XXV nr 111; *Skajboty*, -bot 1982

WUN III 224; gw. *skajboły*, -*uf*, *skajbocki*, też *skajwoti*. — Pruska n. **Skaibutis*!/**Skaibutai* od n. os. *Schaywoth*, por. pierwszy zapis. Etymologia antroponimu mimo dotychczasowych prób objaśnienia nadal mało przejrzysta (może od prus. **skaib-*, **skeib-*, por. prus. *schai* 'tutaj', lit. *skiebti* 'rznąć, ciąć, piłować; kroić (chleb), orać (ugór)' Būga, Rinkiniai raštai I 162, 164, lit. n. os. *Skái-vydas*, *Skái-vydis* Lpvž II 728 i **-but*, prus. *buton* 'być', *buttan* 'dom', n. os. *Bute*, *Buti-gede*, *Buti-labs* TAP 20–1, 135). Nazwy niem. i pol. są adaptacjami fonetyczno-fleksyjnymi n. prus. Lit.: PospWrm 144–5; PrzybBalt 264. RP

Skaje, wś, łomż., gm. Szczuczyn, 2 km na pñ. od Szczuczyna: *Szuky* 1426 MkM I nr 240, 308, 327; inter gran. Mitoray et Marti Szuka 1436 SHGMz(MK 335, 80); ultra granicies Martini Szuka 1447, 1466 SHGMz(MK 337, 16); inter bona Szuka Martini 1470 SHGMz(MK 341, 11); *Szuki Martiny* 1577 ŻDz XVI 363; *Skaie* 1783–84 RejKor 658; *Skaie* 1827 Tabella II 172; *Skaie* 1839 MpKwat V 1; *Skaje* 1889 SG X 635; *Skaje*, *Skaj*, *skajski* 1973 UN 155, 29. — Wieś powstała przed 1416 r. z nadania dla *Marcina Szczuki*, a jej nazwa pochodzi od nazw. właściciela. W XV w. odnotowano zestawienie *Szczuki-Marciny*, w l. mn. (zob. też n. m. *Szczuczyn*). Od XVIII w. n. *Skaje*, od n. os. *Skaja* (: *skajać się* 'zrzec się, cofnąć się') RymSEN II 429, w l. mn. (nazwisko jednak w tej okolicy obecnie nieznane). UB

Skajwoty zob. **Skajboty**

Skajzgiry, wś, suwał., gm. Dubeninki, 28 km na pñ.-zach. od Suwałk: *Skeiszgirren* 1589 PétVV 352; *Skaisgirren* 1599, 1736 PMT XII 123; *Skaisgirren* 1785 Goldb III 194; *Skaisgirren* 1796–1802 MpSchröt XII; *Skaisgirren* 1889 SG X 635; *Skajzgiry* — *Hellerau* 1938, *Skaisgirren* 1941 Choj 127; *Hellerau* 1938, *Skaisgirren* — *Skajsgiry* 1946 Ley

Skal

I 131; *Hellerau* — *Skajzgiry*, -ir, *skajzgirski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Skargi* 1951 PMT XII 123; *Skajzgiry*, -gir 1982 WUN III 224. — Nazwa o genezie lit., por. lit. n. m. *Skaistgiriai*, *Skaistgirys*, n. os. *Skaistgirys*, *Skaistgiris*, *Skaistys* Lpvž II 728 (: *skaistùs* 'jasny, czysty; przejrzysty; ładny, piękny' + *girià*, *girè* 'wielki las, puszcza' SESmoc 554, 182). W adaptacji nazwy do j. pol. synkopa -t-: **Skaist*-> *Skajs*-, *Skajz*- (z pod wpływem niem. wymowy s); człon -*giry* w l. mn. (jak w większości n. bałt. zamiast niem. końcówki -en). W 1938 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Hellerau*. Po 1945 r. ustalono n. *Skajzgiry*. Lit.: PrzybBalt 264; Szcześniak, PMT XII 123; PëtVV 352. RP

Skal zob. **Skala** (3), **Skaly** (1)

Skalbmierz, mto, kiel.: Gubertus prepositus *Scarbimiriensis* (1217)1634 KMłp II 27; *Scarbimir* (1242)XIV MPH II 838; Praeopositus *Scarmiriensis* (1256)XVI CdP III 69; *Scarbymirz* 1306–08 MVat III 91; *Scarbimirz* 1361 ZDM I 127; *Scarbimiria* 1379 Krak nr 564; *Scarmiriensi* 1420 Mog 120; *Scarbimierz*, *Skarbymyrz* 1485 Matr I nr 1749, 1814; *Skarymyersz* 1528 AS II 244; *Skarbimirz*, *Skarbimirsz* 1564 Lukrak II 70, 83; *Skarmierz*, do *Skarmierza* jadąc 1570 Ludrógkr 69 (przyp. 139), 72; *Skarbmierz* 1581 ŹDz XIV 18; *Skarmierz* 1599 DKrak 5; z *Karmirza* 1604 PmK II nr 1648; *Skalmierz* 1629 RPobKr 122; *Skarmierz* 1680 Rej 331; *Szkalbmierz* 1783–84 RejKor 354; *Skalmierz* 1787, *Szkalbmierz* 1790 SHGKrMat 300; *Szkalbmierz* 1827 Tabella II 223; *Skalmierz*, *Skalbmierz*, *Szkalbmierz*, os. m. 1889 SG X 637–8; *Skalbmierz*, os. m. 1921 Sk III 106; *Skalbmierz*, mto 1933 SkBy 1543; *Skalbmierz*, -rza, *skalbmierski* 1966 UN 22, 45; gw. *skalbrneš*//*skalrniš*, -eža, *skalrnerski*//*skalrniški*. — Dawniej *Skarbimirz*, od n. os. *Skarbimir* SSNO V 86, VII 227 (: psł. **skr̥bēti* 'smucić, martwić, troszczyć się', por. też *skarbić* 'zbierać, gromadzić rzeczy cenne, dobra materialne i duchowe' Sstp VIII 217 i *mir* 'pokój'), z suf. *-*jb*. W XIII–XV w. zapisy nazwy zlatynizowane. Nazwa uległa przekształceniom fonetycznym — uproszczeniom, takim jak: zanik samogłoski śródgłosowej: *Skarbimirz* > *Skarbmirz*, uproszczenie grupy spółgłoskowej -*rbm*- > -*rm*-: *Skarbmirz* > *Skarmirz*, przejście -*ir*(z)- > -*er*(z)-: *Skarbimirz* > *Skarbimierz*. Wskutek rozpodobnienia na odległość *r-rz* > *l-rz* nastą-

piła zmiana n.: *Skarbimirz* > *Skalbmierz*, następnie uproszczenie grupy spółgłoskowej -*lb*- > -*l*-: *Skalbmierz* > *Skalmierz*; obecnie *Skalbmierz*. Lit.: RKrak 153; RospSEMIG 349; RymNmiast 217; Rospond, -*jb* 128. IN

Skaleniec, wś, sier., gm. Osjaków, 17 km na płn.-wsch. od Wielunia: *Skaliniec* 1933 Mp-25 (43-27-I); kol. *Skaleniec* 1935 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 28, poz. 385; *Skaliniec*, -*ńca*, cz. Dębiny 1974 UN 52, 22; *Skaliniec*, -*ńca* 1982 WUN III 224; *Skaleniec*, -*ńca*, cz. wsi Dębina 1996 MPol nr 79, poz. 713; *Skaleniec*, -*ńca*, *skaleniecki* 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Zapewne od ap. *skala*, z suf. -*iniec*, wtórnie -*eniec*, co wiąże się z położeniem miejscowości na wzniesieniu w dolinie Warty. Niewykluczone też pochodzenie od gw. *skalić* m.in. 'zbrudzić, pobrudzić, zmącić' (Śląsk, Małopolska, Kaszuby), por. też kasz. *skaliniec* 'dziecko zamorusane, brudasek' SGPRei (kartoteka). Poniżej wsi znajdują się tereny zalewowe Warty, nazwa mogła zatem mieć związek z nanoszeniem nieczystości przez rzekę. PS

Skalica zob. **Skalice**

Skalice, wś, wałb., gm. Ziębice, 6 km na płn. od Ziębic: fratres de *Skalic* 1239, de *Scaliza*, de *Schaliz*, de *Scaliz* 1250 SUR II 108, 247, 249; de *Scaliz* ... in dicta hereditate *Skaliz* ... de *Skaliz* 1259, *Scaliza* 1263 SUR III 186–7, 295; hereditatis *Scaliz* wlgariter nuncupate 1272 SUR IV 135; *Skaliz*, *Scaliz*, *Scalizci*, *Scaliza* 1273–76 GHenr 251, 264–6, 254, 379; de *Scaliza* 1291, de *Scalyz* 1293 SUR VI 14, 105; *Scaliz* 1302, *Scalicz* 1310 Reg nr 2707, 3118; *Scalicz*, *Scaliza* 1318, *Scalicz* 1321, *Zcalicz* 1332, *Scalicz* 1342 Reg nr 3749, 3802, 4172, 5092, 6749; *Scalicz* 1365 BulPol II nr 1373; *Reu-man* ok. 1567 ZfGS IV 304; *Reumen* 1666/67 J I 552; *Reymen* 1736 MpWielMunst; *Reumen* 1785 Z IV 80; *Reumen* 1845 K 544; *Skalice*, *Reumen* 1900 Myc 46; *Reumen*, *Skalice* 1941 Wzrosek 12; *Reumen* — *Skalice*, -*ic*, *skalicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skalice*, -*lic* 1982 WUN III 224. — Pierwotnie n. *Skalica*, od ap. *skala*, z suf. -*ica*. Nazwa niem. *Reumen* zapewne ma związek z czas. *raumen*, *reumen* 'opróżniać, sprzątać', też 'utworzyć przestrzeń, polanę w lesie' DWB XIV 285–6. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skalice*. Lit.: SNGŚI XII 98. PS

Skalice zob. **Rzymiany**

Skalimowo, wś, biał., gm. Boćki, 12 km na pld.-wsch. od Brańska: *Skolimowo* 1647 SHGPd (ADS, D. nr 152, k. 137v–138v); *Jakubowicze dicta Skolimowo* 1674 MichZM 172; *Jakubowice Skolimowo Kochany* 1676 Kond 182; *Skolimowo* 1725 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 130); *Сколумово*, dwie wsie 1878–86 Kond 182; *Skalimowo, Skolimowo* 1902 SG XV/2, 588; *Skolimowo* 1921 Sk V 22; *Skalimowo* 1952 UW 158; *Skalimowo, -wa, skalimowski* 1972 UN 153, 13; gw. *skal'imovo, -va, skal'imoski*. — Dawna n. *Skolimowo* przeniesiona z n. m. *Skolimowo* na Mazowszu, zob. *Skolimów*. Wtórnie *Skalimowo*, wskutek pomieszania samogłosek *a, o* w sąsiedztwie spółgłoski sonornej *l*. W XVIII w. n. zestawiona *Jakubowice Skolimowo Kochany*; n. *Jakubowice* od im. *Jakub*, z suf. *-owice*, n. *Kochany* od n. os. *Kochan* SSNO III 39 (: *kochać*), w l. mn. Lit.: Kond 182. EB/IN

Skalin (1), wś, szczec., gm. Gryfice, 5,5 km na pln.-wsch. od Gryfic: *Schellin* 1618 MpLub; *Schellin* 1628 Rzduma II 90; *Schellin* 1789 MpGillyPom; *Schellin* 1834 MpUMbl 688; *Schellin* — *Skalin, -na, skaliński* 1948 MPol XXV nr 14; *Skalin, -na* 1982 WUN III 224. — Na podstawie niemieczonych zapisów n. można rekonstruować jako **Želin*, od n. os. **Žel*, por. *Želek, Želisz* SSNO VI 362 (: *Želimir*), z suf. *-in*, lub jako **Zielin*, od ap. *ziele, ziolo*, przym. *zielony*. F. Lorentz i R. Trautmann odczytują ją jako **Skalin* i wywodzą od ap. *skala*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skalin*. Lit.: LorSNH 105; TrautmElb II 11; Rzduma II 90. BCz

Skalin (2), wś, szczec., gm. Stargard Szczeciński, 7,5 km na pld.-zach. od Stargardu Szczecińskiego: villas ... *Scalin* et Sarowe (1248)1308, *Schallin* (1248)1356 PU I 559; *Schellin* 1325 Rzduma II 90; *Schellin* 1540 PomKirch II 46; *Schellin* 1618 MpLub; *Schellin* 1789 MpGillyPom; *Schellin* 1834 MpUMbl 1242; *Schellin* — *Skalin, -na, skaliński* 1947 MPol XXV nr 111; *Skalin, -na* 1982 WUN III 224. — Na podstawie niemieczonych zapisów n. można rekonstruować jako **Žalin* lub **Želin*, od n. os. **Žal*, por. *Žal* SSNO V 272, lub **Žel*, por. *Želek, Želesz*, z suf. *-in*. R. Trautmann i F. Lorentz nagłosowe *Scz* z pierwszego zapisu odczytali jako *Sk-* i łączyli n. z ap. *skala*; stąd ustalenie urzędowej n. w formie *Skalin*. Odczytanie to wydaje się mało prawdopo-

dobne. Nazwę ewentualnie łączyć można z ap. *žal, žale* 'cementarz', stp. *žale* 'żal'. Lit.: TrautmElb II 11; LorSNH 105; Rzduma II 90. BCz

Skaliniec zob. **Skaleniec**

Skalisze, os. leśna, dawniej wś, suwał., gm. Budry, 14,5 km na pln.-wsch. od Węgorzewa: *Skollischken* ir *Schkalischkenney* 1590, *Skallischkem, Skallischkemey* bez daty PëtVV 353 (tu?); *Skallischken* 1785 Goldb III 194; *Skalischen* F. A. 1796–1802 MpSchröt XII; *Skalischen*, leśn. 1889 SG X 636; *Altheide* 1938, *Skalischen* — *Skalisze*, wś 1946 Ley I 16; *Altheide* — *Skalisze, -szy, skaliski* 1947 MPol XXV nr 111; *Skalisze* — *Altheide* (*Skalischen*), os. 1951 Rosp 291; *Skalisze, -szy*, gaj. 1982 WUN III 224; *Skalisze, -szy* 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Dawna n. lit. **Skališiai*, od n. os. *Skališius* (: *skališius* 'pies gończy, ogar' Lpvž II 729 lub *skālyti* 'wyć, skamleć', *skālūti* 'płukać, myć', *skalius* 'szczepki, łupki' Zinkevičius 195). Formy niem. *Skollischken, Skallischken* wskazują na pierwotną postać *Skališkēs* (lit. suf. *-išk-*, niem. *-ischk-*), wtórnie *Skallischen*. Wieś miała prawdopodobnie oboczną n. z członem *-kiēmas*, jeśli identyfikacja zapisów jest pewna (zob. *Skaliszkiejmy*). W 1938 r. administracyjna zmiana n. na niem. *Altheide*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skalisze*. Lit.: Przybalt 264; PëtVV 353. RP

Skaliszki zob. **Skaliszkiejmy**

Skaliszkiejmy, wś, suwał., gm. Banie Mazurskie, 12,5 km na zach. od Gołdapi: *Skollischken* ir *Schkalischkenney* 1590, *Schkalischkem, Schkalischkemey* bez daty PëtVV 353 (tu?); *Skallischkehmen* 1785 Goldb III 194; *Skallischkehmen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Skalischkehmen* 1889 SG X 636; *Skaliszki* — *Grossteinau* 1938, *Skalischkehmen* 1941 Choj 17; *Grossteinau* 1938, *Skallischkehmen* — *Skaliszki* 1946 Ley I 17; *Grossteinau* — *Skaliszkiejmy, -jm, skaliszkiejmski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skaliszkiejmy* — *Grossteinau* (*Skallischkehmen*) 1951 Rosp 291; *Skaliszkiejmy, -kiejm* 1982 WUN III 224. — Wieś założona w 1565 r. Nazwa prawdopodobnie pochodzenia lit., od n. os. *Skališius*, zob. *Skalisze* (*Skalich* lub *Skalisz* otrzymał tu nadanie) + lit. *kiēmas, káimas* 'podwórze, zagroda; wieś' SE-Smocz 284. Niepewna jest identyfikacja zapisów z PëtVV 353 (zob. *Skalisze*). W 1938 r. urzędowo

Skallischen

wprowadzono n. niem. *Grossteinau*. Po 1945 r. ustalono n. *Skaliszkiejmy*; wariant *Skaliszki* można uznać za błędny. Lit.: PrzybBalt 264–5; Szcześniak, PMT XII 88; PëtVV 353. RP

Skallischen zob. **Skalisze**

Skallischkehmen zob. **Skaliszkiejmy**

Skallischken zob. **Skalisze**

Skalmierowice (1), wś, bydg., gm. Gniewkowo, 6,5 km na pld.-zach. od Gniewkowa: *Skarmyrowyce* 1489 Lupbrz 159; *Skarmiroviche* 1527 Vlad XI 63; *Skarmiroviche* 1577 Vlad XVI 28; *Scapnirowicze* (!) 1577 Vlad XVII 79; *Skarmierowice* 1583 ŻDz XII 248; *Skalmirowice* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Skalmirowice* 1846 KsP 566; *Skalmirowice*, urząd. *Skalmierowice bei Inowrozlaw* 1889 SG X 638; *Skalmierowice* 1933 SkBy 1543; *Skalmierowice*, -wic 1982 WUN III 224. — Dawniej *Skarmirowice*, od n. os. *Skarbimir* SSNO V 86 (tu z uproszczeniem fonetycznym -rbm- > -rm-), z suf. -owice. Zmiana *Skarmirowice* > *Skalmierowice* w wyniku dysymilacji r-r > l-r oraz przejścia iR > eR. AG/KW

Skalmierowice (2), wś, bydg., gm. Janikowo, 10 km na pln.-zach. od Strzelna: de *Scarmirowicz* (?) 1401, de *Skarbimiroviche* 1470 Koz V 295; *Skarmyrowyce* 1489 Lupbrz 173; *Skarbimiroviche*, *Skarmiroviche* 1527 Vlad XI 31, 56, 63; *Skarmy-rzowycze* 1534 VisitGn 501; *Skarmirowice* 1536, 1565, *Skamirowice* 1583 ŻDz XII 253; *Skalmierowice* 1785 MpPerKu; *Skalmirowice* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Skalmirowice* 1846 KsP 566; *Skalmirowice*, urząd. *Skalmirowitz bei Markowitz* 1889 SG X 638; *Skalmierowice*, niem. *Skalmirowitz* 1921 Sk X 84, 155; *Skalmierowice* 1933 SkBy 1543; *Skalmierowice* 1952 UW 54; *Skalmierowice*, -wic, *skalmierowicki* 1972 UN 181, 6. — Nazwa niem. jest substytucją fonetyczną n. pol. AG/KW

Skalmierz, wś, sier., gm. Błaszkki, 5 km na pln. od Błaszek: *Scarbimirz* 1391 SHGŁęcz II 97; *Skarbymyrz* 1496, *Skarmyrz* 1511 ŻDz XIII 171, 180; *Skarmyerz* 1511–23 ŁLB II 65; *Skarmyrz* 1553 ŻDz XIII 218; *Skalmierz* 1802–03 MpGillyPr; *Szkalmierz* 1839 MpKwat I 4; *Skalmierz* 1889 SG X 638; *Skalmierz* 1921 Sk II 19; *Skalmierz*, -rza 1982 WUN III 224; gw. *skalñiś*, -ñiża, *skalñerski*. — Dawniej *Skarbimi(e)rz*, od n. os. *Skarbimir*, z suf. *-jb. W n. doszło do uproszczenia grupy -rbm- > -rm-, a następnie przejścia

-rm- > -lm-, zob. *Skalbmierz*. Lit.: SHGŁęcz II 97; Rospond, -jb 128. PD/KW

Skalmierz zob. **Skalbmierz**

Skalmierzycze, dziś *Skalmierzycze*, wś, i *Nowe Skalmierzycze*, mto, kal.: [*Skalmierzycze*] (1343) ŁLB II 7, przypis; *Skarbimirzice* 1357, *Scarmiricz* 1390 KW III 70, 627; de *Scarbimirz* 1405 RWłkp IV nr 144; villa *Scarbimirzice* 1408 KW V 144; in *Skarbymyrzycze* 1471 AC III nr 863; *Skarmirzice* 1507 ŻDz XII 129; de *Skarmyerzycze* 1511–23 ŁLB II 7; *Skarmyrzs* 1511/12 VisitGn 394; *Skarmierzice* 1576 SHGKI(ASK 12, 600); *Skarmirzicze* 1579 ŻDz XII 129; *Skalmierzycze* 1618–20 PKal 46; *Szkalmierzycze* 1620 MKI(Tab 11, 35); *Skalmierzycze* 1789 MKI(Tab 22, 281); *Skalmirzycze*, urząd. *Skalmierzycze* 1889 SG X 638–9; *Skalmierzycze*, niem. *Skalmirschütz* 1902 MycPn 105; *Skalmierzycze Stare*, *Skalmierzycze Nowe* ok. 1914 KLB 100; *Skalmierzycze*, niem. *Skalmirschütz*, st. kol., *Skalmierzycze Nowe*, niem. *Neu Skalmirschütz*, wś 1921 Sk X 64, 155; *Nowe Skalmierzycze*, -wych -rzyc, *Skalmierzycze*, -rzyc 1981, 1982 WUN II 576, III 224; gw. *skalñeżyce stare*, -życ -ryż, *skalñeżyce nowe*, -życ -vyż, *skalñerski*. — Dawniej *Skarbimi(e)rzycze*, od n. os. *Skarbimir*, z suf. -ice, przejściowo *-jb. O zmianie *Skarbimi(e)rzycze* > *Skalmierzycze* zob. *Skalbmierz*, *Skalmierz*. W związku z wyodrębnieniem się dwu obiektów n. z członami dyferencyjnymi od przym. *nowy* i *stary*. Ostatecznie drugi z nich uległ elipsie. Lit.: RymNmiast 163; RospSEMIG 252; ZierNmiast 103–5. ZZ/PS

Skalmirowitz zob. **Skalmierowice** (2)

Skalnik, wś, krośn., gm. Nowy Żmigród, 15,5 km na pln.-zach. od Dukli: *Scalnick* 1391 SHGK(kartoteka); *Scalnyk* 1416, *Scalniky* 1420 Hel II nr 1435, 1710; *Skalnik* 1470–80 DB I 494; *Skalnik*, na gruncie ... *Skalnika* 1564 Lukrak I 125; *Wieś Skalnik* 1765 Lukrak 155; *Skalnik* 1889 SG X 639; *Skalnik* 1921 Sk XII 17; *Skalnik*, -ka, *skalnicki* 1965 UN 58, 108; łemk. *Skalnyk*. — Od ap. *skala*, z suf. -nik; okresowo n. w formie pluralnej. Lit.: RBiecz 45. IN

Skalniki zob. **Skalnik**

Skalno, wś, szczec., gm. Karnice, 10,5 km na pln.-zach. od Trzebiatowa: *Eiersberg* 1618 MpLub; *Eyersberg* 1789 MpGillyPom; *Eiersberg* 1834 MpUMbl 601; *Eiersberg* — *Skalno*, -na,

skaleński 1948 MPol XXV nr 14; *Skalno*, -na 1982 WUN III 225. — Dawniej zapewne **Meiersberg*, nazwa przeniesiona z pfn. Westfalii, zmieniona na *Eiersberg*, może w wyniku fałszywej dekompozycji **zu dem Meiersberg* > **zum Eiersberg* > *Eiersberg*, por. *Baltische Studien* VI/1, 1939, 166. Nazwę *Skalno* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Marciniak, *Dobra kapituły kamieńskiej do połowy XV wieku*, 1970, 58. BCz

Skalskie, cz. Olkusza, dawniej wś, kat.: *Skal-sko* (!) 1782–83 SHGKrMat 278; *Skalskie* 1783–84 RejKor 298; *Skalskie* 1787 MpPerKr; wieś *Skalskie*, od gromady wioski *Skalskiego* 1789 Lukrak I 143, 186; *Skalskie* 1850 MpChrz; *Skalskie*, wś 1889 SG X 639; *Skalskie*, wś 1933 SkBy 1543; *Skalskie*, -kich, *skalszczański*, wś 1964 UN 11, 94; *Skalskie*, -kich 1982 WUN III 225; gw. *skalske*, -iχ, *skalscajski*. — Od ap. *skala*, z suf. -skie, w l. poj. rodzaju nijakiego, na co wskazuje zapis z 1789 r. Wtórnie pluralizacja nazwy. Lit.: RKrak 153. IN

Skalung zob. Skalągi

Skala (1), wś, jel., gm. Lwówek Śląski, 5 km na pfn. od Lwówka Śląskiego: Sydil *Holstein* 1366 LandbSch I nr 126; uf dem *Holensteyne*, *Holensteine* 1385 LandbSch II nr 36, 70; *Holenstein* (1385) K 237; *Holesteine* 1395 LandbSch II nr 1428; das furwerg czum *Holstynne* 1401, vorwerke zum *Holensteyne* 1406, *Holensteine* 1407 LandbSch III nr 1042, 1651, 1848; *Holnsteyne* 1431, *Holinsteyne* 1439, *Holensteyne* 1446 CdSil XXXII 48, 50, 51; *Holenstein* 1529 CdSil XXXIII 87; *Holenstein* 1604 CdSil XXXV 254; *Hollstein* ok. 1660 MpDSLav; castrum *Hollstein* 1687 J IV 363; *Hollstein* seu *Holenstein* 1736 MpWielJav; *Höllstein* ..., begreift das Ober- und Nieder-Vorwerk 1786 Z VI 120; *Hohlstein* 1801 WBeschr II 204; *Hohlstein* 1845 K 237; *Hohlstein* 1941 Wrzosek 35; *Hohlstein* — *Skala*, -y, *skalski* 1948 MPol XXV nr 14; *Skala*, -ly 1982 WUN III 225. — Dawna n. niem. *Hol(en)stein*, później *Hohlstein*, od przym. śrwniem. *hol*, niem. *hohl* 'wydrążony, pusty, wklęsły' Lex 91, DWB X 1712 i ap. *Stein* 'kamień'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skala*. Lit.: SNGŚI XI 101; SGTS VII 511–5. PS

Skala (2), mto, krak.: *Scala* ante Castrum (1228–29) SRS I 26; de *Scala* 1235 KMłp II 57;

de *Scala* 1259, in loco, qui *Lapis sancte Marie* uulgariter nuncupatur 1260, Monasterij de *Lapide sancte Marie* 1260, Monasterio *Scalensi* 1262 KMłp I 65, 66, 71; Conuentus Magne *Schale* vel in *lapide Sancte Marie* 1275 KMłp I 104; heredes de *Scala* ... hereditatem suam antiquam *scalam* nuncupatam 1281, de *Skala* (1295), uillarum *Scala*, Welmoza et Zadroze 1334, de *Scala* ... prope *Scalam* 1348, in ciuitate *Scala* 1351 KMłp I 119, 145, 231, 270, 277; de oppido *Skala* (1424) 1577 ZDM II 37; oppidum *Skala* (1442) XV ZDM III 22; *Skala* 1470–80 DB I 237; *Skala* 1564 Lukrak II 71; do miasteczka *Skaly* 1570 Ludrógkr 74; *Skala* 1581 ŻDz XIV 159; w *Skale* 1644 DiarOśw 64; *Skala* 1680 Rej 329; *Skala*, mto 1783–84 RejKor 346; *Skala*, os. m. 1889 SG X 639–41; *Skala*, os. m. 1933 SkBy 1543; *Skala*, -ly, *skalski* 1964 UN 11, 104; *Skala*, -ly, wś 1982 WUN III 225; *Skala*, mto 1986 MPol nr 34, poz. 261. — Od ap. *skala*. W średniowieczu był tu klasztor klarysek, stąd zlatynizowane zapisy *Lapis Sancte Mariae*. Miasto leży w pobliżu skały o n. *Grodzisko*, która pierwotnie też nosiła n. *Skala*, por. locum *Scala* [1257] 1262, castellum dictum *Grodzysko* 1396 SHGKr II 72. Lit.: RKrak 153–4; RospSEMIG 349; RymNmiast 217. IN

Skala (3), wś, legn., gm. Wądroże Wielkie, 8 km na pfn.-wsch. od Jawora: in *Scala* ok. 1300 CdSil XIV 122; *Sckal* 1370 LandbSch I nr 404; *Scal* (1370) K 640; in villa *Skal* 1371 LandbSch I nr 538; *Skal*, *Schal* 1389, *Scael* 1390, *Scal* 1391, *Skal* 1393 LandbSch II nr 621, 1039, 913, 870, 1112; *Skal* 1396, *Scal* 1397, *Skal*, *Scal* 1402, *Skale* 1403, *Skal* 1407 LandbSch III nr 70, 204, 1170, 1195, 1567, 1862; *Skal* 1454, *Schol* 1455, *Schkol* 1470, *Scol* 1481, *Schkoll* 1507, *Skoell* 1508 CdSil XXXV 96, 97, 108, 112, 137; *Schkoll* 1659 CdSil XXXIII 93; *Schol* ok. 1660 MpDSLav; *Schkoll* 1687 J IV 217; *Sckohl* 1736 MpWielJav; *Skohl* 1786 Z VI 53; *Skohl* 1845 K 640; *Skala* (*Skohl*) 1900 Myc 46; *Skohl* ... j[etzt] *Weidenwerder* 1941 SOV 354; *Weidenwerder* — *Skole* 1941 Wrzosek 33; *Weidenwerder* — *Skala*, -y, *skalski* 1947 MPol XXV nr 124; *Skala*, -ly 1982 WUN III 225. — Nazwa *Skala* zniemczona jako *Skal*, wtórnie *Skohl*, też *Schkol*. Nazwę niem. *Weidenwerder* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skala*. Lit.: SNGŚI XII 101. PS

Skala

Skala (4), cz. Ćmielowa, dawniej wś, tarnob.: *Skala* 1508 ŻDz XV 486; *Skala*, os. 1877 Zin II 147; *Skala*, os. 1889 SG X 641; *Skala*, os. 1902 Przew II 160; *Skala*, wś 1921 Sk III 81; *Skala*, wś 1933 SkBy 1543; *Skala* 1961 Mp-25(Opatów); *Skala*, -ly 1966 UN 27, 19. Lit.: KSand 178. *IN*

Skala zob. **Garbacz**, **Pieskowa Skala**, **Skalka** (2)

Skala Maior zob. **Skaly** (2)

Skala Minor zob. **Skaly** (2)

Skalawskie Holendry zob. **Rybieńko** (3)

Skalągi, wś, opol., gm. Wolczyn, 5,5 km na płn.-wsch. od Wolczyna: ville etiam Polonicales *Zcalangi* (1261)1557 SUr III 343; *Scalongi* (1261)1650 Reg nr 1074; *Zabagni* (!) (1261)1650 SUr III 343; *Zabangi* (!) (1261)1650 Tzschoppe 345; Nota quoad *Scalander* X marce, *Scalander* habet L mansos ok. 1300 CdSil XIV 66, 171; *Scalonder* 1376 Heyne II 102; *Skalander* villa (1402) K 639; *Scalander* villa 1402, *Scalander*, von *Skalander* 1409 HaeG 436; de *Scalender* 1420, de *Scalandis* 1433 MUKr I 104, 163; zum *Skalander* 1442 ZfGS XV 98; *Skahlung* 1736 MpWielBreg; *Skalung* 1743 SNGŚI XII 101; *Skalung* 1783 Z I/2, 61; *Skalung*, *Skalegi* 1845 K 639; *Skalung*, *Skalągi* (za Lompą) XIX SNGŚI XII 101; *Skalung*, *Skalonki* 1900 Myc 46; *Skalągi* — *Skalung* 1939 Prus 66; *Skalegi* 1957 Rocznik... 22; *Skalągi*, -ląg 1982 WUN III 225; gw. *skąuągi* N 252. — Pierwotnie może **Skalągi*, później *Skalegi*, też *Skalegi*. Nazwa niejasna, być może związana z ap. *skala*, zniemczona jako *Skalung*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skalągi*. Lit.: BorGŚI 207; SNGŚI XII 101; Rocznik statystyczny województwa opolskiego, 1957, 22. *PS*

Skaląska Kolonia, przys., dawniej wś, włączony do Skaląg, opol., gm. Wolczyn: *Albrechtsthal*, eine ... neuerbaute Colonie 1783 Z I/2, 49; *Albrechtsthal*, Colonie 1801 WBeschr III 196; *Albrechtsthal*, *Kolonija Skaleńska*, kol. 1845 K 639; Colonie *Albrechtsthal* 1864 Triest 169; *Skaleńska Kolonia* — *Albrechtsthal*, wś 1939 Prus 66; *Albrechtsthal*, wś 1941 SOV 2; *Albrechtsthal* — *Skaleńska Kolonia*, -ej -nii, *skaleński* 1948 MPol XXV nr 14; *Skaleńska Kolonia* — *Albrechtsthal*, wś 1951 Rosp 291; *Kol. Skalągi* 1970 Mp-100(83.14.4); *Skaląska Kolonia*, -kiej -nii 1982 WUN III 225; n. zniesiona 2006 DzU nr 240,

poz. 1746. — Dawna n. niem. *Albrechtsthal* od n. os. *Albrecht*, z członem *-thal* (: *T(h)al* 'dolina'). Nazwa *Kolonija Skaleńska* od n. m. *Skalegi* (dziś *Skalągi*), wtórnie *Skaleńska Kolonia*, *Skaląska Kolonia*, z wyrównaniem do formy n. m. *Skalegi*, *Skalągi*. Lit.: SNGŚI XII 101–2. *PS*

Skalka (1), wś, częst., gm. Włodowice, 5 km na płn.-zach. od Zawiercia: *Skalka*, chałupa 1790 SHGKrMat 278; *Skalka* 1839 MpKwat II 7; *Skalka* 1889 SG X 646; *Skalka* 1921 Sk III 9; *Skalka*, -ki 1982 WUN III 225; gw. *skauka*, -ki, *skauceki*. — Od ap. *skalka* (: *skala*). Lit.: RKrak 154. *IN*

Skalka (2), cz. wsi Przemyków, dawniej wś, kiel., gm. Koszyce: *Scalka* 1257, *Scalka* 1262 KMłp I 69, 71, 74; *Scalca* 1490 ŻDz XV 443; *Skala* 1564 Lukrak II 84; *Skalka* 1581 ŻDz XIV 10; *Skalka* 1680 Rej 103; *Skalka* 1787 SHGKrMat 278; *Skalka*, wś 1889 SG X 646; *Skalka*, wś 1933 SkBy 1544; *Skalka*, -ki 1966 UN 22, 43. — W XVI w. też *Skala*. Lit.: RKrak 154. *IN*

Skalka (3), wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 8 km na płn.-wsch. od Kątów Wrocławskich: *Skalka* 1250 SUr II 251; *Schalkow* ok. 1300 CdSil XIV 48; *Shalcow* 1310, *Schalcow* 1334, *Allod Shalcow* 1339 Reg nr 3098, 5349, 6206; *Schalkow* 1350 DomWr 98; *Schalkow* (1351) K 583; *Schalkaw* 1353 LandB 110; *Schalkau* 1413 SNGŚI XII 102; *Schalkaw* 1425 DomWr 98; *Schalkow* 1426 Ng 274; *Schalkhaw* 1548 DomWr 98; *Schalka* 1561 MpHelwig; *Schalckau* 1579, *Schalke*, *Schalcke*, *Schalckau* 1666/67 J I 60, 428, 672; *Schalckau* 1736 MpWielWrat; *Schalkau* 1743 SNGŚI XII 102; *Schalkau* 1795 Z XII 209; *Schalkau* 1845 K 583; *Skladka* (*Schalcken*) (!), *Schalkau* (*Skladka*) 1900 Myc 46; *Schalkau*, *Siotków* 1941 Wrzosek 10; *Siotków*, *Skokowice*, n. przejściowe 1945 SNGŚI XII 102; *Schalkau* — *Skalka*, -i, *skatecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Skalka*, -ki 1982 WUN III 226. — Pierwotna n. *Skalka* została zniemczona jako *Schalkow*, wtórnie *Schalkau*, też *Schalke*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skalka*. Lit.: SNGŚI XII 102. *PS*

Skalka zob. **Skalka Polska**, **Zawada** (15a)

Skalka Niemiecka zob. **Skalka Polska**

Skalka Polska, przys., dawniej wś, kiel., gm. Łopuszno, 18 km na płn.-wsch. od Włoszczowy: *Skalka* 1801–04 MpHeld; *Skalka* 1839 MpKwat III 6; *Skalka* 1877 Zin II 147; *Skalka*

i *Skalka Niemiecka*, dwie wsi 1889 SG X 646; *Skalka*, kol. 1902 Przew II 160; *Skalka Polska*, *Skalka Niemiecka*, dwie wsi 1921 Sk III 141; *Skalka Niemiecka*, *Skalka Polska* 1964 Mp-25 (Włoszczowa); *Skalka Polska*, -ki -kiej, cz. wsi Ewelinów 1970 UN 35, 40; *Skalka Polska*, -ki -kiej 1982 WUN III 226. — Dawniej *Skalka*, wtórnie n. zestawiona z członami dyferencyjnymi od przym. *polski*, *niemiecki*, oddającymi zapewne stosunki etniczne. Utrwaliła się n. *Skalka Polska*. Lit.: KopKiel 76. IN

Skalowo, wś, poznań., gm. Kostrzyn, 2,5 km na zach. od Kostrzyna: *Skalowo* 1859 MpChr; *Skalów* al. *Skalowo*, os. wiejska 1889 SG X 647; *Skalowo*, os. podm. 1902 MycPn 147; *Skalowo*, -wa 1982 WUN III 226. — Od ap. *skala* lub od nazw. *Skala* RymSEN II 429, z suf. -owo, przejściowo -ów. ZZ/PS

Skalów, wś, kal., gm. Koźmin, 4,5 km na pld.-zach. od Koźmina: *Skalowo* (1338) KW II 514; de *Skalowo* 1405 RWlkp IV nr 129; *Scalowo* 1449 Koz III 197; in *Skalowo* 1498 Bob nr 498; *Skalowo* 1578 ŻDz XII 206; *Skalowo* 1674 MKI(ASK 74, 190); Wieś *Skalow* 1789 MKI(Tab 47, 82); *Skalów* 1889 SG X 647; *Skalów*, -łowa 1982 WUN III 226; gw. *skauuf*, -uova, *skauoski*. — Od n. os. *Skala* SSNO V 84 lub od ap. *skala*, z suf. -owo, później -ów. ZZ/PS

Skaluszyn zob. **Skołyszyn**

Skały (1), dziś *Skały* i *Nakło*, cz. Kotulina, dawniej wś, kat., gm. Toszek: *na Skale* 1736 MpWielOppol; *Skall* 1743, *Skall* 1759 SNGŚI XII 103; *Skaal*, ein klein Dorf, bestehet aus einem Vorwerk und 6 Gärtnern 1783 Z II 353; *Skaal* 1804 WBeschr VIII 158; Vw. *na Skale* 1809 MpAtSchl 18; *Skal*, Vw. *Skal* 1830 MpRey nr 172; *Skal*, *Skały* 1845 K 639; *Skaal*, ... zerfällt in ein herrschaftliches Vorwerk und ein Dorf 1864 Triest 518; *Skaal*, Vw. *Skaal* 1885 MpMbl(5576); *Skały*, *Skal*, *Skaal*, folw. i wś 1889 SG X 648; *Skały*, *Skaal* 1900 Myc 46; *Webern*, *Siedl. Rodenau* 1933 MpMbl(5576); *Skały* (*Skaal*) — *Webern* 1939 Prus 66; *Skaal* j[etzt] *Webern*, *Skaal* Vw. j. *Siedlung Rodenau* 1941 SOV 354; *Webern* — *Skały*, -skal (!), *skalski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nakło*, -ła, *Skały*, *Skal* 1981, 1982 WUN II 516, III 226. — Początkowo n. w formie wyrażenia przyimkowego *Na Skale*, od ap. *skala* lub

od niepoświadczonej n. ter. **Skala*; później *Skały*. Nazwę zniemczono jako *Skal*, też *Skaal*. Odnosiła się ona do wsi z folwarkiem. W okresie hitlerowskim wieś przemianowano na *Webern*, a folw. na *Siedlung Rodenau*. Po 1945 r. ustalono na ich określenie urzędowe nazwy *Nakło* (wś) i *Skały* (folw.). Lit.: SNGŚI XII 103. PS

Skały (2), wś, kiel., gm. Nowa Słupia, 14,5 km na pld.-wsch. od Bodzentyna: *Skala* utraque, videlicet *maior* et *minor* 1470–80 DB II 336; *Skały* 1578 ŻDz XIV 185; *Skały* 1783–84 RejKor 269; *Skały* 1787 Spis 411; *Skały* 1827 Tabella II 172; *Skały* 1889 SG X 647; *Skały*, *Skal*, *skalski* 1966 UN 23, 66. — Od ap. *skala*, z łac. członami odróżniającymi od przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy'. Wtórnie n. w formie pluralnej. Lit.: KSand 179; KopKiel 76. IN

Skampe zob. **Skape** (4)

Skandau zob. **Skandawa**

Skandawa, wś, olszt., gm. Barciany, 14,5 km na wsch. od Sępola: *Skandow* 1364 Ger 159; *Scandaw* 1437 GZ 68; *Schandaw* 1449 Ger 159; *Schandaw* 1533, *Schandaw* 1589, *Schandaw* 1620–21 HAPr V 33, 84; *Skandau*, wś 1789 Goldb I 211; *Skandau* 1796–1802 MpSchröt XI; *Skandau* 1889 SG X 648; *Skandau* — *Skandowo*, *Skandawa* 1946 Ley I 24, 191; *Skandau* — *Skandawa*, -y, *skandawski* 1946 MPol XXV nr 142; *Skandawa*, -wy 1982 WUN III 226. — Początki wsi sięgają lat 1335–41, por. n. pola [Felde] *Scandow* (1341) PrUr III 271. Pruska n. wsi **Skandaw*-s, z suf. -aw-, od n. os. **Skande*, por. prus. *Skandio*, *Skundio*, *Skondio* TAP 93, lit. *Skandulas*, *Skandūnas* Lpvž II 730 (: *skandinti*, *skęsti* 'pograżać, zanurzać, topić' SESmocz 561, też 'stawać się złym, niedobrym; gubić, szkodzić', prus. *au-skandinons* 'utopiony' Toporov Prus I 170). W zapisach niem. grafem *ch* zamiast *k*, suf. prus. -aw-, niem. -au, pol. -owo, współcześnie -awa. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 224–5; Ger 159; PrzybBalt 265; PétVV 353. RP

Skaradowo zob. **Szkaradowo**

Skaradzów zob. **Skarydzew**

Skaraszów, cz. Wólki Wieprzeckiej, dawniej wś, zamoj., gm. Zamość: *Skaroszów* 1839 MpKwat VI 11; *Skaraszów*, -szowa, cz. wsi 1967 UN 122, 21; *Skaraszów*, -szowa 1982 WUN III 226. — Od n. os. **Skarosz* lub **Skarasz* (: *skarac* 'wy-

Skarutki

mierzyć karę' RymSEN II 429), z suf. -ów. Lit.: CzChelm 191. BCz

Skarutki, dziś *Skarutki*, *Skarutki pod Las* i *Skarutki pod Rogóźno*, trzy wsi, skiern., gm. Domaniewice, 8,5 km na płn.-wsch. od Główna: *Skarschathkovicze* (!) (1359)XV KW III 132; *Skarathkovicze* (1385)1511/12, *Skarathkovicze* (1445, 1458)1511/12 VisitGn 111, 112; *Skarathkj*, *Skarutki* 1511–23 ŁLB II 344, 345; *Skarathki* (1531) VisitGn 674; *Skarutki* 1579 ŻDz XVI 150; *Skaradki* 1783–84 RejKor 100; *Skarutki* 1792 MpPerRw; *Skaradki* 1827 Tabella II 172; *Skarutki* 1839 MpKwat III 4; *Skarutki* 1889 SG X 648; *Skarutki* 1921 Sk I 70; *Skarutki*, *Podlas* 1938 Mp-100(40-29); *Skarutki*, *Skarutki-Podlas*, *Kol. pod Rogoźnem* 1971 Mp-50(113.1); *Skarutki*, *-tek*, *skaratkowski*, wś, *Skarutki pod Las*, *-tek pod Las*, *Skarutki pod Rogoźno*, *-tek pod -nem*, *Stara Wieś*, *-rej Wsi*, cz. wsi 1973 UN 44, 14; *Stara Wieś* (*Skarutki*), *Skarutki pod Las*, *Skarutki pod Rogoźno* 1981 Mp-25(113.13); *Stara Wieś*, *-rej Wsi*, *Skarutki pod Las*, *-tek pod Las*, *Skarutki pod Rogoźno*, *-tek pod -nem* 1982 WUN III 226, 303; *Skarutki-Stara Wieś*, *Skarutki pod Las*, *Skarutki pod Rogoźno* 1991 Mp-50(N-34-136-D); *Stara Wieś*, po zmianie: *Skarutki*, *-tek*, *skaratecki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Od n. os. *S(z)karadek* SSNO V 306, z suf. *-owice*. W XVI w. n. przeszła do kategorii nazw pluralnych. Forma *Skarutki* zmaszowana i z ubezdźwięcznieniem *d > t*. W XX w. na gruntach wsi powstały kolonie o nazwach *Podlas* (od wyrażenia *pod lasem*) i *Kolonia pod Rogoźnem* (od n. sąsiedniej wsi *Rogoźno* (6)), których nazwy, po włączeniu obiektów do wsi, otrzymały pierwsze człony od n. wsi *Skarutki*. Ta z kolei, w celu podkreślenia pierwotnej lokalizacji, nosi oboczną nazwę *Stara Wieś*. Lit.: SHGŁow II/2, 191; Wolff, Onom I 113; TaszyckiPatrMz 66. UW/PS

Skarutki pod Las zob. **Skarutki**

Skarutki pod Rogóźno zob. **Skarutki**

Skaratkowice zob. **Skarutki**

Skarbanowice zob. **Skarbanowo**

Skarbanowo, wś, włoc., gm. Izbica Kujawska, 4 km na wsch. od Izbicy Kujawskiej: [*Skarbanowice*, *Skarbanowo* 1385–1400] Łęcz III XXXV; Michael *Scarbanowsky* (!) 1399 Koz V 295; *Scarbanowo* 1418 Koch nr 222; *Skarbanowo* 1489 Lupbrz 127; *Skarbanowo* 1527 Vlad XI 46;

Skarbanowo 1534 Inwwłoc 110; *Skarbanowo* 1557–66 ŻDz XIII 21; *Skarbanowo* 1598 Vlad XXI 49; *Skarbanowo* 1634 Rpodbrz 229; *Skarbanowo* 1674 Rpog 151; *Skarbanow* 1783–84 RejKor 845; *Skarbanow* 1785 MpPerKu; *Skarbanowo* 1827 Tabella II 172; *Skarbanowo* 1839 MpKwat II 3; Folwark *Skarbanowo* 1881 Borucki 372; *Skarbanowo* al. *Skarbonowo* 1889 SG X 648; *Skarbanowo*, *Skarbanowo-Część*, dwie wsi 1921 Sk II 26; *Skarbanowo* 1952 UW 70; *Skarbanowo*, *-wa*, *skarbanowski* 1970 UN 82, 19. — Dawniej *Skarbanowice*, od n. os. **Skarban* (: *Skarbimir*), z suf. *-owice*, wtórnie *-owo*, także *-ów*. Okresowo n. z członem odróżniającym od ap. *część*. Lit.: Koz V 295; Nieckula, *-ov-* 186. AG/KW

Skarbicierz zob. **Skarbiciesz**

Skarbiciesz, wś, lub., gm. Jeziorzany, 8,5 km na pld.-zach. od Kocka: *Skarbiezisz* 1569 ŻDz XIV 333; *Skarbicierz* 1783–84 RejKor 315; *Skarbicierz* 1877 Zin II 148; *Skarbicierz* 1889 SG X 648; *Skarbicierz* 1933 SkBy 1544; *Skarbiciesz*, *-sza*, *skarbieski* 1970 UN 119, 17. — Dawniej *Skarbiżyrz*, od n. os. **Skarbiżyr* (por. im. *Skarbimir*), z suf. *-*jb*, następnie wskutek metatezy spółgłosek i przejścia *-ir-* > *-er-* *Skarbierzyż* (w wymowie *-rzysz*). Forma *Skarbicierz* może w wyniku nawiązania do możliwego, ale niepoświadczonego im. **Skarbieciech*. Współcześnie n. w formie *Skarbiciesz*, oddającej wymowę. IN

Skarbiec, wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 11 km na płn.-zach. od Górowa Iławeckiego: Vw. *Schatzberg* ok. 1889 KDR nr 74; *Schatzberg* 1943 MpMbl(1668); *Schatzberg* — *Skarb*, folw. 1946 Ley I 28; *Schatzberg* — *Skarbiec*, *-bca*, *skarbiecki* 1948 MPol A-78; *Skarbiec* — *Schatzberg*, os. 1951 Rosp 292; *Skarbiec* 1982 Mp-10(212.214); *Skarbiec*, *-bca* 1982 WUN III 226. — Dawna n. niem. zapewne ponowiona z n. ter., ta zaś od ap. *Schatz* 'skarb' i od *Berg* 'góra'. Ustalona po 1945 r. nazwa *Skarb*, później urzędowo zmieniła na *Skarbiec*, nawiązuje semantycznie do n. niem. RP

Skarbiejewo zob. **Skarbiewo**

Skarbienica zob. **Skarbienice**

Skarbienice, wś, bydż., gm. Żnin, 4 km na pld. od Żnina: *Sbarbinichi* (1136) KW I 11; de *Skarbenschitz* (1288)1576 KW II 13; in *Skarbencice* (1293)XVI KW II 72; *Scarbinice* 1357 KW III 69;

de *Scarbenyche* 1456 MUKr I 264; *Szkarbyenyche*, villa 1511–23 ŁLB I 145; *Skarbienicza* 1577 ŻDz XII 191; *Skarbienice* 1618–20 PKal 261; *Skarbienica* 1674 MKI (ASK 74, 237); *Skarbienice* 1796–1802 MpSchröt XX; *Skarbienice* 1846 KsP 516; *Skarbienice*, urzęd. *Skarbiniec* i *Skarbinitz* 1889 SG X 648; *Skarbienice*, niem. *Skarbinitz* 1921 Sk X 127, 155; *Skarbienice*, -*nic*, *skarbieński* 1971 UN 192, 31; gw. *skarbińce*, -*ńic*, *skarbiński*. — Dawniej *Skarbinice*, od n. os. **Skarbin* (por. *Skarbinowa* SSNO V 87 i n. złożone typu *Skarbinir*), z suf. -*ice*. Przejściowo podstawą n. była n. os. **Skarbięta*, a w XVI i XVII w. odnotowano postać z suf. -*ica*. Nazwa zniemczona jako *Skarbinitz*, repolonizowana okresowo jako *Skarbiniec*. Utrwaliła się nazwa *Skarbienice*, z przejściem *iN* > 'eN. ZZ/PS

Skarbierysz zob. **Skarbiciesz**

Skarbieryż zob. **Skarbiciesz**

Skarbiewo, wś, bydg., gm. Koronowo, 5 km na zach. od Koronowa: *Scarbeuo* 1299 Kuj 234; *Skarbevo*, Buckowo et *Scarbevo magno et parvo* 1299, *Skarbevo* 1315, *Scarbowo* 1362 CdP II 150, 151, 198, 309; *Skarbevo* 1391 KW III 634; *Skarbyeyewo* 1489 Lupbrz 183; *Skarbiewo* 1527 Vlad XI 69; *Skarbiewo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Skarbiewo* 1889 SG X 648–9; *Skarbiewo* 1921 Sk X 5; *Skarbiewo*, -*wa*, *skarbiowski* 1972 UN 174, 11. — Od n. os. *Skarb* SSNO V 85 (: *Skarbinir*), z suf. -*ewo*, efemerycznie -*owo*; podstawa n. okresowo rozszerzona o -*ej-* (*Skarbiejewo*). Lit.: Nieckula, -*ov-* 186. AG/KW

Skarbięcice zob. **Skarbienice**

Skarbikowo, wś, warsz., gm. Kampinos, 10 km na pñ.-wsch. od Sochaczewa: Vw. *Lepkow* 1914 KdWR (Błonie); *Łebków*, wś 1921 Sk I 182; *Skarbikowo* 1934 Mp-100(40-31); *Skarbikowo* 1952 UW 38; *Skarbikowo* 1967 SM 1032; *Skarbikowo*, -*wa* 1982 WUN III 226. — Dawniej *Łepków*, *Łebków*, por. hasło *Łepków*, w którym znajdują się wcześniejsze zapisy (od XV w.), niezidentyfikowane wówczas ze Skarbikowem. Współczesna n. od nazw. *Skarbi* Snazw VII 441, z suf. -*owo*. UW/PS

Skarbinierz, wś, opol., gm. Brzeg, 3 km na pñd.-zach. od Brzegu: *Hermansdorf* sive *Lepilstretz* ok. 1300 CdSil XIV 80; *Hermansdorf* 1329 Reg nr 4818; De villa *Hermann*i (1335)1597 MPL

I 372; *Hermansdorf* 1342 Reg nr 6778; *Hermbsdorff* 1736 MpWielBreg; *Herrnsdorf* 1743 SNGŚI XII 103; *Herms-*, auch *Hermannsdorf* 1783 Z I/5, 95; als denen *Hermsdorfer* XVIII Urb II 166; *Hermsdorf* 1845 K 224; *Hermnsdorf* 1941 Wrzosek 11; *Hermnsdorf* — *Skarbinierz*, -*a*, *skarbinierski* 1946 MPol XXV nr 142; *Skarbinierz*, -*rza* 1982 WUN III 226. — Zapis *Lepilstretz* niejasny, por. n. os. na *Lepi-* (: *lepić*) oraz *Strzeci-* (: stp. *strzekać*, *strzykać*) i *Strzeży-* (: *strzec*) SEMot I 143, 292–3, por. także n. os. *Lepel* SSNO III 246 (: ńrdniem. *lepel* 'łyżka'). Nazwa niem. *Hermansdorf*, wtórnie *Hermsdorf*, od n. os. *Herman*, *Herm* (: *Hariman*) Gott 241–2 i ap. *Dorf* 'wies'. Po 1945 r. ustalono n. *Skarbinierz*. Niewykluczone, że wybór takiej pseudodzierżawczej nazwy od n. os. *Skarbinir* (: psł. **skřbēti* 'smucić, martwić, troszczyć się' SEMot I 269) miał nawiązywać do odczytanego z pierwszego zapisu czas. *strzec* 'pilnować'. Lit.: BorGŚI 233; SNGŚI XI 103. PS

Skarbimi(e)rz zob. **Skalbmierz**

Skarbinierzyce, os., dawniej wś, szczec., gm. Dobra Szczecińska, 8,5 km na zach. od Szczecina: *Sparenuelde* 1243 Pom 691; in villa *Sparenuelde* (1253)XVI PU I 689; *Sparenvelde* (1261)XVI PU II 88; *Sparrenwalde* (1299) PU III 384; *Sparenvelde* (1329)XV PU VII 284; *Sparrenvelde* 1335 PU VIII 445; *Sparrenwolde* 1618 MpLub; *Sparrenfelde* 1789 MpGillyPom; *Sparrenfelde* 1829 MpUMbl 1148; *Sparrenfelde* — *Skarbinierzyce*, -*yc*, *skarbinierski* 1947 MPol XXV nr 111; *Skarbinierzyce* — *Sparrenfelde*, wś 1951 Rosp 292; *Skarbinierzyce*, -*rzyc* 1982 WUN III 226. — Dawna n. niem. od stwniem. ap. *sparr* 'oszczędny, wysuszony', por. westfalskie *spar* 'susza, suchy' Först II 832 + -*felde*//-*walde*. Nazwa *Skarbinierzyce* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Skarbinirz zob. **Skalbmierz**, **Skalmierz**, **Skalmierzyce**

Skarbinirzyce zob. **Skalmierzyce**

Skarbinicy zob. **Skarbienice**

Skarbiniec zob. **Skarbienice**

Skarbisławice zob. **Skaryslawice**

Skarbiszewo zob. **Skarbiszów**, **Skarboszewo** (1)

Skarbiszowice, wś, opol., gm. Niemodlin, 5 km na pñd.-wsch. od Niemodlina: *Sybethicz* ok. 1300 CdSil XIV 98 (tu?); *Seifersdorff* 1589

Skarbiszów

CdSil XXXIII 52; ex villa *Seubersdorff* 1679, *Zebraticz* 1687 J II 202, 282; *Seubersdorf*, P[ol]. *Tzebrachtziecze* 1736 MpWielOppol; *Seiffersdorff* 1743 SNGŚI XII 103; *Seifersdorf*, pohlnisch *Scezerbrachtciúz* 1784 Z III 85; *Seifersdorf*, *Szczebrachcice* 1845 K 627; *Seiffersdorf*, *Szczebrachcice* 1900 Myc 84; *Seifersdorf*, *Szczebrachcice* 1941 Wrzosek 41; *Seifersdorf* — *Skarbiszowice*, -ic, *skarbiszowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Szczebrachcice*, n. przejściowa 1950 MPol nr 99, poz. 1255; *Skarbiszowice*, -wic 1982 WUN III 226. — Pierwotnie zapewne **Sybovice* lub **Zybovice*, od n. os. *Sybot*//*Zybot* SSNO VI 340, przejętej z niem. n. os. *Sieboth* < *Sigibodo* (: *Sieg*) Gott 364, z suf. -ice. Później **Czebra(ch)cice* (?), *Szczebrachcice*, od n. os. (*Sz*)*czebracht*, *Czybracht* Onom XXIX 156; ta jest adaptacją niem. n. os. *Siebrecht* < *Sigiberht* (: *Sieg*) Gott 459, por. też n. os. *Sebret*//*Zebret* (: *Sig*, *Bercht*) SSNO VI 310, por. też n. os. *Szczebrzuch(a)* (zapisane jako *Szczebrzuch*, *Czebrucha*) SSNO V 280. Warianty niem. *Seifersdorf*, *Seubersdorf* od n. os. *Seifer* < *Sigifriht* (: *Sieg*) i *Seubert* < *Sigiberht* Gott 459. O rozwoju poszczególnych form n. os. i ich adaptacji do j. polskiego zob. SEMot V 16–8, 241–2, Onom XXIX 156. Po 1945 r. ustalono n. *Skarbiszowice*, choć w niektórych dokumentach powojennych używana jest też n. *Szczebrachcice*. Lit.: BorGŚI 182; SNGŚI XII 103; Bańkowski, Onom XXIX 156. PS

Skarbiszów, wś, opol., gm. Dąbrowa, 10 km na pld.-wsch. od Lewina Brzeskiego: *Scarbisson* (!) 1239 SuR II 107; *Scarbissov* ok. 1300 CdSil XIV 101; *Karbeschaw* (1350) Triest 1160; Dirscho de *Scarvicz* (1353)XVI, Dirsco de *Schworbischow* (!) (1363)XVI CdSil VI 5, 7; *Karbischaw* (1411) K 271; *Carbischow* (1441)XVI CdSilVI 65; *Karbeschaw* 1447 ZfGS XXVII 381; *Skarbischof* (1461)XVI, Heinrich von *Sskarbischow* (1477)XVI, Heinrich *Skarbyczyky* (1487)XVI CdSil VI 83, 100, 127; *Skarbischau* 1687 ZfGS XXVII 391; in pago *Scarbischau*, *Schkarbischau* 1687/88 J II 286, 312; *Karbisich*, P[ol]. *Skarbischow* 1736 MpWielOppol; *Karbischau* 1743 SNGŚI XII 104; *Karbischau*, polnisch *Skarbischow* 1783 Z II 34; *Karbischau*, *Skarbiszow* 1845 K 271; *Skarbiszów*, niem. *Karbischau* 1900 SG XV/2, 588; *Skarbiszewo* (*Karbischau*)

1900 Myc 46; *Karbischau*, *Skarbiszów* 1941 Wrzosek 40; *Karbischau* — *Skarbiszów*, -owa, *skarbiszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Skarbiszów*, -szowa 1982 WUN III 226. — Od n. os. *Skarbisz* SSNO V 87, z suf. -ów. Nazwę zmieniono jako *Karbeschaw*, *Skarbischau*, *Karbisich*, ostatecznie utrwaliła się forma *Karbischau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skarbiszów*. Lit.: BorGŚI 135; SNGŚI XII 104. PS

Skarbiżyrz zob. Skarbiciesz

Skarbka, wś, kiel., gm. Bałtów, 15 km na pld.-wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Skarbka* 1783–84 RejKor 305; *Skarbka* 1787 Spis 387; *Skarbka dolna*, *Skarbka górna* 1827 Tabella II 172; *Skarbka Górna* i *Dolna*, wś 1889 SG X 649; *Skarbka Dolna*, *Skarbka Górna*, dwie wsi 1933 SkBy 1544; *Skarbka*, -ki, *skarbczyński* 1966 UN 26, 23. — Od n. os. *Skarb* (: *Skarbimir*), z suf. -ka. Okresowo wieś uległa podziałowi, co znalazło wyraz w n. zestawionych; człony odróżniające od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: KopKiel 213. IN

Skarbki, wś, koniń., gm. Władysławów, 10,5 km na pld.-wsch. od Koła: w *Skarpkach* 1448 SHG-KI(PG 3, 31v); *Skarpky* 1492 Koz V 295; *Skarpky* 1507 RPobKon 185; *Szarpky*, villa 1511–23 ŁLB I 269; *Skarbki* 1577 RPobKal(ASK I 13); *Skarbki* 1579 ŻDz XII 236; *Skarbki* 1802–03 MpGillyPr; *Skarbki* 1827 Tabella II 172; *Skarbki* 1889 SG X 649; *Skarbki*, -ków 1982 WUN III 227; gw. *skarпки*, -kuf, *skarpkoski*. — Od n. os. *Skarbek* SSNO V 85–6 (: n. os. typu *Skarbimir*), w formie pluralnej. Efemerycznie w XVI w. odnotowano postać *Skarpy*. ZZ/PS

Skarbkowa, dziś *Skarbkowa*, wś, i *Nowa Skarbkowa*, cz. wsi, dawniej wś, skiern., gm. Sadkowie, 7,5 km na pln.-wsch. od Nowego Miasta nad Pilicą: *minor Clopoczyn* 1475 SHGRw(KsSul 921, 46v); *Klopoczyn maius* et *minus* 1511–23 ŁLB II 294; *Skarbnikowa Wieś* 1579 ŻDz XVI 191; *Skarbkowa* 1603 ŁukOp III 249; *Skarbkowa* 1792 MpPerRw; *Skarbkowa wieś* 1827 Tabella II 172; *Skarbkowa wieś* 1839 MpKwat IV 5; *Skarbkowa Wieś* 1889 SG X 649; *Skarbkowa Wieś* 1921 Sk I 152; *Skarbkowa*, *Skarbkowa Nowa* 1952 UW 101; *Skarbkowa Wieś*, wś, *Skarbkowa Wieś Nowa*, kol. 1967 SM 1032; *Nowa Skarbkowa*, -wej -wej, *Skarbkowa*, -wej 1981, 1982 WUN II 550, III 227. — Dawniej n. zestawiona *Minor*, *Minus Kłopocin*

(zob. *Kłopotczyn*), zastąpiona przez n. *Skarbnikowa Wieś*; człón pierwszy od ap. *skarbnik* 'urzędnik zarządzający skarbcem i archiwum panującego' Sstp VIII 218 + *wieś*. Forma *Skarbkowa Wieś* powstała w wyniku adideacji do ap. *skarbak*. W XX w. ukształtowała się n. jednoczłonowa *Skarbkowa* w wyniku elipsy człónu *wieś* i substancytywizacji przymiotnika, oraz powstała nowa wieś o n. *Nowa Skarbkowa*. UW/UB

Skarbkowa Wola zob. **Wola Skarbkowa**

Skarbków, cz. Mirska, dawniej wś, jel.: *Rudgersdorf* ok. 1300 CdSil XIV 129; *Rudigersdorf*, *Radegiersdorf* 1335, *Rudersdorff* 1375 SGTS II/2, 316; *Rudigersdorf* 1375 LandbSch I nr 1051; *Rudgersdorff* (1375) K 550; *Rürsd.* ok. 1660 MpDSIav; *Rührßdorf*, *Röhrsdorff*, *Röhrßdorff* 1677, *Röhrsdorff* 1687 J IV 53, 145, 206, 343; *Rohrsdorff* 1726 SGTS II/2, 316; *Rohrsd.* 1736 MpWielJav; *Röhrsdorf* 1800 WBeschr II 208; *Röhrsdorf am Queiss* 1830 Kn 633; *Röhrsdorf am Queiss*, gräflich *Röhrsdorf* 1840 SGTS II/2, 316; *Röhrsdorf am Queis*, gräfl. 1845 K 550; *Gräflich Röhrsdorf*, wś 1941 SOV 108; *Gräflich Röhrsdorf* — *Skarbków*, -owa, *skarbkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Skarbków*, os. 1967 SM 1032; *Skarbków*, -kowa 1982 WUN III 227. — Dawna n. niem. *Rudgersdorf* od n. os. *Rutger* (: *Hrodgaer*) Gott 261 i ap. *Dorf* 'wieś', od XVII w. w skróconej formie *Röhrsdorf*, też *Rü(h)rsdorf*, zob. *Siedlecin*. Od XIX w. n. z dodatkowym człónem lokalizującym w formie wyrażenia przyimkowego *am Queiss*, od n. rz. *Queiss* (dziś Kwisa), a także z człónem od przym. *gräflich* 'hrabiowski', wskazującym na stosunki własnościowe. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skarbków*. Lit.: SNGŚI XII 104; SGTS II/2, 316–7. PS

Skarbnikowa Wieś zob. **Skarbkowa**

Skarbno, os. zaginiona, leżała koło Czerwonej Wsi i Krzywina, pozn., gm. Krzywiń: inter *Sarbino* et inter granitiem Ruffi templi (1282)1570 KW I 474, fals.; *Skarbno* (1548)1570 Koz III 177. — Trudno jednoznacznie ustalić postać nazwy ze względu na różne zapisy. Jeśli n. odczytamy jako *Sarbino*, wtedy można założyć pochodzenie od n. os. lub etn. *Sarb* SSNO V 15, z suf. -ino; jeśli *Skarbno* — wówczas od n. os. *Skarb*, z suf. -no. W. Semkowicz na podstawie n. wsi *Skarbno* pod Krzywiniem postawił hipotezę, że miejscowość

ta była najwcześniejszą siedzibą Skarbków-Awdańców w Polsce, co według SHGPn jest niewystarczająco uzasadnione. Lit.: SHGPn IV 304–5; PPozn 267; Semkowicz, RTPN XLIV 256–7. ZZ/PS

Skarbona, wś, ziel., gm. Maszewo, 14 km na płn.-zach. od Krosna Odrzańskiego: *Birkendorf*, folw. 1809 Bratring III 307; Col. *Birkendf.* 1835 MpRey nr 93; Kurtchow mit *Birkendorf* 1865 Berghaus III 749; *Birkendorf* 1896 MpMbl(3855); *Birkendorf* — *Skarbona*, -ny, *skarboński* 1948 MPol XXV nr 14; *Skarbona*, -ny 1982 WUN III 227. — Miejscowość powstała jako kolonia w połowie XVIII w. Nazwa niem. *Birkendorf* od ap. *Birke* 'brzoza', z człónem -dorf. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skarbona*. Lit.: Berghaus III 755–6. BCz

Skarboszewo (1), wś, ciech., gm. Naruszewo, 10,5 km na płd. od Płońska: *Skarbissewo* 1423 Zakr I nr 23; *Skarboschewo* 1475 SHGMz(MK 6, 75v); *Carboschewo* 1499 SHGMz(Ep. 16, 93); *Skarboszewo* 1517 SHGMz(PT 1, 316v); *Skarboszewo* 1567 ŻDz XVI 350; *Skarboszewo* 1783–84 RejKor 686; *Skarboszewo* 1827 Tabella II 172; *Skarboszewo* 1839 MpKwat III 3; *Skarboszewo* 1889 SG X 649; *Skarboszewo*, -wa 1982 WUN III 227. — Początkowo *Skarbiszewo*, później *Skarboszewo*, od n. os. *Skarbisz*, **Skarbosz* SSNO V 87 (: *skarb*, *Skarbimir*), z suf. -ewo. Forma *Karboszewo* powstała wskutek fałszywej dekompozycji. Lit.: ZMaz 334. UB

Skarboszewo (2), wś, koniń., gm. Strzałkowo, 4 km na płd.-zach. od Słupcy: villam ... *Scarboissovo* 1188 KW I 34; *Skarbossewo* (1261) KW I 348, fals. XVIII; de *Skarboszewo* 1416 RWlkp II nr 452; *Szkarboschewo* 1511–23 ŁLB I 313; *Karboszewo* 1535 SHGKI(ASK 12, 466); *Skarboszewo* 1783–84 RejKor 158; *Wieś Skarboszewo*, *Skarboszew* 1789 MKI(Tab 47, 22 i 105); *Skarboszewo* 1846 KsP 396; *Skarboszewo* 1889 SG X 649–50; *Skarboszewo*, -wa 1982 WUN III 227; gw. *skarboševo*, -va, *skarbošeski*. — Od n. os. **Skarbosz*, z suf. -owo, wtórnie -ewo, -ew. Postać *Karboszewo* jest zapewne wynikiem fałszywej dekompozycji. ZZ/PS

Skarboszewo zob. **Skarboszewo** (2)

Skarbkowa Wola zob. **Wola Skarbkowa**

Skarbowo zob. **Jankowo-Skarbowo**

Skarby

Skarby, wś zaginiona, leżała koło Siedlisk, w pow. tarnowskim: de villa *Scarby* (1351)1617 ZDM I 85. — Od ap. *skarb* 'majątek, bogactwo; wielki majątek ziemski; klucz' SGPRei(kartoteka), w formie pluralnej. Możliwe jednak pochodzenie od ap. **skarb* w znaczeniu topograficznym, zapewne na określenie wsi o urodzajnej ziemi. Lit.: RBiecz 46. *IN*

Skarby zob. **Skarbki**

Skarchowo, wś, szczec., gm. Kamień Pomorski, 5,5 km na pld.-zach. od Kamienia Pomorskiego: villarum ... *Scarchowe* (1321)1356, de *Scharchowe* 1324 PU VI 59, 226; *Schargow* 1618 MpLub; *Scharchow* 1789 MpGillyPom; *Scharchow* 1829 MpUMbl 685; *Scharchow* — *Skarchowo*, -wa, *skarchowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Skarchowo*, -wa 1982 WUN III 227. — Zapewne od n. os. **Skarch*, por. dwuczłonową n. os. *Skarbimir*, z suf. -ow(o). Nazwa zniemczona jako *Scharchow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skarchowo*. Lit.: RzDuma II 51. *BCz*

Skarkiszki, wś, suwal., gm. Puńsk, 9,5 km na pln.-zach. od Sejna: *Korkiszki* 1684, *Karkiszki* 1686, *Skarkiszki* 1694 SHGPd(APJ, ks. 1, nr 18, 270, 943); *Karkiszki* 1726 SHGPd(ks. śl. nr 35); *Skarkiszki* 1827 Tabella II 173; *Skarkiszki* 1889 SG X 650; *Skarkiszki* 1921 Sk V 71; *Skarkiszki*, -szek 1982 WUN III 227; gw. lit. *skárkiškė*. — Dawna postać *Karkiszki*, z suf. -iszki, por. lit. *kařkti* 'wydawać głos', 'charczeć, chrapać' i in. SESmocz 257. Nagłosowe *S-* pochodzenia przyimkowego. Lit.: Buch, Onom VII 226. *EB/IN*

Skarlin, wś, tor., gm. Nowe Miasto Lubawskie, 8 km na pln.-zach. od Nowego Miasta Lubawskiego: de *Zcyryln* 1339 PrUr III 188; *Skerl* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Scherlyn* 1402, *Schkerlin* 1407 MTB 157, 419; *Skeerl* 1414 Br 156; *Skerlin* 1418 GZ 24; *Skirlyn* 1421 GA 368; *Czschirlyn* 1431 Sm IV 119; *Scherlyn* 1437 GZ 86; *Skerlin* 1440 AST II 185; *Skerlin*, *Skeerl*, *Scherlin* XV KętL 88; *Z Kartin* (!) 1570 ŻDz XXIII 298; *Skarlin* 1641 Font XXIV 134; *Skarlin* (1641) Woel 1027; in villa *Skarlin* 1647 Font IV 77; w jeziorze *Skarlińskim*, do kościoła *Skarlińskiego*, Wieś *Skarlin* 1664 Font XXXII 452; *Skarlin*, [niem.] *Scharlen* 1667–72 Font VI–X 16; Wieś *Skarlin* 1765 LuPrus IV 110; *Skarlin* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Skarlin* 1879 KętN 96; *Skarlin*

1889 SG X 650–1; *Skarlin*, fr. auch *Scharlen*, *Zkarlin* 1912 Bär 109; *Skarlin* 1925 Krzep 106; *Skarlin*, -na 1982 WUN III 227. — Pierwotnie może **Skierlin*, od n. os. **Skierło*, por. nazw. *Skierło* Snazw VIII 448 oraz n. os. *Skierłowicz*(z) SSNO V 90 (: *skwierzeć* lub *skwirać* 'piszczeć, płakać' SW VI 203, z uproszczeniem nagłosu, por. *Skiereszewo*, *Skierniewice*), z suf. -in. Możliwe też pochodzenie od n. os. *Skwarło* (: *skwara*) SSNO V 104, SEMot I 275 z alternacją *a* : -*e* pod wpływem miękkości, z suf. -in, tak jak *Warta* : *Powiercie*, *Zawiercie*. Nazwę zniemczono w formie *Skeerl*, *Skerlin*, wtórnie spolonizowano jako *Skarlin* z powodów fonologicznych (*e* > *a* po twardej spółgłosce tylnojęzykowej), hiperpoprawności (regularne jest płnpol. przejście *ar* > *er*) lub upodobnienia brzmieniowego do innych nazw (por. n. os. *Skarlik* AntrP IV 318, *Skarłusz* SSNO V 88). Lit.: SHGCh 116. *WK/PS*

Skarmierz zob. **Skalbmierz**, **Skalmierz**

Skarmierzyce zob. **Skalmierzyce**

Skarmirowice zob. **Skalmierowice** (1, 2)

Skarmirz zob. **Skalbmierz**

Skarpa (1), wś, bydż., gm. Sepólno Krajeńskie, 7,5 km na pln.-wsch. od Sepólna Krajeńskiego: de *Skarpa* 1446 Koz V 296; *Skarpa* 1476, *Skarpa* 1500 SFl 292; *Skarpya* 1511/12 VisitGn 333; *Skarpa* 1535 SHGKI(ASK 12, 504); *Skarbia* (!) 1548 MKI(B 143, 211); *Skarpa* 1578 ŻDz XII 176; *Skarpa* 1673 MKI(ASK 74, 107); Villa *Skarpia* 1695 MKI(K 15, 109); *Skarpa* 1708 MKI(Tab 42, 44); *Skarpe* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Skarpi* 1867 SFl 292; *Skarpa*, niem. *Skarpi* 1889 SG X 651; *Skarpa*, niem. *Skarpi* 1921 Sk XI 43, 86; *Skarpa*, -py, *skarpski* 1971 UN 184, 16; gw. *skarpa*, -py, *skarposki*. — Zapewne od n. os. *Skarpa* SSNO V 88, z suf. *-ja, na który wskazuje zapis z 1548 r., a także niem. forma substytucyjna *Skarpi*. *ZZ/PS*

Skarpa (2), os., dawniej wś?, olszt., gm. Miłomłyn, 5,5 km na pln.-zach. od Miłomłyna: Gerard *Skerpyn* de Conyngesbergh 1348 PrUr IV 270 (tu?); *Skorpin* 1392, *Scarpen* ok. 1400, *Scherpaw* 1419 Ger 163; *Scherpaw* 1437 GZ 35; *Scherpen* 1522 Ger 163; *Scherpen*, folw. 1789 Goldb I 208; *Alt Skerpen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Alt-Skerpen*, folw. 1820 Wald 187; *Skerpen* 1920 MpHAPr I; *Skerpen* — *Szkarpy*, dw. 1946 Ley I 79; *Skerpen* — *Skarpa*, -py, *skarpski* 1950

MPol nr 8; *Skarpa* — *Skarpen*, os. 1951 Rosp 292; *Skarpa*, -py 1982 WUN III 227; gw. *skarpy*. — Nazwa genetycznie prus. *(S)*kerp-*, przejściowo *(S)*kerp-āw-*, od rdzenia **kerp-* 'krajać, ciąć, rżnąć', por. objaśnienie n. m. *Karpowo*, niem. *Kerpen*, n. *Skurpie*. Możliwy też związek ze śrdniem. *scharp* 'ostrzy'. W XVIII w. n. z niem. członem *Alt*, por. n. folw. *Neu Skerpen*. Nazwa spolonizowana jako *Szkarpy* (wskutek skojarzenia n. niem. z ap. *skarpa*, *szkarpy* 'pochyły nasypanie; wąwozy o urwistych brzegach'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skarpa*. Lit.: Biolik, PMT X 99, 116; PrzybBalt 265. RP

Skarpen zob. **Skarpa** (2)

Skarpi zob. **Skarpa** (1)

Skarpia zob. **Skarpa** (1)

Skarpien zob. **Skurpie**

Skarpinort zob. **Ostroróg** (1)

Skarschenno zob. **Skorzenno**

Skarschewo zob. **Skarszewo** (1), **Skarszewy** (2)

Skarsine zob. **Skarszyn** (2)

Skarszew, wś, kal., gm. Żelazków, 6 km na płn.-wsch. od Kalisza: de *Scarszewo* 1401 RWlkp IV nr 8; de *Scarszewo* 1407 RWlkp V nr 242B; de *Scarszewo* 1410 Kal nr 17; de *Maiori Scarszewo* 1422 RWlkp IV nr 673; de *Skarschewo* 1433 AC II nr 1041; de *Scarszewo* 1441 MUKr I 193; de *Skarschowi* 1445 SHGKI(PG 2, 94); de *Skarszszow* 1473 MUKr I 363; de *Skarszevo* 1476 AC III nr 871; de *Karszewa* ... *W. Skarssewo* 1483 SHGKI(PG 9, 178v); *Skarschowo*, *Carszow* 1511/12 VisitGn 413, 423; *Skarschewo* utraque, *Skarschewo maior* 1511–23 ŁLB II 53, 85; *Skarssewo maior* 1579 ŻDz XII 109; *Skarszewo majus* 1674 MKI(ASK 74, 143); *Skarszew* ok. 1790 MpPerKI; *Skarszew* 1827 Tabella II 173; *Skarszew* 1889 SG X 651; *Skarszew*, -szewa, *skarszewski* 1971 UN 80, 40; gw. *skaršef*, -va, *skaršeski*. — Od n. os. *Skarsz*, *Skarz* SSNO VII 228 (: *Skarbimir*), z suf. -ewo, później -ew, przejściowo także -owo, -ów, też w formie pluralnej. Postać *Karszów//Karszew* jest wynikiem potraktowania nagłosowego S- jako przyimka z. Okresowo n. występowała z łac. członem *Maior*, *Maius*, dla odróżnienia od n. *Skarszewo Minor*, dziś *Skarszewek*. ZZ/PS

Skarszewek, wś, kal., gm. Żelazków, 6 km na płn.-wsch. od Kalisza: de *Scarszewo Minori* 1405

RWlkp IV nr 127; *Skarschewo minor* ... *Skarschewko minor* 1511–23 ŁLB II 85; *Skarszewo minori* 1548 MKI(B 143, 337); *Skarssewo minor* 1579 ŻDz XII 109; *Skarszewo minus* 1618–20 PKal 61; *Skarszewo minus* vel *Skarszewko* 1674 MKI(ASK 74, 143); *Skarszewek* 1827 Tabella II 173; *Skarszewek* 1889 SG X 651; *Skarszewek*, wś 1921 Sk II 20; *Skarszewek* 1952 UW 68; *Skarszewek*, -wka, *skarszewski* 1971 UN 80, 40; gw. *skarševек*, -fka, *skaršeski*. — Początkowo n. zestawiona *Skarszewo Minus*; człon pierwszy od n. m. *Skarszew*, człon drugi od łac. przym. *minus*. Nazwa uległa uniwersalizacji przy użyciu suf. -ko, wtórnie -ek. ZZ/PS

Skarszewek-Kolonia, dziś *Kolonia Skarszewek*, wś, kal., gm. Żelazków, 7 km na płn.-wsch. od Kalisza: *Skarszewek*, kol. po b. fol. 1912 Graeve II 126; *Skarszewek*, kol. 1921 Sk II 20; *Skarszewek*, kol. 1933 SkBy 1544; *Kol. Skarszewek (Krzemionka)* 1936 Mp-100(41-25); *Skarszewek*, kol. 1952 UW 68; *Skarszewek-Kolonia*, -wka-nii, *skarszewski* 1971 UN 80, 40; *Skarszewek-Kolonia*, -wka-nii 1982 WUN III 227; *Kolonia Skarszewek*, -nii -wka, *skarszewski* 2003 DzU nr 229, poz. 2288. — Nazwa ponowiona z n. m. *Skarszewek*, następnie z członem od ap. *kolonia* (kolonia powstała na obszarze dawnego folwarku wsi). Oboczna n. *Krzemionka* od ap. *krzemionka* 'krzemienne ziemia' SL II 518. ZZ/PS

Skarszewko zob. **Skarszewek**

Skarszewo (1), wś, bydż., gm. Świecie, 6 km na płn.-zach. od Świecia: *Carsowo* 1239, *Karsovo* 1245, *Karsowo* 1249 Perl 59, 79, 110; *Karsowo* 1260, *Karsovo* 1282, *Carssovo* 1283 Perl 159, 305, 326; *Karsewo* (1295) KW II 111; de *Skarszowe* 1303 Perl 546; *Karpow* (!) 1312, inter *Carszowo* et *Bedlno* ..., ad granities *Carsow* (1328) PrUr II 43, 417; von *Karschaw* ... wege zu *Karssaw* (1338) 1592 PrUr III 132; *Skarssewo* 1534 Inwłoc 121; z ... *Skarssewem*, [z] *Skarssewami* 1565 Lupom 164, 178; *Skarszowy* 1577 Vlad XIX 38; *Skarszewy* 1583, *Skarszewy* 1597 Font I–III 81, 341; *Skarsewy* 1682 Font V 112; *Skarszewy villa* 1749 Font XVI–XIX 203; *Skarszewo* 1796–1802 MpSchröt XV; *Skarszewo* — *Skarszewy* al. *Skarszewo* 1879 KętN 111; *Skarszewo* al. *Skarszewy*, niem. *Skarschewo* 1889 SG X 652; *Skarszewy*, niem. *Skarszewo* 1921 Sk XI

Skarszewo

54, 86; *Skarszewy* in. *Skarszewo (Skarschewo)* 1925 Krzep 106; *Skarszewo, -wa, skarszewski* 1971 UN 186, 32; *Skarszewo, -wa* 1982 WUN III 227. — Od n. os. *Kars(z)* SSNO II 540, z suf. *-owo*, później *-ewo*. Nagłosowe *S-*, utrwalone od XVI w., jest wynikiem fałszywej segmentacji wyrażenia przyimkowego z *Karszewo*. Od XVI w. nazwa w l. mn., następnie ponowna singularyzacja. Lit.: Kęsikowa, PMT II 67; Jakus-Borkowa, PMT VIII 48. WK/KW

Skarszewo (1a), cz. wsi Gulb, dawniej wś?, olszt., gm. Iława: *Scharschau* ok. 1780 HAPr IV 366; *Scharschau*, folw. 1789 Goldb II 215; *Scharschau* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Scharschau* 1879 KętN 102; *Scharschau*, dobra ryc. 1889 SG X 369; *Scharschau* 1920 MphAPr I; *Szarszewo (Scherschkau)* 1925 Krzep 115; *Scharschau — Szarszewo* 1946 Ley I 103; *Scharschau — Skarszewo, -wa, skarszewski* 1950 MPol nr A-8; *Skarszewo — Scharschau*, os. 1951 Rosp 292; *Skarszewo, -wa* 1982 WUN III 227. — Nazwa wsi od prus. n. jez. **Skersāw-s*, por. aus dem sehe dem *Sarsau* (1320)XVI PrUr II 172, *Sersaw* 1324 Ley II 325, *Seres* 1522, *Szerzawa, Szarszewo* 1931, dziś Karaś Ley II 325. Do n. jeziora por. lit. n. w. *Skeřsė, Skersūtis, Skersabalis* (: lit. *skeřsas* ‘poprzeczny, krzywy’, *skersai* ‘w poprzek, wszierz’, prus. *kērchan* ‘nad, pod’ SESmocz 559–60), też n. jez. *Skarż* Biolik 208, tu z suf. *-āw*. Nazwa spolonizowana jako *Szarszewo, Szarszewo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skarszewo*. Lit.: Iława. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 93–4, 139, 160, 267; PrzybBalt 265. RP

Skarszewo (2), wś, słup., gm. Człuchów, 4 km na płd.-wsch. od Człuchowa: *Augusthof* 1935 MpMbl(2370); *Augusthof — Skarszewo, -wa, skarszewski* 1950 MPol nr A-8; *Skarszewo*, os. 1967 SM 1033; *Skarszewo*, niem. *Augusthof*, przejściowo *Augustowo* 1972 Mazur II 161; *Skarszewo, -wa* 1982 WUN III 227. — Dawna n. niem. *Augusthof* od im. *August + Hof* ‘dwór, zagroda’. Nazwa *Skarszewo* nadana urzędowo po 1945 r. WK/KW

Skarszewo (3), os., dawniej wś, słup., gm. Wicko, 13 km na płd.-wsch. od Łeby: *Scarsow*^e (1353) PrUr V 94; *Skarszow* 1400 SHGPG(KKG 260); *Starschow* (!) 1438 GZ 124; *Skarssewo* 1534 Inwłoc 117; *W. Schorsow* 1618 MpLub; *Villae ... Szarszau* 1686–87 Font XI–XV 853;

Scharschow 1789 MpGillyPom; *Scharschow*, dobra ryc. 1889 SG X 369; *Scharschow — Skarszewo, -wa skarszewski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skarszewo, -wa* 1982 WUN III 227. — Od n. os. **Skarsz*, pol. *Skarsz, Skarz*, z suf. *-ow//-ew*. Nazwa zniemczona jako *Scharschow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Skarszewo*. Lit.: TrautmElb I 118. BCz

Skarszewo zob. **Skarszewy** (1, 2)

Skarszewo Maius zob. **Skarszew**

Skarszewo Minor zob. **Skarszewek**

Skarszewo Minus zob. **Skarszewek**

Skarszewy (1), mto, gdań.: in *Schoneck, Schöneck* (1305), sigillo nostre domus *Scheneke*, in *Schonecke* (1305) PrUr I/2, 531, 533; de *Sonek* 1323, de *Schonek*, in *Schonekke* 1334 PrUr II 292, 546, 549; in civitate *Schoneck* (1336)XVII, de *Shenekke* 1340, zu *Schönecke*, zu *Schöneck*, zu *Schönecke* (1341)XVI PrUr III 31, 226, 247–8, fals.; zu *Schönecke* (1346)XVI, *Schonek* 1346, *Schoneke* (1346)XV PrUr IV 15, 19, 110; in *Sconek* 1348, *Schonecke* (1350)XVI PrUr IV 272, 533; *Schonegke* 1415, *Schoneck* 1418, *Schonegk* 1420 GA 722, 724, 727; *Skarssewo* przed 1454 KętL 102; *Skarschow* 1471 Matr I nr 724; Die stete ... *Schonecke* 1489 Font XLIII 72; in *Skarszowa* 1503 Matr III nr 707; Ex *Schonecke*, in *Schonek* 1507 Font LXIV 104; *Skarzewi* 1513 Matr IV/2, nr 10450; super oppidum *Skarszova* 1526 Matr IV/1, nr 4997; *Skarssewo* 1534 Inwłoc 119; poddane miasteczka *Skarssew* 1565 Lumalb 74; *Schöneck* 1570 ŻDz XXIII 139; Oppidum *Skarszewy* 1583, in *Skarszewy ... Inventarium ecclesiae Skarszeviensis ... Pfarherr zur Schöneck* 1596, *Skarszewy ... ad Skarszew* 1597 Font I–III 67, 528, 321–2; na miasteczku *Skarszewie*, na tymże miasteczku *Skarszewach*, na miasteczku *Schanke* 1624 LuPrus 244, 245; Svecastrum *Scheneck* 1627, *Scheneck* 1638 Font XX 254, 297; Miasto *Skarszowy*, w *Skarszewach* 1664 Font XXXII 305, 306; *Skarszewy* 1682 Font V 172; *Skarszewy* 1749 Font XVI–XIX 157; *Skarszewo* 1790 WAPG I 4079; *Schöneck* 1796–1802 MpSchröt IX; demain ... de *Skarszewo*, w *Skarszewie* lub (*Schöneck*), do *Schöneck* (*Skarszewo*), do *Schöneck* 1807 Font XXVI 132, 134, 136, 164; *Schöneck — Skarszewy* 1879 KętN 26; *Skarszewy*, niem. *Schoeneck* 1889 SG X 652–5;

Skarszewy, niem. *Schöneck* 1921 Sk XI 30, 86; *Skarszewy (Schöneck)* 1925 Krzep 100; *Skarszewy* 1952 UW 192; *Skarszewy*, -szew 1982 WUN III 227; gw. *skarševi*, *skaršefski*. — Nazwa niem. *Schöneck*, od przym. *schön* 'piękny' i ap. *Ecke* 'kąt, zakątek', nadana przez joannitów, por. Pelp 570. Nazwa pol. *Skarszewo*, pierwotnie zapewne **Karszewo*, od n. os. *Kars(z)*, z suf. -*ewo*, też -*owo*, -*ów*. Ostatecznie utrwaliła się n. w l. mn. Postaci z nagłosowym *S-* są wynikiem absorpcji przyimka *z*. Według E. Brezy miasto powstało na miejscu zaginionej wsi *Równino* (zob.). Lit.: Breza, PMT I 104, 105–6; Kęsikowa, PMT II 67. WK/BCz

Skarszewy (2), wś, tor., gm. Grudziądz, 7 km na płn.-zach. od Radzyna Chelmińskiego: *Karschau* ok. 1400 Zeit XVI 27; *Skchasschaw* (vor 1416) GZ 15; *Cossaw* ok. 1423/24 DK 100; *Schassow*, *Skoschau*, *Karschaw* XV Kętl 82; *Skoschewo* 1521 Matr IV/1, nr 3947; *Skarszewo* 1570 ŻDz XXIII 20; villae ... *Skaszewo* 1647 Font IV 48; *Wieś Skaszewy* 1664 Font XXXII 25; *Skaszewo* 1667–72 Font VI–X 719; *Skarszewo* 1699, *Skarszewo* 1765, *Skarschewo* 1789 Froel I 316–7; *Skarszewen* 1796–1802 MpSchröt XV; *Skarszewen* — *Skarszewy* 1879 Kętn 84; *Skarszewy*, niem. *Skarszewo* al. *Skarszewen* 1889 SG X 655; *Skarszewy*, niem. *Skarschewo* 1921 Sk XI 21, 86; *Skarszewy (Skarszewen)* 1925 Krzep 106; *Skarszewy* 1952 UW 50; *Skarszewy*, -szew, *skarszewski* 1971 UN 178, 14. — Dawniej **Karszewo*, zob. wyżej. Lit.: SHGCh 116. WK/KW

Skarszewy zob. **Skarszewo** (1)

Skarszowo zob. **Skarszew**

Skarszowy zob. **Skarszew**

Skarszów, dziś *Skarszów Dolny*, os., dawniej wś i *Skarszów Górny*, wś, słup., gm. Dębica Kaszubska, 12 i 11 km na pld.-wsch. od Słupska: *to scharsouwe* 1452 TrautmElb I 118; *Schkarszow* 1514 LorSNH 105; *Schorsow* 1618 MpLub; *Schar-sow* 1789 MpGillyPom; *Schar-sow* 1804 Rzduma I 81; *Schar-sow* — *Skarszów*, -owa, *skarszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Skarszów Dolny*, *Skarszów Górny*, -wa -nego, leśn. i os. 1982 WUN III 227; *Skarszów Dolny*, *Skarszów Górny* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Od n. os. **Skarsz*, por. pol. n. os. *Skarsz*, *Skarz*, z suf. -*ów(o)*. Nazwa niemczona jako *Schar-sow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skarszów*. W n. zestawionych człony dyfe-

rencyjne od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: TrautmElb I 118; Rzduma I 81. BCz

Skarszycsko zob. **Skarżysko-Kamienna**, **Skarżysko Kościelne**

Skarszyn (1), wś, ciech., gm. Naruszewo, 15,5 km na pld.-zach. od Płońska: *Skarszina* 1407, *Scarscino* 1411 Płoń nr 1039, 1648; *Car-sino*, *Karsini*, *Skarsino* 1415 Płoń nr 2408, 2409, 2410, 2462; *Scarszino* 1425 Zakr nr 1374; de *Kar-sino* 1429 Mkm II nr 78; *Scarszino* (1435)1500 SHGMz(Cim. 70, 101–106); *Scarzino* (1443)1456 SHGMz(MK 3, 289v); *Skarsino* 1484, *Skarsino* 1506 ZHer nr 636, 946; *Skarzino* (1519)1539 Matr IV/1, nr 6553; *Skarszino* 1522 SHGMz(WT 6, 343); *Skarszyn* 1576 ŻDz XVI 302, 306; *Skars(z)ino* 1783–84 RejKor 689; *Skarsin* 1827 Tabella II 173; *Skarzyn*, *Skarszyn* al. *Skarsin* 1889 SG X 657; *Skarszyn* 1921 Sk I 119; *Skarszyn*, -na 1982 WUN III 227. — Dawniej *Karszyno*, od n. os. **Karsza* lub **Karcha*, por. *Kars(z)*, *Karch*, z suf. -*ino* > -*yno*. Zmiana *Karszyno* > *Skarszyno* dokonała się na skutek absorpcji przyimka *z*. Lit.: SHGWy 49; ZMaz 206. UB

Skarszyn (2), wś, wroc., gm. Trzebnica, 9 km na pld.-wsch. od Trzebnicy: in villis ... *Scarsin* 1253 SUR III 67; *Skarsyn* 1324 HaeG 436; *Scarsyn* 1324, *Scharzyn* 1336 Reg nr 4348, 5662; *Skarsina* 1360 HaeG 436; *Scharschyn* (1393) K 639; *Skarsyn* 1393, 1456 HaeG 436; *Scarschin* ok. 1712 MpDSOls; *Skarsine* 1736 MpWielOels; *Scarsine* 1743 SNGŚl XII 105; *Skarsine (Skarsin)* 1785 Z IV 390; *Skarsine* 1845 K 639; *Skarszyn*, niem. *Skarsine* 1889 SG X 655; *Skarsine* j[etzt] *Sauerbrunn* 1941 SOV 354; *Sauerbrunn*, *Skarżyn* 1941 Wrzosek 22; *Skarżyn*, n. przejściowa 1945 SNGŚl XII 105; *Sauerbrunn* — *Skarszyn*, -a, *skarszyński* 1947 MPol XXV nr 124; *Skarszyn*, -na 1982 WUN III 227. — Pierwotnie n. **Skarszyn* lub **Skarżyn*, od n. os. *Skarsz*, *Skarz* lub *Skarga* SSNO VII 228, V 88 (: *skarga* 'narzekanie, żalenie się, uskarżanie się' Sstp VIII 219), z suf. -*in*. Nazwę niemczono jako *Skarsine*. Nazwa niem. *Sauerbrunn*, wprowadzona przez administrację hitlerowską, ponowiona z n. młyna lub karczmy *Sauerbrunn*, por. *Sauerbr.* 1736 MpWielOels; *Sauer B.* 1829 MpRey nr 132. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skarszyn*. Lit.: SNGŚl XII 105. PS

Skarydzew

Skarydzew, wś, kal., gm. Doruchów, 10 km na pld.-wsch. od Grabowa nad Prosną: *Scarze-czow* ante 1266 CdSil XIV 72; *Scarzezczow* 1360 KW III 163; *Scarzedzow* 1445 Koz V 296; *Szkarad-zow* 1518, *Skarad-zow* 1553, *Skarid-zow* 1563 ŻDz XIII 213, 306; *Skarydzow* 1802–03 MpGilly-Pr; *Skarydzow* 1839 MpKwat I 4; *Skarydzów* al. *Skarydzew* 1889 SG X 655; *Skarydzew* 1933 SkBy 1545; *Skarydzew* 1952 UW 68; *Skarydzew*, -*wa* 1928 WUN III 227; gw. *skaryzef*, -*zeva*, *skaryzeski*. — Dawniej zapewne **Skarzedzów*, z suf. -*ów*, efemerycznie -*owo*, wtórnie -*ew*. Nazwa niejasna, prawdopodobnie związana z *szkarady* 'brzydki, wstrętny, budzący odrazę fizyczną lub moralną' Sstp VIII 560. Lit.: SHGWiel 152; Nieckula, -*ov*- 186. PD/KW

Skaryslawice, cz. wsi Podgaje, dawniej wś, kiel., gm. Busko-Zdrój: *Scarbislawicze* 1405, *Scarbislawicze* 1413 Sand nr 372, 603; *Skarby-slawicze* 1508 ŻDz XV 487; *Skarbislawicze* 1529 LR 69; *Skarislawicze* 1579 ŻDz XIV 223; *Skaryslawice* (!) 1787 Spis 403; *Skaryslawice* 1827 Tabella II 173; *Skaryslawice* 1877 Zin II 148; *Skarbislawice* al. *Skaryslawice*, wś i folw. 1889 SG X 649; *Skaryslawice*, wś 1921 Sk III 135; *Skaryslawice*, -*wic*, *skaryslawicki*, wś 1966 UN 19, 89; *Skaryslawice*, -*wic* 1982 WUN III 227; gw. *skarsławice*, -*vic*, *skarsławski*. — Dawniej *Skarbislawice*, od n. os. **Skarbislaw*, z suf. -*ice*. Zmiana na *Skaryslawice* niejasna, może fonetyczna — w celu ułatwienia wymowy nazwy. Lit.: KSand 179; KopKiel 250. IN

Skaryszew (1), mto, rad.: *Skarisou* 1198 KMłp II 14; in *Skarissowia* (1228)XVII KMłp I 17; de *Scaresou*, *Schaesou* ... de *Schaesov* 1228, de *Schaesouia* ... in *Scaresouia* 1230 KMłp II 39, 46; *Scaresou* 1232, circa *Skaryszow* (1232)1634, de *Scaresou* 1233, de *Skaryszow* (1234)1634 KMłp II 48, 52, 55; *Scaresou* (1242) CdP II 31; de *Skaryszow* (1242)XV MPH III 359; de *Scaresouia* (1262)1634, per ... locum *Scaresouie* 1264 KMłp II 117, 124; in *Skaryszow* (1263)XVII KMłp I 78; civitatis nostre *Skaryszow* 1318 ZDM I 29; in *Skaryszow* 1388 KMłp IV 25; *Skaryszow* 1419 Sand nr 818; *Skaryszow* ... oppidum *Skaryszow* ... *Skaryszowiensis* (1429) ZDM II 116; *Skaryszow* (1447)XVIII KMłp IV 471; *Skaryszow* 1470–80 DB I 304; *Skaryszow* 1473

Matr I nr 1023; *Skaryszow*, *Skaryszow* 1529 LR 186, 413; *Skaryszow* 1564–65 Lusand 164; *Skaryszow* 1569 ŻDz XIV 326; *Skaryszow*, mto 1783–84 RejKor 386; *Skaryszow* 1787 Spis 419; *Skaryszew* 1789 Lusand II 186; *Skaryszów* 1827 Tabella II 173; *Skaryszew*, os. 1877 Zin II 148; *Skaryszów* al. *Skaryszew*, os. miejska 1889 SG X 655–6; *Skaryszew*, mto 1921 Sk III 107; *Skaryszew*, -*wa*, *skaryszewski* 1970 UN 31, 45; gw. *skarysuf*, -*ova*, *skarysowski*. — Dawniej *Skaryszew*, *Skaryszew*, od n. os. **Skaryszew*/**Skaryszew* (por. n. os. *Skaryszew*/**Skaryszew* oraz n. os. typu *Dworzysz*, *Niemirzysz* SSNO I 542, IV 49), z suf. -*ew*, też -*ów*. Zmiana *Skaryszew* na *Skaryszew* nastąpiła wskutek rozpodobnienia na odległość: *rz-sz* > *r-sz*. Lit.: KSand 179; KopRad 336; RospSEMIG 350; RymNmiast 217; Nieckula, -*ov*- 186. IN

Skaryszew (2), cz. Pragi w Warszawie, dawniej miasteczko: oppidum *Scariseu* (1641)1670 AGAD 1661, trans.; z Pragi, *Skaryszewa* i innych miast ... 1650, 1660–61 Lumaz II 35; *Skaryszew* 1783 MpPerMz; *Skaryszów* al. *Skaryszew* 1889 SG X 655. — Miasteczko zostało założone przed 1625 r., a jego nazwa jest związana z nazw. kanonika płockiego Stanisława *Skaryszewskiego*. W l. 1791–93 *Skaryszew* został włączony do Warszawy. Lit.: AtMz 130, przyp. 55; SHGWarsz 98; SNW 188. UB

Skaryszewo, przys., dawniej wś, biał., gm. Narzew, 16 km na pld.-wsch. od Zabłudowa: *Skaryszewo* 1775–89, *Ckapuuueo* 1878–86 Kond 182; *Skaryszów*, przedm. 1889 SG X 656; *Skaryszewo*, wś 1921 Sk V 23; *Skaryszewo*, przys. 1967 SM 1033; *Skaryszewo*, -*wa* 1982 WUN III 227; gw. *skaryszewo*, -*va*, *skaryszowski*. — Od n. os. *Skaryszew* (: *skarac* 'wymierzyć karę') RymSEN II 429, z suf. -*ewo*, okresowo -*ów*. Lit.: Kond 182. EB/IN

Skaryszewska Praga zob. **Praga Skaryszewska**

Skaryszów zob. **Skaryszew** (1, 2), **Skaryszewo**

Skaryszewo zob. **Skaryszew** (1)

Skaryszów zob. **Skaryszew** (1)

Skaryszew zob. **Skaryszew** (2)

Skaryszewice zob. **Skaryszewice** (1, 2)

***Skaryszewice**, wś zaginiona, znajdowała się w pobliżu zamku w Świnach, jel., gm. Bolków: Iuxta castrum Suini *Zkarici* et Scirpici villas 1245 SUR II 173; videlicet de Vela Ves et de *Scarici* et de Pe-

care 1254 SUr III 98. — Dawniej zapewne **Skarżycy*, od n. os. *Skarż VII 228*, z suf. *-icy*. Zdaniem S. Rosponda **Skarżycy*, od n. os. *Skarga SSNO VII 228*, lub **Skorżycy*, od n. os. **Skor*. Dostępny materiał źródłowy nie pozwala jednak na taką interpretację. Na podstawie przytoczonych zapisów ustalono powojenną n. wsi *Skarżyce (2)*. Lit.: SNGŚI XII 105; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 39; Domański, Sobótka LIV 23. PS

Skarżyn (1), dziś *Skarżyn*, wś, ciech., gm. Płońsk, 3 km na pld.-zach. od Płońska: de *Skarżino* 1389 KkM 108; *Scarżino, Szczarżino* 1401, 1411 Płoń nr 91, 1663; *Skarżin* 1413 SHGMz (ADP 149); *Skarżino* 1416 SHGMz(MK 6, 170); Przechslaus et Jacussius heredes de *Skarżino* (1420)1456 SHGMz(MK 3, 66v); Pakosz de *Skarżino* 1424, *Skarżino Parws (!)* 1426 Zakr I nr 719, 1853; *Skarżino* 1431 MkM II nr 324; *Skarżino* 1470 SHGMz(MK 5, 139); Joannis Przechk de *Skarżino* (1520)1539 Matr IV/1, nr 6555; *Skarżino Czibori, Skarżino Parkosze, Skarżino Przechki* 1567 ŻDz XVI 351; ze *Skarżyna* 1765 Lupłoc 110; *Pręczki, Skarżyno* 1827 Tabella II 116, 173; *Skarżyno, Przecki* 1839 MpKwat III 3; *Skarżyn* 1889 SG X 657; *Skarżyn, -na* 1982 WUN III 227; *Skarżyn, -a, skarżyński* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Pierwotnie **Skarżyno*, od n. os. *Skarga*, z suf. *-ino, -in*. W XVI w. *Skarżyno-Cibory, -Parkosze, -Przechki*; drugie człony od n. os. *Cibor, Parkosz, Przechk (: Przechslaw)* SSNO I 430, IV 190, 358, w l. mn. Lit.: ZMaz 334. UB

Skarżyn (2), dziś *Skarżyn*, wś, suwal., gm. Biała Piska, 7 km na pln.-zach. od Szczuczyna: *Scarżinsky, Scarżinen* 1452 KętL 427; *Scarżintzer* 1471, *Scarżynier* 1480, *Scarżinsky* 1495, *Scarżynier* 1539 BiałKoł 41, 47, 68; błędnie *Skaiewo?* 1560 BiałPrzem 78; Mathias Sczuka ... in *Skarżino* 1563 BiałPrzem 84, przyp. 425; *Shranya (!)* 1783 MpPerMz; *Skarżißen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Skarżynin* 1839 MpKwat V 1; *Skarżyn, -a, Skarżyn, Skarżynnen* ok. 1859 SzcześTeka 100, 101; *Oskarżyn (!)* 1879, *Skarszinnen* — *Skarżyn* 1879 KętN 149, 151; *Skarżyn* 1882 KętL 427; *Oskarżyn* ob. *Skarżyn* 1886 SG VII 641; *Skarżyn* — *Richtenberg* 1938, *Skarżinnen* 1941 Choj 127; *Richtenberg* (Ostpr.) — *Skarżyn, -a, skarżyński* 1948 MPol XXV nr 14; *Skarżyn, -na*

1982 WUN III 227; po zmianie *Skarżyn, -a, skarżyński* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *skaršin, skarżinen*. — Nazwa przeniesiona zapewne z Mazowsza, por. n. m. *Skarżyn (1)*. Formy źródłowe *Scarżinsky* sugerują pierwotną postać **Skarżyńskie*, od nazw. niezidentyfikowanej osoby, zob. objaśnienie n. *Dąbrowskie (1)*; z czasem upodobnienie do nazw z suf. *-in (-yn), -ino*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Richtenberg* (od nazw. kantora w Baldze, wymienionego w nadaniu w 1452 r.); po 1945 ustalono urzędowo n. *Skarżyn*. Lit.: BiałKoł 28; BiałPrzem 17, 130. RP

Skarżyn zob. **Skarżyn (1, 2, 3, 4), Skarżyń**

Skarżyn Nowy zob. **Skarżyn (2)**

Skarżyn Stary zob. **Skarżyn (2)**

Skarżynek zob. **Skarżyn (1), Skarżynek (1, 2)**

Skarżyńko zob. **Skarżynek (1)**

Skarżyno zob. **Goski-Pelki, Skarżyn (1, 2, 3, 4, 6)**

Skarżyno-Abramy, wś notowana do 1967 r., wchłonięta przez *Nowy Skarżyn*, łomż., gm. Zambrów: *Skarżyno Abram* 1783 MpPerMz; *Skarżyn Abramy* 1783–84 RejKor 401; *Skarżyno abramy* 1827 Tabella II 173; *Skarżyno Abramy* 1839 MpKwat V 3; *Skarżyn* al. *Skarżyno Abramy* 1889 SG X 657; *Skarżyn Abramy* 1925 Mp-100(37-34); *Skarżyn-Abramy* 1967 SM 1033. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Skarżyn (2)*, człón drugi od n. os. *Abram*, w l. mn. UB

Skarżyno-Cibory zob. **Skarżyn (1)**

Skarżyno-Nowa Wieś zob. **Skarżyn (2)**

Skarżyno Nowe zob. **Skarżyn (2)**

Skarżyno-Parkosze zob. **Skarżyn (1)**

Skarżyno-Parwa Brok zob. **Skarżyn (2)**

Skarżyno-Przechki zob. **Skarżyn (1)**

Skarżyno-Stara Wieś zob. **Skarżyn (2)**

Skarżyno Stare zob. **Skarżyn (2)**

Skarżyno-Wąsosze zob. **Wąsosz (6)**

Skarżyno-Wyrzyki zob. **Wyrzyki (3)**

Skarżynówka zob. **Skarżyn (1)**

Skarżyń zob. **Skarżyń**

Skarżyńska Wola zob. **Wola Skarżyńska**

Skarżysko zob. **Skarżysko-Kamienna, Skarżysko Kościelne, Skarżysko Książęce**

Skarżyszew zob. **Skaryszew (1)**

Skarżyszów zob. **Skaryszew (1)**

Skarżyce (1), wś, ciech., gm. Winnica, 9,5 km na pld.-zach. od Pułtuska: *Scarsyce* 1240 KMaz I

Skarżyce

343; *Skarżicze* (1416)1456 SHGMz(MK 3, 48v); *Skarsicze* 1424 Zakr I nr 841; *Skarżycze* 1449 Pułt 313; *Skarszicze* 1461 SHGMz(Ep. 9, 25v); *Skarżicze* 1467 SHGMz(Ep. 9, 226); de *Skarżycz* 1476 SHGMz(Ep. 13, 41v); *Skarszyce* 1479 SHGMz(Ep. 13, 219); *Skarżicze* 1495 SHGMz(Ep. 15, 93v); *Skarżycze* 1522 SHGMz(Ep. 204, 155v); *Skarżycze* 1576 ŻDz XVI 316; *Skarżycze* 1783 MpPerMz; *Skarżycze* 1783–84 RejKor 596; *Skarżycze* 1827 Tabella II 173; *Skarżycze* 1889 SG X 657; *Skarżycze* 1952 UW 33; *Skarżycze*, -życ 1982 WUN III 227. — Od n. os. *Skarga*, z suf. -ice. Postaci *Skarżycze* są wynikiem asymilacji i uproszczenia grupy spółgłoskowej. Lit.: ZMaz 334, 41. UB

Skarżycze (2), cz. Zawiercia, dawniej wś, kat.: in villa *Skarżyska dicta* (1442)XVII ZDM III 67; *Skarszycze*, villa 1470–80 DB III 152; *Skarżycze* 1564 Lukrak II 92; *Skarżicze* 1581 ŻDz XIV 74; *Skarżycze* 1783–84 RejKor 284; *Skarżycze* 1827 Tabella II 173; *Skarżycze* 1877 Zin II 148; *Skarżycze* al. *Skarżycze*, wś i folw. 1889 SG X 656; *Skarżycze* 1921 Sk III 4; *Skarżycze*, wś 1933 SkBy 1545; *Skarżycze* 1961 Mp-25(Zawiercie); *Skarżycze*, -życ 1982 WUN III 227. — Dawniej *Skarżyska*, od n. os. *Skarga*, z suf. -iska, rzadko łączącym się z nazwami osobowymi. Wtórnie przekształcenie n. zapewne na wzór n. m. z suf. -ice i wymiana sufiksu. IN

Skarżycze (3), wś, wałb., gm. Strzegom, 5 km na wsch. od Strzegomia: *Grunow* ante Swednitz ok. 1300 CdSil XIV 86; *Grunow*, *Grunaw* 1342 Reg nr 6868, 6945; Sandir Bolze von *Grunow* 1371 LandbSch I nr 502; de *Grunow* 1385, *Grunaw*, *Grunow* 1394 LandbSch II nr 24, 1154; *Grunaw* 1403 LandbSch III nr 1568; *Grunaw* 1407, 1429, *Gruna* 1579 CdSil XXXV 249, 71, 181; *Grunau* 1591 CdSil XXVII 108; *Grunaw* ok. 1660 MpDSSvid; *Grunau* 1666/67 J I 367; *Grunau* 1736 MpWielSchw; *Grunau* 1785 Z V 220; *Grunau* 1845 K 188; *Grunau b. Stregau*, *Grunów* 1941 Wrzosek 19; *Grunau b. Striegau* — *Skarżycze*, -yc, *skarżyczyki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skarżycze*, -życ 1982 WUN III 227. — Dawna n. niem. *Grunow*, *Grunau* od przym. *grün* 'zielony' i ap. *Aue*, śrwniem. *ou(we)*, stwniem. *ouwia*, *ouwa* 'podmokła łąka, zagłębienie, teren nisko położony nad wodą' Kluge 36. Określenie lo-

kalizujące *bei Striegau*, od n. m. *Striegau*, zob. *Strzegom* (2), zostało dodane przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skarżycze*, zapewne na podstawie zapisów dotyczących zaginionej wsi *Skarżycy* (zob.). Lit.: SNGŚI XI 105. PS

Skarżycsko zob. **Skarżysko-Kamienna**

Skarżyn (1), dziś *Skarżyn* i *Skarżyn-Kolonia*, dwie wsi, koniń., gm. Kawęczyn i Malanów, 13 km na płd.-zach. od Turku: *Scarzyni* 1360 KW III 169; *Skarżyno*, *Scarzyno* (1385)XIX, *Skarżyn* 1386, *Scarzyno* 1392 SHGŁęcz II 97; *Skarzyno maior*, *Skarzyno minor* 1496, *Skarzyno maior*, *Skarzyno* 1511 ŻDz XIII 174, 185; *Skarzyno* 1511–23 ŁLB II 69; *Skarzyno maior* 1553 ŻDz XIII 227; *Skarżyn*, *Skarżynek* 1783–84 RejKor 169; *Skarżyn*, *Skarżynek* Kol. 1802–03 MpGilly-Pr; *Skarżyn*, *Skarżynek* 1827 Tabella II 173; *Skarżyn*, *Skarżynek*, dwie wsi 1889 SG X 657, 658; *Скаржинь*, *Скажинь*, *Скаржинекъ* 1899 AP-Pozn, sygn. Pl. gr. KST 2656; *Skarżyn*, wś, *Skarżynek*, folw. i os. 1902 Przew II 160; *Skarżyn*, wś, *Skarżyn* (*Skarżynówka*), kol. 1921 Sk II 120; *Skarżyn*, *Skarżyn*, kol. 1952 UW 83; *Skarżyn*, *Kol. Skarżyn* 1961 Mp-25(Turek); *Skarżyn*, wś, *Skarżyn-Kolonia*, kol. 1967 SM 1033; *Skarżyn*, -na, *Skarżyn-Kolonia*, -na-nii 1982 WUN III 227, 228; gw. *skarżyn*, -na, *skarżyński*. — Dawniej *Skarżyny*, następnie *Skarżyno*, od n. os. *Skarga*, z suf. -iny, -ino. Postaci *Skarżyno*, *Skarżyn* to wynik asymilacji i uproszczenia grupy spółgłoskowej. Nazwy zestawione z członami odróżniającymi od łac. przym. *maior*, *minor*. Forma *Skarżynek*, z suf. deminutywnym -ek, efemerycznie -ówka, to wynik uniwerbizacji. Współcześnie *Skarżyn* i *Skarżyn-Kolonia*; człón drugi od ap. *kolonia*. Lit.: SHGŁęcz II 97. PD/KW

Skarżyn (2), dziś *Nowy Skarżyn* i *Stary Skarżyn*, dwie wsi, łomż., gm. Zambrów, 9 km na płd.-wsch. od Zambrowa: *Skarżyno* 1436 HMil 369; granicies *Skarżinskye* (1437)1456 SHGMz(MK 3, 196v); *Skarżyno* 1473 HMil 369; nob. *Skarżinskye dicta Kysyele de Mali Brok* 1477 ZHer nr 496; *Skarzyno* 1508 SHGMz(MK 8, 21v); *Skarzyno* 1519 SHGMz(PT 1, 368v); *Skarzyno Parva Brok* 1578 ŻDz XVI 381; *Skarżyn Nowa Wieś*, *Skarżyn Starowieś* 1783–84 RejKor 401; *Skarżyno stare*, *Skarżyno nowe* 1795 MpPerPd;

Skarzyno nowa wieś, Skarzyno stara wieś 1827 Tabella II 173; *Skarzyn* al. *Skarzyno Stare* al. *Starawieś* i *Skarzyno Nowe* 1889 SG X 657; *Skarzyn Nowy, Skarzyn Stary* 1921 Sk V 67; *Nowy Skarżyn, -wego -na, Stary Skarżyn, -rego -na* 1981, 1982 WUN II 597, III 333. — Obocznie w XV w. *Mały Brok*, od n. rz. *Mały Brok/Parwa Brok* (dziś Brok Mały), płynącej przez wieś, a w XVI w. n. zestawiona *Skarżyno-Parwa Brok*. Od XVIII w. notowane dwie wsi o n. zestawionych, z drugimi członami od wyrażenia *nowa wieś, stara wieś* i od przym. *nowy, stary*. UB

Skarżyn (3), wś, ostroł., gm. Czerwin, 18 km na płn.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Scarzino* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 71v); *Skarzino* 1428 MkM I nr 610; *Skarzyno* 1468 SHGMz(MK 5, 97); *Skarzyno* 1473 ZHer nr 416; *Skarzino* 1490 SHGMz(Ep. 11, 308v); *Skarzyno* 1578 ŻDz XVI 405; *Skarzyno* 1783 MpPerMz; *Skarzyn* 1827 Tabella II 173; *Skarzyn* 1889 SG X 657; *Skarżyn* 1952 UW 21; *Skarżyn, -na* 1982 WUN III 227. Lit.: ZMaz 334. UB

Skarżyn (4), wś, płoc., gm. Oporów, 8,5 km na płn.-zach. od Żychlina: de *Skarzyno* 1454 MPH IV 446 (tu?); *Skarzyn* 1889 SG X 657; *Skarzyn* 1921 Sk I 54; *Skarżyn, -na* 1982 WUN III 227; gw. *skarżyn, -na, skarżyński*. PD/KW

Skarżyn (5), wś, siedl., gm. Skórzec, 17,5 km na pld.-wsch. od Kałuszyna: вь деревни *Скаржинь* 1895, вь фопьваркѣ *Скаржинь* 1910 APSied, sygn. 62/244/0/1/115 (k. 25v), 172 (k. 60); Vw. *Szkarshin* 1914 KdwR(Siedlce); *Skarzyn* 1921 Sk IV 98; *Skarżyn, -na* 1982 WUN III 228. UB

Skarżyn (6), wś, siedl., gm. Wierzbno, 13 km na pld.-zach. od Węgrowa: *Scarzino* (1417)1426 MkM I nr 288; *Scarzino* (1417)1455–59 SHGMz(MK 3, 113v); *Skarzini* 1520 SHGMz(Ep. 204, 44–45); *Skarzyno* 1563 ŻDz XVI 418; *Skarzino Koszewnicza* 1567 SHGLiW 197; *Skarszyn* 1783 MpPerMz; *Skarzyn* 1827 Tabella II 173; *Skarzyn* 1839 MpKwat V 4; *Skarzyn* 1889 SG X 657; *Skarżyn, -na* 1982 WUN III 228. — W XVI w. występuje okresowo n. *Skarzyno-Koszewnica*, z drugim członem od n. sąsiedniej wsi (zob.), co zapewne jest odbiciem powiązań własnościowych. Lit.: SHGLiW 197–8. UB

Skarżyn zob. **Skarzyn** (1, 2)

Skarżyn-Kolonia zob. **Skarżyn** (1)

Skarżynek (1), wś, ciech., gm. Ojrzeń, 8 km na pld.-zach. od Ciechanowa: *Nyeczykowo* (1417) 1456 SHGMz(MK 3, 56); *Scarzino* (1420)1456 SHGMz(MK 3, 66); *Nyeczykowo* 1429 MkM II nr 138; *Nyeczykowo, Skarzino, Nyeczikowo* (1435)1456 SHGMz(MK 3, 142v, 146–146v i 172); granicies *Nyeczykowske* (1440) SHGMz(MK 6, 131); *Nyeczyky* (1446)1456 SHGMz(MK 4, 25); *Scarzino* (1448)1456 SHGMz(MK 4, 85–85v); *Skarzino* 1464 SHGMz(Ep. 9, 106); *Nyeczyki* 1470 SHGMz(MK 5, 140v); *Scarzino* 1472 SHGMz(MK 5, 155v); *Nyeczykowo* 1475 SHGMz(MK 6, 71); *Nyeczyky* 1485 SHGMz(Ep. 11, 232); *Skarzyno* 1496 SHGMz(Ep. 15, 275v); *Skarzyno Niecziki, Niecziki Drugie* 1567 ŻDz XVI 326; *Skarzynko* 1783 MpPerMz; *Skarzynko* 1827 Tabella II 173; *Skarżynek* 1889 SG X 658; *Skarżynek* 1952 UW 6; *Skarżynek, -nka, skarżynkowski* 1971 UN 123, 25. — Dawniej dwa obiekty: *Niecikowo//Nieciki*, od n. os. **Niecik*, z suf. *-owo* i w l. mn., oraz *Skarzyno* (= *Skarżyno*), od n. os. *Skarga*, z suf. *-ino*. Nazwa osobowa **Niecik*, łączona przez K. Zierhoffera z n. os. *Poniat*, związana zapewne z imieniem *Mikołaj*, por. inne derywaty: *Nieczyc(z)//Niecic(z), Niec(z)//Nieć, Nieczk//Nieć* SSNO IV 34–6. Od XVIII w. *Skarzynko* (= *Skarżynko*), od XIX w. *Skarżynek* (= *Skarżynek*); formy deminutywne utworzone za pomocą suf. *-ko, -ek*. Lit.: BorkCiech 177, 180; ZMaz 275, 276. UB

Skarżynek (2), wś, płoc., gm. Oporów, 10 km na płn.-zach. od Żychlina: *Skarżynek* 1921 Sk I 54; *Skarżynek* 1952 UW 89; *Skarżynek, -nka* 1982 WUN III 228. — Od n. m. *Skarżyn* (4), z suf. *-ek*. PD/KW

Skarżyno-Parwa Brok zob. **Skarżyn** (2)

Skarżyny zob. **Skarżyn** (1)

Skarżyn, wś, leszcz., gm. Przemęt, 9 km na pld.-zach. od Śmigła: *Skarzyn* 1824–26 KDR nr 348; *Skarżyn* al. *Skarzyn* 1889 SG X 657; *Skarzyn* 1916 Koz III 198; *Skarzyn* 1921 Sk X 95; *Skarzyn* 1933 SkBy 1545; *Skarżyn* 1934 Mp-100(41-23); *Skarzyn* 1952 UW 73; *Skarżyn, -nia* 1982 WUN III 228. — Od nazwiska *Skarżyński//Skarżyński* (: *Skarga*), które nosili właściciele licznych majątków w okolicy Śmigła, m.in. sąsiedniego Sokołowa (KsP 212, Koz III 198). Forma *Skarzyn* zapewne hiperpoprawna na tle wielkopolskiej zmiany sufiksu *-in > -in*. ZZ/PS

Skarżyńska Wola

Skarżyńska Wola zob. **Wola Skarżyńska**

Skarżyska zob. **Skarżyce** (2)

Skarżysko zob. **Skarżysko-Kamienna**, **Skarżysko Kościelne**, **Skarżysko Książęce**

Skarżysko-Kamienna, mto, kiel.: *Scarzysko* (1260) Kkk I 78; *Karzycko* 1275, *Karsitsco* 1284, *Skarzycko* (1401) Kkk II 137, 159, 248; *Skarżyczsko* 1470–80 DB II 478; *Skarżyczko* 1508 ŻDz XV 478; *Skarżyczsko*, *Skarzesko* 1529 LR 458, 459; *Skarżyszow*, *Skarżysko* 1564–65 Lusand 193, 197; *Skarżisko* 1569 ŻDz XIV 307; *Skarżysko* 1787 Spis 415; *Skarżysko-Kamienna*, mto 1933 SkBy 1545; *Skarżysko-Kamienna*, *-ka*-nej 1982 WUN III 228. — W świetle zapisów historycznych n. można odczytywać jako *Karszycsko*, być może od n. os. **Karszyc*, por. n. os. *Karch* SSNO II 535 (: psł. **kŕchъ* 'lewy'), z suf. *-sko*, rzadko łączącym się z nazwami osobowymi. W XV w. zmiana na *Skarszycsko*, z nagłosowym *S-* pochodzenia przyimkowego (z *Karszycska* > *sKarszycska*); zapewne w wyniku adideacji do czas. *skarżyc*, ap. *skarga* powstała forma *Skarżycsko*. Z czasem nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej *-czs-* > *-s-*, stąd forma *Skarżysko*. Współcześnie nazwa zestawiona; człon odróżniający *Kamienna* ponownie z n. rz. *Kamienna*, nad którą położone jest miasto. Od XV w. Skarżysko było podzielone na dwie części: Skarżysko Kościelne i Skarżysko Książęce, zob. niżej. Lit.: KSand 86–7; KopKiel 217; NalSand 91–3; RospSEMIG 350; RymNmiast 217–8. *IN*

Skarżysko Kościelne, wś, kiel., gm. Mirzec, 5 km na pñn.-wsch. od Skarżyska-Kamiennej: *Skarżyczsko*, *Szkarszyczsko* 1470–80 DB III 403, 414; *Skarżyczko* 1508 ŻDz XV 472; *Skarżisko* 1569 ŻDz XIV 314; *Skarżysko kościelne* 1783–84 RejKor 274; *Skarżysko kościelne* 1827 Tabella II 173; *Skarżysko Kościelne* 1889 SG X 658–9; *Skarżysko Kościelne* 1921 Sk III 25; *Skarżysko Kościelne*, *-ka* *-nego*, *skarżyski* 1967 UN 20, 31. — Człon odróżniający, od przym. *kościelny*, ma związek z dawną własnością (wieś należała do cystersów z Wąchocka). Lit.: KSand 86–7; KopKiel 217; RospSEMIG 350; RymNmiast 217–8. *IN*

Skarżysko Książęce, cz. Skarżyska-Kamiennej, dawniej wś, rad., gm. Szydłowiec: *Skarżyczsko Militaris*, *Skarszyczsko Militari* 1470–80 DB II 519, III 403; [*Skarżysko*, *Skarżysko*] XVI AtSd

155; *Skarżysko książęce* 1783–84 RejKor 274; *Skarżysko xiążęce* 1827 Tabella II 173; *Skarżysko Książęce* 1889 SG X 658; *Skarżysko Książęce*, *Skarżysko Książęce-Borki*, dwie wsi 1921 Sk III 51; *Skarżysko Książęce*, *Skarżysko Książęce-Borki*, dwie wsi 1933 SkBy 1545; *Skarżysko Książęce*, *-ka* *-cego*, *skarżyski*, wś 1967 UN 20, 31; *Skarżysko Książęce* 1999 DzU nr 110, poz. 1266. — W XV w. n. z członem odróżniającym od łac. przym. *militaris* 'wojskowy', por. ap. *miles*, *militis* 'żołnierz, rycerz'; od XVIII w. — z członem od przym. *książęcy*, co związane jest z dawną własnością (wieś wchodziła w skład klucza szydłowieckiego, należącego do rodu Szydłowieckich, a później Radziwiłłów). Człon dodatkowy *Borki* zapewne od ap. *borek*, w formie pluralnej. Lit.: KSand 86–7; KopRad 352; RospSEMIG 350; RymNmiast 217–8. *IN*

Skarżysko Książęce-Borki zob. **Skarżysko Książęce**

Skaszewo (1), dziś *Nowe Skaszewo* i *Skaszewo Włościańskie*, dwie wsi, ciech., gm. Gzy, 15 km na pñn.-zach. od Pułtusk: *Scaszewo* 1400 KkM 133; *Scaschewo* (1417)1456 SHGMz(MK 3, 58); *Skaszewo* 1424, *Caschewo* 1427 Zakr I nr 508, 2654; de *Skaszewo* 1427 MkM I nr 437; *Skaschewo* (1440)1456 SHGMz(MK 3, 244); *Skaschewo* 1449 Pułt nr 1; *Skassew*, *Skasse* 1476 SHGMz(Ep. 13, 19); *Skaschewo* 1480 SHGMz(Ep. 13, 286); *Skaszewo Minor* 1486, *Skaszewo Maior* 1488 SHGMz(Ep. 10, 339 i 11, 294v); *Skassewo* 1503 SHGMz(MK 18, 160); *Skassewo* 1527 SHGMz(Ep. 204, 335–335v); *Skassewo maior* 1544 SHGMz(ZG 6, 132); *Skassewo* 1576 ŻDz XVI 315; *Skaszewo* 1783 MpPerMz; *Skaszewo Dolne*, *Skaszewo Górne* 1783–84 RejKor 593; *Skaszewo* 1827 Tabella II 173; *Skaszewo* 1889 SG X 659; *Skaszewo* 1921 Sk I 136; *Skaszewo*, kol., *Skaszewo* 1936 Mp-100(38-32); *Skarzewo* (!) *Włościańskie*, *Skarzewo* (!) *Nowe* 1952 UW 32; *Nowe Skaszewo*, *-wego* *-wa*, *Skaszewo Włościańskie*, *-wa* *-kiego* 1981, 1982 WUN II 576, III 228. — Od n. os. **Skasz* (por. *Skasza* SSNO V 89 : *Skarbi-mir*), z suf. *-ewo*. Efemeryczna forma *Kaszewo* powstała na skutek fałszywej dekompozycji, a postać *Skasze* jest wariantem z dostosowaniem do nazw rodowych. W XV–XVI w. n. z łac. członami *Maior* i *Minor* (*Wielkie* i *Małe*), w XVIII w.

z polskimi — *Dolne, Górne*, współcześnie *Nowe, Włościańskie*. Lit.: ZMaz 334. UB

Skaszewo (2), wś, włoc., gm. Dobrzyń nad Wisłą, 3 km na pñ.-wsch. od Dobrzyń nad Wisłą: *Caschewo* 1488 Matr I nr 1944; *Skaszewo* 1523 Matr IV/1, nr 4184; *Skassewo* 1564 ŹDz XII 271; z *Kaschewo* (!) 1564–65 Luwlkp II 268; *Skaszewo* 1628–32 Luwlkp III 66; *Skaszewa* 1783–84 Rej-Kor 448; *Skaszewo* 1825 Gawarecki 153; *Skaszewo* 1827 Tabella II 173; *Skaszewo* 1839 MpKwat II 2; *Skaszewo* 1889 SG X 659; *Skaszewo* 1921 Sk I 59; *Skaszewo*, -wa, *skaszewski* 1972 UN 180, 17. Lit.: Koz VII 108. KZ/KW

Skaszewo Dolne zob. **Skaszewo** (1)

Skaszewo Górne zob. **Skaszewo** (1)

Skaszewo Włościańskie zob. **Skaszewo** (1)

Skaszyce zob. **Kaszyce** (2)

Skaszyce Ziemiańskie zob. **Kaszyce** (2)

Skaszyn, wś, włoc., gm. Lubraniec, 4 km na pñ. od Izbicy Kujawskiej: *Schaschino* 1421 Koch nr 2353; *Skaschyno* 1489 Lupbrz 193; *Skaschino* 1527 Vlad XI 52; *Skasino* 1557–66 ŹDz XIII 21; *Skasino* 1564–65 Luwlkp II 229; *Skaszino* 1598 Vlad XXI 50; *Skaszyn*, *Skasszyn*, z ... *Skaszyna* 1616–20 Luwlkp I 270, 323, 324; *Skasin* 1628–32 Luwlkp III 102; *Skaszyno* 1634 Rpodbrz 228; *Skaszyn* 1659–65 Luwlkp II 252; *Skaszyno* 1674 Rpog 151; *Skaszyn* 1783–84 RejKor 845; *Skaszyn* 1785 MpPerKu; *Skaszyn*, *Skaszynier Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Skaszyn*, *Skaszyn* holendry 1827 Tabella II 173; *Skaszyn* 1839 MpKwat II 3; *Skaszyn* 1881 Borucki 355; *Skaszyn*, *Skaszyńskie Holendry*, dwie wsi 1889 SG X 659; *Skaszyn* 1921 Sk I 203; *Skaszyn*, -na 1982 WUN III 228. — Od n. os. *Skasza*, z suf. -ino, później -in. W XIX w. powstały holendry (zob. *Holendry* (1)), zwane *Skaszyńskimi Holendrami*. Lit.: Nieckula, -ov- 307. AG/KW

Skatnick zob. **Skatniki**

Skatniki, os., dawniej wś?, olszt., gm. Reszel, 7 km na pñ.-wsch. od Reszla: *Skatnicken*, *Schaytenik* 1446 KęTL 413; *Scatnick* 1449–51, *Scatnick* 1536 HAPr V 96; *Skatnick* ok. 1780 HAPr IV 380; *Skatnick* 1796–1802 MpSchröt XI; *Skatnik*, maj. 1820 Wald 131; *Skatnick*, *Śkotnik*, -u ok. 1859 SzcześTeka 27; *Szkatniki* 1882 KęTL 413; *Skatnick* 1920 MpHAPr I; *Skatnick* — *Szkatniki*, dw. 1946 Ley I 34; *Skatnick* — *Skatniki*, -ik, *skatnicki* 1949 MPol XXVII nr 92; *Skatniki* — *Skat-*

nick 1951 Rosp 292. — Nazwa prus. **Skatinik*-s od przew. odbiorcy nadania z 1446 r. Jana *Szkatnika* (*Schaytenik*); brak analogii wschodniobałtyckich. Do n. os. por. może lit. *skātinti* 'przynaglać, zachęcać, namawiać': *skāsti* SESmocz 556, **skatiniks* 'naganiacz, poganiacz' albo śrdniem. *skat* 'skarab, mienie' (: **skatiniks* 'egzekutor podatków?'); w n. występuje prus. suf. -*inik*-, za pomocą którego tworzone nazwy wykonawców czynności (Ger 249). Nazwa spolonizowana jako *Skatnik*, *Śkotnik*, *Szkatniki*; po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skatniki*. Lit.: Biolik 208–9; PrzybBalt 265–6. RP

Skawa, wś, nowosąd., gm. Raba Wyżna, 5,5 km na pñ.-zach. od Rabki-Zdroju: *Skawa* 1490 ŹDz XV 448; *Skawa* 1564 Lukrak II 88; *Skawa* 1581 ŹDz XIV 49; *Skawa* 1680 Rej 78; *Skawa* 1889 SG X 661; *Skawa*, -wy, *skawski* 1964 UN 8, 65. — Od n. w. *Skawa*, por. *Scava* 1229 KTn 23, ta od rdzenia **sūk*-, por. psł. **sŭkati* 'kręcić, obracać' (tu zapewne w znaczeniu 'kręty, rwący górski strumień, płynący z łoskotem w kamienistym podłożu'). Istnieją też hipotezy uznające n. w. za przedśłowiańską, od ide. **ske*^u- 'dzielić, owinąć', co mniej prawdopodobne. Lit.: LKrak 135; Rymut, HE XII 176; Babik 554; Bijak, Wisła 51. IN

Skawce, wś, biel., gm. Mucharz, 7 km na pñ. od Suchej Beskidzkiej: de villa *Skawcze* 1422 CdUC I 69; *Skawcze* 1470–80 DB I 480; *Skawce Dolne* 1487 SHGKr(GK 22, 914); *Skawce* 1581 ŹDz XIV 99; *Skawiec* 1772 MpZan; *Skawce* 1779–83 MpMieg; *Skawce* 1889 SG X 661; *Skawce* 1921 Sk XII 38; *Skawce*, -wiec, *skawiecki* 1964 UN 16, 46. — Od n. w. *Skawa* (zob. wyżej), z suf. -ce. Okresowo n. z członem odróżniającym od przym. *dolny*; w XVIII w. też singularyzacja nazwy. Lit.: LKrak 135. IN

Skawica, wś, biel., gm. Zawoja, 8 km na pñ.-wsch. od Suchej Beskidzkiej: *Skawica* 1595 AtKr 95; *Skawica* 1680 Rej 74; *Wieś Skawica* 1765 Lukrak 89; *Skawica* 1889 SG X 662; *Skawica* 1921 Sk XII 23; *Skawica*, -cy, *skawicki* 1964 UN 14, 50. — Od n. w. *Skawica*, por. *Skawica* 1496 SHGKr (MK 17, 114), ta od n. w. *Skawa* (zob. wyżej), z suf. -ica. Lit.: LKrak 135; Rymut, HE XII 176–7; Babik, Onom LIX 410, przyp. 28. IN

Skawiec zob. **Skawce**

Skawin, wś zaginiona, leżała w par. Matczyn, lub., gm. Bełżyce: *Skawin* folwark 1867

Skawina

Jadczak 14; *Skawin* 1870 Cat 46; *Skawin* 1877 Zin II 148; *Skawin*, folw. 1889 SG X 662. — Zapewne od nazw. właściciela Matczyna Ignacego *Skawińskiego* (1846). Od jego imienia natomiast utworzono prawdopodobnie n. wsi *Ignaców* (3), dawniej folw. *Ignatów* (1839 MpKwat V 7) w tej samej okolicy. Być może są to nazwy oboczne jednej miejscowości (brak poświadczeń n. *Ignatów*//*Ignaców* w źródłach z lat 1867–1877). Lit.: Jadczak, Bełzyce. Monografia miasta i gminy, 2002, 14, 91. IN/PS

Skawina, mto, krak.: *Scavina* 1333–70 MPH II 625; in fluuio, qui Skawyna proprie nominatur ... ibi in *Skawyna* positi fuerint (1334)XVI KMp III 12; *Scauina* 1367 BulPol II nr 1546; *Scawina* (1433)1530, *Scawyna* (1433)1531 ZDM II 165; *Skawina* oppidum (1456) KTn 219; *Skawina* 1470–80 DB II 121; *Skawina* 1564 Lukrak II 89; *Skawina* 1581 ŻDz XIV 42; *Skawina* 1620 Inwentarze 141; *Skawina*, mto 1889 SG X 662–3; *Skawina*, -ny, *skawiński* 1963 UN 1, 69. — Od n. w. *Skawina*, dziś Skawinka, por. in fluu(io) ... *Skawina* 1253–58 KTn 19. Nazwa rz. od n. w. *Skawa* (zob. *Skawa*), z suf. -ina. Lit.: Inwentarze katedry krakowskiej z lat 1586, 1620 i 1692, 2014, 141; LKrak 136; Rymut, HE XII 177–8; RospSEMIG 350; RymNmiast 218; Nieckula, -ov- 307. IN

Skawinek, wś, lub., gm. Bychawa, 3 km na pld.-wsch. od Bychawy: *Skawinek*, folw. 1921 Sk IV 61; *Skawinek*, -nka, *skawiński* 1967 UN 107, 12; *Skawinek*, -nka 1982 WUN III 228. — Może od n. m. *Skawin* (zob.), z suf. -ek, lub od nazw. *Skawiński*, *Skawski*. IN

Skawinka zob. **Skawinki**

Skawinki, wś, biel., gm. Lanckorona, 6 km na pld.-wsch. od Kalwarii Zebrzydowskiej: circa flumen dictum vulgariter Skaninka ... quam de nouo *Skaninka* (!) volamus appellare 1359 CdP III 260–1; *Skawynka* 1529 LR 187; *Skawinki* 1564 Lukrak I 209; *Skawinka* 1595 AtKr 95; *Skawinka* 1581 ŻDz XIV 47; *Skawinka* 1680 Rej 72; Wieś *Skawinki* 1765 Lukrak 90; *Skawinka* 1779–83 MpMieg; *Skawinki* 1889 SG X 664; *Skawinki*, -nek, *skawinkowski* 1964 UN 16, 43. — Od n. w. *Skawinka*, zob. *Skawina*, wtórnie w l. mn. Lit.: LKrak 136; Rymut, HE XII 177–8. IN

Skazdub, dziś *Nowy Skazdub* i *Stary Skazdub*, dwie wsi, suwał., gm. Bakalarzewo, 17 km na ptn.-

-zach. i 15 km na zach. od Suwałk: *Skazdub* XVI WiśnAug 127; ... siola *Skazduba* 1569 SHGPd (Falk, Wody 3); *Kazdub* (!) 1605 SHGPd(ks. śl.); *Skazdub* 1744 SDV 106; *Skazdub* 1784 DekOlw 56; *Skazdub* (!) 1827 Tabella II 173; *Skazdub* 1839 MpKwat VI 3; *Skazdub*, wś i kol. 1889 SG X 664; *Skazdub Nowy*, *Skazdub Stary*, dwie wsi 1921 Sk V 88; *Skazdub Nowy*, *Skazdub Stary* 1952 UW 172; *Nowy Skazdub*, -wego -ba, *Stary Skazdub*, -rego -ba 1981, 1982 WUN II 597, III 333; gw. *skazdup nowy*, -ba -wego, *skazdup stary*, -ba -rego, *skazdupski*. — Nazwa ponowiona z n. jez. *Skazdub*, dziś *Skazdubek*, por. Ieziorko *Skazdub* 1569 Falk, ABS X 94; n. jez. można rekonstruować jako **Skars-dub-is* lub **Skers-dub-is*, por. lit. *skeřsas* 'poprzeczny, skośny' i *dubė* 'zagłębienie, dolina' SESmocz 129, 559. Por. też n. rz. *Skazdubica*, por. rzeczka *Skazdubica* 1569 Falk, ABS X 94, nad którą leżą wsi. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: WiśnAug 127, 160; WiśnSuw 102; Bioliak, HE XIX 170, XX 155–6; DekOlw 56. EB/PS

Skazówka zob. **Podleśniakowizna**

Skapa, wś, częst., gm. Strzelce Wielkie, 10 km na ptn.-wsch. od Pajęczna: *Scampa* 1386 Pot nr 1; *Scopa* 1401 Koz VII 108; *Scampestas* 1511, *Skampe* 1518 ŻDz XIII 207; *Skapa*, *Szkap* 1511–23 ŁLB I 490, 491; *Skapa* 1552 ŻDz XIII 284; [*Skapa*] XVI AtŁęcz 128; *skapa* 1789 MpCzajSier; *Skompe* 1802–03 MpGillyPr; *Skapa* 1827 Tabella II 172; *Skapa* 1839 MpKwat II 6; *Skape* 1859 MpChrz; *Skapa* 1889 SG X 664–5; *Skapa* 1921 Sk II 93; *Skapa*, -pej 1982 WUN III 228; gw. *skum-py*, -mpy, *skumpski*. — Od przym. *skapy* 'odmawiający wszystkiego sobie i innym, oszczędny', por. też *skapo* 'zbyt oszczędnie, bardzo mało' Sstp VIII 232, tu zapewne w przenośnym znaczeniu 'ubogi; nieurodzajny'. W zapisach widoczne wahania rodzaju gramatycznego nazwy. Lit.: SHGŁęcz II 97. PD/KW

Skapa zob. **Skape** (1)

Skape (1), wś, kiel., gm. Łopuszno, 20 km na ptn.-wsch. od Włoszczowy: *Skampe* 1347 ZDK I 47; prope villam *Skampe* (1420)1600 ZDM V 243; *Skampe* 1466 Hel II nr 3833; *Skampa* 1470–80 DB I 596; *Skappe*, *Skampe* 1511–23 ŁLB I 594, 604; *Skapa* 1529 LR 238; *Skampe* 1540 ŻDz XV 580; *Skampe* 1573 ŻDz XIV 274; *Skape* 1783–84 Rej-

Kor 222; *Skape* 1827 Tabella II 172; *Skape* 1889 SG X 665; *Skape*, *-pego*, *skapski* 1966 UN 24, 43; gw. *skompe*, *-ego*, *skomski* albo *rytlufka*, *-ki*. — Zapewne od stp. przym. *skapy* w przenośnym znaczeniu ‘ubogi; nieurodzajny’ w rodzaju nijakim, okresowo żeńskim. W gwarze funkcjonuje oboczna forma *Rytlufka*, od n. pobliskiej wsi *Rytlów* (zob.), z suf. *-ówka*. Lit.: KSand 179; Kop-Kiel 42.

IV

Skape (2), wś, koniń., gm. Strzałkowo, 8,5 km na pñ.-zach. od Słupcy: de *Scampe* 1392 Lek II nr 256; de *Scompsko* 1399 RWlkp V nr 73B (tu?); de *Scope* 1399 RWlkp II nr 112; de *Scampe* 1403 Piek nr 509; de *Scamppe* (1408)1418 AC II nr 120; de *Scampa* 1410, de *Kape* 1412 RWlkp II nr 300, 400; de *Scampye* ... de *Scampe* 1414, de *Scampe* ... *wscampem* 1419 RWlkp II nr 383, 583; in ... *Skampie* 1457 AC II nr 530; *Szkapie* 1511–23 LLB I 323; *Skampe* 1578 ŹDz XII 213; *Skape* 1674 MKI(ASK 74, 91); *Skape* 1783–84 RejKor 158; *Skape* 1799 MpHopf XVII; *Skompe* 1801–04 MpGillyPr; *Skapie* 1839 MpKwat I 2; *Skape*, urząd. *Skompe* 1889 SG X 665; *Skape*, *-pego* 1982 WUN III 228; gw. *skumpe*, *-ygo*, *skum(p)ski*. — Efemerycznie też *Skapsko*, z suf. *-sko*. Zapis z 1412 r. jest wynikiem błędnej interpretacji nagłosowego *S-* jako przyimka *z*. Wahanie form twardo- i miękko-tematowych *Skape* i *Skapie* w XV–XIX w. mogło być warunkowane analogicznym zjawiskiem (por. *Lipe//Lipie*) w nazwie sąsiedniej miejscowości *Lipa* (7), notowanym w tym samym okresie (por. też nieuwzględnione zapisy: *Lipe* 1783–84 RejKor 156, *Lipie* 1798 MpHopf XVI, *Lipie* 1802–03 MpGillyPr, *Lipie* 1885 SG VI 350).

ZZ/PS

Skape (3), wś, tor., gm. Chełmża, 3 km na pñ. od Chełmży: villa ... *Hermannisdorp* 1251 PrUr I/1, 181; *Hermannisdorp* (1251), *Hermannistorp* 1264, in *Hermanni villa* (1275) Woel 17, 50, 58; *Hermannsdorf* ok. 1400 Zeit XVI 26; czu *Hermansdorf* 1401 Woel 336; de *Hermansdeph*, de *Hemensdorff* 1446 MUKr I 212, 213; *Scampen*, *Schompen* XV KętL 76, 89; *Scampa* (1564) Woel 903; *Skampe* 1570 ŹDz XXIII 4; *Skape* (1601) Woel 961; Revisio ... Wsi *Skompego*, *Skapem* wiedzaiąc do podworza 1661 Font XXIII 56, *Skape* 1667–72 Font VI–X 32; z *Skampego* 1723 Font XLII 69; Revisio ... Bonorum *Skampe* 1751 Font

XXIII 57; pod *Skempe* 1759 Font XLVII 123; *Hermannsdorf* (*Skompe*) 1782–83 Froese 146; *Skompe* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Skompe* — *Skape* 1879 KętN 124; *Skape* *Nowe* i *Stare*, niem. *Neu Skompe*, *Alt Skompe* 1889 SG X 665; *Hermannsdorf*, fr. *Skompe*, *Skape* 1912 Bär 49; *Skape*, niem. *Hermannsdorf* 1921 Sk XI 58, 86; *Skape* (*Hermansdorf*) 1925 Krzep 106; *Skape* 1952 UW 57; *Skape*, *-pego*, *skapski* 1972 UN 187, 7. — Nazwa niem. *Hermannsdorf* od n. os. *Hermann* Gott 241 + *Dorf* ‘wieś’. Od XVI w. n. pol. *Skape*, od przym. *skapy*, okresowo w XIX w. z członami odróżniającymi od przym. *stare*, *nowe*, niem. *alt*, *neu*. Lit.: SHGCh 117.

WK/KW

Skape (4), wś, ziel., gm. Skape, 11 km na pñ.-zach. od Świebodzina: cum ... villis silicet ... *Scampey* alio *Scamp* 1207 SUr I 262; *predia* ... *Scape* 1267 SUr IV 16; in *Stampo* (!) 1376 Heyne II 99; *Scamp* 1399 ZfGS XXXIII 395; *Scamp* 1471 CdSil XXIV 201; *Sckamp* 1643 MpDS-Glog; *Scampe* 1670, 1679, *Scampe*, Dornau distans a *Scampen* medio milliari, parochus *Scampensis*, in *Scampen* 1687/88 J III 99, 262, 642, 645; *Sckkampe* 1739 MpWielGlog; *Skampe* 1791 Z X 555; *Schkampe* 1809 MpAtSchl 1; *Skampe* ok. 1845 MpRey nr 94; *Skampe* 1913, 1944 Mp-Mbl(3858); *Skampe* — *Skape*, *-ego*, *skapski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Skape*, *-pego* 1982 WUN III 228. — Pierwotną n. **Skape* zniemczono jako *Skamp*, *Skampe*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skape*.

PS

Skapie zob. **Skape** (2)

Skapsko zob. **Skape** (2)

Skemsk zob. **Skępsk**

Skenewyten zob. **Schönweide**

Skerlin zob. **Skarlin**

Skerpen zob. **Skarpa** (2)

Sketelauken zob. **Skitławki**

Skeyden zob. **Skidniów**

Skęczniew, wś, koniń., gm. Dobra, 13,5 km na pñ.-zach. od Uniejowa: *Skancznowo* 1386 SHGŁęcz II 98; *Skancznowo* 1394 Hb 69, nr 106; de *Skacznow* 1490 MUKr I 485; *Skacznow* utraque 1496, *Skacznow* 1511 ŹDz XIII 174, 185; *Skączyno* 1511/12 VisitGn 234; *Szkaçzynowo* (!), *Scacznow* 1511–23 LLB I 257, 404; *Skęcznow* 1553 ŹDz XIII 226; *Skęczniow* 1783–84 RejKor 203; *Skenczniow* 1802–03 MpGillyPr; *Skęczniów*

Skęczno

1818 Vlad I 39; *Skęczniew* 1827 Tabella II 173; *Skęczniew* 1889 SG X 666; *Skęczniew* 1921 Sk II 119; *Skęczniew*, -wa 1982 WUN III 228; gw. *skyncńef*, -ńeva, *skyncńeski*. — Od n. os. **Skączeń*, por. nazw. *Skęczak*, *Skęczek* Snazw VIII 445, z suf. -owo, -ów, następnie -ino. Ostatecznie utrwaliła się postać z suf. -ew. Do n. os. por. przym. scs. *skorčъnъ* 'wstrętny, budzący odrazę'. Według F. Nieckuli n. niejasna. Lit.: SHGŁęcz II 98; Nieckula, -ov- 186–7. PD/KW

Skęczno, wś, sier., gm. Zadzim, 12 km na pln.-wsch. od Warty: *Skęczno* 1827 Tabella II 173; *Skęczno* al. *Kęczno*, kol. 1889 SG X 666; *Skęczno* 1921 Sk II 105; *Skęczno*, -na, *skęczkański* 1973 UN 47, 35. — Od n. os. **Skącz*, por. n. m. *Skęczniew*, na wzór n. m. z suf. -no. Może n. ma związek z odległym o ok. 15 km Skęczniewem. Okresowo oboczna postać *Kęczno*, w wyniku błędnej interpretacji nagłosowego *S-* jako przyimka z. Lit.: Borek, -bn- 290. EB/KW

Skęcznowo zob. **Skęczniew**, **Skęcznowek**

Skęcznow zob. **Skęczniew**, **Skęcznowek**

Skęcznowek, wś zaginiona, leżała w pow. Turek, zapewne włączona do Skęczniewa: *Nowo Scącznowo* 1394 SHGŁęcz II 98; *Skącznow* utracone 1496 ŻDz XIII 174; *Scącznowko* 1511–23 LLB I 405; *Skęcznowek* pus. 1684, *Skęcznowek* 1688 TekiDw 2143, 1409. — Pierwotnie *Nowe Skęcznowo*, od n. m. *Skęcznowo* (zob. *Skęczniew*), z członem odróżniającym od przym. *nowy*; następnie n. zuniwerbizowana za pomocą suf. -ówko, -ówek. Lit.: SHGŁęcz II 98; SG X 666. PD/KW

Skępe, mto, włoc.: *Skampe* 1472 CdP II 946; de *Skampe* 1485 Matr I nr 1796; *Skampe* 1495 Matr II nr 530; *Skape* 1503 AC III nr 232; *Skampe* 1512 Matr IV/1, nr 1369; *Scampe* 1515 AC III nr 386; *Scampe* 1539 Vlad XII 88; *Skape* 1564 ŻDz XII 332; *Skape* 1784 MpPerPł; Miasto *Skępe* 1789 Borucki 41; *Skempe* 1827 Tabella II 173; *Skompe* 1839 MpKwat II 2; *Skompe* ok. 1845 MpRey nr 64; *Skępe* 1889 SG X 666–8; *Skępe* 1921 Sk I 65; *Skępe*, -pego, *skępski* 1972 UN 180, 45; *Skępe*, -pego, wś 1982 WUN III 228; *Skępe*, mto 1996 DzU nr 155 poz. 760. — Zapewne od stp. przym. *skąpy*, tu zapewne w przenośnym znaczeniu 'ubogi; nieurodzajny'. Niewykluczone, że n. mta ma związek z n. jez., nad którym leży, dziś Jezioro Wielkie (por. *Skąpsko*, lacus terre Dobri-

ensis 1455–80 DługoszAnn I 100; *J. Skompe*, czyli *Wielkie* 1839 MpKwat II 2; *Skempskie* 1881 SG II 89). Lit.: Koz VII 109. KZ/KW

Skępsk, wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 4,5 km na pln.-zach. od Golubia-Dobrzyń: villa *Skomp* (1310)XVII PrUr II 4; *Skomp* 1310 PlehnG 331; *Schampen* ok. 1400 Zeit XVI 33; *Schompen* 1414 Br 154; *Scampen* 1421 PlehnG 358; *Scampen*, fr. der „*Pruszen Gut*“ geheissen habe 1421 PlehnO 108; *Scampen* 1438 GZ 89; *Scampen*, *Schampen*, *Schompen* XV KętL 80; *Skąpsk* 1570 ŻDz XXIII 14; *Skempsk* 1647 Font IV 61; Wieś *Skępsk*, w *Skępsku* 1664 Font XXXII 8; Ex villa *Skępsk* 1667–72 Font VI–X 570; *Skemsk* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Skemsk* — *Skępski* 1879 KętN 59; *Skępsk*, niem. *Skemsk* 1889 SG X 668; *Skemsk*, fr. auch *Skempsk* und *Skąpsk* 1912 Bär 109; *Skępsk*, niem. *Skemsk* 1921 Sk XI 64, 86; *Skępsk* 1952 UW 59; *Skępsk*, -ka 1982 WUN III 228. — Dawniej zapewne *Skape*, od przym. *skąpy*, w niem. substytucji z suf. -en. W XVI w. repolonizacja nazwy z suf. -sk. Efemerycznie n. zestawiona *Pruszen Gut*, od niem. *Preuße* 'Prus' i ap. *Gut* 'dobro, ziemia'. Lit.: SHGCh 117. WK/KW

Skiba (1), cz. Boguszyna, dawniej wś, wałb., gm. Kłodzko: *Syba* 1327 Reg nr 4644; auf der *Scheibe* 1361 KGL 35; vf der *Schyben* 1362 GQ IV 51 (tu?); vf der *Schibe* 1366 GQ I 190 (tu?); of der *Scheiben* 1376 (tu?), daz vorwerk, daz man nennet dy *Scheibe*, gelegen zu Hassicz 1404 GQ IV 116, 180; off der *Scheiben* 1414, *Scheiben* 1492, Jhan *Scheibsky* „auf der *Scheibe*“, Jhan *Scheyßky* 1495 GQ II 71, 452, 474; *Scheibe* 1743 SNGŚl XII 105; *Scheibe* 1789 Z IX 351; *Scheibe* 1796 Urb II 147; *Scheibe*, wś 1845 K 585; *Scheibe*, *Skiba* 1900 Myc 81; *Scheibe* — *Skiba*, -by, *skibski* 1950 MPol nr 52, *Skiba*, os. 1967 SM 1034. — Od śrwniem. *schībe*, niem. *Scheibe* 'tarcza; skiba', też 'okrągła powierzchnia' Bach II 90 lub — zdaniem S. Sochackiej — n. słow., od psł. **šiba* 'witka, różga, pręt', **šibati* 'bić, razić', zniemczona jako *Schibe*, *Scheibe*. Po 1945 r. ustalono n. *Skiba*. Lit.: SNGŚl XII 105; S. Sochacka, Polskie nazwy miejscowe i terenowe od podstawy *szyba* (**šiba*) na tle porównawczym, [w:] Onimizacja i apelatyzacja, 2006, s. 231–40. PS

Skiba (2), dziś *Nowa Skiba* i *Stara Skiba*, kol. wsi Wolimierz, dawniej dwie wsi, wroc., gm. Leś-

na, 4,5 km na płn.-wsch. od Świeradowa-Zdroju: die wyrdte des dörfleins *Scheibe* verwilligen für den pfarer zu Meffersdorfe einen ewigen decem 1587, wegen des dörfleins *Scheibe* 1599 KOL 67; *Scheibe alte* 1669 SGTS II/2, 333; *Alt Scheib, Neu Scheib* 1736 MpWielJay; *neue-Scheibe, alte Scheibe* 1825 SGTS II/2, 107, 333; *Scheibe Alt-* u. *Neu-*, wś 1845 K 586; *Alt Scheibe, Neu Scheibe*, cz. wsi 1941 SOV 8, 258; *Alt Scheibe* — *Stara Skiba, -ej -y, staroskibski, Neu Scheibe* — *Nowa Skiba, -ej -y, nowoskibski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Skiba, Stara Skiba*, dwie wsi (?) 1967 SM 751, 1072; *Nowa Skiba, Stara Skiba*, kol. wsi XXI PRNG. — O dawnej n. niem. *Scheibe* zob. *Skiba* (1). Od XVII w. człony odróżniające *Alt* 'stary' i *Neu* 'nowy'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Skiba* i *Stara Skiba*. Lit.: SNGŚI IX 15, XIII 25; SGTS II/2, 107, 333; BenaGŁuz 395–6.

PS

Skibice (1), wś, włoc., gm. Choceń, 9 km na pld.-wsch. od Brześcia Kujawskiego: *Skibicze* 1398 Koz V 297; *Skibicze* 1418 Koch nr 143; *Skybycze* 1489 Lupbrz 95; *Skibicze* 1527 Vlad XI 36; *Skibicze* 1557–66 ŻDz XIII 14; *Skibice* 1582 Vlad XIX 48; *Skibice* 1598 Vlad XX 92; *Skibice* 1634 Rpodbrz 219; *Skibice* 1674 Rpog 138; *Skibice* 1785 MpPerKu; *Skibice* 1827 Tabella II 173; *Skibice* 1839 MpKwat II 3; *Skibice* 1881 Borucki 356; *Skibice* 1889 SG X 668; *Skibice* 1921 Sk I 206; *Skibice, -bic* 1982 WUN III 228. — Od n. os. *Skiba*, por. Martin *Skiba* de Skibice 1399 Koz V 297, z suf. *-ice*. Do n. os. por. ap. *skiba* 'pas ziemi odwalany pługiem przy oraniu' Sstp VIII 233.

AG/KW

Skibice (2), wś, zamoj., gm. Grabowiec, 20 km na płn.-zach. od Hrubieszowa: *Skibice* 1531, *Skibice* 1578 ŻDz XVIII/1, 250, 226; *Skibice* 1618–1764 Tarpogl 139; *Skibice* 1839 MpKwat VII 8; *Skibice* 1889 SG X 668; *Skibice, -bic, skibicki* 1970 UN 109, 13; gw. *skibice, -bic, skibićajski*. Lit.: CzChelm 191.

BCz

Skibice (3), wś, ziel., gm. Nowogród Bobrzański, 11 km na pld.-wsch. od Nowogrodu Bobrzańskiego: *Petirswald* ok. 1300 CdSil XIV 149; *Peregriano de Petirswald* 1340 CdB A XX 210 (tu?); *Petirswalde* 1376 Heyne II 98; *Peterswalde* 1580, *Peterswaldau* 1679, *Peterswaldau, Peterswalde, Peterswaldenis* filia 1687/88 J III 22, 295, 714,

717; *Peterswalde* 1736 MpWielSag; *Peterswaldau* 1739 MpWielGlog; *Peterswaldau* 1787 Z VII 108; *Peterswaldau* 1845 K 484; *Peterswaldau* 1941 SOV 289; *Peterswaldau* — *Skibice, -ic, skibicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skibice, -bic* 1982 WUN III 228. — Dawna n. niem. *Peterswaldau*, od n. os. *Peter* Gott 382 i ap. *Wald* 'las', z członem *-au*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skibice*. Lit.: SNGŚI XII 106.

PS

Skibin (1), cz. Radkowa, dawniej wś, walb., gm. Radków: *Scheyba* 1322 Reg nr 4211; *Scheybin* 1353 SGTS XIII 220; *Scheibe* bey Wunsseburgk 1385, super villam dictam *Scheiba* 1385 GQ I 241, 242; *Scheuben* 1411, drye huben in der *Scheiben* 1417, dy *Scheybe* 1429, in der *Scheyben* 1460 GQ II 46, 90, 151, 258; *Seybe* (1461)1631 GQ III 143; *Scheibe* 1483, auf der Gut der *Scheiba* 1498, in der *Scheyben, Scheibau* 1499 GQ II 398, 497, 510, 512; *Scheibe* 1558, *Scheibe, Scheybe* 1631 GQ III 62, 140, 145; *Scheibau* 1743 SNGŚI XII 106; *Scheibe* 1747 MpCGla; *Scheiben* 1747, *Scheibe* 1765, *Scheibau* 1787 SGTS XV 394; *Scheibe, Neu-* ein Dörfchen der Stadt Wünschelburg gehörig 1789 Z IX 351 (tu?); *Scheibau* 1845 K 585; *Scheibau* — *Skibin, -a, skibiński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skibin, -na* 1982 WUN III 229. — O dawnej n. niem. *Scheibe, Scheibau* zob. *Skiba* (1). P. Klemenz za P. Kühnelem dopuszcza związek nazwy z psł. *šib-, por. *šibati 'uderzać różgą', dłuż. šiba 'różga', serb. šiba, šib 'krzewy', lecz wydaje się, że dotyczy to jedynie nazw z obszaru łużyckiego, por. KOL 136. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skibin*. Lit.: SNGŚI XII 106; SGTS XV 394–5; KGL 35.

PS

Skibin (2), wś, włoc., gm. Radziejów, 4 km na wsch. od Radziejowa: *Skibino* (1103)1143? KW I 41; *Skibino* 1420 Koch nr 1811; *Skybyno Maior, Skybyno Minor*, folw. 1489 Lupbrz 134; *Skybino, Skijbino* 1527 Vlad XI 44, 49; *Skibino* 1557–66 ŻDz XIII 27; *Skibino* 1577 Vlad XVII 64; *Skibino* 1598 Vlad XXI 7; *Skibino* 1634 Rpodbrz 233; *Skibino* 1674 Rpog 157; *Skibino* 1783–84 RejKor 858; *Skibino* 1785 MpPerKu; *Skibin* 1827 Tabella II 173; *Skibin* 1839 MpKwat II 2; *Skibin* al. *Skibino* 1889 SG X 668; *Skibin* 1921 Sk I 105; *Skibin* 1952 UW 46; *Skibin, -na, skibiński* 1971 UN 182, 29. — Od n. os. *Skiba*, z suf. *-ino*, później *-in*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 307.

AG/KW

Skibniew-Kurcze

Skibniew-Kurcze, wś, siedl., gm. Sokołów Podlaski, 12 km na pñ.-zach. od Sokołowa Podlaskiego: *Skibniewo* (1417)1456 SHGMz(MK 3, 116v) (tu?); *Skybnyewo* 1438 SHGPd(MK nr 335, k. 25v); de *Skibnyew*, de *Szkybnyew* 1474 MUKr I 369, 374; *Skibniewo* 1536 HMil 225; *Kurcze*, z *Kurczow* 1569 UPL 284; *Skibniewo*, *Kurcze* 1580 ŹDz XVII/1, 28, 29; *Skibniewo* 1676 SHGPd(CzRkps nr 1099); *Skibniew Kurcze* 1795 MpPerPd; *Skibniew kurcze* 1827 Tabella II 173; *Skibniew Kurcze* 1889 SG X 669; *Skibniew-Kurcze* 1921 Sk IV 102; *Skibniew-Kurcze*, -wa-*czów* 1982 WUN III 229. — Dawniej dwie wsi: *Skibniewo*, od n. os. **Skibieñ*, por. *Skibin*, *Skibiñ* (: *skiba*) RymSEN II 431, z suf. -*ewo*, -*ew*, oraz *Kurcze*, od n. os. *Kurc(z)* SSNO III 204, w l. mn. Od XVIII w., wskutek scalenia obiektów, n. zestawiona *Skibniew-Kurcze*. EB/IN

Skibniew-Podawce, wś, siedl., gm. Sokołów Podlaski, 11 km na pñ.-zach. od Sokołowa Podlaskiego: *Skibniewo*, *Podawcze* 1580 ŹDz XVII/1, 28; *Skibniew Podawce* 1795 MpPerPd; *Skibniew podawcze* 1827 Tabella II 173; *Skibniew Podawce* 1889 SG X 669; *Skibniew-Podawce* 1921 Sk IV 102; *Skibniew-Podawce*, -wa-*cy* 1982 WUN III 229. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Skibniew-Kurcze*; drugi człon od n. os. *Podawca* SSNO IV 297 (: *podawca* 'ten, kto ma prawo podawania kandydatów na urząd kościelny'), w l. mn. EB/IN

Skibniew-Sągole zob. **Sągole**

Skibniewo zob. **Skibniew-Kurcze**, **Skibniew-Podawce**

Skibno, wś, kosz., gm. Sianów, 2,5 km na pñ. od Sianowa: inter *Schiben* et Carnesuitz 1275, *Sciben* (1275) PU II 303, 306; in *Schebene* 1303 PU IV 113; *Schübben* (1535) PomKirch I 72; *Schubben* 1618 MpLub; *Schubben* 1789 MpGillyPom; *Schübben* 1804 Rzduma I 278; *Schuebben* 1889 SG X 395; *Skibno* — *Schübben* 1951 Rosp 292; *Skibno*, -*na* 1982 WUN III 229. — Nazwa niejasna. Można rekonstruować ją jako *Szybno*, od *szyba* 'pręt, witka'. Według F. Lorentza od ap. *skiba*. Nazwa zniemczona jako *Schübben*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skibno*. Lit.: LorSNH 107; Borek, -*bn*- 241–2; Rzduma I 278. BCz

Skibowo zob. **Redy**

Skiby, wś, kiel., gm. Chęciny, 3 km na pñ.-zach. od Chęciny: de *Skybi* 1400 MUKr I 45 (tu?); de *Skybi* (1401) ZDM V 6; *Skyby* 1508 ŹDz XV 484; *Skyby* 1511–23 ŁLB I 586; *Skibi* 1540 ŹDz XV 557; *Skiby* 1573 ŹDz XIV 270; *Skiby* 1783–84 RejKor 104; *Skiby* 1889 SG X 670; *Skiby*, *Skib*, *skibski* 1966 UN 23, 17; gw. *skiby*, *skip*, *skipski*. — Pierwszy zapis niepewny, mógł odnosić się także do wsi *Skiby* (zob.). Nazwa od ap. *skiba* lub od n. os. *Skiba* RymSEN II 431, w l. mn. Lit.: KSand 179; KopKiel 157. IN

Skic, wś, pil., gm. Złotów, 8 km na pñ.-zach. od Łobzenicy: de *Skycz* 1430, 1443 Koz V 297; villarum *Skythcze* et Kossowo 1498 Bob nr 486; *Skycz* 1511/12 VisitGn 332; Albertus *Szkythszy* 1511–23 ŁLB I 137; *Skycz* 1535 MKI(ASK 12, 502); *Skicz* 1578 ŹDz XII 172; *Skicz* 1618–20 PKal 280; *Skic* 1629 MKI(Tab 42, 8); *Skic* 1653 SF1 279; *Skicz* 1673 MKI(ASK 74, 106); *Skic* 1732 MKI(Tab 42, 28); *Skic*, niem. *Skietz* 1889 SG X 670; *Skic*, -*ca* 1982 WUN III 229; gw. *skic*//*škic*, -*ca*, *skicoski*. — Od n. os. *Skit*, *Skitek* (por. gw. *skitać* 'zakitować', *skit* 'pustelnia') RymSEN II 432, z suf. *-*je*. Zmiana *Skitcze* > *Skicz* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *tcz* > *cz* w obrębie paradygmatu fleksyjnego. Postać *Skic* jest rezultatem asymilacji *s-cz* > *s-c*. ZZ/PS

Skicz zob. **Skic**

Skidlewo, wś, bia., gm. Janów, 11 km na pñ.-wsch. od Suchowoli: *Skidlowo* 1781 KondBał 66; *Skidlewo* 1784 DekKn 140; *Skidlewo*, uroc. 1889 SG X 670; *Skidlewo*, kol. 1921 Sk V 73; *Skidlewo* 1952 UW 168; *Skidlewo*, wś 1967 SM 1034; *Skidlewo*, -*wa* 1982 WUN III 229. — Od n. os. *Skidell* AntrP IV 318, z suf. -*owo*, wtórnie -*ewo*, por. lit. n. os. *Skidlius* KondBał 66 lub *Skidelis* Zinkevičius 195. Lit.: KondBał 66. EB/IN

Skidlowo zob. **Skidlewo**

Skidniów, wś, legn., gm. Kotla, 8 km na pñ.-wsch. od Bytomia Odrzańskiego: Tammone de *Scheitin* 1280 SUr IV 263 (tu?); Hannus von *Scheytin* (1294)XIV SUr VI 119 (tu?); *Skidnewo* ok. 1300 CdSil XIV 157; *Skeiden* 1643 MpDSGlog; *Skeyden* 1670, *Skeiden* 1679, *Schkeiden* 1687/88 J III 52, 154, 385; *Schkeyden* 1739 MpWielGlog; *Skeiden* 1791 Z X 292; *Skeyden* 1845 K 639; *Suchychleb*, *Skeyden* 1896 D 120; *Skeyden* 1941 SOV 354; *Suchy Chleb*, n. przejściowa 1945 SNGŚI

XII 106 *Skeyden* — *Skidniów*, -owa, *skidniowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Skidniów*, -niowa 1982 WUN III 229. — Pierwsze zapisy niepewne; ze *Skidniowem* utożsamia je P. Pfothenauer (ZfGS XVI 178), wydawcy SUR pozostawiają je bez identyfikacji (możliwe, że odnoszą się do wsi *Štítina* w Czechach, por. SUR V 477). Dawniej *Skidniowo*, zapewne od n. os. *Skidzeń* SSNO V 90 (: *skidzeń* 'wilkołak'), z suf. -ewo; por. też nazw. *Skidan* RymSEN II 431 oraz czas. *skidać* 'rzucać, zamiatać'. Nazwę zmieniono jako *Skeyden*, też *Schkeyden*. Notowana przez K. Damrotha metaforyczna n. *Suchychleb* oznaczała zapewne ubogą wieś o nieurodzajnych ziemiach, por. *Chlebice*, *Chlebowo* (15) (dawniej *Niemaszchleba*), *Przechlebie* (dawniej *Bezchlebie*), *Suchleb*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skidniów*. Lit.: SNGŚI XII 106; ZfGS XVI 178.

PS

Skidzin, dziś *Skidziń*, wś, kat., gm. Brzeszcze, 7 km na pld.-zach. od Oświęcimia: *Skyedzen* 1470–80 DB II 224; *Z Skiedni* 1480, *Z Skiednie* 1510 SHGKr(TZ 13, 85); *Z Kiędnia* (!) 1515 SHGKr(TZ 12, 128); *Skyedzyen* 1529 LR 210; *Skidzien* 1581 ŻDz XIV 97; *Skiedzien* ok. 1700 LKrak 136; od dziedziców *Skiedzina*, przez posesorów dóbr *Skiednia* 1765 Lukrak 251; *Skiednik* 1779–82 MpMieg; *Skidzin* 1889 SG X 670; *Skidzin*, -na, *skidziński* 1964 UN 12, 27; *Skidziń*, -nia 2008 DzU nr 234, poz. 1586. — Zapisy historyczne wskazują na pierwotną n. *Skiedzien*. Nazwa niejasna. Współczesna postać *Skidziń* z wtórną miękkoatomatowością. W XVIII w. forma zdrobniła *Skiednik*, z deminutywnym suf. -ik. Lit.: LKrak 136; BańMorf 41, 87.

IN

Skidziń zob. **Skidzin**

Skieblewo, wś, suwal., gm. Lipsk, 4 km na pld.-wsch. od Lipska: *Siolo Lipskie* 1569 WiśnAug 126; *Szkieblewo*, *Skieblewo* XVI WiśnAug 126, 160; *Skieblewo* 1711, *Skieblewo* 1796 WiśnAug 236; *Skieblowo* (!) 1827 Tabella II 173; *Skieblewo* 1839 MpKwat VI 4; *Skieblewo* 1889 SG X 670; *Skieblewo* 1921 Sk V 5; *Skieblewo*, -wa 1982 WUN III 229. — Dawna n. zestawiona *Siolo Lipskie*, od ap. *siolo* 'wieś' i od n. m. *Lipsk*, w formie przymiotnika. Następnie *Skieblewo*, n. ponowiona z n. uroczyska *S(z)kieblewo*, por. *Siolo Lipskie*, nowo zasadzone w uroczysku *Szkieblewo* 1569 WiśnAug 126, przyp. 356. Nazwa uroczyska

może od n. os. *Skibel*, *Szkibel* (: *skiba*) RymSEN II 431, z suf. -ewo. Może pierwotnie **Skieblewo*, od niejasnej n. os. *Skiełb(i)a* SSNO V 90. Lit.: WiśnAug 63, 126, 150, 160, 321, 236. EB/BCz

Skiednik zob. **Skidzin**

Skiedzien zob. **Skidzin**

Skiejtówstok zob. **Bzury** (1)

Skierbieszowski Majdan zob. **Majdan Skierbieszowski**

Skierbieszów, dziś *Skierbieszów* i *Skierbieszów-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Skierbieszów, 16 km na pld.-wsch. od Zamościa: in villa *Skierbieszow* ... in piscinis *Skierbieszoviensis* ... Villa vero *Skierbieszoviensis* (1436)1525 ZDM V 366; *Skjyerbyeszow* 1540 CzChelm(Castr. Grab. nr 2, k. 49); *Skierbieszow* oppidum 1564 ŻDz XVIII/1, 179; ex communitate oppidi *Skierbieszoviensis* ... in *Skierbieszow* 1620 AWAK XXIII 34; *Skierbieszow* 1786 MpPerLu; *Skierbieszów*, wś, folw. i dobra 1889 SG X 671–2; *Skierbieszów*, -szowa, *skierbieszowski* 1967 UN 122, 32; *Skierbieszów*, -szowa, *Skierbieszów-Kolonia*, -szowa-nii 1982 WUN III 229. — Od niejasnej n. os. **Skierbiesz*, z suf. -ów. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia*. Lit.: RospSEMIG 351; CzChelm 191.

BCz

Skierbieszów-Kolonia zob. **Skierbieszów**

Skierdowo zob. **Garnowo** (1)

Skierdy, wś, warsz., gm. Jabłonna, 7,5 km na pld.-wsch. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *Brzeszcze* 1401, *Brzesche* 1429, *Brzeszcze* 1452 SHGWarsz 21; de *Skyerdi* 1470 ZHer nr 327; *Skiardi* 1580 ŻDz XVI 257; *Skiardy* 1783 MpPerMz; *Skiardy* 1827 Tabella II 174; *Skiardy* 1889 SG X 672; *Skiardy*, -dów, *skierdowski* 1971 UN 132, 9. — Dawniej *Brzeście*, od psł. **berstýje* 'brzosty'. Wtórnie *Skierdy*, od n. os. właściciela *Skierdo*, w l. mn. Nazwa osobowa może od ap. *skierdź* 'pasterz' SW VI 142, por. lit. *skerđzius* 'starszy pasterz' SESmocz 277 (osada była w posiadaniu rycerzy z rodu Prusów). Lit.: SHGWarsz 21–2, 255; GórnRWlkp 120; Babik, Onom XLVII 213.

UB

Skierdy zob. **Garnowo** (1)

Skiereszewko zob. **Skiereszewo** (2)

Skiereszewo (1), wś, pozna., gm. Gniezno, 2,5 km na pld.-zach. od Gniezna: *Skwiroszewo* 1403, de *Squiroszewo* 1411 Koz V 305; *Squirosze-*

Skiereszewo

wo 1452 Koz I 281; *Skwyrossewo* ... *Skwyryssewo* 1511–23 ŁLB I 12; *Szkyroschow* 1534 SHG-KI(ASK 12, 390v); *Squieroszewo* 1580 ŻDz XII 156; *Skwiroszewo* 1618–20 PKal 216; *Skieroszewo* 1674 MKI(ASK 74, 217); Wies *Skiereszewo* 1789 MKI(Tab 34, 521); *Skiereszewo* 1889 SG X 672; *Skiereszewo*, -wa, *skiereszewski* 1967 UN 77, 26; gw. *skereševo*, -va, *skerešeski*. — Dawniej *Skwiroszewo*, od n. os. **Skwiroš*, por. *Skwirsa*, *Skirsza*, *Skiersza* SSNO V 104–5 (: czas. *skwirać* ‘piszczeć, płakać’ SW VI 203), z suf. -ewo, efemerycznie -owo. W formie *Skiroszowo* doszło do uproszczenia grupy spółgłoskowej *Skw-* > *Sk-*. Postać *Skieroszewo* wykazuje przejście *iR* > *eR*. ZZ/PS

Skiereszewo (2), cz. Gniezna, dawniej wś, pozn.: *Kirschdorf* 1888 MpMbl(3471); *Skiereszewko*, niem. *Kirschdorf* 1921 Sk X 14; *Skiereszewko*, wś 1933 SkBy 1547; *Skiereszewko* 1967 SM 1034; *Skiereszewo*, -wa 1967 UN 77, 35. — Nazwa niem. *Kirschdorf* jest zapewne substytucją fonetyczno-morfologiczną n. wsi *Skiereszewo* (1), z której wydzielono miejscowość; później n. z suf. -ko. Po włączeniu do Gniezna n. wyrównano do n. wsi. ZZ/PS

Skierki (1), przys., dawniej wś, ciech., gm. Czernice Borowe, 5,5 km na płd.-zach. od Przasnysza: *Skyerky* 1488, *Skyerky* 1490 SHGMz(MK 6, 213v i 244); *Skyerki* 1508 SHGMz(Ep. 149, 107); *Skierky* 1549 Matr V/1, nr 393; *Skierki* 1567 ŻDz XVI 335; *Skierki* 1783 MpPerMz; *Skierki* 1827 Tabella II 174; *Skierki* 1889 SG X 672; *Skierki*, wś 1967 SM 1034; *Skierki*, -rek 1982 WUN III 229. — Od n. os. *Skierka* SSNO V 90, w l. mn. UB

Skierki (2), os., dawniej wś, olszt., gm. Barciany, 8 km na płn. od Kętrzyna: *Waylacken* 1528, *Waylacken* 1575, *Waylacken* 1602–04 HAPr V 34; *Wehlack* ok. 1780 HAPr IV 406; *Wehlack* 1796–1802 MpSchröt XI; *Wehlack*, maj. i wś 1820 Wald 140; *Wehlack* 1893 SG XIII 186; *Wehlack* — *Skierki*, dw., st. 1946 Ley I 35; *Wehlack* — *Skierki*, -rek, *skierski* 1946 MPol XXV nr 142; *Skierki*, -rek 1982 WUN III 229. — Według historyków wieś założono na przełomie XIV i XV w. Dawniej prus. n. **Wai-lauks*; do członu **Wai-* por. prus. *wayos* ‘łaka’ + **lauks* ‘pole’, zniemczone jako -*lack(en)*. Nazwa *Skierki* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 225; PrzybBalt 266. RP

Skierkowizna, przys., dawniej wś, ostroł., gm. Krzynowłoga Mała, 13 km na płd. od Chorzela: *Romani skierki* 1567 ŻDz XVI 342; *Romany Skierki*, *Skierkowizna*, dwie miejscowości 1788 Büsching XXII 376; *Skierkowizna* 1827 Tabella II 174; *Skierkowizna*, folw. 1889 SG X 672; *Ulatowo-Skierkowizna*, wś 1921 Sk I 132; *Skierkowizna* 1931 Mp-100(36-32); *Skierkowizna*, przys. 1967 SM 1034; *Skierkowizna*, -ny 1982 WUN III 229. — Dawniej *Romany-Skierki*; o członie pierwszym (wspólnym dla nazw kilku wsi) zob. *Romany-Jan-ki*, człón drugi od n. os. *Skierka*, w l. mn. Wtórnie *Skierkowizna*, z suf. -owizna, okresowo także *Ulatowo-Skierkowizna*; człón pierwszy ponowiony z n. licznych wsi (położonych w pobliżu), z pierwszym członem wspólnym *Ulatowo-* (zob.). UB

Skierlin zob. **Skarlin**

Skierniewice, mto wojewódzkie: in *Sqyryn-owicz*, *Sqyrynywicze* (1359)XV, *Sqyryn-owicz* 1374, *Sqyrynicze* (1388)XV KW III 129, 132, 412, 606; *Sqwirnywicze* (1440)1511/12, oppidum *Sqwirnywicze* (1457)1511/12, oppidi ... *Sqwirnywicze* (1474)1511/12 VisitGn 151, 134, 141; oppidum *Sqwyrynywicze* (1480)1511–23 ŁLB II 274; *Sqyrynywicze* 1495 Matr II nr 541; *Sqyrynyowycze* 1505 Matr III nr 2331; *Skirnywicens* 1530 Matr IV/1, nr 5612; *Sqyrynicze* oppidum (1531) VisitGn 680; oppidum *Sqwierniewice* 1579 ŻDz XVI 191; de data *Skierniewicis* 1661 Luraw 187; ... ku *Skierniewicom* 1789 Luraw 47; *Skierniewice* 1792 MpPerRw; *Skierniewice* 1827 Tabella II 174; *Skierniewice*, właściwie *Skwier-niewice* 1889 SG X 672–5; *Skierniewice*, -wic 1982 WUN III 229. — Początkowo *Skwirniewice*//*Skwirzniewice*, od n. os. **Skwirznia*, z suf. -ewice//owice. Do n. os. porównaj stp. *doskwierać* ‘być uciążliwym, dokuczać’ Sstp VIII 267. Według S. Rosponda nie jest to n. patronimiczna, ale kulturowa, określająca miejscowość powstałą na wypalonym terenie leśnym. Dzisiejsza postać, powstała przez uproszczenie grupy spółgłoskowej *Skw-* > *Sk-*, pojawiła się po XVI w. Lit.: SHGLow II/2, 94–125; TaszyckiPatrMz 64; RospSEMIG 351; RymNmiast 218. UW/UB

Skierniewka, dawniej dwie wsi *Skierniewka Lewa* i *Skierniewka Prawa*, włączone do *Skierniewic*: per villam *Sqwirnywicze* (1458)1511/12 VisitGn 137; *Sqwyrynywycze* (1480)1511–23

ŁLB II 275; *Squirniewiczze villa* (1531) VisitGn 681; *Sqwierniewice villa* 1579 ŻDz XVI 179; *Skierniewska Wieś* 1768 SHGŁow II/2, 125; *Skierniewka* 1827 Tabella II 174; *Skierniewskawieś* 1839 MpKwat III 4; *Skierniewka Prawa i Lewa*, dwie wsi 1889 SG X 675; *Skierniewicka Wieś* 1889 SG X 674; *Skierniewka Lewa, Skierniewka Prawa, Skierniewka Podduchowna* 1921 Sk I 177; *Wieś Skierniewkę Prawą ...*, *wieś Skierniewkę Lewą*, *wieś Skierniewkę poduchowną ...* wciela [się] do miasta Skierniewic 1922, 1926 DZU nr 78, poz. 706, DZU nr 66, poz. 392; *Skierniewka Lewa, Skierniewka Prawa*, dwie osady 1967 SM 1034. — Pierwsze wiadomości o wsi pochodzą z opisu miasta, które rozwinęło się z tej wsi i przyjęło jej nazwę. Erekcja miasta objęła najprawdopodobniej pierwotny dwór arcybiskupi i południową część ról wsi oraz wieś *Dęba* (6). Dlatego w dokumentach pojawiają się zapisy *Skierniewice villa*, później *Skierniewska Wieś*, a w końcu *Skierniewka*; por. też n. rzeki *Skierniewka*. Lit.: SHGŁow II/2, 125; DumaNrzek 101. UW/UB

Skierniewska Wieś zob. **Skierniewka**

Skiereszowo zob. **Skiereszewo** (1)

Skierwiny, kol., dawniej wś, biał., gm. Drohiczyn, 10 km na płn.-zach. od Drohiczyzna: *Скорвины* 1878–86 Kond 182; *Skorwiny, Skierwiny*, folw. 1902 SG XV/2, 590; *Skierwiny* 1921 Sk V 24; *Skierwiny*, wś 1967 SM 1034; *Skierwiny, -win* 1982 WUN III 229; gw. *skerwiny, -vín*. — Od n. os. *Skirwin*, w l. mn., por. *Skirwin* w ziemi drohickiej 1528 ŻDz XVII/1, 186. Do n. os. por. starolitewską n. os. *Skir-vainis* KondBał 67 (por. lit. *skirti* ‘dzielić, rozłączać, naznaczać, wyróżniać’ i *vainikas* ‘wianek; korona’). Pierwszy zapis jest zapewne ruską adaptacją n. litewskiej. Lit.: Kond 182; KondBał 67. EB/IN

Skilówka zob. **Szkilówka**

Skinder zob. **Skindzier**

Skindzery zob. **Skindzier**

Skindzierz, wś, biał., gm. Korycin, 8 km na pld. od Suchowoli: w *Skindzierzu*, ze wsi *Skindziera* 1639, *Skindzierz* 1708 KondBał 67; na uroczysku *Skindzierz*; budy osockie w *Skindzierzu* XVIII WiśnAug 274; *Skindzierz* 1744 SDV 149; *Skindzierz*, wś 1784 DekKn 169; *Skindzery* 1808 MpTex V; *Skindier* 1878–86 KondBał 67; *Skinder* 1889 SG X 676; *Skindzierz* 1921 Sk

V 74; *Skindzierz, -rza* 1982 WUN III 229; gw. *skinżer, -żera, skinżerski*. — Od n. os. *Skinder*, na wzór n. m. z suf. *-jb, por. Stanislaus *Skinder* 1512, Nicolaus *Skinder* 1546 HMil 375, lit. n. os. *Skindēris* Lpvž II 739. Efemerycznie n. też w formie pluralnej *Skindzery*. Lit.: KondBał 67–8; WiśnAug 274. EB/UB

Skirin, wś zaginiona, leżała w Natangii, obejmującej dawne pow. bartoszycki, lidzbarski, kętrzyński: *Skirin* 1339 Ger 161; in villa *Skirin* 1339 PrUr III 183. — Pruska n. **Skirīn-s* od n. os. *Schire*, por. lit. n. m. *Skiriai, Skirēliai* (Ger 161, TAP 95, 150), n. os. *Skir-butas, Skir-gailas* Lpvž II 741 (: lit. *skirti* ‘dzielić, rozdzielić, rozłączyć, przydzielić’ SESmocz 563), z suf. -īn-. Lit.: PrzybBalt 266. RP

Skiroszowo zob. **Skiereszewo** (1)

Skirzowa zob. **Skwirzowa**

Skitcze zob. **Skic**

Skittawki, wś, olszt., gm. Zalewo, 6,5 km na pld.-wsch. od Zalewa: *Sketelauken* 1379, *Skethelawken* 1403–10 Sm VII 109; *Schethelaucken* 1419 Ger 160; *Schethelauken* 1437 GZ 35; *Schittlauken* 1495, *Skittlauken* 1689/90 Sm VII 109; *Skittlauken*, wś 1789 Goldb I 207; *Skittlauken* 1820 Wald 193; *Skittlauken* 1889 SG X 679; *Skittlauken, Sketelauken* — *Szkittawki* 1946 Ley I 50; *Skittlauken* — *Skittawki, -wek, skittawecki* 1950 MPol nr 52; *Skittawki, -wek* 1982 WUN III 229. — Dawniej prus. n. **Sketelauks*, z członem **lauks* ‘pole’; do członu **Sket-* por. lit. n. w. *Skēt-upis, Sket-upys* (: lit. *skēstis, skēčiaiūs* ‘rozwierać się, rozkraczać się; rozpościerać’ SESmocz 561), n. os. *Skētis* (: *skētis* ‘parasol, baldachim’; też roślina ‘Lepiota procera’) Lpvž II 737. W substytucji niem. grafem *ch, ck* zamiast *k*, zmiana rdzennego *e > i*, końcówka *-en*. Nazwa spolonizowana jako *Szkittawki*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skittawki*. Lit.: Ger 160; PrzybBalt 266. RP

Skitno, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 5 km na płn.-wsch. od Bartoszyce: *Tuskythen, Tuskyten* 1423 Błażienē II 329; *Tusekythen* 1437 GZ 42; *Tuskitten* 1521 Błażienē II 329; *Skitten*, wś 1789 Goldb I 207; *Skitten* 1796–1802 MpSchröt XI; *Skitten* 1889 SG X 678; *Skitten* 1920 MpHAPr I; *Skitten, Sykythen* — *Sykity, Skitno* 1946 Ley I 10, 191; *Skitten* — *Skitno, -a, skicieński* 1946 MPol

Skitten

XXV nr 142; *Skitno*, -na 1982 WUN III 229. — Starsza n. prus. **Tűsk-űt-*, utworzona za pomocą suf. -*űt-* od prus. n. os. **Tusk-is*, por. *Tuscote* TAP 110, też lit. n. os. *Tuská*, *Tűska* Lpvž II 1090 (: niem. *Tuschk*, pol. *Tuszka*, *tusza*). W XVI–XVII w. pojawiają się zapisy *S(c)kitten*, *Sykythen*, może oddające n. prus. **Sikűt-ai*, por. n. m. *Syke*, *Siken*, lit. n. os. *Sikas* Ger 156 (: pol. *Syk*, niem. *Sieck* Lpvž II 711). Nazwa ma raczej związek z lit. n. os. *Sikas*, *Sikáittis* (: *űiki* ‘wypróżniać się; potrzebować, wymagać, żądać’ Lpvž II 923; *űiká* ‘człowiek skłonny do robienia wszystkiego bardzo szybko’ Zinkevičius 205), też lit. *sűkis* ‘raz; cel’, *sűkas* ‘miara objętości’, *sűkėlis* ‘czwarta część miary’ (: *űiekti* ‘sięgać czegoś’) SESmoc 549, 546–7. G. Błażenie przyjmuje za TAP 110, że n. powstała z wcześniejszej postaci **Tűsk-űt-*, po skróceniu nagłosowego *Tu-* wskutek akcentu na drugiej sylabie. Nazwa spolonizowana przez G. Leydinga jako *Sykity*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skitno*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 327; PrzybBalt 266; Błażenie II 329–30. RP

Skitten zob. **Skitno**

Skittlauken zob. **Skitlawki**

Skiwy, dziś *Skiwy Duże* i *Skiwy Małe*, dwie wsi, biał., gm. Siemiatycze, 9,5 i 10 km na płn.-zach. od Siemiatycz: de *Skywy* 1470 MUKr I 344 (tu?); u *Skiwach* 1527 Kond 182; *Skiwy*, z *Skiw* 1569 UPL 272; Sióło *Skiwy* 1576 Lupodl 72; *Skiwi*, z *Skiw* 1580 ŹDz XVII/1, 6, 10, 47; *Skiwy* 1659 HalBiał I 158; *Skiwy* 1794 Kond 182; *Skiwy* 1889 SG X 679; *Скивы*, dobra 1905 Kond 183; *Skiwy Wielkie* i *Skiwy Małe*, dwie wsi 1921 Sk V 27, 24; *Skiwy Duże*, *Skiwy Małe* 1952 UW 166; *Skiwy Duże*, *Skiw -zych*, *Skiwy Małe*, *Skiw -tych* 1982 WUN III 229; gw. *skivy duże*, *skivy małe*, *skif -yx*, *skifski*. — Pierwszy zapis niepewny; mógł odnosić się też do wsi *Skiwy* (zob.). Nazwa od n. os. *Skiwa* (: *skiuwać* ‘zwoływać przez kiwanie’) RymSEN II 432, w l. mn. W XVI–XVIII w. własność rodu *Skiwskich*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *wielki*, *duży*, *mały*. Lit.: Kond 182–3; HalBiał I 158. EB/PS

Sklana zob. **Szklana** (1)

Sklanów zob. **Szklanów**

Skłęczki, cz. Kutna, dawniej wś, płoc.: *Skleczkj* 1511–23 ŁLB II 482; *Skliczky* 1576

ŹDz XIII 139; *Skłęczki* 1783–84 RejKor 75; *Skłęcki* 1793 MpPerRw; *Skłęczki* 1827 Tabella II 174; *Skłęczki* 1889 SG X 679; *Skłęczki* 1921 Sk I 52; *Skłęczki*, -czek, *skłęczkowski*, wś 1974 UN 41, 33; *Skłęczki*, -czek 1982 WUN III 229; gw. *sklyncki*, -cek, *sklynckoski*. — Od n. os. *Skłęczek*, por. Nicolaus Kaszewski *Skliczek* 1576 ŹDz XIII 139, w l. mn. W formie gw. zwężenie wymowy nosówki oraz mazurzenie. Lit.: Górniewicz, Onom XIII 104. PD/KW

Skliarnia zob. **Szklarnia** (1)

Sklode zob. **Gładysze**

Skład Barycki zob. **Skład Solny**

Skład Solny, przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, przem., gm. Stubno, 5 km na płd.-wsch. od Radymna: *Skład, Salz-Magazyn* 1779–83 MpMieg; *Skład* 1794 Ga Oo2; *Skład Baryckij* 1851 Sch 16; *Skład Solnyj* 1860 Sch 20; *Skład solny* 1861–64 MpFran; *Skład Solny* al. *Skład Barycki* 1889 SG X 679; *Skład Solny* 1921 Mp-100(40-70); *Skład Solny*, -du -nego, *solneński*, wś 1966 UN 67, 48; *Skład Solny* 1967 SM 1035. — Od wyrażenia *skład solny* (niem. *Salz-Magazin*), oznaczającego miejsce składowania soli spławianej Sanem w głąb kraju. Obocznie z członem odróżniającym od n. sąsiedniej wsi *Barycz*. Lit.: MakPrz 243. BCz

Składowice, wś, legn., gm. Lubin, 5 km na płn.-wsch. od Lubina: *Skladouici* 1267 SUr IV 15; *Czobegersdorf* 1322, *Zcobegerdorf* 1324 Reg nr 4236, 4381; *Czobgirdorf* (1358) K 774; *Czobgerdorf* 1358 Domański 104; *Czieberdorf* 1384 Heyne I 664; *Czobegerdorf* 1388 Schirr 220; *Czabgendorff* 1410 CdSil IV 265; *Ziebandorf* 1644 MpDSWol; *Zűbandorff* 1654 EberLieg 17; *Zieband.* ok. 1672 MpDSLig; *Ziebandorf* 1736 MpWielLig; *Ziebandorf* 1789 Z VIII 246; *Ziebandorf* 1845 K 774; *Ziebandorf* 1941 Wrzosek 36; *Ziebandorf* — *Składowice*, -ic, *składowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Składowice*, -wic 1982 WUN III 229. — Pierwotnie *Składowicy*, od n. os. *Skład* RymSEN II 432, por. n. os. *Składziej*, *Składany* (: *składać*), też *Składowic* SSNO V 90, z suf. -owicy. Późniejszą n. *Czob(e)gersdorf* można wywodzić od n. os. **Sobiekur* (: *sobie* i *kurzyć* < psł. **kuriti* ‘palić, dymić’), por. n. m. w Saksonii: *Zűbigker*, k. Altenburga, por. *Zebecuri* 976, oraz *Zűbigker*, cz. mta Markkleeberg, por. *Czebeker*,

Czebekor 1378, *Czebekur* 1385 (Historisches Ortsnamenbuch von Sachsen II 647–8) + ap. *Dorf* 'wieś' (być może jest to substytucja dawnej n. **Sobiekury*). Nie można też wykluczać pochodzenia od n. os. *Sobek* (adaptowanej do języka niem. jako *Zobeck*, tu w formie przym.) SSNO V 134, Gott 463. Wtórnie n. w skróconej postaci *Zieberdorf*, *Ziebendorf*, może w wyniku adideacji do n. os. *Zieb* Gott 459. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skladowice*. Lit.: SNGŚI XII 107; Domański, Szklice Legnickie II 104. PS

Skladów, wś, lub., gm. Baranów, 18 km na płn.-wsch. od Puław: *Skladow* (1334)1641 ZDK I 56; *Skladow* 1419 ZDM V 226; *Skladow* 1529 LR 435; *Skladow* 1676 ŻDz XV 31a; *Skladów* 1787 Spis 437; *Skladów* 1889 SG X 680; *Skladów* 1933 SkBy 1548; *Skladów*, -dowa, *skladowski* 1971 UN 118, 9. — Od n. os. *Sklad*, z suf. -ów. Lit.: SHGLu III 212; KosLu 72. IN

Skladziska zob. **Skladziste**

Skladziste, wś, nowosąd., gm. Łabowa, 15 km na płd.-wsch. od Nowego Sącza: *Sadyszczce* (?) 1674 ŻDz XV 53a; *Skladiska* 1779–83 MpMieg; *Skladziste* 1794 GaOo2; *Skladzistie* 1855 MpKum; *Skladziste* 1886 Bigo 176; *Skladziste* 1889 SG X 680; *Skladziste*, -tego, *skladziszczanski* 1964 UN 9, 65; gw. *skuążyste*, -ego, *skuążiścajski*; łemk. *Swadiste*. — Dawniej zapewne **Skladziszczce*, od ap. *sklad* 'miejsce składania czegoś', z suf. -iszczce, też *Skladziska*, z suf. -isko (pl.). Forma *Skladziste* powstała może pod wpływem słowac. *skladište* 'skład, składowisko', a także wskutek zaniknięciu u Łemków suf. -iszczce. IN/PS

Skłoby, wś, rad., gm. Chlewiska, 12 km na płn.-zach. od Szydłowca: *Skłoby* 1470–80 DB II 519; *Skoloby* (!) 1497 Matr II nr 773; *Skobly* (!) 1508 ŻDz XV 474; *Klobi* 1569 ŻDz XIV 314; *Skłoby* 1783–84 RejKor 331; *Skłoby* 1787 Spis 407; *Skłoby* 1889 SG X 680; *Skłoby*, *Skłob*, *skłobski* 1970 UN 30, 50; gw. *skułoby*, *skułup*. — Zdaniem Z. Babika w nazwie zachowany prawdopodobnie ślad ap. **skolba* > **skłoba* 'szczelina; parów, wawóz', który przetrwał w derywatach w j. czeskim, słowackim i łużyckim. Inaczej M. Kamińska, której zdaniem n. pochodzi od n. os. **Skłoba*, w l. mn. Postać *Kłoby* zapewne w wyniku fałszywej dekompozycji. Lit.: KSand 179; KopRad 403. IN

Skłody zob. **Niemyje-Skłody**, **Skłudy**

Skłody Borowe, wś, łomż., gm. Nowe Piekuty, 13,5 km na płd.-wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: *Skłody* 1519 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 9v); Seło *Skłody* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 219; *Skłodi* 1569 UPL 240; *Skłody* 1580, *Skłody* 1591 ŻDz XVII/1, 94, 148; *Skłody* 1647 HalBiał I 158; *Skłody Borowe* 1795 MpPerPd; *Skłody borowe* 1827 Tabella II 174; *Skłody Borowe* 1889 SG X 680; *Skłody Borowe* 1921 Sk V 111; *Skłody Borowe*, -dów -nych, *skłodowski* 1974 UN 165, 77. — Dawna n. *Skłody* od n. os. *Skłodo* (: *składać*, *skład*), w l. mn., por. Moizesz *Skłodo* w tej wsi 1580 ŻDz XVII/1, 94. Od XVIII w. n. zestawiona *Skłody Borowe*, z członem odróżniającym od przym. *borowy* (: *bór*), w formie pluralnej. Lit.: HalBiał I 158. EB/IN

Skłody Magna zob. **Skłody-Stachy**

Skłody Media zob. **Skłody Średnie**

Skłody Parva zob. **Skłody-Stachy**

Skłody-Piotrowice, wś, łomż., gm. Zaręby Kościelne, 16 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: [*Skłody Piotrowięta*] XVI AtMz 217; *Skłody Piotrowice* 1783 MpPerMz; *Skłody piotrowice* 1827 Tabella II 174; *Skłody Piotrowiec* 1839 MpKwat V 3; *Skłody Piotrowice* 1889 SG X 680; *Skłody-Piotrowice*, -dów-wic, *skłodowski* 1971 UN 134, 40. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Skłody-Stachy*, członek drugi od n. os. *Piotr*, z suf. -owięta, -owice, także -owiec. Lit.: ZMaz 334–5. UB

Skłody-Przyrusy, wś, łomż., gm. Nowe Piekuty, 13 km na płn.-zach. od Brańska: *Skłody Przyrusy* 1519 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 9v); *Skłody Przirussy* 1580 ŻDz XVII/1, 93; *Skłody Przyrummy* (!) 1795 MpPerPd; *Sikory* (!) *przyrusy* 1827 Tabella II 171; *Skłody Przyrusy* 1839 MpKwat VI 6; *Skłody Przyrusy* 1889 SG X 680; *Skłody-Przyrusy* 1921 Sk V 111; *Skłody-Przyrusy*, -dów-rus, *skłodowski* 1974 UN 165, 77. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Skłody Borowe*, drugi członek od n. os. *Przyrus* (może od *przy* + Rus 'Rosjanin'), w l. mn. EB/IN

Skłody-Stachy, wś, łomż., gm. Zaręby Kościelne, 16,5 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Nyewstampowo* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 39); hereditates *Skłodi* et *Ketlanka* 1425 MkM I nr 195; Martino et Jacussio, ff. Petri *Sclod de Scloidi* (1436)1456, *Scloidy* cum ripa fluvii *Brok*

Skłody Średnie

(1437)1456 SHGMz(MK 3, 192v i 205); *Nyewstampowo* 1468 SHGMz(MK 5, 112); hereditate *Skłody* alias *Nyewstampowo* 1476, *Sklodi parva*, *Sklodi magna* 1476 SHGMz(MK 9, 70–70v i 74); *Skłody parva*, *Skłody maior* 1479 SHGMz(MK 9, 111); *Sklodi* 1484 SHGMz(Ep. 11, 104v); *Skłody* 1512 SHGMz(PT 1, 175v); *Skłody Magna* 1514 SHGMz(MK 32, 47); *Sklodi Parva*, *Sklodi Magna* 1578 ŻDz XVI 399; *Skłody Stachy* 1783 MpPerMz; *Skłody stachy* 1827 Tabella II 174; *Skłody Stachy* 1839 MpKwat V 3; *Skłody Stachy* 1889 SG X 680; *Skłody-Stachy*, *-dów-chów*, *skłodowski* 1971 UN 134, 40. — Dawniej *Nieustępowo*, zob. *Nienalty-Nieustępowo*. Obocznie *Skłody*, od n. os. *Skłod*, w l. mn. (por. zapis z 1436 r.). Nazwa osobowa może pochodzenia bałtyckiego, por. prus. n. os. *Sclode*, *Sclodio* (1299) TAP 93 (i późniejsze wzmianki), n. m. *Sclodien* 1422 (: **Sklod-ij*, bez etymologii; brak paraleli wschałtyckich), n. m. *Schloditten*, ros. *Zagorodnoje* (Błażenié II 182, 327; również bez etymologii). PëtVV 357 zestawia tę nazwę z lit. n. os. *Sklādas*, *Skladaitis*, którą Lpvž II 744 porównuje z lit. sławizmem *sklādas* ‘skład’, pol. n. os. *Skladany* SSNO V 90, stp. *składać*. W XV–XVI w. *Skłody Parva//Male* i *Magna, Maior//Duże*, później *Skłody-Stachy*; człony drugie od przym. łac. *parvus* ‘mały’, *magnus* ‘duży’ oraz od n. os. *Stach*, w l. mn. Lit.: ZMaz 334–5.

UB

Skłody Średnie, wś, łomż., gm. Zaręby Kościelne, 17 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Sklodi Media* 1578 ŻDz XVI 399; *Skłody Szrednie* 1783 MpPerMz; *Skłody Szrednie* 1827 Tabella II 174; *Skłody Średnie* 1839 MpKwat V 3; *Skłody Średnie* 1889 SG X 680; *Skłody Średnie*, *-dów-nich*, *skłodowski* 1971 UN 134, 40. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. wyżej, człon drugi od łac. *medius* ‘środkowy, średni’. Lit.: ZMaz 334–5.

UB

Skłody-Szczepanowięta, wś zaginiona, leżała w parafii Domanowo, łomż.: Seło *Skłody Szczepanowiata* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 220. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Skłody Borowe*, drugi człon od im. *Szczepan*, z suf. *-owięta*, por. Woytko *Szczepanowicz* Łopeński z tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 220. EB/IN

Skłodzewo zob. **Skłudzewo**

Skłóty zob. **Skłudy**

Skłótowice zob. **Skłóty**

Skłótowo zob. **Skłóty**

Skłóty, wś, płoc., gm. Krośniewice, 5,5 km na pd.-wsch. od Krośniewic: *Sclothowo* 1391, *Sclothouice* 1392, *Skloti*, *Sklothi* 1399 Łęcz I nr 2099, 2556, 5782, 5894; de *Sklothy* 1421 MUKr I 114; *Sklothy* 1511–23 ŁLB II 473; *Skloty* 1576 ŻDz XIII 137; *Skloty* 1783–84 RejKor 77; *Skłody* (!) 1793 MpPerRw; *Skłuty* 1827 Tabella II 174; *Skłóty*, folw. 1889 SG X 680; *Skłóty* 1933 SkBy 1548; *Skłóty*, *Skłót* 1982 WUN III 230; gw. *skūoty*, *skūot*, *skūocki*. — Dawniej *Skłótowo*, *Skłótowice*, od n. os. **Skłót*, z suf. *-owo*, *-owice*. Następnie n. *Skłóty*, na wzór n. pluralnych. Może jednak pierwotnie **Kłótowo*, od n. os. *Kłot* (por. gw. *kłot* ‘kloc do rąbania drzewa’, *kłotak* ‘snopek omlóccony’, *kłotować* ‘omlócać z grubsza’ SW II 374, także *klóta* ‘gadula’ SW II 375) RymSEN I 414; wówczas postaci z nagłosowym *S-* w wyniku absorpcji przyimka z. Lit.: SHGŁęcz II 98; Górniewicz, Onom XIII 67.

PD/KW

Skłudy, wś, ostroł., gm. Obyrte, 9 km na wsch. od Pułtuszka: *Clodi* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 69v); in *Scłodze* 1448 SHGMz(Ep. 5, 20); *Skłody* 1465 SHGMz(Ep. 9, 148); *Skłody* 1485 SHGMz(Ep. 11, 224); *Clodi* 1489 SHGMz(Ep. 10, 640–641); *Skłody* 1511 SHGMz(Ep. 149, 168v); *Skłody* 1578 ŻDz XVI 406; *Skłody*, folw. 1827 Tabella II 174; *Skłody*, folw. 1889 SG X 680; *Skłudy*, folw. 1921 Sk I 137; *Skłudy*, wś 1952 UW 33; *Skłudy*, *Sklud* 1982 WUN III 230. — Pierwotnie zapewne *Kłódy*, od ap. *kloda* ‘pień, kloc; słupek’ Sstp III 295, w l. mn. Wtórnie *Skłódy*, z absorpcją przyimka z. Utrwaliła się postać *Skłudy*. UB

Skłudy zob. **Niemyje-Skłody**

Skłudzewo, wś, tor., gm. Zławień Wielka, 9,5 km na pln.-wsch. od Solca Kujawskiego: de *Sclotzaw* 1388 KęTL 149; *Scloczaw* 1408, *Szczolodzaw*, *Szczłodzaw*, *Szczolzaw* 1409 MT 297; *Szczolodzaw* 1414 KęTL 130; *Szkodzaw* und *Siloczce* 1414 MT 297; *Sghlogzaw* ok. 1423/24 DK 97; *Sclosaw* 1440 MT 297; Ditterich von der *Sclosaw* 1440 AST II 166; *Sclosaw*, *Sklodsee*, *Sklose* XV KęTL 75; *Szkodzewo* 1515 MT 297; *Kladzewo* 1570 ŻDz XXIII 48; *Skludzewo* 1604, *Sklodzewo* 1607 MT 297; Villae... *Sklorzewo* 1647 Font IV 19; Villa *Sklodzewo* 1667–72 Font VI–X 256; *Sklodzewo* 1682 Font V 26; *Hohenkausen* 1772/73

HAPr IV 581; *Skludziewo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Hohenhausen* — *Sklodzewo* 1879 KętN 121; *Sklodzewo*, niem. *Hohenhausen*, dobra ryc. 1889 SG X 680; *Hohenhausen* seit 1875, vorher *Skludzewo*, *Sklodzewo* 1912 Bär 50; *Skludzewo*, niem. *Hohenhausen* 1921 Sk XI 58, 86; *Skladzewo (Hohenhausen)* 1925 Krzep 106; *Skludzewo* 1952 UW 58; *Skludzewo*, -wa, *skludzewski* 1972 UN 187, 16. — Dawniej *Klocowo*, *Kłodzewo*, od n. os. *Kloc* SSNO III 19, wtórnie *Kłoda* SSNO III 25, lub od ap. *kloc* 'pień drzewa bez gałęzi' SW II 363, potem *kłoda* 'pień, kloc, słup' Sstp III 295, z suf. -owo, -ewo, niem. -au. Nagłosowe S- w wyniku błędnej dekompozycji wyrażenia przyimkowego z *Klocowa*, z *Kłodzewa*. Nazwa niem. *Hohenhausen* od niem. przym. *hoch* 'wysoki' i *Haus* 'dom', w l. mn. Lit.: SHGCh 117. WK/KW

Skobielice, wś, koniń., gm. Koło, 5 km na pld.-wsch. od Koła: *Scovelitze* 1339, *Scovelice* 1357 KW II 521, III 70; *Skowyelice* (1388)1511/12 VisitGn 260; *Szkowyelice* 1511–23 ŁLB I 219; *Skobielice* 1576 ŻDz XIII 52; *Skobielice* 1783–84 RejKor 139; *Skobielice* 1827 Tabella II 174; *Skobelice* 1889 SG X 682; *Skobielice* 1921 Sk II 24; *Skobielice*, -lic 1982 WUN III 230; gw. *skobel'ice*, -lic, *skobel'ski*. — Dawniej *Skowielice*, od n. os. *Skowiela* SSNO V 99 (: *skowyczeć* 'o psie: skomleć' Sstp VIII 250), z suf. -ice. Od XVI w. forma *Skobielice*, powstała w wyniku mieszania *ú* i *Ń*. Lit.: SHGŁęcz II 236. PD/KW

Skobierzyn zob. **Skowieszyn** (1)

Skobnitten zob. **Stabuniki**

Skociszewy, wś, częst., gm. Moskorzew, 13 km na pld.-wsch. od Włoszczowy: *Skociszowy* 1839 MpKwat III 7; *Skociszewy* 1877 Zin II 150; *Skociszewy* 1889 SG X 682; *Skociszewy* 1921 Sk III 142; *Skociszewy* 1933 SkBy 1548; *Skociszewy*, -szew, *skociszewski* 1970 UN 35, 60. — Dawniej **Kociszowy*, od n. os. *Kocisz* RymSEN I 450, z suf. -owy, -ewy. Wtórnie *Skociszowy*, *Skociszewy*, w wyniku absorpcji przyimka z. IN

Skocza Góra zob. **Piastowice** (2), **Zawada** (23)

Skoczce, wś, suwał., gm. Gołdap, 6,5 km na pld.-zach. od Gołdapi: *Scketten* do 1540 BiałPrzem 36; *Scketten* 1540, *Bender von Skatzschen* 1565, *Sketzen* 1567, *Sketzsch*, *Skieci*, *Skötzschen* po 1567 BiałKol 179, 182–3; *Sketzsch*,

Sköttschen 1564, 1567 KętL 536; *Sketzsch* 1675–98, *Sköttschen* 1726 PMT XII 187; *Sköttschen* 1785 Goldb III 196; *Sköttschen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Skoczce* 1882 KętL 536; *Skoetschen* 1889 SG X 684; *Skottschen* 1890 PMT XII 187; *Skoczce* — *Groenfleet* 1938, *Skoetschen* 1941 Choj 127; *Grönfleet* — *Skoczce*, -y, *skocki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skoczce*, -czy 1982 WUN III 230. — Nazwa pol. od n. os. **Skocz*, por. *Skoczek*, *Skoczeń*, *Skok* (: *skok*, *skoczyć*) RymSEN II 433, w l. mn. Ze względu na pierwsze zapisy n. można uznać za prus. **Sket-ai* lub lit. *Skieč-iai*; por. lit. n. os. *Skėtis*, *Skiėčius* (: *skėtis* 'parasol, baldachim' < *skėtis* 'rozwierać się, rozkraczać się', *skiėčius* 'rzemieślnik, wyrabiający płochy tkackie' < *skiėtas* 'płochka tkacka' SESmocz 561, 562) Lpvž II 737, 738. W substytucji niem. wahaniami *e* : *a* : *o* : *ö*, końcówka -en. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Groenfleet*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skoczce*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 187; BiałPrzem 56, 95, 194 i in.; BiałKol 16, 182–3; PëtVV 356. RP

Skoczek zob. **Skoczewo**

Skoczenin zob. **Skotniki** (8)

Skoczewo, wś, olszt., gm. Barciany, 13 km na pln. od Kętrzyna: *Hermannshof* ok. 1893 KDR nr 105; *Hermannshof* 1904 MpMbl(1894); *Hermannshof* — *Skoczek*, dw. 1946 Ley I 31; *Hermannshof* — *Skoczewo*, -wa, *skoczewski* 1949 MPol XXVII nr 92; *Skoczewo* — *Hermannsdorf* (!), os. 1951 Rosp 292; *Skoczewo*, -wa 1982 WUN III 230. — Nazwa niem. *Hermannshof* od n. os. *Hermann* + *Hof* 'dwór' (w wykazie S. Rosponda błędna postać *Hermannsdorf*). Nazwa *Skoczewo* nadana urzędowo po 1945 r. RP

Skoczki-Filipy zob. **Umiołki**

Skoczkowo, wś, płoc., gm. Zawidz, 8,5 km na wsch. od Sierpca: *Skoczkowo* 1422, *Skoczkowo* 1446, *Skoczkowo* zw. *Butkowo* 1453 SHGPł 279; Niemyerze *Skoczkowski* bona ... in *Budkowo* et *Grabowo* 1497 Matr II nr 874; *Skoczkowo Maior*, *Skoczkowo Parva*, *Budkowo Grabowskye*, *Skoczkowo Nyemyerze* 1531 SHGPł 279; *Budkowo Grabowskie*, *Skoczkowo Magna*, *Skoczkowo Parva* 1578 ŻDz XVI 41, 42; *Skoczkowo* 1784 MpPerPł; *Skoczkowo* 1827 Tabella II 174; *Skoczkowo* 1889 SG X 682; *Skoczkowo*, -wa 1982 WUN III 230. — Od n. os. *Skoczek* SSNO V 91, z suf. -owo.

Skoczków

Oboczna n. *Budkowo* od n. os. *Budek* SSNO I 272, z suf. *-owo*. W XVI w. odnotowano: *Skoczkowo Wielkie* (łac. *Magna*), *Skoczkowo Małe* (łac. *Parva*) obocznie zwane *Skoczkowo Niemierzy* (por. n. os. wymienioną w 1497 r.) i *Budkowo Grabowskie*; człon dyferencyjny od n. sąsiedniej wsi *Grabowo* (18). Lit.: SHGP I 279; ZMaz 335. UB

Skoczków zob. **Bugaj** (10)

Skoczków (1), mto, biel.: *Sigillum civitatis skocoviensis* 1267 ZfGS XIV 96; *Zchotschow* 1327 Reg nr 4617; *Scotschow* (*Scoschow*) 1327 Mrózek 160; *Skoczow* 1400 MUKr I 42; zu *Skotscha* 1440 Mrózek 160; *Scotezowa* 1447 Ng 301; miasteczko *Skotczuow* 1447, bey Stadt *Skozuff* 1448, zu *Skoczaw* 1452 Mrózek 160; de *Skoczow* 1459 MUKr I 279; miasto *Skoczow* 1470 Mrózek 160; *Skoczow* 1479 Ng 301; de *Szoczow* 1508 MUKr I 640; *Skotzow* 1561 MpHelwig; k *Skoczowu* 1566, w mieście *Skoczowie* 1574, za *Skoczowem* 1577, *Skoczów* 1592 Mrózek 160; in oppido *Skoczow* 1652, In oppido *Skotschoviensi* 1679, *Skoczau*, Primo fuit *Skoczoviae*, *Skoczoviae*, In oppido *Skoczaw* 1687 J II 26, 258, 555–6, 573, 584; *Skotczow* 1724 Mrózek 160; *Skotschau* 1736 MpWielTesch; Stadt *Skotschau* 1836 Mrózek 160; *Skoczów*, niem. *Skotschau* 1889 SG X 683; *Skoczów*, *Skotschau* 1900 Mrózek 160; *Skoczów* 1925 Sk XII/2, 4; *Skoczów*, *-czowa* 1982 WUN III 230; gw. *skoćuf*, *skoćova*, *skoćofski*. — Od n. os. **Skocz*, por. *Skoczek*, *Skok* SSNO V 91, 92, z suf. *-ów*. Nazwę zniemczono jako *Skotschau*. Lit.: Mrózek 160; BorGŚI 135; SNGŚI XII 107. PS

Skoczów (2), wś, kosz., gm. Dygowo, 10 km na płn. od Karlina: villa *Schotsow* 1276 PU II 320; de *Scützowe* 1279 Rzduma I 80; cum ... Hermanno dicto *Scouzow* 1326, Hermanno de *Sculcove* (!) (1330)XVII, *Scutzowe* (1330)XVIII, *Scwssowe* (1335) PU VII 11, 340; *Schotzow* 1554 PomKirch II 289; *Schorsow* (!) 1618 MpLub; *Schötzw* 1789 MpGillyPom; *Schötzw* 1804 Rzduma I 80; *Schötzw* — *Skoczów*, *-wa*, *skoczowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Skoczów*, *-czowa* 1982 WUN III 230. — Nazwa zniemczona jako *Schötzw*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skoczów*. Lit.: LOR-SNH 107; Rzduma I 80. BCz

Skoczylody, wś, skiern., gm. Głuchów, 6 km na płn.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Skoczylody* (1347)1511/12 VisitGn 169; *Stoczylodi* (1359)

XV KW III 132; *Skoczylody* 1511–23 ŁLB II 300; *Skoczylodi* (1531) VisitGn 685; *Skoczylody* 1579 ŻDz XVI 179; z ... *Skoczylodami* 1789 Luraw 6; *Skoczylody* 1827 Tabella II 174; *Skoczylody* 1889 SG X 683; *Skoczylody* 1921 Sk I 175; *Skoczylody* 1952 UW 105; *Skoczylody*, *-dów* 1982 WUN III 230. — Od n. os. **Skoczyloda*, por. nazw. *Skoczyloda* (: *skoczyć* i *kloda*) RymSEN II 433 (dziś w Polsce 115 nosicieli, głównie na Śląsku) i stp. n. os. typu *Skoczylas*, w formie pluralnej. Wariant *Stoczylody* (z *-f-* i *-g-*) to zapewne wynik adaptacji do j. niemieckiego (zjawisko częste w dyplomach wielkopolskich). Lit.: SHGŁow II/2, 130; GórnRWlkp 108. UW/BCz

Skoczylas, cz. wsi Bogoria, dawniej wś, tarnob., gm. Bogoria: *Skoczylas*, wś 1802 Crusius III/2, 323; *Skoczylasy* 1827 Tabella II 174; *Skoczylas* 1877 Zin II 150; *Skoczylas*, wś 1889 SG X 683; *Skoczylas*, wś 1933 SkBy 1549; *Skoczylas*, *-su*, cz. wsi Kielczyna 1970 UN 33, 41; *Skoczylas*, *-su*, przys. 1982 WUN III 230; *Skoczylas*, *-u* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Od nazw. *Skoczylas* RymSEN II 433, por. n. os. *Skoczylas* SSNO V 92 (por. gw. *skoczylas* 'ktoś nieznoszny, niecierpliwy' SGPRei(kartoteka)), okresowo w l. mn. IN

Skoczylas zob. **Skoczylasy**

Skoczylasy, wś, sier., gm. Kielczygłów, 8 km na płn. od Pajęczna: *Skoczylasy* 1827 Tabella II 174; *Skoczylasy* 1839 MpKwat II 6; *Skoczylas* v. *Jasień* 1883 SG IV 39; *Skoczylas* al. *Jasień*, kol. 1889 SG X 683; *Skoczylasy* 1921 Sk II 127; *Skoczylasy* 1952 UW 106; *Skoczylasy*, *-sów* 1982 WUN III 230. — Od nazw. *Skoczylas*, w l. mn., okresowo też w l. poj. Nazwa oboczna od ap. *jasień* 'jesion' SES I 564. W sąsiedztwie wsi znajduje się przys. *Jasień*, sier., gm. Rząśnia, por. *Jasień* 1839 MpKwat II 6. EB/PD

Skoczylasy zob. **Skoczylas**

Skoczynin zob. **Skotniki** (8)

Skodden zob. **Szkody**

Skodna zob. **Szkodna** (1, 2)

Skoki (1), wś, biał., gm. Czemierniki, 9 km na pld.-wsch. od Radzyna Podlaskiego: *Skoki* 1454 AKH V 122; *Skoki* 1509 Matr IV/1, nr 562; *Sthoki* (!), *Skoky* 1521 Matr IV/1, nr 3982, 4004; *Skoky* 1529 LR 421; *Stok* (!) 1531 ŻDz XIV 350; *Skoki* 1565 Lulu 37; *Skoki* ... wsi *Skokow* 1626 RPobLu 47; *Skolki* (!) 1787 Spis 433; *Skoki* 1889

SG X 685; *Skoki* 1933 SkBy 1549; *Skoki*, -ków, *skokowski* 1970 UN 119, 11. — Od n. os. *Skok* SSNO V 92 (: *skok*, *skoczyć*), w l. mn. Możliwa też topograficzna geneza nazwy, od ap. *skok* 'spadek wody; grobla' na określenie miejsca położonego na terenie bagnistym, pokrytym groblami. Lit.: SHGLu III 212; KosLu 72; UdolphStud 410–3. *IN*

Skoki (2), wś, kiel., gm. Mniów, 20 km na pn.-zach. od Kielc: *Skoky* 1508 ŻDz XV 483; *Skoki* 1511/12 VisitGn 369; *Skoky* 1511–23 LLB I 591; *Skoki* 1540 ŻDz XV 574; *Skoky* 1573 ŻDz XIV 275; *Skoki mniejsze*, *Skoki większe* 1783–84 Rej-Kor 105; *Skoki mniejsze*, *Skoki większe* 1827 Tabella II 175; *Skoki* 1877 Zin II 150; *Skoki Większe* i *Mniejsze*, wś 1889 SG X 684; *Skoki*, wś 1902 Przew II 162; *Skoki*, -ków, *skokowski* 1966 UN 23, 31. — Okresowo n. z członami odróżniającymi od przym. *mniejszy*, *większy*. Lit.: KSand 179; KopKiel 84. *IN*

Skoki (3), wś, lub., gm. Puławy, 2,5 km na pld. od Dębina: in *Skokj* (1390)1532 ZDM VI 77; *Skoky* 1505 Matr III nr 2098; *Skoky* 1529 LR 436; *Skoky* 1564–65 Lusand 252; *Skoki* 1569 ŻDz XIV 339; *Skoki* 1660–64 Lusand II 171; *Skoki Krol*. 1783–84 RejKor 243; *Skoki* 1787 Spis 445; *Skoki* 1889 SG X 684–5; *Skoki*, -ków, *skokowski* 1971 UN 118, 18. — Okresowo n. z członem od przym. *królewski*. Lit.: KStęż 100; KosLu 72. *IN*

Skoki (3a), wś, pil., gm. Okonek, 9,5 km na pln. od Okonka: die 4 Vorwerke *Steinburg* genannt ... *Steinburg* (c), jetzt *Friedrichsburg* genannt 1784 Brüg II 757; *Steinburg*, *Friedrichsburg* 1789 MpGillyPom; *Steinburg*, *Friedrichsburg* ok. 1845 MpRey nr 46; *Steinburg* ok. 1893 KDR nr 160; *Steinburg* 1935 MpMbl(2367); *Steinburg b. Lottin* — *Skoki* 1951 Rosp 711; *Skoki*, -ków, cz. wsi Glinki Suche 1982 WUN III 230; *Skoki*, -ków, *skocki* 2006 DZU nr 240, poz. 1746. — Pierwotnie na miejscowość o n. *Steinburg* (od niem. *Stein* 'kamień, kamienny' i *Burg* 'gród') składały się cztery folwarki, z których jeden okresowo nosił nazwę *Friedrichsburg* (od niem. im. *Friedrich*, może na cześć Fryderyka II Wielkiego). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skoki*. *KW/PS*

Skoki (4), wś, płoc., gm. Gostynin, 4,5 km na pld.-wsch. od Gostynina: Granice z ... młynami ... *Skokami* 1661 Luraw 214; z młynem *Skoki*

zwanym 1789 Luraw 199; Młyn *Skoki* 1792 MpPerRw; *Skoki M.* 1802–03 MpGillyPr; *Skoki* 1827 Tabella II 175; Kol. *Skoki* 1839 MpKwat III 3; *Skoki*, wś 1889 SG X 684; *Skoki* 1921 Sk I 34; *Skoki* 1952 UW 10; *Skoki*, wś i os. 1967 SM 1035; *Skoki*, -ków, cz. wsi 1971 UN 125, 34; *Skoki*, -ków, *skokowski* 2012 DZU poz. 1515. — Od n. młyna, ta zaś od n. os. *Skok*, w formie pluralnej. *UW/PS*

Skoki (5), mto, pozn.: civitatem in merica sua dicta vulg. 1367 Koz V 298; de *Scotia* (1379)1565 KW IV 28; de *Skoky* 1384 Koz III 199; in *Skoki* 1403 Piek nr 628; oppidi *Szkoki* ... *Skoki* 1497 Bob nr 110; w miasteczku *Skokach* 1564–65 Luwlkp I 247; *Skoki* 1580 ŻDz XII 158; *Skoki* 1618–20 PKaI 222; z *Skoków* 1782 InwPozn I 176; *Schokken*, *Skoki* 1802–03 MpGillyPr; *Skoki*, niem. *Schocken* 1889 SG X 685–6; *Skoki*, niem. *Schokken* 1921 Sk X 106, 155; *Skoki*, -ków 1982 WUN III 230; gw. *skoki*, -kuf, *skocki*. Lit.: RymNmiast 219; RospSEMIG 351; ZierNmiast 137. *ZZ/PS*

Skoki (6), dziś *Skoki Duże* i *Skoki Małe*, dwie wsi, włoc., gm. Włocławek, 7 km na pld.-wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Skoki* 1489 Lupbrz 118; *Skoki* 1557–66 ŻDz XIII 16; Wieś *Skoki* 1616–20 Luwlkp I 264; *Skoki* 1634 Rpodbrz 224; *Skoki* 1674 Rpog 146; *Skoki* 1785 MpPerKu; *Skoki* 1827 Tabella II 175; *Skoki* 1839 MpKwat II 2; *Skoki* 1881 Borucki 364; *Skoki Wielkie* i *Małe* 1889 SG X 684; *Skoki Duże*, *Skoki Małe* 1921 Sk I 199; *Skoki Duże*, *Skoki Małe* 1952 UW 59; *Skoki Duże*, -ków -zych, *Skoki Małe*, -ków -hych 1982 WUN III 230. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *wielki*, *duży*, *mały*. *AG/KW*

Skoki (7), wś zaginiona, leżała na Mazowszu, nad rz. Ludwiegówką, która płynęła w pobliżu wsi Niedźwiedzkie, łomż., gm. Szczuczyn: decem mansos super rivulo Ludwiegowka, circa granicem hereditatis *Skoky* 1428 Mkm I nr 690. Lit.: ZMaz 335. *UB*

Skoki Duże zob. **Skoki** (6)

Skoki Królewskie zob. **Skoki** (3)

Skoki Małe zob. **Skoki** (6)

Skoki Mniejsze zob. **Skoki** (2)

Skoki Wielkie zob. **Skoki** (6)

Skoki Większe zob. **Skoki** (2)

Skokom zob. **Skokum**

Skokomie zob. **Skokum**

Skokon zob. **Skokum**

Skokoń

Skokoń zob. **Skokum**

Skokow zob. **Skoków** (1)

Skokowa (1), wś zaginiona, leżała koło Jodłówki, przem.: *Skokowa ... Skokowka* 1465 AGZ XIII nr 5623; *Szkokova* 1508, Jodłowka, *Skokowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 108, 12. — Od n. os. *Skok*, z suf. *-owa*, okresowo *-ówka*. Lit.: MakPrz 243. BCz

Skokowa (2), wś, wroc., gm. Prusice, 8 km na płn.-zach. od Prusic: *Gellendorf* 1473 HaeG 399; *Geldendorf* 1644 MpDSWol; *Gellendorf* 1712 MpDSOls; *Gollendorf* 1739 MpWielOels; *Gellendorf* 1743 SNGŚI XII 107; *Göllendorf, ...* auch *Gollendorf* genannt 1785 Z IV 353; *Göllendorf* 1803 WBeschr VII 68; *Göllendorf* 1845 K 164; *Gellendorf* 1941 SOV 98; *Gellendorf* — *Skokowa, -ej, skokowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Skokowa, -wej* 1982 WUN III 230. — Nazwa niem. może od n. os. *Geller, Geldo, *Gello* (: *gelten* ‘ofiarować’) Gott 205 i ap. *Dorf* ‘wieś’. Niewykluczony też związek z niem. *Gölle* ‘kałuża; głęboki rów’ (miejsowość leży nad rz. Krępa), *gellen* ‘wydawać głośnie, krzykliwe dźwięki’ DWB V 3037, VIII 876, por. też stp. *gola* ‘miejsce gołe, kraj bezleśny, równina’ Sstp II 451 oraz n. os. *Gola, Golenie, Golenia* SSNO II 149, 152, VII 71 (też w licznych adaptacjach niem., por. Gott 213–4) i *Jeleń* SSNO II 474 (niekiedy zniemczona z nagłosowym *Gel-*, por. Gott 273). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skokowa*. Lit.: SNGŚI XII 107. PS

Skokowice zob. **Skalka** (3)

Skoków (1), wś, leszcz., gm. Borek Wielkopolski, 1 km na płn.-wsch. od Borku Wielkopolskiego: *Scocov* (1259)XVII KW I 332; de *Scocowo* 1394, de *Scokow* 1398 Lek II nr 331, 703; de *Skokowo* 1411 Koz III 199; gran. *Scokowo* et Gyeszewo 1449 Koz III 199; *Skokowo* 1578 ŻDz XII 197; Wieś *Skokowo* 1789 MKI(Tab 47, 19); *Skokow* 1802–03 MpGillyPr; *Skoków* 1846 KsP 246; *Skoków*, al. *Skokowo* 1889 SG X 687; *Skoków*, niem. *Skokow* 1921 Sk X 38, 155; *Skoków, -kowa, skokowski* 1970 UN 78, 7. — Od n. os. *Skok*, z suf. *-ów*, też *-owo*. ZZ/PS

Skoków (2), wś, lub., gm. Opole Lubelskie, 5 km na płd.-wsch. od Opola Lubelskiego: *Oscokow* (1), *Scokow* 1418 SHGLu III 212; *Skokow* 1465 LKP 129; *Skokow* 1470–80 DB II 545; *Sko-*

cow 1529 LR 351; *Skokow* 1531 ŻDz XIV 356; *Skokow* 1565 Lulu 39; *Skokow* 1626 RPobLu 107; *Skokow* 1787 Spis 452; *Skoków* 1889 SG X 686–7; *Skoków* 1933 SkBy 1549; *Skoków, -kowa, skokowski* 1970 UN 116, 16. Lit.: SHGLu III 212; KosLu 72; Nieckula, *-ov-* 187. IN

Skokówka, wś, zamoj., gm. Zamość, 2 km na płd.-zach. od Zamościa: *Skokówka* kolonja 1933 Lubelski Dziennik Wojewódzki nr 30, poz. 213; *Skokówka, -ki*, cz. wsi Zwodne 1967 UN 122, 22; *Skokówka, -ki*, cz. wsi Zwodne 1982 WUN III 231; *Skokówka, -ki, skokówecki* 2013 DzU poz. 1629. — Nazwa miejscowości prawdopodobnie nawiązuje do n. wsi *Skokówka* lub *Skokówki*, na której obszarze Jan Zamojski zbudował zamek i lokował miasto Zamość, por. in *Skokowki* 1553, de *Skokowka ... villas Skokowky*, Zdanow, Kalinowycze 1571, in fortalitiu *Skokowki* 1573, Janowi Zamojskiemu s *Kokowek* (!) 1574, na *Skokowcze* 1577, z *Skokowek* 1577, Z *Skokowek* 1579, w *Skokowkach*, przed *Skokowka* 1579, ponizej *Skokowek* 1579 Archiwum Jana Zamojskiego, t. I, s. 387, 433, 470, 42, 112, 158, 297, 308–9, 368. Nazwa pochodzi może od nazwiska jednego z Bończów *Skokowskich*, pochodzących ze *Skokowa* (2). W późniejszym czasie n. *Skokówka* nosiło też wzgórze z pozostałościami budowli (SG X 687). Lit.: Zamość. Ordynacja Zamojskich i powiat zamojski, 1919, 8–9. PS

Skokówka zob. **Skokowa** (1), **Zamość** (13)

Skokówko, wś, leszcz., gm. Borek Wielkopolski, 3,5 km na płn.-wsch. od Borku Wielkopolskiego: *Skokowko*, folw. 1889 SG X 687–8; *Skokówko*, folw. 1933 SkBy 1549; *Skokówko*, os. 1967 SM 1035; *Skokówko, -ka*, os. 1982 WUN III 231; *Skokówko, -ka, skokówecki* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Od n. m. *Skoków* (1), z suf. deminutywnym *-ko*. PD/KW

Skokum, wś, koniń., gm. Zagórow, 4 km na wsch. od Zagórowa: *Skokome* (1240)XVIII KW I 188; *Skokom* 1261 KW I 348; *Skokom* 1460 MUKr I 286; *Skokom* 1507 RPobKon 182; *Szokom* 1511–23 ŁLB I 282; *Skokomy* 1535 SHGKI (ASK 12, 447); Wieś *Skokon* 1564–65 Luwlkp I 241; *Skokom* 1564 RPobKal(ASK I 5); *Skokomie* 1565 SHGKI(ASK 13, 25); *Skokom* 1576, 1578 RPobKal(ASK I 12, 3); *Skokom* 1579 ŻDz XII 241; *Skokom* 1783–84 RejKor 59; *Skokum*

1802–03 MpGillyPr; *Skokum* 1839 MpKwat I 2; *Skokom*, *Skokum* 1889 SG X 686; *Skokum* 1921 Sk II 111; *Skokum*, *-mia* 1982 WUN III 231; gw. *skokum*, *-rha*, *skokumski*. — Pierwotnie *Skokomie*, od n. os. **Skokom*, por. *Skokoń*, *Skokun*, *Skokuń* Snazw VIII 455 (: n. os. *Skok*), z suf. *-je. Nastąpiła zmiana rodzaju n. na męski, przejściowo występowała też forma z suf. *-oń/-on*. Na skutek przejścia *oN > uN* ustaliła się postać *Skokum*. ZZ/PS

Skolankowska Wola, wś, tarnob., gm. Iwaniska, 10 km na pld.-wsch. od Łagowa: *Wola* 1783–84 RejKor 318 (tu?); *wola* 1786 MpCzajSd; *Wola Skolanowska* 1788, 1791 MpPerSd; *Wola* 1797 MpNWGal IX; *Wola Golongowska* (!) 1801–04 MpHeld; *Skolankowska Wola* 1802 Crusius III/2, 324; *Skolankowska wola* 1827 Tabella II 175; *Skolankowska Wola* 1889 SG X 688; *Skolankowska Wola* 1921 Sk III 84; *Skolanowska Wola*, *-kiej -li*, *wolski* 1966 UN 27, 39; *Skolanowska Wola*, *-kiej -li* 1982 WUN III 231; po zmianie *Skolankowska Wola*, *-kiej -li*, *skolankowski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Od ap. *wola*; następnie n. zestawiona *Skolankowska/Skolanowska Wola*, pierwotnie zapewne *Kolan(k)owska* (albo *Golankowska*), od n. os. *Kolano*, *Kolanko* SSNO III 48 (: *kolano*, *kolanko*) lub n. os. *Golanka* SSNO II 150, z późniejszą absorpcją przyimka *z*, zapewne dla odróżnienia od n. wsi *Jastrzębska Wola* (zob.; pierwszy zapis może odnosić się także do niej). IN/PS

Skolanowska Wola zob. **Skolankowska Wola**

Skoleszyn zob. **Skolyszyn**

Skolimowo, os., dawniej wś, elbl., gm. Pasłęk, 5 km na pld.-wsch. od Pasłęka: *Wurgeln* (1329)XV PrUr II 445; *Wurgeln* 1330 Ger 210; Item dedimus fidei nostro Skolym ... tres mansos in *Vurgiln* 1340 PrUr III 222; *Wurgeln* 1350, *Skolmen* 1350 Ger 210, 162; in unserm kamerammecht czu *Scolum* (1350)XIV PrUr IV 538 (tu?), przyp. 1; *Wargalin*, *Worgolin* 1385 Ger 210; *Wingalyn* (!) 1385 GermerSied 353; *Worgelyn* 1427 Ger 210; *Scolim* 1448, *Scholm* 1539, 1543, *Schkulm* 1578, *Scholm*, *Schalm* 1600, *Scolmen* 1652 GermerSied 353; *Skollmen* ok. 1780 HAPr IV 380; *Scolmen*, folw. 1789 Goldb I 208; *Skolmen* 1796–1802 MpSchröt X; *Skolmen*, folw. 1820 Wald 181; *Skollmen*, folw. 1889 SG X 689; *Skollmen*, *Worgalin* — *Skolimowo* al. *Worgalin*, dw. 1946 Ley I 85; *Skollmen* — *Skolimowo*, *-wa*, *skolimowski* 1950 MPol nr 52,

poz. 588; *Skolimowo* — *Skollmen*, os. 1951 Rosp 292; *Skolimowo*, *-wa* 1982 WUN III 231. — Wieś powstała w 1325 r. Starsza n. prus. **Wargēlin-s* od n. os. *Wargell*, *Wargalle*, *Wargile* TAP 115 (: prus. *wargs* 'kiepski, zły, lichy' + suf. *-ēl-*), z suf. *-īn-*; okresowa polonizacja n. jako *Worgalin*. Kolejna prus. n. **Skolims*, przekazana w różnych formach zmienionych, utrwała n. osadnika Jorge *Skolima*, por. nadanie z 1340 r., też TAP 94, 166–7. Po 1945 r. ustalono urządzenie n. *Skolimowo*. Lit.: Ger 162, 210; PrzybBalt 266–7; BiałOsad 79. RP

Skolimowo zob. **Skalimowo**, **Skolimów**, **Stara Wieś** (26)

Skolimowo-Starawieś zob. **Stara Wieś** (26)

Skolimowo Stare zob. **Stara Wieś** (26)

Skolimów, cz. Konstancina-Jeziorny, dawniej wś, warsz.: 4-us *Scolimowski* 1407, Jakusz de *Scol* ... Ciburowicz 1407 Czer nr 22, 39; *Scolmowo*, *Scolimowo* 1425 MkM I nr 143, 144; *Szcolymowo* 1495 SHGMz(MK 18, 79); z *Kołymowem* (!) 1565 I 17; *Skolimowo* 1580 ŻDz XVI 273; *Skolimow* 1783 MpPerMz; *Skolimów* 1827 Tabella II 175; *Skolimow* 1839 MpKwat IV 4; *Skolimów* 1889 SG X 689; *Skolimów*, *-mowa*, *skolimowski*, wś 1971 UN 136, 6; *Skolimów*, *-mowa* 1982 WUN III 231. — Od n. os. *Skolim* SSNO V 92, z suf. *-owo*, później *-ów*. Do n. os. por. *skolić* 'ujadać, skomleć' Sstp VIII 242. Lit.: SHGWarsz 255–6; RymNmiast 219; RospSEMIG 156. UB

Skolimów zob. **Stara Wieś** (26)

Skolimów-Cierpigórz zob. **Cierpigórz** (3)

Skolimów-Ptaszki zob. **Ptaszki**

Skolimów-Roguziec zob. **Rogóziec**

Skolimów-Starawieś zob. **Stara Wieś** (26)

Skolimów-Wojnow zob. **Wojnow** (2)

Skolin, wś, przem., gm. Wielkie Oczy, 20 km na pld.-wsch. od Oleszyc: *Skolin* 1779–83 MpMieg; *Skolin* 1787 MJ 19, XIII, 344, 31; *Skolin* 1794 Ga Oo2; *Skolin* 1889 SG X 689; *Skolin*, *-na*, *skoliński* 1966 UN 63, 37. — Może w związku z ap. **skola*, por. strus. *skoł* 'odprysk, odłamek', też psł. **skel-/!skol-* 'rozszczepiać', z suf. *-in*, na oznaczenie miejsca rozchodzenia lub schodzenia się potoków. Lit.: CzChelm 192; MakPrz 244. BCz

Skolity, wś, olszt., gm. Świątki, 15,5 km na pld.-zach. od Dobrego Miasta: ad villam *Scoliten*, nadpis na dok.: privilegium ville *Scolitten*

Skolki

(1348)XIV PrUr IV 267; in *Scholiten* 1370 MWrm II 442; *Scholytyn*, *Scholithen* 1388 MWrm V 177; *Scoliten* 1390 Ger 162; Thome de *Scoliten* 1480 MWrm III 364; *Scholiten* 1533 ZGAE XXIII 610, 611; (... filia in *Schelitten*) ok. 1550 MWrm III 418 (późniejszy dopisek); *Schlith* 1615 RLWrm 267; *Schlitten* 1656 Kolberg 236; *Schelit* 1688 Birch 158; *Scholitten* 1755 MpEnd; *Schlitt* 1789 Goldb II 184; *Schöllitt* (*Schlitt*) 1820 Wald 155; *Schlitt* 1889 SG X 376; *Skolity* — *Schlitt* 1941 Choj 127; *Schlitt* — *Skolity*, -t, *skolicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Skolity*, -lit 1982 WUN III 231. — Pruska n. **Skolīt-ai*, z suf. -īt-, od n. os. *Scholin*, por. *Schulam*, *Skołym*, *Scholin* TAP 94. Do n. os. por. lit. *skolyti* 'zaciągnąć dług', *skōlinti* 'pożyczać komu', *skelēti* 'być dłużnym, winnym czego' SESmocz 557, lit. n. w. *Skalvỹs*, prus. n. m. *Scolotiten*, *Scholewythen*, n. krainy *Skalowia*. W substytucyjnej n. niem. *Schlitt* synkopa rdzennego o. Nazwa *Skolity* jest adaptacją fonetyczno-fleksyjną n. prus. Lit.: Ger 162; PrzybBalt 267. RP

Skolki zob. **Szkółki**

Skollmen zob. **Skolimowo**

Skollwitten zob. **Skolwity**

Skolsko zob. **Skulsk**

Skolsko Małe zob. **Skulska Wieś**

Skolwin, cz. Szczecina, dawniej wś: *Scoluin* 1286 PU II 613; villam *Scholvin* (1331)XVII PU VIII 86; *Scholvin* 1618 MpLub; *Scholwin* 1789 MpGillyPom; *Schollwin* 1827 MpUMbl 1057; *Scholwin* 1911, *Odermünde* 1936 MpMbl(2453); *Odermünde* — *Skolwin*, -na, *skolwiński* 1946 MPol XXVI 142; *Szczecin-Skolwin* — *Stettin-Odermünde*, przedm., *Odermünde* (*Scholwin*) — *Szczecin-Skolwin* 1951 Rosp 322, 641; *Skolwin*, -na 1982 WUN III 231. — Zapisy można odczytywać jako **Želwin-* lub **Čolbin-*, od ap. **želъъ* 'żółw' lub od ap. **člъъ* 'pagórek', z suf. -ow-. Niewykluczone pierwotnie **Szczolbin-*, od ap. **ščlъъ* 'wzniesienie, pagórek' (zob. Spśł II 222). W okresie administracji hitlerowskiej urzędowo wprowadzono n. niem. *Odermünde*, od zgerm. n. rzeki *Oder* i *Münde* 'ujście'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skolwin*. Lit.: TrautmElb I 172; RzDuma II 91. BCz

Skolwity, wś, elbl., gm. Stary Dzierzgoń, 13 km na pfn.-wsch. od Dzierzgonia; nadpis na dok.: Urban von *Schkolwithen* XIV PrUr V 16; *Scholewythen* ok. 1400, *Scholowiten* 1419 Ger

162; *Scholowiten* 1437 GZ 34; nadpis na dok.: *Schkolwitten* XVII PrUr V 16; *Scholwitten* 1789 Goldb I 208; *Skolwitten* 1796–1802 MpSchröt X; *Skollwitten* 1820 Wald 189; *Skollwitten* 1889 SG X 689; *Skollwitten*, *Scholewythen* — *Szałwica*, *Skolwity* 1946 Ley I 50, 191; *Skollwitten* — *Skolwity*, -it, *skolwicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skolwity*, -wit 1982 WUN III 231. — Pruska n. **Skol(a)w-īt-*, od n. os. **Skolawe* (*Scholawe*), por. n. m. *Skolity*, lit. n. *Skalvė*, *Paskaļviai* Ger 162, 159, z suf. -īt-. Nazwy niem. *Skollwitten* i pol. *Skolwity* są substytutami fonetyczno-fleksyjnymi n. prus.; wariant *Szałwica* z adideacją do pol. ap. *szalwia*, z suf. -ica. Lit.: PrzybBalt 267. RP

Skolatowo, wś, ciech., gm. Dzierżążnia, 11 km na zach. od Płońska: *Zuolatove* 1155 KMaz I nr 78; *Scolathovo* (1385)1510 SHGMz(Cim. 70, 198–199); *Scolatowo* 1436 Zakr II nr 2307; *Skoluthowo* 1470 SHGMz(Ep. 5, 215); *Szolathowo* 1472 SHGMz(Ep. 10, 23); *Scolatowo* 1475 Płoń nr 2749; *Scolathowo* 1503 SHGMz(Ep. 16, 197 v); *Skolatovo* 1570 ŻDz XVI 130; *Scolatowo* 1576 ŻDz XVI 302; *Skolatowo* 1784 Lupłoc 232; *Skolatowo* 1827 Tabella II 175; *Skolatowo*, wś 1889 SG X 689–90; *Skolatowo*, wś 1967 SM 1035; *Skolatowo*, -wa, cz. wsi Pluskocin 1982 WUN III 231; *Skolatowo*, -a, *skolatowski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Od n. os. **Skolat*, por. KozN 46, też czas. *skolatać* 'zniszczyć, zrujnować, rozbić' SW VI 156. Możliwe też pochodzenie od n. os. *Kolat*, *Kolata* SSNO III 54, KozN 46; zmiana *Kolatowo* > *Skolatowo* byłaby wtedy wynikiem absorpcji przyimka z. Lit.: ZMaz 335; SHGWy 49–50. UB

Skoloszów, wś, przem., gm. Radymno, 3 km na pld.-zach. od Radymna: *Scolossino* 1393, *Skoloschow* 1431 AGZ VIII 37, 93; *Skolosow* ... *Skoloszowie* 1672 ADP 67, k. 418; *Skoloszow* 1794 Ga Oo2; *Skolosziw* 1851 Sch 19; *Skoloszów* 1889 SG X 690; *Skoloszów*, -szowa 1982 WUN III 231. — Od n. os. ukr. **Skoloś* (: *oskoł* 'skała', *oskołok* 'odłamek'), z suf. -ów, także -ino. Utrwaliła się postać *Skoloszów*; por. też zapisaną wcześniej nazwę góry: hora *Skoloszew* (1372–78)1773 ZDM IV 200. Lit.: MakPrz 244. BCz

Skoloszyno zob. **Skoloszów**, **Skolyszyn**

Skolyszyn, wś, krośn., gm. Skołyżyn, 9 km na zach. od Jasła: de *Scolyssyno* ... in predicta villa

Scollysszyno (1359)1507 KMłp III 133; *Scoliszin* 1384 Sng II 55; *Skaluszin* 1422 AGZ I nr 13; *Stholyszyn* (!) 1470–80 DB I 484; *Colyschin* 1481 SHGKr(TB 2, 53); de *Skoleszyna* 1484 SHGKr (CB 3, 721); de *Skolyszyna* 1519 AGAD 6055; *Skolyszyn* 1536 Gol nr 1675; *Skoliszin* 1581 ŹDz XIV 116; s *Koliszyna* 1594 U I nr 4213; *Skolyszyn* 1680 Rej 289; z ... *Skolyszynem* 1765 Lukrak 144; *Skolyszyn* 1889 SG X 690; *Skolyszyn, -na, skolyszynski* 1965 UN 58, 199; gw. *skouyšin//skojšin, -na, skouyšin//skojšin*. — Od n. os. **Skolysz(a)*, *Skolysz* (: *skolić* ‘skomleć, prosić’) RymSEN II 433, z suf. *-ino*, wtórnie *-in*. Postać *Kolyszyn, Koliszyn* powstała wskutek fałszywej dekompozycji. Formy z *-le-* są wynikiem oboczności *-y//e-* w sąsiedztwie spółgłoski płynnej. Forma *Skaluszyn* powstała może w wyniku adideacji do ap. *skala* lub do n. m. *Kaluszyn*. Ostatecznie utrwaliła się nazwa *Skolyszyn*. Lit.: RBiecz 46; RospSEMig 351–2; Nieckula, *-ov-* 307. IN

Skomack Mały, os., dawniej ws, suwał., gm. Wydminy, 9,5 km na płn.-wsch. od Orzysza: zu *Skomatzken* 1519 BiałOsad 61; *Skomatzken* 1534 KętL 492; *Skomatzko*, wś 1785 Goldb III 196; *Kl. Skomatzko* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Kl. Skomatzko* — *M. Skomack* 1879 KętN 157; *M. Skomack* 1882 KętL 492; *Skomacko Małe*, wś 1889 SG X 691; *Skomack Mały* — *Skomand* 1938, *Klein Skomatzko* 1941 Choj 127; *Skomand* — *Skomack Mały, -a -ego, skomacki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skomack Mały* — *Skomand (Klein Skomatzko)*, wś 1951 Rosp 293; *Skomack Mały, -ka -lego* 1982 WUN III 231; gw. *małi skomack//skomack małi*. — Wieś powstała między 1513 a 1519 r. Pierwsze zapisy źródłowe wskazują na postać spolonizowaną *Skomack(o)*; n. zapewne ponowiona ze zmienzonej n. pobliskiej wsi *Skomatzken* (zob. *Skomack Wielki*). W n. zestawionych członów dyferencyjne: niem. *Klein*, pol. *Mały*. W 1938 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Skomand*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skomack Mały*. Lit.: PrzybBalt 267; BiałOsad 24–5, 79–80, 108, przyp. 321, 110, 169, 171, przyp. 45, 181; BiałKol 96, przyp. 167. RP

Skomack Wielki, wś, suwał., gm. Stare Juchy, 11 km na płn.-wsch. od Orzysza: *Scamantken* 1499 BiałOsad 68; *Skomatzken* 1499, *Skomatzken* 1525, *Skomatzken* 1539 KętL 477; Jahn Capusa

von *Skomatzken* 1562 BiałKol 152; *Skomatzko* 1785 Goldb III 196; *Gr. Skomatzko* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Gr. Skomatzken* — *W. Skomack* 1879 KętN 163; *Skomacko* 1889 SG X 691; *Skomack Wielki* — *Dippelsee, Skomatzko* 1941 Choj 127; *Dippelsee* — *Skomack Wielki, -a, skomacki* 1946 MPol XXV nr 142; *Skomack Wielki* — *Dippelsee (Skomacko)* 1951 Rosp 293; *Skomack Wielki, -ka -kiego* 1982 WUN III 231; gw. *skomack//skomacko*. — Pierwszy zapis wskazuje na postać **Skomantki*; w podstawie jaćwieska n. os. **Skoma(n)t-*, por. *Skomod, Scumandus, Scumant*, im. wodza warmińskiego **Skumō* (< **Skāma*) Būga III 140–1, lit. n. m. *Skomantaĩ*, n. os. *Skómantas* (rdzeń **sko-* niejasny, według Zinkevičiusa 196 od **sku(d)-*, lit. *skaudėti* ‘boleć’; *mant-* od lit. *manyti* ‘myśleć, sądzić’, *mantus* ‘zdatny, dogodny’, *manis* ‘dobrze pamiętający, pomysłowy’) Lpvž II 151–3, 747. Od XVIII w. nazwa z niem. członem *Gross* = pol. *Wielki*, dyferencyjnym wobec *Klein*, pol. *Mały (Skomack)*. W 1938 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Dippelsee*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skomack Wielki*. Lit.: Būga, Rinkiniai raštai, II 100–1, III 140–1; PrzybBalt 267–8; BiałOsad 14–5, 22, 74, 89–92, 131–2, 211–2; BiałPrzem 32, przyp. 95; BiałKol 125. RP

Skomand zob. **Skomack Mały**

Skomanten zob. **Skomętno**

Skomatzken zob. **Skomack Mały, Skomack Wielki**

Skomatzko zob. **Skomack Mały, Skomack Wielki**

Skombobole, wś opustoszała, suwał., gm. Wiżajny, 32 km na płn. od Suwałk: *Skompobole* 1744 SDV 104; *Skombobole* 1784 DekOlw 167; *Skombobole* 1827 Tabella II 175; *Skombobole* 1839 MpKwat VI 2; *Skombobole*, os. 1889 SG X 691; *Skombobole*, wś 1921 Sk V 88; *Skombobole* 1929 Mp-100(31-36); *Skombobole*, wś 1933 SkBy 1549 *Skombobole*, wś 1967 SM 1036. — Nazwa złożona genetycznie lit. **Skumbobol-ai*//**Skambobol-ai*, od n. os. **Skumbis*, **Skambis*, por. *Skumbinas, Skumbinaitis*; te prawdopodobnie od **Skamb-* (: *skamb-eti* ‘dźwięczeć, brzęczeć, dzwonić’) Zinkevičius 196, *Skumbinas, Skambaitis* (: *skambūs* ‘dźwięczny’) Lpvž II 755, 729, i lit. *balà* ‘błoto, bagno, obszar bagnisty’ SE-Smocz 42. Nazwa *Skombobole* jest spolonizowaną

Skomentnen

fonetyczno-morfologicznie postacią n. litewskiej (wyrównanie do złożzeń z interfiksem *-o-* i n. m. w formie pluralnej). Okresowa postać *Skompopole* z adideacją do *skapy* i *pole*. EB/RP

Skomentnen zob. **Skomętno**

Skomętno, dziś *Skomętno Małe*, cz. Skomętna Wielkiego, dawniej wś, i *Skomętno Wielkie*, wś, suwał., gm. Kalinowo, 15 km na płn. od Rajrodu: in *Skoymontischki* ad aream *Schoymonthi* 1422 CEV 552; *Gr. Scomanthen* 1474, *Kl. Skomentnen* 1486 Kętl 452, 504; *Schkomanten* 1486, *Schkomanthen*, *Schkomant* 1507, *Schkomannt* 1513 BiałKol 127, 122; zu *Scomanten* 1564 BiałPrzem 151, przyp. 82; *Skomentnen*, *Klein*, *Skomentnen*, *Gross*, dwie wsi 1785 Goldb III 196; *Skomentnen*, *Kl. Skomentnen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Kl. Skomentnen*, *Kumki*, *Kumk*, wś, *Skomentno*, *-a*, *Gr.* und *Kl.* ok. 1859 SzcześTeka 151, 152; *Gr.*, *Kl. Skomenten* — *W.*, *M. Skomętno* 1879 KętlN 164; *Skomętno Małe*, *Skomętno Wielkie*, dwie wsi 1889 SG X 691; *Kleinskomanten* 1938, *Klein Skomentnen* — *Skomętno Małe*, *Skomanten* 1938, *Skomentnen* — *Skomętno*, dwie wsi 1946 Ley I 125, 127; *Kleinskomantnen* — *Skomętno Małe*, *-a -ego*, *małoskomęcki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Skomanten* — *Skomętno Wielkie*, *-a -ego*, *skomęcki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skomętno Małe* — *Klein Skomanten* (*Klein Skomenten*), os., *Skomętno Wielkie* — *Skomanten* (*Skomentnen*), wś 1951 Rosp 293; *Skomętno Małe*, *-na -lego*, *Skomętno Wielkie*, *-na -kiego* 1982 WUN III 231. — Według J. Nalepy n. jaćwieska **Skōmant-isk-ai*, **Skōmant-ai*, przejściowo z suf. *-isk-*, *-išk-* (*sch* = *s*, *š*); o etymologii zob. *Skomack Wielki*. Nazwa zaadaptowana na wzór nazw z suf. *-no*; cząstka *-an-* oddana w n. pol. przez *en*, *ę*. W wyniku rozwoju i podziału wsi n. występuje z niem. członami *Gross*, *Klein* = pol. *Wielkie*, *Małe*. Notowana n. jez. *Skomętno*, por. *Skomandt* 1595, *Skomętno* 1928, *Skomętno* 1959 Ley II 34, jest wtórna wobec n. wsi. Wieś Skomętno Małe miała przejściową n. *Kumki*, por. n. os. *Kumek* SSNO VII 123, w l. mn. W 1938 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Kleinskomanten* i *Skomanten*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skomętno Małe*, *Skomętno Wielkie*. Lit.: Borek, *-bn-* 283, 440; Būga, Rinkiniai raštai, II 100–1, III 140–1; Nalepa, Z badań nad jaćwiejskimi relikdami onomastycznymi *Poleksza*, 1966,

186, 196; PrzybBalt 268; BiałOsad 64, 211–2; BiałPrzem 22, 28, 43–4, 150; BiałKol 13, 82, przyp. 51, 109, przyp. 295, 161, 164. RP

Skomętno Małe zob. **Kulesze** (3), **Skomętno**

Skomętno Wielkie zob. **Skomętno**

Skomielnia zob. **Skomielnia Biała**, **Skomielnia**

Czarna

Skomielnia Biała, wś, nowosąd., gm. Lubień, 4 km na płn.-zach. od Rabki-Zdroju: ... et alia *Skomielnia* 1550 Matr V/1, nr 856; *Skomielnia* 1581 ŻDz XIV 49; [*Skomielnia Jurkowa*, *Skomielnio*] XVI AtKr 278; *Skomielnia Biała* 1680 Rej 78; *Skomielnia Biała* 1889 SG X 691; *Skomielnia Biała* 1921 Sk XII 23; *Skomielnia Biała*, *-nej -lej*, *skomielski* 1964 UN 8, 67. — Nazwa ponowiona z n. rz. *Skomielnia*, por. *Skomylna* (1446)1504 ZDM III 197, *Skomielnia B.* 1861–64 MpFran, dziś Skomielnianka, ld. Raby. Nazwa wodna zapewne od czas. *skomleć*, *skomlić* (< psł. **skomliti* ‘piszczec, skowyczeć’ pochodzenia dźwiękonaśladowczego SEBor 552), z suf. *-na*; por. też ap. *skomioly* (pl.), gw. *skomiol* ‘pokruszone resztki siana’ SGPRei(kartoteka), też ‘odpadki przy wianiu zboża; drobny brud, kurz’, por. Borek, *-bn-* 214. W XVI w. również wariant z suf. *-no*. Wtórnie n. zestawiona, z członem odróżniającym zapewne od n. wsi *Jurków* (3), później od przym. *biała*. Lit.: LKrak 136; Rymut, HE XII 178–9; Bijak, Wisła 173. IN

Skomielnia Czarna, wś, krak., gm. Tokarnia, 11 km na wsch. od Makowa Podhalańskiego: *Skomielnia* 1550 Matr V/1, nr 856; *Skomielnia* 1564 Lukrak I 216; *Skomielnia* 1581 ŻDz XIV 46; [*Czarna*, *Skomielnia Czarna*, *Skomielnia*] XVI AtKr 278; *Skomielnia Czarna* 1629 RPobKr 58; *Skomielnia Czarna* 1680 Rej 70; *Skomielnia Czarna* 1889 SG X 691; *Skomielnia Czarna* 1921 Sk XII 23; *Skomielnia Czarna*, *-nej -nej*, *skomielski* 1964 UN 8, 79. — Nazwa ponowiona z n. rz. *Skomielnia*, por. ad ... riui dicti *Slomyelna* (!) (1365) KMłp III 383, *fals.*, *Skomielnia B.* 1861–64 MpFran, dziś Bogdanówka, ld. Krzczonówki. Wtórnie n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *czarny*. Lit.: LKrak 136; Rymut, HE XII 18, 179; Borek, *-bn-* 214; Bijak, Wisła 173. IN

Skomielnia Jurkowa zob. **Skomielnia Biała**

Skomielnio zob. **Skomielnia Biała**

Skomlin, wś, sier., gm. Skomlin, 13,5 km na pld.-zach. od Wielunia: *Zscomelin* 1210, *Scomlino*

1245, (1253)1641 KW I 65, 206, 276; *Scomlijno* 1299 CdP II 636; de *Scomnyn* 1460 MUKr I 288; de *Skomlino* 1509 Matr IV/2, nr 9187; *Skomlyno* (*Skomlin*) 1511 ŻDz XIII 210; *Skomlyn* 1511–23 ̄LLB II 141; *Skomlin* 1552 ŻDz XIII 297; *Skomliny* 1564–65 Luwlkp II 102; *Skumlin* (!) 1783–84 RejKor 137; *Skomlin* 1789 MpCzajSier; *Skromlin* (!) 1802–03 MpGillyPr; *Skomlin* 1827 Tabella II 175; *Skomlin* i *Skomlin* Poduchowny, wś i folw. 1889 SG X 691–2; *Skomlin* 1921 Sk II 134; *Skomlin*, -na, *skomliński* 1974 UN 52, 40. — Zapewne od niepoświadczonej n. os. **Skomla* (: *skomleć* < psł. **skomliti*), z suf. -in, -ino. Być może pierwotnie *Skomielno* (zob. wyżej *Skomielna Biała*). Lit.: SHGWiel 152; Nieckula, -ov- 307; RospSE-MiG 352. PD/KW

Skomliny zob. **Skomlin**

Skomorochy, dziś *Skomorochy Duże* i *Skomorochy Małe*, dwie wsi, zamoj., gm. Grabowiec, 25 km na pln.-wsch. od Zamościa: *Skomorochy* (1394)1431, villam ... *Scomrochi* wlgariter nuncupatam 1397 ZDM IV 276, 306; *Skomorochy*, *Skomorochy* 1472 RejJan 37, 53; *Skomorochi* 1531 ŻDz XVIII/1, 250; *Skomorochy* 1540 CzChelm(CastrGrab nr 2, k. 85); de *Skomorochi* 1567 AGB IX 523; *maiori Skomorochy* 1610 CzChelm(Terrest. Crasn. nr 18/19846, k. 520v); *minori Skomorochy* 1610 CzChelm(Terrest. Crasn. nr 17/19845, k. 131); *Skomorochi* większe i mniejsze 1751 Tarszel 161; *Skomorochy Wielkie*, *Skomorochy Małe* 1839 MpKwat VII 8; *Skomorochy Wielkie*, *Skomorochy Małe* 1889 SG X 692; *Skomorochy Duże*, -roch -zych i *Skomorochy Małe*, -roch -lych, *skomoroski* 1970 UN 109, 13. — Od n. os. *Skomroch* SSNO V 93, **Skomoroch* (: *skomroch* 'kuglarz, śmieszek' SL V 288, stp. *skomroski* 'swawolny', *skomroszyć* 'żyć rozpustnie' Sstp VIII 242, rusk. *skomroch*), w formie pluralnej. Od XVII w. n. z członami dyferencyjnymi ̄lac. *maior*, *minor*, pol. *Większe*, *Mniejsze*, *Duże*, *Małe*. Lit.: CzChelm 192. BCz

Skomorochy Duże zob. **Skomorochy**

Skomorochy Małe zob. **Skomorochy**

Skompe zob. **Skąpa**, **Skąpe** (2, 3), **Skepe**

Skompobole zob. **Skombobole**

Skomorochy zob. **Skomorochy**

Skomros zob. **Skumros**

Skop, wś, suwal., gm. Ryn, 7,5 km na pln.-zach. od Ryna: *Skoppen* 1553 Kętl 482; *Neuen-*

dorf genannt 1553, *Skopawola* po 1553 BiałOsad 124; *Skoppen* 1785 Goldb III 197; *Skoppen* — *Skop* 1879 KętlN 157; *Skop* 1889 SG X 693; *Skop* — *Reichenstein* 1938, *Skoppen* 1941 Choj 128; *Reichenstein* (Ostpr.) — *Skop*, -a, *skopski* 1947 MPol XXV nr 111; *Skop*, -pa 1982 WUN III 321; gw. *skopi* (*skop*), -pu, *skopske*. — Dawna n. niem. *Neuendorf* = *Nowa Wieś*. Obocznie notowana n. *Skopy* (w niemieckiej postaci *Skoppen*), później *Skopawola*, zapewne od n. os. *Skop* SSNO V 93 + *wola* 'libertas'. W 1938 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Reichenstein*. Ostatecznie utrwaliła się n. *Skop* (gw. też *Skopy*, zapewne pod wpływem niem. l. mn. *Skoppen*). Lit.: BiałOsad 14–5, przyp. 65, 21, 133, 212. RP

Skopanie, wś, tarnob., gm. Baranów Sandomierski, 2,5 km na pld.-wsch. od Baranowa Sandomierskiego: de *Scopanye* 1438 MUKr I 182; *Skopanye* 1449 ZDM II 577; *Skopanye* 1470–80 DB II 310; *Skopanye* 1502 Matr III nr 296; *Skopanye* 1508 ŻDz XV 457; *Skopanye* 1529 LR 357; *Skopanye* 1564–65 Lusand 324; *Skopanie* 1578 ŻDz XIV 200; *Skopanie* 1889 SG X 693–4; *Skopanie* 1933 SkBy 1550; *Skopanie*, -nia, *skopański* 1966 UN 73, 18. — Od *skopany*, z suf. *-bje, na określenie miejsca skopanego, przekopanego. IN

Skopawola zob. **Skop**

Skopiw zob. **Skopów**

Skopowa zob. **Skopów**

Skopowe zob. **Skopów**

Skopowo zob. **Skupowo**

Skopowy Kąt, os. zaginiona, leżała koło Jaraczewa, kal., gm. Jaraczewo: hereditas des. *Skopowy kanth* 1597 Koz III 200. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od ap. *skop* 'baran' lub od n. os. *Skop* SSNO V 93 człon drugi od ap. *kąt*. Nazwa określała zapewne miejsce (pastwisko) wydzielone dla baranów albo będące własnością Skopa. ZZ/PS

Skopów, wś, przem., gm. Krzywczwa, 8 km na wsch. od Dubiecka: *Skopowe* 1458 AGZ XI nr 3403; *Skopowa* 1484, *Scopowa* 1489 AGZ XVI nr 1650, 1935; *Skopow* 1531 AGZ XIX nr 3128; *Skopowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 56; *Szkopowa* 1625 ADP 143, k. 112; *Skopow* 1794 Ga Oo2; *Skopov* 1860 Sch 40; *Skopów*, rus. *Skopiw* 1889 SG X 695; *Skopów*, -powa 1982 WUN III 231; gw. *skopuf*, -ova, *skopofski*. — Od n. os.

Skoppen

Skop lub od ap. *skop* 'baran', z suf. *-owe*, *-owa*, *-ów*. Forma *Skopiw* z fonetyką ukr. Postać *Szkopowa* z hiperpoprawnym *Sz-*. Lit.: SHGSK III 132–3; MakSk 148. BCz

Skoppen zob. **Skop**

Skopy zob. **Szkopy**

Skoraczew, wś, poznań., gm. Nowe Miasto nad Wartą, 7,5 km na pld.-wsch. od Książa: de *Scoraczewo* 1397 Lek II nr 552; de *Scoraczewo* 1416 RWlkp II nr 476; *Skoraczewo* 1447, *Skoraczewo* 1448 SHGPn IV 457; de *Skoraczewo* 1467 SHGKI (PG 7, 287v); *Skoraczewo* 1530 SHGKI(ASK 3, 130); *Skoraczewo* 1580–81 ŻDz XII 79; *Skuraczewo* 1619 PPozn 275; Villa *Skoraczewo* 1766 MKI(E 42, 798); *Skoraczew* 1783–84 RejKor 786; *Skoraszew* (!) 1798 MpHopf XII; *Skoraczewo* 1802–03 MpGillyPr; *Skoraczew* 1846 KsP 319; *Skoraczew* 1889 SG X 695; *Skoraczew* 1921 Sk X 27; *Skoraczew*, *-wa*, *skoraczewski* 1971 UN 79, 6; gw. *skuračevo*, *-va*, *skuračeski*. — Od n. os. **Skoracz* (: *skory* lub *skora*, *skóra*), z suf. *-ewo*, wtórnie *-ew*. Postać gw. *Skuraczew* zapewne związana z oscylacją *o* : *u* przed *r*. Lit.: SHGPn IV 457–60; PPozn 275. ZZ/PS

Skoraczew zob. **Skoraczewo** (1, 2), **Skoraszewice**

Skoraczewiec, cz. Skoraczewa, dawniej wś, bydgoski, gm. Sośno: *Skoraczewo*, D. und Vorw. 1821 Rumpf III 110; *Skoraczewo* Col. 1839 MpHey(Wyrzysk); *Skoraczewo* Kol. 1846 KsP 546; *Colonie Grünfelde* 1874 MpMbl(2671); *Gruenfelde* (niem.), ob. *Skóraszewo* 1881 SG II 870; Na obszarze Skoraczewa powstały w nowszych czasach: os. *Gruenfelde* i fol. *Annafeld*, niekiedy *Skoraczewem* zwane 1889 SG X 696; *Skóraszewska kolonia*, niem. *Grünfelde*, wś 1902 MycPn 224; *Skoraszewiec* zamiast *Grünfelde* (*Skoraszewo* Kol.) 1921 DzUrzPr nr 12, poz. 73; *Skoraczewiec*, niem. *Grünfelde*, wś 1921 Sk X 123, 155; *Skoraczewiec*, *-wca* 1971 UN 184, 17; gw. *skuračevjéc*, *-fca/koluňja*, *-ňji*. — Dawna kolonia powstała na gruntach *Skoraczewa* (1). Nazwa niem. *Grünfelde* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Obocznie funkcjonowała pol. n. zestawiona *Skóraszewska Kolonia*. Po I wojnie światowej ustalono n. *Skoraszewiec*, później *Skoraczewiec*. Postać gw. *Skuraczewiec* ma związek z oscylacją *o* : *u* przed *r*. ZZ/PS

Skoraczewko, cz. Skoraczewa, dawniej wś, bydgoski, gm. Sośno: *Skoraczewko* 1766 MKI(E 42, 798); *Skuraczewke* 1796–1802 MpSchröt XX; *Skoraczewko* 1839 MpHey(Wyrzysk); *Skoraczewko* 1846 KsP 546; *Grünwalde* (*Skoraczewko*) 1874 MpMbl(2771); *Skoraczewko*, mylnie *Skoraszewko*, niem. *Gruenwalde*, wś 1889 SG X 696; *Skoraczewko*, niem. *Annafeld* (!), folw. 1921 Sk X 124, 155; *Skoraczewko*, *-wka* 1971 UN 184, 17. — Od n. m. *Skoraczewo* (1), z suf. *-ko*. Nazwa niem. *Grünwalde* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Nazwa niem. *Annafeld* odnosiła się do folwarku położonego na ptn. od Skoraczewca, a nie do Skoraczewka. ZZ/PS

Skoraczewo (1), wś, bydgoski, gm. Sośno, 6,5 km na ptn. od Mroczy: *Scoraschovo* 1288 KW II 2; in *Skoraczewo* (1432)1433 AC II nr 265; *Scoraczewo* 1511/12 VisitGn 313; *Skoraczewo* 1578 ŻDz XII 168; Villa *Skoraszewo* 1766 MKI(E 42, 737); Villa *Skoraczewo* 1766 MKI(E 42, 798); *Skuraczewo* 1796–1802 MpSchröt XX; *Skoraczewo* 1846 KsP 546; *Wiesenthal* (*Skoraczewo*) 1874 MpMbl(2671); *Skoraczew* al. *Skoraczewo*, czasem *Skoraszewo* niem. *Wiesenthal* 1889 SG X 695–6; *Skoraczewo*, niem. *Wiesenthal* 1921 Sk X 123, 155; *Skoraczewo*, *-wa*, *skoraczewski* 1971 UN 184, 17. — Od n. os. **Skorasz* (: przym. *skorry*), z suf. *-owo*, *-ewo*, wtórnie *-ew*. Postać *Skoraczewo* jest wynikiem dysymilacji *s-sz* > *s-cz*. Przejściowa forma *Skorzaczewo* powstała w wyniku asymilacji *r-cz* > *rz-cz*. ZZ/PS

Skoraczewo (2), os., dawniej wś, leszczynski, gm. Śmigiel, 7,5 km na pld.-zach. od Kościana: de *Scoraczewo* 1393 Lek I nr 1612; *Scoraczewo* 1395 RWlkp III nr 29; de *Scoraczew* 1396 Lek II nr 1855; *Scoraczewo* 1418 RWlkp I nr 1027; *Scorzaczewo* 1426 KW IX 65; *Skorzaczewo* 1485 SHGPn(PG 10, 24); *Skoraczewo* 1510 NKs 129; *Szkoraczewo* 1529 SHGPn IV 448; *Skoraczewo* 1580–81 ŻDz XII 59; *Skoraczewo* 1622–24, 1775 PPozn(Tab 1, 56 i 7, 12v); *Skoraczewo* 1783–84 RejKor 737; *Skoraczewo* 1802–03 MpGillyPr; *Skoraczew* al. *Skoraczewo*, wś i folw. 1889 SG X 695; *Skoraczewo*, folw. 1921 Sk X 96; *Skuraczewo*, Vw. *Skoraczewo* 1940 MpMbl(3965); *Skoraczewo*, *-wa* 1982 WUN III 231; gw. *skuračevo*, *-va*, *skuračeski*. — Od n. os. **Skoracz*, z suf. *-ewo*, *-ew*. Przejściowa forma *Skorzaczewo*

powstała w wyniku asymilacji *r-cz > rz-cz*. Lit.: SHGPn IV 448–57; PPozn 275. ZZ/PS

Skoraczewo zob. **Skoraczew**, **Skoraczewiec**

Skoraszewice, wś, leszcz., gm. Pępowo, 7 km na pld.-wsch. od Krobi: item *Curascowicz* (!) (1310)1608 KW II 275 (tu?); de *Scorossewicz* 1315 KW II 319; de *Scoraszewce* (!) 1406 RWlkp IV nr 156; de *Scoroszewo* 1407 RWlkp I nr 606; in *Scoraszewice* 1408 SHGPn(ACC 2, 101v), *Scoraszewo* 1411, *Scorossewo* 1425, *Scorosczewo* 1445, *Scorosczewicze* 1446, *Skorosczewicze* 1459, *Scorosczewicze* 1465, *Scorosczewycze* 1486 SHGPn IV 460; de bonis *Skorosczewo* 1494 SHGPn(PG 11, 30); de *Skoraczew* 1503 MUKr I 301; *Skoroscchewicze* 1510 NKs 119; *Skoroszewo*, *Skorossewo* 1511, *Szkoroschewycze* 1518, *Skoroscchewycze* 1523, *Scorosewicze* 1530 SHGPn IV 460; *Skoroszewicze* 1563 RPobKal(ASK I 4); *Skorasewicze* 1564 InwBPozn 310; *Skorossewicze* 1565, *Skoroszewicze* 1567, *Skoroszewicze* 1576 RPobKal(ASK I 4, 5); od *Skorossewicz* 1578 SHGPn(KoścG 34, 532); *Skoroscchewicze* 1580 RPobKal(ASK I 6); *Skoroszewice* 1622–24, 1775 PPozn(Tab 1, 85 I 7, 12v); *Skoraszewice* 1783–84 RejKor 756; *Skoraszewice* 1802–03 MpGillyPr; *Skoraszewice* 1846 KsP 231; *Skoraszewice* 1889 X SG 696; *Skoraszewice* 1921 Sk X 17; *Skoraszewice*, -wic 1982 WUN III 231; gw. *skoraševíce*, -víc, *skoraševički*. — Pierwszy zapis (oblatowany) prawdopodobnie zniekształcony. Pierwotnie zapewne *Skoroszewice*, od n. os. *Skorosz* SSNO VI 96, z suf. -ewice, okresowo -ew, -ewo. Przejście *o > a* w podstawie w formach *Skoraszew(o)*, *Skoraszewice*, notowane od XV w., występowało analogicznie jak w przypadku innych nazw utworzonych od n. os. *Skorosz*, por. *Skorosze* (1), *Skoroszewo*, *Skoroszów* (1, 2). Lit.: SHGPn IV 460–8; PPozn 275. ZZ/PS

Skoraszewiec zob. **Skoraczewiec**

Skoraszewko zob. **Skoraczewko**

Skoraszewo zob. **Skoraczewo** (1), **Skoraszewice**, **Skorosze** (1)

Skoraszowo zob. **Skoraczewo** (1)

Skoraszów zob. **Skoroszów** (1)

Skorąszewo zob. **Skoroszewo**

Skorc zob. **Skórzec** (2)

Skorcza zob. **Skurcza**

Skorczewo, wś nieistniejąca, leżała nad jez. Sporacz, w par. Przechlewo, ślup., 12,5 km na pñ.-

-wsch. od Człuchowa: *Sawallich* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Sawallich* 1829 Amtsblatt 75; *Sawallich* 1850 MpRey nr 30; *Skorczewo* 1879 KętN 74; *Skorczewo*, wś 1889 SG X 698; U.F. *Skorczewo* 1893 KDR nr 128; *Skorczewo* 1925 Krzep 106; *Neu Rögnitz* 1935 MpMbl(2270). — Dawniej n. *Sawallich*, od nazw. *Sawallich*, por. Christ. *Sawallich* 1829 Amtsblatt 75, por. też nazw. *Sawalich* Snazw VIII 305. Później *Skorczewo*, od n. os. *Skorc(z)* SSNO VI 94 (: *skorc* 'szybki') SW VI 170), z suf. -ewo, nie można jednak wykluczyć, że jest to niem. substytucja n. **Skórzewo*. Administracja hitlerowska wprowadziła n. *Neu Rögnitz*, z członem od przym. *neu* 'nowy' dla odróżnienia od n. osady *Alt Rögnitz* (zob. *Rogoźnica* (2b)). Lit.: Amtsblatt für den Regierungsbezirk Marienwerder, XIX, 1829, 75. BCz/PS

Skorczowice zob. **Skorczów**

Skorczów, wś, kiel., gm. Kazimierza Wielka, 4 km na zach. od Kazimierzy Wielkiej: *Scorczo* 1377 Krak nr 485; *Scorkow* 1385, de *Scorcouicz* 1386 Krak nr 3817, XXII(33); *Scorczo* 1415 Hel II nr 1396; *Skorczo* ... molendinum in *Scorczo* 1419 ZDM I 428; *Scorczo* 1420 Hel II 1696; *Skorczo* (1425)1568 ZDM II 40; de *Scorczo* 1444 Hel II nr 3210; *Skorczo* 1470–80 DB II 144; *Scorczo* 1490 ŻDz XV 442; *Skorczo* 1529 LR 270; *Skorczo* 1564 Lukrak II 83; *Skorczo* 1581 ŻDz XIV 13; *Skorczo* 1783–84 RejKor 373; *Skórczów* 1889 SG X 698–9; *Skorczów*, -czowa, *skorczowski* 1966 UN 22, 17. — Od n. os. *Skorc(z)*, z suf. -ów, też -owice. Forma *Skorków*, poświadczona w XIV w., nawiązuje do n. os. *Skorek* SSNO V 95. Lit.: RKrak 154; KopKiel 200; Nieckula, -ov- 188. IN

Skorczyce, wś, lub., gm. Urzędów, 4 km na wsch. od Urzędowa: de *Skorcicze* (1395)1614 ZDM IV 286; ville *Skorcicze* 1405 ZDM VI 240; *Scorcicze* 1409 ZLub nr 178; *Scorcicz* 1417, *Scorczyce* 1428 SHGLu III 212; *Scorcicze* 1470–80 DB II 513; *Skorcicze* 1529 LR 400; *Skorcicze* 1531, *Skorcicze* 1569 ŻDz XIV 374, 373; *Skorczyce* 1626 RPobLu 75; *Skorczyce* 1889 SG X 699; *Skorczyce*, -czyc, *skorczycki* 1970 UN 112, 24. — Od n. os. *Skorek*, *Skorka* SSNO V 95 (: *skora*, *skóra*, *skory* 'szybki, rychły' Sstp VIII 247) lub od n. os. *Skorc(z)*, z suf. -ice. Lit.: SHGLu III 212–3; KosLu 72. IN

Skordiów

Skordiów, wś, chełm., gm. Dorohusk, 19 km na płd.-wsch. od Chełma: *Skurdeyow* 1531 Chełm 87, 41; *Skurdeiw* 1564 ŻDz XVIII/1, 186; de villa *Skurdeiw* 1633 AWAK XXIII 76; *Skurdyiow* 1783–84 RejKor 2; *Skurdyow* v. *Skurdieiw* 1796 PerOpis I 162; *Skordyów* 1827 Tabella II 175; *Skordijow* 1839 MpKwat VII 8; *Skordjów*, *Skordyów* 1889 SG X 699; *Skordjów* 1921 Sk IV 16; *Skordiów* 1952 UW 135; *Skordiów*, *-diowa*, *skordiówski* 1970 UN 108, 36. — Zapewne od n. os. **Skurdej*, pol. **Skurdziej*, z suf. *-ów*. Postać *Skordiów* może być efektem przejścia *-ur-* > *-or-* oraz ściągnięcia formy *Skordyjów*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Skorgel zob. **Skurgwy**

Skorischau zob. **Skoroszów** (1)

Skorkau zob. **Skorków** (2)

Skorken zob. **Skórk**

Skorki, wś, ostroł., gm. Somianka, 10,5 km na zach. od Wyszkowa: *Skorky* 1423 Zakr I nr 37; [*Zdzieborz-Skorek* (*Skorkowo*, *Zdzieborz Mały*)] XVI AtMz 242; *Skorki* 1783–84 RejKor 681; *Skorki* 1827 Tabella II 175; *Skorki* 1889 SG X 700; *Skorki*, *-rek*, *skorkowski* 1971 UN 149, 20. — Od n. os. *Skorek*, *Skorka*, w l. mn., okresowo z suf. *-owo*; zob. też hasło *Zdziebórz*. Lit.: ZMaz 335. UB

Skorkowice zob. **Skórkowice**

Skorkowo zob. **Skorki**

Skorków (1), wś, kiel., gm. Krasocin, 6 km na pln.-zach. od Małogoszcza: *Skorkow* 1508 ŻDz XV 484; *Skorkow* 1511–23 ŁLB I 587; *Skorkow* 1540 ŻDz XV 562; *Skorkow* 1573 ŻDz XIV 276; *Skorkow* 1660–64 Lusand I 54; *Skorkow* 1783–84 RejKor 107; *Skorków* 1827 Tabella II 175; *Skorków* 1889 SG X 700; *Skorków*, *-kowa*, *skorkowski* 1970 UN 35, 7. — Od n. os. *Skorek*, z suf. *-ów*. Lit.: KSand 180; KopKiel 200. IN

Skorków (2), cz. Gronowic, dawniej wś, opol., gm. Lasowice Wielkie: *Skorkow* (1410)XVI CdSil VI 29; Pelke von *Schorkaw* 1413 CdSil XXXIII 104; *Schorkaw* (1416) K 640; *Skorkow* (1417)XVI CdSil VI 40, 104; Pelka von *Skorkow* 1431 CdSil XXXIII 33; Polken von *Schorkaw* (1436)XVI, *Skorkow* (1444)XVI CdSil VI 58, 67; *Skorke* 1556, *Skorkau* 1577, *Skorkow* 1583, Wenzel Koschenbar, *Skorkowski* genannt, auf *Skorkau* 1587 CdSil XXXIII 43, 49, 50, 88; pago *Skorkow* 1687/88 J

II 313; *Skorkow* 1736 MpWielOppol; *Schorkau* 1743, *Skorkau* 1769 SNGŚI XII 108; *Skorkau* 1783 Z II 193; *Skorkau*, *Skórków* 1845 K 640; *Skorków* (*Skorkau*) — *Am Mühlteich* 1939 Prus 66; *Am Mühlteich* — *Skorków*, *-owa*, *skorkowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skorków*, *-kowa* 1982 WUN III 231. — Nazwę *Skorków* zniemczono jako *Skorkau*. Nazwa niem. *Am Mühlteich*, wprowadzona przez administrację hitlerowską, nawiązuje do położenia miejscowości nad nieistniejącym zis stawem, por. *Mühl T[ei]ch*] 1886, 1938 MpMbl(5075) ('młyński staw'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skorków*. Lit.: SNGŚI XII 108. PS

Skorków zob. **Skorców**

Skornica zob. **Skórnice**

Skornice zob. **Skórnice**

Skorochody-Guzy, też *Guzy*, wś włączona do Goniądza, biał.: Barszczewizna ... w lewy bok *Guzów*, *Guzy* przedmieście miasta Goniądza 1784 DekAug 193; *Guzy* 1795 MpPerPd; Walenty Skorochód Majewski urodził się w ziemi Bielskiej, w parafii Goniądzkiej w wiosce *Skorochody-Guzy* 1842 Anonim 88; ... *Skorochody Guzy* w parafii Goniądzkiej. Opis stanu służby, wymienia tylko nazwę *Guzy* 1842 Przegląd Naukowy... 872; *Guzy* 1843 Kloza, Maroszek 37; *Guzy* 1849 Szot 496; w *Skorochodach-Guzach* 1859 Batowski 315; *Guzy*, przedmieście m. Goniądza 1881 SG II 921; *Skorochody Guzy* 1889 SG X 701; *Gusy* 1914 KdwR(Goniądz); *Guzy* 1930 Mp-100(35-35); *Guzy*, wś 1933 SkBy 508. — Nazwa *Guzy* od n. os. *Guz* SSNO II 237, w formie pluralnej. W n. zestawionej pierwszy człon od n. rodu *Skorochód* 1755 DekOlw 89, por. też zapis z 1842 r. (: *skory* 'szybki; chętny do czegoś' i *chodzić*), w l. mn. Lit.: Anonim, Niezapominajki, IV, 1842, 88; Przegląd Naukowy, Literaturze, Wiedzy i Umnictwu Poświęcony, t. III, nr 22, 1842, s. 872; Batowski, Walenty Skorochód Majewski i jego naukowe prace, [w:] Pismo zbiorowe, t. II, 1859, 315; Kloza, Maroszek, Dzieje Goniądza, 1997, 37; Szot, Dekanat białostocki, Studia Teologiczne 26, 496. EB/PS

Skorochów zob. **Podlęzek**

Skorocice, wś, kiel., gm. Wiślica, 7 km na płd.-zach. od Buska-Zdroju: de *Scoruchich* 1257 CdP III 77; *Scarusicze* (!) 1397 Sand nr 103; *Scorocicze* 1438 SHGSd(TerrCrac 150, 127); *Scorocyczne* 1472–73 SHGSd(AOV 6566, 175); *Sko-*

roczyce 1470–80 DB I 406; *Scoroczicze* 1489 SHGSd(AOV 6564, 21); *Skoroczycze* 1508 ŻDz XV 488; *Skoroczicze* 1529 LR 102; *Skoroczicze* 1579 ŻDz XIV 210; *Skorocice* 1783–84 RejKor 256; *Skoroczyce* 1787 Spis 406; *Skorocice* 1827 Tabella II 175; *Skorocice* 1889 SG X 701; *Skorocice*, *-cic*, *skorocicki* 1966 UN 19, 65. — Od n. os. *Skoruta* SSNO V 97, **Skorota* (: stp. *skory* ‘szybki, rychły’), z suf. *-ice*. Lit.: Rymut, *Patronimiczne nazwy miejscowe w Małopolsce*, 1971, 58; *KopKiel* 250. *IN*

Skorodne, os., dawniej wś, krośn., gm. Lutowska, 31 km na płd.-wsch. od Leska: *Skorodne* 1533 Stad 36; *Skorodne* 1589 ŻDz XVIII/1, 56; na *Skorodnym* 1620 Semk 230; *Skorodne* 1794 Ga Oo2; *Skorodne* 1851 Sch 145; *Skorodne* 1889 SG X 701; *Skorodne*, *-nego*, *skorodniański*, wś 1966 UN 74, 25; *Ostra*, *-rej*, *ostrzański* 1977 MPol 21, poz. 112; *Skorodne*, *-nego* 1981 MPol 7, poz. 61. — Zapewne od ap. *skoroda* ‘barwica wonna’, *Asperula odorata* SGPKar V 151, z suf. *-ne*. W. Makarski dopuszcza za M. Rudnickim związek z ukr. *skorodyty* ‘bronować’ (por. imiesłów *skorodne* ‘zbronowane’, np. pole). W 1977 r. urzędowo zmieniono n. na *Ostra*, a w 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: SHGSk III 133; *MakSk* 148; *RiegSan* 150. *BCz*

Skorodnica, wś, chełm., gm. Stary Brus, 18 km na zach. od Włodawy: *Osmól* 1801–04 MpHeld; *Osmel* (!) 1808 MpWGal VI; *Osmól* 1839 MpKwat VI 9; *Skorudnica* kol. 1877 Zin II 151; *Osmól*, przyl. dóbr Bruss 1886 SG VII 644; *Skorudnica* 1889 SG X 703; *Skorodnica* 1921 Sk IV 120; *Skorodnica*, *-cy*, *skorodnicki* 1967 UN 121, 16. — Miejscowość istniała już w latach 1801–04, miała charakter osady leśnej i nosiła wówczas n. *Osmól*. Do n. por. *osmolić* ‘obrudzić, okopcić’, *osmól* ‘choroba drzew iglastych’ SW III 854, 437. W 1866 r. powstała tu kolonia niemiecka, której nadano nową nazwę, zapewne ponowioną z n. rzeki *Skorodnica*, dziś Ulanówka, por. *Skorodnica R.* 1839 MpKwat VI 9, ta od ukr. *skorodyty* ‘bronować’ Rieger, *SIOcc* LXIII/1, 82, z suf. *-nica*. Postać *Skorudnica* z gw. kresowym przejściem *o* (w sylabie zamkniętej) > *u*. Lit.: Rzetelska, *-ica* 129; *CzChełm* 192; *Wawryniuk*, *Gmina Stary Brus*, powiat włodawski. *Historia, geografia, gospodarka, polityka*, 2012, 83–9. *BCz/PS*

Skorogostów zob. **Skorogoszcz**

Skorogostów Most zob. **Skorogoszcz**

Skorogoszcz, wś, opol., gm. Lewin Brzeski, 5 km na płn.-wsch. od Lewina Brzeskiego: in *Scorogostov Most* 1223, *Scorogostou Most* (1228)1260 SUr I 174, 220; *Scorogostou* 1234, *Schurgast* (1239)XVI, super Nisam in *Storogostomnost* 1234 SUr II 52, 107, 238; prope civitatem *Schurgast*, Wirgando de *Schurgast* (1271) XVI SUr IV 105; de *Surgosth* (1284)XIV, de *Surgost* (1285)XIV SUr V 95, 119, 151; *Surgast* 1294 Reg nr 2327; *Surgost* (1294)1357, *Shurgast* (1296)XVI SUr VI 128, 225; *Schurgast*, *Surgost* ok. 1300 CdSil XIV 81, 98; *Surgost*, iuxta *Schurgast* 1310, 1312 Reg nr 3157, 3261; opidum ..., dictum *Surgasd*, opido *Surgasd* 1328 CdSil I 31–2; *Syrgost* 1357 BulPol II nr 830; *Schargast*, *Schorkost* (1375)XVI CSil VI 13; *Schorgast* 1398, *Schurgast* 1403 CdSil I 49, 88; *Schurgast* 1428, *Schurgost* 1458 MUKr I 144, 272; *Schorgast*, *Schurgast* 1484, 1494 CdSil I 138, 139, 147; *Schurgast* 1561 MpHelwig; parochi *Scurgastensis* 1686, oppido *Schürgast*, *Schurgast* 1687/88 J II 604, 284, 312; *Schürgast* 1736 MpWielOppol; *Schurgast* 1743 SNGŚI XII 108; *Schürgast* 1783 Z II 27; *Schurgast* 1845 K 921; *Szurgoszcz* (*Schurgast*), *Schurgast* (*Szurgoszcz*) 1900 Myc 49, 83; *Schurgast*, *Szurgoszcz* 1941 Wrzosek 40; *Schurgast* — *Skorogoszcz*, *-a*, *skorogojski* 1946 MPol XXV nr 142; *Skorogoszcz*, *-cza* 1982 WUN III 231. — Dawniej n. zestawiona *Skorogostów Most*; człon pierwszy od złożonej n. os. **Skorogost* (: stp. *skory* ‘szybki, rychły’, psł. **gostb*, **gostiti*, pol. *gość*, *gościć*), z suf. *-ów*, człon drugi od ap. *most* (wieś leży nad Nysą Kłodzką). Później *Skorogostów*, z elipsą drugiego członu. Nazwę zmieniono jako *Surgost*, *Schurgast* (być może podstawą adaptacji była niepoświadczona n. **Skorogoszcz*, z suf. **-jb*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skorogoszcz*. Lit.: SNGŚI XII 108; *Malec*, *Budowa morfologiczna staropolskich imion złożonych*, 1976, 113; *BorGŚI* 125. *PS*

Skoroschau zob. **Skoroszów** (1, 2)

Skorosów zob. **Podłęzek**

Skorosze (1), wś, ciech., gm. Winnica, 6,5 km na wsch. od Nasielska: *Skorosse* 1424, *Scoroschewice*, *Scorosche* 1426 Zakr I nr 416, 2353, 2545; *Scorosze* 1434, *Scoroschewo* 1435 Zakr II nr 713,

Skorosze

1413; *Skoraschewo* (1446)1456 SHGMz(MK 3, 333v–334); *Corosche* 1456 ZHer nr 139; *Skorosche* 1463 SHGMz(Ep. 9, 85v); *Skorossche* 1475 ZHer nr 465; *Skorosche* 1491 SHGMz(MK 6, 255v); *Corosche* 1494 SHGMz(MK 6, 307); *Skorosche* 1517 SHGMz(PT 1, 492); *Skorosche* 1522 ZHer nr 974; *Skorosse Maior* 1576 ŻDz XVI 319; *Skorosze* 1783 MpPerMz; *Gr. Skorosze* 1808 MpTex XI; *Skorosze wielkie* 1827 Tabella II 175; *Skorosze* 1889 SG X 702; *Skorosze*, -rosz 1982 WUN III 232. — Od n. os. *Skorosz* SSNO V 96, w l. mn., także z suf. -ewice, -ewo. Do n. os. por. im. złożone typu **Skorogost* i przym. *skory* 'szybki, rychły'. Forma *Skoraszewo* powstała pod wpływem antroponimów na -asz (por. *Dobrasz//Dobrosz*), a *Korosze* w wyniku błędnej interpretacji nagłosowego *S-* jako przyimka z. Lit.: ZMaz 335. UB

Skorosze (2), cz. Ochoty w Warszawie, dawniej wś: in *Skorosewo*, in *Skoraschewo* 1428 MkM I nr 629; *Scorosze* 1438 ZHer nr 21; *Skoraschewo* (1439)1456 SHGMz(MK 3, 226–226v); *Skorosche* 1483 SHGMz(MK 9, 154v); *Sskoroszewa* 1490 Warsz nr 1644; *Skorosche* 1521 SHGMz(MK 32, 96v); *Skorosze* 1580 ŻDz XVI 271; *Skorosze* 1783 MpPerMz; *Skorosze* 1827 Tabella II 175; *Skorosze* 1839 MpKwat IV 3; *Skorosze*, kol. 1889 SG X 702; *Skorosze* 1921 Sk I 194; *Skorosze*, -szy, cz. mta 1964 UN 37, 13. — Dawniej *Skoroszewo*, od n. os. *Skorosz*, z suf. -ewo, później *Skorosze*, z dostosowaniem do nazw rodowych. W 1951 r. wieś została przyłączona do Warszawy. Lit.: SHGWarsz 256. UB

Skorosze Male zob. **Skoroszki**

Skorosze Wielkie zob. **Skorosze** (1)

Skoroszewice zob. **Skoraszewice**, **Skorosze** (1)

Skoroszewo, os. zaginiona, leżała koło Gułtów, pozn., gm. Kostrzyn: gran. *Skoranschewo* et Ostrow, Goluthowo et Sokolniki, Schedlec et Brzezie 1443 Koz III 200; łoży którą skorosową zowią ... s ty strony łoży skoroszowy rzeczony ... między oborzinem a *skoroszewem* ... polko *Skoroszewo* 1578 Koz III 201; przez *Skoroszewo* 1643 Koz V 299. — Od n. os. *Skorosz*, z suf. -ewo. W pierwszym zapisie wystąpiła hiperpoprawna nazalizacja przed spółgłoską szczelinową. ZZ/PS

Skoroszewo zob. **Skoraszewice**, **Skorosze** (1, 2)

Skoroszki, wś, ciech., gm. Winnica, 7 km na pñ.-wsch. od Nasielska: *Corislewo* 1513 SHGMz(Z 20, 381v); *Korzislewo* (1540) SHGMz(Z 33, 126v); *Skorosse Parva* 1576 ŻDz XVI 319; *Kl. Skorosze* 1808 MpTex XI; *Skorosze male* 1827 Tabella II 175; *Skoroszki* 1889 SG X 702; *Skoroszki*, -szek 1982 WUN III 232. — Dawniej *Korzyślewo*, od ap. gw. *korzysiel* 'poprzeczka w motowidle' SGPRei(kartoteka) lub może od wywodzącej się od niego n. os. **Korzysiel*, z suf. -ewo. Później *Skorosze Parva//Male*; o członnie pierwszym zob. *Skorosze* (1), człon drugi od łac. *parvus*, pol. *mały*, wtórnie uniwerbiczacja za pomocą suf. -ki. Lit.: ZMaz 335. UB

Skoroszowa, wś zaginiona, leżała koło Zawiercia, kat.: Domanowycze, *Skoroszczowa*, Stara Wyes, Zavyercze 1530 Matr IV/2, nr 15770. — Od n. os. *Skorosz*, z suf. -owa. Lit.: RKrak 154. IN

Skoroszowice, wś, wroc., gm. Strzelin, 6 km na pñ.-zach. od Henrykowa: Dobežlaus de *Scorozowitz* 1290–1300 ZfGS IV 299 (tu?); *Kurschwitz* 1736 MpWielMunst; *Tkorschwitz* 1743 SNGŚl XII 108; *Korschwitz*, heißt in alten Urkunden *Skorosowiz* 1785 Z IV 62; *Korschwitz*, ehemals *Skorosowiz*, auch *Kurschwitz* 1845 K 307, 965; *Korschwitz*, *Korzyce* 1900 Myc 68; *Korschwitz*, *Skarosowice* 1941 Wrzosek 20; *Korschwitz* — *Skoroszowice*, -ic, *skoroszowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skoroszowice*, -wic 1982 WUN III 232. — Od n. os. *Skorosz*, z suf. -owice. M. Cetwiński pierwszy zapis chyba omyłkowo utożsamia ze *Skoroszycami* (zob.) — miejscowości Targowica i Zarzyce, powiązane z występującym w dokumentach Dobiesławem, znajdują się w sąsiedztwie Skoroszowic. Nazwa została zmieniona jako *Korschwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skoroszowice*. Lit.: SNGŚl XII 108; Cetwiński, Rycerstwo śląskie do końca XIII w., 1982, 89. PS

Skoroszowo zob. **Podlęzek**, **Skoroszów** (1, 2, 3)

Skoroszów (1), wś, kal., gm. Rychtal, 10 km na pñ.-wsch. od Namysłowa: ville locate iure Teuthonico ..., que prius vocabatur *Scorosouo* 1249 SUr II 229; *Scorisow* (1264)XVI SUr III 494; *Scorosouo* (1271)XIV SUr IV 94; ad curiam *Scorossoviensem*, in villa *Scorossow* ok. 1300 CdSil

XIV 61, 65; *Schoraschow* 1382, *Scorschaw* 1399 CdSil XIV 61, przyp. 189; allodium *Scorschau* 1399 Heyne I 290; *Schkornschaw* 1444, *Scoraschaw* 1490 GrMark II 263, 96; *Halt Schorischau* 1503 CdSil XIV, przyp. 189; *Schoruschaw* 1579, *Czorischoviensis* tenuta 1638, tenuta *Schorissoviensis* 1651/52, *Skoroschau*, villa *Schkoroschau* 1666/67 J I 65, 137, 171, 478, 484; *Skorischau* 1736 MpWielOppol; der *Skorischauische halt* ad Ep Wr. 1736 MpWielBreg; *Skorischau*, *Skorosów* 1845 K 640; *Skorosów*, *-szowa* 1982 WUN III 232. — Pierwotnie n. *Skoroszowo*, *Skorosów*, od n. os. *Skorosz*, z suf. *-owo*, *-ów*. Późniejsze zapisy wskazują na postaci *Skoryszów*, *Skorasów*, wynikające z wahania wokalizmu w podstawie antroponimicznej (w części sufiksальной). Nazwę zmieniono jako *Scorschau*, *Skoroschau*, *Skorischau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skorosów*. PS

Skorosów (2), wś, wroc., gm. Trzebnica, 14 km na płn.-wsch. od Trzebnicy: willarum ecclesie Trebnicensi ... *Skorossovo* 1223 SUr I 281 (tu?); *Cathol. Hammer* 1736 MpWielOels; *Karoschky* (!) (*Skoroschau*) 1785 Z IV 359 (tu?); *Katholischhammer* 1785 Z IV 360; *Hammer, Katholisch* 1845 K 204; *Katholisch Hammer* 1941 Wrzosek 22; *Katholisch Hammer* — *Skorosów*, *-owa*, *skoroszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Skorosów*, *-szowa* 1982 WUN III 232. — Pierwotnie *Skoroszowo* (jeżeli zapisy odnoszą się rzeczywiście do tej miejscowości), zob. *Skorosów* (3). Zniemczona nazwa *Skoroschau* to według B. Zimmermanna *Kuraszków* (2), oddalony od Skoroszowa o 20 km na pld.-zach. Nazwa niem. *Katholisch Hammer* od niem. *Hammer* 'kuźnia', z członem *katholisch* 'katolicki' (os. była własnością klasztoru trzebnickiego), dla odróżnienia od pobliskich miejscowości *Deutsch Hammer*, dziś Czeszów, *Polnisch Hammer*, dziś Kuźniczysko. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skorosów*. Lit.: SNGŚI XII 108. PS

Skorosów (3), wś zaginiona (?), znajdowała się między Trzebnicą a Miliczem, ok. 5 km na płn.-wsch. od Skoroszowa: *Skorossovo* 1223 SUr I 281 (tu?), *Skoroschouo* 1236 SUr II 269; *Scorechow*, *Scorischow*, *Scoroschow* 1358 Darst XXXI 167; *Skoraschow* 1516, *Scorwshow* 1523–24 SNGŚI XII 109. — Według wydawców SUr jest to dzisiejszy *Skorosów* (2); J. Gottschalk (Darst

XXXI 167) utożsamia natomiast zapisy z 1358 r. z Garuszkami (dziś Koruszki, na pld. od Milicza); SNGŚI (za J. Domańskim) uważa wieś za zaginioną; por. też zapis *Karoschky* (*Skoroschau*) 1785 Z IV 359, utożsamiany przez B. Zimmermanna z *Kuraszkowem* (2). Lit.: SNGŚI XII 108–9. PS

Skorosów zob. **Podłęzek**

Skoroszyce, wś, opol., gm. Skoroszyce, 12 km na płn. od Nysy: *Vridewalde* ok. 1300 CdSil XIV 6; *Frydwalde* 1331 Reg nr 5065; in *Fredenwalde* 1341 Heyne I 742; *Fredewalde* (1368) K 137; *Fredewalde* 1405 CdSil XXXIII 146; *Friedewaldt* 1579, *Friedewaldau* 1638 J I 76; *Friedewald* 1658 MpDSGrot; *Friedewalde* 1666/67 J I 80, 111, 653; *Friedewalde* 1736 MpWielGrot; *Friedewalde* 1784 Z III 348; *Friedewalde* 1845 K 137; *Friedewalde*, *Kubinów* 1941 Wrzosek 42; *Friedewalde* — *Skoroszyce*, *-yc*, *skoroszycki* 1946 MPol XXV nr 142; *Skoroszyce*, *-szyc* 1982 WUN III 232. — Dawniej n. niem. *Vridewalde*, *Friedewalde*, od śrwniem. ap. *vride*, niem. *Friede* 'pokój, spokój' Lex 298 i niem. *Wald* 'las'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skoroszyce*. A. Wrzosek propozycję nazwy *Kubinów* oparł zapewne na n. kolonii *Koppendorf*, wchłoniętej przez Skoroszyce, por. Col. *Koppendorf* 1885 MpMbl(5370), *Koppendorf*, kol. i folw. 1941 SOV 194. Lit.: SNGŚI XII 109; BorGŚI 233. PS

Skorówka zob. **Skórowa**

Skorpin zob. **Skarpa** (2)

Skorschau zob. **Skorzewo** (1)

Skorschenno zob. **Skorzewo**

Skorschewo zob. **Skorzewo** (1)

Skorsko zob. **Kursko**

Skorucice zob. **Skorocice**

Skorudnica zob. **Skorodnica**

Skorupice, wś nieistniejąca, leżała w pow. ksiąskim, między Piotrkowicami i Nawarzacami, kiel.: *Scorupycze* 1490 ŻDz XV 439; *Skorupicze* 1564 Lukrak II 80; *Skorupice* 1581 ZDz XIV 84; [*Skorupice*] XVI AtKr 278; *Skorupie* (!) 1782–83 SHGKrMat 279; *Skorupice* 1787 MpPerKr; *Skorupice* 1791 SHGKrMat 279; *Skorupiec* (!) 1857 MpChrz. — Od n. os. *Skorupa* SSNO V 97, z suf. *-ice*. Postaci *Skorupie* i *Skorupiec* zapewne zniekształcone (w 1859 r., gdy wydano mapę W. Chrzanowskiego, miejscowość prawdopodobnie już została wchłonięta przez którąś

Skorupken

z sąsiednich miejscowości, gdyż brak jej, podobnie jak sąsiednich wsi Zakrzowa i Woli, na dużej dokładniejszej, wydanej w 1839 r., tzw. mapie kwaternistrzostwa). K. Rymut oraz wydawcy lustracji z XVI w. (Lukrak II 220) błędnie utożsamiali Skorupice z przys. Klimontowa (kiel., gm. Sędziszów) o n. Skorupków (zapewne za SG X 703), który powstał dopiero w XIX w. (por. *Fol. Skorupków* 1839 MpKwat III 7) i jest oddalony o 15 km na zach. od dawnych Skorupic. Lit.: RKrak 154. *IN/PS*

Skorupken zob. **Skorupki** (2)

Skorupki (1), wś, siedl., gm. Repki, 8 km na pld.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego: *Skorupki* 1528 *ŻDz* XVII/1, 183; *Skorupki*, z *Skorupk*, z *Skorupek* 1569 UPL 278, 295; *Skorupki* 1580 *ŻDz* XVII/1, 24; *Skorupki* 1793 SHGPd(Regof 4); *Skorubki* (!) 1827 *Tabella* II 175; *Skorupki* 1839 MpKwat V 4; *Skorupki* 1889 SG X 703; *Skorupki* 1921 Sk IV 104; *Skorupki*, -pek 1982 WUN III 232. — Od n. os. *Skorupka*, *Skorupko* SSNO V 97 (: *skorupka*), w l. mn. *EB/IN*

Skorupki (2), wś, suwał., gm. Ryn, 6,5 km na pld.-zach. od Ryna: *Skoruppen*, *Skorupken* 1494 KęTL 476; *Skorupken* 1494, 1511–18, 1519 BiałOsad 68, 71, 72; *Skorupcken* 1785 Goldb III 197; *Skorupken* — *Skorupki* 1879 KęTN 157; *Skorupki* 1889 SG X 703; *Skorupki* — *Schalensee* 1927, *Skorupken* 1941 Choj 128; *Schalensee* — *Skorupki*, -pek, *skorupecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skorupki*, -pek 1982 WUN III 232; gw. *skorupki* (*skorupken*), -kuf, *skorupecke* (pole). — Formy niemczone *Skoruppen*, *Skorupken*. W 1927 r. nadano wsi n. niem. *Schalensee*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skorupki*. Lit.: BiałOsad 15, przyp. 65, 24, 70–2, przyp. 116, 123, 133, przyp. 175, 139, 142; BiałKol 205, przyp. 330; GórnRWm 211. *RP*

Skorupki zob. **Grabowo-Skorupki**, **Kobyłany-Skorupki**, **Kowalewo-Skorupki**, **Skorupy** (2)

Skoruppen zob. **Skorupki** (2)

Skorupy (1), cz. Białegostoku, dawniej wś: Wieś *Skorupy* 1674 Kond 183; *Skorupy* 1744 SDV 149; *Skorupy* 1784, *Скорупы* 1878–86 Kond 183; *Skorupy*, wś 1889 SG X 703; *Skorupy*, os. 1967 SM 1036; *Skorupy*, -rup 1982 WUN III 232. — Od n. os. *Skorupa*, por. też brus. n. os. *Skorupa* BiryłaBA II 377, w l. mn. W 1674 r. we wsi mieszkali bojarzy o nazw. *Skorupski*. Lit.: Kond 183. *EB/IN*

Skorupy (2), wś, siedl., gm. Kołbiel, 12,5 km na wsch. od Karczewa: *Skoropi* 1801–04 MpHeld; *Skorupi* 1839 MpKwat IV 4; *Skorupki* al. *Skorupy* 1889 SG X 703; *Skorupy* 1921 Sk I 82; *Skorupy*, -rup, *skorupski* 1966 UN 135, 12. — Okresowo n. w formie deminutywnej *Skorupki*. *UB*

Skorupy zob. **Kobyłany-Skorupki**

Skoruszkowice zob. **Strzeszkowice** (1)

Skoryszów zob. **Skoroszów** (1, 3)

Skorzaczew zob. **Skorzaczew** (1, 2)

Skorzec zob. **Skórcz**, **Skórzec** (1, 2)

Skorzencin zob. **Skorzęcín** (1, 2)

Skorzeniewo zob. **Korzeniew**

Skorzenno, dziś *Skórztenno*, wś, gdań., gm. Osiek, 8 km na pld.-zach. od Skórcza: *Skorzenno* 1796–1802 MpSchröt XV; *Skorschenno* — *Skorzyn* al. *Kozy* 1879 KęTN 36; *Skorzyn* al. *Kozy*, niem. *Skorztenno* 1889 SG 708; *Skorztenno* 1921 Sk XI 44; *Skorzyn* in. *Kozy* (*Skarschenno*) 1925 Krzep 25; *Skorztenno* 1952 UW 194; *Skorztenno*, -na 1982 WUN III 232; *Skórztenno*, -nna 2008 DzU nr 234, poz. 1586. — Od ap. *korzeń*, z suf. -no i absorpcją przyimka z: *s Korzenna* > *Skorzenna* > *Skorztenno*; por. też n. pobliskiego jez. *Korzonek*//*Skorzenek*, dziś *Korzonek* (*Korzenek* od *Skorzenek* od *Godnik* od *Koce* 1888 ESHP, *Korzonek* od *Godnik* 1936–39 Ar 1230). Przejściowo także postać *Skorzyn*. Nazwę zaadaptowano fonetycznie do j. niem. jako *Skorschenno*, *Skarschenno*. Obocznie *Kozy*, od n. os. *Koza*, w l. mn. Lit.: Górnwicz, PMT VII 42, 61, 148. *WK/BCz*

Skorzenno Maius zob. **Skorzewo** (1)

Skorzeczyce, wś, kiel., gm. Górnio, 6 km na pln.-wsch. od Daleszyc: *Scoresicze* (1400) Kkk II 243; *Skorszessicze* (1401) Kkk II 250; *Szkorzeshycze* 1470–80 DB II 458; *Skorzeshicze*, *Skorzesshicze* 1529 LR 23, 371; *Skorzeczicze* 1540 *ŻDz* XV 586; *Skorzessicze* 1573 *ŻDz* XIV 277; *Skorzeczyce* 1783–84 RejKor 234; *Skorzeczyce* 1787 Spis 396; *Skorzeczyce* 1827 *Tabella* II 176; *Skorzeczyce* 1889 SG X 705; *Skorzeczyce*, -szyc, *skorzeczycki* 1966 UN 23, 29. — Od n. os. **Skorzysz* (: *skory*), z suf. -ice. Lit.: KSand 180; Kop-Kiel 250. *IN*

Skorzew zob. **Skórzewo** (2)

Skorzewen zob. **Skorzewo** (1)

Skorzewinko zob. **Fingrowa Huta**

Skorzewino zob. **Fingrowa Huta**

Skorzewo (1), wś, gdań., gm. Kościerzyna, 5 km na płn.-zach. od Kościerzyny: *Scorewe* (1224), *Scurevo* (1249), *Scoreve* 1260 Perl 23, 110, 159; *Zkorevo* 1284, *Scorevo* (1295) Perl 349, 476; in villa ..., que vocatur *Scorrieno maius* (1312)XV PrUr II 32; *Schorsaw* (1437/38) GZ 118; *Skorzewo* 1471 Matr I nr 662; *Scorzewo* 1512 Matr IV/1, nr 1586; *Skorzewo* 1534 Inwwłoc 119; *Skorzewo* (!) 1570 ŻDz XXIII 167; *Skorzewo* 1583, *Scorzowo*, *Skorzowo* 1599 Font I–III 31, 456, 458; *Wieś Skorzewo* 1664 Font XXXII 287; *Skorzewo* 1682 Font V 62; *Wieś Skorzewo* 1686, lemani wsi *Skorzewa* 1696, w *Skorzewie* 1714 Font XXXIX 116, 177, 195; *Skorzewo* 1749 Font XVI–XIX 218; *Skorzewo* 1765 LuPrus II 20; *Skorzewen* 1796–1802 MpSchröt IX; *Skorzewen* — *Skorzewo* 1879 Kętn 17; *Skórzewo*, niem. *Skorzewen* 1889 SG X 706; *Skorschewo*, fr. auch *Skorschau*, *Skorzewo* 1912 Bär 109; *Skorzewo*, niem. *Skorschewo* 1921 Sk XI 27, 86; *Skórzewo* (*Skarschewo*) 1925 Krzep 106; *Skorzewo* 1952 UW 191; *Skorzewo*, -wa 1982 WUN III 232; gw. dawniej *skuořewuõ* Lor 92, później *skuęřevuę*. — Od n. os. **Skorz* (: *Skor* + *-jǫ, por. *Skory*, też stp. *skór(z)nia* ‘obuwie z cholewami osłaniającymi golenie, buty z cholewami’ Sstp VIII 252), z suf. -ewo. W XIV w. n. zestawiona *Skorzenno Maius*; człon pierwszy wtórnie z suf. -no, człon odróżniający od łac. przym. *maius* ‘większy’. Postać *Skórzewo* na skutek adideacji do ap. *skóra*. Nazwę zmieniono jako *Skorschewo*, *Skorschau*, *Skorzewen*. Lit.: Breza, PMT I 107; Kęsikowa, PMT II 128–9. WK/BCz

Skorzewo (2), wś zaginiona, położona koło Fingrowej Huty, gdań., gm. Kościerzyna: *Scorevo* 1284 Perl 349. — Może n. ponowiona z n. pobliskiej wsi *Skorzewo* (1), na co wskazywałby zapis z 1312 r. (zob. *Skorzewo* (1)). Niewykluczone, że wieś lokalizować można na miejscu *Fingrowej Huty* (zob.), zwanej dawniej *Skorzewin(k)o*. Lit.: Breza, PMT I 107–8; Kęsikowa, PMT II 129. WK/BCz

Skorzewo zob. **Skórzewo** (1, 2)

Skorzewo Minor zob. **Skórzewko**

Skorzęcin (1), wś, koniń., gm. Witkowo, 7 km na płn.-zach. od Powidza: villam *Skorzencino* (1392) KW III 649; in *Scorzancino* 1417, de villa

Skorzancino 1498 AC II nr 102, 720; *Skorzanczyno*, *Szkorzaczyno* 1511–23 ŁLB I 101, 187; *Skorzeczin* 1564–65 Luwlkp I 242; *Skorzęcino*, *Skorzeczino* 1565, 1580 ŻDz XII 152; *Skorzęcino* 1674 MKI(74, 217); *Skorzęcino* 1783–84 RejKor 23; *Skorzczyn* 1798 MpHopf XVI; *Skorzencin* 1802–03 MpGillyPr; *Skorzencin* 1846 KsP 471; *Skorzęcın*, niem. *Skorzencin* 1889 SG X 706; *Skorzęcın*, niem. *Skorzencin* 1921 Sk X 113, 155; *Skorzęcın*, -na, *skorzęciński* 1967 UN 77, 28. — Od n. os. **Skorzęta* (: *Skora* SSNO V 94), z suf. -ino, wtórnie -in. ZZ/PS

Skorzęcın (2), przys., dawniej wś, pozn., gm. Pobiedziska, 11 km na płd.-wsch. od Murowanej Gośliny: *Curencino* (1238)XVIII KW I 181; *Curancino* (1305)XV, *Curecino* (1335)XVI KW II 244, 480; *Curszancino*, *Curzancino* (1340)XVI, *Curzaczyno* 1510 SHGPh II 560; *Kurzęczyno* 1553, *Kurząncino* 1563, *Curzencino* 1567, *Kurzęcino* 1576, *Kurzeczino* 1577 RPob-Pozn(ASK I 5); *Kurzęcino* 1580 ŻDz XII 39; *Kurzęcino* 1622–24, *Skorzencin* 1775 PPozn(Tab 1, 37 i 6, 266v); *Skorzencin* 1802–03 MpGillyPr; *Skorzencin* 1846 KsP 343; *Skorzęcın*, urząd. *Skorzencin*, wś 1889 SG X 706; *Skorzęcın*, niem. *Skorzencin*, wś 1921 Sk X 74, 155; *Skorzęcın*, -na 1982 WUN III 232. — Dawniej *Kurzęcino*, od n. os. **Kurzęta* (por. n. os. *Kurzętka*, *Kurzętko* SSNO III 209, te od n. os. *Kur*, *Kura* SSNO III 203), z suf. -ino, wtórnie -in. W nazwie nastąpiło przejście -uR- > -oR-. Zmiana na *Skorzęcın* w wyniku absorpcji przyimka z. Lit.: SHGPh II 560; PPozn 158. ZZ/PS

Skorzęcino zob. **Skorzęcın** (1)

Skorzów, wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 6,5 km na płn. od Buska-Zdroju: *Skorzow* 1508 ŻDz XV 487; *Skorzow* 1579 ŻDz XIV 223; *Schorzow* 1783–84 RejKor 255; *Skorzów* 1827 Tabella II 176; *Skórzów* 1889 SG X 708; *Skorzów* 1921 Sk III 135; *Skorzów*, -rzowa, *skorzowski* 1966 UN 19, 89. — Od n. os. **Skorz*, z suf. -ów. Lit.: KSand 180; KopKiel 200; Nieckula, -ov- 187. IN

Skorzyn zob. **Skorzenno**, **Skórzyn**

Skorzynice (1), wś, jel., gm. Lwówek Śląski, 7 km na płn.-wsch. od Lwówka Śląskiego: *Hartlipsdorf* 1223 SuR I 282; *Artleuisdorph* 1235 SuR II 64; *Hartlibesdorff* (1257)1519 SuR III 155; *Hartlibi villa* ok. 1300 CdSil XIV 127; *Hartlie-*

Skorzynice

besdorf 1388 LandbSch II nr 604; *Hartlibisdorf* 1402 LandbSch III nr 1397; *Hartludwigsd.* (!) ok. 1660 MpDSLav; *Hartliebßdorff* 1677 J IV 181; *Hart Liebsdorf* 1736 MpWielJav; *Hartliebsdorf* 1786 Z VI 118; *Hartliebersdorf*, auch *Hartliebsdorf* 1845 K 209; *Hartliebsdorf* 1941 Wrzosek 35; *Hartliebsdorf* — *Skorzynice*, -ic, *skorzynicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Skorzynice*, -nic 1982 WUN III 232. — Dawna n. niem. *Hartli(e)bsdorf*, w łac. zapisie kancelaryjnym *Hartlibi villa*, od n. os. *Hartli(e)b* (: *Hartleip*, *Hartlib*) Gott 236 i ap. *Dorf*, dniem. *dorp*, łac. *villa* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skorzynice*, zapewne na podstawie zapisów dotyczących zaginionej wsi *Skorzynice* (2). Lit.: SNGŚI XII 109–10; SGTS VII 519–21. PS

Skorzynice (2), wś zaginiona, leżała w okolicy Legnicy: ab episcopo *Zcoriniche* circa Legnich 1202–03, episcopo *Zkorinice* iuxta Legnich 1208, *Zkorinice* 1218 SUr I 56, 82, 133; KŚI II 37, 186. — Nazwa **Skorzynice*, od n. os. *Skorzyna* SSNO V 98, z suf. -ice. S. Rospond odczytywał ją jako **Skorznicę*, kontynuację n. służebnej **Skorznicy* (zob. *Skórznicę*). Na podstawie zapisów historycznych ustalono powojenną n. wsi *Skorzynice* (1). Lit.: SNGŚI XII 110; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1967, 82. PS

Skorzyno zob. Skórzno

Skoszewka, cz. Starych Skoszew, dawniej wś, łódz., gm. Nowosolna: Kol. *Skoszowka* 1802–03 MpGillyPr; *Skoszewka* 1827 Tabella II 176; Kol. *Skoszewy* 1839 MpKwat III 4; *Skoszewka*, kol. 1889 SG X 708; *Skoszewka*, wś 1921 Sk II 10; *Skoszewka*, wś 1933 SkBy 1551; *Skoszewka-Głębie* 1967 SM 1037; *Skoszewka*, -ki, cz. wsi 1974 UN 40, 30. — Od n. m. *Skoszewy*, z suf. -ka, efermerycznie forma *Skoszówka*, z dostosowaniem do nazw na -ówka, por. też n. rz. *Skoszewka*, nad którą leży miejscowość (Moszczenica ... przyjmuje *Skoszewkę* ... wpadają do niej ... *Skoszówka* 1885 SG VI 728). Okresowo *Kolonia Skoszewy* oraz *Skoszewka-Głębie*, do członu drugiego por. n. *Głabie*, dziś cz. Starych Skoszew. [Nazwa pominięta w III tomie NMPol: *Glombie* 1802–03 MpGillyPr; *Głabie*, wś 1827 Tabella I 128; *Głabie* 1881 SG II 595; *Głabie* 1921 Sk II 10; *Głabie*, wś 1967 SM 293; *Głabie*, -bia, cz. wsi 1974 UN 40, 30. — Od stp. i gw. *głęb* (*głęb*'), *głęb*ia 'głębokość, głębia' SEBor 162, SGPKar 85, w l. mn.]. PD/PS

Skoszewko, os., okresowo wś, bydż., gm. Brusy, 16 km na płn.-zach. od Brus: *Skoszewko* 1879 KętN 74; *Skoszewko* 1889 SG X 708; *Skoszewko* 1925 Krzep 106; *Skoszewko*, wś 1967 SM 1037; *Skoszewko*, -ka, cz. wsi Skoszewo 1972 UN 176, 30; *Skoszewko*, -ka 1982 WUN III 232. — Od n. m. *Skoszewo* (1), z suf. deminutywnym -ko. KZ/KW

Skoszewo (1), wś, bydż., gm. Brusy, 17 km na płn.-zach. od Brus: [*Skoszewo*], os. karczmarские 1603 Mikulski 187; *Skoszewo* pustkowie. Trzyma z *Skoszewa* Jakub Wrobel przy granicy Bytowskiej 1664 Font XXXII 211; *Skoszewo* 1682 Font V 120; Villae ... *Skoszewo* 1686–87 Font XI–XV 819; *Skoszewo* 1765 LuPrus III 71; *Skoszewo* 1796–1802 MpSchröt VIII; *Skoszewo* 1879 KętN 74; *Skoszewo* 1889 SG X 708; *Skoszewo* 1921 Sk XI 13; *Skoszewo* 1925 Krzep 106; *Skoszewo* 1933 SkBy 1551; *Skoszewo* 1952 UW 49; *Skoszewo*, -wa, *skoszewski* 1972 UN 176, 30; gw. *sk^oośew^o* Lor 92. — Od nazw. *Skosz* (: gw. *skoszać*, też *skosić*) RymSEN II 436, z suf. -ewo; por. też n. w.: rivulum *Zcossow* 1313 Perl 617. Lit.: Kęsikowa, PMT II 129; Mikulski, Osadnictwo wiejskie województwa pomorskiego od połowy XVI do końca XVII wieku, 1994, 187. WK/PS

Skoszewo (2), wś, szczec., gm. Wolin, 7,5 km na płd.-wsch. od Wolina: de *Pawelstorp* (1303)1313 PU IV 92; *Pawelstorp* 1318 PU V 367; *Pawelstorp* 1540 PomKirch II 30; *Pawelsdorp* 1618 MpLub; *Paulsdorf* 1789 MpGillyPom; *Pausdorf* 1829 MpUMbl 863; *Paulsdorf* — *Skoszewo*, -wa, *skoszewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Skoszewo*, -wa 1982 WUN III 232. — Dawna n. niem. od śrdniem. im. *Pawell/Pagel* (< *Paul*) Bahlow NdN 351 + śrdniem. *dorp*, współczesne *Dorf* 'wieś'. Nazwa *Skoszewo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Skoszewo zob. Skoszewy

Skoszewy, dziś *Nowe Skoszewy* i *Stare Skoszewy*, dwie wsi, łódz., gm. Nowosolna, 6 km na płd.-wsch. od Strykowa: *Scoszewi* 1386, *Scoszewi* 1392, *Skoszow* 1398 Łęcz I nr 129, 2612, 4348; *Skoszewy* 1398, *Scoszewy* 1404 Łęcz II nr 1996, 2375; de *Schoszewo*, de *Schasszewi* (!) 1408 Łęcz II nr 1555, 1567; *Skoschewy* 1410 Łęcz II nr 1963; *Schoschevi* 1417, *Scossewy* 1419 Łęcz II nr 2868, 3284; *Skoschewi*, *Skoschewj*, *Skoschevi* 1511–23 ŁLB II 397, 398; *Skossewy*, oppidum 1576 ŻDz

XIII 91, 116, 150; *Skoszewy* 1783–84 RejKor 218; *Skoszewy* 1793 MpPerŁęcz; *Skoszewy* 1827 Tabella II 176; *Skoszewy* 1839 MpKwat III 4; *Skoszewy*, wś i folw., *Skoszewy Nowe*, kol. 1889 SG X 708–9; *Skoszewy*, *Skoszewy Nowe* 1921 Sk II 10; *Skoszewy Nowe*, *Skoszewy Stare* 1952 UW 88; *Nowe Skoszewy*, -wych -szew, *Stare Skoszewy*, -rych -szew, *skoszewski* 1974 UN 40, 29, 30; gw. *nove skoševy*, -vyx -uf, *stare skoševy*, -ryx -uf, *skošeski*. — Od n. os. *Skosz*, z pluralnym suf. -ewy, okresowo -ewo. W XIX w. nastąpił podział wsi na dwa obiekty, stąd n. zestawione z członami odróżniającymi od przym. *nowy* i *stary*. Lit.: SHGŁęcz II 98. PD/KW

Skoszówka zob. Skoszewka

Skoszyn, dziś *Nowy Skoszyn*, wś, i *Stary Skoszyn*, cz. Nowego Skoszyna, kiel., gm. Waśniów, 18,5 km na płn.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Skoschyn* 1508 ŹDz XV 459; *Skoshin* 1529 LR 30; *Skoszyn* 1564–65 Lusand 329; *Skoszyn* 1578 ŹDz XIV 194; *Skoszyn* 1783–84 RejKor 238; *Skoszyn* 1787 Spis 399; *Skoszyn*, wś i folw. 1889 SG X 709; *Skoszyn*, wś i kol. 1921 Sk III 81; *Skoszyn*, wś i os., *Skoszyn A*, folw., *Skoszyn B*, kol. 1933 SkBy 1551; *Nowy Skoszyn*, -wego -na, *skoszyński*, wś, *Stary Skoszyn*, -rego -na, cz. Nowego Skoszyna 1966 UN 27, 54; *Nowy Skoszyn*, -wego -na, *Stary Skoszyn*, -rego -na 1981, 1982 WUN II 597, III 333. — Od n. os. *Skosz*, **Skosza*, z suf. -in. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: KSand 180; KopKiel 175; Nieckula, -ov- 307. IN

Skościerzyn zob. Kościerzyn (2)

Skotawsko, leśn., dawniej wś, słup., gm. Czarna Dąbrówka, 14 km na płn. od Bytowa: *Schottofske* 1789 MpGillyPom; *Skotówko*, niem. *Schottofske*, dobra ryc. 1889 SG X 712; *Schottow* — *Skotawsko*, -ka, *skotawski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skotawsko*, -ka 1982 WUN III 232. — Nazwa ponowiona z n. jez. *Skotawsko* (*Scotansko* 1310 PU IV 450). Obie n. od n. rz. *Skotawa* (Die *Schottow* 1784 Brüg II XL). Do n. w. por. ap. *skot* 'bydło rogate, zwierzęta' Sstp VIII 248. W XIX w. n. m. z suf. -ówko. Lit.: Rzetelska-Feleszko, HE II 104; LorSNH 107; Surma, PMT IX 57. BCz

Skotnica (1), wś, częst., gm. Praszka, 4 km na wsch. od Praszki: *Skotnica* 1877 Zin II 151; *Skotnica* 1889 SG X 709; *Skotnica* 1921 Sk II 131; *Skot-*

nica 1952 UW 107; *Skotnica*, -cy, *skotnicki* 1974 UN 52, 35. — Od ap. *skotnica* 'wspólne pastwisko dla bydła, wygon, wspólna droga do pędzenia bydła na pastwisko' Sstp VIII 249. PD/KW

Skotnica (2), kol., dawniej wś, częst., gm. Rudniki, 9 km na płd.-wsch. od Praszki: *Skotnica* 1921 Sk II 133; *Skotnica-Porąbki* 1952 UW 107; *Skotnica*, -cy, *skotnicki*, wś 1974 UN 52, 39; *Skotnica*, -cy 1982 WUN III 232. — Okresowo n. z członem *Porąbki*, od ap. *porąbka* 'zagajnik' Sstp VI 402, w l. mn. PD/KW

Skotnica (3), os. zaginiona, leżała koło Kłęcka, pozn.: de *Skotnicze* (1255)1523 KW I 294; między rolami miasta Kłęcka nazwanymi Kolebnica, *Skotnica*, Jastrzębica (1546)1782 Koz V 301. ZZ/PS

Skotnica-Porąbki zob. Skotnica (2)

Skotnicka Wola zob. Wólka Skotnicka

Skotniczki zob. Skotniki Zabłotne

Skotnik zob. Majdan-Grabina, Skotniki (6)

Skotniki (1), wś, bydż., gm. Kruszewica, 8,5 km na płn.-zach. od Radziejowa: villam ... *Skothnijk* (1303)1538 CdP I 166; *Skotniki* 1384 SHGKu (LkM 110); *Skothniki* 1418 Koch nr 283; *Skothnyky* 1489 Lupbrz 138; *Skotniki* 1494 Inwbrz 396; *Skothnikj* 1500 CdP II 968; *Skothnikj maior* 1527 Vlad XI 49; *Skotniki* 1557–66 ŹDz XIII 33; *Skothniki* 1564–65 Luwlkp II 260; *Skotniki*, *Skotniki maior* 1577 Vlad XVI 33, 34; *Skotniki* 1584 Vlad XXII 156; *Skotniki* 1598 Inwwłoc 26; *Skotniki* 1634 Rpodbrz 238; w *Skotnikach* 1670 ZKuj II 257; *Skotniki* 1674 Rpog 163; *Skotniki* 1783–84 RejKor 855; *Skotniki* 1785 MpPerKu; *Skotniki Krolewskie* 1796 PerOpis IX; *Skotniki Królewskie*, urząd. *Koeniglich Skotniki* 1889 SG X 711; *Skotniki*, wś 1967 SM 1037; *Skotniki*, -nik 1982 WUN III 233. — Od ap. *skotnik* 'pastuch, pasterz bydła' SW VI 167, w l. mn. por. też znaczenie stp. 'wspólne pastwisko dla bydła, wygon, wspólna droga do pędzenia bydła na pastwisko' Sstp VIII 249. Wieś zamieszkała była przez ludność służebną. Człony odróżniające od łac. przym. *maior* 'większy', pol. *królewski*, niem. *koeniglich*. Lit.: Buczek 53–4; WójcikSłuż 67. AG/KW

Skotniki (1a), dziś *Skotniki Dolne* i *Skotniki Górne*, dwie wsi, kiel., gm. Wiślica, 8,5 i 7,5 km na płd.-zach. od Buska-Zdroju: *Szkothnyky*, *Skothnyky* 1470–80 DB II 375, III 376; *Skothnyky* 1529 LR 241; *Skotnyky* 1564–65 Lusand 58;

Skotniki

Skotniki białe 1579 ŻDz XIV 210; [*Skotniki Zagosckie*] XVI AtSd 156; *Skotniki* 1783–84 RejKor 256; *Skotniki* 1787 Spis 406; *Skotniki Białe* 1789 Lusand III 225; *Skotniki Białe*, wś i folw. 1889 SG X 711; *Skotniki* 1902 Przew II 163; *Skotniki Nowe*, *Skotniki Stare*, dwie wsi 1933 SkBy 1552; *Skotniki Dolne*, *Skotniki Górne*, -*nik -nych*, *skotnicki* 1966 UN 19, 65, 66. — Człony odróżniające od n. pobliskiej wsi *Zagość* oraz od przym. *biały*, *nowy*, *stary*, wspólnie od *dolny*, *górnny*. Lit.: KSand 180; KopKiel 260. IN

Skotniki (1b), dziś *Skotniki Duże* i *Skotniki Małe*, dwie wsi, kiel., gm. Busko-Zdrój, 6,5 i 8 km na płd.-wsch. od Buska-Zdroju: *Scothnykj* (1166–67) CdP III 7; in hereditate mea, que wlgariter nuncupatur *parwm Scotnik* (1324)XV KMłp II 256; *Scotnyky* (1335) CdP II 255; circa *Skothniki* 1389 Kkk II 141; de *Scotnic* 1397 ZDM I 273; *Skothnyky Parva* 1470–80 DB III 97; *Parva Scothnyky* 1481 SHGSd(AOV 6566, 329); *Szkothnyky Parva* 1483 SHGSd(AOV 6566, 435); *Magna Scothnyky* 1520 SHGSd(AOV 6560, 166); *Skothnyky Parva* 1508 ŻDz XV 486; *Skothnyky Maior*, *Skothnyky*, *Parva Skothnyky* 1529 LR 19, 70; *Skothnyky Magna* 1564–65 Lusand 49; *Skotniki magna*, *Skotniki parva* 1579 ŻDz XIV 211; *Skotniki Wielkie* 1660–64 Lusand II 13; *Skotniki* 1783–84 RejKor 256; *Skotniki małe*, *Skotniki wielkie* 1787 Spis 405; *Skotniki małe*, *Skotniki wielkie* 1827 Tabella II 176; *Skotniki Małe* i *Wielkie*, wś 1889 SG X 711; *Skotniki Duże*, *Skotniki Małe*, dwie wsi 1902 Przew II 163; *Skotniki Duże*, *Skotniki Małe* 1933 SkBy 1551, 1552; *Skotniki Duże*, -*nik -zych*, *Skotniki Małe*, -*nik -łych*, *skotnicki* 1966 UN 19, 79. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *magna*, *maior*, *parva*, pol. *wielki*, *duży*, *mały*. Lit.: KSand 180; KopKiel 260; Buczek 53–4. IN

Skotniki (2), wś, koniń., gm. Uniejów, 6,5 km na pñ. od Uniejowa: *Scothnyky* (1348) KW II 605; *Scotnyky* 1388, *Scothnyky* 1391, *Skotniki* 1398 SHGŁęcz II 99; *Skothnyki Casnowski*, *Skothnyki Mathie* 1511, *Skotniki Łysz* 1518 ŻDz XIII 189; *Skothnyky duplex*, *Skothnyky* 1511–23 ŁLB I 342, 344; *Skothnyky* (1553 zw. *Liść*), *Skothnyky cum Kuczky*, *Skotniki Głabowe* 1552 ŻDz XIII 232; *Skotniki* 1783–84 RejKor 195; *Skotniki* 1793 MpPerŁęcz; *Skotniki* 1827 Tabella II

176; *Skotniki* 1889 SG X 709–10; *Skotniki* 1921 Sk II 121; *Skotniki*, -*nik*, *skotnicki* 1973 UN 47, 26. — Człony odróżniające, notowane w XVI w., od n. os. właścicieli: *Kasnowski* RymSEN I 383, *Głab*, *Łyszcz*, *Mateusz* SSNO II 128, III 350, 423. *Kuczki* to n. odrębnej wsi (zob. *Kuczki* (1)). Lit.: SHGŁęcz II 99. PD/KW

Skotniki (2a), cz. Podgórze w Krakowie, dawniej wś: *Skotnyky*, villa, *Skothnyky* 1470–80 DB I 60, III 191; *Skotniki* 1581 ŻDz XIV 42; Villa *Skotniki*, na *Skotnikach* 1564 Lukrak I 35; *Skotnyky* 1564–65, gościniec gruntem *skotnickiem*, grunt wsi tychże *Skothnik* 1570 Ludrógrk 5–7; *Skotniki*, wś 1889 SG X 711; *Skotniki*, wś 1933 SkBy 1551; *Skotniki*, -*nik* 1963 UN 1, 11. Lit.: LKrak 136. IN

Skotniki (3), wś, łódz., gm. Ozorków, 6 km na pñ.-wsch. od Ozorkowa: *Scothniki*, *Scotnyky* 1386, *Skothniki* 1387 Łęcz I nr 21, 90, 508; *Skotniki* 1392 Łęcz II nr 4100; *Skothnykj* 1511–23 ŁLB II 253; *Skotniki* 1576 ŻDz XIII 55; *Skotniki* 1783–84 RejKor 214; *Skotniki* 1793 MpPerŁęcz; *Skotniki* 1827 Tabella II 176; *Skotniki* 1889 SG X 710; *Skotniki* 1921 Sk II 53; *Skotniki*, -*nik*, *skotnicki* 1972 UN 43, 15. Lit.: SHGŁęcz II 98–9. PD/KW

Skotniki (4), wś, łódz., gm. Zgierz, 5,5 km na wsch. od Zgierza: *Scothniki*, *Scotniki* 1392 Łęcz I nr 2460, II nr 4403; *Scotnyky* 1399 Łęcz I nr 6310; *Skothnykj* 1511–23 ŁLB II 387; *Scotnyky* 1576 ŻDz XIII 63; *Skotniki* 1783–84 RejKor 219; *Skotniki* 1802–03 MpGillyPr; *Skotniki małe*, *Skotniki większe* 1827 Tabella II 176; *Skotniki*, Kol. *Skotniki małe* 1839 MpKwat III 4; *Skotniki* 1889 SG X 710; *Skotniki* 1921 Sk II 64; *Skotniki*, -*nik* 1982 WUN III 234; gw. *skotniki*, -*nik*, *skotnicki*. — Człony odróżniające, notowane w XIX w., od przym. *mały*, *większy*. Lit.: SHGŁęcz II 99. PD/KW

Skotniki (5), wś, piotr., gm. Aleksandrów, 13,5 km na pñ.-wsch. od Przedborza: *Skothnyky* 1470–80 DB I 325; *Scotnyky* 1501 Matr II nr 1441; *Skothnyky* 1508 ŻDz XV 482; *Skothnykj* 1511–23 ŁLB II 197; *Skothnyky* (1532) VisitGn 348; *Skotniki* 1577 ŻDz XIV 295; *Skotniki* 1783–84 RejKor 223; *Skotniki* 1889 SG X 710; *Skotniki*, -*ków* 1982 WUN III 234. Lit.: KSand 180. IN

Skotniki (6), wś, poznań., gm. Miłosław, 4,5 km na pñ.-wsch. od Miłosławia: de *Scotnik* 1392, pro hereditate *Skotniczki* (!) 1393 Lek I nr 1241, 1380;

de *Skotniki* 1415 Kal nr 690; *Scothniki* 1449 Koz III 203; Villa *Skothnyki* 1510 NKs 73; *Skotniki* 1578 ŻDz XII 197; *Skotniki* 1783–84 RejKor 803; *Skotniki* 1802–03 MpGillyPr; *Skotniki* 1846 KsP 398; *Skotniki*, urząd. *Skotnik* 1889 SG X 711–2; *Skotniki*, niem. *Skotnik* 1921 Sk X 119, 155; *Skotniki*, -nik 1982 WUN III 234. ZZ/PS

Skotniki (6a), os., dawniej wś, skiern., gm. Teresin, 8 km na pld.-wsch. od Sochaczewa: *Skotnyky* 1424 Płoc I 162; *Skothniki* 1434 SHGRw(MK 335, 2v); *Scothnikij* 1438 KkM 191; *Stkothniki* 1442 SHGRw(MK 340, 144); *Skothnyky* 1451 KkM 216; *Skothnyky* (1490)1530 SHGRw(Cim. 71, 147–148); *Skotnyky* 1512 SHGRw(W 5, 50); *Skotniki* 1579 ŻDz XVI 137; z ... *Skotnikami* (rkps: *Skornikami*) 1661 Luraw 173; *Skotniki* 1792 MpPerRw; *Skotniki* 1827 Tabella II 176; *Skotniki* 1839 MpKwat III 4; *Skotniki*, folw. i dobro 1889 SG X 709; *Skotniki*, kol. 1967 SM 1037; *Skotniki*, -nik 1982 WUN III 234. Lit.: Buczek 53–4. UW/UB

Skotniki (7), wś, tarnob., gm. Samborzec, 6 km na pln.-zach. od Tarnobrzega: *Scotuici* 1167 Kkk I 1; de *Scotenik* 1279 KMp II 144; de *Scothniki* (1376)XV KMp III 300; *Scothniki* (1387) XV KMp IV 12; *Skotnyky* (1439)1518 ZDM II 299; *Szkothnyky* 1442 ZDM III 20; *Skothniki* 1470–80 DB I 313; *Skotnyky* 1508 ŻDz XV 457; *Skothnyki*, *Skotnyky* 1529 LR 383, 384; *Skotniki* 1564–65 Lusand 321; *Skotniki* 1578 ŻDz XIV 166; *Skotniki* 1783–84 RejKor 262; *Skotniki* 1827 Tabella II 176; *Skotniki* 1889 SG X 710; *Skotniki*, -nik, *skotnicki* 1970 UN 32, 49; gw. *skūotniki*, -ńik. Lit.: KSand 180. IN

Skotniki (8), wś, wroc., gm. Trzebnica, 7 km na pld.-wsch. od Trzebnicy: *Scotenici* 1155, *Scocenic* 1218 SUr I 21, 134; *Scotenici* 1245 SUr II 172; in *Scoczenicza* villa ok. 1300 CdSil XIV 53; *Scotzenicza* 1368 HaeG 360; *Skocznicz* 1469 GrMark II 67; *Skwczynyn* (1498) K 640; *Schkozenin* 1579, *Skoczenin* 1651/52, *Skoczynin* 1666/67 J I 74, 177, 514; *Kutschnin* ok. 1712 MpDSOls; *Skotschenin* 1739 MpWielOels; *Skotscheine* 1743 SNGŚI XII 110; *Skotschenine* 1785 Z IV 391; *Skotschenin* 1845 K 640; *Skotschenine*, *Skotniki* 1900 Myc 84; *Skotschenine* [j[etzt] *Katzberg* 1941 SOV 354; *Katzberg* — *Skotniki*, -ik, *skotnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skotniki*, -nik 1982 WUN III 234.

— Dawniej n. *Skotnicy*. Według J. Domańskiego zapis *Scoczenicza* (i późniejsze) zniekształcony, zapewne pod wpływem j. niem., niewykluczone jednak, że doszło do skojarzenia z n. os. *Skoczeń* SSNO V 91 i przekształcenia n. na wzór dzierżawczych, na co może wskazywać element *-in* w późniejszych zapisach *Skoczenin*, *Skoczynin*. Nazwa niem. *Katzberg* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skotniki*. Lit.: SNGŚI XII 110–1; Domański, Onom XIX 27; WójcikSłuż 67. PS

Skotniki zob. **Kuchary-Skotniki, Majdan-Grabina**

Skotniki Białe zob. **Skotniki** (1a)

Skotniki Dolne zob. **Skotniki** (1a)

Skotniki Duże zob. **Skotniki** (1b)

Skotniki Głębokie zob. **Skotniki** (2)

Skotniki Górne zob. **Skotniki** (1a)

Skotniki Kosnowskie zob. **Skotniki** (2)

Skotniki Królewskie zob. **Skotniki** (1)

Skotniki Kuczki zob. **Skotniki** (2)

Skotniki Łysz zob. **Skotniki** (2)

Skotniki Maior zob. **Skotniki** (1, 1b)

Skotniki-Majdan zob. **Majdan-Grabina**

Skotniki Małe zob. **Skotniki** (1b, 4), **Skotniki**

Zablotne

Skotniki Mathie zob. **Skotniki** (2)

Skotniki Nowe zob. **Skotniki** (1a)

Skotniki Stare zob. **Skotniki** (1a)

Skotniki Wielkie zob. **Skotniki** (1b)

Skotniki Większe zob. **Skotniki** (4)

Skotniki Zablotne, wś nieistniejąca, leżała w par. Piaski, bydg.: *Skothnyky Zablotnyne* 1489 Lupbrz 137; *Skotniczkj* 1527 Vlad XI 49, 50; *Skotniki Zablotne* 1557–66 ŻDz XIII 31; *Skotniki male* 1584 Vlad XXII 153; *Skotniki minor* 1598 Vlad XXI 96; *Skotniki Zablotne* 1634 Rpodbrz 237; *Skotniki Zablotne* 1674 Rpog 161; *Skotniki Zablotne* 1785 MpPerKu; *Skotniki Zablotno* (!) 1796–1802 MpSchröt XXV; *Skotniki Zablotne* 1889 SG X 711. — Nazwa zestawiona; człon *Skotniki* ponowiony z n. *Skotniki* (1), człon odróżniający od przym. *zablotni/zablotny* ‘za błotem’, w l. mn. Nazwa zapisywana też z członami dyferencyjnymi od przym. *mały*, łac. *minor*. Forma *Skotniczki* zuniwerbizowana za pomocą suf. *-ki*. Wieś położona była nad bagnem Bachorze, por. śród łęgów Bachorzy 1889 SG X 711. AG/KW

Skotniki Zagoskie

Skotniki Zagoskie zob. **Skotniki** (1a)

Skotówko zob. **Skotawsko**

Skotschau zob. **Skoczów** (1)

Skotschenine zob. **Skotniki** (8)

Skottau zob. **Szkotowo**

Skottschen zob. **Skocze**

Skowarcz, wś, gdań., gm. Pszczółki, 8,5 km na pld.-wsch. od Pruszcza Gdańskiego: *Scowarnicow* 1215, *Scowarnicow* 1235, *Skowarnicza* (1235) XVII Perl 16, 42, 44; *Scowarnicow*, *Scowernicow* 1283 Perl 320, 324; *Scowarnikowe* 1291 KW II 48; *Scowarnichowe* 1291 PU III 142; *Scowernichow* 1292 Perl 442; *Scowarnichow* 1295 KW II 109; *Scowarnikow* 1295, *Scowarnche*, *Scowarnicze* 1301, *Scowarnicow* 1307 Perl 478, 530, 531, 575; *Scowernyk*, *Skowernyk* 1323 CdP II 684; ville ... *Scowernik* (1337)1341, villam *Scowernic* 1342 PrUr III 91, 368; *Scowartz* 1565 Font XX 7; *Schonnewarncke* 1570 ŻDz XXIII 117; *Skowarcz* 1584 Font I–III 234; *Schauernike* 1588 Font XXXI 315; *Schowwarz* 1590 Font XX 32; *Skowarcz* 1597 Font I–III 401; villa *Scowartz* 1614, pagos Langnaw, *Scowarz* et Grebin 1635, *Schonwarnik* 1654 Font XX 226, 260, 326; *Skowarcz* 1682 Font V 70; *Schowartz* 1733 Font XX 364; *Schönwarling* 1789 Goldb II 220; *Schönwarling* 1796–1802 MpSchröt IX; *Schönwarling* — *Skowarcz* 1879 KętN 6; *Skowarcz*, niem. *Schoenwarling* 1889 SG X 712; *Schönwarling*, fr. auch *Schonnewarncke*, *Schuweringen* u. *Skowarcz* 1912 Bär 106; *Skowarcz* — *Schoenwarling* 1941 Choj 176; *Skowarcz* — *Schönwarling* 1951 Rosp 293; *Skowarcz* 1952 UW 190; *Skowarcz*, -cza 1982 WUN III 234. — Dawniej *Skowarn(i)kowo*, od kasz. n. os. **Skowarnk* (por. stp. *Skowronek* SSNO V 99), z suf. -ow(o); efemerycznie *Skowarnica*, z suf. -ica. Od XIV w. pojawiają się niem. formy substytucyjne z elipsą suf. -owo. Od XVI w. funkcjonuje postać *Skowarcz*, powstała może w wyniku resubstytucji postaci *Skowarn(i)k* > *Skowarnic* > *Skowartz*. Nazwa niem. *Schönwarling* to zapewne substytucja fonetyczna n. pol., z adideacją początkowej części *Sko-* do niem. przym. *schön* 'piękny, ładny' i adaptacją fonetyczną -warn(i)k/-warncke jako -warling. Lit.: Bugalska, PMT VI 92–3; Górniewicz, -ica 77. WK/BCz

Skowarnica zob. **Skowarcz**

Skowarnikowo zob. **Skowarcz**

Skowarnki, os., dawniej wś, słup., gm. Debrzno, 10 km na pln.-zach. od Debrzna: *Schonerwerder* (1356)1397 PrUr V 259; *Schonenerwerder* (1357)1397 HKS nr 66; *Schonewerder* (1437) GZ 112; *Schonenwerder* 1445 HKS nr 181; *Sonowarder* 1511/12 VisitGn 335; z *Uliwandrem* (!) 1565 Lupom 59, przyp. 56, prawdopodobnie *Schönwerder*; *Schonnewarnke* 1570 ŻDz XXIII 223; *Szonwart* 1648 RP 190; de *Sunward*, *Schonwarder*, [Inventarum] Ecclesiae *Schonweldensis* (!) 1653 Font XI–XV 65, 73, 384; *Szonwardt* 1682 Font V 152; *Schönwerder* 1712 Font XXVIII 179; Młyn *Szonwarderski* 1765 LuPrus III 125; *Schönwerder* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Schoenwerder* 1889 SG X 390; *Szonwart*, niem. *Schoenwerder* 1892 SG XII 19; *Schönwerder* — *Skowarnki*, -ków, *skowarnecki* 1950 MPol nr A-8; *Skowarnki*, os. 1967 SM 1038; *Skowarnki*, -ków 1982 WUN III 234. — Nazwa niem. *Schönwerder*, od przym. *schön* 'piękny, ładny' + -werder 'ład oddzielony od wody tamą' Bach II/1, 265, spolonizowana jako *Szonwart*. Nazwa pol. *Skowarnki*, nadana urzędowo po 1945 r., nawiązuje do ap. kasz. *skowarnk* 'skowronek', z charakterystycznym brakiem metatezy i wzdłużeniem *ã* > *a*. Lit.: CzNiem 137. WK/KW

Skowarnkowo zob. **Skowarcz**

Skowera, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. wareckim, w par. Konary, rad.: *Skowera* 1576 ŻDz XVI 239. — Od n. os. *Skowera* RymSEN II 436. Do n. os. por. *skowera*, *skowyra* 'gderacz, zrządca, nudziarz, sknera, skapiec' SW VI 169. UB

Skowielice zob. **Skobielice**

Skowierzowa zob. **Skuwierzowa**

Skowierzyn, wś, tarnob., gm. Zaleszany, 11 km na wsch. od Sandomierza: *Skowierzyn* 1470–80 DB II 313; *Skovyerzin* 1529 LR 397; *Skowyerzin* 1531 ŻDz XIV 375; *Skowierzyn* 1565 Lulu 45; *Skowierzyn* 1676 ŻDz XV 49a; *Skowinik* (!) 1786 MpPerSd; *Skowierzyn* 1839 MpKwat V 8; *Skowierzyn* 1889 SG X 712; *Skowierzyn*, -na, *skowierski* 1966 UN 73, 131. — Od niepoświadczonej n. os. **Skowier(z)a*, z suf. -in; por. n. os. *Skowiera* RymSEN II 436 i ap. *skowera*, *skowyra*. Lit.: KosLu 72; Nieckula, -ov- 308. IN

Skowierzyn zob. **Skowieszyn** (1), **Skowieszynek**

Skowierzynek, wś zaginiona, leżała w par. Zaleszany, zapewne między Skowierzynem a Mo-

tyczami Szlacheckimi, tarnob.: *Skowyerzinek* 1470–80 DB II 362; *Skovyerzinek* 1529 LR 397; *Skowyerzinek* 1531 ŻDz XIV 375; *Skowyerzinek* 1565 Lulu 45. — Od n. m. *Skowierzyn*, z suf. *-ek*. Nazwa ta zachowała się w n. pola znajdującego się między Skowierzynem a Motyczami Szlacheckimi, por. *Pod Skowierzynkiem* 1966 UN 73, 131, PRNG. Lit.: SHGLu IV 130; KosLu 72. *IN/PS*

Skowieszyn (1), wś, lub., gm. Końskowola, 4 km na pld.-wsch. od Puław: de *Cowessin* 1409 ZLub nr 270; *Cewessino*, *Cawessin* 1416 LKP 138, 140; *Cowessino* 1418, *Szeweschyn* 1427 SHGLu III 213; *Skowieszyn* 1437 SHGLu IV 130; *Skowoschin* 1439 Inscr nr 1617; *Scowyeschin* 1441 SHGLu III 213; *Skoweszyn* 1443 LKP 4; de *Skobyerzyn* 1458 MUKr I 276; *Sobyelzycze*, alias *Kowyeszyn*, *Szobyelzycze* alias *Skowyesszyn* 1470–80 DB II 563, III 245; *Skowyeschin* 1529 LR 351; *Skowyessin* 1531 ŻDz XIV 359; *Kowieszyn* 1565 Lulu 41; *Skowieszyn* 1626 RPobLu 139; *Skowierzyn* 1676 ŻDz XV 48a; *Skowieszyn* 1783–84 RejKor 248; *Skowieszyn* 1787 Spis 448; *Skowieszyn* (!) 1827 Tabella II 176; *Skowieszyn* al. *Kowieszyn*, al. *Sobielzycze* 1889 SG X 713; *Skowieszyn*, *-na*, *skowieszynski* 1971 UN 118, 27. — Początkowo *Kowieszyn*, od n. os. *Kowiesz* SSNO III 115, z suf. *-in*, okresowo *-ino*. W wyniku absorpcji przyimka z powstała forma *Skowieszyn*. W zapisie z 1458 r. widoczne mieszanie *w* : *b*. W XV w. funkcjonowała oboczna n. *Sobielzycze*, od n. os. *Sobielga* SSNO V 136, z suf. *-ice*. Lit.: SHGLu III 213, IV 130; KosLu 13, 72; Nieckula, *-ov-* 308. *IN*

Skowieszyn (2), os. zaginiona, leżała ok. 6 km na pñ.-wsch. od Kazimierza Dolnego, lub.: *Skouiszin* (1254)1445 Kkk I 40; *Skomisin* (!) 1256 CdP III 71; *Skowisin* (1286) ZDM I 18; ad coquendum salem et pratum *Skonisin* (!) 1287 CdP III 149; *Skowyszyn* 1470–80 DB III 71. — Historycy odczytują nazwę jako *Skowieszyn*; na podstawie zapisów historycznych należałoby ją odczytywać raczej jako **Skowiszyn* (ze zwężeniem artykulacji). Osada przestała istnieć na początku XIV w., być może przyczyną była lokacja miasta Kazimierza. Przepuszczenie to potwierdza przetrwanie nazwy w formie zdrobniałej *Skowieszyniek*, zob. niżej. Lit.: SHGLu III 213, IV 131; KosLu 72. *IN*

Skowieszyn zob. **Skowieszyniek**

Skowieszyniek, wś, lub., gm. Kazimierz Dolny, 12,5 km na pld.-wsch. od Puław: *Skowieszyn* 1877 Zin II 151; *Skowieszyn*, też *Skowierzyn* 1889 SG X 713; *Skowieszyniek* 1899 Cat 28; *Skowieszyniek* 1952 UW 146; *Skowieszyniek*, *-nka*, *skowieszynski* 1971 UN 118, 12. — Dawniej *Skowieszyn*, n. ponowiona z n. zaginionej osady *Skowieszyn* (2), wtórnie z suf. *-ek*. Zdaniem historyków teren Skowieszynka można łączyć na podstawie ciągłości osadniczej ze średniowiecznym Skowieszynem. Lit.: SHGLu IV 131; KosLu 72. *IN*

Skowiszyn zob. **Skowieszyn** (2)

Skowo, wś zaginiona, leżała pod Giemlicami, gdań.: *Schow* 1292, *Scowo* 1301 Perl 434, 534, 535. — Nazwa niejasna, niepewne jest też odczytanie jako *Skowo*. Lit.: Bugalska, PMT VI 93. *WK/KW*

Skowroda, dziś *Skowroda Południowa* i *Skowroda Północna*, dwie wsi, skiern., gm. Chaśno, 13 km na pñ. od Łowicza: *Skowroda* (1428)1511/12 VisitGn 35; *Skowroda* (1472)XVIII SHGRw(Ryb. Reg.); *Skowroda* 1511–23 LLB II 261; *Skowroda* (1531) VisitGn 678; *Skowroda* 1579 ŻDz XVI 206; *Skowroda* 1792 MpPerRw; *Skowroda* 1827 Tabella II 176; *Skowroda* 1889 SG X 713; *Skowroda* 1921 Sk I 70; *Skowroda* 1952 UW 94; *Skowroda Południowa*, *-dy* *-wej*, *Skowroda Północna*, *-dy* *-nej*, *skowrodzki* 1973 UN 44, 12, 13; *Skowroda Południowa*, *Skowroda Północna*, *-dy* *-ej* 1982 WUN III 234. — Od gw. ap. *skowroda* ‘patelnia’ SGPKar V 153, SGPREi(kartoteka), znanego — poza Białostoczczyzną — także w gwarach kurpiowskich. W znaczeniu toponimicznym zapewne ‘miejsce płaskie, plackowate’. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *południowy*, *północny*. Lit.: SHGLow II/2, 131. *UW/UB*

Skowroda Południowa zob. **Skowroda**

Skowroda Północna zob. **Skowroda**

Skowrodno zob. **Skowronno**

Skowrodno zob. **Skowronno**

Skowronek zob. **Skowronki** (2, 3)

Skowronki (1), cz. Kątów Rybackich, dawniej wś, elbl., gm. Sztutowo: *Vogelsang* (1498) Font LIV 9; *Vogelsangh* 1504 Font LVII 195; *Vogelsang* 1796–1802 MpSchröt X; *Vogelsang*, wś rybaczka 1893 SG XIII 735; *Vogelsang* (b. *Stuthof*) — *Skowronki*, *-nek*, *skowroński* 1947 MPoI XXV

Skowronki

nr 111; *Skowronki* 1952 UW 190; *Skowronki*, wś 1967 SM 1038; *Skowronki, -nek* 1982 WUN III 234. — Nazwa niem. *Vogelsang* od ap. *Vogelsang* 'śpiew ptaków; gęstwina leśna, piękne miejsce', też 'wolność'. Nazwy tego typu nadawano pierwotnie terenom wykarczowanym pod uprawę, by zachęcić kolonistów do osiedlania się. Mogły też odnosić się do terenów położonych na obrzeżach miast lub pod zamkami, gdzie lokowane były tzw. domy rozkoszy. Nazwa *Skowronki* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Bach II/2, 235–6. *WK/BCz*

Skowronki (2), cz. Łomży, dawniej wś: *Skowronek* 1783 MpPerMz; *Skowronki* 1827 Tabella II 176; *Skowronki* 1839 MpKwat V 2; *Skowronki*, wś 1889 SG X 714; *Skowronki*, wś 1921 Sk V 52; *Skowronki*, os. 1967 SM 1038; *Skowronki, -nek* 1982 WUN III 234. — Od n. os. *Skowronek* SSNO V 99 lub od ap. *skowronek*, wtórnice w l. mn. *UB*

Skowronki (3), wś, rad., gm. Belsk Duży, 8 km na płd.-zach. od Grójca: *Skowronek*, st. kol. 1921 Sk I 35; *Skowronki* 1937 Mp-100(41-32); *Skowronki* 1952 UW 12; *Skowronki, -nek, skowronkowski* 1971 UN 127, 7. *UB*

Skowronki zob. **Skowrony**

Skowronkowo, wś nieistniejąca, leżała w par. Zgłowiączka, 3 km na płd.-zach. od Lubrańca, włoc.: *Scowroncowo* 1420 SHGKu(KBK 1565); *Scowroncowo* 1422 Koch nr 2313; *Skowronkowo* 1489 Lupbrz 100; *Skowronkovo, Skowronkowo* 1527 Vlad XI 28, 35; *Skowronkovo minor* 1527 Vlad XVIII 91; *Skowronkovo* 1557–66 ŻDz XIII 10; *Skowronkovo* 1583 Vlad XIX 79; *Skowronkovo* 1590 Vlad XVIII 94; *Skowronkowo* 1598 Vlad XX 45; *Skowronkowo* 1634 Rpodbrz 220; *Skowronkowo* 1674 Rpog 140; *Skowronkowo* 1783–84 RejKor 843; *Skowronkowo* 1785 MpPerKu; *Skowronkowo* 1839 MpKwat II 3; *Skowronkowo* 1889 SG X 714. — Od n. os. *Skowronek* lub od ap. *skowronek*, z suf. *-owo*. W XVI w. przejściowo z łac. członem *minor* 'mały'. Lit.: Nieckula, *-ov-* 187. *AG/KW*

Skowronne zob. **Skowronno**

Skowronno, dziś *Skowronno Dolne* i *Skowronno Górne*, dwie wsi, kiel., gm. Pińczów, 4 i 4,5 km na płn.-zach. od Pińczowa: *Skowrodlno, Scowrodne* (1174–76)XVII, *Skowrodno* (1210)XVII KMłp II 8, 21; *Scowrodlno* (1256)XVII KMłp I 51; *Scowrodlno* 1397 Krak nr 5960; *Skowrodno*

1470–80 DB III 366; *Skowrodlno* 1504 Matr III nr 1939; *Skowrodno* 1529 LR 250; *Skowrona, Skowrono* 1564–65 Lusand 53, 61; *Skowrodlno* 1579 ŻDz XIV 220; *Skowronne* 1783–84 RejKor 255; *Skowronno* 1787 Spis 405; *Skowronno* 1889 SG X 714; *Skowronno Dolne, Skowronno Górne*, dwie wsi 1933 SkBy 1552; *Skowronno Dolne, Skowronno Górne, -na -nego, skowronecki* 1969 UN 29, 31, 32. — Pierwotnie *Skowrodno*//*Skowrodne*, od stp. ap. *skowroda* 'patelnia' w przenośnym znaczeniu 'miejsce płaskie', z suf. *-no, -ne*. Przejściowo poświadczona forma *Skowrodlno*, z wstawnym, być może hiperpoprawnym, *-l-*. Zmiana *Skowrodno* > *Skowronno* (*dn* > *nn*) może być fonetyczna, ale równie dobrze może odzwierciedlać etymologię ludową. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny, górny*. Lit.: KSand 181; KopKiel 288; Borek, *-bn-* 214. *IN*

Skowronno Dolne zob. **Skowronno**

Skowronno Górne zob. **Skowronno**

Skowronów, wś, częst., gm. Janów, 18,5 km na płd.-wsch. od Częstochowy: de *Scofronczicz* 1373 KMłp I 377; *Skowronow* 1400 Krak nr 9772; *Skowronow* 1470–80 DB II 218; *Skowronow* 1564, *Skawoniów* (!) (1564) Lukrak II 92; *Skowronow* 1581 ŻDz XIV 75; *Skowronow* 1783–84 RejKor 283; Od wsi *Skowronowa* 1789 Lukrak 374; *Skowronów* 1889 SG X 714; *Skowronów, -nowa* 1982 WUN III 234; gw. *skovronuf, -ova, skovronoski*. — Dawniej *Skowronczyce*, od n. os. *Skowroniec* SSNO V 99, z suf. *-ice*. Wtórnie wyrównanie podstawy do n. os. *Skowron* i wymiana suf. na *-ów*. Lit.: RKrak 154; Nieckula, *-ov-* 187. *IN*

Skowrony, wś, elbl., gm. Godkowo, 15 km na wsch. od Pastęka: dorffe *Schmuge* (1320–31)1417 PrUr II 492; *Smug* 1402–08, 1426–51, 1445–49 GermerSied 336; *Schmawck* 1507 Ger 162; *Schmaug* 1527, 1578, *Schmauch* 1594, 1600, 1652 GermerSied 336–7; *Schmauch* 1755 MpEnd; *Schmauch* 1789 Goldb I 200; *Schmauch* 1796–1802 MpSchröt X; *Schmauch* 1889 SG X 379; *Schmauch* — *Skowronki, Skowrony* 1946 Ley I 84, 191; *Schmauch* — *Skowrony, -on, skowronski* 1947 MPol XXV nr 111; *Skowrony, -ron* 1982 WUN III 234. — Dawna prus. n. **Smüg-*, por. prus. **smüg-*, lit. *smūgis* 'cios, uderzenie, raz'. Na drodze transpozycji fonetycznej dostosowana do niem. *Schmauch* 'duszący dym'. Nazwa

Skowrony i wariant *Skowronki* nadane urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 162; Przybalt 268. RP

Skowrończone zob. **Skowronów**

Skowyrowice, kol., dawniej wś, szczec., gm. Resko, leżała 10 km na wsch. od Reska: Dörffer ... Nazmersdorf, Crussin, *Schufferwiz* 1564 CdB A XXIV 308; *Schoverniß* 1618 MpLub; *Schöffernitz* 1628 RzDuma II 102; *Schowanz* 1784 Brüg 353; *Schowanz* 1789 MpGillyPom; *Schowantz* 1834 MpUMbl 870; Vw. *Schofan* 1928 MpMbl(2259); *Schofan* — *Skowyrowice*, -ic, *skowyrowicki* 1949 MPol nr A-29; *Szafans* 1976 Mp-25(332.13); *Szafans*, n. ter. 1987 Mp-10(332.134); *Skowyrowice*, -wic 1982 WUN III 235; *Skowyrowice*, kol., n. zniesiona 2009 DzU nr 234, poz. 1586. — Zapewne wcześniej słow. **Skovrenčiče*, od ap. lub od n. os. *Skowronek*, z suf. -ice, o czym zdaje się świadczyć zniemczona postać *Schovernitz*. Nagłosowe słow. *Sk-* przeszło w *Š-*, nastąpiła adideacja do *Schäffer* 'owczarz' i dysmilitaryjne skrócenie do *Schofan* (por. przemiany n. *Schrenz*, Ortsnamen der Kreise Bitterfeld und Gräfenhainichen, 70). Nazwa *Skowyrowice* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Śladem po n. niem. jest n. ter. *Szafans* na mapach z lat 70. i 80. Lit.: TrautmElb II 65; RzDuma II 102. BCz

Skoymontischki zob. **Skomętno**

Skólsko zob. **Skulsk**

Skóraczewo zob. **Skoraczewiec**

Skóraszewska Kolonia zob. **Skoraczewiec**

Skórcz, mto, dawniej wś, gdań.: dorf zcu *Schorz* genant 1339 PrUr III 202; *Storz* (!), recte: *Š[c]orz* (1354)XVI PrUr V 164; *Schorz* (vor 1416) GZ 14; *Skorc* 1507, *Skorecz* 1520 Matr IV/1, nr 55, 3248; *Skorc* 1534 Inwłoc 115; *Schorz* 1534 Pelp 482; przy granicy wolentalskiej i *skorzeckiej* 1564 LuPrus 140; [z] *Skorcza* 1565 Lupom 136; *Skorc* 1570 ŻDz XXIII 178; *Skorc* 1583, *Skorc* 1584, *Skurz* 1596, *Skoré* 1597 Font I-III 78, 149, 303, 319; *Skorc* 1598 Vlad I 26; *Skorc* 1648 RP 177; Wieś *Skorc* 1664 Font XXXII 317; *Skurz* 1682 Font V 57; *Skorc* 1749 Font XVI-XIX 187; *Skurz* 1765 LuPrus II 65; *Skurtz* 1796-1802 MpSchröt XV; *Skurz* — *Skurz* 1879 KętN 36; *Skórcz*, niem. *Schortz*, wś 1889 SG X 696-8; *Skórcz*, niem. *Skurz* 1921 Sk XI 45, 87; *Skurz* in. *Skórcz* 1925 Krzep 107; *Skórcz* 1932 Mp-100(33-27); *Skórcz*, wś 1933 SkBy 1552; *Skórcz* 1936-39 Ar 1046; *Skórcz*, mto

1952 UW 194; *Skórcz*, -cza 1982 WUN III 235. — Według H. Górnowicza dawniej *Skorzec*, od n. strugi *Skorzycza*, wtórn timer *Szoryca*, por. *Szoryca* ... nad nią leży duża wś *Skórcz* SG XII 21, z suf. -(e)c. Postać *Skórcz* pod wpływem niem. substytucji; por. też kasz. ap. *skórc* 'szpak'. Lit.: Górnowicz, PMT VII 61; Górnowicz, -ec 37. WK/BCz

Skórcz-Kranek, dziś *Kranek*, wś, gdań., gm. *Skórcz*, 2 km na pń.-zach. od *Skórcza*: *Kranek*, os. m. 1967 SM 537; *Skórcz-Kranek* 1979 Mp-25 (335.13); *Skórcz-Kranek*, -cza-nka, wś 1982 WUN III 235; *Kranek*, -nka, *kranec* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Dawniej n. zestawiona *Skórcz-Kranek*; człon pierwszy od n. mta *Skórcz*, człon drugi niejasny. KZ/KW

Skórczów zob. **Skorców**

Skórka (1), wś, łódz., gm. Parzęczew, 10 km na pń.-zach. od Ozorkowa: *Skorka* 1511-23 ŁLB II 369; *Skórka*, folw. 1889 SG X 700; *Skórka*, wś 1921 Sk II 51; *Skórka*, -ki, *skórecki* 1972 UN 43, 24; gw. *skurka*, -ki, *skurkoski*. — Od n. os. *Skorka* SSNO V 95 (: *sory*). Według wydawców SG w XVI w. w Skórcie i okolicznych miejscowościach były wyłącznie łany folwarczne, co może tłumaczyć brak dokumentacji n. aż do XIX w. Lit.: SG X 700. PD/KW

Skórka (2), wś, pil., gm. Krajenka, 11 km na pń.-wsch. od Piły: Czwartny młyn *Skorka* na strudze Glonicy 1564-65 Luwłp I 140; mol. aq. *Skorka* ... in fundo villae Głupczino ... in fluvio Głumia 1588-94 Koz III 725; *Głomia* seu *Skórka* 1618-20 PKal 292; de villis *Skorka*, Plecimin et Kaczory 1653 Font XI-XV 349; *Skorka* 1708 MKI(Tab 42, 44); *Skorka* czyli *Głomia* 1768 Koz V 299; *Schönfeld* 1796-1802 MpSchröt XX; *Schönfeld* 1846 KsP 441; *Skórka* (*Schoenfeld*) 1889 SG X 885; *Schönfeld* (*Skórka*) 1936 Mp-100(36-24); *Schönfeld* — *Skórka*, -ki, *skórecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Skórka*, -ki 1982 WUN III 235. — Początkowo n. młyna, od n. os. *Skorka*. Oboczna n. *Głomia* ponowiona z n. rz., por. fluvius *Głomia* (1436)1532-55 Koz II 183. Nazwa niem. *Schönfeld*, od przym. *schön* 'piękny' i ap. *Feld* 'pole', została wprowadzona przez administrację pruskiej. ZZ/PS

Skórka zob. **Skórki**

Skórki, wś, byd., gm. Rogowo, 7 km na wsch. od Janowca Wielkopolskiego: de *Scurky* 1396, de

Skórki

Skurki ... de *Scurky* 1399 Lek II nr 1018, 1318; de *Scurki* 1404 Piek nr 809; de *Skurky* 1432 RWlkp II nr 1041; de *Skurki* 1498 Bob nr 455; *Skurkj* 1535 SHGKl(ASK 12, 484); *Skorki* 1564 SHGKl (ASK 12, 554v); *Skorki* 1580 ŻDz XII 158; *Skórki* 1618–20 PKal 221; Wsi *Skorków* 1789 MKI(Tab 34, 293); *Skorki* 1802–03 MpGillyPr; *Skórki* 1846 KsP 530; *Skórki*, urząd. *Skurki* 1889 SG X 700; *Skórki*, niem. *Skorken* (alias *Seefeld*), *Skórki* (*Seefeld*), *Seefeld* (*Skórka*) 1902 MycPn 229, 274, 308; *Skórki*, niem. *Skorken* 1921 Sk X 128, 155; *Skórki*, -rek, *skurecki* (!) 1971 UN 192, 24. — Od n. os. *Skurka* SSNO VII 229, AntrP IV 321, w l. mn. Antroponim *Skurka* (notowany już w 1410 r.) uznawany jest za wariant n. os. *Skorka* (SEMot I 272) i choć regularny rozwój *ó > u* nastąpił później, to już w XIV w. notowane były takie postaci także w leksyce apelatywnej, por. zapisy stp. *skora* (*skóra*): *thur[c]za scura* 1393, *baranya skura* 1437 Sstp VIII 251. Nazwę zniemczono jako *Skorken*. Nazwa niem. *Seefeld* (: niem. *See* 'jezioro' i *Feld* 'pole') występuje jedynie w wykazie J. Mycielskiego i można sądzić, iż jest to efekt pomyłki. ZZ/PS

Skórki zob. **Borowskie-Skórki, Zaręby-Skórki**

Skórkowice, wś, piotr., gm. Żarnów, 19,5 km na płn.-wsch. od Przedborza: de *Scorcouicz* 1386 Krak nr XXII(33); de *Scorcouice* 1410 Inscr nr 1406; *Scorkowycze* 1407, 1412 MUKr I 64, 77; *Scorkouicze* 1418 ZDK II 221; *Skorkowicze* 1470–80 DB I 325; *Skorkowycze* 1508 ŻDz XV 482; *Skorkowicze* 1577 ŻDz XIV 288; *Skorkowice* 1783–84 RejKor 223; *Skorkowice* 1827 Tabella II 175; *Skorkowice* 1889 SG X 700; *Skórkowice* 1902 Przew II 162; *Skórkowice*, -wic, *skórkowicki* 1969 UN 28, 66. — Od n. os. *Skorek* SSNO V 95 (: *skory*, *skóra*), z suf. -owice. Lit.: KSand 181. IN

Skórków zob. **Skorków (2), Skórki**

Skórkówka, cz. wsi Antoninów, dawniej wś, piotr., gm. Sławno: *Skórkówka* 1877 Zin II 151; *Skórkówka*, wś 1889 SG X 700–1; *Skórkówka*, wś 1933 SkBy 1552; *Skórkówka* 1962 Mp-25 (Opoczno); *Skórkówka*, -ki 1969 UN 28, 75. — Od nazw. *Skórek* albo *Skórka* RymSEN II 434–5, z suf. -ówka. IN

Skórnica zob. **Skórnice**

Skórnice, wś, piotr., gm. Falków, 14,5 km na płn.-wsch. od Przedborza: *Skornice* (1418)1612 ZDM V 210; *Skornycze* 1470–80 DB I 324; *Skornycza* 1508 ŻDz XV 483; *Skornycze* (!) 1529 LR 386; *Skornycze* 1511–23 ŁLB I 555; *Skorwicza* (!) 1577 ŻDz XIV 290; *Skornice* 1783–84 RejKor 221; *Skornice* 1789 Lusand I 197; *Skornica* 1827 Tabella II 175; *Skórnica* 1877 Zin II 151; *Skórnica* 1889 SG X 701; *Skórnica* 1933 SkBy 1552; *Skórnice* 1961 Mp-25 (Końskie); *Skórnice*, -nic, *skórnicki* 1966 UN 24, 11. — Prawdopodobnie n. od przym. *skory* 'prędko' (może nawiązuje do szybkiego biegu płynącej w pobliżu rzeki Barbarki) lub od ap. *skóra*; z suf. -nice, też -nica. Lit.: KSand 181; Rzetelska, -ica 49. IN

Skórnice zob. **Kórnica**

Skórnicy zob. **Skórnice**

Skórowa, dziś *Skurowa*, wś, tarn., gm. Brzostek, 2,5 km na zach. od Brzostku: *villas seu hereditates ... Scorowa* (1353)1389 KMłp III 89; *Skorowa* (1354) KTn 118; *Skoroua* 1360 KMłp I 299; *Szczorzowa* (1408) KTn 138; *Szkorowa* 1497 SHGKr(CB 4, 182); *Skorowa* 1508, *Skorowa* 1536 ŻDz XV 468, 528; *Skorowa* 1529 LR 45; *Skorowa* 1581 ŻDz XIV 250; [*Skorówka*] XVI AtSd 156; *Skurowa* 1889 SG X 740; *Skurowa* 1933 SkBy 1557; *Skórowa*, -wej, *skórowski* 1965 UN 58, 31; *Skórowa*, -wej 1982 WUN III 235; *Skurowa*, -ej, *skurowski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *skurowo*, -vy, *skuroski*. — Od n. os. *Skora* SSNO V 94 lub od n. os. *Skorz* RymSEN II 434, z suf. -owa. W XVI w. też wariant z suf. -ówka. Lit.: OPilz 53; Nieckula, -ov- 187. IN

Skórowo, dziś *Skórowo* i *Nowe Skórowo*, dwie wsi, słup., gm. Potęgowo, 15 km na pld.-zach. od Lęborka: *villarum Scuron et Rouen* 1290, *Scurou* (1290)1323 PU III 104–5; *villas ... Schurowo* 1315 PU VI 427; *Schurow* 1499 RzDuma I 80; *Schurow* 1581 RzDuma I 80; *Schurow* 1618 MpLub; *Schurow* 1789 MpGillyPom; *Schurow* — *Skórowo*, -wa, *skórowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Skórowo Nowe*, *Skórowo Stare* 1952 UW 203; *Nowe Skórowo*, -wego -wa, *Skórowo*, -wa 1981, 1982 WUN II 576, III 235. — Od n. os. *Skura*, zob. *Skórki*, z suf. -ow(o). Nazwa zniemczona jako *Schurow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Skórowo*. Na określenie wyodrębnionej nowej

wsi utworzono n. z członem dyferencyjnym *Nowy*.
Lit.: RzDuma I 80. BCz

Skórówka zob. **Skórowa**

Skóry zob. **Tymianki-Skóry**

Skórze zob. **Konarzewo-Skuze**

Skórzec (1), dziś *Skórzec*, wś, i *Nowy Skórzec*, cz. Skórca, dawniej wś, łomż., gm. Ciechanowiec, 10 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Skórzec* 1571 ŻDz XVII/1, 180; *Skorzec* 1676; *Skorzec* 1794 Kond 183; *Skórzec* 1889 SG X 705; *Skórzec Stary* i *Skórzec Nowy*, dwie wsi 1921 Sk V 28; *Skórzec* 1952 UW 167; *Skórzec Stary*, wś, i *Skórzec Nowy*, kol. 1967 SM 1038; *Nowy Skórzec*, *-wego -rca*, *Skórzec*, *-rca* 1981, 1982 WUN II 597, III 235; gw. *skużec*, *skurca*, *skużecki*; *rnastecko*, *-ka*. — Według M. Kondratiuka n. pochodzi od n. rz. **Skorzec* (od *skory* 'bystry nurt'; zob. jednak *Skórzec* (2)). Postać *Skórzec* powstała wskutek zwięzłej wymowy samogłoski *o*. Członny odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Nazwa gw. *Miasteczko* od ap. *miasteczko*. Lit.: Kond 183. EB/IN

Skórzec (2), wś, siedl., gm. Skórzec, 11,5 km na pld.-zach. od Siedlec: *Skorz* 1540 KowMat(ASK I 46, 82); *Kobyli Luk Skorz* 1563 ŻDz XVI 416; *Kobelilug Skorz* 1567 KowMat(ASK I 38, 591v); *Lug Skorz* 1578 KowMat(ASK I 27, 944); *Skorzec* 1783–84 RejKor 767; *Skurzec* 1827 Tabella II 178; *Skurzec* 1839 MpKwat V 5; *Skurzec* 1889 SG X 741; *Skórzec* 1921 Sk IV 95; *Skórzec*, *-rca* 1982 WUN III 235. — Nazwa wieloznaczna. **Skorzec*, od ap. *skorzec* 'szpak; *Sturnus vulgaris* L.' Sstp VIII 247 lub od n. os. *Skory*, z suf. *-ec*. Por. też n. os. *Skorz* SSNO V 94–5. W XVI w. *Dąbrówka-Kobyli Lug* i *Kobyli Lug-Skorc(z)* — to był jeden obiekt, który później uległ podziałowi. O n. *Kobyli Lug*, *Lug* zob. *Dąbrówka-Lug*. Lit.: SHGLiw 24; Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 98; BańMorf 135–6; RospSEMIG 352. UB

Skórzec Nowy zob. **Skórzec** (1)

Skórzec Stary zob. **Skórzec** (1)

Skórzenno zob. **Skorzenno**

Skórzew zob. **Skórzewo** (2)

Skórzew Mały zob. **Skórzewko**

Skórzew Wielki zob. **Skórzewo** (2)

Skórzewa, wś, płoc., gm. Oporów, 10 km na pln.-wsch. od Kutna: *Skorzewa* (1399)XVIII Pacuski 484; *Scorzewo* 1416 SHGRw(ADP perg. 164);

Skorzewo 1453 SHGRw(MK 337, 89); *Skorzewo* 1459 SHGRw(MK 335, 153); *Skorzewa* 1462 KkM 232; *Skurzewa* 1493 Matr II nr 121; *Skorzewa* 1511–23 ŁLB II 485; *Skorzewa* 1579 ŻDz XVI 194; *Skorzewo* 1630 Luraw 66; *Skorzewo*, ze wsi *Skorzewa* 1661 Luraw 208; z *Skorzewą*, Wieś *Skorzewa*, opisał wsi *Skurzewę*, Prowent wsi *Skurzewy*, Z wsi *Skorzewy* 1789 Luraw 211, 212, 213, 254; *Skorzewa* 1792 MpPerRw; *Skorzewo* 1827 Tabella II 176; *Skórzewa* al. *Skórzewo* 1889 SG X 705; *Skórzewa* 1921 Sk I 54; *Skórzewa*, *-wy* 1982 WUN III 235. — Od n. os. *Skorz* RymSEN II 434, z suf. *-ewo*, *-ewa*. Do n. os. por. ap. *skora*, *skóra* Sstp VIII 250. Lit.: Pacuski 354–5. UW/UB

Skórzewka, wś, płoc., gm. Oporów, 11 km na pln.-wsch. od Kutna: *Skorzewka* 1802–03 MpGillyPr; *Skorzewka* vel *Jaworzyńskie hol.* 1839 MpKwat III 3; *Skórzewka* 1889 SG X 705; *Skórzewka* 1921 Sk I 54; *Skórzewka*, *-ki* 1982 WUN III 235. — Od n. wsi *Skórzewa*, leżącej w pobliżu, z deminutywnym suf. *-ka*. Obocznie n. zestawiona *Jaworzyńskie Holendry*, od n. m. *Jaworzyna* (zob.) i terminu osadniczego *holendry* (zob. *Holendry* (1)). UW/UB

Skórzewko, os. nieistniejąca, leżała koło Skórzewa, pozn., gm. Dopiewo: de *Minori Skorzewo* 1400, *Scorzewo Minus* 1401 KZPozn nr 223, 758; *Minor Skorzewo* (1412)1504, *Minor Skorzewo* 1440 SHGPn IV 468; de *Minori Skorzewo* 1504, *Skorzewko* 1508 SHGPn IV 468; *Minor Skorzewo* 1510 NKs 100; *Skorzewko Minus* 1531 SHGPn IV 468; *Skorzowo minus* 1553, *Skorzewo minus* 1563, *Skorzewko minor* 1567, *Skorzewo male* 1576, *Skorzewko* 1577 RPobPozn(ASK I 5); *Skorzewo Minus* 1580 ŻDz XII 35; *Skorzewo minus* 1581 RPobPozn(ASK I 6, 4); *Skorzewo minus* 1622–24, *Skórzewko* 1775 PPozn(Tab 1, 33 i 6, 73v); *Skorzew mały* 1783–84 RejKor 708; *Skorzewko* 1821 Rumpf III 110; *Skorzewo* und *Skorzewko* 1823 Mützell IV 329. — Początkowo n. zestawiona; o członie pierwszym zob. *Skórzewo* (2), człón odróżniający od przym. *mały*, łac. *minor*, też *minus* 'mniejszy'. Postać *Skórzewko* powstała na skutek uniwerbizacji za pomocą suf. *-ko*. Lit.: SHGPn IV 468–9. ZZ/PS

Skórzewko Maior zob. **Skórzewo** (2)

Skórzewo (1), wś, bydg., gm. Szubin, 5,5 km na pln.-wsch. od Szubina: (*Neu-*) *Oporowo*, siehe

Skórzewo

Skorzewo 1822, *Skorzewo* oder *Neu-Opporowo* 1823 Müttzell III 317, IV 329; *Skorzewo* 1839 MpHey(Szubin); *Skorzewo*, [w] *Skorzewie*, wsi do majątności Łabiszyńskiej należącej, powiatu Szubińskiego 1844 AmtBromberg 371; *Skorzewo* 1846 KsP 515; *Skórzewo* 1889 SG X 705; *Grünheim*, wś 1912 Rösener 48; *Skórzewo*, niem. *Grünheim* 1921 Sk X 92, 155; *Skórzewo*, -wa, *skórzewski* 1971 UN 185, 26; gw. *skużewo*, -va, *skużeski*. — Nazwę z suf. -ewo utworzono w wyniku derywacji wstecznej od nazw. *Skórzewskil//Skorzewski* bądź ponowiono ją z n. wsi *Skórzewo* (2), gniazda rodu Skórzewskich. Początkowo oboczna n. zestawiona *Neu Opporowo*, od przym. *neu* 'nowy' i n. m. *Oporowo* (1). W 1904 r. dokonano urzędowej zmiany nazwy wsi na niem. *Grünheim*, co mogło mieć na celu m.in. odróżnienie od położonej 15 km na zach. osady *Skórzewo* (koło wsi Słanawy), por. *Skorzewo* 1839 MpHey(Szubin), *Skorzewo k.* 1846 KsP 517, *Skórzewska karczma* al. *Skórzewo* ... na pld. krańcu lasu Skórzewskiego 1889 SG X 706, *Skorzewo*, karczma 1912 Rösener 56. Doszło do tego tuż po śmierci w 1903 r. Leona Skórzewskiego. Lit.: Rösener, Handbuch für den Kreis Schubin, 1912, 48, 56; Nowicki, Witold hr. Skórzewski — w 100-lecie śmierci, <http://www.muzeumkonstancina.pl> PS

Skórzewo (2), wś, pozn., gm. Dopiewo, 9 km na zach. od Poznania: *Skorew* (1265)XV DO II 395; *Scorewo* 1292 KW II 65; *Skorzewo* (1299) XVII–XVIII KWlp 115; *Scorewo* (1306)XV KW II 251; *Scorzewo* 1388, 1396 RWlp I nr 229, 302; *Scorzewo* 1397 Lek I nr 2340; de *Scorszewo* 1398 Lek II nr 2205; *Skorzevo* 1399, de *Magno Scorzewo* 1400 RWlp I nr 401, 452; *Scorewo* 1402 KzPozn nr 919; de *Maiori Scorzewo* 1440, *Maior Skorzewo* 1458, *Magna Skorzewo* 1470, *Maius Skorzewo* 1501, *Szkorzewo* 1510, *Skorzeuo* 1531 SHGPn IV 469; *Skorzewo maius* 1553, *Skorzewo* 1563, *Skorzewko maior* 1567 RPobPozn(ASK I 5); *Wielgie Skorzewo* 1570 SHGPn IV 469; *Skorzewo* 1576, 1577 RPobPozn(ASK I 5); *Skorzewo* 1580 ŻDz XII 35; *Skorzewo* 1581, 1583 RPobPozn(ASK I 6, 4); *Skorzewo maius* 1622–24, *Skórzewo* 1789 PPozn 275, 276; *Skorzew wielki* 1783–84 RejKor 708; *Skorzewo* 1802–03 MpGillyPr; *Skórzewo* 1889 SG X 705; *Skórzewo*, -wa, *skórzewski* 1966 UN 93, 25. — Od n. os. *Skorz*, z suf. -ewo;

efemerycznie postać z suf. -ew, a także w formie deminutywnej, w wyniku wyrównania do n. wsi *Skórzewko* (zob.); dla odróżnienia od n. tej wsi okresowo używano n. zestawionej z członami od przym. pol. *wielki*, łac. *magnus*, *maius*. Lit.: SHGPn IV 469–85; PPozn 275–6. ZZ/PS

Skórzewo zob. **Skorzewo** (1), **Skórzewa**

Skórzewo Małe zob. **Skórzewko**

Skórznica zob. **Skórznice**

Skórznice, wś, ciech., gm. Winnica, 11 km na zach. od Pułtusk: *Scornici* 1240 KMaz I 343; ville episcopalis dicte *Scornicze* 1431 Mkm II nr 293; *Skorznicza*, *Skorznicze* (1446)1523 SHGMz (Z 20, 737v–739v); *Skornicza* 1449 Pułt 314; *Skorznicze* 1451 SHGMz(Ep. 5, 51v); *Skornycza* 1476, *Skornycze* 1486 SHGMz(Ep. 13, 31 i 10, 480); *Skornycze* 1530 Pułt 381; *Skornycze* 1576 ŻDz XVI 316; *Skorznicze* 1783 MpPerMz; *Skorznicze* 1827 Tabella II 176; *Skorznicze* 1889 SG X 707–8; *Skórznicze* 1921 Sk I 139; *Skórznicze*, -nic 1982 WUN III 235. — Nazwa niejednoznaczna; patronimiczna, od n. os. *Skor(z)nia* SSNO V 97, z suf. -icy, -ice, lub służebna, od ap. *skórnik* 'garbarz, handlujący skórą' SW VI 171, w l. mn. W XV w. równolegle występowała także forma *Skórznicza*, z wymianą suf. na -ica. Lit.: ZMaz 335; Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 58. UB

Skórzno, wś, włoc., gm. Szpetal Górny, 6 km na pln.-wsch. od Włocławka: *Scorzyno* 1321 CdP II 232; *Skorzino* 1418 Koch 547; *Skorzino* 1582 Vlad XIX 69; *Skorzyno* 1598 Vlad XXI 212; *Skorzno* 1783–84 RejKor 838; *Skurzno* 1789 Borucki 53; *Skurzyn* 1802–03 MpGillyPr; *Skurzno* 1827 Tabella II 178; *Skurzyn* 1839 MpKwat II 2; *Skórzno* 1889 SG X 708; *Skórzno* 1921 Sk I 66; *Skórzno*, -na 1982 WUN III 235. — Dawniej *Skorzyno*, od n. os. *Skora* SSNO V 94, z suf. -ino, wtórnice *Skórzno*, w wyniku zaniku samogłoski sufiksalfnej. Lit.: Koz VII 110; Borek, -bn- 283; BańMorf 140. KZ/KW

Skórzów zob. **Skorzów**

Skórzyn, wś, ziel., gm. Maszewo, 8 km na pln.-zach. od Krosna Odrzańskiego: in villis ... *Scorin* 1308 KW II 260; *Skuren* 1564 CdSil XXIV 26; *Skiere* 1767–87 MpSchmettau; *Scyren* 1773 MpGüss; *Scyren* 1807 MpNeumark V; *Skyren* oder *Sckyren* 1809 Bratring III 320; *Skyren* 1835 MpRey nr 93; *Skórzyn* al. *Skorzyn*, niem. *Skyren*

1889 SG X 708; *Skyren* 1896, *Teichwalde* (Mark) 1938 MpMbl(3856); *Teichwalde* (Mark) — *Skórzyn*, -na, *skórzynski* 1947 MPol XXV nr 111; *Skórzyn*, -na 1982 WUN III 235. — Pierwotnie n. **Skorzyn*//*Skórzyn*, od n. os. *Skora*, z suf. -in. Nazwę zmieniono jako *Skyren*. Nazwę niem. *Teichwalde* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skórzyn*. Lit.: Kozierowski, SIOcc VIII 279. PS

Skórzyno, wś, słup., gm. Główny, 18,5 km na pld.-zach. od Łeby: *Zurzino* 1281, *Scureno* 1282 PU II 466, 477; villas ... *Swarunny* (!) 1315 PU VI 427; *Scharin* 1523, *Schurin* XVI, *Schorin* 1560, *Scharin* 1568 RzDuma I 136; *Scherin* 1618 MpLub; *Schorrin* 1789 MpGillyPom; *Skorzyno*, niem. *Schorin* 1889 SG X 708; *Schorin* — *Skórzyno* 1948 MPol XXV nr 14; *Skórzyno*, -na 1982 WUN III 235. — Od n. os. *Skora*, z suf. -in(o). Nazwa zmieniona jako *Schorin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Skórzyno*. Lit.: RzDuma I 136; TrautmElb I 94. BCz

Skötschen zob. **Skoczce**

Skrajne, wś, piotr., gm. Drużbice, 11,5 na pld.-wsch. od Zelowa: *Skrajnie*, kol. 1877 Zin II 152; *Skrajnia* al. *Skrajne* 1889 SG X 715; *Skrajnie*, wś 1901 Przew II 163; *Skrajne* 1921 Sk II 79; *Skrajne*, -nego, *skrajneński* 1972 UN 39, 34. — Od *skrajny*, *skrajni* 'na skraju będący, brzeżny, krańcowy, końcowy' SW VI 173, z wahaniem rodzaju gramatycznego. PD/KW

Skrajne zob. **Skrajnia**

Skrajnia, wś, kal., gm. Blizanów, 8 km na pld.-zach. od Stawiszyna: Fol. *Skrajnia* 1839 MpKwat I 3; *Skrajna* 1849 Małyszko 199; *Скрайна*, folw. 1881 SpisKal 544; *Skrajnia* al. *Skrajne*, folw. 1889 SG X 715; *Skrajnia Rychnowska* 1912 Graeve II 126; *Skrajnia Rychnów* 1914 KdwR(Kalisz); *Skrajnia* 1921 Sk II 18; *Skrajnia*, kol. 1933 SkBy 1553; *Skrajnia Rychnowska* 1936 Mp-100(41-26); *Skrajnia* 1952 UW 68; *Skrajnia Rychnowska* 1962 Mp-25(Kalisz); *Skrajnia*, wś 1967 SM 1038; *Skrajnia*, -ni, *skrajnieński* 1971 UN 80, 22; *Skrajnia (Skrajnia Rychnowska)* 1992 Mp-50 (M-34-1-A); gw. *skrajno*, -ni. — Od n. lasu *Skrajna*, por. Jeft Bor, który się zowie *Skrajna*, y ten zaczyna się od granicy wsi Wielkiego Piatku a ciągnie się ku wsi Rychnowa 1789 MKl(ASK 108, 39). Nazwa lasu od *skrajny*, *skrajni*. Odnotowana

też postać *Skrajne*. W XX w. n. z dodatkowym członem od n. m. *Rychnów* (2), dla odróżnienia od n. wsi *Skrajnia Blizanowska* (zob.). Lit.: Małyszko, Z dziejów Jastrzębnik i okolicznych wsi, 2013, 199–203. ZZ/PS

Skrajnia zob. **Skrajne**, **Skrajnia Blizanowska**, **Wrzeszczewice**

Skrajnia Blizanowska, wś, kal., gm. Blizanów, 5 km na pld.-zach. od Stawiszyna: Kar. *Skrajnia* 1839 MpKwat I 3; *Skrajnia*, pustk. 1877 Zin II 152; *Скрайна*, os. 1881 SpisKal 544; *Skrajnia*, os. 1889 SG X 715; Krug *Skrshinka* (!) ok. 1893 KDR nr 351; *Skrajnia Blizanowska* 1912 Graeve II 126; *Skrajnia Blizanów* 1914 KdwR(Kalisz); *Skrajnia Blizanowska*, kol. 1921 Sk II 12; *Skrajnia Blizanowska*, wś 1967 SM 1038; *Skrajnia Blizanowska*, -nii -kiej, *skrajnieński* 1971 UN 80, 7; gw. *skrajno blizanosko*, -ni -ki. — Od n. lasu *Skrajnia*; od XX w. z dodatkowym członem od n. m. *Blizanów*, dla odróżnienia od n. wsi *Skrajnia* (zob.). Na niem. mapie z ok. 1893 r. błędna postać *Skrzynka*. ZZ/PS

Skrajnia Niwa zob. **Skrajniwa**

Skrajnia Rychnowska zob. **Skrajnia**

Skrajnica, wś, częst., gm. Olsztyn, 11 km na pld.-wsch. od Częstochowy: Wójtostwo *Skrajnica* nazwane w Olsztynie 1765 Lukrak 287; mimo *Skrajnice*, do *Skrajnicy*, Wójtostwo *Skrajnica* 1789 Lukrak 354, 370, 372; *Skrajnica* 1789 SHGKrMat 279; *Skrajnica* 1827 Tabella II 176; Fol. *Skrajnica* 1839 MpKwat II 7; *Skrajnica*, folw. 1877 Zin II 152; *Skrajnica* i *Skrajnica Wójtostwo*, kol. i folw. 1889 SG X 715; *Skrajnica*, wś i folw. 1902 Przew II 163; *Skrajnica* 1933 SkBy 1553; *Skrajnica*, -cy 1982 WUN III 235; gw. *skrajnica*, -cy, *skrajnicki*. — Od *skrajny*, *skrajni*, z suf. -ica, na określenie miejscowości położonej na skraju lasu. Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *wójtostwo*. Lit.: RKrak 154. IN

Skrajnie zob. **Skrajne**

Skrajniwa, wś, częst., gm. Lelów, 7,5 km na pld.-zach. od Koniecpola: Karczma *Nowa Skrajnica* 1787 MpPerKr; *Skrajniwa* 1788–92 SHGKrMat 280; *Skrajniwice* (!) Kr. 1802–03 MpGillyPr; *Skrajnia Niwa* 1839 MpKwat III 7; *Skrajniwa* 1877 Zin II 152; *Skrajniwa*, folw. 1889 SG X 715; *Skrajniwa*, folw. 1902 Przew II 163; *Skrajniwa*, wś 1933 SkBy 1553; *Skraj-*

Skrbensky

niwa 1964 Mp-25(Włoszczowa); *Skrajniwa*, -wy, *skrajniwski* 1970 UN 35, 54. — Pierwotnie karczma o nazwie *Nowa Skrajnica*; człón pierwszy od przym. *nowy*, człón drugi być może ponowiony z n. leżącej niedaleko wsi *Skrajnica*, zob. wyżej. Oboczna nazwa *Skrajniwa*, skrócenie pierwotnego *Skrajnia Niwa*, nawiązuje do położenia wsi na skraju lasu. IN

Skrbensky zob. Skrzeńsko

Skrzeńsko, wś, kat., gm. Godów, 6 km na pld.-zach. od Jastrzębia-Zdroju: *Skrbenski* 1783 Z II 133; Col. *Skrbensky* 1830 MpRey nr 191; *Skrbensky*, *Groß*-u. *Klein*- 1845 K 640; *Skrbenski* 1900 Myc 46; *Skrzeńsko* (*Skrbenski*) 1922 Dziennik Ustaw Śląskich nr 13, poz. 43; *Skrzeńsko*, -ka 1982 WUN III 235. — Miejscowość powstała w 1775 r. Nazwa *Skrbenski*, *Skrbensky* od czes. nazw. założyciela Maksymiliana von *Skrbenský*; wtórnie *Skrzeńsko* w wyniku derywacji paradygmatycznej. W nazwie zachowane czes. cechy fonetyczne (sonantyczne *-r-*, któremu odpowiadałoby pol. *-ar-*). Lit.: SNGŚI XII 113; BorGŚI 144. PS

Skroblaki zob. Skroblaki

Skrejnia zob. Wrzeszczewice

Skretlog zob. Trzebieluch

Skrischau zob. Skrzyszów (1)

Skrobacz, cz. Pełczyna, pozn., gm. Śrem: mol. *Skrobacz* 1510 NKs 105; *Skrobacz M.* 1802–03 MpGillyPr; *Skrobacz*, os. młyńska 1889 SG X 716; *Skrobacz*, niem. *Skrobaczmühle*, os. młyńska 1921 Sk X 99, 156; *Skrobacz*, -cza 1982 WUN III 235. — Pierwotnie n. młyń, od stp. ap. *skrobacz* ‘młyn na małej wodzie’ Sstp VIII 253 (por. też Kolberg, *Dziela wszystkie*, V, s. 141). Lit.: SHGPn IV 487; PPozn 276. ZZ/PS

Skrobaczów, wś, kiel., gm. Stopnica, 13,5 km na wsch. od Buska-Zdroju: *Skrobaczow* 1396 Sand nr 19; *Skrobaczow* 1415 Sand nr 1822; de *Screbachow* (!) 1418 MUKr I 96; *Skrobaczow* (1421) ZDM II 6; *Skrobaczow* 1470–80 DB II 442; *Skrobaczow* 1508 ŻDz XV 486; *Szkrobaczow* 1510 Matr IV/1, nr 1001; *Skrobaczow* 1579 ŻDz XIV 223; *Skrobaczow* 1783–84 RejKor 312; *Skrobaczow* 1787 Spis 372; *Skrobaczów* 1827 Tabella II 176; *Skrobaczów* 1889 SG X 716; *Skrobaczów*, -czowa, *skrobaczowski* 1966 UN 19, 73; gw. *skrobacuf*, -ova, *skrobacki*. — Od n. os. *Skro-*

bacz RymSEN II 437, z suf. *-ów*. Lit.: KSand 181; KopKiel 200; Nieckula, *-ov*- 188. IN

Skrobaczów zob. Ostrówek-Skrobaczów

Skrobino zob. Krubin (1)

Skrobiszewo zob. Strobiszki

Skrobiszki zob. Strobiszki

Skroblaki, wś, biał., gm. Gródek, 16 km na pln.-wsch. od Michałowa: Woytowstwo *Skrebliaczkie*, Siolo *Skrebliaki*, siola *Skrebliakow* 1558 PKGE I 12, 19; *Skrzeblaki* (!) 1578, *Skroblaki* 1650, *Skroblaki* 1708 KondBał 68; *Skroblaki* 1784 DekGr 113; *Skroblaki* 1889 SG X 716; *Skroblaki* 1921 Sk V 33; *Skroblaki*, -ków 1982 WUN III 235; gw. *skrabłaki*, -oŭ, *skrabłacki*. — Od n. os. **Skreblak*, **Skroblak* (: lit. n. os. **Skroblakas* > *Skróblas* KondBał 68, te od lit. *skrōblas* ‘grab’), w l. mn., por. *Jakub Skrablenio* w Siekierkach, w pow. białostockim 1573 Wiśn-Roz 125. Postaci gw. z białoruskim akaniem. Lit.: Kond 183; KondBał 68. EB/IN

Skrobocin, wś, ciech., gm. Sońsk, 14,5 km na pld.-wsch. od Ciechanowa: *Scrobodzino* (1419)1456 SHGMz(MK 3, 14v); de *Scrobodzino* 1426 MkM I nr 274; *Scrobodzino* 1434–36 Zakr II nr 171; *Scrobodzino* (1463)1472 SHGMz(MK 6, 13); *Skrobodzino* 1474 SHGMz(MK 6, 58v); *Skroboszyno* (!) (1509) SHGMz(Ep. 149, 121v); *Skrobodzino* 1515 SHGMz(PT 1, 235v); *Skrobocin* 1567 ŻDz XVI 326; *Skraboczyn* 1808 MpTex XI; *Skrobocin* 1827 Tabella II 176; *Skrobocin* 1889 SG X 716–7; *Skrobocin*, folw. 1921 Sk I 25; *Skrobocin*, -na, *skrobociński* 1971 UN 123, 10. — Dawniej *Skrobodzino*, od n. os. **Skroboda* (: *skrobać*), z suf. *-ino*. Forma *Skrobocin* z nawiązaniem do n. os. *Skrobot* SSNO V 99 i zmianą rodzaju na męski. Lit.: ZMaz 336. UB

Skrobodzino zob. Skrobocin

Skrobonosza zob. Krobonosza

Skrobotowo (1), wś zaginiona, leżała koło Wejherowa, gdań.: *Scredauo* (!) 1253 Perl 132; *Scrobotouo* 1277, *Scrobotow* (1283), *Scrobotowo* (1290) Perl 244, 331, 416. — Pierwszy zapis izolowany. *Skrobotowo* od n. os. *Skrobot* SSNO V 99 (: *skrobać*), z suf. *-owo*, *-ów*. Według J. Tredera wieś włączono do pobliskiego Witomina. Lit.: SG X 717; Treder, PMT XIV 87. WK/BCz

Skrobotowo (2), os., dawniej wś, szczec., gm. Karnice, 12,5 km na zach. od Trzebiatowa: *Scrub-*

betow 1467 TrautmElb I 156; *Scrubtow* 1618 MpLub; *Schrubto* 1628 LorSNH 107; *Schruputow* 1789 MpGillyPom; *Schruputow* 1834 MpUMbl 601; *Schruputow* — *Skrobotowo* 1948 MPol XXV nr 14; *Skrobotowo*, -wa 1982 WUN III 235. — Nazwa zniemczona jako *Schruputow* (z niem. oscylacją *o* : *u* w sąsiedztwie *r*). Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Skrobotowo*. Lit.: RzDuma II 51–2. BCz

Skrobów, wś, lub., gm. Lubartów, 4 km na pñ.-zach. od Lubartowa: *Skrobow wolia* 1563 RPobLu 484v; *Skrobow* 1676 ŹDz XV 22a; *Skrobow* 1787 Spis 434; *Skrobów* 1827 Tabella II 176; *Skrobów* 1889 SG X 717; *Skrobów*, -bowa, *skrobowski* 1969 UN 113, 9. — Początkowo n. zastawiona *Skrobów Wola*, od ap. *wola* i n. os. *Skroba*, *Skrob* (: *skrobać* 'zdrapywać'; drapać') RymSEN II 437, z suf. -ów. Wtórnie elipsa członu *Wola*. Lit.: KosLu 72. IN

Skrobów Wola zob. **Skrobów**

Skrobuszynki, os. zaginiona, leżała w pobliżu Śmigła, leszcz., gm. Śmigiel: *Skrobuszinky* 1555 Koz III 204; *Skrobuszynki* 1555 SHGPn IV 487. — Od n. m. *Skrobuszyny* (zob.), z suf. -ki. PS

Skrobuszyny, os. zaginiona, leżała w pobliżu Śmigła, leszcz., gm. Śmigiel: *Skrobuszyny* 1555, po *Skrobuszynska* droge, od *Skrobuszynski* drogi 1570 SHGPn IV 487. — Od n. os. **Skrobusz(a)*, por. n. os. *Skrobak*, *Skrobania*, *Skrobot*, *Skrobat*, z pluralnym suf. -iny > -yny. Lit.: SHGPn IV 487; PPozn 276. ZZ/PS

Skrockie zob. **Skrodzkie** (1)

Skroczyño zob. **Sroczyń**

Skroda zob. **Ruda-Skroda**, **Rudka-Skroda**, **Skroda** (1, 2, 3)

Skroda Mała, wś, łomż., gm. Stawiski, 6,5 km na pñ.-zach. od Stawisk: *Skroda Parva Dobki* 1578 ŹDz XVI 374; *Skrody Dobki parva* 1612 HMil 3; *Skroda m.* 1783 MpPerMz; *Skroda mała* 1827 Tabella II 176; *Skroda Mała* 1889 SG X 717; *Skroda Mała*, -dy -lej 1982 WUN III 236. — W XVI w. *Skroda Mała-Dobki*; wieś leży nad rz. Skrodą, w pobliżu Skrody Wielkiej (zob.). Człon *Dobki* od n. os. *Dobek* SSNO I 477, w l. mn. Lit.: ZMaz 336. UB

Skroda-Ruda zob. **Ruda-Skroda**

Skroda Wielka, wś, łomż., gm. Grabowo, 7 km na pñ.-zach. od Stawisk: Dux dedit Johanni et Nicolao de *Scroda* ... in sumitate fluvii Scro-

da (1424)1456 SHGMz(MK 3, 28); *Skroda*, de *Scroda* 1430 MkM II nr 626; bonis *Skroda* 1432 HMil 174; de *Skrody* 1510 SHGMz(PT 1, 62); *Skrozda* 1538 AS II 290; *Skroda Magna* 1578 ŹDz XVI 374; *Skroda w.* 1783 MpPerMz; *Skroda wielka* 1827 Tabella II 176; *Skroda Wielka* 1889 SG X 717; *Skroda Wielka*, -dy -kiej 1982 WUN III 236. — Od n. rz. *Skroda*, która bywa zaliczana do bałtyckich. Jak stwierdza jednak Z. Babik, analogiczne nazwy własne występują w językach słowiańskich, por. psł. **skorda* 'bruzda > zagłębienie > wyżłobiona dolina, głęboka dolina', **skorditi* 'bronować, robić bruzdy', stp. *skrodzić*//*skrudzić* 'bronować', gw. *skroda* 'coś wielkiego' SGPrei (kartoteka), ukr. *skoroda* 'osoka', brus. *skaradá* 'kiełkujące trawy lub zboże'. Od XVI w. n. m. z członem *Wielka*, opozycyjnym w stosunku do n. *Skroda Mała* (zob. wyżej). Lit.: BrodzŁomż 65; ZMaz 336; Babik 557. UB

Skrody, os. zaginiona, leżała koło Gurowa, pozn., gm. Niechanowo: hereditate dicta *Scrodi* 1397 Lek II nr 1053; Koscielne Gurowo et *Skrody* deserta 1447(?) Koz I 283; *Skrodi* des. 1533 Koz I 383; des. *Szkrody* (1564)1767 Koz III 725; *Skrody* des. 1594 Koz I 283; *Skrody* pus. 1614 TekiDw 20(nr. 222). — Od n. os. *Skroda* RymSEN II 438, w formie pluralnej. ZZ/PS

Skrody zob. **Szczepkowo** (1)

Skrodzken zob. **Skrodzkie** (2)

Skrodzkie (1), wś, łomż., gm. Rajgród, 6,5 km na pñ.-zach. od Rajgrodu: *Skrocckie* 1577 SHGPd (ASK I 47, f. 288); *Skrocckie* 1580, *Skrocckie* 1591 ŹDz XVII/1, 114, 157; *Skrodzkie* XVI WiśnAug 82; *Skrockie* 1744 SDV 145; *Skrodzie* (!) 1784 DekAug 214; *Skrodzie* (!) 1795 MpPerPd; *Skrodzkie* 1827 Tabella II 176; *Skrodzkie* 1889 SG X 718; *Skrodzkie* 1921 Sk V 90; *Skrodzkie*, -go (!), *skrodzki* 1973 UN 155, 7; gw. *skrocke*, do *skrockęx*. — Od n. os. *Skrocki*, *Skrodzki* (ta od n. m. *Skroda* (Wielka)), w formie pluralnej, por. Jan *Skroccki* w tej wsi 1580 ŹDz XVII/1, 114. Lit.: WiśnAug 82; GórnRPd 49. EB/IN

Skrodzkie (2), wś notowana do 1967 r., suwal., gr. Różyńsk Wielki, 11 km na pñ.-wsch. od Białej Piskiej: *Bogusch* 1449 BiałKol 33; [*Skrodzkie*] 1472 KełL 435; *Vidusse* (!) 1480, *Karpin* XVII BiałKol 33, 71; *Skrotzken*, wś 1785 Goldb III 197; *Skrotzken* 1796–1802 MpSchröt XVIII;

Skrojty

Skrockin 1839 MpKwat V 1; *Skrotzken, Skrodzkie*, do *Skrodzkiech*, wś ok. 1859 SzczesTeka 97; *Skrotzken* — *Skrodzkie* 1879 Kętn 151; *Skrodzkie* 1889 SG X 718; *Skrodzkie* — *Jagdhof* 1938, *Skrotzken* 1941 Choj 128; *Jagdhof* — *Skrodzkie, -ich, skrodzki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skrodzkie, -ego* — *Jagdhof (Skrodzken)*, wś 1951 Rosp 294; *Skrodzkie* 1967 SM 1039; gw. *skrocke*, do *skrockyx* NitschPis III 296, też *skrocken*. — Według G. Białuńskiego n. wsi w ciągu dziejów zmieniała się; pierwotna n. *Bogusz(e)* od im. jednego z odbiorców nadania — *Bogusza*; później notowana n. *Vidusse* (może bałt. **Wid-už*, por. lit. n. w. *Vid-upė, Vid-upis*, przym. *vidūs* 'środkowy, średni', tu z suf. *-už*, lub zniekształcone *Bogusze*); przejściowo też *Karpin*, n. ponowiona z n. pobliskiej wsi. Ostatecznie utrwaliła się n. *Skrodzkie*, która prawdopodobnie ma związek z n. os., por. Stanislaum ... *Skrodzki* de Skroda 1630, Albertus *Skrodzki* ... in Skrody Magna 1694 HalBiał II 66–7 (w zapisach wahanie formy dopełniacza). Nazwa niemczona jako *Skrotzken*; władze hitlerowskie wprowadziły urzędowo n. *Jagdhof*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Skrodzkie*. Śladem po wsi jest uroczysko nad Jez. Skrodzkim. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 174; Biał-Kol 33, przyp. 89, 46–7, przyp. 202, 71. RP

Skrojty, os. notowana do 1967 r., dawniej wś?, olszt., gr. Chruściel, ok. 15 km na płd. od Braniewa: notum facimus ... Quod nos Prutheno Schroyte dicto, hos duos campos, qui Coyk et Scrope, wlgariter nominantur ... et in pratis hoc nos eidem Schroyte ..., nadpisy na dok.: Privilegium Prutheni *Schroyte*, Darethen cum loheide necnon *Schroyte* (1284) MWrm I 113, przyp. 1, 114; *Schroyte* 1284 Ger 163; *Schroythe* 1410 Braniewo 237; *Schreite* Abb. zu Kl. Tromp 1844/46 Gause 105; *Schreit* ok. 1893 KDR nr 73; *Schreite, Schroyte, Coyk* — *Kajk*, os. 1946 Ley I 14; *Schreite* — *Skrojty, -ów, skrojcki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Skrojty, -ów* — *Schreite*, os. 1951 Rosp 294; *Skrojty* 1967 SM 1039. — Nazwa utrwala im. Prusa *Schroyte*, por. pierwszy zapis. Dobra pozostawały przez wieki puste; n. pojawia się znowu w XIX w. na określenie wybudowania powstałego przy kol. Trąbki. Por. też objaśnienie n. z terenu Sambii *Schreitlacken* (< **Sereit-lauk-* lub raczej **Skrit-// *Skreit-// *Skrait-lauk-*, por. lit. *skriēti* 'kręcić się,

obracać w koło, lecieć, prędko iść', łot. *skriet* 'biec, lecieć', lit. *skreītas, skraitas* 'odgięta poła' SESmocz 567 i **lauks* 'pole, jednostka osadnicza' Błażienė 145. Nazwę niemczono jako *Schroythe, Schreite* (z wyrównaniem do *schreiten* 'kroczyć'). Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Skrojty*. Lit.: Braniewo. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 237; Röhrich, ZGAE XII 654; Gause 105. RP

Skromca zob. Skromnica

Skromnica, wś, łódz., gm. Ozorków, 5,5 km na płd.-zach. od Łęczycy: *Scramnicza, Skromnicza, Scromnycza* 1414 SHGŁęcz II 236; *Szompnicza* (!) 1458, *Skromnicza* 1467 AKPr V 542–3, 545; *Skromnycza* 1511/12 VisitGn 213; *Skromnycza, Skromcza* 1511–23 ŁLB II 359, 361; *Skromnicza* 1576 ŻDz XIII 53; *Skromnica* 1783–84 RejKor 92; *Skromnice* 1793 MpPerŁęcz; *Skromnica* 1827 Tabella II 176; *Skromnica*, kol. 1889 SG X 718; *Skromnica* 1921 Sk II 58; *Skromnica, -cy, skromnicki* 1972 UN 43, 37; gw. *skrumnica, -cy, skrumnicki*. — Od przym. *skromny*, z suf. *-ica*, efemerycznie też w l. mn. Nazwa zapewne nawiązuje do pierwotnego znaczenia przym. **skromьnъ* : **kromъ, *kroma* 'coś odciętego, skraj, krawędź, brzeg' SEBor 554 w odniesieniu do cech topograficznych. W formie *Skromca* uproszczenie grupy spółgłoskowej (*mn > m*) oraz zanik samogłoski sufiksalnej. Lit.: SHGŁęcz II 236; Rzetelska, *-ica* 53. PD/KW

Skromnice zob. Skromnica

Skromowice, cz. Woli Skromowskiej, dawniej wś, lub., gm. Firlej: *Scromowicze* 1409 ZLub nr 147; *Skromowicze* 1409, *Scromow* 1415 SHGLu III 213; *Skromowice* (1430) ZDM II 128; *Skromowicze* 1470–80 DB I 630; *Skromowycze* 1496 LKP 119; *Scromowicze* 1505 Matr III nr 1974; *Skromowycze* 1529 LR 424; *Scromowicze* 1531 ŻDz XIV 349; *Skromowicze Joannis, Skromowicze Stanisłai, Skromowicze Nicolai, Skromowicze (Leonardi), Skromowicze* 1565 Lulu 36–7; *Skromowice* 1783–84 RejKor 315; *Skromowice*, wś i folw. 1889 SG X 718; *Skromowice*, kol. 1933 SkBy 1553; *Skromowice, -wic* 1969 UN 113, 7. — Od n. os. *Skrom* (: *skrom* 'tłuszcz, zwłaszcza zajęczy, dawniej środek leczniczy', *skromić* 'poskromić, wstrzymać') RymSEN II 438, z suf. *-owice*. W XV w. też wariant z suf. *-ów*. Dodatkowe człony w nazwach zestawionych od łac. po-

stacji imion *Jan, Stanisław, Mikołaj* oraz *Leonard*, na określenie działów wsi. Lit.: SHGLu III 213–4, IV 131; KosLu 72. IN/PS

Skromowska Wola zob. **Wola Skromowska**

Skromów zob. **Skromowice**

Skronie, wś, kosz., gm. Gościno, 11 km na płn.-zach. od Karlina: villas ... *Kruna* (1260)1330–43 PU VI 341; *Crune* 1276 PU II 320; villa *Crüne* (1306) PU IV 219; de villa *Crüne* (1322)1425 PU VI 144; *Crüne* 1374 RzDuma I 185; *die Grönesche*, Feldmark 1554 PomKirch II 367; *Crine* 1618 MpLub; *Krühne* 1789 MpGilly-Pom; *Krühne* 1836 MpUMbl 605; *Krühne* — *Skronie*, *-nia*, *skroński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skronie*, *-nia* 1982 WUN III 236. — Nazwa niejasna, może od psł. **kryn-* ‘naczynie’ (por. też *krynica*) z końcówką fleksyjną w funkcji formantu, zmieniona jako *Crune*, *Krühne*. W pobliżu płynie Parsęta. Postać *Skronie* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 184–5; UdolphStell 367–74; Schuster-Śewc, *Studia Etymologica Cracoviensia* 9, 123. BCz

Skroniew zob. **Skroniów**

Skronin zob. **Skronina**

Skronina, wś, piotr., gm. Białaczów, 10 km na płn. od Końskich: *Skronyna* 1470–80 DB I 366; *Skronyna* 1508 ŻDz XV 480; *Skronyna* 1511–23 ŁLB I 708; *Skronin* 1577 ŻDz XIV 285; *Skronina* 1783–84 RejKor 221; *Skronina* 1827 Tabella II 177; *Skronina* 1889 SG X 718; *Skronina*, *-ny*, *skroński* 1969 UN 28, 55; gw. *skruńina*, *-ny*, *skruńiński*. — Od n. os. **Skronia* lub *Skroń* SSNO V 100 (: *skroń*), z suf. *-ina*, w XVI w. też *-in*. Niewykluczone jednak pochodzenie od ap. *skroń* w znaczeniu topograficznym (zob. niżej *Skrońsko*). Lit.: KSand 181; Nieckula, *-ov-* 308. IN

Skroniów, wś, kiel., gm. Jędrzejów, 3 km na płd.-zach. od Jędrzejowa: *Skroniow* (1174–76) XVII, *Scronow* (1210)XVII KMłp II 9, 21; in *Skroniow* villa sic wilgariter dicta (1355)XVII KMłp I 285; in *paruo Skroniow* heredes de *Skroniow* ... in *paruo Skroniow* (1363)XVII, in *Skroniow* (1364) XVII, (1374)XVII KMłp I 317, 319, 323, 382; de *Scronow* 1374, *Szronow* 1382 Krak nr 6, 1704; de *Cronow* 1413 PNZK nr 3128; *Cronow* (1428) ZDM II 91; de *Scronow* 1449 Hel II nr 3372; *Szkronyow*, *Skronyow*, *Skrzonyow* 1470–80 DB II 71, III 370, 375; *Scronow* 1490 ŻDz XV 439;

Skroniow 1564 Lukrak II 79; *Skroniow* 1581 ŻDz XIV 87; *Skroniow* 1783–84 RejKor 225; *Skroniew* 1790 SHGKrMat 280; *Skroniów* 1889 SG X 718–9; *Skroniów*, *-niowa*, *skroniowski* 1966 UN 21, 53. — Od n. os. *Skroń*, z suf. *-ów*, w XVIII w. też *-ew*, choć niewykluczone pochodzenie nazwy od ap. *skroń* w znaczeniu topograficznym (zob. *Skrońsko*); wieś leży nad Jasionką. W XIV w. n. z łac. członem odróżniającym od przym. *parvus* ‘mały’, odnosząca się zapewne do cz. Skroniowa, por. *Mały Skroniów*, cz. wsi 1966 UN 21, 53; *Mały Skroniów*, przys. 1981 WUN II 402 (mógł to być samodzielny obiekt). W XV w. odnotowano formę *Kroniów*, z pominięciem nagłosowego *S-*, odczytanego jako przyimek. Lit.: RKrak 155; KopKiel 200; Nieckula, *-ov-* 188. IN

Skroniów zob. **Książę-Skroniów**

Skronskau zob. **Skrońsko**

Skrońsko, wś, częst., gm. Gorzów Śląski, 6 km na płd.-wsch. od Gorzowa Śląskiego: nobilis Budconis de *Scronsko* 1408 KW V 124; Johann Heinrich Skronsky ... auf *Skronska* 1700 CdSil XXXIII 58; *Skronskau* 1702 Skronskische Genealogia 2; *Skronskau* 1736 MpWielOppol; *Skronskau* 1783 Z II 193; *Skronskau*, *Skronsków* 1845 K 640; *Skronskau* (*Skrońsko*) 1933 Mp-100(45-27); *Skrońsko* (*Skronskau*) — *Buchental* 1939 Prus 66; *Buchental* — *Skrońsko*, *-a*, *skroński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Skrońsko*, *-ka* 1982 WUN III 236. — Od n. os. *Skroń* lub ap. *skroń* (por. słoweń. *skranj* ‘ściana lub skała, spod której bije woda’ Pleteršnik, *Slovensko-nemški slovar* II 496), z suf. *-sko*. Nazwę zmieniono jako *Skronskau*. Ze wsi *Skrońsko* wywodzi się ród von *Skronsky*. Nazwę niem. *Buchental* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skrońsko*. Lit.: SNGŚl XII 113; BorGŚl 145; [Skronski], *Skronskische Genealogia*, z immerwährendem Ehren-Gedächtnüss des ... Geschlechts derer von Skronsky aufgesetzt..., 1702, 2–3. PS

Skrotzken zob. **Skrodzkie** (2)

Skruda (1), wś, siedl., gm. Mrozy, 7 km na płd.-wsch. od Kałuszyna: *Skroda* 1547 SHGLiw 198; *Szkroda* 1563 ŻDz XVI 416; *Skruda* 1783 MpPerMz; *Skruda* 1827 Tabella II 177; *Skruda* właściwie *Skroda* 1889 SG X 719; *Skruda* 1921 Sk I 82; *Skruda* 1952 UW 16; *Skruda*, *-dy* 1982

Skruda

WUN III 236. — Pierwotnie może n. ter. ponowiona na n. wsi, od ap. *skroda, skruda (< psł. *skorda 'bruzda > zagłębienie > wyżłobiona dolina, głęboka dolina'); zob. też *Skroda Wielka*. Lit.: SHGLiw 198; Babik 557. UB

Skruda (2), wś, siedl., gm. Trojanów, 9 km na płn.-zach. od Ryk: *Skruda* 1564–65 Lusand 270; *Kroda* (!) 1569 ŻDz XIV 339; [*Skroda*] XVI AtSd 156; *Skruda* 1660–64 Lusand II 164; *Skruda* 1783–84 RejKor 361; *Skruda* 1787 Spis 422; *Skruda* 1827 Tabella I 177; *Skruda* 1889 SG X 719; *Skruda*, -dy, *skrudziński* 1972 UN 142, 28. Lit.: KStęż 94; KosLu 72. IN

Skruda (3), os., włączona do Halinowa, dawniej wś, warsz., gm. Halinów: de cruda radice pro nova villa *Studzyanky* 1527 AKPr VI nr 57; *Studzianki* 1529 SHGWarsz 274; *Skroda* 1558 Matr V/1, nr 2364; *Studzianki* alias *Skruda* 1580 ŻDz XVI 252; *Skruda* 1783 MpPerMz; *Skruda* 1839 MpKwat IV 3; *Skruda*, folw. 1889 SG X 719; *Skruda*, os. 1967 SM 1039. — Dawniej *Studzianki*, od *studzienka/studzionka* 'mała studnia, źródelko' Sstp VIII 492, w l. mn. Obocznie *Skruda*. Lit.: SHGWarsz 274. UB

Skrudek zob. Skrudki

Skrudki, wś, lub., gm. Żyrzyn, 11 km na płd.-wsch. od Ryk: *Skrotki* 1603 KosLu 72; *Skrotki* 1676 ŻDz XV 19a; *Skrudki* 1781–82 KosLu 72; *Skrutki* 1783–84 RejKor 248; *Skrudki* 1787 Spis 449; *Szkutki* 1803 WPar 427; *Skrudek* 1870 Cat 17; *Skrudki* 1877 Zin II 152; *Skrudki* 1889 SG X 719; *Skrudki*, -dek, *skrudkowski* 1971 UN 118, 39. — Zapewne od n. m. *Skruda* (2), z deminutywnym suf. -ki. W XIX w. forma singularna nazwy w rodzaju męskim *Skrudek*. Lit.: KosLu 72. IN

Skrudzina, wś, nowosąd., gm. Stary Sącz, 14,5 km na płd.-zach. od Nowego Sącza: in *Skrozinam* (1293)XVII, de *Skrudzina* (1307)XVII KMłp II 190, 210; *Skrocina* (1333) KMłp III 1; *Skrudzyna* 1470–80 DB I 551; *Sthrudzina* 1564, *Skrudzina* (1564)XVI Lukrak I 169; *Skrudzina* 1581 ŻDz XIV 129; *Krudzina* 1680 Rej 203; *Skrudzina* 1794 Ga Oo2; *Skrudzina* 1886 Bigo 177; *Skrudzina* 1889 SG X 719; *Skrudzina*, -ny, *skrudziński* 1964 UN 9, 17. — Od n. os. *Skroda* RymSEN II 438, z suf. -ina. Por. też ap. *skroda, skruda, zob. *Skruda* (1). W XVII w. odnotowano formę *Krudzina*, z pominięciem nagłosowego

S-, odczytanego jako przyimek. Lit.: PSąd I 109; Nieckula, -ov- 308. IN

Skrutki zob. Skrudki

Skrwilno, wś, włoc., gm. Skrwilno, 15,5 km na płd.-wsch. od Rypina: in *Postrquino* (1379)1544 KMaz III 230; minerator de *Strquina* 1505 SHG-Mz(MK 18, 230v); *Skrwino* 1564 ŻDz XII 310; po *Strkwynie* (zową je) *Strkwińskimi* 1584 Paprocki 324; *Strquinno* 1605, *Strquino* 1648, *Skrquino*, *Strquino* 1650 Załuski 565; *Skrwilno* 1698 Piotrowski 29; *Skrwilno* 1784 MpPerP; *Skrwilno*, dobra 1789 Borucki 43; *Skrwilno* 1827 Tabella II 177; *Skrwilno* 1889 SG X 720; *Skrwilno* 1921 Sk I 163; *Skrwilno* 1952 UW 55; *Skrwilno*, -na, *skrwileński* 1971 UN 183, 25; *Skrwilno*, -na 1982 WUN III 236. — Dawniej **Postrkwino*, od wyrażenia przyimkowego po *Strkwie* 'wzdłuż Strkwy', później **Strkwino*. Niewątpliwy derywat z suf. -ino od n. rz. *Strkwa* (< **Strǫkwa*), dziś Skrwa, por. fluminis *Strqua* (1248) Kuj 155, fluminis *Scrqua* (1248) KMaz II 3, in fluvio *Strkwa* 1379 KMaz III 244; *Strkwa* 1461 SHGMz; *Skrwa* Fl. 1802–03 MpGillyPr. Nazwa rzeki zapewne od germ. **strukō*, gockiego **struka* 'strumień, rzeka'. Powstanie formy *Skrwilno* nie jest jasne, zapewne wskutek zmiany -ino > -inno > -ilno (z rozpodobnieniem *nn-ln*), por. n. wsi *Brwilno* (1), leżącej również nad Skrwą. W pobliżu wsi odnaleziono szczątki grodu warownego, którego początki datuje się na IX w. Gród został spalony prawdopodobnie przez Prusów w XII w. Na początku XIII w. na miejscu dzisiejszej wsi założono osadę. Lit.: Paprocki, Herby rycerstwa polskiego, Kraków 1858, 324; Załuski, *Skrwilno*, Tygodnik Polski, nr 28, 1900, 565; Koz VII 144; RospSEMIG 352; BańMorf 127; Babik 254–7; Chudziakowa, *Skrwilno*, [w:] Słownik starożytności słowiańskich V, 234–35; Piotrowski, *Skrwilno* i okolice (od czasów najdawniejszych do 1945 r.), 1997, 29–35. KZ/KW

Skrybiczne, wś, biał., gm. Zabłudów, 8 km na płn.-zach. od Zabłudowa: *Skrybiczne* 1784 DekKn 196; *Скпубууу* 1878–86 Kond 183; *Skrybiczne* 1889 SG X 720; *Skrybiczne* 1921 Sk V 18; *Skrybiczne*, -bicz 1982 WUN III 236; gw. *skrybićy*, -bič, *skrybički*. — Od n. os. *Skryba* (: *skryba* 'pisarz') RymSEN II 438, por. też brus. n. os. *Skryba* BiryłaBA II 379, z suf. wschsłow. -icze. Lit.: Kond 183. EB/IN

Skrzyczyn zob. **Skryhiczyn**

Skryhiczyn, wś, chełm., gm. Dubienka, 22 km na płn. od Hrubieszowa: *Skrzyczyn*, *Skryczyn* 1547 ASB 19, 22; *Skrihiczyn* 1578 ŻDz XVIII/1, 230; *Skryhiczyn* 1681–82 RejBels 66; *Skrehyczyn* 1751 TarSzel 161; *Skrychiczyn* 1827 Tabella II 177; *Skryhiczyn* 1889 SG X 721; *Skryhiczyn*, *-na*, *skryhiczyński* 1970 UN 109, 10. — Nazwa od ukr. n. os. **Skrihita* (: *skrišyty* ‘skruszyć’), z suf. *-in*. Nazwa zapisywana początkowo w formach spolonizowanych, ściągniętych, z *-rzy-*, *-ry-* zamiast *-ri-*. Lit.: CzChelm 192. BCz

Skrzypewo, przys. wsi Postołowo, okresowo wś, biał., gm. Hajnówka: *Skrzypewo*, urocz. XVIII, *Скруплево*, os. 1878–86 Kond 183; *Skrzypewo*, wś 1921 Sk V 8; *Skrzypewo* 1964 Mp-25(Hajnówka); *Skrzypewo*, *-wa* 1982 WUN III 236; gw. *kaźmirè*/skrypł'ewo, *-ou*, *kaźmoiròuśki*. — Od brus. n. os. *Skrypła* BiryłaBA II 380 (: brus. *skrypieć*, pol. *skrzypieć*, por. też brus. gw. *skrypula* ‘skrzyp’), z suf. *-ewo*. Postać gw. *Kaźmirè* od n. os. *Kaźmir* (: *Kazimir*, *Kazimierz*). Lit.: Kond 183–4. EB/IN

Skrzany (1), wś, płoc., gm. Gostynin, 8 km na pld.-wsch. od Gostynina: *Skrzani* 1380 KMaz III nr 252; *Szczani* 1462 KkM 232; *Skrzany* 1474 Matr I nr 1168; *Skrzany* 1502 Matr III nr 194; *Skrzani* 1546 Matr IV/1, nr 7658; po wsiach ... Strzelcach i *Skrzaniech*, Wieś *Skrzany* 1570 Luraw 97, 115; *Skrzany Regalis* 1579 ŻDz XVI 194; Wieś *Skrzany* 1630 Luraw 91; z ... *Skrzanami*, Wieś *Skrzany* 1661 Luraw 204; *Skrzany*, W *Skrzanach*, z *Skrzanami* 1789 Luraw 193, 196, 207; *Skrzany* 1827 Tabella II 177; *Skrzanny* 1839 MpKwat III 3; *Skrzany* 1889 SG X 722; *Skrzany*, folw. 1921 Sk I 32; *Skrzany* 1952 UW 10; *Skrzany*, *Skrzan*, *skrzański* 1971 UN 125, 25; *Skrzany*, *Skrzan* 1982 WUN III 236. — Od n. os. **Skrzan*, por. *Skrzon*, *Skrzun* SSNO V 101, w formie pluralnej. Może pierwotnie n. etniczna **Strzkwiany* (> **Srzkwiany* > **Skrzwiany* > *Skrzany*), od n. rz. *Strzkwa* (dziś *Skrwa*, zob. *Skrwilno*), z suf. *-any*. Lit.: Pacuski 355–6. UW/UB

Skrzany (2), wś, szczec., gm. Dolice, 14 km na pld.-zach. od Choszczna: Vorwerk *Friedrichshof* 1784 Brüg II 141; *Friedrichshof* 1789 MpGillyPom; Vw. *Friedrichshof* 1833 MpUMbl 1410; *Friedrichshof* — *Skrzany*, *-an*, *skrzański*

1948 MPol XXV nr 14; *Skrzany*, *Skrzan* 1982 WUN III 236. — Dawna n. niem. od im. *Friedricha* v. Wedel, właściciela Przywodzia, + *-hof*. Jako leśna stajnia obiekt istniał już w 1717 r. Nazwa *Skrzany* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: ZPyrz I 179. BCz

Skrzany Budy zob. **Stanisławów Skrzański**

Skrzatki, wś, kal., gm. Godziesze Wielkie, 14 km na pld.-wsch. od Kalisza: *Skrzatki* 1877 Zin II 152; *Skrzotki* 1936 Mp-100(42-26); *Skrzatki* 1962 Mp-25(Kalisz); *Skrzatki*, *-tek*, *skrzatecki* 1971 UN 80, 18; gw. *skšatki*, *-kuf*. — Od nazw. *Skrzatek* Snazw VIII 475, w l. mn. ZZ/PS

Skrzatusz, wś, pil., gm. Szydłowo, 10,5 km na pld.-wsch. od Wałcza: *Srzathuss*, *Strzathusch* (!) (1438)1537 KW X nr 1456; de *Szkrzethusch* 1501 MUKr I 576; *Skrzethusch* 1524, *Skrzethusz* 1563 SHGPn IV 488; *Skrzatusz* 1577 SHGPn(ASK 5, 764v); *Skrzatuss* 1579 ŻDz XII 106; *Skrzetusz* 1622–25 PPOzn(Tab 1, 104); *Skrzetusz* 1641 NDz II 387; *Skrzetusz*, niem. *Schrotz* 1889 SG X 724–5; *Schrotz*, fr. auch *Skrzetusza* 1912 Bär 106; *Schrotz* — *Skrzatusz*, *-sza*, *skrzatuski* 1946 MPol XXV nr 142; *Skrzatusz*, *-sza* 1982 WUN III 236. — Od n. os. **Skrzatusch*/**Skrzetuch*, por. nazw. *Skrzat* (: *skrzat* ‘duszek domowy, krasnoludek; zartobliwie o małym dziecku’) RymSEN II 439, z suf. **-jb*. Forma *Skrzetusz* wykazuje przejście *'a > 'e*. Nazwa zniemczona jako *Schrotz*. Niewykluczone, że nazwa pierwotnie niem., por. *Schrothaus* ‘drewniany budynek’, zaadaptowana fonetycznie do języka polskiego jako *Skrzatusz*. Po 1945 r. ustalono n. *Skrzatusz*. Zob. też *Skrzetusz*. Lit.: SHGPn IV 488–9; PPOzn 276. ZZ/BCz

Skrzatusz zob. **Skrzetusz****Skrzatusz Maior** zob. **Skrzetusz****Skrzatusz Minor** zob. **Skrzetusz**

Skrzebowa, wś, kal., gm. Raszków, 2 km na płn.-wsch. od Raszkowa: de *Skrzebowa*, de *Skrzebowo*, de *Sczibowo* 1400 KZKal nr 41, 44, 64; *Skrzebowo* (1400)1404 KW VI 437; de *Sczebowo* 1403 RWlkp IV nr 104; de *Chrzebowo*, de *Skrzebowa* 1412 Kal nr 239, 322, 335; *Crzebowo* 1449 Koz I 283; *Skrzebowo* 1511–23 ŁLB II 12; *Skrzebowo* 1535 SHGKI(ASK 12, 433); *Skrzebova* 1552 RPobKal(ASK I 6); *Skrzebowa* 1579 ŻDz XII 129; *Skrzebowa* 1591 RPobKal(ASK I 11); *Skrzebowa* 1783–84 RejKor 42; Wsi *Skrze-*

Skrzeceniec

bowy ... Wieś *Skrzebowa* 1789 MKI(Tab 22, 178); *Skrzebowa* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzebowa*, urząd. *Skrzebow* 1889 SG X 722; *Skrzebowa*, niem. *Skrzebow* 1921 Sk X 61, 156; *Skrzebowa* 1933 SkBy 1554; *Skrzebowa*, -wej 1982 WUN III 236; gw. *skšebova*, -vy, *skšeboski*. — Od n. os. *Skrzeb(a)*, por. nazw. *Skrzeba* (: *skrzebić*, *skrzeblić* 'popłakiwać') RymSEN II 439, z suf. -owo, wtórnie -owa. Postać *Krzebowa* to wynik fałszywej dekompozycji *S-*, traktowanego jako przyimek z. Forma *Chrzebowa* wykazuje natomiast oboczność *krz-//chrz-*. ZZ/PS

Skrzeceniec, cz. Kopanej, dawniej wś, warsz., gm. Tarczyn: *Skrzeceniec* al. *Skrzeniec*, także *Skrzeczewiec*, *Skrzeczewice*, wś 1889 SG X 722; *Skrzeceniec* 1915 KDwR(Grójec); *Skrzeczewice* 1921 Sk I 43; *Skrzeczewice* (*Skrzecenieś*) (!) 1933 SkBy 1554 *Skrzeceniec* 1937 Mp-100(41-32); *Skrzeceniec* 1967 SM 1039; *Skrzeceniec*, -ńca, cz. wsi 1971 UN 127, 24; *Skrzeceniec*, -ńca 1982 WUN III 236. — Zapewne od nazw. *Skrzecz*, *Skrzek* (: *skrzeczeć*) RymSEN II 439 lub od ap. *skrzek* 'skrzeczenie żab; drzewo przysadziście, krzywe; ikra zwierząt ziemnowodnych; roślina wodna' SW VI 185, z suf. -eniec. Efemerycznie pojawiają się formy z suf. -ewiec, -ewice. UB

Skrzeczewice zob. **Skrzeceniec**

Skrzeczewiec zob. **Skrzeceniec**

Skrzeczkwice, cz. Jastrzębia-Zdroju, dawniej wś, kat.: Georg Skrziszowski von *Skrzeczowitz* auf Skrzischow 1540 ZfGS XXX 205; Pagi ... *Skrzeczkwowitz* 1687/88 J II 432; *Krzeczkwowitz* 1736 MpWielRat; *Skrzewowitz* 1743 SNGŚI XII 113; *Skrzeczkwowiz* 1784 Z III 168; *Skrzeczkwowitz*, *Skrzeskwowice* 1845 K 640; *Skrzeczkwowice* 1933 Mp-100(48-27); *Skrzeczkwowice*, -wic 1982 WUN III 236. — Od n. os. *Skrzeczek* SSNO V 101, z suf. -owice. Postać *Krzeczkwowiz* poświadcza częste wahanie nagłosowego *Skrz-//Krz-*. Lit.: SNGŚI XII 114; BorGŚI 182. PS

Skrzeczkwowice zob. **Krzeczkwowice**

Skrzeka zob. **Skrzynki** (1)

Skrzeki, cz. Gójszcza, dawniej wś, siedl., gm. Mrozy: *Szcwrzino* 1518 MUKr II nr 1518h/90; *Szczurowo* 1535 SHGLiw(materiały) 171; *Szczurowo* 1563 ŻDz XVI 417; *Gozdziecz Skrzeki* 1621 KowMat(Bawor., k. 51); *Skrzeki* 1663 KowMat(ASK I 65, 846); *Gozdzie Skrzeki* 1787 HBon VI

175; *Skrzeki* 1790 KowMat(Taryfa 23); Fol. *Skrzeki* 1839 MpKwat V 4; *Skrzeki*, folw. 1889 SG X 723; *Skrzeki*, *Skrzek* 1982 WUN III 236. — Dawniej *Szczurowo*, także *Szczurzyno*; n. ponowiona z nazwy wsi *Szczurowo* (dziś *Szczurów* (2)), której właściciel Zbrosław otrzymał w 1474 r. od księcia Konrada III przywilej na 10 włók w dobrach Goździec i założył osadę Goździec-Zbrożki. Później *Skrzeki*, od n. os. *Skrzek*, w l. mn. Przydomek ten nosił Piotr z sąsiedniej wsi Goździec-Zbrożki, nieżyjący już w 1578 r. KowMat(ASK I 27, k. 944v). Lit.: SHGLiw 204; SHGLiw(materiały) 171. UB

Skrzekotowo zob. **Krzekotowo** (1)

Skrzekoty zob. **Bieńki-Skrzekoty**

Skrzekowo, wś włączona do Górczyny, gorz., gm. Zwierzyn, 10 km na płd. od Strzelec Krajeńskich: *Molkenhaus* Vw. 1905 SHGNM; *Molkenhaus* 1933 MpMbl(3259); *Molkenhaus* — *Skrzekowo*, -wa, *skrzekowski* 1948 MPol A-78; *Skrzekowo*, -wa 1982 WUN III 236. — Dawna n. niem. od *Molke* 'serwatka' lub od n. os. *Molke* (: *Mühle*) Gott 354 + -haus. Nazwa *Skrzekowo* została wprowadzona urzędowo po 1945 r., a w 2005 r. zniesiona po włączeniu osady do wsi *Górczyna* (1) (DzU nr 264, poz. 2208). BCz

Skrzelczyce, wś, kiel., gm. Pierzchnica, 11 km na płd.-zach. od Daleszyc: de *Chwelcicz* (?) 1388 ZDM IV 233; de *Chrzelczicze* 1400 Krak nr 10243; *Crzelczicze* 1409 Sand nr 464; *Chrzelczicze* 1470–80 DB II 389; de *Crzelczycze*, de *Szkrzelczycze* 1482 SHGSd(AOV 6566, 395, 400, 403); *Chrzelczicze* 1540 ŻDz XV 588; *Krzelczicze* 1573 ŻDz XIV 271; *Skrzelczyce* 1827 Tabella II 177; *Skrzelczyce* al. *Krzelczyce* 1889 SG X 723; *Skrzelczyce* 1902 Przew II 164; *Skrzelczyce*, -czyc, *skrzelczycki* 1966 UN 23, 77. — Dawniej **Chrzelczyce*, od n. os. **Chrzelek* lub **Krzelczyce*, por. n. os. *Krzelek* (: stp. *krzele* 'skrzela' Sstp III 412) RymSEN II 439, *Krzela* SSNO III 160, z suf. -ice. W zapisach waganie *skrz-* : *chrz-* : *krz-*. Lit.: KSand 106; KopKiel 250; Babiak, Środkowosłowackie *krie(d)lo* 'skrzydło', [w:] Język i literatura słowacka w perspektywie słowiańskiej. Studia słowacko-polskie ofiarowane profesor Marii Honowskiej, 2005, 145–52. IN

Skrzelew, wś, skiern., gm. Teresin, 10 km na pn.-zach. od Żyrardowa: Vw. *Skrzelew* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzelew* 1827 Tabella II 177; *Skrze-*

lew Fol. 1939 MpKwat III 4; *Skrzelów* 1881 SG II 226; *Skrzelew* 1889 SG X 723; *Duninopol-Skrzelew* 1921 Sk I 184; *Duninopol-Skrzelew* 1952 UW 39; *Duninopol-Skrzelew*, *Skrzelew-Stara Wieś* 1967 SM 245, 1039; *Skrzelew*, -wa 1982 WUN III 236. — Od n. os. *Skrzela* SSNO V 101, z suf. -ew, efemerycznie -ów. Do n. os. por. *skrzela* 'narządy oddechowe u ryb' SW VI 185. Okresowo n. zestawiona *Duninopol-Skrzelew*; o członie pierwszym zob. *Duninopol-Towarzystwo*. UW/UB

Skrzeszewo zob. **Stupno-Krzelewo**

Skrzelewo Słupskie zob. **Słupno-Krzelewo**

Skrzelów zob. **Krzelów** (1)

Skrzeniec zob. **Skrzeczeniec**

Skrzepiszewo, wś zaginiona, leżała może w okolicy Dąbrowy Zielonej pod Koniecpolem lub jest to współczesny Krzepczów: *villam Screpsevo* (1248)XVI AKH IV 295. — Pierwotnie **Skrzepiszewo*, od n. os. *Krzepisz* SSNO III 161, z suf. -ewo i wahaniem *skrz-*: *krz-*. Lit.: SHGŁęcz II 99–100; Koz VII 113. PD/KW

Skrzeszew (1), dziś *Skrzeszew* i *Skrzeszew E*, dwie wsi, siedl., gm. Repki, 10,5 km na zach. i 8,5 km na płn.-zach. od Drohiczyzna: *Scziszowo* (*Scassovo*) 1428 SHGPd(Akty lit. rus. gos. I 7); *Stireschow* 1437 SHGPd(Akty lit. rus. gos. I 14–15); *Skrziszowo* 1534 SHGPd(ADS, D., nr 152, k. 32–32v); *Z Skrzisewa* 1580 ŻDz XVII/1, 36; *Skrzeszew* 1793 SHGPd(Regof 12); *Skrzeszew* 1827 Tabella II 177; *Skrzeszew* 1889 SG X 723; *Skrzeszew* 1921 Sk IV 102; *Skrzeszew* 1952 UW 40; *Skrzeszew*, -wa, *Skrzeszew E*, -wa *E* 1982 WUN III 236. — Od n. os. **Skrzysz*//**Skrzesz*, por. *Skrzyszek* SSNO VII 230 (: *Krzywosąd*, *Krzysztof* lub *skrzęsić* 'przywrócić do życia, wskrzęsić' Sstp VIII 260, też *skrzysz*//*skrzysz* 'rodzaj placków, pewien rodzaj zbitej twardzieli smolnej w drzewie iglastym' SW VI 186, SESI III 232), z suf. -owo, -owy, wtórnie -ew. Człon odróżniający *E* wprowadzony administracyjnie. EB/IN

Skrzeszew (2), wś, warsz., gm. Skrzyszew, 5 km na płn. od Legionowa: *Scriseua* 1155, *Scziszewa* (1155)1404 KMaz I 75; *Scrissewo* (1254) XV KMaz II 17; *Skrzyssewo* (1387, 1398)1500 SHGMz(Cim. 70, 121–127); *Krzeschowo* 1417 Płoń nr 2753; *Skrziszewa* 1433 SHGMz(AG 6604); *Skrziszewo* 1491 ZHer nr 709; *Skrziszewo* 1580 ŻDz XVI 257; *Skrzyszew* 1783 MpPerMz;

Skrzeszew 1827 Tabella II 177; *Skrzeszew* 1839 MpKwat IV 3; *Skrzeszew* 1889 SG X 723; *Skrzeszew*, -wa, *skrzeszewski* 1971 UN 132, 20. — Forma *Krzeszewo* jest zapewne wynikiem oboczności *krz-*: *skrz-*. Lit.: SHGWarsz 256–7; RospSEMIG 352–3; Nieckula, -in- 188. UB

Skrzeszew E zob. **Skrzeszew** (1)

Skrzeszewice zob. **Skrzeszowice**

Skrzeszewo (1), wś, bydż., gm. Mogilno, 6 km na pld.-wsch. od Mogilna: *Skrzeszewo* 1818 Koz V 302; *Skrzeszewo* 1846 KsP 502; *Skrzeszewo*, folw. 1889 SG X 723; *Skrzeszewo* 1921 Sk X 52; *Skrzeszewo*, folw. 1933 SkBy 1554; *Skrzeszewo* 1935 Mp-100(38-26); *Skrzeszewo*, wś 1967 SM 1039; *Skrzeszewo*, -wa, *skrzeszewski* 1972 UN 181, 19. — Od n. os. **Skrzysz*//**Skrzesz*, z suf. -ewo. WK/KW

Skrzeszewo (2), wś, gdań., gm. Sierakowice, 15 km na pld.-wsch. od Lęborka: *Skrzeszewo* 1682 Font V 99; *Skrzeszewo* 1720, *Skrzeszewo* 1749 Font XVI–XIX 227, 529; *Skrzeszewo* 1796–1802 MpSchröt IX; *Skrzeszewo*, niem. *Schroedersfelde* 1889 SG X 724; *Schrödersfelde* seit 1875, fr. *Skrzeszewo* 1912 Bär 106; *Skrzeszewo*, niem. *Schrödersfelde* 1921 Sk XI 27, 87; *Skrzeszewo król*. (*Schrödersfelde*) 1925 Krzep 107; *Skrzeszewo*, -wa 1982 WUN III 236; gw. *skřešewo*. — Nazwa niem. *Schrödersfelde* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: MKart 90. WK/BCz

Skrzeszewo (3), wś, kosz., gm. Będzino, 15 km na płn.-zach. od Koszalina: *Strestake* (1313)1399 PU V 102; *Schrettsack* 1555 PomKirch II 413; *Schretstakē* 1618 MpLub; *Schreitstacken* 1784 Brüg II 538; *Schreitstacken* 1921 MpMbl(1761); *Schreitstaken* — *Skrzeszewo*, -wa, *skrzeszewski* 1948 MPol XXV nr 14; *Skrzeszewo*, -wa 1982 WUN III 236. — Dawna n. niem. od średniem. *schrētstake* 'pal graniczny' Lübben 335, pochodząca z dawnego Dativu **an dem Schrētstaken*; niewykluczone, że przeniesiona z n. m. *Schratstaken* w Szlezewiku-Holsztynie (Niemcy). Nazwa *Skrzeszewo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Skrzeszewo zob. **Skrzeszewo Żukowskie**

Skrzeszewo Żukowskie, dziś *Skrzeszewo*, wś, gdań., gm. Żukowo, 7 km na pld. od Żukowa: *Kretstow*, *Krersow* (1323)XV PrUr II 306; *das gut Kreschow*, *Kresschow* (1349)XV PrUr IV 448; *Kishaw* 1402–15 MKart 90; *Skrzessewo* 1534 Inw-

Skrzeszewy

włoc 113; *Szkrzesziewo* 1570 *ŻDz* XXIII 260; *Skrzeszowo* 1583 Font I–III 25; *Skrzeszewo* 1648 RP 174; *Skrzeszewo* 1682 Font V 79; *Skrzeszewo* 1749 Font XVI–XIX 137; *Krzeszewo* 1772/73 HAPr IV 596; *Krissau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Krissau* — *Skrzeszewo* (al. *Krzeszewo*) 1879 KętN 12; *Skrzeszewo Szlacheckie i Królewskie*, niem. *Adlig i Koenigl. Krissau* 1889 SG X 723–4; *Krissau*, fr. *Skrzeszewo, Krzeszewo, Szkrzesziewo, Kryscho, Krüssau* 1912 Bär 64; *Skrzeszewo Żukowskie*, niem. *Krissau* 1921 Sk XI 27, 87; *Skrzeszewo* in. *Krzeszewo (Krissau)* 1925 Krzep 106; *Skrzeszewo Żukowskie* 1952 UW 191; *Skrzeszewo Żukowskie, -wa -kiego* 1982 WUN III 236; *Skrzeszewo, -wa, skrzeszewski* 2014 DzU poz. 1832; gw. dawniej *skřešew#o*, później *skšešew#e*. — Dawniej *Krzeszów*, od n. os. *Krzesz* SSNO III 164, z suf. -ów. Od XVI w. *Skrzeszewo*, z suf. -ewo; nagłosowe S- pochodzi z absorpcji przyimka z lub wynika z oboczności *krz* : *skrz*. Nazwy niem. to substytucje n. polskiej. W XIX w. człony odróżniające w n. zestawionych, od przym. *szlachecki, królewski*, niem. *adlig, koeniglich*, wskazują na rodzaj własności; w XX w. człon odróżniający od n. m. *Żukowo*. Lit.: MKart 90; Kęsikowa, PMT II 82–3. WK/BCz

Skrzeszewy, wś, płoc., gm. Pacyna, 4,5 km na płn.-wsch. od Żychlina: *Skrziszewo* 1397, *Szczesewo* 1419 Łęcz II nr 355, 3384; *Skrzesschewo* 1511/12 VisitGn 216; *Skrzyzow duplex, Skrzyzschow maius, Skrzyzschow minus, Skrzyssewo* 1511–23 ŁLB II 496, 497, 504; *Skrzissewo maior, Skrzissewo minor* 1576 *ŻDz* XIII 110; *Skrzyszewy Male, Skrzyzewy Wiel.* 1783–84 RejKor 83; *Skrzyzewy w., Skrzyzewy m.* 1792 MpPerRw; *Skrzeszewy duże, Skrzeszewy male* 1827 Tabella II 177; *Skrzeszewy Duże*, wś i folw., *Skrzeszewy Male*, folw. 1889 SG X 724; *Skrzeszewy*, wś, *Skrzeszewy Duże, Skrzeszewy Male*, dwa folw. 1933 SkBy 1554; *Skrzeszewy, -szew, skrzeszewski*, wś, *Skrzeszewy Duże, -szew, -zych, Skrzeszewy Male, -szew, -fych*, dwie cz. wsi 1971 UN 125, 26; *Skrzeszewy, -szew* 1982 WUN III 237; gw. *skšyševy, -šef, skšyšeski*. — Od n. os. **Skrzysz// *Skrzesz*, z suf. -ewo, też -ów, -ew, ostatecznie w l. mn. Okresowo dwa obiekty, stąd n. z członami odróżniającymi od przym. łac. *maior, minor* i pol. *mały, duży*. Lit.: SHGŁęcz II 100. PD/KW

Skrzeszkowice zob. **Skrzeczkowice**

Skrzeszowice, wś, krak., gm. Kocmyrzów-Luborzycza, 7 km na pld.-wsch. od Słomnik: in villa *Crysouiz, Cryseuiz* 1273 Kkk I 70, 75; *Cressouicy* 1286 Kkk I 87; de *Crzissouicze* 1362 CdP III 275; *Crziszouicze* 1427 Hel II nr 2717; *Crzeschovicze ... Crzischovicze* 1469 Hel II nr 3989; *Krzyzschowycze* 1470–80 DB I 98; *Skrzyssowicze* 1472 SHGKr(TerrCrac 152, 321); *Crzyscowycze* 1490 *ŻDz* XV 441; *Krziszouice* 1548 Matr IV/1, nr 8152; ku *Krzissowyczom* 1570 Ludrógkr 71; *Krzisskowice* 1581 *ŻDz* XIV 17; *Krzyzskowice* 1680 Rej 115; *Krzeszowice* 1765 Żyd 416; *Skrzyzowice* 1782–83 SHGKrMat 280; *Skrzyzowice* 1783–84 RejKor 323; *Skrzeszewice* 1790 SHGKrMat 280; *Skrzeszowice* 1839 MpKwat III 8; *Skrzyzowice* 1866 Miech 32; *Skrzeszowice* 1877 Zin II 152; *Skrzeszowice* 1889 SG X 724; *Skrzeszowice, -wic, skrzeszowicki* 1964 UN 13, 10; gw. *skšešovice, -vic, skšesoski*. — Dawniej *Krzyzszowicy, Krzeszowicy*, od n. os. *Krzyysz, Krzesz*, z suf. -owicy, wtórnie -owice, też -ewice. Forma *Krzyzskowice* powstała zapewne pod wpływem n. niedaleko położonych Krzyzskowic. Nagłosowe S- to wynik absorpcji przyimka z lub wahanía *krz-* : *skrz-*. Lit.: RKrak 155. IN

Skrzeszowzy zob. **Skrzeszew** (1)

Skrzeszów zob. **Skrzyszów** (2, 4)

Skrzetusz, wś, pil., gm. Ryczywół, 17 km na pld.-wsch. od Czarnkowa: de *Skretusze* 1405 KzPozn nr 2293; *Skrzatusze* 1405 SHGPn IV 489; de *Scrzetuszewicze* 1406 Koz V 302; *Scrzatuszewo* 1408, *Scrzetuszicze* 1411, *Skrzethusze* 1413, *Skrzatusz* 1416, *Skrzethusz, Skrzatusse, Skrzatus* 1417 SHGPn IV 489; *Skrzatus* 1418, *Skratus* 1420, *Scrzatusz* 1422, *Scrathusz* 1423 RWlkp I nr 947, 988, 1121, 1158; *Parva Scrzethus* 1422 SHGPn IV 489; *Maior Skrzatus* 1425, *Scrzatusche* 1429, *Skrzethusche* 1438, *utraque Scrzathusz* 1440 SHGPn IV 489; in *Maiori Scrzathusch*, in *Minori Scrzathusch* 1441 AC II nr 1115; *Magna Skrzatuss* 1458, *Magna Scrzethusz* 1464, *Skrzethusch* 1501, *Sczrethusch* 1508 SHGPn IV 489; *Scrzethusz* 1462 SHGPn(PG 6, 213); *Skrzatusch, Maior Skrzethusch, Minor Skrzethusch* 1510 NKs 92; *Skrzetusz maius, Skrzetuß minus* 1563, *Skrzetvusz Majus, Skrzetvusz minor, Skrzetvusz maior, Skrzetvusz minor* 1567, *Skrzethusz maior et minor* 1576 RPobPozn(ASK I 5); *Skrzetusz ma-*

ior, *Skrzetusz minor* 1580 ŻDz XII 29; *Skrzetusz maius* 1622–24 PPOn (Tab 1, 28); *Skrzetusz* 1790 MpPerPn; *Schrotthaus* 1802–03 MpGillyPr; *Schrothaus* 1843 MpHey (Chodzież); *Skrzetusz* 1846 KsP 282; *Skrzetusz*, niem. *Schrotthaus* 1889 SG X 725; *Skrzetusz*, niem. *Schrotthaus* 1921 Sk X 57, 156; *Skrzetusz*, -sza 1982 WUN III 237. — Od n. os. **Skrzatuch*/**Skrzetuch*, z suf. *-je, *-jb, lub od n. os. *Skrzetusz* KozN II 55, **Skrzatusz*, w l. mn., okresowo także z suf. -ewo, -ewice, -ice, por. nazw. *Skrzat* (: *skrzat* ‘duszek domowy, krasnoludek; żartobliwie o małym dziecku’) RymSEN II 439. W okresie administracji pruskiej n. zmieniono jako *Schrotthaus* przez skojarzenie z ap. *Schrott* ‘złom, odpad’ i *Haus* ‘dom’ (*Schrotthaus* ‘rudera, dom sklecony z odpadów’) lub ap. *Schrothaus* ‘drewniany budynek’. Okresowo dwie wsi o n. zestawionych, z antonimicznymi członami od łac. *maius* ‘duży, wielki’, *maior* ‘większy’ i *minus* ‘mniejszy’. Zob. też *Skrzatusz*. Lit.: SHGPn IV 489–507; PPOzn 276. ZZ/PS

Skrzetusz zob. **Skrzatusz**

Skrzetusze zob. **Skrzetusz**

Skrzetuszewice zob. **Skrzetusz**

Skrzetuszewo, wś, poznań, gm. Kiszkowo, 8,5 km na pn.-wsch. od Pobiedzisk: de *Krzetuschewo* 1398 Lek I nr 2723; de *Crzathuschewo* 1428 RWlkp I nr 1504; de *Scrzatuschewo* 1448 Koz I 284; in *Skrzetuschewo* 1498 Bob nr 508; *Skrzetuschewo*, villa 1511–23 ŁLB I 57; *Skrzetuszewo* 1564 RPobKal (ASK I 12); *Skrzetuschewo* 1580 ŻDz XII 157; *Skrzetuszewo* 1618–20 PKal 218; *Skrutuszewo* 1783–84 RejKor 30; *Skrzetuszewo* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzetuszewo* 1889 SG X 725; *Ramsau* 1903–04 Adressbuch... III/36; *Skrzetuszewo*, niem. *Ramsau* 1921 Sk X 14, 156; *Skrzetuszewo*, -wa, *skrzetuszewski* 1967 UN 77, 26. — Od n. os. **Skrzatusz*, por. *Skrzetusz* KozN II 55, z suf. -ewo. Forma *Krzetuszewo* jest rezultatem fałszywej dekompozycji *S-*, traktowanego jako przyimek z. Nazwa niem. *Ramsau* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: Adressbuch der Stadt Gnesen 1903–1904, 1904, III/36. ZZ/PS

Skrzetuszyce zob. **Skrzetusz**

Skrzęcice zob. **Krzęcice**

Skrzętla-Rojówka, wś, nowosąd., gm. Łosovina Dolna, 11 km na pn.-zach. od Nowego Sącza: *Skratla* (1334) AGZ VII nr 5; *Skrzetla* cum

Roiówka 1538 SHGKr (AGAD 81); [*Skrzętla*, *Skrzępla* (!), *Skrzętki* (!)] XVI AtKr 278; *Skrzetla*, ... ze wsi tej 1629 RPobKr 213, 214; *Skrzetka* (!) in *Roiówka* 1673 PSąd I 109; *Skrzetlo* 1779–82 MpMieg; *Skrętle* 1886 Bigo 177; *Skrzętla* al. *Stara Wieś Weber*, wś 1889 SG X 700, 725–6; *Skrzętla*, wś 1933 SkBy 1446, 1554; *Skrzętla*, -li, *skrzętleński* 1964 UN 9, 151; *Skrzętla-Rojówka*, -li-ki 1982 WUN III 237. — W nazwie ślad zachowanego tylko w toponimii południowopolskiego ap. *skrzęta*/**krzętla* o niejasnym znaczeniu (może ‘zakręt’), por. przym. *skrzętny*, ap. *skrzęć* ‘skręt’ SW VI 186. O drugim członie w n. zestawionej zob. *Rojówka*. Oboczna n. *Stara Wieś Weber* od wyrażenia *stara wieś*, człon drugi może od n. os. *Weber*. Lit.: LKrak 136; PSąd I 109–10. IN

Skrzydłowicz zob. **Skrzydłowice**

Skrzinken zob. **Skrzynki** (1)

Skrzipken zob. **Skrzypki** (2)

Skrzotki zob. **Skrzatki**

Skrzyczyn zob. **Skrzyhczyn**

Skrzydłewo, wś, gorz., gm. Międzychód, 5 km na pld.-wsch. od Międzychodu: *Krzidlewo* 1423; *Krzidlowo* 1424, *Skrzydłewo* 1425; de *Crzydłewo* 1443 SHGPn IV 507; de *Skrzydłewo* 1472 SHGPn (PG 8, 141); *Scrzedłewo*, *Skrzydłewo* 1477, *Skrzydlyewo* 1499 SHGPn IV 507; *Skrzydlyewo* 1500 Koz III 204; *Scridlewo* 1504, *Skrzydłewo* 1508 SHGPn IV 507; *Skrzydłewo* 1580 ŻDz XII 17; *Skrzydłewo* 1622–24, 1789 PPOzn (Tab 1, 19 i 6, 133v); *Skrzydłewo* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzydłewo* 1889 SG X 726; *Zollerndorf* 1908 Gemeindelexikon... 6; *Skrzydłewo* zamiast *Zollerndorf* 1920 DzUrzPr nr 46, poz. 381; *Skrzydłewo*, niem. *Zollerndorf* 1921 Sk X 47, 156; *Skrzydłewo*, -wa 1982 WUN III 237; gw. *skżydłewo*, -va, *skżydleski*. — Od n. os. i heral. *Krzydło* lub *Skrzydło* SSNO III 167, V 102, -ewo, efemerycznie też -owo. Nazwa niem. *Zollerndorf* wprowadzona urzędowo przez administrację pruską. Lit.: SHGPn IV 507–10; PPOzn 153; Gemeindelexikon für das Königreich Preussen. Heft V. Provinz Posen, 6. ZZ/PS

Skrzydłewo zob. **Skrzydłowo**

Skrzydlice, wś, jel., gm. Sulików, 2 km na pld. od Zawidowa: von *Kunendorff* 1427 CdL II/1, 464; *Kundorff* 1432, *Cundorf* 1 poł. XV CdL

Skrzydlna

II/2, 396; *Cundorff* 1504, *Cundorff* 1545 KOL 69; *Condorf* 1598, *Cundorff* ok. 1712 MpWeigSup; *Kundorf* 1834 MpRey nr 149; *Kundorf*, auch *Condorf* 1845 K 332; *Cundurff*, *Cundorf* 1871 SGTS II 318; *Kundorf* 1941 Wrzosek 33; *Ksawerów*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 114; *Kundorf* — *Skrzydlice*, -ic, *skrzydlicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skrzydlice*, -lic 1982 WUN III 237. — Dawna n. niem. *Kun(en)dorf* od n. os. *Kuno*, *Kuna* Gott 310, 312 (: *Chunrad* < *Kühn*), i ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Skrzydlice*. Lit.: SNGŚI XII 114; BenaGŁuz 397; SGTS II 318–9. PS

Skrzydlna, wś, nowosąd., gm. Dobra, 11 km na pń.-wsch. od Mszany Dolnej: de *Cridlna* sue *Antiquo Rudel* 1325–27 MVat I 124; de *Antiquo Rudel* 1346–58, de *Crzidlna* 1350–51 MVat II 184, 324; de *Skrzydlna* (1361) CdP III 272; de *Crzidlna* 1389 Krak nr 5405; *Scrzidlna* 1398 Hel II nr 345; de *Crzydlna* 1413 MUKr I 81; de *Krzydlna* 1430 ZDM II 123; de *Crzydlnya* 1435, de *Chrzydlna* 1438, de *Skydlna* (!) 1447 MUKr I 170, 182, 215; *Krzydlna*, *Krzidlna* 1470–80 DB I 144, II 129; *Skrzydlna* 1564 Lukrak II 88; *Skrzidlina* 1581 ŻDz XIV 49; *Skrzyłna* 1779–83 MpMieg; *Skrzydlna* 1855 MpKum; *Skrzydlna* 1889 SG X 726; *Skrzydlna*, -nej, *skrzydlniański* 1964 UN 6, 53; gw. *kšylna*//*kščelna*//*kščilna*. — Od ap. *krzydło*//*skrzydło* Sstp III 413, VIII 260 w znaczeniu toponimicznym, jako określenie kształtu, z suf. -na. Nazwa oboczna *Stara Rudziel* lub *Rudel*, od ap. *ruda*, z członem odróżniającym od przym. łac. *antiquus*, pol. *stary*, dla odróżnienia od n. *Nowa Rudziel*, obocznej n. wsi *Wola Skrzydlańska* (zob.). W formie gw. uproszczenie grupy spółgłoskowej -dl- > -l-. Lit.: LKrak 136–7. IN

Skrzydłów, wś i os., częst., gm. Kłomnice, 18 km na pń.-wsch. od Częstochowy: de *Skrzydlow* 1382 ZDM IV 215; *Skrzidlow* (1384) XIX SHGŁęcz II 100; *Sczidlowo* 1399 SHGŁęcz II 100; *Scrzidlow* 1511, *Skrzidlow maior*, *Skrzidlow minor* 1518 ŻDz XIII 206, 279; *Skrzydlow*, *Skrzydlowek* 1787 MpPerKr; *Skrzydłów*, *Skrzydłówek* 1827 Tabella II 177; *Skrzydłów*, folw. i dobra, *Skrzydłówek*, wś 1889 SG X 726–7; *Skrzydłów* (*Skrzydłówek*), wś i folw. 1921 Sk II 91; *Skrzydłów*, -lowa 1982 WUN III 237. — Od n. os. *Skrzydło* SSNO V 102 (: *skrzydło*), z suf. -ów. Od

XVI w. dwa obiekty, stąd n. z członami odróżniającymi od przym. łac. *maior*, *minor*, też w formie zuniwerbizowanej *Skrzydłówek*. Współcześnie *Skrzydłów*, wś (= *Skrzydłówek*), i *Skrzydłów*, os. (= *Skrzydłów*). Lit.: SHGŁęcz II 100. PD/KW

Skrzydłówek zob. **Skrzydłów**

Skrzydłowice, wś, częst., gm. Pawonków, 10 km na pń.-zach. od Lublińca: [Johann *Skrzydłowski* auf Goslawitz] 1539 Błażek 55; [Catharina *Skrzydłowska* in Xiązlas] 1669 ZfGS XII 389–90; ex villa *Skrzidlowicz* 1679, in pago *Skrzydłowicz* 1687/88 J II 57, 322; *Skrzidlowitz* 1736 MpWielOppol; *Skrzidlowitz* 1765, *Schrzidlowitz* 1775 Księga chrztów kościoła parafialnego w Pawonkowie 1765–1782, No. 1, s. 2, 110; *Skrzidlowitz* 1783 Z II 160; *Skrydlowitz* 1795 ZfGS XXVI 116; *Skrzidlowitz*, *Skrzidlowice* 1845 K 640; *Skrzydłowice*, niem. *Skrzidlowitz* 1889 SG X 727; *Skrzydłowice* (*Skrzidlowitz*) — *Flügeldorf* 1939 Prus 66; *Flügeldorf* — *Skrzydłowice*, -ic, *skrzydłowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Skrzydłowice*, -wic 1982 WUN III 237. — Od n. os. *Skrzydło*, z suf. -owice; n. zniemczona jako *Skrzidlowitz*. Ze Skrzydłowic wywodzi się ród Skrzydłowski (Skrzydłowski, Skrzidłowski). Nazwa niem. *Flügeldorf* (: *Flügel* 'skrzydło') została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skrzydłowice*. Lit.: SNGŚI XII 114; BorGŚI 182; Błażek, Der abgestorbene Adel der Preussischen Provinz Schlesien, III, 1894, 55. PS

Skrzydłowo, wś, gdań., gm. Nowa Karczma Liniewo, 14 km na pń.-zach. od Skarszew: *Wis-sino*, quod tenuit miles Falco (1250) Perl 111; *Wisino parvum* sive *Cridlouo* (1282), tertium *Visyno*, guod *Cridloua* dictur 1283 Perl 301, 328; nadpis na dok.: in villa *Crzydłowo* (1353) PrUr V 600; *Skrzydliowo*, *Skrzidlowo* 1534 Inwwłoc 56; *Skritlowo* 1570 ŻDz XXIII 152; Wieś *Skrzidlowo* 1582 Font XXXVII 297; *Skrzydłowo*, *Skrzidlowo* 1583, *Skrzydłowo* 1597 Font I–III 46, 115, 403; *Skrzydowo*, *Skrzidlowo* 1598 Font XXXVI 188; *Skrzydłowo* 1600 Vlad XXIV 61; *Skrzydłowo* 1604, *Skrzydłowo* wieś, ze *Skrzidłowa*, w *Skrzydłowie* 1644–45 Font XXXVIII 301, 251–3; *Skrzydłowo* 1682 Font V 75; Wieś *Skrzydłowo*, Wieś *Skrzydłowo Wielki* 1685 Font XXXVIII 291–2; *Skrzydłowo* 1749 Font XVI–XIX 461; *Skrzidlowo* 1796–1802 MpSchröt IX; *Gr. Schried-*

lau — *Skrzydłowo* 1879 KętN 26; *Skrzydłowo*, niem. *Ober Schridlau* 1889 SG X 727; *Skrzydłowo*, niem. *Ober Schridlau* 1921 Sk XI 32, 87; *Skrzydłowo* 1925 Krzep 107; *Skrzydłowo* 1952 UW 192; *Skrzydłowo* 1967 SM 1040; *Skrzydłowo*, -*wa* 1982 WUN III 237; gw. dawniej *skřidlowo*, -*va*, *skřidlovski* Lor 92. — Początkowo do tej wsi odnoszono n. pobliskiego *Wyszyna* (zob. *Wysin*). Zapisy z XIII w. wskazują na n. *Krzydłowo*, od n. os. *Krzydło*, z suf. -*owo*; w XVII w. również z suf. -*ewo* i -*ów* oraz członem odróżniającym od przym. *wielki*. Obecność *Krzydłowo*//*Skrzydłowo* jest efektem żywej w XV w. oboczności *skrzydło*//*krzydło*, por. SEBor 555. Nazwa niem. jest substytucją n. pol., okresowo z członami odróżniającymi od niem. przym. *gross* 'wielki', *ober* 'górnny'. Lit.: Breza, PMT I 72; Kęsikowa, PMT II 129–30. WK/BCz

Skrzydłów zob. **Skrzydłów**

Skrzydłówek zob. **Skrzydłów**

Skrzydłówka, cz. Łątky Górnej, dawniej wś, tarn., gm. Żegocina: *Skrzydłowka* 1581 ŻDz XIV 55; *Skrzydłowka* 1564 Lukrak II 90; *Skrzydłowska* (!) 1680 Rej 252; *Skrzydłowska* (!) 1779–83 MpMieg; *Skrzydłówka*, folw. 1889 SG X 727; *Skrzydłówka*, -*ki* 1963 UN 2, 65. — Od n. os. *Krzydło*, z suf. -*ówka*. Lit.: LKrak 137. IN

Skrzydłówek, cz. wsi *Skrzydłowo*, dawniej wś, gdań., gm. Nowa Karczma-Liniewo: tertium *Wisino* 1250, tertium *Wiszino* 1257 Perl 111, 140; *Wishino* villula deserta eidem villae Skrzidlowo contigua, ubi nemo moratur 1534 Inwwloc 56; *Wissinko*, dziedzinka dawno spustoszała 1582 Font XXXVII 297; haereditas *Wysinko* dicta 1598 Font XXXVI 188; *Skrzydłowko* praedium 1749 Font XVI–XIX 461; *Skrzydłowko* (*Nieder-Schriedlau*) 1772 Zeit XV 168–9; *Skrzydłowko* 1796–1802 MpSchröt IX; *Kl. Schriedlau* — *Skrzydłowko* 1879 KętN 26; *Skrzydłowko*, niem. *Nieder Schriedlau* 1889 SG X 727; *Schridlau Nieder* seit 1870, fr. *Skrzydłowko* od. *Schridlowko* 1912 Bär 106; *Skrzydłowko* (*Nieder Skrzidlau*) 1925 Krzep 107; *Skrzydłowko* 1967 SM 1040; *Skrzydłowko*, -*ka* 1982 WUN III 237; gw. dawniej *skřidlowo* Lor 92. — Początkowo do wsi odnoszono n. pobliskiego *Wyszyna* (zob. *Wysin*); od XVI w. funkcjonuje deminutywna forma n. *Wysinko*, od n. m. *Wyszyno*, z suf. -*ko*. Nazwa *Skrzydłowko* od n. m. *Skrzydłowo*, z suf. deminu-

tywnym -*ko*. W niem. substytucjach n. pol. człony odróżniające od niem. przym. *klein* 'mały', *nieder* 'dolny'. Lit.: Breza, PMT I 108, 128. WK/BCz

Skrzyneczki, cz. Lubat, dawniej wś, włoc., gm. Kowal: *Skrzyneczki* 1877 Zin II 153; *Skrzyneczki*, wś 1889 SG X 727; *Skrzyneczki*, wś 1933 SkBy 1555; *Skrzyneczki*, -*czek* 1982 WUN III 237. — Od n. m. *Skrzynki* (8), w formie deminutywnej. PD/KW

Skrzynia, wś, gdań., gm. Osiek, 9,5 km na pld.-zach. od Skórcza: *Karczma Skrzyńska* 1663 Bahr 85; *Skrzynia* 1710 PMT VII 61; *Skrzynia* 1765 LuPrus II 70; *Skrzinniakrug* 1796–1802 MpSchröt XV; *Skrzinnakrug* ok. 1845 MpRey nr 31; *Skrzinna* 1867 Stadie 708; *Aalfang* — *Skrzynia* 1879 KętN 29; *Skrzynia*, niem. *Aalfang* 1889 SG X 727–8; *Aalfang* seit 1869, vorher *Skrzynia* und *Skrzynna* 1912 Bär 19; *Skrzynia*, niem. *Aalfang* 1921 Sk XI 44, 87; *Skrzynia* 1936–39 Ar 482, 676; *Skrzynia* 1967 SM 1040; *Skrzynia*, -*ni* 1982 WUN III 237. — Pierwotnie n. karczmy, w formie zestawienia *Karczma Skrzyńska*, z drugim członem zapewne od n. ter. **Skrzynia*, por. ap. *skrzynia* 'grodzia służąca do połowu ryb', też 'naczynie drewniane z tarcic, zbudowane w kształcie tratwy, a służące do przewożenia ryb żywych wodą' SW VI 191. W 1760 r. przy karczmi założono wieś (LuPrus II 70, Stadie 708). Nazwa niem. *Aalfang* od ap. *Aal* 'węgorz' i *Fang* 'połów, zdobycz'. Lit.: Górniewicz, PMT VII 61; Stadie, Der landrätliche Kreis Stargard in Westpreußen. Altpreußische Monatsschrift, Bd. 6, 1867, 708; Bahr, Das Gebiet des ehemaligen Ordenspflegeramts Ossiek. Zeitschrift für Ostforschung, 21, 1972, 85. WK/PS

Skrzynica zob. **Skrzynice** (1)

Skrzynice (1), dziś *Skrzynica*, wś, gorz., gm. Skwierzyna, 12 km na pln.-wsch. od Skwierzyny: *Krynica*, przys. 1764 Koz II 359; *Krinice* 1802–03 MpGillyPr; *Krynice Olendry* 1841 Plater 91; *Krynica Ol.* 1846 KsP 258; *Krinitze* (niem.) ob. *Krynica*, *Krynice*, niem. *Krinitz* 1883 SG IV 674, 757; *Krinitze* 1928 MpMbl(3360); *Warthetal* 1938 MpMbl(3360); *Warthetal* (d. *Krinitze*) — *Skrzynice*, -*ic* 1948 MPol nr 14, poz. 55; *Skrzynice* 1967 SM 1040; *Skrzynice* 1977 Mp-25(411.42); *Skrzynica*, -*cy* 1982 WUN III 237; *Skrzynica* 1991 Mp-10(411.423). — Nazwę zapewne ponowiono

Skrzynice

z n. pobliskiego jeziora, por. lacus *Skrzynycze* 1531 Koz III 205, *Skrzynycze* 1541 SHGPn IV 511, ta od stp. ap. *krynica//krzynica*, z nagłosowym *S-* (por. *Skrzynice* (2) oraz liczne n. jezior typu *Skrzynka*, *Skrzynki* z dorzecza Warty — Duma, Warta II 337–41). Nazwę zmieniono jako *Krinitze*. Nazwę niem. *Warthetal* (: niem. n. rz. *Warthe* i *Tal* 'dolina' — wieś leży nad Wartą) wprowadzono w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skrzynice*, zmienioną później na postać singularną *Skrzynica*. Lit.: SHGPn IV 511; Plater, Opisanie jeograficzno-historyczno-statystyczne województwa poznańskiego, 1841, 91. PS

Skrzynice (2), dziś *Skrzynice Drugie*, *Skrzynice-Kolonia* i *Skrzynice Pierwsze*, trzy wsi, lub., gm. Jabłonna, ok. 8 km na pld.-wsch. od Lublina: *Scrzyńnicze* 1417 SHGLu IV 131; *Crzinnicze* 1420 SHGLu III 214; *villas ... Czirnycow et Skrzinnicza* alias *Ponathowa* (1432)1539, *Crzinnicza* (1432)1571 ZDM VII 375; sub *Crzinnicze* 1448 ZDM III 248; *Skrzymicza*, alias *Ponyatowa*, *Krimicza* 1470–80 DB III 306, 307; *Krzymycze* 1529 LR 434; *Crzinnicze* 1531 ŻDz XIV 354; *Skrzinnicze* 1565 Lulu 35; *Skrzynce* 1626 RPobLu 61; *Krynica* 1661 Lulu 132; *Krynice* 1663 SHGLu IV 132; *Krynice* 1676 ŻDz XV 1a; *Skrzynice* 1748 WPar 338; *Skrzynice* 1787 Spis 449; *Skrzyniec* 1827 Tabella II 177; *Skrzynice*, wś i folw. 1889 SG X 728; *Skrzynice*, wś i kol. 1933 SkBy 1555; *Skrzynice Drugie*, *-nic -gich*, *Skrzynice-Kolonia*, *-nic-nii*, *Skrzynice Pierwsze*, *-nic -szych*, *skrzynicki* 1967 UN 107, 13, 14. — Od ap. *krzynica//krynica//krzynica* (również formy z nagłosowym *S-*, zob. *Skrzynka* (1)), w l. mn.; okresowo singularyzacja nazwy. Człony odróżniające w n. zestawionych od liczebników porządkowych *drugi*, *pierwszy* i od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Przejściowo także forma *Skrzyniec*. W XV w. funkcjonowała oboczna n. *Poniatowa*, od n. os. *Poniat* SSNO IV 320, z suf. *-owa*. Lit.: SHGLu III 214, IV 131–2; KosLu 72. IN

Skrzynice zob. **Skrzyniec**

Skrzynice Drugie zob. **Skrzynice** (2)

Skrzynice-Kolonia zob. **Skrzynice** (2)

Skrzynice Pierwsze zob. **Skrzynice** (2)

Skrzyniec, dziś *Skrzyniec* i *Skrzyniec-Kolonia*, dwie wsi, lub., gm. Bełżyce, 6 km na

pld.-zach. od Bełżyc: *Chrzeniecz* 1409 ZLub nr 247; *Chrzenecz* 1416 LKP 141; *Chrziniecz* (1442)1588 ZDM III 21; *Chrzenyecz* 1470–80 DB II 547; *Krzymyecz* 1529 LR 431; *Skrziniecz* 1564 RPobLu 615v; *Krzymiec ... wsi Krzyńca* 1626 RPobLu 110; *Skrzyniec* 1676 ŻDz XV 13a; *Skrzynice* 1787 Spis 450; *Skrzyniec* 1827 Tabella II 177; *Skrzyniec*, wś, folw. i dobra 1889 SG X 728; *Skrzyniec*, wś i kol. 1933 SkBy 1555; *Skrzyniec*, *-ńca*, *Skrzyniec-Kolonia*, *-ńca-nii*, *skrzyniecki* 1969 UN 104, 10. — Początkowo *Chrzeniec*, od ap. *chrzan*, gw. *krzan*. Zmiana *Krzymiec* > *Skrzyniec* wskutek adideacji do ap. *skrzynia* lub n. m. *Skrzynice*. Okresowo w formie l. mn. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: SHGLu III 52; KosLu 72. IN

Skrzyniec zob. **Skrzynice** (2)

Skrzyniec-Kolonia zob. **Skrzyniec**

Skrzynka (1), wś, krak., gm. Dobczyce, 2 km na wsch. od Dobczyc: decinam nomine *Scrinkam* 1300 Mog 44; *Krinka* (1379)1585 KMłp III 329; de *Crzynky* 1428 SHGKr(Te 1A, 315); de *Skrzynki* 1429 SHGKr(Te 1A, 348); *Krzymky* 1470–80 DB II 185; *Skrzynka* 1581 ŻDz XIV 48; *Krzymka* 1680 Rej 76; *Skrzynka* 1779–82 MpMieg; *Skrzynka* 1889 SG X 728; *Skrzynka*, *-ki*, *skrzyniecki* 1964 UN 8, 17. — Od ap. **krzynka//skrzynka* o znaczeniu 'zagłębienie, zbiornik wody stojącej, źródło', por. stp. *krzyn(n)ica* (< psł. **krin-ica* 'wydrążone naczynie, niecka, misa' > 'wydrążone miejsce, jama dla zbierania wody') SESł III 199–201. Wieś leży w pobliżu ciekłu Krzyworzecka. Lit.: LKrak 137. IN/PS

Skrzynka (1a), wś, koniń., gm. Ostrowite, 13,5 km na pln.-zach. od Kleczewa: *Wies Skrzynka Wielka*, *Wies Skrzynka Mała* 1789 MKI(Tab 34, 204, 203); *Skrinka Male*, *Skrinka Wielki* 1798 MpHopf XVI; *Gr., Kl. Skrzynka* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzynka Wielka*, kol., *Skrzynka Mała*, folw. 1889 SG X 728; *Skrzynka Mała*, os., *Skrzynka Wielka*, wś 1921 Sk II 111; *Skrzynka Wielka*, *-ki -kiej*, *Skrzynka Mała*, *-ki -lej*, dwie wsi 1982 WUN III 237; *Skrzynka*, *-ki*, *skrzyniecki* 2007 DzU nr 245, poz. 1811; gw. *skšynka vélko*, *-ki -ki*, *skšynka maŋo*, *-ki -uy*. — Człony dyferencyjne w n. zestawionych od przym. *mały*, *wielki*, niem. *klein*, *gross*. ZZ/PS

Skrzynka (1b), przys. włączony do Róży (2), cz. Gniezna, dawniej wś, pozn., gm. Gniezno: *Crzinka* 1357 KW III 70; *Skrzynka*, wś 1511–23 ŁLB I 14; *Skrzinka* 1580 ŻDz XII 156; *Skrzynka* 1588 RPobKal(ASK I 3); *Skrzynka* 1618–20 PKal 217; *Skrzynka* 1783–84 RejKor 24; Wieś *Skrzynka* 1789 MKI(Tab 34, 501); *Skrzynka* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzynka* 1846 KsP 469; *Skrzynka*, wś ... nad jez. t. n. 1889 SG X 729; *Skrzynka*, niem. *Rose*, os. 1921 Sk X 14, 156; *Skrzynka*, przys. wś 1921 1933 SkBy 1555. — Niewykluczone, że nazwa została ponowiona z n. jez. **Krzynka*, *Skrzynka*, obecnie jez. Koszyk (też Róża), por. zapis z SG oraz: *Jez. Koszyk* 1934 Mp-25(38-25-H), *Jeziro Róża* 1967 UN 77, 8, *Jez. Koszyk* 2001 Mp-10 (N-33-132-A-c-2); *Róża* 2006 HPol II 297. Nazwa niem. *Rose* ponowiona z n. wsi *Róża* (2). ZZ/PS

Skrzynka (2), wś, szczec., gm. Lipiany, 3 km na płn. od Lipian: *Grunenbergh* 1337 LandbNM 88; *Gronenberg* 1618 MpLub; *Grüneberg* 1775 BüschingMB 107; *Grüneberg* 1833 MpUMbl 1488; *Grüneberg* 1901 MpMbl(2955); *Grüneberg* — *Skrzynka*, -ki, *skrzyniecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skrzynka*, -ki 1982 WUN III 237. — Dawna n. niem. od nazwiska rycerza *Henninga Grunenbercha*, znanego w 1348 r. (CdB A XIX 213) w okolicy Lipian. Do n. os. por. *grün* 'zielony' i *Berg* 'góra'. Nazwa *Skrzynka* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: ZPyrz I 179. BCz

Skrzynka (3), wś, tarn., gm. Szczucina, 3,5 km na pld.-zach. od Szczucina: [*Kryniczna Wola*] XVI AtSd 156; *Skrzynki* 1596 AtSd(kartoteka); *Kryn(ka) W(ielka)* s(eu) *Skrzynka* 1674 ŻDz XV 56a; *Skrzynka* 1790 AtSd(kartoteka); *Skrzynka* 1794 Ga Oo2; *Skrzynka* 1889 SG X 728; *Skrzynka* 1921 Sk XII 11; *Skrzynka*, -ki, *skrzyniecki* 1964 UN 5, 20. — Początkowo n. zestawiona *Kryniczna Wola*, od ap. *krynica* 'źródło, źródół', później *Krynka Wielka*. Utrwaliła się n. *Skrzynka*; w XVI w. też wariant w formie pluralnej (o wariantach form zob. *Skrzynka* (1)). W okolicy był rów zwany *Krzynka*, por. fossa plebani dicta *Krzinka* 1470–80 DB II 405. IN

Skrzynka (4), wś, wałb., gm. Łądek-Zdrój, 7 km na płn.-zach. od Łądka-Zdroju: czu *Heynczindorf* 1354 GQ V 43; *Heinczendorf* 1360, *Heynczindorf* 1362 GQ I 169, 176; czu *Henczindorf* 1362 GQ V 89; *Heinczendorph* 1369, *Heinczen-*

dorf 1384 GQ I 312, 237; *Heynczindorff* 1384 GQ V 139; *Heinczsdorff* 1387, *Heynczcendorf* 1393 GQ I 248, 266; *Heinczendorf* 1412, *Heinzendorf* 1458, *Heinczendorf* 1464 GQ II 59, 249, 273; *Heinzindorf*, in villa *Heinzendorf* 1558 GQ III 29, 63; *Hainczendorff* 1579, *Hainzendorff* 1617, *Heintzendorff* 1692 CdSil XXXIV 106, 107, 23; *Heinzendorff* 1743 SNGŚI XII 114; *Hainzendorf* 1747 MpCGIa; *Heinzendorf* 1789 Z IX 309; *Heinzendorf* 1845 K 219; *Heinzendorf* 1941 SOV 139; n. przejściowe *Ptakowice*, *Henryczków* 1945, *Henryków Bystrzycki* 1946 SNGŚI XII 114; *Heinzendorf* — *Skrzynka*, -i, *skrzyniecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Skrzynka*, -ki 1982 WUN III 237. — Dawna n. niem. *Heinzendorf* od n. os. *Heinz* (: *Hagano*, *Heino*) Gott 231 i ap. *Dorf* 'wieś'. Nazwa przejściowa *Henryczków* nawiązuje do n. niem., motywacja n. *Ptakowice* nie jest jasna. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skrzynka*. Lit.: SNGŚI XII 114; SGTS XVII 201. PS

Skrzynka zob. **Krynka**, **Skrzynki** (5)

Skrzynka Mała zob. **Skrzynka** (1a)

Skrzynka Wielka zob. **Skrzynka** (1a)

Skrzynki (1), wś, bydż., gm. Jeżewo, 14 km na płn. od Świecia: *Skrzynka* (1773), pustk. do Czerska, *Skrzeka* (1789) SG X 730; *Skrzynki* 1796–1802 MpSchröt XV; ruszyć na Leśniewie, na Osiek, na *Skrzynko*, Osie do Świecia 1807, piechota ... idzie na Leśniewie, Osiek, *Skrzynków*, Osie do Świecia 1807 Font XXVI 186, 187; *Skrzynki* 1879 KętN 111; *Skrzynki*, niem. *Skrzinken*, *Skrinke*, kol. 1889 SG X 730; *Skrzinken*, fr. auch *Skrzynka* oder *Skrzeka* (!) 1912 Bär 110; *Skrzynki*, niem. *Skrzinken* 1921 Sk XI 51, 87; *Skrzynki* (*Skrzinnen*) 1925 Krzep 107; *Skrzynki*, -nek, *skrzynkowski* 1971 UN 186, 16; *Skrzynki*, -nek 1982 WUN III 237. — Od ap. *skrzynka*, zob. *Skrzynka* (1), wtórnice w l. mn. E. Jakus-Borkowa (za H. Górniewiczem) łączy n. z ap. *skrzynka* w znaczeniu 'gródź służąca do połowu ryb'. Wieś leży nad jez. Stelchno. Nazwa efemerycznie z suf. -ko, -ów. Formy niem. *Skrzinken*, *Skrinke* to substytucje fonetyczne n. pol. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 95. WK/KW

Skrzynki (2), wś, ciech., gm. Płońsk, 3 km na pld. od Płońska: *Skrzynki* 1425 Zakr I nr 944; *Skrzynki* (1443)1456 SHGMz(MK 3, 287); *Skrzynki* 1468 SHGMz(MK 5, 107v); *Skrzynki*

Skrzynki

1510 ZHer nr 881, 883; inter signa *Skrzinyeczkye* 1520 SHGMz(MK 39, 62 i 63); *Skrzynky* 1567 ŻDz XVI 351; *Skrzynki* 1783 MpPerMz; *Skrzynki* 1827 Tabella II 177; *Skrzynki nadolne* 1821 Gazeta Wielkiego Xięstwa Poznańskiego nr 22, s. 232; *Skrzynki* 1839 MpKwat III 3; *Skrzynki Nadolne* 1889 SG X 729; *Skrzynki* 1921 Sk I 125; *Skrzynki, -nek* 1982 WUN III 237. — Od ap. *skrzynka* (zob. *Skrzynka* (1)) lub od n. os. *skrzynka*, w l. mn. Okresowo n. z członem lokalizującym *Nadolne* (: *nadolny* 'leżący w dole np. rzeki'). Lit.: ZMaz 336. UB

Skrzynki (3), wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 4 km na płd.-wsch. od Grabowa nad Prosną; *skrzynki* 1789 MpCzajSier; *Skrzynki* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzynki* 1827 Tabella II 177; *Skrzynki* 1889 SG X 729; *Skrzynki* 1921 Sk II 134; *Skrzynki, -nek* 1982 WUN III 237. KW/PS

Skrzynki (3a), przys., okresowo wś, kiel., gm. Raków, 13 km na płn.-zach. od Staszowa; *Skrzynki* 1827 Tabella II 177; *Skrzynki*, kol. 1877 Zin II 153; *Skrzynki*, kol. 1889 SG X 729; *Skrzynki*, wś 1902 Przew II 164; *Skrzynki*, wś 1933 SkBy 1555; *Skrzynki, -nek*, cz. wsi Pułaczów 1970 UN 33, 26; *Skrzynki, -nek* 1982 WUN III 237. Lit.: KopKiel 286. IN

Skrzynki (3b), cz. Słomowa Kościelnego, dawniej wś, koniń., gm. Przykona, 9 km na płn.-zach. od Uniejowa; *Crzynky* 1362 KW III 202; *Skrzynki* 1430 KW V 499; *Skrzynky* desertum 1496, *Skrzynky* 1511 ŻDz XIII 173, 184; *Skrinki* 1511/12 VisitGn 240; *Skrzynki* 1783–84 RejKor 56; *Skrzynki* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzynki* 1827 Tabella II 177; *Skrzynki*, folw. i os. 1889 SG X 729; *Skrzynki* 1921 Sk II 122; *Skrzynki* 1967 SM 1040; *Skrzynki* 2004 Mp-10(M-34-2-A-b-1); *Skrzynki*, cz. wsi XXI PRNG. — H. Górniewicz łączy n. wsi z n. os. **Krzymka*/**Skrzynka*. Lit.: SHGŁęcz II 100; Górniewicz, Onom XIII 88. PD/KW

Skrzynki (4), wś, piotr., gm. Ujazd, 8,5 km na płn.-zach. od Tomaszowa Mazowieckiego; *Scrzinki* 1387 Łęcz I nr 563; *Skrzynky* 1511/12 VisitGn 462; *Skrzynkj* 1511–23 ŁLB II 320; *Skrzynky* 1576 ŻDz XIII 94; *Skrzynki* 1783–84 RejKor 127; *Skrzynki* 1793 MpPerŁęcz; *Skrzynki* 1827 Tabella II 177; *Skrzynki* 1889 SG X 729; *Skrzynki* 1921 Sk II 9; *Skrzynki, -nek*, *skrzynkowski* 1974 UN 40, 46; gw. *skšynki, -nek*, *skšynkoski*. PD/KW

Skrzynki (5), wś, płoc., gm. Daszyna, 11,5 km na płn.-zach. od Łęczycy; *Crzinki* 1386, *Skrzinki*, *Scrzinki* 1387 Łęcz I nr 120, 313, 326; *Scrzinky*, *Scrzinka* 1391, Albertus de *Bangherz* 1394, *Bangerzouice* 1399 Łęcz I nr 2047, 2236, 3237, 4603; *Skrzynkj* 1511–23 ŁLB II 465; *Skrzynky* *Bangierze* 1576 ŻDz XIII 129; *Skrzynki* 1783–84 RejKor 79; *Skrzynki* 1793 MpPerŁęcz; *Skrzynki* 1827 Tabella II 177; *Skrzynki*, wś i folw. 1889 SG X 729; *Skrzynki* 1921 Sk II 59; *Skrzynki, -nek*, *skrzyniecki* 1972 UN 43, 30. — Okresowo n. zestawiona *Skrzynki-Bangierze*. Człon drugi ponowiony z n. osady *Bangierze*//*Bangierzowice*, odnotowanej w XIV w. obok *Skrzynek*. Ta od n. os. pochodzenia niem. *Bangierz* SSNO I 85, w l. mn. lub z suf. *-owice*. Lit.: SHGŁęcz I 6, II 100; Górniewicz, Onom XIII 88. PD/KW

Skrzynki (6), wś, poznań., gm. Kórnik, 2,5 km na płn. od Kórnika; *Crinca* 1287 KW I 539; de *Krzinki* 1393 Lek II nr 283; de *Skrzinki* 1396 RWlkp II nr 23; de *Ckrzynka* 1400 KZPozn nr 413; de *Skrinky* 1416, mlin na *krzinkach* 1437 RWlkp II nr 453, 1109; *Skrzynky* 1510 NKs 35; *Skrzinki* 1552 RPobKal(ASK I 11); *Skrzynki* 1578 ŻDz XII 197; *Skrzynki* 1591 RPobKal(ASK I 6); *Skrzynki* 1618–20 PKal 147; *Skrzynki* 1783–84 RejKor 814; *Skrzynki* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzynki* 1889 SG X 729–30; *Skrzynki, -nek* 1982 WUN III 238; gw. *skšynki, -nek*, *skšynecki*. — Początkowo *Krzymka*, zob. *Skrzynka* (1), wtórnie w formie pluralnej *Krzymki*, *Skrzynki*. Wieś leży nad jez. *Skrzynki*. Lit.: Duma, Warta II 339–40. ZZ/PS

Skrzynki (7), wś, poznań., gm. Sęszew, 6,5 km na płd.-wsch. od Buku; *Krzinka* 1357 KW III 82; de *Scrzinki* 1391 Lek I nr 1023; *Skrzinki* 1432 SHGPn IV 511; *Scrzinky* 1433 AC I nr 93; *Skrzynky* 1444, *Skrzynki* 1446 SHGPn IV 511; *Skrzynky* 1446 Koz III 206; *Crzynky* 1464 SHGPn IV 511; *Skrzynky* 1482 AC I nr 707; *Skrzynky* 1500 SHGPn IV 511; *Skrzynki* 1510 NKs 97; *Skrzynki* 1580 ŻDz XII 22; *Skrzinki* 1622–24, *Skrzynki* 1789 PPozn(Tab 1, 23 i 6, 71v); *Skrzynki* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzynki* 1889 SG X 729; Vw. *Skrzynki* 1891 MpMbl(3665); *Ifflandsheim* (*Skrzynki*) 1907 Güter-Adressbuch... 94; *Skrzynki*, niem. *Ifflandsheim* 1921 Sk X 78, 156; *Skrzynki, -nek*, *skrzyniecki* 1966 UN 93, 17. — Wieś leży nad jez. nazywanym *Skrzynki*. Nazwa niem. *Iff-*

landsheim, od nazw. właścicieli (od XIX w.) tej i okolicznych wsi — *Iffland* (Güter-Adressbuch... 95) i ap. *Heim* 'dom' (w Skrzynkach Ifflandowie wybudowali dwór pod koniec XIX w.), została wprowadzona na przełomie XIX i XX w. Lit.: SHGPh IV 511–4; PPozn 153; Duma, Warta II 339; Güter-Adressbuch der Provinz Posen, 1907, 94–5.

ZZ/PS

Skrzynki (8), wś, włoc., gm. Kowal, 14 km na wsch. od Kowala: *Skrzynki Budy* 1783–84 RejKor 847; *Skrynki Budy* 1785 MpPerKu; *Skrzynki* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzynki* 1827 Tabella II 177; *Skrzynki* 1839 MpKwat II 3; *Skrzynki* 1881 Borucki 364; *Skrzynki* 1889 SG X 729; *Skrzynki* 1921 Sk I 197; *Skrzynki* 1952 UW 59; *Skrzynki*, *-nek* 1982 WUN III 238. — Nazwa od n. jeziora *Skrzynka*, dziś Jezioro Skrzyneckie, por. lacum ... *Scrinka* 1348 CdP II 279, z członem *Budy*, określającym typ osiedla. Lit.: Duma, HE XIV 140–1.

AG/KW

Skrzynki zob. **Krynki** (2), **Skrzynka** (1, 3), **Walochy-Ciepły Stok**

Skrzynki-Bangierze zob. **Skrzynki** (5)

Skrzynki-Budy zob. **Skrzynki** (8)

Skrzynnica, os. zaginiona, leżała koło Łądka, koniń., gm. Łądek: inter hereditates *Scrzinnicza* et Costezol 1418 KW V 269; her. *Sczinnitza* 1418 SHGKI(BJ 8056 IV, 201v). — Od ap. *krzyn(n)ica*, **skrzynnica* 'źródło, zdrój', też zbiornik wody', zob. *Skrzynka* (1). Por. też n. jez. *Skrzynica*, et lacu *Skrzynicze* 1546 SHGPh(KoścZ 27, 177–78).

ZZ/PS

Skrzynnica zob. **Skrzynice** (2)

Skrzynnice zob. **Skrzynice** (2)

Skrzynno (1), wś, dawniej mto, rad., gm. Wieniawa, 6 km na wsch. od Przysuchy: *Skrin* (1136), de *Scrin* 1234 KW I 12, 149; *Skrzyn* (1308) KMłp II 213; de *Skrzin* 1354, in *Skrzyn* 1368 KMłp III 92, 228; de *Skarin* (!) 1371 BulPol II nr 1807; prope *Skrzyn* (1374) KMłp III 282; *Skrzin* 1389 Kkk II 135; *Magno Skrzyn* 1413 Sand nr 606; de *Skrzino* 1415 Sand nr 672; in *Scrzin* 1416 Kkk II 412; *Skrzyn*, *Krzym* (tu?) 1508 ŻDz XV 475; ad *Skrzynno* 1511/12 VisitGn 349; *Skryn*, *Skrzyn Magna* 1511–23 ŁLB I 687, 691; *Skrzyno* 1564–65 Lusand 25; oppidum *Skrzinno* 1569 ŻDz XIV 325; na *Skrzynnie* 1765 Lukrak 239; *Skrzynno* 1789 Lusand II 205; *Skrzynno*, os. miejska 1889 SG X 730–1;

Skrzynno, *-na*, *skrzynecki* 1970 UN 30, 45; gw. *skšy-no*, *-a*, *skšynecki*. — Początkowo n. *Skrzyń*, od ap. *skrzynial/krzynia*, zob. *Skrzynka* (1), ze zmianą rodzaju. Wobec braku danych identyfikacyjnych cytowany zapis źródłowy *Krzym* z 1508 r. może odnosić się zarówno do wsi Skrzyńsko, jak i Skrzynno. W XV–XVI w. z członem odróżniającym od łac. przym. *magna* 'wielki'. Ostatecznie upowszechniła się n. *Skrzynno*, z dodanym suf. *-no*. Lit.: KSand 182; KopRad 136–7; RymNmiast 220; Borek, *-bn-* 215.

IN

Skrzynno (2), wś, sier., gm. Ostrówek, 12 km na płn.-wsch. od Wielunia: *Sczrin* 1380 SHGWiel 153; *Sczrinno* 1413, *Skrzinno* 1418, *Skrzynno* 1462 Koz VII 114; *Skrzynno* 1511 ŻDz XIII 212; *Skrzynno*, *Skrzyn* 1511–23 ŁLB II 134, 137; *Skrzinno* 1552 ŻDz XIII 295; *Skrzin* (1563) VisitGn 664; *Skrzynno* 1783–84 RejKor 136; *Skrzynno* 1827 Tabella II 177; *Skrzynno* 1889 SG X 731; *Skrzynno* 1921 Sk II 135; *Skrzynno*, *-na*, *skrzynniański* 1974 UN 52, 28; gw. *skšy(-)no*, *(-)na*, *skšyński*. Lit.: SHGWiel 153; Borek, *-bn-* 215.

PD/KW

Skrzyń zob. **Skrzynno** (1), **Skrzyńsko**

Skrzyńsko, wś, rad., gm. Przysucha, 2 km na płn.-wsch. od Przysuchy: de *Skrzyn* 1144–65 MPH III 348–9; *Skrzin* 1354 KMłp III 91; de *Skrzyn* 1377 ZDM IV 186; de *Sczrinno* 1400 Sand nr 342; de *Skrzin* 1431, de *Scrin* 1441 MUKr I 157, 192; *Skrzin*, in villa dicta *Antiqua Skrzin* (1442), de *Maiori Skrzinno* 1444 ZDM III 37, 108; de *Magna Skrzin* 1463, de *Sczrin* 1472 MUKr I 302, 355; de *Magna Skrzym* 1498 Matr II nr 1251; *Magna Skrzym* 1508 ŻDz XV 475; *Skrzyn* 1511–23 ŁLB I 657; *Skrzyn* 1564–65 Lusand 193; *Antiqua Skrzin* 1569 ŻDz XIV 315; *Skrzyńsko* 1827 Tabella II 177; *Skrzyńsko* 1889 SG X 731–2; *Skrzyńsko*, *-ka*, *skrzyński* 1970 UN 30, 47; gw. *skšyjsko*, *-a*, *skšyńske*. — Dawniej *Skrzyń*, zob. wyżej. W XV–XVI w. n. z członami odróżniającymi od łac. przym. *antiquus* 'stary', *maior*, *magnus* 'wielki'; od XIX w. z suf. *-sko*. Lit.: KSand 182; KopRad 482; Rospond, *-bšk-* 242.

IN

Skrzyp zob. **Skrzypiów**

Skrzypaczowice, wś, tarnob., gm. Koprzywnica, 8 km na płn. od Baranowa Sandomierskiego: de *Cripacheuiz* 1328 ZDM I 36; villam *Crzipaczouice* (1420)XV, *Crzipaczouicze*, *Crzipaczowicze* (1421)XV KMłp IV 178, 188; *Skrzypaczowicze*

Skrzypek

1470–80 DB II 320; *Skrzypaczowycze, Krzypaczowycze* 1508 *ŻDz* XV 457, 459; *Skrzypaczowicze* 1520 AGAD 3240; *Skrzypaczowycze* 1529 LR 368; *Skrzypaczowice* 1564–65 Lusand 321; *Skrzypaczowicze* 1578 *ŻDz* XIV 166; *Skrzypaczowice* 1783–84 RejKor 258; *Skrzypaczowice* 1827 Tabella II 177; *Skrzypaczowice* 1889 SG X 732; *Skrzypaczowice, -wic, skrzypaczowicki* 1970 UN 32, 36; gw. *kšypačoŭice, -ŭic*. — Pierwotnie *Krzypaczowice*, od n. os. **Krzypacz*, z suf. *-owice*. Do n. os. por. *krzypać, krzypieć* 'kaszeleć'. Wtórnie absorpcja przyimka z, stąd forma *Skrzypaczowice*. Lit.: KSand 182. *IN*

Skrzypek, wś, ostroł., gm. Olszewo-Borki, 12 km na zach. od Ostrołęki: *Skrzypek* 1877 Zin II 153; *Skrzypek* 1889 SG X 732; *Skrzypek* 1921 Sk I 78; *Skrzypek* 1967 SM 1040; *Skrzypek, -pka, skrzypecki* 2004 DzU nr 229, poz. 2312. — Zapewne od nazw. *Skrzypek* RymSEN II 440. *UB*

Skrzypie, wś zaginiona, leżała w par. Bednarka, w pow. Gorlice, nowosąd.: *Krzypie* 1665 *ŻDz* XV 53a; *Skrzypie* 1680 Rej 309. — Od ap. *skrzypie* 'zarośla skrzypu, miejsce zarosłe skrzypem'. Forma *Krzypie* zapewne wynika z fałszywej dekompozycji. Lit.: RBiecz 46. *IN*

Skrzypie zob. Skrzypiec

Skrzypiec (1), wś, częst., gm. Gidle, 14,5 km na płd.-wsch. od Radomska: in bonis Gidle, Gorka, Ruda, *Skrzypiec* (1638)1724, *Skrzypiec*, Ną Wsiach fwoich Gidlách, ... *Skrzypcu*, Nieszulowie 1724 Zagajowski, Skarb ... ks. 1, akapit 24, 12, 15; *skrzypiec* 1789 MpCzajSier; *Skrzypice* (!) 1802–03 MpGillyPr; *Skrzypnie* 1827 Tabella II 178; *Skrzypiec* 1834 MpRey nr 154; *Skrzypiec* 1839 MpKwat II 6; *Skrzypnie* 1859 MpChrz; *Skrzypne*, wś i os. karcz., karczma *Skrzypiec* zwana 1889 SG X 733; *Skrzypne* 1901 Przew II 165; *Skrzypiec* 1921 Sk II 84; *Skrzypiec, -pca, skrzypiecki* 1972 UN 48, 34. — Nazwa *Skrzypiec* zapewne od ap. *skrzyp* 'skrzyp (polny, zimowy, bagienny), *Equisetum*', z suf. *-ec*; por. też gw. *skrzypiec* 'ts.' SGPrei(kartoteka). Na topograficzny charakter nazwy może wskazywać równo-brzmiąca n. lasu w pobliskim Widzowie (UN 48, 104). Okresowo forma oboczna *Skrzypne*, z suf. *-ne*, także *Skrzypnie* (ze zmiękczeniem tematu). Lit.: Borek, *-bn-* 215; Zagajowski, Skarb wielki Województwa Sieradzkiego Ną Roli Gidelskiej

znaleziony (...), 1724, ks. 1, akapit 12, 15; Li-tewka, Archiwum klasztoru Ojców Dominikanów w Gidlach, Krakowski Rocznik Archiwalny, 17, 2011, 230. *PD/PS*

Skrzypiec (2), wś, opol., gm. Lubrza, 5 km na wsch. od Prudnika: *Greywitz* (1331)XVI, *Cribitz* (1392)XVI, (1405)XVI CdSil VI 3, 17, 25; *Creywitz* 1430, *Creywitz* 1431, *Creywicz* 1481 CdSil XXXIII 40, 33, 34; *Creyuicz* (1484)XVI CdSil VI 120; *Skrzypczy* 1489, *Kreywitz* 1538, *Krei-witz* 1562, *Skrzipecz* 1583, *Kreywicz* 1598 CdSil XXXIII 36, 40, 45, 50, 54; *Krawitz* 1648 CdSil XXXIV 128; pagis ... *Creuwitz* 1651/52, villae ... *Creywitz* 1666/67 J I 208; *Kreywicz, Kreybicz* 1696 Urb III 236; *Creuewitz* 1736 MpWielOppol; *Kreibitz* 1743 SNGŚI XII 115; *Kreu-wiz* 1784 Z III 105; *Kreywitz* 1820 Rumpf II 114; *Kreywitz*, auch *Krei-witz* 1830 Kn 375; *Kreywitz*, auch *Krei-witz, Krzpiec* 1845 K 322; *Krzypiec*, niem. *Krei-witz*, mylnie *Kreilitz* 1883 SG IV 797; *Krei-witz, Krzypiec* 1941 Wrzosek 45; *Krzypice, Krzypiec, Skrzypice*, n. przejściowie 1945 SNGŚI XII 115; *Krei-witz* — *Skrzypiec, -pca, skrzypiecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Skrzypiec, -pca* 1982 WUN III 238. — Pierwotnie zapewne *Krzypiec*, później też *Skrzypiec*, od ap. *skrzyp*, z suf. *-ec*. Por. też n. os. *Krzypiec, Skrzypiec* SSNO III 168. Zapisy oddają częste wahanie *Skrz-* : *Krz-*, por. *Skrzypaczowice, Skrzypie, Skrzyszów* (1), *Skrzeczkowice* i in. Pierwsze poświadczenia — zniemczone formy *Krei-witz, Kr(e)ibitz* — mogły również stanowić adaptacje n. patronimicznej z suf. *-ice* (por. n. os. *Skrzyp* SSNO V 102), lecz na tle późniejszych zapisów jest to mniej prawdopodobne. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skrzypiec*. Lit.: SNGŚI XII 115; BorGŚI 73. *PS*

Skrzypiów, wś, kiel., gm. Pińczów, 2 km na płd.-zach. od Pińczowa: *Scripow* 1399 Sand nr 253; *Scrzypow* (1440)1523 ZDM II 325; *Scrzypow* 1470–80 DB II 385; *Scrzip* 1486 SHGŚd (AOV 6566, 508); *Skrzypyov* 1502 Matr III nr 296; *Skrzypyow* 1508 *ŻDz* XV 487; *Skrzypiów* 1579 *ŻDz* XIV 223; *Skrzypiów* 1674 *ŻDz* XV 56a; *Skrzypiów* 1783–84 RejKor 352; *Skrzypiów* 1787 Spis 377; *Skrzypiów* 1827 Tabella II 177; *Skrzypiów*, folw. 1889 SG X 732–3; *Skrzypiów*, wś i folw. 1902 Przew II 165; *Skrzypiów, -piowa, skrzypiówski* 1969 UN 29, 32; gw. *skšypuf, -ova*,

skšyposki. — Od n. os. *Skrzyp* SSNO V 102 lub od ap. *skrzyp* ‘roślina’, z suf. *-ów*. W XV w. odnotowana forma bezsufiksalna nazwy. Forma *Skrzypiów* jest zapewne rezultatem adideacji do czas. *skrzypieć*. Lit.: KSand 182; KopKiel 65; Nieckula, *-ov-* 188.

IN

Skrzypken zob. **Skrzypki** (2)

Skrzypki (1), dziś *Skrzypki Duże* i *Skrzypki Male*, dwie wsi, biał., gm. Bielsk Podlaski, 10 i 11 km na pld.-zach. od Bielska Podlaskiego: mezy hranic Lubina y Koszczyna y *Kripkowskich* hranic 1528 HalBiał I 158; Selo *Skripkow* 1528 ŻDz XVII/1, 187; *Skrzypki* 1569 UPL 243; *Skrzypki Wypychy* 1580, *Skrzypki* 1591 ŻDz XVII/1, 122, 151; *Skrzypki Antiqua*, *Skrzypki Wypychy* 1676 Kond 184; *Skrzypki* 1723 SHGPd(ADS, D., nr 152, k. 64); *Skrzypki Wielkie Stara Wieś*, *Skrzypki Male* 1790 Kond 184; *Skrzypki Wielkie*, *Skrzypki Male* 1889 SG X 733; *Skrzypki Wielkie*, *Skrzypki Male* 1921 Sk V 22; *Skrzypki* 1952 UW 159; *Skrzypki Duże*, *Skrzypki Male* 1962 SkBiał 136; *Skrzypki Duże*, *-pek -zych*, *Skrzypki Male*, *-pek -lych*, *skrzypkowski* 1972 UN 153, 35; gw. *skšypli duże*, *-ek -yχ*, *skšyposki*, *skšypli male*, *-pek -yχ*, *skšyposkowski*. — Od n. os. *Skrzypek*, w l. mn., por. Olech *Skrípok* w tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 187. Człony drugie w n. zestawionych od łac. przym. *antiquus* ‘stary’, pol. *stary*, *wielki*, *duży*, *mały*, też od wyrażenia apelatywnego *stara wieś*; człon *Wypychy*, od ap. *wypych* (: *wypychać*), w l. mn., określał ludzi mieszkających poza wsią; por. też n. os. *Wypych* SSNO VI 228. Lit.: Kond 184; HalBiał I 158.

EB/IN

Skrzypki (2), wś, suwał., gm. Kalinowo, 6 km na pln. od Rajgrodu: *Pzepurezken* 1519, *Eskripken* (!) 1539 BiałKol 91; *Skrípken* od. *Skrzípken*, wś 1785 Goldb III 197; *Skrzypken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Skrzypkin* 1839 MpKwat VI 4; *Skrzypki*, *Skrzypk* ok. 1859 SzcześTeka 151; *Skrzypken* — *Skrzypki* 1879 KętN 164; Lisewo ... uchodzi przy *Krzypkach* 1884 SG V 301; *Skrzypki* 1889 SG X 733; *Skrzypki* — *Geigenau* 1926, *Skrzypken* 1941 Choj 128; *Geigenau* — *Skrzypki*, *-pek*, *skrzypecki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Skrzypki*, *-pek* 1982 WUN III 238; gw. *skřipki*, do *skřipk*, też *yajyenoŭ*. — Według W. Kętrzyńskiego pierwsze nadanie pochodzi z 1485 r., wtedy n. może już brzmiała **Przepióreczki*, od n. jez.

Przepiórka, por. *Pippurcken* 1503, *Przepiórka* 1882 KętL 458, Ley II 36, z suf. *-ki*. Nazwa zastąpiona przez n. *Skrzypki*, zapewne od n. os. *Skrzypek*, por. *Skrzyp* SSNO V 102 (: *skrzyp*, też *skrzypieć*), w l. mn. Nazwa zmieniona jako *Skrípken*, *Skrzípken*, *Skrzypken*; w 1926 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Geigenau*. Po 1945 r. ustalono n. *Skrzypki*. Lit.: BiałKol 109.

RP

Skrzypki Antiqua zob. **Skrzypki** (1)

Skrzypki Duże zob. **Skrzypki** (1)

Skrzypki Male zob. **Skrzypki** (1)

Skrzypki Wielkie zob. **Skrzypki** (1)

Skrzypki Wielkie Stara Wieś zob. **Skrzypki** (1)

Skrzypki-Wypychy zob. **Skrzypki** (1)

Skrzypkowo, wś, tor., gm. Obrowo, 16 km na pld.-zach. od Golubia-Dobrzynia: *Skrzypkowo* 1789 Borucki 37; *Skrzypkowo* 1827 Tabella II 178; *Skrzypkowo* 1839 MpKwat II 2; *Skrzypkowo* 1889 SG X 733; *Skrzypkowo* 1921 Sk I 63; *Skrzypkowo* 1952 UW 52; *Skrzypkowo*, *-wa*, *skrzypkowski* 1972 UN 187, 14; *Skrzypkowo*, *-wa* 1982 WUN III 238. — Od nazw. *Skrzypek* RymSEN II 440, z suf. *-owo*. Lit.: Koz VII 114.

KZ/KW

Skrzypkowo zob. **Skrzypelewo**

Skrzypn(i)e zob. **Skrzypec** (1)

Skrzypna, dziś *Skrzypnia*, wś, kal., gm. Czermin, 4,5 km na pln.-zach. od Pleszewa: *Scripne* (!) 1304 KW II 237; de *Scrzipna* 1402 RWlkp IV nr 70; de *Scripno* 1412 Kal nr 207; de *Scripna* 1412 MUKr I 76; de *Scrzipno* 1426 RWlkp II nr 826; de *Scrzipno* 1460 AC II nr 1906; de *Skrzypna* 1497 Bob nr 367; *Skrzypna* 1511–23 ŁLB II 28; *Skrzypna* 1579 ŻDz XII 110; *Skrzypna* 1775 MKI(Tab 19, 8); *Skrzypna* 1783–84 RejKor 114; *Skrzypno* 1802–03 MpGillyPr; *Skrzypno* 1846 KsP 321; *Skrzypna* al. *Skrzypnia*, urząd. *Skrzypno* 1889 SG X 733; *Skrzypna*, niem. *Skrzypno* 1921 Sk X 70, 156; *Skrzypna*, *-nej* 1982 WUN III 238; *Skrzypnia* 2003 Mp-10 (M-33-12-A-b-4); *Skrzypnia*, *-ni*, *skrzypniański* 2011 DzU nr 291, poz. 1711; gw. *skšyyna*, *-ny*, *skšypijski*. — Od ap. *skrzyp*, z suf. *-no*, wtórnie *-na*. Od XIX w. notowana też postać *Skrzypnia* (ustalona urzędowo), ze zmiękczeniem tematu. Według S. Kozierowskiego n. *Skrzypna* pierwotnie odnosiła się do strumienia. Lit.: Borek, *-yn-* 215, Koz V 303–4.

ZZ/PS

Skrzypna

Skrzypna zob. **Skrzypne**

Skrzypne, wś, nowosąd., gm. Biały Dunajec, 9,5 km na pld.-zach. od Nowego Targu: *Skrzypie* 1680 Rej 239; *Skrzypne* XVII ŻDz XIV 146; Wieś *Skrzypne* 1765 Lukrak 57; *Scripna* 1779–82 MpMieg; *Skrzypne*, wś 1889 SG X 733; *Skrzypne Niżne*, *Skrzypne Wyzne*, dwie wsi 1921 Sk XII 29; *Skrzypne*, *Skrzypne Niżne*, *Skrzypne Wyzne*, trzy wsi 1933 SkBy 1556; *Skrzypne Dolne*, *Skrzypne Górne* 1962 Mp-25(Nowy Targ); *Skrzypne*, -nego 1982 WUN III 238. — Początkowo *Skrzypie*, od ap. *skrzyp*, z suf. -*ʼe* (< *-*bjē*), wtórnice z suf. przyimiotnikowym -*ne*, też -*na*. Okresowo, w wyniku podziału wsi, n. zestawione z członami odróżniającymi od przym. *niżny*, *wyzny*, też *dolny*, *górnny*. Lit.: LKrak 137; Borek, -*bn*- 215. IN

Skrzypne Dolne zob. **Skrzypne**

Skrzypne Górne zob. **Skrzypne**

Skrzypne Niżne zob. **Skrzypne**

Skrzypne Wyzne zob. **Skrzypne**

Skrzypnia zob. **Skrzypna**

Skrzypnik, wś, wroc., gm. Domaniów, 10 km na pld.-zach. od Oławy: *Rogouo* 1267 SUr IV 16; *Runcun* 1323, *Runcun* 1328 Reg nr 4292, 4747; *Ruwinczun* (1359) K 566; *Rowwinczown* 1360, *Ruwinczown* 1361, *Ruwinczin* 1363 ZfGS VI 26, 31, 56; *Rawenczau* 1432 CdSil XXXVI 41; *Runtzen* 1736 MpWielBreg; *Runzen* 1743 SNGŚI XII 115; *Runzen* 1783 Z I/3, 66; *Runzen*, *Runczow* 1830 Kn 650; *Runzen*, *Runcoń* 1845 K 566; *Runzen*, *Runizoń* 1900 Myc 80; *Runzen*, *Rowieńczyn* 1941 Wrzosek 18; *Runzen* — *Skrzypnik*, -*a*, *skrzypnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Skrzypnik*, -*ka* 1982 WUN III 238. — Pierwotnie n. *Rogowo*, od n. os. *Rog* SSNO IV 470, z suf. -*owo*. Według sugestii Z. Babika późniejsza n. niem. *rüh*, *rüch*, śrwniem. *rüch*, też śrdniem. *rü*, *rüwe*, *rüch*, *rüge*, niem. *rauh* 'szorstki, włochaty, ciernisty, kolczasty' DWB XIV 262, FörstON II 634 oraz śrwniem. *zün*, niem. *Zaun* 'plot, ogrodzenie' DWB XXXI 406 (całość mogła oznaczać 'cierniste zarośla, żywoplot'); por. też śrwniem. *runze* 'zmarszczka', też *Runs*, *Runse* 'rów, rynna, wąwóz' Kluge 615. Niewykluczone jednak, że jest to adaptacja wcześniejszej n. słow. typu **Rowieńczyn*, **Rowieńców*, od n. os. **Rowieniec*, por. n. os. *Rowien* SSNO VII 213 (: *równy*),

co sugeruje A. Wrzosek. Późniejsze n. pol. *Runczow*, *Runcoń* są polskimi adaptacjami n. niem. *Runzen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skrzypnik*. Lit.: SNGŚI XII 115. PS

Skrzypno zob. **Skrzypna**

Skrzypów zob. **Skrzypiów**

Skrzyszew, wś, biał., gm. Ulan-Majorat, 12 km na pld.-wsch. od Łukowa: *Skrzysow* 1529 LR 425; *Skrzizow* 1531, *Skrzissow* 1552, *Skrziszow* 1580 ŻDz XIV 386, 401, 426; *Skrziszow* 1620 RPobLu 193; *Skrzyszow* 1787 Spis 430; *Skrzyszew* 1827 Tabella II 178; *Skrzyszów* 1889 SG X 734; *Skrzyszew* 1933 SkBy 1556; *Skrzyszew*, -*wa*, *skrzyszewski* 1970 UN 115, 35. — Od n. os. **Skrzysz*, z suf. -*ów*, wtórnice -*ew*; por. n. os. *Krzysz* SSNO III 168; wahanie *krz-* : *skrz-* częste w n. os. i miejscowych. Lit.: SHGLu III 214; KosLu 72. IN

Skrzyszewo zob. **Skrzeszew** (1, 2), **Skrzeszewy**

Skrzyszewy Małe zob. **Skrzeszewy**

Skrzyszewy Wielkie zob. **Skrzeszewy**

Skrzyszowice zob. **Skrzeszowice**, **Skrzyszów** (1)

Skrzyszowo zob. **Skrzeszew** (1)

Skrzyszów (1), wś, kat., gm. Godów, 6 km na zach. od Jastrzębia-Zdroju: *Krischow* (1373)XVI CdSil VI 11; *Krischaw* 1447 ZfGS XXVII 373; Georg Skrziszowski von Skrzeckowitz auf *Skrzischow* 1540 ZfGS XXX 205; allodio *Skrzissoviensi*, in villa *Skrzissow* 1652, villa *Skrzischowitz* 1679, in pago *Krziskowitz* 1687 J II 36, 37, 245, 447; *Karziskowitz* 1687 ZfGS XXVII 397; *Skrischau* 1736 MpWielRat; *Skrzischow* 1783 Z II 133; *Skrzischow* 1845 K 640; *Skrzyszów* 1889 SG X 735; *Skrzyszów* (*Skrzischow*) 1920 PrusŚG 69; *Skrzyszów*, -*szowa* 1982 WUN III 238. — Pierwotnie **Krzyszów*, od n. os. *Krzysz*, z suf. -*ów*, wtórnice *Krzyszkowice* (: n. os. *Krzyszek* SSNO III 139), z suf. -*owice*. Także *Skrzyszów*, *Skrzyszowice* — może w wyniku absorpcji przyimka z wyrażen typu z *Krzyszowa* lub adideacji do n. os. na *Skrzy-*, *Skrze-*, por. *Skrzyszek* SSNO VII 230; warto jednak zwrócić uwagę na częste wahanie *skrz-* : *krz-* w nazewnictwie i gwarach śląskich np. *Skrzeczkowice*, *Skrzypiec*). Nazwę zniemczono jako *Skrischau*. Lit.: SNGŚI XII 115; BorGŚI 136. PS

Skrzyszów (2), wś zaginiona, leżała koło Nowosiółek, przem.: *Skrzysow* 1469, *Skrzeschowa*

1472 AGZ XVIII nr 68, 370; *Zcreschow, Zkrzeschowo* 1500 AGZ XVIII nr 2873; *Skrzeszow* 1530 AGZ XIX nr 3044; *Skrzyschow* 1589 *ŹDz* XVIII/1, 23. — Od n. os. **Skrzesz*, **Skrzysz*, z suf. -ów, -owa. Niewykluczone, że to pierwotne **Krzyszów*. Lit.: MakPrz 245. BCz

Skrzyszków (3), wś, rad., gm. Gowarczów, 12 km na pñ. od Końskich: *Skrisow* 1402 Sand nr 285; *Skrzyschow* 1429, *Skrzyschow* 1468 MUKr I 145, 327; *Skrzyszow* 1470–80 DB I 335; *Skrzyschow* 1508 *ŹDz* XV 480; *Skrzyschow* 1511–23 *ŁLB* I 695; *Skrzissow* 1529 LR 399; *Skrziszow* 1577 *ŹDz* XIV 284; *Skrzyszków* 1827 *Tabella* II 178; *Skrzyszków* 1889 SG X 734; *Skrzyszków, -szowa, skrzyszowski* 1966 UN 24, 16. Lit.: KSand 182; NalSand 160; KopRad 337; Nieckula, -ov- 188. IN

Skrzyszków (4), wś, rzesz., gm. Ostrów, 4,5 km na pñ.-zach. od Ropczyc: *Skrzesszow* 1436 SHGSd (TP 21, 303); de *Skrzeschowa* 1451 SHGSd (TCz 4, 121); *Strzysow* 1470–80 DB II 295; *Szczyschowa* 1473 SHGSd (TP 3, 125); *Crzyschow* 1493 SHGSd (TB 2, 266); *Szkrzizow* 1502 SHGSd (TP 24, 524); *Zkrzyschow* 1519 SHGSd (TP 34, 226); *Skrziszow* 1536 *ŹDz* XV 506; *Skrzysow* 1581 *ŹDz* XIV 251; *Skrzyszków* 1889 SG X 735; *Skrzyszków, -szowa, skrzyszowski* 1966 UN 69, 42. — W świetle zapisów pierwotnie *Skrzeszów*, od n. os. **Skrzesz*, z suf. -ów, wtórnie *Skrzyszków*. Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego: *Skrzyszków//Skrzyszowa*. Postać *Krzyszów* poświadcza częste wahanie nagłosowego *Skrz-* : *Krz-*. Lit.: OPilz 54. IN

Skrzyszków (5), wś, tarn., gm. Skrzyszków, 6 km na pñd.-wsch. od Tarnowa: *Scrisew* (!) 1331 Sng II 13; *Crisow* 1333 KMłp III 3; *Skrissow* 1344 CdP III 213; *Szczissovnia* 1350–51 MVat II 339; *Skrzyszow*, *Skrzyschow* 1470–80 DB I 605, II 309; *Cziszow* 1512 Matr IV/1, nr 1809; *Skrzyssov* 1581 *ŹDz* XIV 264; *Skrzyszków* 1889 SG X 734–5; *Skrzyszków, -szowa, skrzyszowski* 1964 UN 15, 119; gw. *škŷyřuf*, -ova, *škŷyřoški*. — Forma *Krzyszów* poświadcza częste wahanie w nagłosie *Skrz-* : *Krz-*. Lit.: OPilz 54; RospSEMig 353; Nieckula, -ov- 113. IN

Skrzyszków zob. **Skrzeszewy, Skrzyszew**

Skubaczewo zob. **Skubarczewo**

Skubarczewo, wś, koniñ., gm. Orchowo, 9 km na pñ. od Powidza: de *Scubraczewo* (!) 1449,

de *Scubarczewo* 1450 Koz I 284; *Cubarczewo* 1471 SHGKI (PG 8, 111); Iohannes Scubarczewski ... Surbaczewski (!) ... villa *Scurbaczewo* (!) 1497 StPPP VII 9; in *Skubarczewo* 1498 Bob nr 494; *Szkubarczewo* deserta 1511–23 *ŁLB* I 197; *Skubarczewo* 1580 *ŹDz* XII 155; *Skubaczewo* 1618–20 PKal 215; *Skubaczewo* 1674 MKI (ASK 74, 217); *Skubarczewo* 1783–84 RejKor 21; Wieś *Skubarczewo* 1789 MKI (Tab 34, 206); *Skubarczewo* 1889 SG X 735; *Skubartschewo* 1889 MpMbl (3573); *Skubarschewo* 1911 MpMbl (3473); *Skubarczewo*, niem. *Skubarschewo* 1921 Sk X 50, 156; *Skubarczewo, -wa, skubarczewski* 1972 UN 181, 25. — Od n. os. *Skubarcz* (por. Georg. Trzaskowski *Skubarcz* 1525 Koz V 304), ta od niem. n. os. *Skubert* Gott 527, z suf. -ewo, -owo. Postać *Skubaczewo* zawiera uproszczoną grupę -rcz- > -cz- i nawiązuje do czas. *skubać*. W formie *Skubaczewo* odnotowano przestawkę. ZZ/PS

Skubianka, wś, warsz., gm. Serock, 6 km na pñd.-zach. od Serocka: *Skvbyanka* 1475 SHGMz (Ep. 13, 30v); *Skubyanka* 1487, *Szkubyanka* 1492 SHGMz (MK 9, 178 i 186v); *Skvbyanka* 1512 SHGMz (Ep. 7, 14v–15); *Skubianka* 1576 *ŹDz* XVI 315; *Skubianka* 1783 MpPerMz, *Skubianka* 1827 *Tabella* II 178; *Skubianka*, folw. 1889 SG X 735; *Skubianka*, wś 1921 Sk I 140; *Skubianka, -ki, skubiankowski* 1971 UN 132, 22. — Zapewne od n. os. *Skuba*, *Skub* (: *skubać*) RymSEN II 440, z suf. -'anka. UB

Skubicha, cz. wsi Motycz, dawniej wś, lub., gm. Konopnica: *Skubicha* 1781–82 KosLu 72; *Skubicha* 1877 Zin II 153; *Skubicha* 1889 SG X 735; *Skubicha*, wś 1902 Przew II 165; *Skubicha*, wś 1933 SkBy 1556; *Skubicha* 1961 Mp-25 (Lublin); *Skubicha, -chy* 1972 UN 114, 11. — Od n. os. *Skubicka* (: *skubać*) RymSEN II 440 (nazwisko występujące głównie w okolicach Lublina, por. Snazw VIII 480). Lit.: KosLu 72. IN

Skubiejki zob. **Skubiki**

Skubierzowa zob. **Skuwierzowa**

Skubiki, wś, skiern., gm. Bielawy, 8,5 km na pñ.-zach. od Głowna: *Skubyeykj* 1511–23 *ŁLB* II 424; Boczky *Skubieyki* 1576 *ŹDz* XIII 103; *Skuliki* (!) 1783–84 RejKor 218; *Skubiki* 1793 MpPerŁęcz; *Skubiki* 1802–03 MpGillyPr; *Skubiki* 1827 *Tabella* II 178; *Skubiki* 1889 SG X 735; *Skubiki* 1921 Sk I 68; *Skubiki, -bik, skubicki* 1973 UN

Skubniew

44, 8. — Dawniej *Skubiejki*, od n. os. *Skubiejko* SSNO V 103 (: *skubać* Sstp VIII 264, por. *oskubać*, *wyskubać*), w l. mn. Pod koniec XVIII w. w n. nastąpiło przejście *-ej-* > *-ěj-* > *-ij-*. Lit.: Górnowicz, Onom XIII 104; BańMorf 133. PD/KW

Skubniew, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. liwskim, w par. Grębków, siedl.: Dorothea, ux Andree de *Skibnewo* (1417)1456 SHGMz (MK 3, 116v) (tu?); *Scubnyewo* 1476 KkM 271; *Scubnyewo* 1535, *Skubnyewo* 1540 SHGLiw 198; *Skubniewo* 1563 ŻDz XVI 418; *Skubniew* 1783 MpPerMz; *Skubniew* 1801–04 MpHeld. — Od n. os. **Skubień*, z suf. *-ewo*, wtórnie *-ew*. Do n. os. por. czas. *skubać*. Pierwszy zapis może dotyczyć wsi *Skibniew(o)* na Podlasiu. Lit.: SHGLiw 198; SHGLiw(materiały) 163–5. UB

Skucin zob. **Szkucin**

Skuczki zob. **Mosaki-Skuczki**

Skuczyn zob. **Szkucin**

Skudayen zob. **Szkudaj**

Skudelsko zob. **Skulsk**

Skudenn zob. **Szkudaj**

Skudithen zob. **Cieszęty**

Skudlia zob. **Szkudla**

Skudosze zob. **Modzele-Skudosze**

Skudythen zob. **Zagony** (1)

Skudzawy, dziś *Skudzawy*, *Nowe Skudzawy*, dwie wsi, włoc., gm. Skrwilno, 10 i 12 km na pld.-wsch. od Rypina: *Skłodziawy* 1564 ŻDz XII 310; *Skudzawy* 1783–84 RejKor 426; *Skudziawy* 1784 MpPerPł; *Kudzawy* 1789 Borucki 45; *Skudzawy* 1802–03 MpGillyPr; *Skudzawy* 1827 Tabella II 178; *Skudzawy Stare*, wś, *Skudzawy Nowe*, kol. 1889 SG X 736; *Skudzawy*, wś i kol. 1921 Sk I 158; *Skudzawy*, *Skudzawy Nowe* 1952 UW 55; *Skudzawy*, wś i kol., *Skudzawy Nowe*, wś 1967 SM 1041; *Nowe Skudzawy*, *-wych -dzaw*, *Skudzawy*, *-dzaw*, *skudzawski*, *Stare Skudzawy*, *-rych -dzaw*, cz. wsi *Skudzawy* 1971 UN 183, 24, 26; *Skudzawy*, *-dzaw*, *Stare Skudzawy*, *-rych -dzaw* 1982 WUN III 238, 319; *Nowe Skudzawy*, *-wych -dzaw*, *nowoskudzawski*, wś, *Stare Skudzawy*, n. zniesiona 2010 DzU nr 257, poz. 1741; *Nowe Skudzawy*, *-wych -dzaw*, *nowoskudzawski*, *Skudzawy*, *-dzaw*, *skudzawski* 2013 DzU, poz. 200. — Dawniej może *Skłodziawy*, zapewne od ap. **klódz* < **koldb*, por. *Jaworowo-Klódz*, z suf. pluralnym *-awy*. Formy z nagłosowym *š-* powstały

w wyniku absorpcji przyimka z. Zmiana *Skłodzia-* > *Skudzawy* w wyniku gw. redukcji *u* po spółgłosce, a przed samogłoską. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *stary*, *nowy*. Lit.: Koz VII 109. KZ/KW

Skulino, os. zaginiona, leżała koło Wyskoci, leszcz., gm. Kościan: *Sculino* 1366 KW III 286. — Od n. os. *Skula* SSNO V 104 (por. *Skulsko*), z suf. *-ino*. Lit.: SHGPh IV 515; PPozn 276; SG X 736. ZZ/PS

Skulsk, wś, dawniej mto, koniń., gm. Skulsk, 12,5 km na pln. od Ślesina: *Scalsko* (!) (1249) XV Kuj 125; *Sculsko* 1315 CdP II 202; de *Scudelsco*, *Scudlscho* 1325–27 MVat I 261, 276; in *Sculssco* 1416 Kal nr 709; *Sculsko* (1466)1507 AC II nr 758; opidum *Skolsko* 1471 CdP II 940; *Szkulszko*, villa 1511–23 ŁLB I 303; *Skolsko*, opidum regium 1577 Vlad I 7, 14; *Skòlsko* 1577 Vlad XVII 109; *Skulsko* 1580 ŻDz XII 158; *Skulsko* 1583 Vlad I 21; *Skolsko* 1599 Vlad XXIII 72; Miasteczko *Skolsko*, do *Skolska*, z miasteczka *Skulska*, w miasteczku *Skulsku* 1616–20 Luwlkp I 349–50, 353; *Skolsko*, z ... *Skolska* 1628–32 Luwlkp III 92; *Skolsko* 1659–65 Luwlkp II 261; *Skolsko* 1674 MKI(ASK 74, 885); *Skolsko* 1753 Vlad I 29; *Szkulsk* 1775 MKI(Tab 19, 25); Folwark w *Skulsku* 1789 Luwlkp III 225; *Skulsk* 1827 Tabella II 175; *Skulsk* 1889 SG X 736–7; *Skulsk* 1921 Sk II 112; *Skulsk*, *-ka* 1982 WUN III 238; gw. *skulsk*, *-ka*, *skulski*. — Nazwa niejasna; może od n. os. *Skula* lub rdzenia *skul-* (por. czes. *skulina*, *škulina* i słow. *skulina* ‘otwór, dziura’), zapisy z lat 1325–27 wskazują jednak na postać *Skud(e)lsko*, może więc od n. os. *Szkudla*, *Szkudło* SSNO V 307 (por. też ap. *s(z)kudla* ‘gont’), z późniejszym uproszczeniem grupy *-dl-* > *-l-*. W każdym wypadku z suf. *-sko*, później *-sk*. Okresowo w n. występowało przejście *-uL-* > *-oL-*. Miejsco-wość leży nad Jez. Skulskim. Lit.: Rospond, *-bšk-* 242; RymNmiast 220; RospSEMIg 353. ZZ/PS

Skulska Wieś, wś, koniń., gm. Skulsk, 11,5 km na pln. od Ślesina: *Sculska Wjesch* 1504 Matr III nr 1691; *Sculsko minor* 1557–66 ŻDz XIII 35; *Skolsko Małe* 1594 Vlad XXIII 75; do [wsi] *Skulska*, Wieś *Skulsko* seu *Skulsk*, przy tejże wsi *Skulsku* 1616–20 Luwlkp I 349, 353, 354; Wieś *Skolsko* 1628–32 Luwlkp III 102; Wieś *Skolsko* 1659–65 Luwlkp II 299; *Skolska Wies* 1674 Rpog 155; Wieś

Skolska, wsi *Skolskiej* 1789 Luwlkp III 200; *Skolska wieś* 1796 PerOpis V; *Skulska wieś* 1802–03 MpGillyPr; *Skulska wieś* 1839 MpKwat I 2; *Skulska Wieś*, folw. 1889 SG X 737; *Skulska Wieś*, wś 1921 Sk II 112; *Skulska Wieś, -kiej Wsi* 1982 WUN III 239. — Dawniej i współcześnie *Skulska Wieś*, od n. m. *Skulsk* i od ap. *wieś*. Okresowo *Skulsko Minor//Male*, także *Skulsk*. W XVII w. poświadczono wahanie rodzaju gramatycznego. AG/PS

Skulten zob. **Skułty**

Skułki zob. **Szkółki**

Skułty, os. notowana do 1967 r., włączona do Dębinki, dawniej wś, olszt., gr. Miłomłyn, 6 km na zach. od Miłomłyna: *Sculten* 1318 Ger 164; in deme velde *Sculthen* genant (1318)XV, ym gefilde *Schulthen* benumet (1318)XV, vorte czu *Sculten*, *Schulten* (1324)XV PrUr II 142, 149, 333; *Schulthin* 1338 Ger 164; nadpis na dok.: super campum *Arkecicz* vel *Schultin*, *Schulthin* (1338)XV PrUr III 129; *Scultin*, *Schulthin* (1358)1393, nadpis na dok.: *Scultyn* (1358)XIV PrUr V 363; *Schulten* 1437 GZ 37; *Scholten* 1789 Goldb I 208; *Scholten* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Skulten* 1820 Wald 193; *Skulten* 1889 SG X 737; *Skulten* — *Skułty*, wś 1946 Ley I 50; *Skulten* — *Skułty*, *Skult*, *skulcki* 1950 MPol nr 52, poz. 588; *Skułty*, *Skult* — *Skulten*, os. 1951 Rosp 294; *Skułty* 1967 SM 1041. — Dawna prus. n. **Skult-ai* od n. os. **Skultis*, por. *Scultene* (na wzór *Tunge* : *Tungene*), łot. n. *Skultas* TAP 95 (niejasne). W zapisach niem. grafemy *sch*, *sc* zamiast *sk*, wahanie *u* : *o*, końcówka *-en*, *-in*. Nazwa spolonizowana jako *Szkułty* (wpływ niem. wymowy *s = ś*); po 1945 r. ustalono postać *Skułty*. Okresowo występowała oboczna n. *Arkecisz*, zapewne od prus. **Arketis*, por. prus. n. os. *Arketh*, *Arkete* TAP 13, n. m. *Arklity*. Lit.: Ger 164; Przybalt 269; Biolik, PMT X 10, 116–7. RP

Skuły, wś, skiern., gm. Żabia Wola, 9,5 km na wsch. od Mszczonowa: *Sculi* 1408 Czer nr 86; de *Sculi* (!) 1425 MkM I nr 79; de *Sculy* 1429 MkM II nr 48; *Sculy* 1453 Tym 288, przyp. 305; *Skuły* 1477 SHGMz(MK 9, 88); *Skvly* 1500 SHGMz(MK 18, 116); *Skuli* 1580 ŻDz XVI 297; *Skuły* 1792 MpPerRw; *Skuły* 1827 Tabella II 178; *Skuły* 1839 MpKwat IV 4; *Skuły* 1889 SG X 737; *Skuły*, *Skul*, *skulski* 1971 UN 126, 6. — Od n. os. *Skuła*, w l. mn. Lit.: SHGWarsz 257–8; GórnRWlcp 120. UB

Skumros, wś, piotr., gm. Aleksandrów, 16,5 km na płd.-wsch. od Sulejowa: [*Skumros*] 1885–87 APPiotr, sygn. 49/351/011/443; *Skomros*, kol. 1921 Sk III 93; *Skómros* 1933 Kielecki Dziennik Wojewódzki nr 29, poz. 184; *Skomros* 1933 SkBy 1550; *Skomros* 1937 Mp-100(44-30); *Skómros* 1962 Mp-25(Opoczno); *Skumros, -su, skumroski* 1969 UN 28, 66; *Skumros, -su* 1982 WUN III 239. — Pierwotnie **Skomrosch*; n. niejasna, być może ma związek z ap. *skomroch*, *skomorocho* ‘kuglarz, pajac, śmieszek’ SW VI 158; por. n. os. *Skomroch*, *Skomroski* SSNO V 93, stp. *skomroski* ‘swawolny’, *skomroszyć* ‘żyć rozpustnie’ Sstp VIII 242 oraz n. m. *Skomros(z)*, dziś Skomorosze na Ukrainie (znaną od XV w.). Na skutek zmian gw.: mazurzenia oraz przejścia *-oN-* > *-uN-* powstała forma *Skumros*. IN

Skup, os. dawniej wś?, suwal., gm. Gołdap, 14 km na płd.-zach. od Gołdapi: *Hohenbrück* 1760 PMT XII 183; *Hohenbrück*, maj. ok. 1780 HAPr IV 248; *Hohenbrück*, maj. 1785 Goldb III 70; *Hohenbrück* 1856 PMT XII 183; *Hohenbrück*, dobra 1882 SG III 94; *Hohenbrück* 1890 PMT XII 183; *Hohenbrueck*, *Skuppe* — *Skup*, dw. 1946 Ley I 18; *Hohenbrück* — *Skup, -a, skupski* 1949 MPol XXVII nr 17; *Skup* — *Hohenbrück*, os. 1951 Rosp 294; *Skup, -pa* 1982 WUN III 239. — Dawna n. niem. *Hohenbrück* (= Wysoki Most). G. Leyding przytacza n. *Skuppe*, por. lit. n. m. *Skūpas*, n. os. *Skūpas*, *Skūpas* Lpvž II 756 (od sławizmu *skūpas* ‘marny, biedny, lichy, nędzny, lichy’, por. brus. *скупы*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Skup*. Lit.: Szczesniak, PMT XII 183. RP

Skupe zob. **Skupie** (3), **Skupowo**

Skupie (1), wś zaginiona, leżała w dawnym pow. warszawskim, w gm. Raszyniec: *weskupyech* 1464 Warsz nr 1167; *weskupyoch*, *wskvpyoch* 1465 Warsz nr 1172, 1174; *Skupye* 1481 SHGMz(W 5, 637–641); *Skupie* 1580 ŻDz XVI 271. — Zapewne od n. os. *Skup*, *Skupio* (wiele osób o tych nazwiskach mieszka w dawnym woj. warszawskim) Snazw VIII 483, w l. mn.; por. też ap. *skup* ‘skupowanie, zakup, wykupowanie’ SW VI 196, może więc pierwotnie n. określała wykupione grunty. Lit.: SHGWarsz 258. UB

Skupie (2), wś, siedl., gm. Ceglów, 13,5 km na płd.-zach. od Kałuszyna: *Waglyny* 1524 SHGMz

Skupie

(MK 32, 245); *Węgliny* 1576 *ŻDz* XVI 222; *Skupie* 1783 *MpPerMz*; *Skupie* 1827 *Tabella* II 178; *Skupie* 1839 *MpKwat* V 5; *Skupie* 1889 *SG* X 737; *Skupie*, *-pia* 1982 *WUN* III 239. — Dawniej *Wągliny*//*Węgliny*, od n. os. *Wągiel*//*Węgiel* SSNO VI 37, z suf. *-iny*. Później *Skupie*, od ap. *skup*, z suf. *-e* (< **-bje*). UB

Skupie (3), wś, siedl., gm. Mokobody, 12 km na pld.-wsch. od Węgrowsa: *Skupe* 1528 *ŻDz* XVII/1, 184; *Skupie* 1569 *UL* 280, 291; *Skupie*, z *Skupiów* 1580 *ŻDz* XVII/1, 21; *Skupie* 1793 *SHGPd*(Regof 6); *Skupie* 1827 *Tabella* II 178; *Skupie* 1889 *SG* X 737; *Skupie* 1921 *Sk* IV 95; *Skupie*, *-pi* 1982 *WUN* III 239. — Od n. os. *Skup*, w l. mn. EB/IN

Skupie zob. **Dąbki-Lętownica**, **Kutyłowo-Skupie**

Skupie-Kutyłowo zob. **Kutyłowo-Skupie**

Skupki, miejscowość zaginiona, leżała w dawnym pow. węgorszewskim, suwał.: *Skupki* 1605 *KęŁ* 543. — Od n. os. *Skupek* *RymSEN* II 441 (: *skupić* ‘zgrupować, zebrać’ lub *skup* ‘kupowanie’), w formie pluralnej. RP

Skupne, cz. wsi Zberzyn, dawniej wś, koniń., gm. Kleczew: *Skupne Hol.* 1802–03 *MpGillyPr*; *Skupne* 1877 *Zin* II 154; *Skupne*, folw. 1889 *SG* X 738; *Skupne* 1921 *Sk* II 109; *Skupne*, wś 1967 *SM* 1041; *Skupne*, *-nego* 1982 *WUN* III 129. — Początkowo *Skupne Holendry*, od przym. *skupny* ‘ze skupu pochodzący, skupiony, kupiony’ *SW* VI 197 (tu prawdopodobnie dotyczy gruntu) oraz od terminu osadniczego *holendry*; następnie redukcja członu drugiego nazwy. ZZ/PS

Skupowo, dziś *Skupowo*, wś, i *Nowe Skupowo*, cz. Skupowa, dawniej wś, biał., gm. Narewka, 13 km na pld.-zach. od Hajnówki: *Skupe*, ostęp 1639 *Kond* 184; до села названого *Скупою* (1592)1663–64 *AWAK* III 321; *Skupowo* 1783 *SHGPd*(KoścZest 15); ze *Skopowa* 1786, *Skopowo*, w *Skopowie*, *Skupowo* 1796 *Kond* 184; *Skupowo* 1821 *SHGPd*(BU-Wilno rkps A-1043); *Skupowo* 1902 *SG* XV/2, 592; *Skupowo* 1921 *Sk* V 9; *Skupowo Stare* i *Skupowo Nowe*, dwie wsi 1964 *Mp-25*(Hajnówka); *Skupowo Stare* i *Skupowo Nowe*, dwie wsi 1967 *SM* 1041; *Skupowo*, *-wa*, *Nowe Skupowo*, *-wego -na* 1981, 1982 *WUN* II 576, III 239; gw. *skupavo*, *-va*, *skupauski*. — Dawniej *Skupe*, od brus. *skupy*, pol. *skapy*,

wtórnie z suf. *-owo*. Postaci gw. z brus. akaniem. Lit.: *Kond* 184. EB/IN

Skupowo Nowe zob. **Skupowo**

Skupowo Stare zob. **Skupowo**

Skuraczewiec zob. **Skoraczewiec**

Skurbaczewo zob. **Skubarczewo**

Skurcz zob. **Skórcz**

Skurcza, wś, siedl., gm. Wilga, 16 km na pld.-zach. od Garwolina: *Scorcza* 1411, *Scorcza* 1419 *Czer* nr 2028, 2035; *Scorcze* (1443)1456 *SHGMz* (MK 3, 291); *Skorcza* 1476 *KkM* 275; *Skorcza* 1518 *SHGMz*(MK 41, 99v); *Skurcza* 1576 *ŻDz* XVI 218; *Skurcza* 1783 *MpPerMz*; *Skurcza* 1827 *Tabella* II 178; *Skurcza* 1839 *MpKwat* IV 4; *Skurcza* 1889 *SG* X 739; *Skurcza*, *-czy*, *skurczowski* 1971 *UN* 124, 22. — Od n. os. *Skorek* SSNO V 95, z suf. **-ja*. UB

Skurdejów zob. **Skordiów**

Skurgel zob. **Skurgwy**

Skurgwy, wś, tor., gm. Rogóźno, 11,5 km na pln.-wsch. od Grudziądza: granicjas ville *Schurgel* (1342)1440 *PrUr* III 342; *Skorgel* ok. 1400 *Zeit* XVI 34; *Skorgel* 1414 *Froel* I 317; *Skorgel* XV *KęŁ* 81; von *Schkurgel* 1552 *Froel* 317; [z] *Skurgowani* (!) 1565 *Lumalb* 148; Aus dem Dorffe *Skurgiewi* 1570 *ŻDz* XXIII 58; *Skurgwy* 1570, *Skurgwy*, de *Skurgewo* 1604 *Froel* I 317; Bona ... villae *Skurgwy* 1667–72 *Font* VI–X 294; *Skurgwy* 1682 *Font* V 26; *Skurgwie* 1772/73 *HAPr* IV 647; *Skurjew* 1789 *Froel* I 317; *Skurgwie* 1796–1802 *MpSchröt* XV; *Skurgiew* 1816 *Froel* I 317; *Skurgew* — *Skurgwy* 1879 *KęŁN* 84; *Skurgwy*, niem. *Skurjew* 1889 *SG* X 740; *Skurjew*, fr. *Skurgwie* 1912 *Bär* 110; *Skurgwy*, niem. *Skurjew* 1921 *Sk* XI 23, 87; *Skurgwy* (*Skuriew*) 1925 *Krzep* 107; *Skurgwy* 1952 *UW* 50; *Skurgwy*, *-giew*, *skurgiewski* 1971 *UN* 178, 16. — Nazwa niejasna. Od XVI w. zmiana na *Skurgiew*, w l. mn. *Skurgwie*, *Skurgwy*, niem. *Skurgwie*, efemerycznie też z suf. *-ew(o)*, może na wzór apelatywów typu *stągiew* oraz n. w. typu *Branew*. Utrwaliła się forma *Skurgwy*. Nazwa niem. *Skurjew* jest substytucją fonetyczną n. pol. W dokumentach pojawia się nazw. dziedzica Henryka von der *Skorgel*. W literaturze XIX-wiecznej łączono tę nazwę z Ptolemeuszowym *Skurgum* (grec. *Skourgon*), lokalizowanym jednak dalej na zachód od Wisły. Lit.: *SHGCh* 117. WK/KW

Skurjew zob. **Skurgwy**

Skurki zob. **Skórki**

Skurlacice zob. **Szkurlaty**

Skurlaty zob. **Szkurlaty**

Skurowa zob. **Skórowa**

Skurów, wś, rad., gm. Grójec, 4 km na płd. od Grójca: *Scurowo* 1407 Czer nr 671; *Skvrowo*, *Skurowo* 1427 MkM I nr 522; *Skurowo* 1473 SHGMz(MK 5, 168v); *Skurowo* 1576 ŻDz XVI 237; *Skorów* 1783 MpPerMz; *Skurów* 1827 Tabella II 178; *Skurow* 1839 MpKwat IV 4; *Skurów* 1889 SG X 740; *Skurów*, *-rowa*, *skurowski* 1971 UN 127, 7. — Od n. os. *Skur*, *Skura* Snazw VIII 484, z suf. *-owo*, później *-ów*; por. też *Skórki*. Lit.: KopRad 337. UB

Skurpie, wś, ciech., gm. Płońnica, 6,5 km na płn.-zach. od Działdowa: [*Skurpien*] 1397 Gause 9; *Scorpen* 1419 Ger 163; *Scorpen* das dorf 1437 GZ 83; *Skorpen* 1480 KęTŁ 323; *Skurpie* 1784 MpPerPł; *Skurpien* 1789 Goldb I 211; *Skurpien* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Skurpien* (*Skurp*) 1820 Wald 212; *Skurpien* — *Skurpie* 1879 KęTŁ 191; *Skurpie* 1889 SG X 740; *Skurpie* (*Skarp*) 1925 Krzep 107; *Skurpie*, *-pia* 1982 WUN III 239. — Według historyków osada miała istnieć we wczesnym średniowieczu, może nosiła n. prus. **Skarp-//***Skorp-//***Skurp-* o niejasnej etymologii, por. Gerard *Skerpyn* de Conyngesbergh 1348 PrUr IV 270. Brak analogii wschodniobałtyckich ze względu na konsekwentne zapisy nazwy przez *p*. Nazwa zniemczona z końcówką *-en*, *-ien*, spolonizowana jako *Skurpie*. Lit.: Ger 163; Gause, Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau, 1958, 9, 11–12 (przyp. 7), 368, 371; Działdowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 162–4; Przyb-Balt 269. RP

Skurpien zob. **Skurpie**

Skursko zob. **Kursko**

Skurtz zob. **Skórcz**

Skurcz zob. **Skórcz**

Skurzeckie Holendry zob. **Holendry** (4)

Skurzejewo zob. **Kurzejewo**

Skurzewa zob. **Skórzewa**

Skurzewo zob. **Kurzejewo**

Skustele, wś, suwal., gm. Krasnopol, 4,5 km na płn.-zach. od Sejna: *Skustele* XVII WiśnSejn 121; z *Kustelami* (!) 1685 SHGPd(Ks. 1, nr 157); ... *Skustelów* 1687 SHGPd(Ks. 1, nr 287); *Skustele*

1690 WiśnSejn 123; *Skutele* 1744 SDV 92; *Skustele* 1789 WiśnSejn 169; *Skustele* 1827 Tabella II 178; *Skustele* 1839 MpKwat VI 3; *Skutele* al. *Skustele* 1889 SG X 741; *Skustele* 1921 Sk V 71; *Skustele*, *-tel* 1982 WUN III 239. — Spolonizowana n. lit. *Skustelai* (l. mn.) od n. os. *Skustelis* Zinkevičius 196, 238 (: lit. *skūsti* 'golić; drzeć, obierać, skrobać, czyścić, obłupiać z kory' SES-mocz 569) + suf. *-ėlis*; por. n. m. *Pelete*. Postać *Skutele* powstała przez uproszczenie grupy spółgłoskowej *-st- > -t-*. Lit.: WiśnSejn 121, 123, 169. EBIIN

Skusze zob. **Konarzewo-Skuze**

Skuszew, wś, ostroł., gm. Wyszaków, 2 km na płd.-wsch. od Wyszakowa: *villas ... Scusevo* 1239 KMaz I 454; *Scuschewo* 1465 SHGMz(Ep. 5, 162); *Skuschewo* 1483 SHGMz(MK 9, 160); *Skuschewo* 1517 SHGMz(Ep. 149, 279); *Skuschewo* 1527 RSW nr 1822; przy *Skuszewie*, wieś *Skussewo* (1565) Lumaz II 150, 151; *Skussewo* 1578 ŻDz XVI 406; *Skuszew* 1783 MpPerMz; *Skuszew* 1827 Tabella II 178; *Skuszewo* 1839 MpKwat V 4; *Skuszew*, kol. 1889 SG X 741; *Skuszew* 1921 Sk I 149; *Skuszew*, *-wa*, *skuszewski* 1971 UN 149, 22. — Od n. os. *Skusza* SSNO V 104, z suf. *-ewo*, wtórnie *-ew*. Do n. os. por. *skuszać* 'ćwiczyć', *skusić* 'doświadczyć, poddać próbie' SEMot I 274. UB

Skutele zob. **Skustele**

Skutki, wś, skiern., gm. Młodzieszyn, 10 km na płn.-zach. od Sochaczewa: *Skutki*, gromada, *Skutki T-wo*, wś 1933 Warszawski Dziennik Wojewódzki nr 14, poz. 136; *Skutki* 1937 Mp-100(39-30); *Skutki* 1952 UW 39; *Skutki* 1967 SM 1041; *Skutki*, *-ków* 1982 WUN III 239. — Od ap. *skutek* 'wynik, rezultat' SW VI 199, w formie pluralnej. UW/UB

Skuwierzowa, wś zaginiona, prawdopodobnie górna część wsi Nienadowa, leżała w okolicy Dubiecka: *Skuwierzowa Wola* 1441, *Skowierzowa* 1458, *Skowierzowa*, *Skuberzowa* 1458 AGZ XI nr 1371, 3441, 3442; *Skvverzowa* 1484 AGZ XVI nr 1647; *Skwarzowa* (!) 1523 AS I 21, k. 103; *Squarzowa* (!) 1526 AS I 21, k. 422. — Dawniej n. zestawiona, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym 'libertas' i od n. os. *Skowierza*, por. Ian *Skowierz* ze wsi Krościenko Wyżne 1565 Luukr III 260. Do n. os. por. ap. *skowyt*, *skowytać*, *skowyra* 'pies' SEBr 496. Postać *Skubierzowa* ma związek z mieszaniami *b* i *w*; *u* zapewne pod wpływem

Skuwierzowa Wola

ukr. zwężenia *o* w sylabie zamkniętej. Później elipsa członu *Wola*. Lit.: SHGsk III 133; MakSk 148–9. BCz

Skuwierzowa Wola zob. **Skuwierzowa**

Skuze zob. **Konarzewo-Skuze**, **Skuzy**

Skuzy, dziś *Skuze*, wś, ostroł., gm. Chorzele, 18 km na wsch. od Chorzel: *Zkuzy* 1808 MpTex VIII; *Skuże* 1827 Tabella II 178; *Skuze* 1839 MpKwat IV 1; *Skuzy* 1889 SG X 741; *Skuzy* 1921 Sk I 132; *Skuzy*, *Skuz* 1982 WUN III 239; *Skuze*, *Skuz*, *skuzowski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Zapewne od n. os. *Skuza*, *Skuza* (: *skuza* ‘skąpiec’) RymSEN II 442, w l. mn.; zob. też *Konarzewo-Skuze*. UB

Skuże zob. **Skuzy**

Skwarka zob. **Skwarki**

Skwarki, wś włączona do Suśca, zamoj., gm. Susiec, 14 km na płd.-wsch. od Józefowa: *Squarky* 1779–83 MpMieg; *Skwarki* 1827 Tabella II 178; *Skwarka* 1889 SG X 742; *Skwarki* 1952 UW 150; *Skwarki*, *-rek*, *skwarski* 1970 UN 120, 21. — Od ap. *skwarki* ‘suche różgi, susz’ SL V 307; por. też nazw. *Skwarka*, notowane w tej okolicy. Okresowo n. w formie singularnej *Skwarka*. Miejscowość leży w piaszczystych lasach (SG X 742). W 1988 r. wieś włączono do Suśca i zniesiono nazwę *Skwarki* (MPol nr 35, poz. 323). Lit.: CzChelń 192; MakPrz 245. BCz

Skwarki zob. **Gąsówka-Skwarki**, **Wojny-Skwarki**

Skwarne, wś, siedl., gm. Ceglów, 9 km na płd.-zach. od Kałuszyna: *Sqwarzinska Wola*, de *Sqwarzne* (1424[!])1539 Matr IV/1, nr 6358; villa *sqwarzmska* (!) *vola* ... villa *sqwarzinska wolija* 1524 SHGMz(MK 32, 217); *Skwarsna Wola* 1576 ŻDz XVI 222; *Skwarne* 1783 MpPerMz; *Skwarne* 1827 Tabella II 178; *Skwarne* 1839 MpKwat V 5; *Skwarne* 1889 SG X 742; *Skwarne* 1921 Sk I 79; *Skwarne*, *-nego* 1982 WUN III 239. — Pierwotnie chyba *Skwarzyńska Wola*, od n. os. *Skwara* SSNO V 104 (: *skwara* ‘upał, gorąco, spiekota’ Sstp VIII 267) i od ap. *wola* na oznaczenie wsi nowo lokowanej, zwolnionej od podatków. Wtórnie *Skwarzna Wola* (skrót morfemiczny) i ostatecznie *Skwarne* (elipsa członu drugiego i dostosowanie do przym. *skwarny* ‘upałny, gorący’ Sstp VIII 51). Lit.: Borek, *-bn-* 283; BańMorf 114. UB

Skwartnice zob. **Chwarstnica** (1)

Skwary, wś, ciech., gm. Naruszewo, 9 km na płd. od Płońska: *Squari* (1416)1456 SHGMz (MK 3, 54v); contra Falislaum de *Squari*, *Squari* 1424 Zakr I nr 69, 642; Jacobus alias Squara de *Squari* 1435 Zakr II nr 1238; *Squary* (1436)1456 SHGMz(MK 3, 194); nob. Jassony ... de *Squari* 1445 SHGMz(MK 6, 160v–161); Jacobum de *Squari* de armis Jassyona 1456 ZHer nr 142; in *Squari* ... ad granicies Jaszenyskich 1462 SHGMz(MK 5, 178v); *Squary* 1486 SHGMz(Ep. 11, 243); *Sqwari* 1495 SHGMz(Ep. 15, 36); de *Skwary* 1506 MUKr I 623; *Skwari Dąmbrowne*, *Skwari Jasionki*, *Skwari Falki* 1567 ŻDz XVI 351; *Skwary* 1783 MpPerMz; *Skwary Dombrowo* 1808 MpTex XI; *Skwary dąbrowne* 1827 Tabella II 178; *Skwary Dąbrowe* 1889 SG X 742; *Skwary-Dąbrowa* 1952 UW 28; *Skwary*, *Skwar* 1982 WUN III 239. — Od n. os. *Skwara*, w l. mn. Członny drugie od ap. *dąbrowa*, od n. os. *Falek* (: *Falisław*, por. zapis z 1424 r.), w l. mn., oraz od n. herbu *Jasionna*. Lit.: ZMaz 336. UB

Skwary-Dąbrowa zob. **Skwary**

Skwary Dąbrowne zob. **Skwary**

Skwary-Falki zob. **Skwary**

Skwary-Jasionki zob. **Skwary**

Skwary-Troski zob. **Troski**

Skwarzna Wola zob. **Skwarne**

Skwarzne zob. **Skwarne**

Skwarzymowo zob. **Skwarzynowo**

Skwarzyno zob. **Skwarzynowo**

Skwarzynowo, przedmieście, dawniej wś włączone do Trzemeszna, bydg.: villam suam seu hereditatem *Squarzyno* (1393)XV KW III 655; via quae ducit ad *Swarzinowo* 1582 Koz V 305; *Squarzynowo* vicus 1676 Koz I 285; in bonis *Skwarzynowo* 1687 Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie (Dypl. Trz. 213); donatio *Skwarzymowo*, Donatio *Skwarzymow* Conventui (1687) Łukowski 313, 322; Przedmieście Trzemeszyńskie *Skwarzynowo* zwane 1789 MKI(Tab 36, 145). — Nazwa od n. os. *Skwara*, z suf. *-ino*, wtórnie rozszerzona o przyrostek *-owo*. Efemerycznie występują formy *Skwarzymowo*, *Skwarzymów*. Śladem po nazwie przedmieścia była n. ulicy *Skwarzymowo* (Lech. Gazeta Gnieźnieńska, 1923, nr 112, s. 3), też *Skwarzynowo* (Kresy Zachodnie, 1927, nr 68, s. 2), obecnie ul. Wiosny Ludów w Trzemesznie. Lit.: Łukowski, Archiwum Trze-

meszeńskie, 1881, 313, 322; Dorszewski, Uposażenie i działalność gospodarza klasztoru kanoników regularnych w Trzemesznie do początku XVI w., 2013, 182–3, 214. ZZ/PS

Skwarzyńska Wola zob. **Skwarne**

Skwi(e)roszewo zob. **Skiereszewo** (1)

Skwierawy, wś, słup., gm. Studzienice, 15 km na pld.-wsch. od Bytowa: Wieś *Skwierawy* albo pustkowie 1664 Font XXXII 274; *Skwirawy* 1720 Font XVI–XIX 535; Wieś *Skwierawy* seu pustkowie, [w] wsi *Skwierawach* 1765 LuPrus I 161; *Squirawen* 1772 Zeit XV 120; *Squirawen* 1796–1802 MpSchröt VIII; *Squirawen* — *Skwierawy* 1879 KętN 26; *Skwierawy*, niem. *Squirawen* 1889 SG X 743; *Skwierawy*, niem. *Squirawen* 1921 Sk XI 32, 87; *Skwierawy* (*Squirawen*) 1925 Krzep 107; *Skwierawy* 1933 SkBy 1557; *Skwierawy* 1952 UW 192; *Skwierawy* 1967 SM 1041; *Skwierawy*, -raw 1982 WUN III 239. — Według Z. Babika n. związana z rdzeniem **skwir-*, por. ap. **skwira* > **skwiera* o znaczeniu ‘miejsce wypalane przez słońce’, *skwierczec*, *skwierzyć* ‘warzyć, wrzeć’, *skwar*, z suf. -*awa*, w l. mn. WK/BCz

Skwierczyn, dziś *Skwierczyn-Dwór*, *Skwierczyn Lacki* i *Skwierczyn-Wieś*, trzy wsi, siedl., gm. Repki i Paprotnia, 14 km, 12,5 km i 15 km na pñ.-zach. od Mordów: *Skwerczyno* 1528 ŹDz XVII/1, 83; *Skwirczyno* 1538 HMil 303; ze *Skwirczyna* (1554) BonPocz 219; *Skwierczyn*, z *Skwirczyna*, *Skwirczyn Lacki*, z *Kwirczyna* (!) *Lackiego* 1569 UPL 285, 286; *Squerczin*, *Iaczki* (!), z ... *Skwierczyna*, *Squerczin Ruski* 1580 ŹDz XVII/1, 16–7; *Skwierczyn Ladzki* 1793 SHGPd(Regof 6); *Skwierczyn Ladzki*, *Skwierczyn Ruski* 1795 MpPerPd; *Skwirczyn lacki*, *Skwirczyn ruski* 1827 Tabella II 178; *Skwirczyn lacki*, *Skwirczyn ruski* 1839 MpKwat V 4; *Skwierczyn Lacki*, folw., *Skwierczyn Ruski*, wś i folw. 1889 SG X 743; *Skwierczyn Lacki*, *Skwierczyn Ruski Szlachecki*, *Skwierczyn Ruski Włościański*, trzy wsi 1921 Sk IV 96, 104; *Skwierczyn Dwór*, *Skwierczyn Lacki*, *Skwierczyn Wieś*, trzy wsi 1952 UW 35, 41; *Skwierczyn Lacki*, *Skwierczyn Szlachecki* i *Skwierczyn Włościański*, trzy wsi 1967 SM 1041; *Skwierczyn-Dwór*, -*na-Dworu*, *Skwierczyn-Wieś*, -*na-Wsi*, *Skwierczyn Lacki*, -*na-kiego* 1982 WUN III 239. — Od n.os. **Skwierka* (por. nazw. *Skwierkowski*, *Skwirko*

RymSEN II 442), z suf. -*ino*, -*in*. Nazwa osobowa od podstawy *skwier-*, *skwir-*, por. *skwierczec*, stp. *skwirczec*. Człony drugie w n. zestawionych od przym. *lacki* ‘polski’, *ruski*, *szlachecki*, *włościański* i od ap. *dwór*, *wieś*. EB/IN

Skwierczyn-Dwór zob. **Skwierczyn**

Skwierczyn Lacki zob. **Skwierczyn**

Skwierczyn Ruski zob. **Skwierczyn**

Skwierczyn Ruski Szlachecki zob. **Skwierczyn**

Skwierczyn Ruski Włościański zob. **Skwierczyn**

Skwierczyn-Wieś zob. **Skwierczyn**

Skwierczyno zob. **Skwierczyn**

Skwiertnia zob. **Skwertne**

Skwierzowa zob. **Skwirzowa**

Skwierczyna, mto, gorz.: *viam Schwerinensem* (1251)1364 KW I 261, fals.; *Zqueryn*, *Zwerin* 1312, *civitatis Nove Squerin* (1313)1576 KW II 303, 306; *civitate nostra Zweryn* 1316, *Swerin* 1328 KW II 328, 424; *Schwerin* (1390) KW III 625; *Skwirzyno* (1406) KW VII 339; de opido *Squizrina* 1421 KW V 314; *Sqwyrzyna* 1466 SHGPn IV 515; de *Squierzyna* 1479 SHGPn(Acc. 57, 148); *Szkwyrzyna* 1493 Matr II nr 271; *Sqyrzyna* 1499, *Quyrzyna* 1501, *Squorzyna* 1508 SHGPn IV 515; *Sqwyrzyna* 1510 NKs 174; *Swirzyna* 1522 Matr IV/2, nr 13099; z miasteczka *Squizrinei*, Miasto *Sqwirzyna*, na *Squizrinie*, do *Squizrinei*, w *Squizriney* 1564–65 Luwlkp I 167, 168, 210, II 272; *Squizrina* 1580 ŹDz XII 35; *Skwirzyna*, z miast Miedzyrzeca i *Skwirzynej*, na *Skwirzynej* 1616–20 Luwlkp I 13, 16, 22; *Skwirzyna* 1619 PPozn(Tab 3, 17); *Skwierczyna* 1622–24 PPozn(Tab 1, 33); *Skwirzyna*, miastu *Skwirzynie*, blisko miasta *Skwierzyny*, z miasta *Skwirziny* 1628–32 Luwlkp I 16–18; *Skwirzyna*, w *Skwirzynie* 1659–65 Luwlkp I 25–26; *Skwierczyna* 1789 PPozn(Tab 6, 310 v); *Schwerin*, *Skwierczyna* 1802–03 MpGillyPr; *Skwierczyna* al. *Skwierczyna*, *Skwierczyna*, niem. *Schwerin an der Warthe* 1889 SG X 748–54; *Skwierczyna*, -*ny* 1982 WUN III 239. — Zapewne od ap. **skwira* > **skwiera* (por. *Skwierawy*) w odniesieniu do gruntu spieczonego, odkwaszonego, suchego lub w związku z czas. *skwirać*, *skwirzeć* ‘pisać, płakać’ SW VI 203, *skwierczec* ‘trzeszczeć, syczeć, skrzeczeć, piszczeć’, też ‘świergotać’ SW VI 202, z suf. -*in*,

Skwierzynka

później *-ina*; por. też n. os. *Skwirsza* SSNO V 105. Może jednak n. przeniesiona z n. m. *Schwerin* w Meklemburgii, tu z członem *nowy*, a następnie z członem lokalizującym *an der Warthe* (= nad Wartą). W XVI w. poświadczono wahanie między odmianą rzeczownikową i przymiotnikową. Lit.: SHGPn IV 515–21; PPozn 276–77; RymNmiast 220; RospSEMiG 353; ZierNmiast 137–9. ZZ/PS

Skwierzynka, wś, kosz., gm. Sianów, 4,5 km na pñ.-wsch. od Koszalina: *Schwerinsthal* 1749 Froese 134; *Schwerinsthal* 1780 Rzduma I 270; *Schwerinsthal* 1789 MpGillyPom; *Schwerinsthal* — *Skwierzynka*, *-ki*, *skwierzynecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Skwierzynka*, *-ki* 1982 WUN III 239. — Dawna n. niem. od nazw. feldmarszałka *Schwerina* + *-thal*. Do n. os. por. słow. *zwierz*. Nazwa *Skwierzynka* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Według E. Rzetelskiej i J. Dumi pierwszy człon przeniesiony z n. m. *Schwerin* w Meklemburgii. Lit.: Rzduma I 270. BCz

Skwietna zob. **Skwirtne**

Skwirczyn zob. **Skwierczyn**

Skwirkne zob. **Skwirtne**

Skwirniewice zob. **Skirniewice**

Skwirtne, wś, nowosąd., gm. Uście Gorlickie, 18 km na pñd. od Gorlic: Villa *Skwierkne* ... na *Skwiertnem* 1516 Musz 5; [*Swierkne*] XVI AtKr 280; *Swierkla* 1629 RPobKr 266; *Skwie(r)tnia* 1665 ŹDz XV 53a; *Skwiertnia* 1680 Rej 292; do *Skwirtny* 1697 Klim nr 1057; *Skwietna* 1794 Ga Pp1; *Skwirtne* 1855 Stup 199; *Skwirtne* 1889 SG X 748; *Skwirtne*, *-nego*, *skwirtnieński* 1965 UN 56, 63; gw. *skfirtne*, *-ego*, *skfirtnejski*; łemk. *szkwirtne*, *skwirtne*. — Od ap. *skwirk* 'modrzew' SŁ I 47, z suf. *-ne*, okresowo też *-nia*, *-na*. Zmiana *Skwirkne* > *Skwirtne* wskutek dysymilacji *k-k* > *k-t*. Formy *Swierkne*, *Skwietna* to rezultat uproszczenia grup spółgłoskowych. Oboczna postać *Świerkla*, od gw. *świerkla* 'świerk' (najdalej na wschód wysunięty ślad tego derywatu). Lit.: RBiecz 46; Borek, *-bn-* 219. IN

Skwiroszewo zob. **Skiereszewo** (1)

Skwirynowo, wś, włoc., gm. Czernikowo, 6,5 km na pñ.-wsch. od Nieszawy: *Kwirynowo* 1839 MpKwat II 2; *Kwirynowo* 1884 SG V 34; *Kwirynowo* 1921 Sk I 64; *Kwirynowo* 1933 SkBy 857; *Kwirynowo* 1952 UW 52; *Kwirynowo* 1967 SM 578; *Skwirynowo*, *-wa*, *skwirynowski* 1972

UN 180, 36; *Skwirynowo*, *-wa* 1982 WUN III 239. — Dawniej *Kwirynowo*, od im. *Kwiryn* SSNO III 219, z suf. *-owo*. Postać *Skwirynowo* powstała w wyniku absorpcji przyimka w wyrażeniu z *Kwirynowa*. KZ/KW

Skwirzowa, wś, tarnob., gm. Koprzywnica, 11 km na pñ.-zach. od Baranowa Sandomierskiego: *Skwirzowa*, *Skyrzowa* 1529 LR 251, 371; *Swirzowa* 1538 AGAD 2871; *Skwirzowa* 1546–65 Lusand 326; *Sekwirzowa* (?) 1578 ŹDz XIV 168; *Skwirzowa* 1783–84 RejKor 262; *Skwirzowa* 1787 Spis 387; *Skwirzowa* 1827 Tabella II 178; *Skwirzowa* al. *Skwierzowa* 1889 SG X 748; *Skwirzowa*, wś i folw. 1902 Przew II 165; *Skwirzowa*, *-wej*, *skwirzowski* 1970 UN 32, 55. — Może od n. os. *Skwirz* RymSEN II 442 lub od ap. *skwirz* 'świerszcz' SW VI 203, z suf. *-owa*. Okresowo *Skwirzowa*, w wyniku przejścia *-ir(z)-* > *-er(z)-*. Formy *Skirzowa*, *Swirzowa* powstały wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej *-kw-*. Lit.: KSand 182; Nieckula, *-ow-* 188. IN

Skwirzyna zob. **Skwierzyna**

Skwolno zob. **Stwolno** (2)

Skyren zob. **Skórzyn**

Slabencin zob. **Słabęcin**, **Sławęcin** (2)

Slabencinek zob. **Sławęcinek** (1)

Slabowen zob. **Słabowo**

Słagellau zob. **Szlagnowo**

Słaikow zob. **Słajkowo**

Slangs Dorff zob. **Zajezierze** (3)

***Slankelauks**, os. zaginiona, leżała w okolicy Bielin, olszt., gm. Bartoszyce: *Slankelauks*, *Slenkelawken* 1339 Ger 165 (= Schlenklauken, Kr. Rastenburg); in campo *Slaukelauks* (1339) XIV PrUr III 174, 178 (tu?); campo *Slawkelawks* 1339, campo *Slaukelauks* 1340 PrUr III 182, 240; ad limitem ... Palusin ... *Slenkelawkin* ... et Stormhubel 1374 MWrm II 526 (tu?). — Do prus. n. **Slankelauks* por. prus. *slanke* 'bekas, słomka', n. m. *Slanke*, lit. n. (zruszczoną) *Slonkoini* i **lauks* 'pole' Ger 165; może też lit. n. w. *Slañkius*, *Slañk-upis* (: *słañkius* 'osuwające się wzgórze', *šlaito* 'kotlina, dolina', *dalis* 'część, dola' SESmocz 572, 641, 92) Vanagas LHEŽ 307, n. os. *Slūnka*, *Slānka* (: lit. *sluñkius* 'leń, leniuch, próżniak', *slānk-ioti* 'wałęsać się, włóczyć się', *slanká* 'leniwy człowiek') Zinkevičius 197, Lpvž II 766. Miejscowość znana jeszcze w 1719 r. (informacja

z PrUr III 174, w uwadze do dok.). Lit.: Ger 165; PrzybBalt 269.

RP

Sława zob. **Sława Wielkopolska**

Sławikau zob. **Sławików**

Sławken zob. **Sławki** (1)

Sławoschin zob. **Sławoszyno, Sławoszynko**

Sławowitz zob. **Sławowice**

Sledzianowo zob. **Śledzianów**

Sledziowice zob. **Śledziejowice**

Slegelisdorf zob. **Słupiec** (3)

Sleuenicz, wś zaginiona, leżała koło Świdwina, kosz.: *Sleuenicz* 1409 LorSNH 113. — Nazwa niejasna; może od *śliwa*, z suf. *-nica*. Lit.: LorSNH 113.

BCz

Sleuko zob. **Sławki** (1)

Slewen zob. **Śliwa**

Slezowice Dolne zob. **Śleszowice**

Slezowice Górne zob. **Śleszowice**

Sliczna zob. **Sylczno**

Slimpen zob. **Słępy**

Sliz zob. **Śliz**

Slobit zob. **Słobity**

Słoków zob. **Słoków**

Słomau zob. **Słomowo** (3)

Słowitten zob. **Słobity**

Słubomino zob. **Lubomin** (1)

***Słuntzow**, wś zaginiona, leżała na wsch. od wsi Szymany i na pld. od Nidzicy, olszt.: bis an eine eiche, die do ist grenitze des dorffs *Słuntzow* (1356)XV PrUr V 275. — Nazwa trudna do objaśnienia; być może z suf. *-ów*.

RP

Słuppi zob. **Słupy** (2)

Słusa zob. **Śluza** (1)

Sływnycia zob. **Śliwnica** (1)

Słabęcin, wś, bydż., gm. Kruszwica, 6 km na pld.-zach. od Kruszewicy: *Słauencino* 1250 Kuj 187; *Sławanczyno* 1489 Lupbrz 149; *Sławaczino*, *Sławeczino* 1527 Vld XI 48, 50; *Sławeczino* 1557–66 ŻDz XIII 36; *Sławeczino*, *Sławeczino*, *Sławencino* 1577 Vld XVI 33, 34, 36; *Sławęcino* 1634 Rpodbrz 232; *Sławęcino* 1674 Rpod 156; *Słabenzin* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Sławęcın* al. *Słabęcın*, urząd. *Słabencin* 1889 SG X 776; *Sławęcın*, niem. *Słabencin*, fołw. 1921 Sk X 85, 156; *Sławęcın* (*Słabęcın*), kol. 1967 SM 1042; *Słabęcın* 1969 Mp-25(414.41); *Słabęcın*, *-na* 1982 WUN III 239. — Dawniej *Sławęcino*, od n. os. *Sławęta* SSNO V 109 (: *Sławomir*,

Świętosław), z suf. *-ino*, później *-in*. Forma *Słabęcın* w wyniku zmiany spółgłoski *w > b*. Nazwa zmieniona jako *Słabenzin*, *Słabencin*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 308.

AG/KW

Słabęcın zob. **Sławęcın** (2)

Słabęcinek zob. **Sławęcinek** (1)

Słabęcino zob. **Sławęcın** (2, 7)

Słabiny zob. **Sławiny**

Słabionów zob. **Sławianowo**

Słabkowice, wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 7 km na pln.-wsch. od Buska-Zdroju: *Sławkowice* (1414) Kkk II 389; *Sławkowicze* 1470–80 DB II 379; *Sławkowycze* 1508 ŻDz XV 487; *Sławkowicze* 1579 ŻDz XIV 223; *Słabkowice* 1783–84 RejKor 255; *Słabkowice* 1791 MpPerSd; *Słabkowice* 1827 Tabella II 179; *Słabkowice* 1889 SG X 770; *Słabkowice*, *-wic*, *słabkowicki* 1966 UN 19, 90; gw. *suapkořivice*, *-řiv*, *suapkoski*. — Dawniej *Sławkowice*, od n. os. *Sławek* SSNO V 107 (: *Sławomir*), z suf. *-owice*. Zmiana *Sławkowice* > *Słabkowice* wskutek skojarzenia z przym. *słaby* i dysymilacją *w-w > b-w*. Lit.: KSand 183; Kop-Kiel 250.

IN

Słabocin, wś, wroc., gm. Cieszków, 8,5 km na pln. od Milicza: *Słanocino* [pro *Słauocino*] (ok. 1350), *Schlanocino* (ok. 1350)1598, *Sławothino* 1531 Darst XXXI 171 (przyp. 8), 172, 188; *Sławotzyno* 1531 Reces 26; *Schlabotschin* 1619 Darst XXXI 171, przyp. 8; villa *Schlewocin* 1666 J I 459; *Schlabotschin* 1739 MpWielOels; *Schlabotschin* 1756 Darst XXXI 171, przyp. 8; *Schlabotschine* 1787 Z VII 417; *Schlabotschine*, *Słabocin* 1845 K 591; *Słabocin*, *Słabotschine*, *Słabotschine*, *Sławocin* 1900 Myc 46; *Schlabotschine* 1907, *Grunewald* 1941 MpMbl(4369); *Grunewald*, *Sławocin* 1941 Wrzosek 14; *Grunewald* — *Słabocin*, *-a*, *słabociński* 1947 MPol XXV nr 124; *Słabocin*, *-na* 1982 WUN III 239. — Dawniej *Sławocino*, od n. os. *Sławota* SSNO V 115, z suf. *-ino*; n. zmieniono jako *Schlabotschin(e)* (substytucja *w > b*); n. pol. *Słabocin* jest wtórną adaptacją zmienionej nazwy. Nazwa niem. *Grunewald* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Słabocin*. Lit.: SNGŚI XII 116.

PS

Słabogóra zob. **Sławogóra, Ulatowo-Słabogóra**

Słaboludź zob. **Słaboludź**

Ślaboludź

Ślaboludź, dziś *Ślaboludz*, wś, koniń, gm. Kleczew, 2 km na pld.-zach. od Kleczewa: *Slanebatze* 1328 KW II 420; de *Slawolucz* 1400 RWlkp V nr 104B; *Slavolutze* 1405 Lud 78–9; *Slawolwcz* 1507 RPobKon 189; *Szlawolyucz*, villa 1511–23 ŁLB I 193; *Slawolicz* (1534) VisitGn 506; v. vil. *Slawolusz* possess. 1557–86 Koz V 309; *Slawoludz* 1564, *Slawolucz* 1565, *Szlawolicz* 1576 RPobKal(ASK I 5, 13, 12); *Zlawoludz* 1577, *Slawoliwidz* 1578 RPobKal(ASK I 13, 3); *Slawoliwidz* 1579 ŻDz XII 230; *Slawoliwidz* 1581, *Slawoliwidz* 1583 RPobKal(ASK I 3, 11); *Slawoludz* 1674 MKI(ASK 74, 166); *Slaboludz* 1783–84 RejKor 22; *Slawoludz* 1785 MpPerKu; *Slaboludz* 1802–03 MpGillyPr; *Slaboludz* 1839 MpKwat I 3; *Slaboludź* 1889 SG X 770; *Slaboludź*, -*dzia* 1982 WUN III 240; *Slaboludz*, -*a*, *slaboludzki* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *ślaboluć*, -*ża*, *ślabolucki*. — Pierwszy zapis niejasny, może zniekształcony. Pierwotnie zapewne *Slawoluc*, od n. os. **Slawolut*, z suf. *-*jb*, por. n. os. *Lutosław*, *Lutslaw*, *Lucslaw* SSNO III 301 (ta od psł. **lutb* ‘srogi, okrutny, dziki’ i **slava*, *slaviti* ‘sława, sławić’ SEMot I 275). W XVI w. doszło do udźwięcznienia, a następnie zmięczenia w wygłosie, zapewne w wyniku adideacji do ap. *ludzie*. Od XVIII w. notowana zmiana *w > b*. ZZ/PS

Ślabomierz (1), wś, bydg., gm. Żnin, 8,5 km na pln.-zach. od Żnina: *Slavomirze* 1339 KW II 521; *Slavomirz* 1357 KW III 70; *Slawomirzs* 1408 KW V 147; *Slawomyrsz* 1511/12 VisitGn 291; *Slawomyerz* 1511–23 ŁLB I 157; *Szlabomierz* 1577 ŻDz XII 184; *Slabomierz* 1789 MKI(Tab 39, 13); *Slawomierz* 1789 MKI(Tab 41, 26); *Slabomierz* 1798 MpHopf XV; *Slabomierz* 1802–03 MpGillyPr; *Slabomirz* 1839 MpHey(Wągrowiec); *Slabomierz* 1846 KsP 529; *Slabomirz* al. *Slabomierz* 1889, wś i folw. SG X 770; *Slabomierz*, *Rosenfelde* 1889 MpMbl(3171); *Slabomierz*, niem. *Slabomierz*, wś, *Slabomierz*, niem. *Rosenfelde*, obszar dw. 1921 Sk X 128, 129, 156; *Slabomierz*, -*rza*, *slabomierski* 1971 UN, 192, 11; gw. *ślabomirńś*, -*ża*, *ślabomirński*. — Dawniej *Slawomirz(e)*, *Slawomierz*, od n. os. *Slawomir* SSNO V 113, z suf. *-*je*, później w rodzaju męskim *-*jb*. W nazwie nastąpiła zmiana *w > b*, wsparta adideacją do przym. *slaby*, oraz przejście -*iR-* > -*eR-*. Na-

zwa niem. *Rosenfelde* (: niem. *Rose* ‘róża, różany’ i *Feld* ‘pole’) wprowadzona przez administrację pruską na określenie obszaru dworskiego wydzielonego ze Ślabomierza. ZZ/PS

Ślabomierz (2), wś, skiern., gm. Radziejowice, 3,5 km na pln.-zach. od Mszczonowa: *Slawomierz* 1579 ŻDz XVI 148; z ... *Slamowierzem* (!) 1661 Luraw 169; z ... *Slabomierzem*, z *Slabowierzem* (!) 1789 Luraw 168, 173; *Slabomierz* 1792 MpPerRw; *Slabomierz* 1827 Tabella II 179; *Slabomierz* 1889 SG X 770; *Slabomierz* 1921 Sk I 15; *Slabomierz*, -*rza*, *slabomierski* 1971 UN 126, 25; *Slabomierz*, -*rza* 1982 WUN III 240. UW/UB

Ślabomirz zob. **Ślabomierz** (1)

Ślaborowice, dziś *Nowe Ślaborowice*, cz. wsi Ślaborowice, dawniej wś, i *Ślaborowice*, wś, kal., gm. Ostrów Wielkopolski, 7,5 km na pln.-wsch. od Ostrowa Wielkopolskiego: de Carssy alias de *Slaborouicze* 1414 Kal nr 466; Joh. Karsky de *Slawoborowicze* 1437 Koz III 726; *Slaborowycze* 1474 Matr I nr 1214; *Slaborowycze* 1552, *Slaborowice* 1564, *Slaborowicze* 1565 RPobKal(ASK I 6, 13); *Slaborowicze* 1579 ŻDz XII 130; *Slaborowicze* 1580, *Slaborowice* 1581, *Slaborowice* 1591 RPobKal(ASK I 13, 6, 11); *Slaborowicze* 1618–20 PKal 48; *Slaborowice* (!) 1783–84 RejKor 43; *Slaborowice* 1802–03 MpGillyPr; *Slaborowice* (!) 1846 KsP 293; *Slaborowitz* 1887 MpMbl(4273); *Slaborowice* 1889 SG X 770; *Slaborowice*, D[orf], *Slaborowitz* (*Slaborowice*), fr[üher] Gutsb[ezirk], jetzt D[orf] *Schwachwalde* 1912 Meyers II 821; *Slaborowice*, niem. *Slaborowice*, *Slaborowice* *Nowe*, niem. *Schwachwalde*, dwie wsi 1921 Sk X 64; *Slaborowice*, *Nowe Ślaborowice* 1922 Orędownik Ostrowski R. 71, nr 68, 1; *Slaborowice*, *Slaborowice* *Nw.* 1925 Mp-100(42-26); *Slaborowice* *Stare*, *Slaborowice* *Nowe*, dwie gm. 1927, 1932 Orędownik Ostrowski r. 76, nr 6, 1, r. 81, nr 98, 1; *Slaborowice*, *Slaborowice* *Nowe*, dwie wsi 1933 SkBy 1558; *Slaborowice* *Stare*, *Slaborowice* *Nowe* 1936 Mp-100(42-26); *Slaborowice*, *Slaborowice* *Nowe*, dwie wsi 1967 SM 1041; *Slaborowice*, *Nowe Ślaborowice*, dwie wsi, *Stare Ślaborowice*, cz. wsi 1978 Mp-25(444.11); *Slaborowice*, -*wic* 1982 WUN III 240; *Slaborowice*, wś, *Nowe Ślaborowice*, *Stare Ślaborowice*, cz. wsi XXI PRNG; gw. *ślaborowice*, -*vic*, *ślaborowicki*. — Dawniej *Slawoborowice*, od n. os. *Slawobor*

SSNO V 113, z suf. *-owice*. W nazwie wystąpiła haploglogia sylaby *-wo-*. Wydzielony ze Słaborowic obszar dworski o tej samej nazwie (z niemczonej jako *Slaborowitz*), a następnie przemianowany na *Schwachwalde* (kalka nazewnicza, por. niem. *schwach* 'słaby' i *Wald* 'las, bór'), uzyskał status wsi, na której określenie po 1918 r. ustalono n. *Slaborowice Nowe* (obecnie *Nowe Slaborowice*, cz. wsi). Dla odróżnienia do n. wsi *Slaborowice* dodano człon *Stare*. ZZ/PS

Slaboszowice zob. Slaboszowice

Slaboszewko, kol., dawniej wś, bydż, gm. Dąbrowa, 10 km na pld. od Barcina: de *Slawoszewo* 1401, 1411 Koz V 310; *parvum Slawoszewko* 1454 KorPrał IV 517; *Slabosszewko* 1511/12, *Confinis est villis Slaboschewski* (!), *Slaboschewo* archiepiscopali, *Obodno ...* (1554) *VisitGn* 299, 567; *Slawoschewko minus villa* 1511–23 LLB I 184; *Slauoszeuo alia minor* 1535 SHGKI(ASK 12, 484); *cum Slaboszewsko* (!) 1548 MKI(B 143, 271); *Szlaboszewko male* 1577 ŻDz XII 181; *Slaboszewko* 1618–20 PKal 241; *Slaboszewko* 1802–03 MpGillyPr; *Slaboszewko* 1846 KsP 500; *Slawoszewko*, urz. *Slaboszewko*, wś 1889 SG X 791; *Slaboszewko* 1907 MpMbl(3273); *Borckau* (fr. *Slaboszewko*) 1912 Meyers I 210; *Slaboszewko*, niem. *Borckau* 1921 Sk X 52, 156; *Slaboszewko*, *-ka*, cz. wsi Mokre 1972 UN 181, 20; gw. *ślabośyfko*, *-fka*. — Od n. m. *Slawoszewo*, później *Slaboszewo* (zob.), z deminutywnym suf. *-ko* i z łac. członami dyferencyjnymi *Parvus*, *Minus*, pol. *Male*. Z czasem człon odróżniający uległ elipsie. Nazwa niem. *Borckau*, wprowadzona przez administrację pruską, nawiązuje zapewne do n. rodu *von Borck*, którego członkowie posiadali liczne majątki w okolicy, m.in. folwark (obecnie wieś) *Borkowo* (1), k. Inowrocławia, por. nazw. założyciela Andreasa Samuela von Borck (Podczaska, Dworki i pałace gminy Inowrocław, 2014, 16). ZZ/PS

Slaboszewko zob. Slawoszewek

Slaboszewko Male zob. Slaboszewko

Slaboszewo, wś, bydż., gm. Dąbrowa, 8 km na zach. od Pakości: in *Slawoszeuo* (1387)1475 KW III 590; de *Slabosseuo* (1395)1587 KW III 680; *Welike Slawoszewo* 1396 KW III 690; in *Maiori Slawoschewo* 1405 KW V 68; *Wylgelhe Slaboschewo* 1424 KW V 379; *Slabosseuo*, *Slaboszewo*,

Slaboschowo 1511/12 *VisitGn* 298 (przyp. 4), 301 (przyp. 2); *Mokre Szlawoschewo* 1511–23 LLB I 184; *Slaboschewo* 1518 Koz III 726; *Szlaboszewo*, *Slaboszewo* (1534), *Slaboschewo* (1554), *Slabosseuo* (1559) *VisitGn* 530, 536, 567, 634; *Szlaboszewo* 1580 ŻDz XII 157; *Slaboszewo* 1802–03 MpGillyPr; *Slaboszewo* 1846 KsP 502; *Slawoszew al. Slawoszewo*, urzęd. *Slaboszewo* 1889 SG X 790; *Szlabau* 1907 MpMbl(3273); *Szlabau* (fr. *Slaboschewo*, *Slaboszewo*) 1913 Meyers II 714; *Slaboszewo*, niem. *Szlabau* 1921 Sk X 50, 156; *Slaboszewo*, *-wa*, *slaboszewski* 1972 UN 181, 21; gw. *ślabośeovo*, *-va*, *ślabośeski*. — Dawniej *Slawoszewo*, od n. os. *Slawosz* SSNO V 114 (: *Slawomir*), z suf. *-ewo*, efemerycznie *-owo*. W n. nastąpiła dysymilacja *w-w > b-w*, połączona z adideacją do przym. *slaby*. Zniemczona n. *Szlabau* została wprowadzona urzędowo przez administrację pruską. ZZ/PS

Slaboszewo zob. Slawoszew (1, 2), Slawoszewo (1, 1a, 1b)

Slaboszewo Minor zob. Slawoszewek

Slaboszewo Minus zob. Slaboszewko

Slaboszowice, wś, kiel., gm. Sędziszów, 10 km na pld.-zach. od Jędrzejowa: de uillis ... *Slauosouo* (1256)XVII KMłp I 43; *Slawoszowice* (1366)XVII KMłp I 289; de *Slauosouicz* 1376, de *Slauosow* 1381, *Slawoschow* 1400 Krak nr 230, 1124, 9774; *Slawoszowicze* (1432)XVII KMłp IV 277; *Slawossowicze* 1439 KW V 609; *Slawoszicze* 1442 SHGSd(Ac of 6, 491); *Slawosowicze* (1447)XVII, *Slawossowice*, *Slawossowicze*, *Slawoszowicze* (1448)XVII KMłp IV 458, 483, 484; *Slaboschovyce* 1518 Matr IV/1, nr 2797; *Slawosthowicze*, *Sloboschowicze* 1564 Lukrak II 71, 79; *Slaboszowice* 1581 ŻDz XIV 85; *Slaboszowice* 1680 Rej 128; *Slaboszowice* 1783–84 RejKor 227; *Slaboszow* 1790 SHGKrMat 280; *Slaboszowice* 1827 Tabella II 179; *Slaboszowice al. Slaboszowice* 1889 SG X 770–1; *Slaboszowice*, *-wic*, *slaboszowicki* 1966 UN 21, 16; gw. *ślabośońwice*, *-ńwice*, *ślabośoski*. — Dawniej *Slawoszowo*, od n. os. *Slawosz* SSNO V 114, z suf. *-owo*, wtórnie *-owice*; okresowo też *-ów*, *-ice*. Przejście *Slawoszowice > Slaboszowice* w wyniku dysymilacji *w-w > b-w*, połączonej z adideacją do przym. *slaby*. Lit.: RKrak 155. IN

Slaboszowice zob. Slabuszewice

Ślaboszowo

Ślaboszowo zob. **Ślaboszewo**

Ślaboszów, wś, kiel., gm. Ślaboszów, 5 km na płn.-zach. od Działoszyc: Ego Slawosch ... praedia de *Slawoschow* (1210)XV KMłp II 381; ego Slavosius patrimonium meum quod *Slavossov* dicitur 1212 CdP I 19–20; de *Slawosowa* 1346–58 MVat II 233; *Slaboschow* 1470 Kniaz nr 26; *Slawoschow*, *Slaboschow* 1470–80 DB III 85, 118; *Slaboschow* 1490 ŻDz XV 440; *Slaboschow* 1525 AS II 227; *Slaboschow* 1564 Lukrak II 81; *Slaboszow* 1581 ŻDz XIV 90; *Slaboszow* 1680 Rej 135; *Slaboszow* 1783–84 RejKor 268; *Ślaboszów* 1827 Tabella II 179; *Ślaboszów* 1889 SG X 771; *Ślaboszów*, -szowa, *ślaboszowski* 1964 UN 7, 74. — Dawniej *Ślawoszów*, od n. os. *Ślawosz* SSNO V 114, odnoszącej się do jednego z fundatorów zakonu w Busku-Zdroju (por. pierwszy zapis), z suf. -ów. W n. nastąpiła dysymilacja w-w > b-w, połączona z adideacją do przym. *ślaby*. Lit.: RKrak 155; RospSEMIG 353–4; Nieckula, -ov- 189. *IN*

Ślaboszów zob. **Ślaboszowice**

Ślabowo, wś, suwał., gm. Ryn, 6,5 km na zach. od Ryna: *Neudörfchen* 1546, *Neuen Dorff* 1546, *Sauat* (!) 1554 BiałOsad 122; *Slabowen* 1563, 1737 Giżycko 123; *Slabowen*, wś 1785 Goldb III 198; *Slabowen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Slabowen* — *Ślabowo* 1879 KętN 157; *Ślabowo* — *Langenwiese* 1928, *Slabowen* 1941 Choj 128; *Langenwiese* — *Ślabowo*, -a, *ślabowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Ślabowo*, -wa 1982 WUN III 240. — Dawniej n. niem. *Neu Dörfchen*, *Neuen Dorf* (= pol. Nowa Wieś). Nazwa *Ślabowo*, zapewne od n. os. *Ślaby* RymSEN II 444, z suf. -owo, zmieniona jako *Slabowen*. Zapis *Sauat* oddaje n. *Zawiat*, por. n. m. *Zawiat* w pow. bytowskim, wywodzoną od ap. kasz. *zawiat* o znaczeniu 'zakład; umowa', stp. 'zastaw, zabezpieczenie', w innych językach słowiańskich też 'miejsce wystawione na wiatry'. Po 1945 r. ustalono n. *Ślabowo*. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 102, 285; BiałOsad 122, przyp. 104, 124, 128. *RP*

Ślabuszewice, wś, tarnob., gm. Lipnik, 9 km na płd.-wsch. od Opatowa: Nicolao de *Slawoschow* (1387)XV KMłp IV 15; de *Slaboszczowicz* 1388 ZDM I 240; *Slawoszczewicze*, *Slawoszczewicze* 1408 SHGSd(TP 18, 144, 143); *Slawoschowicze* 1409 Hel II nr 1210; *Slawosowycze* 1432 ZDM II 162; de *Slawosowicze* (1436)XVIII KMłp IV 314;

Slawosowicze 1442 ZDM III 29; *Slawoschowicze* 1443 SHGSd(TP 22, 512); *Slaboschowycze* 1508 ŻDz XV 461; *Slabosshowycze* 1529 LR 381; *Slawosowicze* 1578 ŻDz XIV 180; *Ślaboszowice* 1783–84 RejKor 259; *Ślaboszowice* 1827 Tabella II 179; *Ślaboszowice* al. *Ślabuszowice* 1889 SG X 771; *Ślabuszewice* 1933 SkBy 1558; *Ślabuszewice* 1959 Mp-25(Sandomierz); *Ślabuszewice*, -wic, *ślabuszewicki* 1970 UN 32, 39. — Dawniej *Ślawoszów*, od n. os. *Ślawosz* SSNO V 114, później *Ślawosowicze*, też *Ślawoszewice*. Forma *Ślaboszowice* to wynik dysymilacji w-w > b-w, połączonej z adideacją do przym. *ślaby*; wskutek pochylenia -o- powstała forma *Ślabuszewice*. *IN*

Ślabuszowice zob. **Ślabuszewice**

Ślachowo, os. zaginiona, leżała koło Gołańczy, pil.: *Ślachowo* 1153 KW I 24; Golancz, *Ślachowo*, Domaboze (1222)1426 KW I 549. — Od n. os. **Ślach* (od im. złożonych typu *Ślawomir*), z suf. -owo. *ZZ/PS*

Ślajkowo, wś, gdań., gm. Choczewo, 21 km na płn. od Lęborka: *Slaucow* 1380, *Slauchow* 1392, *Slavekow*, *Slanico* ca. 1400, *Slaugko* 1416 LorSNH 113; *Slamkow* (!) 1438 GZ 125; *Ślajkowy* 1648 RP 198; *Ślaikow* oder *Schlaikow* 1784 Brüg II 1081; *Ślaikow* 1789 MpGillyPom; *Ślajkowo*, niem. *Ślaikow* 1889 SG X 771; *Ślaikow* — *Ślajkowo*, -wa, *ślajkowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Ślajkowo*, -wa 1982 WUN III 240. — Dawniej *Ślawków* lub *Ślawików*, od n. os. *Ślawek*, *Ślawko*, *Ślawk* SSNO V 107 lub od *Ślawik* SSNO V 111, z suf. -owo. Forma *Ślajkowo* to reslawizacja zmienionej postaci *Ślaikow*. Lit.: LorSNH 113; TrautmElb I 159. *BCz*

Ślajcino, wś, szczec., gm. Nowogard, 9,5 km na wsch. od Nowogardu: *Stoijbin* (!) 1618 MpLub; *Schlossin* 1628 LorSNH 106; *Schloissin* 1789 MpGillyPom; *Schloissin* 1794 Brüg II 318; *Schlössin* 1834 MpUMbl 965; *Schloissin* — *Ślajcino*, -na, *ślajciński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Ślajcino*, -na 1982 WUN III 240. — Dawniej zapewne **Złoszyno*, **Słoszyno*, od n. os. *Zloch*//*Stoch* SSNO VI 322, z suf. -in. W zapisach zmienionej adideacja do niem. *Schloss* 'zamek'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Ślajcino*. Lit.: Rzduma II 90; TrautmElb I 94. *BCz*

Ślajszewo, wś, gdań., gm. Choczewo, 15 km na wsch. od Łeby: *Slawischow* ok. 1400 SHGPG

(KKG 255); *Slawyschowo* 1402 TrautmElb I 119; *Slischaw* 1438 GZ 124; *Slawoszewo* 1534 Inwwłoc 118; *Slauszewo* 1648 RP 198; *Slaischow* oder *Schlaischow* 1784 Brüg II 1082; *Schlaischow* 1789 MpGillyPom; *Slawuszewo*, niem. *Schlaischow* 1889 SG X 793; *Schlaischow* — *Slajszewo*, -wa, *slajszewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Slajszewo*, -wa 1982 WUN III 240. — Dawniej *Slawiszów*, też *Slawoszewo*, od n. os. *Slawisz* SSNO V 112, por. też *Slawosz* SSNO V 114, z suf. -ow(o). Nazwa zmieniona jako *Schlaischow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slajszewo*. Lit.: LorSNH 105; TrautmElb I 119. BCz

Słanka zob. **Dylew** (2)

Słanowice zob. **Słonawy** (2), **Słonowice** (1)

Słanowo zob. **Słonawy** (2)

Słapanowo zob. **Słopanowo**

Słapie zob. **Szłapie**

Słapowo, os. zaginiona, leżała koło Pałędzia Kościelnego, bydż.: *Slapovo*, *Slappowo* 1443 SHGPn IV 523; Drogosławicz Potencyan de *Slapowo* 1443, Potencianus de *Slapowo* 1444–47 Koz III 211. — Od n. os. *S(z)lap* SSNO V 310 (: stp. *szłapać*, *ślapać* 'chodzić, deptać' Sstp VIII 573), z suf. -owo. Autorzy SHGPn podają w wątpliwość istnienie osady o n. *Slapowo* i przypuszczają, że nazwę utworzył pisarz od przezwiska Potencjana z Pałędzia — *Slap*, por. *Slap* 1416 Koz III 211, SHGPn IV 523 lub *Slapowski*, por. *Slapowsky* 1436, Potencian alias *Slapowsky* 1444 RWlkp I nr 1477. Lit.: SHGPn IV 523; PPozn 277. ZZ/PS

Słapy, os. zaginiona, znajdowała się w dawnym woj. łęczyckim: Johannes Jacobi de *Slapy* 1500 MUKr I 566. — Od n. os. *S(z)lap*, w l. mn. Lit.: MUKr II 453. PS

Sława (1), wś, kosz., gm. Świdwin, 8 km na wsch. od Świdwina: in castro *Slawe* (1322) PU VI 139; *Slawe* 1523, by *Slaghe* 1524, zu *Slage* 1561, *Schlage* 1618 Rzduma I 18; w miasteczku niezłym, *Slage* zwanem 1645 DiarOśw 85; *Alt Schlage* 1789 MpGillyPom; *Alt Schalge* 1839 MpUMbl 872; *Slawa* — *Alt Schlage* 1951 Rosp 294; *Slawa*, -wa 1982 WUN III 240. — Nazwa słow. ma związek z rdzeniem **slav-//*slov-*, występującym często w n. w. w znaczeniu 'tok, płynięcie', 'mokrość, woda'. Istnienie w toponimii polskiej dużej liczby nazw na *Slaw-* z sufiksami derywującymi toponimy odapelatywne skłania do

rekonstrukcji wyrazu **slawa* w znaczeniu topograficznym. Według F. Lorentza n. od im. *Slavъ*, *Slava*. W n. zmienionych *Schlage* z członem odróżniającym od *alt* 'stary'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slawa*. Lit.: LorSNH 105; Rzduma I 18, III 324. BCz

Sława (2), mto., ziel.: *Slava* 1312 GrMark I 120; de *Slawa* 1316 KW II 325; *Slaw* 1378 GrMark I 193; *Slawe* 1418, *Slawen* 1421 CdSil XXVIII 56, 60; *Schlawe* 1468 CdSil XXIV 76; *Slawe* 1469 GrMark I 208; *Schlaw* 1470, [*Slobe*] 1480, *Slaw*, *Slawe* 1498, *Slawhe* 1499, *Schlaw* 1505, *Schlaw*, *Slawa* 1519, *Schlaw*, *Schlawe*, *Schlawa* 1521 CdSil XXIV 78, 80, 81, 82, 83; oppidum *Slava*, *Slawa* 1528 Reces 13, 16; *Schlawa* 1561 MpHelwig; *Schlaue* 1569, *Slava* 1598 CdSil XXXIV 14, 107; *Schlawa* 1643 MpDS-Glog; in *Schlave* 1666/67 J I 601; *Schlava* 1670, in oppido *Schlava* 1679, *Schlavae* 1687/88 J III 37, 158, 350; *Schlawa* 1739 MpWielGlog; *Schlawa*, wś 1791 Z X 290; *Schlawa*, polnisch *Slawa* 1845 K 918; *Slawa*, niem. *Schlawa* 1889 SG X 772; *Slawina*, *Schlawe* 1900 Myc 46; *Schlawa* 1907, 1926, *Schlesiersee* 1938 MpMbl(4162); *Schlesiersee*, *Slawa* 1941 Wrzosek 28; *Schlesiersee* — *Slawa*, -y, *slawski* 1946 MPol XXV nr 142; *Slawa*, -wy 1982 WUN III 240. — Nazwa **Slawa* przeniesiona zapewne z dawnej (nieodnotowanej w źródłach pisanych) n. Jez. Sławskiego. Nazwę zmieniono jako *Schlawa*, *Schlawe*. Nazwę *Schlesiersee* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slawa*. Lit.: SNGŚl XII 117; RospSEMiG 354; RymNmiast 220; Babik 257–8. PS

Sława Wielkopolska, wś, pozn., gm. Skoki, 4 km na płd. od Skoków: *Slawa*, folw. 1821 Rumpf III 112; Vw. *Slawa* 1839 MpHey(Wagrowiec); *Slawa*, folw. 1846 KsP 532; *Slawa* 1889 SG X 772; *Slawa* 1902 MycPn 210; *Slawa*, niem. *Slawa*, folw. 1921 Sk X 111, 156; *Slawa Wielkopolska*, -wy -kiej 1982 WUN III 240. — Od n. rz. *Slawa* (dziś Mała Wełna, ld. Wełny), zob. *Slawica* (2). Człon drugi od n. regionu *Wielkopolska*, w formie przymiotnikowej. ZZ/PS

Sławacin zob. **Sławacinek**

Sławacinek, dziś *Sławacinek Nowy* i *Sławacinek Stary*, dwie wsi, biał., gm. Biała Podlaska, 5,5 km i 3,5 km na zach. od Białej Podlaskiej: *Slawacin*,

Sławacinek Nowy

Sławacinek 1775 SHGPd(Tarpod); *Sławatynce* 1786 MpPerLu; *Sławacinek* 1790 SHGPd(kartoteka); *Sławacin* 1795 MpPerPd; *Sławacinek* 1827 Tabella II 179; *Sławacinek*, Fol. *Sławacinek* 1839 MpKwat VI 8; *Sławacinek*, wś i folw. 1889 SG X 772; *Sławacinek*, wś, *Sławacinek Nowy*, *Sławacinek Stary*, dwa folw. 1921 Sk IV 4; *Sławacinek*, *Sławacinek Nowy*, dwie wsi 1952 UW 132; *Sławacinek*, *-nka*, *Nowy Sławacinek*, *-wego -nka*, *sławaciński* 1966 UN 105, 29, 30; *Nowy Sławacinek*, *-wego -nka*, *Stary Sławacinek*, *-rego*, *-nka* 1981, 1982 WUN II 597, III 333; *Sławacinek Nowy*, *-nka -wego*, *Sławacinek Stary*, *-nka -rego*, *sławacinek* 2013 DzU poz. 1629. — Od wschł. n. os. *Sławata*, pol. *Sławięta* (od podstawy *sław-*, por. *sławić*, *sława*, im. złożone typu *Sławomir*) RymSEN II 444, z suf. *-in*, *-inek*. Zdaniem Z. Babika niewykluczone pierwotne brzmienie *Sławiacin*, z późniejszą dyspalatalizacją wargowej. Odnotowano też postać *Sławatynce*, może w nawiązaniu do n. m. *Sławatycze*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. EB/IN

Sławacinek Nowy zob. **Sławacinek**

Sławacinek Stary zob. **Sławacinek**

Sławatycze, dziś *Sławatycze*, wś, dawniej mto, i *Sławatycze-Kolonia*, wś, biał., gm. Sławatycze, 23 km na płn. i 25 km na płn.-zach. od Włodawy: wieś „danną” *Sławiatyczi* 1499 Wawrz 63; *Sławatycze* 1538 SHGPd(Skarb II nr 2326, 307–8); *Sławiatycze* 1546, *Sławiatycze*, mko i zamek 1577 Wawrz 64, 65; *Sławatycze*, mto 1623 SHGPd(Metr. Kor. nr 179, k. 562–572); *Sławatycze* 1790 SHGPd(CHAP-Wilno nr 11637, k. 3v, 3); *Sławatycze*, mto 1827 Tabella II 179; *Sławatycze*, os. m. 1889 SG X 772–3; *Sławatycze*, os. m. 1921 Sk IV 5; *Sławatycze*, wś 1952 UW 151; *Sławatycze*, *-tycz*, *Sławatycze-Kolonia*, *-tycz-nii*, *sławatycycki* 1967 UN 121, 12. — Od wschł. n. os. *Sławata*, pol. *Sławięta*, z suf. *-ycze*. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: Wawrz 49, 63–5, 220, 258; RymNmiast 221; RospSEMig 354; WLub 179–81; Kasprzyk, Mironiuk, Biała Podlaska i okolice, 1982, 110. EB/IN

Sławatycze-Kolonia zob. **Sławatycze**

Sławatynce zob. **Sławacinek**

Sławcz zob. **Sławiec**

Sławczyce zob. **Sławęćce** (2)

Sławczyn, wś, rad., gm. Gniewoszków, 8 km na pld.-zach. od Dębłina: *Sławczyn* 1469 AKH V 149; *Sławczino* 1470–80 DB III 261; *Sławczyn* 1508 ŻDz XV 475; *Sławczyn* 1529 LR 438; *Sławczyn* 1564–65 Lusand 194; *Sławczin* (!) 1569 ŻDz XIV 318; *Sławczyn* 1787 Spis 418; *Sławczyn*, wś i kol. 1889 SG X 773; *Sławczyn*, wś i kol., *Sławczyn Nowy*, kol. 1921 Sk III 58; *Sławczyn*, *Sławczyn Nowy*, dwie kol., *Sławczyn Stary*, wś 1933 SkBy 1558; *Sławczyn*, *-na*, *sławczyński* 1970 UN 25, 11; gw. *śławcfyn*, *-na*, *śławcecki*. — Od n. os. *Sławek*, *Sławko* SSNO V 107, z suf. *-in*, też *-ino*. Okresowo (wskutek podziału wsi) n. z członami odróżniającymi od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: KSand 182–3; KopRad 298; Nieckula, *-ov-* 308. IN

Sławczyn Nowy zob. **Sławczyn**

Sławczyn Stary zob. **Sławczyn**

Sławczynno zob. **Sławczyn**

Sławęcwo zob. **Sławęcín** (5)

Sławęćce (1), cz. Boksyc, dawniej wś, kiel., gm. Waśniów: de *Sławęcice* 1414–15, de *Sławenczycze* 1433 MUKr I 84, 163; *Szlawenczycze* 1578 ŻDz XIV 188; *Sławęćce* 1783–84 RejKor 272; *Sławęćce* 1787 Spis 413; *Sławęćce* 1877 Zin II 155; *Sławęćce*, wś 1889 SG X 774; *Sławęćce*, wś 1933 SkBy 1558; *Sławęćce*, *-cic* 1966 UN 27, 40. — Od n. os. *Sławęta* SSNO V 109 (: *Sławomir*, *Sławobor*, *Sława*), z suf. *-ice*. Lit.: KSand 183; KopKiel 250. IN

Sławęćce (2), wś, leszcz., gm. Góra, 4 km na płn.-zach. od Góry: Villis ... *Slavoczicz* (1067) (!) KMaz I 22, fals.; *Slavcicz* 1304, *Slaventschicz* 1310, *Slavocicz* 1310, *Slavencicz* 1313, *Slauticz* 1336 Reg nr 2777, 3106, 3121, 3382, 5591; *Slawtycz* 1375 CdSil XXVIII 31; *Sclavonitz* (!) 1580 J III 3; *Schlawitz* 1611 ZfGS XIX 199; *Schlabitz* 1643 MpDSGlog; pagus *Schlabitz* 1670, *Schlabitz* 1679; Ioannes Sauer ... *Schlabicio oriundus* 1687/88, villa *Schlabitz*, a *Schlabicensibus* 1687/88 J III 112, 189, 477, 495; *Schlabitz* 1739 MpWielGlog; *Schlaubitz* 1791 Z X 425; *Schlabitz*, fr. *Schlaubitz* 1845 K 591; *Schlabitz* 1937 MpMbl(4265); *Schlabitz* — *Sławęćce*, *-ic*, *sławęćcicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Sławęćce*, *-cic* 1982 WUN III 240. — Na podstawie pierwszych zapisów można odtworzyć postaci: *Sław(i)ęćce*, *Sławocice*, *Sławczyce*, utworzone od skróconych

nazw osobowych na *Sław-*: *Sław(i)ęta*, *Sławota*, *Sławek*//*Sławka* SSNO V 107, 109, 115, z suf. *-ice*. Chronologia zapisów uniemożliwia stwierdzenie, która z nich była pierwotna (dokument datowany na 1067 r. jest falsyfikatem). Nazwę zniemczono jako *Schlabitz*, też *Schlaubitz*, *Schlawitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sławęcice*. Lit.: SNGŚI XII 117; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1967, 82. PS

Sławęcice zob. **Sławęcín** (5, 7, 7a), **Sławięcice**
Sławęcín (1), wś, bydg., gm. Chojnice, 9,5 km na płn.-wsch. od Kamienia Krajeńskiego: *Slawentin* (1338)1400, *Slawenthin* (1338)1552 UKT 13, 12; *Slawentin* 1368, *Slawenitz* ok. 1400 Lor X 182; *Schlawentin* 1570 ŻDz XXIII 206; *Slaweczyno* 1570 Lumalb 120; *Slaweczyn* 1602 LuPrus 308; *Sławęcino* 1617, *Slawecin* 1653 Font XI–XV 12, 203; Wieś *Sławęcín* 1664 Font XXXII 193; *Sławęcín* 1682 Font V 123; Wieś *Sławęcín* 1765 LuPrus III 51; *Schlagentien* 1789 Goldb II 216; *Schlagenthein* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Schlagenthin* — *Sławęcín* 1879 KętN 74; *Sławęcín*, niem. *Schlagenthin* 1889 SG X 776–7; *Sławęcín*, niem. *Schlagenthin* 1921 Sk XI 13, 87; *Sławęcín* (*Schlagentin*) 1925 Krzep 107; *Sławęcín* 1952 UW 49; *Sławęcín*, *-na* 1982 WUN III 240. — Początkowo *Sławięcín*, od n. os. *Sławięta* SSNO V 109, z suf. *-in*, *-ino*, z późniejszą dyspalatalizacją spółgłoski wargowej. Zapis z początku XV w. można odczytywać jako **Sławienice*. Nazwa zniemczona jako *Schlagenth(e)in* pod wpływem adideacji do niem. *Schlagen* 'bić, uderzać'. Lit.: Łuszczynska, PMT V 82. WK/KW

Sławęcín (2), wś, bydg., gm. Inowrocław, 5 km na płn.-zach. od Inowrocławia: de *Slavyanczino* 1399 Lek II nr 1193; *Slawanczino* nobilium 1489 Lupbrz 155; *Sławęcino* 1578 Vlad XVII 17; *Sławęcino* 1583 ŻDz XII 247; wsi *Sławęcína* ziemskiego 1765 Luwlkp 23; *Sławęcino* 1785 MpPerKu; *Slabencin* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Slabęcino* 1867 KolbKu 312; *Sławęcín* al. *Slabęcín*, urząd. *Slabencin* 1889 SG X 776; *Sławęcín*, niem. *Slabencin* 1921 Sk X 25, 156; *Sławęcín*, obszar dw. 1933 SkBy 1558; *Sławęcín* 1967 SM 1042; *Sławęcín*, *-na* 1982 WUN III 240. — Od n. os. *Sławięta*//*Sławięta* SSNO V 109, z suf. *-ino*, później *-in*. Przejściowo *Slabęcín*, w wyniku mieszania spółgłosek w i b. Nazwa niem. jest substy-

tucją graficzno-fonetyczną n. pol. Lit.: Nieckula, *-ov-* 308–9. AG/KW

Sławęcín (3), wś, ciech., gm. Biežuń, 9,5 km na wsch. od Bieżunia: *Slawczyno* (!) 1424, *Slawanczino* 1542 SHGPł 280; *Slaweczino*, *Slawanczino* 1497 Matr II nr 815, 966; *Sławęcino* 1578 ŻDz XVI 54; *Sławęcino* 1784 MpPerPł; *Slawenczyn* 1808 MpTex VII; *Sławęcín* 1827 Tabella II 179; *Sławęcín* 1889 SG X 775–6; *Sławęcín*, *-na* 1982 WUN III 240. — Pierwotnie n. z suf. *-ino*, od XIX w. z suf. *-in*. Lit.: SHGPł 280. PS/UB

Sławęcín (4), wś, gorz., gm. Choszczno, 7 km na płn.-zach. od Choszczna: *Zlawencyn* 1299 SHGNM (Messen Reg 41); *Zlawencyn* 1313 SHGNM (Wedel II/1, 66); *Schlagentin* (1313) PU V 160; *Slawentin* 1337 LandbNM 100; ville nostre *Slawentin* 1350 CdB A XVIII 20; *Slawentin* 1372 LandbNM 100, przyp. 8; *Alaentin* (!) 1499 CdB C II 440; *Schlagentin* 1539 PomKirch I 215; *Stogentin* (!) 1618 MpLub; *Schlagentin* 1789 MpGillyPom; *Schlagenthin* 1833 MpUMbl 1330; *Schlagenthin* — *Sławęcín*, *-na* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sławęcín*, *-na* 1982 WUN III 240. — Nazwa słow. od n. os. *Sławięta*//*Sławięta*, z suf. *-in*, zniemczona jako *Schlagenthin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sławęcín*. Lit.: TrautmElb I 155; SGorz 317–20. BCz

Sławęcín (5), wś, koniń., gm. Grabów, 12 km na płn.-zach. od Łęczycy: *Slawencino* (1232) XVI KW I 120; *Slawościzce*, *Slawościno* 1385, *Slawośczeuo*, *Slawościno* 1386 Łęcz I nr 9, 51, 117; *Slawościno* 1386, *Slawanczino* 1388, *Slawancino* 1389 Łęcz I nr 202, 796, 1241; *Slawościno* 1391 Łęcz II nr 3632; *Slawancino* 1398 Łęcz I nr 5596; *Slawocino* 1398 Łęcz II nr 5705; *Slawyaczyno* 1507 RPobKon 188; *Slaweczyno*, *Slawoczyno* 1511–23 ŁLB II 465, 466; *Slaweczino* 1576 ŻDz XIII 72, 131; *Sławęcín* 1783–84 RejKor 79; *Sławęcín* 1827 Tabella II 179; *Sławęcín* 1889 SG X 775; *Sławęcín* 1921 Sk II 53; *Sławęcín*, *-na*, *sławęcínski* 1972 UN 43, 13; gw. *sławynćin*, *-ćina*, *sławynćki*. — Od n. os. *Sławięta*, z suf. *-ino*, wtórnie *-in*. W zapisach poświadczono również formy z suf. *-ice*, *-ewo*. Lit.: SHGŁęcz II 101; Nieckula, *-ov-* 308. PD/KW

Sławęcín (6), wś, koniń., gm. Ślesin, 4,5 km na pld.-zach. od Ślesina: *Slanebatze* (1328) KW II 320; *Slawościno* (1359)XIX Hock II 228; de

Sławęcín

Slawanczino 1411 Koz V 308; *Slawyaczyno* 1507 RPobKon 188; *Slavanczino* 1511/12 VisitGn 462; *Slavaczyno* 1511–23 ŁLB I 209; *Slawoczino* 1548 MKI(B 143, 307); *Slaweczino* 1564 RPobKal(ASK I 5); *Slawęcino* 1565 RPobKal(ASK I 13); *Slawęcino* 1579 ŻDz XII 237; *Slawencino* 1674 MKI(ASK 74, 167); *Slawęcín* 1744 MKI (K 16, 112); *Slawencin* 1802–03 MpGillyPr; *Slawencin* 1839 MpKwat I 2; *Slawęcín* 1889 SG X 775; *Slawęcín*, -na 1982 WUN III 240; gw. *suavenčín*, -na, *suavencki*. ZZ/PS

Slawęcín (7), wś, krośn., gm. Skołyszyn, 8 km na zach. od Jasła: de *Slavancin* 1325–27 MVat I 135; de *Slawancicz* 1346–58 MVat II 193; *Slabancino* 1413 RBiecz 46; *Slawancyrz* (!) 1416 SHGKr(TB 1A, 51); de *Slavanczim* 1420 SHGKr(CB 2, 112); *Slawyancino*, *Slawanczino* 1470–80 DB I 484, II 284; do folwarku *Slawenczina* 1564 Lukrak I 131; *Slaweczín* 1581 ŻDz XIV 116; *Slawecin* 1629 RPobKr 263; *Slawęcżyn* v. *Slawęcín* 1794 Ga Pp1; *Slawęcín* 1889 SG X 776; *Slawęcín*, -na, *slawęciki* 1965 UN 58, 201. — Pierwotnie *Slawięcin*, z późniejszą dyspalatalizacją wargowej; okresowo z suf. -ino, -ice. Forma *Slabęcino* wskutek mieszanina spółgłosek w i b. Lit.: RBiecz 46; Nieckula, -ov- 308. IN

Slawęcín (7a), wś nieistniejąca, leżała na wsch. od Nekli, pozn.: *Slauyanczino* 1399 RWlkp V nr 53; contra Olbracht *Slauanczkemu* 1400 KPozn nr 421; de *Slauożcino* 1405 RWlkp II nr 263; de *Slawanczino*, *Slauotino* 1413 Koz III 211; *Slawanczicze*, *Slavącino* 1415, *Slawyanczino* 1418, de *Slavyanczino* 1438 RWlkp II nr 409, 437, 548, 1178; in *Slawyaczyno* 1497 Bob nr 339; *Slawenczino* 1576 MKI(ASK 12, 624); *Slawęcino* 1674 MKI(ASK 74, 191); alias część *Slawęcina* ... Sławęcińskie Olędry, *Slawencino* 1751 Chodyła 14, 40; Dóbr ... *Slawencina*, Barczyzny ... 1757 Deresiewicz i in. 57; Wies *Slawęcín*, Ollendry *Slawęcín* 1789 MKI(Tab. 36, 4; 47, 34); wsi *Slawencin* zwanej na olendry 1792 Chodyła 17. — Miejscowość wzmiankowana już w 1387 r. (Mazurkiewicz 21). Nazwa pochodzi od n. os. *Slawięta*//*Slawęta*, z suf. -ino, -in, przejściowo -ice. Śladem po ojkonimie jest n. lasu na płn.-zach. od Nekli, por. *Lasy Sławęcińskie* XXI PRNG(wywiad terenowy), nazywanego tak od średniowiecza (Mazurkiewicz 10). Na gruntach

Sławęcina założono *Sławęcińskie Olędry*, określane też *Góreckimi Olędrami* (obecnie jest to Targowa Górka Mała, cz. Nekli oraz cz. współczesnej Barczyzny, zob. Chodyła 14, 17). Lit.: Deresiewicz i in. (red.), Września — jej ziemia i mieszkańcy, 1932, 57; Mazurkiewicz, Nekla. Historia miasta, 2005, 10, 21, 30, 35; Chodyła, Najstarsze dzieje osad olęderskich w okolicach Nekli w latach 1749–1793, [w:] Osypiuk (red.), Nekielskie olędry. W kręgu pracy, wiary i nadziei, 2012, 9–47. ZZ/PS

Slawęcín (8), wś, wałb., gm. Kamieniec Ząbkowicki, 5 km na płn.-wsch. od Złotego Stoku: Valtero villico de *Slavantindorf* 1302, *Slavantindorf* 1307, *Slabatendorf* 1317 CdSil X 56, 62, 83; *Slebothendorf* (1317) K 595; villam nostram *Slabothendorf* 1325, *Slawatindorf* 1330, villam ... dictam *Slabotendorf* ... in dicta villa *Slabotonis* 1336, *Slabotindorf*, *Slabatendorf* 1349 CdSil X 105, 113, 126, 167, 172; *Slawathindorph*, *Slabotindorf* 1359, *Slawatindorf*, *Slobotendorf*, *Slavatyndorf*, *Slawatyndorf* 1360 CdSil X 196, 199, 200, 201, 202; *Slabotindorff* 1422, *Slobottendorff* 1424, *Slobtendorff* 1478 CdSil X 273, 275, 328; *Schlottendorf* 1736 MpWielMunst; *Schlottendorff* 1743 SNGŚI XII 117; *Schlottendorf*, wird in alten Briefen *Schlabottendorf* genannt 1785 Z IV 175; *Schlottendorf* (*Schlobottendorf*) 1845 K 595; *Schlottendorf*, *Slawociny* 1900 Myc 82; *Schlottendorf*, *Slawocin* 1941 Wrzosek 12; *Schlottendorf* — *Slawęcín*, -a, *slawęciniński* 1947 MPol XXV nr 124; *Slawęcín*, -na 1982 WUN III 240. — Pierwotnie **Slawęcín*, od n. os. *Slawęta*, z suf. -in. Nazwę zmieniono jako *Slavantindorf*, *S(ch)labotendorf*, *S(ch)lobotendorf*, *Slobtendorf* (substytucja w > b, redukcja sylaby w śródgłosie, człon *Dorf* 'wieś'); ostatecznie utrwaliła się forma *Schlottendorf* (z uproszczeniem grupy -bt- > -t-). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slawęcín*. Lit.: SNGŚI XII 117. PS

Slawęcín (9), wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 5 km na płd.-wsch. od Chodcza: *Slawancyno* 1419 Koch nr 1081; *Prosno Slawancyno* 1489 Lupbrz 133; *Slawczino* 1527 Vlad XI 42; *Slaweczino* 1557–66 ŻDz XIII 23; *Slaweczino* 1584 Vlad XXII 37; *Slawęcino* 1598 Vlad XX 79; *Slawęcino* 1634 Rpodbrz 231; *Slawęcino* 1674 Rpog 153; *Slawęcino* 1785 MpPerKu; *Slawęcín* 1796 PerOpis

IX; *Sławęcino* 1827 Tabella II 179; *Sławęcino* 1881 Borucki 356; *Sławęcino* 1889 SG X 775; *Sławęcino* 1921 Sk I 198; *Sławęcino* 1967 SM 1042; *Sławęcino*, -na 1982 WUN III 240. — W XV w. okresowo n. zestawiona; pierwszy człon od n. m. *Prosna* (5). Lit.: Nieckula, -ov- 308. AG/KW

Sławęcino (10), wś, zamoj., gm. Skierbieszów, 14 km na pń.-wsch. od Zamościa: *Sławęcino* 1779–83 MpMieg; *Sławęcino* 1808 MpWGal IX; *Sławęcino* 1827 Tabella II 179; *Sławęcino* 1839 MpKwat VII 9; *Sławęcino* 1889 SG X 776; *Sławęcino*, -na, *sławęcino* 1967 UN 122, 32. — Od n. os. *Sławęcino*//*Sławęcino*, z suf. -in. Lit.: CzChelm 192. BCz

Sławęcino zob. **Kraszewo-Sławęcino**, **Sławęcino**

Sławęcino Holendry zob. **Sławęcino** (2)

Sławęcino Mniejszy zob. **Sławęcino** (1)

Sławęcino (1), wś, bydż., gm. Inowrocław, 4 km na pń.-zach. od Inowrocławia: *Sławęcino* regales 1489 Lupbrz 155; *Sławęcino* 1505 Matr III nr 2394; *Sławęcino* in *Sławęcino* 1510 Inwin 193; *Sławęcino* 1527 Vlad XI 58; *Sławęcino* Folwark *Sławęcino* 1564–65 Luwlkp I 118; *Sławęcino* Wieś *Sławęcino* 1564–65 Luwlkp II 252; *Sławęcino* *Grodzkie* 1583 ŻDz XII 247; *Sławęcino* gruntu dezerty zagony 1765 Luwlkp 22; *Sławęcino* 1867 KolbKu 312; *Sławęcino* al. *Sławęcino*, *Sławęcino* *Mniejszy*, urząd. *Sławęcino* 1889 SG X 777; *Sławęcino*, niem. *Sławęcino* 1921 Sk X 23, 156; *Sławęcino* 1933 SkBy 1558; *Sławęcino*, -nka 1982 WUN III 240. — Pierwotnie *Sławęcino*; wieś była królewską, w odróżnieniu od wsi *Sławęcino* (2), która była własnością szlachecką. Od XVI w. deminutywizacja n. za pomocą suf. -ek, też -ko. Przejściowo poświadczona w nazwie mieszanie spółgłosek w i b. Okresowo n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *grodzki* (: *gród*). Wydawcy SG odnotowują także wariant *Sławęcino Mniejszy*. Postać niem. jest substytucją fonetyczną n. pol. AG/KW

Sławęcino (2), wś, dziś nieistniejąca, obecnie na jej obszarze znajduje się kopalnia węgla brunatnego Konin w Kleczewie, koniń., gm. Ślesin, 5 km na pń.-wsch. od Kleczewa: *Sławęcino* *holendry* 1827 Tabella II 179; *Sławęcino*, kol. i folw. 1889 SG X 777; *Sławęcino*, kol. i wś 1921 Sk II 38; *Sławęcino*, -nka 1982 WUN III 242; gw. *sławęcino*, -nka. — Od n. m. *Sławęcino* (6);

pierwotnie z członem *Holendry*, następnie forma zuniwerbizowana z suf. -ek. ZZ/PS

Sławęcino zob. **Sławęcino** (1)

Sławęcino Grodzkie zob. **Sławęcino** (1)

Sławęcino zob. **Kraszewo-Sławęcino**, **Sławęcino**, **Sławęcino** (1, 2, 3, 5, 6, 7, 7a, 9), **Sławęcino** (1)

Sławęcino Góry, wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 3,5 km na pń.-zach. od Lubienia Kujawskiego: *Góry* 1930 Mp-100(39-28); *Góra* 1963 Mp-25(Włocławek); *Góry*, *Gór*, *górski*, wś 1972 UN 191, 39 *Sławęcino Góry*, -kich *Gór* 1982 WUN III 241. — Dawniej *Góry*, od ap. *góra*, w l. mn., okresowo także w l. poj. Obecnie n. zestawiona *Sławęcino Góry*, z członem przymiotnikowym od n. m. *Sławęcino* (9). Niewykluczone, że ta forma nazwy jest wynikiem pomyłki, por. identyczną n. części wsi Zalesie, położonej koło *Sławęcino* — *Sławęcino Góry*, cz. wsi 1972 UN 191, 41; *Sławęcino Góry*, cz. wsi 1982 WUN III 241. PS

Sławęcino zob. **Sławęcino** (7)

Sławęcino, wś, pil., gm. Złotów, 7,5 km na zach. od Łobżenicy: in *Zławno* (1225)XIII KW I 105 (tu?); wonen czu *Sławęcino* in dem lant czu Craen 1390 UKT 105 (nota do dok.); *Sławęcino* 1413 Cruc III 201 (tu?); de *Sławęcino* 1442, 1453 Koz V 309; *Sławęcino* 1496 SFl 280; *Sławęcino* 1511/12 VisitGn 332; *Sławęcino* 1535 SHGKI (ASK 12, 502); *Sławęcino* 1776 MKI(E 42, 318); *Sławęcino* 1889 SG X 778–9; *Steinmark* 1937 MpMbl(2768); *Steinmark* — *Sławęcino*, -wa, *sławęcino* 1947 MPol XXV nr 111; *Sławęcino*, -wa 1982 WUN III 241; gw. *sławęcino*, -va. — Dawniej *Sławęcino* (jeżeli pierwszy zapis odnosi się do tej miejscowości), od n. os. *Sławęcino* SSNO V 106, z suf. *-no, wtórnie *Sławęcino*, z suf. -owo, przy równoczesnej zmianie formy imienia na rozszerzoną przez -on-. Pierwszy zapis może odnosić się do wsi *Sławęcino* (8). Postać *Sławęcino* jest wynikiem hiperpoprawnego przejścia -oN- > -aN- w celu uniknięcia wymowy dialektałnej. Zapis *Sławęcino* pochodzi z dokumentu niem. i ma charakter substytucyjny. Nazwa niem. *Steinmark* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Lit.: WZ 168. ZZ/PS

Sławęcino zob. **Sławęcino**

Sławęcino (1), wś, gorz., gm. Dobiegniew, 6 km na pń. od Dobiegniewa: *Krügersgrund*, kol. ok.

Sławica

1720 SHGNM(Nissen Wold 420, Treu 365); *Kruger Grund* 1775 BüschingMB 146; *Krügergrund* 1809 Bratring III 185; *Krugergrund* 1833 MpUMbl 1566; *Krügergrund* — *Sławica*, -cy, *slawicki* 1948 MPol nr 78, poz. 692; *Sławica*, -cy 1982 WUN III 241. — Nazwa niem. *Krügersgrund*, ponowiona z n. części opuszczonej wsi Ruhlsdorf, ta od nazw. *Krüger* Gott 307 lub od ap. *Krüger* 'karczmarz', z członem -grund (: *Grund* 'dolina, koryto rzeki'); niewykluczone, że była tu karczma. Nazwa *Sławica* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 320. BCz

Sławica (2), wś, pozn., gm. Skoki, 5 km na pld. od Skoków: *Slawicze* 1398–1411 Koz V 308; w *Slaniczi* (↓pro *Slauczi*) 1403 KPozn nr 1503; super hereditate *Szlawycza* 1488, des. *Slawycza* 1565 Koz III 211; *Sławica* 1791 MpPerPn; *Slawice* 1802–03 MpGillyPr; *Sławica* 1889 SG X 779; *Sławica*, -cy 1982 WUN III 241; gw. *suwáica*, -cy, *suwáicki*. — Nazwa zapewne ponowiona z n. rz. *Sławica* (dziś Dzwonówka, ld. Małej Wełny), por. *Slawicze* 1592 SHGPn IV 523, do Rzeki albo *Slawicze* (1592) Koz III 211, ta od n. rz. *Slawa* (dziś Mała Wełna), por. torrentis *Slawa* (1367)1373 SHGPn, z suf. -ica. O etymologii podstawy zob. *Slawa* (1). Efemerycznie n. m. występowała także w formie pluralnej *Slawice*. Lit.: SHGPn IV 523–4; Babik 257–8; Duma, Warta I 223–4. ZZ/PS

Slawice (1), dziś *Slawice Duchowne*, cz. Sławic Szlacheckich, i *Slawice Szlacheckie*, wś, kiel., gm. Miechów, 5 km na pld.-wsch. od Miechowa: de *Slawetz* (!) 1325–27, de *Slawicz* 1335–42 MVat I 123, 372; in *Slawicze* 1370 KMlp III 244; de *Slawicz* 1374 Krak nr 11; de *Slawicze* 1429, de *Slawicze* 1438 MUKr I 147, 181; *Slawycze* 1470–80 DB II 50; *Slawicze* 1564 Lukrak II 81; *Slawice* 1581 ŻDz XIV 22; *Slawice* 1680 Rej 118; *Slawice* części 2 1783–84 RejKor 268; *Slawice* 1787 MpPerKr; *Slawice*, dwie wsi 1827 Tabella II 180; *Slawice* 1839 MpKwat III 8; *Slawice Duchowne*, *Slawice Szlacheckie* 1866 Miech 31; *Slawice Duchowne* i *Slawice Szlacheckie*, wś i dwa folw. 1889 SG X 779–80; *Slawice Duchowne*, *Slawice Szlacheckie*, dwie wsi 1933 SkBy 1588; *Slawice* 1952 UW 266; *Slawice Szlacheckie*, -wic -kich, *slawicki*, *Slawice Duchowne*, -wic -nych 1964 UN 7, 54. — Od n. os. *Slawa* SSNO V 106–7 (: *Slawo-*

mir, *Bogusław*), z suf. -ice. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *szlachecki*, *duchowny* (część wsi należała do zakonu norbertanek w Krakowie). Lit.: RKrak 155; KopKiel 250. IN

Slawice (2), cz. Opola, dawniej wś: ville ... *Zlivici* 1260 Tzschoppe 341 (tu?); *Slawicz* 1356 BorGŚI 182; *Hlawicz* (!) (1356)XVI, *Slawnicz* (1456)XVI CdSil VI 6, 76; Malchar Zirowski ... auf *Slawecz*ych [loc.] 1583 CdSil XXXIII 50; villa *Slawice* 1686, In villa *Slawitz* 1687/88 J II 611, 288; *Slawitz* 1742, *Schlawitz* 1736 MpWielOppol; *Slawitz* 1743 SNGŚI XII 117; *Slawiz* 1784 Z III 85; *Slawitz*, *Slawice* 1845 K 641; *Slawice* 1900 Myc 46; *Slawice* (*Slawitz*) — *Preisdorf* 1939 Prus 66; *Preisdorf* — *Slawice*, -ic, *slawicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Slawice*, -wic, wś 1982 WUN III 241; *Slawice*, -wic 2016 DzU poz. 1134. — Pierwszy zapis, jeśli nie jest zniekształcony, oddaje n. *Śliwicy*, od n. os. *Śliwa* SSNO IV 364, z suf. -icy. Późniejsze zapisy wykazują formę *Slawice*, efemerycznie też *Slawnicze*. Zapis z 1583 r. to forma miejscownika l. mn. (czeska) zachowana w tłumaczeniu niemieckim (por. zapis na tej samej stronie: „Georg Pruskowski ... auf Starych Hradech”). Nazwę zmienczo- no jako *Slawitz*, *Schlawitz*. Nazwę niem. *Preis-* *dorf* nadano w okresie hitlerowskim. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slawice*. Lit.: SNGŚI XI 117; BorGŚI 182. PS

Slawice Duchowne zob. **Slawice** (1)

Slawice Szlacheckie zob. **Slawice** (1)

Slawiec, dziś *Slawiec* i *Slawiec Dworski*, dwie wsi, łomż., gm. Nowogród, 5,5 km na pld.-wsch. od Nowogrodu: in hereditate *Slawiecz*; in hereditate *Slawcz* (1417)1456 SHGMz(MK 3, 61 i 65); de *Slawcz* 1427 Mkm I nr 472; *Slawcz* 1430 Mkm II nr 618; *Slawc* 1469 HMil 406; de *Slawcz* 1485 MUKr I 447; *Slawesz* 1558 Lumaz II 229; z *Slawczem* (1565) Lumaz II 93; *Slawcz* 1578 ŻDz XVI 369; *Slawiec* 1783 MpPerMz; *Slawiec* 1827 Tabella II 180; *Slawiec*, dawniej *Slawc*, wś i folw. 1889 SG X 780; *Slawiec Dworski*, *Slawiec Włościański*, dwie wsi 1921 Sk V 54; *Slawiec*, -wca, *Slawiec Dworski*, -wca -kiego 1982 WUN III 241. — Dawniej zapewne **Slawecz*, *Slawcz*, od n. os. *Slawek*, *Slawk* SSNO V 107, z suf. *-jb. Wtórnie *Slawiec*, z upodobnieniem do formacji z suf. -ec (< *-tcb) i wymianą poprzedzającej spółgłoski

twardej na miękką. Nie można jednakże wykluczyć topograficznego pochodzenia nazwy od podstawy **slawa* (zob. *Slawa* (1)), z suf. *-ec*. Od XX w. dwie wsi o nazwach zestawionych; człony dyferencyjne od przym. *dworski*, *włościański*, związane z dawnymi stosunkami własnościowymi. Lit.: ZMaz 337; BańMorf 135–6. UB

Sławiec Dworski zob. **Sławiec**

Sławiec Włościański zob. **Sławiec**

Sławienko (1), wś, kat., gm. Rudnik, 9 km na pń.-zach. od Raciborza: *Ehrenfeld*, eine neue Kolonie auf Moserauer Grunde erbauet, welche mehrentheils deutsche Leute bewohnen 1783 Z II 300; *Ehrenfeld*, kol. i wś 1845 K 113; *Ehrenfeld* 1865 Triest 937; *Kol. Ehrenfeld* 1902 MpMbl(5874); *Slawne Pole (Ehrenfeld)* 1920 Prus-ŚG 69; *Ehrenfeld* 1938 MpMbl(5874); *Slawne Pole — Ehrenfeld OS* 1939 Prus 66; *Ehrenfeld O.S.* — *Sławienko, -a, sławieniecki* 1949 MPol XXVII nr 29; *Sławienko (Kołomyja)* 1952 UW 250; *Kołomyja* 1963 Mp-100(85.09.2); *Sławienko, -ka* 1982 WUN III 241; *Sławienko (Kołomyja)* 1983 Mp-25(530.42); *Sławienko*, dawniej *Kołomyja* 2005 Bindacz 43. — Dawna n. niem. *Ehrenfeld* od n. rodu Schalscha und *Ehrenfeld*, którego członkowie w 1777 r. założyli tu kolonię i byli także właścicielami pobliskiego Modzurowa. Zaproponowana w 1939 r. przez K. Prusa n. *Slawne Pole* oraz ustalona urzędowo po 1945 r. n. *Sławienko* nawiązują do n. niem. (por. *Ehre* 'zaszczyt, cześć, sława' i *Feld* 'pole'). Obocznie funkcjonowała nazwa *Kołomyja*, zapewne przeniesiona z n. miasta na Ukrainie przez powojennych mieszkańców Sławienka. Lit.: SNGŚI XII 117; Triest 937; BorGŚI 246; Bindacz, Gmina Rudnik — kraina pałaców i zieleni, 2005, 43, 46. PS

Sławienko (2), cz. Lubasza, dawniej wś, pil., gm. Lubasz, 5,5 km na pld. od Czarnkowa: *Parwa Slawno* 1434 RWlkp I nr 1566; *Slawno Minor* 1471 SHGPn IV 524; *M. Sławienko* 1496 SHGPn (PG 7, 125v); *Minus Slawno, Slavyenko* 1510, *Male Slawyenko* 1532, *Slawyenko* 1541 SHGPn IV 524; *Sslawno Minor* 1553, *Slawno Minus* 1563 RPobPozn(ASK I 5); *Slawno minus* 1580 ŻDz XII 19; *Slawno minus* 1622–24 PPozn(Tab. 61, 20); *Sławienko* 1789 PPozn(Tab. 6, 91 v); *Sławienko* 1802–03 MpGillyPr; *Sławienko* 1846 KsP

453; *Sławienko* al. *Slawno Mniejsze, Slawinko*, folw. 1889 SG X 780; *Sławienko, -ka* 1982 WUN III 241. — Od n. m. *Slawno* (4), początkowo z członami dyferencyjnymi od łac. *parvus* 'mały', *minor* 'mniejszy'; następnie forma zuniwerbizowana, z suf. *-ko*. Lit.: SHGPn IV 524–5; PPozn 277–8. ZZ/PS

Sławienko (3), wś, pozn., gm. Oborniki, 6,5 km na zach. od Obornik: [*Slawinko*] 1602 TekiDw 16300 (nr 1404); *Slawinko* 1783–84 RejKor 792; *Slawinno* 1802–03 MpGillyPr; *Slawinko* ok. 1845 MpRey nr 78; *Sławienko* 1846 KsP 279; *Sławienko, -ka* 1982 WUN III 241. — Nazwa zapewne związana z nazwiskiem *Sławiński*. Według SG ok. 1793 r. właścicielem *Slawina//Sławienka* był gen. Filip Raczyński, który nabył w 1785 r. od Wojciecha *Sławińskiego* klucz Niemieckzowo z Osowem i Przeciwnicą (por. PSB XXIX 635). ZZ/PS

Sławięcice, cz. Kędzierzyna-Koźla, dawniej wś, opol.: *duas villas Zalesse et Slauecici* (1245) XIV SUr II 177; *Slauecici* 1260 SUr III 220; *Slauenticz* (1267)1575 SUr IV 40; *Slavecici* (1269) K 593; *Slawienticz* (1287)1553 SUr V 253; de *Slawancicz* (1290–1300)XV ZfGS IV 289; *Zlauecizc* 1294, *Zlaueczic* (1294)XIV, apud *Zlauecizc* 1295, apud *Slauecizc* (1295)XIV, *Slauechizc* 1298 SUr VI 123, 167, 187, 292; *Slaventitz* 1301 CdSil X 55; *Slaventicz* 1301, *Slaweticz* 1308, *Zlavecizc* 1317, *Slabatyn* 1327 Reg nr 2647, 3015, 3719, 4618; in *Slauencizc* 1353, de *Slawentycz* 1356, de *Slawenticz* 1393 CdSil I 37, 39, 61; von *Slawenticz* (1444) XVI CdSil VI 66; *Slawietzicz* 1447 ZfGS XXVII 365; in *Slawenticz* (1472)XVI, na *Slawenticzich* (1494)XVI CdSil VI 93, 138; *Slawentitz* (1534) K 593; *Slawentitz* 1556 CdSil XXXIII 43; *Slawenticz* 1564 Urb I 182; in villa *Slawienice* 1679, *Slawienicize* 1686, in pago *Slawienicitz* 1688 J II 144, 605, 388; *Slawentitz* 1736 MpWielOppol; *Schlawenziz* 1743, *Slawentitz* 1759 SNGŚI XII 118; *Schlawenziz* 1783 Z II 352; *Schlawentzitz* 1795, *Schlawentzizt* 1797 SNGŚI XI 118; *Schlawentzütz*, *Sławieńcice* 1845 K 593; *Sławięcice* 1900 Myc 46; *Sławięcice (Slawentitz)* — *Ehrenforst* 1939 Prus 66; *Ehrenforst — Sławięcice, -ic, sławięcicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sławięcice, -cic* 1982 WUN III 241. — Od n. os. *Sławęta//Sławięta* SSNO V 109, z suf. *-ice*. Nazwa zniem-

Ślawięcin

czona jako *Slawentitz*, *Schlawentzütz*; w okresie hitlerowskim wprowadzono n. *Ehrenforst* (: niem. *Ehre* 'zaszczyt, cześć, sława'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ślawięcice*. Lit.: SNGŚI XII 118; BorGŚI 182. PS

Ślawięcin zob. **Ślawęcın** (7, 10)

Ślawięcino Krasowskie zob. **Kraszewo-Ślawęcın**

Ślawikowa zob. **Słowikowa**

Ślawikowice zob. **Słowikowice**

Ślawików, wś, kat., gm. Rudnik, 6 km na pld.-zach. od Kuźni Raciborskiej: in *Zlaucouo* 1223 SUr I 176; *Slauicoua* 1223 Reg nr 268; *Zlawicowan* 1224 Drz II 514; Petro de *Slauicen* (1280)1575, de *Saluicen* (1280)XVII SUr IV 256 (tu?); Petro de *Slawikow* (1286)1575 SUr V 210; *Slawicow* 1321 Reg nr 4145; *Slauikow*, *Slawikow* 1352 Drz II 514; *Slauicow* 1338 Reg nr 6348; *Slabikow* 1400 ZfGS XXXIII 402; *Slabikow* 1418 Ng 302; *Slokaw* 1419 CdSil XXXIII 152; von *Slawikaw* 1439 CdSil I 121; de *Slauikuow* (1492)XVI CdSil VI 135; *Gross Slawikow* (1532) K 641; *Schlawikaw* 1675 CdSil XXXIII 94; *Schlawikaw* 1676 CdSil XXIII 94; in villa *Slawikow* 1679, *Slawikow*, *Slawicow* 1687/88, *ordinatus sacerdos primo fuit Slawicovii*, in *Slawikowitz* (!), parochi *Slawicoviensis* 1687/88, in pago *Magno-Slawikow* 1687/88 J II 156, 366, 386, 410, 419, 497, 502; *Slawikau*, P[ol]. *Slawikow* 1736 MpWielRat; *Schlawickau* 1743 SNGŚI XII 118; *Slawickau* 1784 Z III 168; *Slawikau*, *Slawików* 1845 K 641; *Słowikowo* 1900 Myc 46; *Slawików* (*Slawikau*) — *Bergkirch* 1939 Prus 66; *Bergkirch* — *Slawików*, *-owa*, *slawikowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Slawików*, *-kowa* 1982 WUN III 241. — Od n. os. *Ślawik* SSNO V 111, z suf. *-owo*, *-ów*. Nazwa zniemczona jako *Slawiken*, *Slawikau*, też *Slabikow*; okresowo z dodatkowym członem od niem. *gross*, łac. *magnus* 'duży, wielki' dla odróżnienia od n. *Parvo-Slawikow* (: łac. *parvus* 'mały'), dziś *Miejsce Odrzańskie*, por. in pago *Parvo-Slawicow* alias *Mestitz* dicto, vulgo *Meyscze* 1687/88 J II 502 (NMPol VII 69). Nazwa niem. *Bergkirch* została wprowadzona w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ślawików*. Lit.: SNGŚI XII 118; BorGŚI 136. PS

Ślawików zob. **Słowikowa**

Ślawin (1), wś, kal., gm. Sieroszewice, 19 km na pld.-zach. od Kalisza: de *Slawino* (1336)XV KW 492; de *Slawino* 1411 Kal nr 121; *Slawyno* 1511–23 ŁLB II 43; *Slawino* 1579 ŻDz XII 119; *Slawino* 1674 MKI(ASK 74, 143); *Slawin* 1783–84 RejKor 39; *Slawin* 1802–03 MpGillyPr; *Slawin* 1846 KsP 297; *Slawin* 1889 SG X 781; *Slawin*, *-na* 1982 WUN III 241; gw. *suavın*, *-na*, *suavijski*. — Od n. os. *Ślawina* SSNO V 106 (: *Slawomir*, *Slawociech*), z suf. *-ino*, później *-in*. ZZ/PS

Ślawin (2), cz. Lublina, dawniej wś: *Slawino* (1317)1618 ZDM IV 39; *Slawino* (1330) KMłp II 275; *Slauin* (1401)XVI/XVII ZDM I 297; *Slawin* (1411)1763 ZDM V 123; *Slawyn*, *Slawin* 1470–80 DB I 201, II 537; *Slawyn* 1529 LR 429; *Slawin* 1531 ŻDz XIV 347; *Slawin* 1565 Lulu 35; *Slawin* ... ze wsi *Slawina* 1626 RPobLu 9; *Slawin* 1676 ŻDz XV 29a; *Slawin* 1787 Spis 451; *Slawin*, wś i folw. 1889 SG X 781; *Slawin*, wś 1933 SkBy 1559; *Slawin*, *-na*, *slawiński*, wś 1972 UN 114, 12; *Slawin*, *-na*, wś 1982 WUN III 241; *Slawin*, *-na* 2013 DzU, poz. 200. Lit.: SHGLu III 215, IV 132; KosLu 72; Nieckula, *-ov-* 309. IN

Ślawinek, cz. Lublina, dawniej wś: *Slawinek* 1786 MpPerLu; *Slawinek* 1787 Spis 451; *Slawinek*, wś 1889 SG X 781; *Slawinek*, wś 1933 SkBy 1559; *Slawinek*, *-nka* 1972 UN 114, 32. — Od n. m. *Ślawin* (2), z suf. *-ek*. Lit.: SHGLu IV 132; KosLu 72. IN

Ślawinko zob. **Ślawienko** (2, 3)

Ślawino zob. **Ślawin** (1, 2)

Ślawiny, wś, siedl., gm. Garwolin, 4 km na pld.-wsch. od Garwolina: *Слабины*, wś 1875 Spravočnaâ knižka Sedleckoj gubernii na 1875 g., 180; *Slawin*, wś i kol. 1877 Zin II 155; *Slabiny* 1881 SG II 732; *Slabiny*, *Slawin* (?), wś 1889 SG X 770; *Славины*, въ ... *Славиныхъ* 1890, 1902 APSied, sygn. 62/1220/0/1.1/1, (nr 162), 4 (nr 255); *Slabiny*, kol., *Slawin*, wś i folw. 1902 Przew II 166, 167; *Slabiny* 1914 KdwR(Garwolin); *Slabiny* 1921 Sk IV 19; *Slabiny*, kol. 1933 SkBy 1557; *Slawiny* 1937 Mp-100(41-33); *Slawiny*, *-win*, *slawiński* 1971 UN 124, 9; *Slawiny*, *-win* 1982 WUN III 241. — Od n. os. *Ślawina*, z suf. *-iny*. Mieszanie w : b może wynikać z interferencji alfabetów, pol. b = ros. v, por. zapis z 1890 r. Możliwy też wpływ sąsiedniej n. m. *Sulbiny*. IN/PS

Sławińska Wola zob. **Wola Sławińska**

Sławionowo zob. **Sławianowo**

Sławiszów zob. **Slajszewo**

Sławka, dziś *Sławka Wielka* i *Sławka Mała*, dwie wsi, olszt., gm. Kozłowo, 11 i 8,5 km na zach. od Nidzicy: nadpis na dok.: *Gross Slaffky* (1328)XVI PrUr II 412; *Cleyne Slauffky*, von der *Grossen Schlawffke*, von der *Gorssen Schlawffky*, nadpis na dok.: *Clein Slawffky* (1358)XV, *Cleyne Schlawffky*, der *Grossen Schlawffky*, der *Grossen Slaffky*, nadpis na dok.: *Kleyne Slaffky* (1358)XVI, *Cleyne Schlawfy*, der *Grossen Schlawken*, der *Grossen Schlawfen*, nadpis na dok.: *Klein Schlawffky* (1358)XVI–XVII, *Cleyne Schlawfy*, der *Grossen Schlawfen*, nadpis na dok.: *Klein Schlawfen* (1358)XVIII PrUr V 395, 396; zur *großen Slawke* 1420 Döhr 42; *Cleine Slauke*, *Große Slanke* (!) 1437 GZ 84; *Gross Schlawffky*, *Kl. Schlawffky* 1474 Kętl 331; *Gros Schlawffky* 1579, 1599–1600 HAPr V 71; *Gros Schlawfen* 1784 MpPerPł; *Groß Schlawfen*, maj., *Klein Schlawfen*, wś 1789 Goldb I 199; *Gr. Schlawfen*, *Kl. Schlawfen* 1820 Wald 215; *Schlawfen Gr.*, *Sławka* i *Schlawfen Kl.*, *Mała Sławka*, dwie wsi ok. 1859 SzcześTeka 55; *Gr.*, *Kl. Schlawfen* — *W.*, *M. Sławka* 1879 Kętn 191; *Sławka*, *Sławka Mała*, dwie wsi 1889 SG X 782; *Gross Schlawfen* — *Sławka Wielka*, *-i Wielkiej*, *wielkostawecki*, *Klein Schlawfen* — *Sławka Mała*, *-ki Malej*, *małostawecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sławka Wielka*, *-ki -kiej*, *Sławka Mała*, *-ki -lej* 1982 WUN III 241. — Zapewne od n. rz. *Sławka* (dziś *Sławska Struga*, pd. Szkotówki), por. die *Schlawke* ... ietweder sitin der *Schlawken* (1328)XVI PrUr II 412, lub — co mniej prawdopodobne — od n. os. *Sławek* SSNO V 107 (: *Sławomir*). Forma pluralna n. może wynikać z istnienia dwu obiektów. Człony dyferencyjne: niem. *Gross*, *Klein* = pol. *Wielkie*//*Wielka*, *Mała*. Od XIX w. polonizacja w formie *Sławka*. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 130–1; Kowalczyk I 92. RP

Sławki (1), wś, gdań., gm. Somonino, 8 km na pld. od Kartuz: *Slawcovo* 1241, *Slawcouo* (1241) Perl 63; *Slafchowo* 1291 KW III 756; *Slawkowo* 1534 Inwwołoc 113; *Slawkowo* 1583, *Slawkowo* 1599 Font I–III 27, 471; *Slawkowy* 1648 RP 174; *Slawkowy* 1682 Font V 98; *Slawkowo* 1749 Font XVI–XIX 231; *Schlawffkau* 1796–1802 MpSchröt

IX; *Schlawffkau* — *Slawkowo* 1879 Kętn 16; *Slawkowy*, niem. *Schlawkau* 1889 SG X 787; *Schlawkau*, fr. *Sleuko*, *Slawkowo*, *Schlawffkau* 1912 Bär 105; *Slawki*, niem. *Schlawkau* 1921 Sk XI 27, 87; *Slawki* 1933 SkBy 1559; *Slawkowy*, in. *Slawki* (*Slawken*) 1925 Krzep 107; *Slawki* 1952 UW 191; *Slawki* 1967 SM 1043; *Slawki*, *-wek* 1982 WUN III 241; gw. dawniej *słowki* Lor 92, później *suofci*, *suęfk^uęfskö* MKart 154. — Dawniej *Slawkowo*, też *Slawkowy*, od n. os. *Sławek*, z suf. *-owo*, *-owy*. W XX w. zmiana na *Slawki*. Lit.: MKart 153–4; Kęsikowa, PMT II 130; GórnRPom 124. WK/BCz

Sławki (2), leśn., dawniej wś, ostroł., gm. Krasnosielc, 14,5 km na wsch. od Przasnysza: *Slanki* (!) (1442)1456 SHGMz(MK 3, 267–267v) (tu?); *Slawky* 1467 SHGMz(MK 5, 86); *Slawky* 1478 SHGMz(Ep. 13, 185v); *Slawky* 1518 SHGMz(PT 1, 369); *Slawki* 1534 Matr IV/3, nr 23325; *Slawki* 1567 ŻDz XVI 348; *Slawki* 1783 MpPerMz; *Slawki* 1827 Tabella II 180; *Slawki* 1839 MpKwat IV 2; *Slawki*, przyległość dobr Glinki Stare 1889 SG X 782; Ndl. *Slawki* 1931 Mp-100(36–32); *Slawki*, *-wek*, cz. wsi Gładny 1971 UN 129, 22; *Slawki*, *-wek* 1982 WUN III 241. — Od n. os. *Sławek*, w l. mn. UB

Sławki zob. **Chmieleń Wielki**, **Konarzewo-Sławki**, **Żebry-Sławki**, **Żebry-Wiatraki**

Sławkowa Wola zob. **Wola Sławkowa**

Sławkowice (1), wś, krak., gm. Biskupice, 8 km na pld.-wsch. od Wieliczki: de *Slawcouicze* 1366 BulPol II nr 1524; de *Slawcouicz* 1389 Krak nr 5274; de *Sdzslawcouicze* (!) 1403 ZDM I 314; *Slawkowycze* 1470–80 DB I 255; *Slawkowicze* 1564 Lukrak II 86; *Slawkowice* 1581 ŻDz XIV 64; *Slawkowice* 1680 Rej 91; *Slawkowice* 1889 SG X 785; *Slawkowice*, *-wic*, *slawkowicki* 1963 UN 1, 79. — Od n. os. *Sławek* SSNO V 107 (: *Sławomir*), z suf. *-owice*. Lit.: LKraK 137. IN

Sławkowice (2), os. niezidentyfikowana, leżała koło Parkowa, pozn., gm. Rogoźno: de *Slawcouice* ok. 1429, de *Slawcowo*, de *Slawcowicze* 1435 Koz III 212. — Od n. os. *Sławek*, z suf. *-owice*, też *-owo*. W literaturze historycznej funkcjonuje pogląd o nieudanej lokacji miejskiej z XIV w., a nawet o istnieniu miasta Sławków na terenie Parkowa. Według SHGPn taka hipoteza nie ma uzasadnienia, a w materiałach słownika brak

Slawkowice

przekazów, które by ją potwierdzały. Lit.: SHGPn III 595, IV 526. ZZ/UB

Slawkowice zob. **Parkowo, Slabkowice**

Slawkowo (1), wś, ciech., gm. Bieżuń, 14 km na pld.-wsch. od Żuromina: *Slawkowo* 1405 Płoń nr 513; *Slaukowo* 1427 KkM 173; *Slawkowo* 1578 ŻDz XVI 53; *Slawkowo* 1784 MpPerPł; *Slawkowo* 1827 Tabella II 180; *Slawkowo* 1889 SG X 785; *Slawkowo* 1921 Sk I 172; *Slawkowo*, -wa 1982 WUN III 241. — Od n. os. *Slawek*, z suf. -owo. Lit.: SHGPł 280. PS

Slawkowo (2), os., dawniej wś, ciech., gm. Działdowo, 14 km na płn. od Działdowa: von *Urane Denone* (!), recte: *Vraudenove* (1328) XVII PrUr II 413 (tu?); *Fredau* 1397 Döhr 91; *Fredau* 1452 Kętl 297; *Fredaw* 1579 HAPr V 54; *Klimsdorf* I poł. XVI BiałOsad 193; (*Fredau*) ok. 1780 HAPr IV 223, 225; *Fröddau* od. *Schlafkowo* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Fröddau* (*Slawkowo*), wś 1820 Wald 207; *Slawkowo*, niem. *Froedau*, dobra 1889 SG X 786; *Fröddau* — *Slawkowo*, -wa, *slawkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Slawkowo*, -wa 1982 WUN III 241. — Dawna n. niem. *Freudenau* od *Freude*, śrdniem. *vroude* 'radość, uciecha', śrwniem. *vröude* + *Aue*, śrdniem., śrwniem. *ouw(e)*, *ow(e)* 'podmokła łąka' Lübben 542, 259, Lex 299, 156. Forma *Fredau* powstała wskutek adideacji do n. os. *Frede* (: *Friederich*) BahlowNdN 145. W XVI w. przejściowo występowała n. niem. *Klimsdorf*, od n. os. *Klima*, *Klimes* (: *Klemens*) Brech II 61 + *Dorf* 'wieś'; od w. XVIII n. poł. *Slawkowo*, od im. *Slawek*, z suf. -owo. Lit.: Działdowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 66, 68; Döhr 20, 42, 75–6, 134. RP

Slawkowo (2a), os. zaginiona, leżała prawdopodobnie koło Lubinia, leszcz.: *Slauchowo* (1181)1258 KWłp 66, trans.; *Slavchovo* 1258 KW I 328; *Slavcovo* 1294 KW II 90. Lit.: SHGPn IV 526; PPOzn 277. ZZ/PS

Slawkowo (3), wś, ostroł., gm. Sypniewo, 11 km na płn.-zach. od Różana: *Slawkowo* (1387)1513 SHGMz(Ep. 6, 408); *Slawkowo* (1491) SHGMz(ADP 386); *Slawkowo* 1526 SHGMz(Ep. 204, 315–316); *Slawkowo* 1582 ŻDz XVI 387; *Slawkowo* 1827 Tabella II 180; *Slawkowo* MpKwat IV 2; *Slawkowo* 1889 SG X 785; *Slawkowo*, -wa, *slawkowski* 1971 UN 129, 44. UB

Slawkowo (4), wś, tor., gm. Chełmża, 7 km na pld.-wsch. od Chełmży: czu *Vredaw* (1390) Woel 301–2; vorwerk czu *Vredaw* 1391 Font XXIX 51; *Fredau* ok. 1400 Zeit XVI 25; *Slawke* 1414 MT 239; zu *Fredaw* 1417 Font XXIX 233; *Fredaw* ok. 1423/24 DK 96; von *Fredaw* 1440 AST II 166; super villas *Fride* alias *Slawkowo* 1526 Matr IV/2, nr 14779; de *Slawkow* 1543 Font XXIII 99; *Slawk[ow]o* 1569 Woel 916; *Slawkowo* 1604 MT 239; *Slawkowo* 1647 Font IV 6; *Slawkowo*. Teutonice *Wredaw* sive *Fredaw* 1667–72 Font VI–X 108; Bona *Slawkowo* (1673)1764 Font XXXIV 226; *Friedenau* 1772/73 HAPr IV 570; *Slawkowo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Friedenau* — *Slawkowo* 1879 KętlN 120; *Slawkowo*, niem. *Friedenau* 1889 SG X 786; *Friedenau* seit 1867, vorher *Slawkowo*, *Fredau*, *Wredau* 1912 Bär 40; *Slawkowo*, niem. *Friedenau* 1921 Sk XI 60, 87; *Slawkowy* (*Friedenau*) 1925 Krzep 107; *Slawkowo* 1952 UW 57; *Slawkowo*, -wa, *slawkowski* 1972 UN 187, 7. — O dawnej n. niem. *Fredau*, *Friedenau* zob. *Slawkowo* (2). Lit.: SHGCh 118. WK/KW

Slawkowo zob. **Parkowo, Slawki** (1), **Slawkowice** (2)

Slawkowy zob. **Slawki** (1)

Slawków (1), mto, kat.: *Zlaucow* 1238 Mog 16; civitatis nostrae *Slawkouiensis* (1303)1549 ZDM I 21; *Slawkow* (1436) ZDM II 216; *Slawkow*, In oppido *Slavkoviensi* 1470–80 DB II 187, III 57; *Slawkow* 1564 Lukrak II 74; *Slawkow*, w ... *Slawkowie* ... *Slawkowanie* powiedali 1570 Ludrógkr 60; *Slawkow* 1581 ŻDz XIV 156; w miasteczku *Slawkowie* 1651 DiarOśw 398; *Slawkow*, mto 1783–84 RejKor 300; *Slawków* 1839 MpKwat II 8; *Slawków*, os. m., dawniej mto 1889 SG X 782–4; *Slawków*, os. m. 1933 SkBy 1559; *Slawków*, -kowa, *slawkowski* 1964 UN 11, 106; *Slawków*, cz. Dąbrowy Górniczej 1977 DzU nr 3, poz. 15; *Slawków* 1984 DzU nr 14, poz. 62. — Od n. os. *Slawek*, z suf. -ów. Lit.: RKrak 156; RospSEMIG 354; RymNmiast 221; Nieckula, -ov- 189. IN

Slawków (2), wś zaginiona, leżała w par. Skrzyńsko, rad.: villae ... *Slawkow* (1418)XVII ZDM V 442; *Slawkow* 1442 KMłp IV 397; *Slawkow* 1450 Matr I nr 77. Lit.: KSand 183. IN

Slawków (3), wś, skiern., gm. Cielądz, 5,5 km na pld. od Białej Rawskiej: *Slawków* 1877 Zin II 156; *Slawków* 1889 SG X 782; *Slawków* 1921 Sk I

154; *Sławków* 1967 SM 1043; *Sławków, -kowa* 1982 WUN III 241. UW/UB

Sławków zob. **Parkowo**

Sławna zob. **Sławno** (6, 8)

Sławne Pole zob. **Sławienko** (1)

Sławnice zob. **Sławice** (2)

Sławniewice, wś zaginiona, leżała w pobliżu wsi Nowaki i Radzikowice, na pñ. od Nysy, opol.: *Slawneviz* 1291 (?) Reg nr 2203; de sex villis Polonicalibus, de Nowaki videlicet, de *Slawneviz*, de Morawari, de villa Vlrlici, de Cuchare et de Radzicouiz 1300 SUr VI 344. — Od n. os. *Sławień* SSNO V 110 (: *Sławomir, Bogusław*), z suf. *-ewice*. Na podstawie zapisów dotyczących tej miejscowości ustalono powojenną n. wsi *Sławniowice* (zob.). PS

Sławniowo zob. **Sławniów**

Sławnikowice, wś, jel., gm. Zgorzelec, 10 km na wsch. od Zgorzelca: *Keselingwalde* 1301, *Keldingswalde* (!), al. *Keselingwalde* (1346) KOL 16; *Keselingwald* 1378, *Keselingwalde* 1390 CdL III 32, 151; *Kegisliswalde* (!) 1425 CdL II/1, 235; Heintzen von *Keselingwalde* 1431 CdL II/2, 298; *Keselingwalde* 1448, *Keselingiswalde* 1451 CdL IV 546; *Kyselingwalde* 1520, *Kislingswalde* 1532, *Kisliswalde* 1540, *Kyswald* 1570, *Kizlingswalda* 1600 CdL V 99, 111, 125, 155, 189; *Kieslingswalde* 1651 SGTS II 319; *Kieslingswalde* 1845 K 284; *Kieslingswalde-Rachenau* 1885 SGTS II 319; *Kieslingswalde* 1941 Wrzosek 29; *Kieslingswalde* — *Sławnikowice, -ic, sławnikowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sławnikowice, -wic* 1982 WUN III 241. — Nazwa niem. *Kieslingswalde, Keselingwalde* zapewne ponowiona z n. lasu, por. de silva *Keselingwalde* 1389 CdL III 143, ta od ap. *Kieseling*, dniem. *keselink*, śrwniem. *kis(e)linc* 'kamień, żwir' DWB XI 690–1 lub odapelatywnej n. os. *Kies(e)ling*, dniem. *Keseling* Gott 204, por. *Keseling* czeumeister 1412, Antonius *Kyseling* 1517, Andres *Kysling* 1573 CdL V 17, 96, 159, i ap. *Wald 'las'*; według Bahlowa n. m. utworzono od n. os. Miejscowość składa się z dwu starych wsi: *Kieslingswalde* i *Rachenow* (por. zapis z 1885 r.), zob. *Rachnów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sławnikowice*. Lit.: SNGŚI XII 118; BenaGŁuż 397–9; SGTS II/2, 319–23; Bahlow, Schlesisches Namenbuch, 1953, 129. PS

Sławniowice, wś, opol., gm. Głucholazy, 8 km na pñ.-zach. od Głucholazów: *Conradi villa* (1201) K 336; *Uilla Cunati* (1284) XIV SUr V 93, 110; *Conradi Villa* 1291, Iacobo de *Cunczindorf* (1295) XIV SUr VI 361, 166; *Cunczendorf* ok. 1300 CdSil XIV 15; *Cunczendorff* (1382) K 336; in villa *Kunzendorff* 1579, *Kuntzendorff* 1638, in *maiori Kuntzendorff* 1651/52, Scriba Georgius Sinnenreich *Grosskuntzendorffensis, Gros-Kuntzendorff*, in *Kuntzendorff*, Scriba Fabianus Sinnenreich *Kuntzendorffensis* 1666/67 J I 93, 118, 224, 585, 589, 590; dominus ... *Gross Kuntzendorffensis* 1679, *Gross Kuntzendorff* 1679 J III 193, 226; *Groß Kuntzendorf* 1736 MpWielGrot; *Gros Kuntzendorff* 1743 SNGŚI XII 119; *Gros-Kunzendorf* 1784 Z III 359; *Kunzendorf, Gross* 1845 K 336; *Gross-Kunzendorf* 1883 SG IV 883; *Gross Kunzendorf* 1941 Wrzosek 44; *Gross Kunzendorf* — *Sławniowice, -ic, sławniowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sławniowice, -wic* 1982 WUN III 241. — Dawna n. niem. *Kunzendorf* od n. os. *Kunze* (: *Chunizo* < *Kühn*, tak jak *Chu(o)nrad* Gott 310–1); w łac. formie kancelaryjnej *Conradi Villa*. Od XVII w. z dodatkowym członem od niem. *gross*, łac. *maior* 'duży, wielki'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sławniowice*, zapewne na podstawie zapisów dotyczących zaginionej wsi *Sławniewice* (zob.). Lit.: SNGŚI XII 119; BorGŚI 182. PS

Sławniowice zob. **Sławniów**

Sławniów, wś, kat., gm. Pilica, 5 km na wsch. od Pilicy: *Slawnow* 1389 Krak nr CCV(17); *Slawnouicze* 1399, *Slawnow* 1400 Krak nr CCCI(15), 9534; *Slawniow* (1437) 1586 ZDM II 235; *Slawnow* 1490 ŻDz XV 434; *Slawnyewo* 1537 Matr IV/3, nr 18363; *Stawniow* (!), *Slawniow* 1564 Lukrak II 76, 93; *Slawniow* 1581 ŻDz XIV 80; *Slawniow* 1783–84 RejKor 377; *Slawniów* 1827 Tabella II 180; *Slawniów* 1889 SG X 787; *Slawniów, -niowa, sławniowski* 1964 UN 11, 80. — Od n. os. *Sławień* SSNO V 110, z suf. *-ów*, w XIV w. też *-owice*, a w XV *-ewo*. Lit.: RKrak 156; Nieckula, *-ov-* 189. IN

Sławno (1), kol., okresowo wś, biał., gm. Dąbrowa Białostocka, 6 km na pñ.-zach. od Dąbrowy Białostockiej: *Slawno*, kol. 1921 Sk V 72; *Slawno*, wś 1952 UW 168; *Slawno, -na* 1982 WUN III 241. — Zapewne od ap. **sława* (w zna-

Slawno

czeniu topograficznym, zob. *Slawa* (1), *Slawno* (4)), z suf. *-no*. EB/IN

Slawno (2), wś, gorz., gm. Strzelce Krajeńskie, 3,5 km na pd. od Strzelec Krajeńskich: Desertae villae ... *Schonenfeld* 1337 LandbNM 99; dy wusten veltmark *schonfelt* 1499 CdB A XVIII 349; *Schonfelt*, przys., 1599 SHGNM(Treu 179); *Schönfeld*, folw. 1712 SGorz 321; *Schönfeld* 1832 MpUMbl 1636; *Schönfeld* — *Slawno*, *-na*, *slawieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Slawno*, *-na* 1982 WUN III 241. — Nazwa niem. od *schön* 'piękny' i *Feld* 'pole'. Nazwa *Slawno* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 320–1. BCz

Slawno (2a), os., dziś zapewne Biskupice (7), kal., gm. Syców: Ex dono comitis Zlavanis villam iuxta Rado, quo vocatur *Zlavno* 1154 KW I 546. — Według S. Kozierowskiego nazwa od n. os. *Slaw* (tak miał na imię komes występujący w dokumencie), z suf. *-no*. H. Borek dopuszcza przypadkową zbieżność n. z imieniem właściciela. Lit.: Lubaś, Onom XV 317; Borek, *-bn-* 216; Koz V 309. PS

Slawno (3), wś, kosz., gm. Grzmiąca, 12 km na pd.-zach. od Bobolic: das Gut *Schofhütten* 1784 Brüg II 753; *Schofhütte* 1789 MpGillyPom; *Schofhütten* 1893, *Schofhütten* 1934 MpMbl(2165); *Slawno* — *Schofhütten Gut* 1951 Rosp 295; *Slawno*, *-na* 1982 WUN III 241. — Dawna n. niem. zapewne od niem. ap. gw. *Schof*'owca' DWB XVI 1439 i *Hütte* 'chata; huta'. Nazwa *Slawno* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Slawno (4), wś, pil., gm. Lubasz, 7,5 km na pd. od Czarnkowa: in *Slawno* (1381?)1546 KW VI 319, fals.; *Slawno* 1389 RWlkp I nr 74; de *Slaffno* 1393, de *Slafno* 1396 Lek I nr 1458, 2152; *Slawno* 1403 KW V 39 (tu?); de *Slawno Maiori* 1418 RWlkp I nr 1025; *Magnum Slawno* 1437, *Szlawno* 1454 SHGPn IV 526; *Slawno majus* 1469 Koz III 212; *Slawno* 1510 NKs 82; *Slawno* 1521, *Slawno Maius* 1577 SHGPn IV 526; *Slawno majus* 1580 ŻDz XII 19; *Slawno maius* 1622–24 PPozn(Tab. 1, 20); *Slawno* 1789 PPozn(Tab. 6, 89 v); *Slawno* 1889 SG X 788; *Slawno*, *-na*, *slawieński* 1967 UN 76, 15; gw. *suavno*, *-na*, *suaviński*. — Nazwa ma zapewne charakter topograficzny, od ap. **slawa* (zob. *Slawa* (1)), z suf. *-no*. W literaturze onomastycznej często łączona także z n. os. *Slaw* SSNO V 106. Nazwy zesta-

wione z członami od łac. *magnus* 'duży, wielki', *maior* 'większy', dyferencyjne wobec n. *Slawno Minor*, dziś *Slawienko* (2). Lit.: SHGPn IV 526–34; Borek, *-bn-* 216; PPozn 277. ZZ/PS

Slawno (5), dziś *Slawno* i *Slawno-Kolonia*, dwie wsi, piotr., gm. Slawno, 10 km na pń.-zach. i 11 km na zach. od Opoczna: de *Slavena* (!) (1221) CdP I 23; de *Slauno* (1377), de *Slavno* (1378, 1461)1604 KMłp III 314, 373; de *Slawno* 1411 Sand nr 500; *Slawno* 1470–80 DB I 381; *Slawno* 1508 ŻDz XV 480; *Slawno* 1511/12 VisitGn 351; *Slawno* 1511–23 LLB I 632; *Slawno* 1577 ŻDz XIV 291; *Slawno* 1783–84 RejKor 113; *Slawno* 1827 Tabella II 180; *Slawno*, wś i folw. 1889 SG X 788; *Slawno*, wś, folw. i kol. 1933 SkBy 1559; *Slawno*, *-na*, *slawieński*, *Slawno-Kolonia*, *-na-nii*, *koloński* 1969 UN 28, 70. — Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: KSand 183; RospSEMIG 354–5; Borek, *-bn-* 216. IN

Slawno (6), wś, pozn., gm. Kiszkowo, 12 km na pń.-wsch. od Pobiedzisk: duas villas, *Slavnam* videlicet et Wloknam 1235 KW I 155; in *Slawno* 1253 MPH II 570; in *Slawna* (1253)XV MPH III 20; *Slawno* 1339, de *Slavno* 1348 KW II 521, 612; *Slavno* 1357 KW III 69; *Slawno* (1365)1538 KW VI 239; *Slawno* 1394–1401 KW VII 34; de *Slawfwno*, de *Slawno* (1418)1419 KW XI 171; *Slawno spirituale* 1579 ŻDz XII 156; Parochia *Slawno* 1618–20 PKal 217; *Slawno* 1783–84 RejKor 113; *Slawno* 1802–03 MpGillyPr; *Slawno*, wś i folw. 1889 SG X 788–9; *Slawno*, *-na* 1982 WUN III 242. Lit.: Borek, *-bn-* 216. PD/PS

Slawno (7), wś, rad., gm. Wolanów, 10,5 km na zach. od Radomia: *Sclauono* 1198 KMłp II 14 (tu?); *Slawno* (1354)1634 KMłp III 93; *Slawno* 1470–80 DB III 12; *Slawno* 1508 ŻDz XV 478; *Slawno* 1564–65 Lusand 199; *Slawno* 1569 ŻDz XIV 299; *Slawno* 1783–84 RejKor 330; *Slawno* 1787 Spis 407; *Slawno* 1889 SG X 787–8; *Slawno*, *-na*, *slawieński* 1970 UN 31, 47. Lit.: KSand 183; Borek, *-bn-* 216; Lubaś, Onom XV 317; KopRad 355. IN

Slawno (8), mto, słup.: Wartizlaus *Zlavinie* (1186)1450, Dobrosłaua de *Slanna* (!) (recte: *Slauna*) (1200)XV, in *Zlavo* (1225)XIII, in *Zlavno* (1233)XIII, in *Zlauena* 1248 PU I 135, 177, 288, 360, 554; in *Sclawena* 1265, *Slawen* 1270

PU II 135, 230; *Zlawena* 1301 PU IV 12; domini terre *Slawyne* 1312 PU V 51; *de Slawa*, advocatus *Slawensis* 1329 PrUr II 438; in *Slaw* (1330) XVI PU VII 336; *Schlaw* 1545 PomKirch II 753; *Slage* 1618 MpLub; *Schlawe* 1789 MpGillyPom; *Stawno*, niem. *Schlawe* 1889 SG X 789; *Schlawe* — *Stawno*, -a, *slawieński* 1946 MPol XXIV nr 44; *Stawno*, -na 1982 WUN III 242. — Dawniej *Stawno*, okresowo także *Slawa*, zob. *Slawa* (1). Nazwa zmieniona jako *Schlawe*. Lit.: Borek, -bn- 216; RymNmiast 221; Rzduma I 203–4. BCz

Stawno zob. **Stawianowo, Sławienko** (2)

Stawno-Kolonia zob. **Stawno** (5)

Stawno Maior zob. **Stawno** (4)

Stawno Minor zob. **Sławienko** (2)

Stawno Mniejsze zob. **Sławienko** (2)

Stawoborowice zob. **Slaborowice**

Stawoborze, wś, kosz., gm. Stawoborze, 13,5 km na płn.-zach. od Świdwina: *Stoltenbergh* (1291) PU III 134; *Stoltenberg* 1606 BerghausPom III/1, 444; *Stoltenberg* 1618 MpLub; *Stoltenbergk* 1628–44, *Stolzenberg* 1756 BerghausPom III/1, 444; *Stoltenberg* 1789 MpGillyPom; *Stolzenberg* 1836 MpUMbl 777; *Stolzenberg* oder *Stoltenberg* 1867 BerghausPom III/1, 444; *Stolzenberg* — *Stawoborze*, -rza 1946 MPol XXV nr 142; *Stawoborze*, -rza 1982 WUN III 242. — Dawna n. niem. od średniem. *stolt* 'okazały, widoczny, dumny' i *Berg* 'góra'. Nazwa *Stawoborze* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RospSEMIG 355. BCz

Stawocieszce, cz. Szczecina, dawniej wś: *Franzhausen* 1747 Froese 132; *Franzhausen* 1789 MpGillyPom; *Col. Franzhausen* 1834/35 MpUMbl 1241; *Franzhausen* — *Stawocieszce*, -sza, *slawocieski* 1947 MPol XXV nr 111; *Stawocieszce*, -sza 1982 WUN III 242. — Dawna n. niem. od im. *Franz* + *-hausen* 'domy'. Nazwa *Stawocieszce* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Stawocin, wś, ziel., gm. Kolsko, 16 km na płd.-zach. od Wolsztyna: *Schlabrendorf, Neu-*, kol. 1791 Z X 289; *Schlabrendorf*, wś 1830 Kn 677; *Schlabrendorf* 1845 K 591; *Schlabrendorf, Slawocin* 1941 Wrzosek 31; *Schlabrendorf* — *Slawocin*, -na, *slawociński* 1948 MPol XXV nr 14; *Slawocin*, -na 1982 WUN III 242. — Nazwa niem. *Schlabrendorf* od n. rodu założyciela (ok. 1765 r.) i właściciela miejscowości Ernsta Wilhelma von

Schlabrendorfa, pruskiego ministra kamery śląskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slawocin*. Lit.: SNGŚI XII 119; Andrzejewski, Miejscowości powiatu nowosolskiego, 2004, 190. PS

Stawogóra, dziś *Stara Stawogóra* i *Nowa Stawogóra*, dwie wsi, ciech., gm. Szydłowo, 7 km wsch. od Mławy: villa ... *Slawogora* 1403 SHGPł(MK 6, 215–215v); *de Slavogera* 1411 Cruc II 197; *de Slawogora* 1450 SHGPł(MK 335, 60v); *de Slavogora* 1484 AS I 263; *de Slavogori* 1494 SHGPł(Ep. 15, 85); *Zslawogora* 1506 UAC nr 534; *Zlavagora* (1506)1517 SHGMz(AKP 50, 71v); *Slabogora* 1513 SHGPł(Ep. 7, 224v); *Szlawogora, Slawogora* 1531 SHGPł(Pob. 41, 137v, 217v); Ioanni Slawogorski *de Slawogora* 1543, *de Slawogora* 1548 Matr IV/3, nr 21037, 23041; *za Slawogorę* (1565) Lumaz I 173; *Slawogora* 1578 ŻDz XVI 69; *Slawogora* 1784 MpPerPł; *Slawogóra* 1827 Tabella II 180; *Slawo góra* 1839 MpKwat IV 1; *Slawogóra Stara, Slawogóra Nowa* 1889 SG X 789; *Slabogora* 1892 Cruc II 197, przyp. 1; *Slawogóra Stara, Slawogóra Nowa* 1921 Sk I 89; *Stara Slawogóra, -rej -ry, Nowa Slawogóra, -wej -ry, slawogórski* 1972 UN 131, 30, 29. — Nazwa w formie złożenia, od n. os. *Slaw, Slawa* SSNO V 106–7 lub od ap. **slawa* (w znaczeniu topograficznym) i *góra*. W zapisach z lat 1513 i 1892 widoczne mieszanie w i b, por. też *Ulatowo-Slabogóra*. Lit.: SHGPł 280. PS

Stawogóra zob. **Ulatowo-Slabogóra**

Stawoludź zob. **Slaboludź**

Stawomierz zob. **Slabomierz** (1, 2)

Stawomirz zob. **Slabomierz** (1)

Stawomirze zob. **Slabomierz** (1)

Stawosze zob. **Sławoszew** (1, 2)

Sławoszew (1), wś, kal., gm. Kotlin, 9 km na płn.-zach. od Pleszewa: *de Slauoszewo* 1395 RWłkp II nr 7; *de Slawoschewo* 1405 Koz V 310; *de Slavosse* 1406, in *Slawoszewo* 1417, in *Slawoszewo* 1452 AC II nr 88, 500; *Szlaboszewo* 1507 SHGKl(ASK 12, 16 v); *Slawoschewo* 1510 NKs 152; *Slaboszewo* 1564 RPobKal(ASK I 13); *Slabossewo* 1579 ŻDz XII 127; *Slabosewo* 1591 RPobKal(ASK I 11); *Slaboszew* 1674 MKl(ASK 74, 143); *Slawoszew* 1783–84 RejKor 787; *Slawoszew* 1789 MKl(Tab. 22, 298); *Slaboszewo* ok. 1790 MpPerKl, *Slaboszew* 1802–03 MpGillyPr; *Slawoszew* 1846 KsP 321; *Slawoszew* 1889 SG X

Sławoszew

790–1; *Sławoszew*, -wa, *sławoszewski* 1971 UN 79, 11; gw. *suavošev*, -va, *suavoševski*. — Od n. os. *Sławosz* SSNO V 114 (: *Sławomir*, *Stani-sław*), z suf. -ewo, później -ew (też -ów). Efemerycznie pojawia się forma *Sławosze*, w l. mn., okresowo też *Slaboszewo*, z dysymilacją w-w > b-w.

ZZ/PS

Sławoszew (2), wś, płoc., gm. Daszyna, 11 km na płn.-zach. od Łęczycy: *Sławosze* 1385, *Sławoszo*, *Sławoszewo* 1386, *Sławoszeuice* 1388, *Sławoszewo* 1391 Łęcz I nr 10, 74, 185, 802, 2149; *Sławosowo*, *Sławoszewo* 1391, *Sławoszew*, *Sławoszew* 1393 Łęcz II nr 3707, 3950, 4456, 4484; *Sławoschow*, *Sławoschewo* 1399 Łęcz I nr 6118, 6151; *Slaboschewo* 1511/12 VisitGn 215; *Sławoschewo* 1511–23 ŁLB II 465; *Slabosewo*, *Slabosewo* 1576 ŻDz XIII 72; *Sławoszew* 1783–84 RejKor 79; *Slaboszew* 1793 MpPerŁęcz; *Sławoszew* 1827 Tabella II 180; *Sławoszew* al. *Sławoszewo* 1889 SG X 789–90; *Sławoszew* 1921 Sk II 54; *Sławoszew*, -wa, *sławoszewski* 1972 UN 43, 7. — Początkowo *Sławosze*, od n. os. *Sławosz*, w l. mn., następnie z suf. -ow(o), -ew(o), efemerycznie -ewice. W postaci *Slaboszewo* dysymilacja w-w > b-w. Ostatecznie utrwaliła się forma *Sławoszew*. Lit.: SHGŁęcz II 101–2.

PD/KW

Sławoszew zob. **Sławoszewo** (1)

Sławoszewek, wś, koniń., gm. Kleczew, 2,5 km na płn.-wsch. od Kleczewa: *M. Sławoschewo*, wieś *M. Sławoschowo* 1462 SHGKI(PG 6, 98v i 126v); *Sławoszewo Minor* 1507 RPobKon 189; *Sławossewo minor* 1507 ŻDz XII 229; In villa *Schlaboschewko* 1510 NKs 221 (tu?); *Slaboschewo minor*, *Szlawoschewko minor*, villa 1511–23 ŁLB I 193, 227; *Slaboszewko* 1564 RPobKal(ASK I 5); *Slabossewo* 1565 SHGKI(ASK 13, 13); *Sławossewo* 1579 ŻDz XII 230; *Sławoszewko* 1581, *Slaboszewko* 1583 RPobKal(ASK I 3, 11); *Sławoszewko* 1674 MKI(ASK 74, 166); *Slaboszewko* 1783–84 RejKor 22; *Slaboszewko* ok. 1790 MpPerKI; *Slaboszewek* 1802–03 MpGillyPr; *Sławoszewek* 1827 Tabella II 180; *Sławoszewek* 1889 SG X 791; *Sławoszewek*, -wka 1982 WUN III 242; gw. *suavošev*, -vka. — Od n. m. *Sławoszewo* (1), z członem dyferencyjnym od łac. *minor* 'mniejszy'. Wtórnie *Slaboszewko* (z dysymilacją w-w > b-w), *Sławoszewko*, *Sławoszewek* — uniwerbizacja przy użyciu suf. -ko,

później -ek. Przejściowo występowała postać skontaminowana *Sławoszewko Minor*. ZZ/PS

Sławoszewice zob. **Slabuszewice**, **Sławoszew** (2)

Sławoszewko zob. **Sławoszewek**

Sławoszewko Minor zob. **Slabuszewko**, **Sławoszewek**

Sławoszewko Minus zob. **Slabuszewko**

Sławoszewo (1), wś, koniń., gm. Kleczew, 4 km na płn.-wsch. od Kleczewa: de *Sławoszewo* 1341 Koz V 310; de *Sławosowo* 1363 KW III 219; de *Sławozcovo* (1372)XV KW III 391; de *Sławoszewo* 1413 Koz V 310; *Slaboszewo* 1450 SHGKI(PG 4, 77); de *Slaboschewo* 1497 Bob nr 150; *Sławoszewo Maior* 1507 RPobKon 189; *Sławossewo maior* 1507 ŻDz XII 229; *Szlaboszewo maior* 1511–23 ŁLB I 236; *Szlabofewo* 1576 MKI(ASK 12, 609); *Sławossewo* 1579 ŻDz XII 229–30; *Slabofzewo* 1583 SHGKI(ASK 11, 1383); *Sławoszew* 1618–20 PKI 111; *Sławoszewo* 1628 MKI(Tab. 27, 10); *Slaboszew* 1783–84 RejKor 22; *Sławoszewo* 1785 MpPerKu; *Slaboszew* ok. 1790 MpPerKI; *Slaboszewo* 1802–03 MpGillyPr; *Sławoszewo* 1827 Tabella II 180; *Sławoszew* 1839 MpKwat I 2; *Sławoszew* al. *Sławoszewo* 1889 SG X 790; *Sławoszewo*, -wa 1982 WUN III 242; gw. *suabošev*, -va, *suaboševski*. — Od n. os. *Sławosz*, z suf. -owo, -ewo, okresowo też -ew. W XVI w. n. z łac. członem dyferencyjnym od łac. *maior* 'większy' (por. *Sławoszewek*). Wahania nazwy *Sławoszewo*//*Slaboszewo* spowodowane dysymilacją w-w > b-w.

ZZ/PS

Sławoszewo (1a), os. zaginiona, leżała koło Gościejewa, kal.: *Jacobus de Sławoszewo* 1395 RWkp II nr 7 (tu?); in *Sławossewo* 1422 Koz III 726; *Slaboszewo*, *Kobylepole* et *Dziadowo desertae* (1529) XVIII Koz III 727; *deserta quaedam Sławoszewo nuncupata* 1790 Koz III 727. — Od n. os. *Sławosz*, z suf. -ewo. Przejściowa postać *Slaboszewo* wykazuje dysymilację w-w > b-w.

ZZ/PS

Sławoszewo (1b), os. zaginiona, leżała między Buszewem a Kaźmierzem, pozn.: de *Sławoszewo*, de *Sławoszewo* 1399 Lek I nr 3042, 3061; *Sławoszewo* 1412 Koz III 727; *Slaboschewko* 1510 NKs 221 (tu?); campus *Slaboschewo* 1546 SHGPn IV 534. — Zapis z 1510 r. może odnosić się też do wsi *Sławoszewek*. Lit.: SHGPn IV 534; PPozn 278.

ZZ/PS

Sławoszewo (2), wś, szczec., gm. Dobra Szczecińska, 9 km na pld.-zach. od Polic: *Neuhaus* 1789 MpGillyPom; Vw. *Holländisch Neuhaus* 1835 MpUMbl 1056; *Stare Budy*, *Stanisławów*, n. przejściowe 1946 Mazur I 85; *Neuhaus b. Armenheide* — *Sławoszewo*, -wa, *sławoszewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sławoszewo (Stare Budy)* 1976 Mp-25(341.11); *Sławoszewo*, -wa 1982 WUN III 242. — Dawna n. niem., od *neu Haus* 'nowy dom, nowa wieś', okresowo z członem *Holländisch* 'holenderski'. Człon odróżniający w formie wyrażenia przyimkowego od n. pobliskiej miejscowości *Armenheide*, dziś *Grzeczynica* (zob.). Nazwa *Sławoszewo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Przejściowo funkcjonowały także n. *Stanisławów* i *Stare Budy*. BCz

Sławoszewo zob. **Słaboszewo**, **Słajszewo**, **Sławoszew** (1, 2), **Słoszewo** (1)

Sławoszewo Maior zob. **Sławoszewo** (1)

Sławoszewo Minor zob. **Słaboszewko**, **Sławoszewek**

Sławoszewo Minus zob. **Słaboszewko**

Sławoszowa, przys., dawniej wś, wroc., gm. Krośnice, 11 km na pln. od Twardogóry: *Amalienenthal*, kol., wś 1787 Z VII 147; *Amalienenthal*, kol., wś 1845 K 8; *Amalienenthal*, *Amelin* 1941 Wrzosek 12; *Amalienenthal* — *Sławoszowa*, -ej, *sławoszewski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sławoszowa*, -wej 1982 WUN III 242. — Miejscowość powstała ok. 1779 r. Nazwa niem. *Amalienenthal* od im. *Amalie* i ap. *Thal* 'dolina'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sławoszowa*. Lit.: SNGŚI XII 119; Darst XXXI 131. PS

Sławoszowice, wś, wroc., gm. Milicz, 2 km na wsch. od Milicza: *Slavoschoviczi*, villa episcopali ok. 1300 CdSil XIV 60; *Slanosonitze* (!) ok. 1350 Darst XXXI 171, przyp. 8; *parvum Slonoschowicze* et *maius Slonoschowicze* (!) 1358, *parvum Slavoschowicze* et *maius Slawoschowicze* 1358 GrMark II 32, 34; *Schlaboschowicz* 1615, *Schlaboschowitz* 1619 Darst XXXI 171, przyp. 8; in villa *Schlabossowitz* 1666/67 J I 459; *Schläbitz* 1712 MpDSOls; *Schlabitz* 1739 MpWielOels; *Schlabitz* 1845 K 591; *Schlaboschowitz* oder *Schlabitz* 1847 Darst XXXI 171, przyp. 8; *Sławoszowice*, *Schlabitz* 1896 D 81; *Schlabitz* j[etzt] *Rudolfsdorf* 1941 SOV 332; *Rudolfsdorf* — *Sławoszowice*, -ic, *sławoszowicki* 1947 MPol XXVI

nr 37; *Sławoszowice*, -wic 1982 WUN III 242. — Pierwotnie n. *Sławoszowicy*, wtórnie *Sławoszowice*, od n. os. *Sławosz* SSNO V 114, z suf. -owicy, później -owice. W łac. zapisach kancelaryjnych z dodatkowymi członami od przym. *parvus* 'mały' i *maior*, *maius* 'większy', zapewne na określenie części wsi. Nazwę ziemczono jako *Schlaboschowitz*, wtórnie ze skróceniem do *Schlabitz*. Nazwa niem. *Rudolfsdorf* wprowadzona w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sławoszowice*. Lit.: SNGŚI XII 119. PS

Sławoszowice zob. **Słaboszowice**, **Słabuszewice**

Sławoszowo zob. **Słaboszowice**, **Sławoszew** (2), **Sławoszewo** (1)

Sławoszów, wś, opol., gm. Głubczyce, 9 km na pln.-zach. od Głubczyc: *Amalien-Grund* 1784 Z III 213; *Amaliengrund* 1831 MpRey nr 190; *Amaliengrund* 1845 K 8; *Amaliengrund* 1941 SOV 10; *Amaliengrund* — *Sławoszów*, -owa, *sławoszewski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sławoszów*, -szowa 1982 WUN III 242. — Kolonię założono w 1776 r. Nazwa niem. od im. *Amalie* i ap. *Grund* 'dolina, koryto rzeki'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sławoszów*. Lit.: SNGŚI XII 119; BorGŚI 246. PS

Sławoszów zob. **Słaboszowice**, **Słaboszów**, **Słabuszewice**

Sławoszyce zob. **Słaboszowice**

Sławoszyńko, cz. Karwieńskiego Błota Pierwszego, dawniej wś, gdań., gm. Krokowa: *Kl. Schlawoschin* ok. 1845 MpRey nr 5; *Kl. Schlawoschin* — *Sławoszynek* 1879 KętN 47; *Sławoszynek*, niem. *Slawoschin Klein*, wś 1889 SG X 791; *Sławoszyńko*, *Sławoszyńko małe* 1923 Lor 92; *Sławoszynek* (*Kl. Slawoschen*) 1925 Krzep 107; *Sławoszyńko*, os. 1933 SkBy 1559; *Sławoszyńko*, kol. 1967 SM 1043; *Sławoszyńko*, -ka 1982 WUN III 242; gw. *slaw^oošĩnk^o*, *mol^e slaw^oošĩno* Lor 92, później *sław^oošĩnk^e*/*el*/*möj* *sław^oošĩnk^e* PMT III 76. — Nazwa niem. *Klein Slawoschin*, pol. *Sławoszyńko Małe*, dyferencyjna wobec *Schlawoschin*, pol. *Sławoszyńko*. Później *Sławoszynek*, *Sławoszyńko* — postać zuniwerbizowana przy użyciu suf. deminutywnego -ek, -ko. Lit.: Treder, PMT III 76. WK/BCz

Sławoszyńno, wś, gdań., gm. Krokowa, 15 km na pln.-zach. od Pucka: *Slawoschin*, das gut *Slawoschin* 1376 Font LXX 24; *Slweschin* 1380, *Slawoschin*

Slawowice

1393 Lor X 183; *Slweschin* 1373–1419 Zeit IV 28, 33; *Slawoschin* (1400), *Slawoschin* (1432) Prutz 56, 207; *Slawisschen* (1438) GZ 126; *Slawoshino* 1534 Inwłoc 116; *Szlaweschino* 1570 ŹDz XXIII 258; *Stawoszyno* 1596 Font I–III 310; za *Stawoszyнем* 1628 Font XXXIX 7; *Schlawoschin* 1789 Goldb II 217; *Schlawoschin* 1796–1802 MpSchröt IV; *Schlawoschin* ok. 1845 MpRey nr 5; *Gr. Schlawoschin* — *Stawoszyn* 1879 KętN 46; *Stawoszyn*, niem. *Slawoschin Gros*, wś 1889 SG X 791–2; *Stawoszyno*, niem. *Slawoschin* 1921 Sk XI 40, 87; *Stawoszyno* 1933 SkBy 1559; *Stawoszyn* (*Gr. Slawoschen*) 1925 Krzep 107; *Stawoszyno* 1952 UW 196; *Stawoszyno* 1967 SM 1043; *Stawoszyno*, -na 1982 WUN III 242; gw. *staw*ośeno* Lor 92, później *suauēšeno*, -a, *suauēšči/suauēšinšči*, też *sromošeno* PMT III 76. — Od n. os. *Stawosz(a)* SSNO V 114, z suf. -in, -ino. W substytucyjnych zapisach niem. nazwa zestawiona z członem odróżniającym od niem. przym. *gross* ‘wielki’ (por. *Stawoszynko*). Jeden z zapisów gw. wskazuje na postać *Sromoszyno*, powstała w wyniku zamiany *stawa* ‘dobre imię’ na *srom* ‘wstydy’ SGSych V 144. Lit.: Treder, PMT III 76; Łuszczzyńska, PMT V 82; Prutz, Geschichte der Kreises Neustadt in Westpreussen, 1872, 56, 207. WK/BCz

Slawowice, wś, wroc., gm. Wołów, 7 km na płn.-wsch. od Wołowa: *Slawowitz* ok. 1300 CdSil XIV 163; *Slatnowicz* (!) 1301, *Slanowitz* (!) 1336 Reg nr 2630, 5739; *Schlanwitz* 1736 MpWielWol; *Schlanowitz* 1739 MpWielOels; *Schlanowiz* 1785 Z IV 387, *Schlanowitz* (vulgo *Schlamwitz*) 1845 K 591; *Schlanowitz* 1900 Myc 82; *Schlanowitz* j[etzt] *Föhrenwalde* 1941 SOV 332; *Zlotnowice*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 120; *Föhrenwalde* — *Slawowice*, -ic, *stawowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Slawowice*, -wic 1982 WUN III 242. — Od n. os. *Staw*, *Stawa* SSNO V 106–7, z suf. -owice; n. niemczona jako *Slawowitz*, *Schlanowitz* (forma wynikająca może z mieszania grafemów u [v] oraz n). Nazwa niem. *Föhrenwalde* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Nazwę przejściową *Zlotnowice* oparto zapewne na zapisie z 1301 r. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slawowice*. Lit.: SNGŚI XII 119–20. PS

Slawowice zob. **Slonowice** (1)

Slawsk (1), dziś *Slawsk Wielki*, wś, i *Slawsk Górny*, cz. wsi, dawniej wś, bydż., gm. Kruszwi-

ca, 3,5 km na płn.-zach. od Kruszwicy: *Slawsko* 1231 Kuj 122; *Slausco* 1254 CdP II 51; *Slawsko* 1271 KW I 573; *Slavsko* 1314 KW II 310; circa *Slausco* (*Slafsko*) 1318, *Slawsko* 1320 CdP II 211, 226; *Slawsko* 1357 KW III 86; *Slawsko* 1368 CdP II 315; *Slawsko* 1420 KW V 304; *Slawsko Maior* 1489 Lupbrz 169; *Slawsko*, *Slawsko*, *Slawsko minor*, In Janowiczki ... In Szlansko (!) ... Ager dictus Poswiąthni 1527 Vlad XI 11, 50, 54; *Slawsko* 1534 Inwłoc 18, 36, 111; ze *Slawska* 1564–65 Luwłkp II 241; *Slawsko*, villa episcopalis 1577 Vlad I 14; *Slawsko* 1577 Vlad XVII 111; *Slawsko* 1583 ŹDz XII 252; *Szlawsko* 1604 Font XXXVIII 29; *Slawsk* 1753 Vlad I 29; *Gr. Schlawsk*, Col. *Schlawsk* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Gr. Szlawsk* 1802–03 MpGillyPr; *Slawsk*, *Slawsk kol.* 1846 KsP 488; *W. Slawsk* 1859 MpChrz; *Slawsko* al. *Wielki Slawsk*, niem. *Gross Slawsk*, *Liliendorf*, wś i os. 1889 SG X 792–3; *Slawsko Górne*, niem. *Liliendorf*, *Slawsko Wielkie*, niem. *Gross Slawsk* 1921 Sk X 83, 156; *Slawsko Górne*, *Slawsko Wielkie*, dwie wsi 1933 SkBy 1560; *Slawsko Górne*, *Slawsko Wielkie*, dwie wsi 1967 SM 1043; *Slawsk Górny*, -ka -nego, cz. wsi, *Wielki Slawsk*, -kiego -ka, wś 1982 WUN III 242, 543; *Slawsk Wielki*, -ka -kiego, *slawski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Zapewne od ap. **stawa* w znaczeniu topograficznym (zob. *Stawa* (1)), z suf. -sk(o). Miejscowość położona w pobliżu jez. Gopła i rz. Noteci. Członki odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *maior*, niem. *gross*, pol. *wielki* (dla odróżnienia od wsi *Slawsko Małe*), od XIX w. człon odróżniający w n. osady filialnej (wcześniej kol. *Slawsk*) od przym. *górnny* (zob. *Slawsko Dolne*). Nazwa niem. *Liliendorf* (Slawsko Górne) od niem. ap. *Lilie* ‘lilia’ i *Dorf* ‘wieś’. Lit.: Rospond, -bšk- 244. AG/PS

Slawsk (2), wś, koniń., gm. Rzgów, 8 km na pld.-zach. od Konina: *Slawsko* (1145)1795, fals., *Slawsko* 1261, 1265 KW I 16, 347, 364; *Slawsko* (1291)1546 KW II 51; de *Slawsko Minori* ... de *Slawsko Maiori* 1413 RWłkp V nr 323B; in *Slawsko* 1498 AC II nr 717; *Slawsko Maior*, *Slawsko Minor* 1507 RPobKon 181; *Slawsko maior*, *Slawsko minor* 1507 ŹDz XII 237; *Szlawszko maior*, *Szlawszko minor* 1511–23 ŁLB I 288; *Szlawszko maior*, *minor* 1576 SHGKI(ASK 12, 612); *Slawsko* 1579 ŹDZ XII 237; *Slawsko* 1674

MKI(ASK 74, 167); *Slawfk* 1775 MKI(Tab. 19, 25); *Slask* czyli *Slawsk* ok. 1790 MpPerKI; *Slawsk* 1827 Tabella II 180; *Slawsk*, właściwie *Slawsko* 1889 SG X 792; *Slawsk*, *-ka* 1982 WUN III 242. — Okresowo n. z członami odróżniającymi od łac. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy'. Lit.: Rospond, *-bsk-* 244. ZZ/PS

Sławsk Górny zob. **Sławsk** (1)

Sławsk Mały zob. **Sławsko Dolne**, **Sławsko Małe**

Sławsk Wielki zob. **Sławsk** (1)

Sławskie Holendry, cz. Węgiewskich Holendrów, dawniej wś, koniń., gm. Rzgów: *Slawsker Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Slawskie Hol.* 1859 MpChr; *Slawskie Holendry*, kol. 1889 SG X 792; *Slawskie Holendry*, wś 1921 Sk II 34; *Slawskie Holendry*, *-kich -rów* 1982 WUN III 242; gw. *śląskie* *o*lyndry, *-kix -ruf*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. m. *Slawsk* (2), człon drugi od terminu osadniczego *holendry*. ZZ/PS

Sławsko (1), wś zaginiona, leżała może koło Kórnik, pozn.: Czolowice et *Slavsko* 1316 KW 323; de *Slawsko* 1407 KZPozn nr 2836. — Zapewne od ap. **slawa* (zob. *Slawa* (1)), z suf. *-sko*. Lit.: SHGPh I 24. ZZ/PS

Sławsko (2), wś, słup., gm. Sławno, 4,5 km na pñ. -wsch. od Sławna: *Olde Slage* 1618 MpLub; *Alten Schlawe* 1789 MpGillyPom; *Alten Schlawe* oder *Alten Schlage* 1827 Restorff 262; *Alt Schlawe* 1850 MpRey nr 16; *Slawsko* — *Alt Schlawe* 1951 Rosp 295; *Slawsko*, *-ka* 1982 WUN III 242. — Dawna n. niem. od n. mta *Schlawe*, dziś *Slawno* (8), z członem dyferencyjnym od *alt* 'stary' (wieś znajduje się w miejscu osady przedlokacyjnej Sławna). Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Slawsko*. BCz

Sławsko Dolne, wś, bydż., gm. Strzelno, 4 km na pñ. od Strzelna: *Slawsk*, *Klein-*, kol. 1821 Rumpf III 112; *Slawsk mały*, kol. 1846 KsP 488; *Kaisersthal*, wś (?) 1889 SG X 793; *Kaisersthal* ok. 1893 KDR nr 278; *Slawsko Dolne*, niem. *Keisersthal* 1921 Sk X 83, 156; *Slawsko Dolne* 1933 SkBy 1560; *Slawsko Dolne* 1967 SM 1143; *Slawsko Dolne*, *-ka -nego*, *slawski* 1972 UN 181, 28. — Miejscowość powstała jako kolonia wsi *Slawsko Małe* (por. pierwszy zapis). Człon dyferencyjny od przym. *dolny*, dla odróżnienia od powstałego w tym samym czasie *Slawska Górnego*,

zob. *Slawsk* (1). Nazwa niem. *Keisersthal*, od ap. *Kaiser* 'cesarz' + *Thal* 'dolina' (dla odróżnienia od n. *Kaiserhöh*, zob. *Slawsko Małe*), wprowadzona przez administrację pruską. AG/PS

Sławsko Górne zob. **Sławsk** (1)

Sławsko Maior zob. **Sławsk** (2)

Sławsko Małe, cz. Sławsko Dolnego, dawniej wś, bydż., gm. Strzelno: *Slawsko* (1231) (tu?), *Zlavcow* 1246 Kuj 121, 124; *Slawsko* 1489 Lupbrz 171; *Slawsko Minor* 1564–65 Luwlkp II 233; *Slawsko minor* 1577 Vlad XVI 37; *Slawko* (!) *małe* 1583 ŻDz XII 254; *Kl. Schlawsk* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Kl. Szlawsk* 1802–03 MpGillyPr; *Slawsk mały* 1846 KsP 488; *M. Slawsk* 1859 MpChr; *Slawsko Małe* al. *Mały Slawsk*, *Kaisershöh*, wś i os. 1889 SG X 793; *Kaisershöh* ok. 1893 KDR nr 278; *Slawsko Małe*, niem. *Keisershöh* 1921 Sk X 83, 156; *Slawsko Małe*, wś 1933 SkBy 1560; *Slawsko Małe*, wś 1967 SM 1143; *Slawsko Małe*, *-ka -lego*, cz. wsi Sławsko Dolne 1972 UN 181, 28. — Dawniej *Slawsko*, później n. zestawiona z łac. członem dyferencyjnym *Minor*, pol. *Małe*, dla odróżnienia od *Slawska Wielkiego*, zob. *Slawsk* (1). Nazwa niem. *Kaisershöh*, od ap. *Kaiser* 'cesarz' + *Höhe* 'wzniesienie, szczyt' (dla odróżnienia od *Kaisersthal*, zob. *Slawsko Dolne*), wprowadzona przez administrację pruską. Lit.: Rospond, *-bsk-* 244. AG/PS

Sławsko Minor zob. **Sławsk** (2)

Sławsko Wielkie zob. **Sławsk** (1)

Sławuszewo zob. **Słajszewo**

Sławutowo, wś, gdań., gm. Puck, 7 km na pñ. -zach. od Pucka: *Slawutowo* 1277 Matr IV/3, nr 50; *Slawtow*, *Slautau* ok. 1400, *Slatowuzt* 1410 Lor X 183, 182; vonn *Slautow* 1491 Font XLIII 376; czu *Slawtow* 1503 Font LVII 93; *Slawtowo* 1534 Inwwłoc 116; za *Slawthowem*, ku *Slawthowe* wsi 1565 Lupom 105, 107; *Slavethaw* (!) 1570 ŻDz XXIII 272; *Slatowo maior* 1583 Font I–III 10; ad *Slawutowo* 1598 Font XXXVI 184; ex *Slawutowo*, *Slawutowo*, D. Waieri, *maius* 1599 Font I–III 477; ku *Slawutowu* wsi, z ... *Slaw[u]towem* 1627 Font XXXIX 8, 13; *Schlatou* 1655, *Slabutau* 1656 PMT III 77; *Schlatou*, *Gr.* 1772/73 HAPr IV 642; *Slabutowo Wielkie* (1780) SG X 795; *Schlatau*, *Gr.* 1789 Goldb II 217; *Gr. Schlatau* 1796–1802 MpSchröt IV; *Gr. Schlatau* — *Slawutowo* 1879

Sławutówko

Kętn 46; *Sławutowo*, niem. *Gross Schlatau* 1889 SG X 795; *Schlatau Groß*-, fr. *Slatowo major* und *Sławutowo major*, *Slavethaw* 1912 Bär 105; *Sławutowo*, niem. *Gross Schlatau* 1921 Sk XI 40, 87; *Sławutowo* (*Gr. Schlatau*) 1925 Krzep 107; *Sławutowo* 1933 SkBy 1560; *Sławutowo* 1952 UW 196; *Sławutowo*, -wa 1982 WUN III 242; gw. dawniej *slaw^uutow^o*, -va, *vélgé slaw^uutow^o*, *slaw^uutowski* Lor A 33, później *s^uautoué*, -va, *s^uautófsći* PMT III 77. — Od n. os. *Sławuta* SSNO V 115 (: *Sławomir*), z suf. -owo, okresowo -owa. Zniemczone zapisy typu *Sławtow*, *Sławutow* (z redukcją samogłoski w sylabie nieakcentowanej) stały się podstawą repolonizowanej formy *Sławutowo*. Forma *Sławutowo* powstała w wyniku dysymilacji w-w > b-w, wspartej adideacją do przym. *slaby*. Okresowo n. zestawiona, z członami odróżniającymi od przym. łac. *maior*, niem. *gross*, pol. *wielki*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 130-1; Treder, PMT III 77.

WK/KW

Sławutówko, os, dawniej wś, gdań., gm. Puck, 7,5 km na pld.-zach. od Pucka: *Sławutowo minor* 1534 InwWłoc 116; *Sławutowo minor* 1583, Sławutowo cum villa *Sławatowo*. (!), *Sławutowo minus* 1599 Font I-III 10, 477; *Schlatau*, *Kl.* 1772/73 HAPr IV 642; *Małe Sławutowo* (1780) SG X 794; *Kl. Schlatau* 1796-1802 MpSchröt IV; *Kl. Schlatau* — *Sławutówko* 1879 Kętn 46; *Sławutówko*, niem. *Klein Schlatau*, wś 1889 SG 794-5; *Schlatau Klein*, fr. auch *Slatowo minor* und *Sławutowo minor* 1912 Bär 105; *Sławutówko*, niem. *Klein Schlatau* Sk XI 41, 87; *Sławutowo* (*Kl. Schlatau*) 1925 Krzep 107; *Sławutówko*, folw. 1933 SkBy 1560; *Sławutówko*, kol. 1967 SM 1043; *Sławutówko*, -ka 1982 WUN III 242; gw. *slaw^uutówk^o*, *mołé slaw^uutow^o* Lor 93, później *sautútf^e*, -ka PMT III 77. — Dawniej n. zestawiona; o członie pierwszym zob. wyżej, człon dyferencyjny od łac. przym. *minor*, *minus*, niem. *klein*, pol. *mały*, następnie uniwerbizacja za pomocą suf. -ko. Lit.: Treder, PMT III 77.

WK/BCz

Słącina zob. **Słotwinka**

Słącno, wś, wroc., gm. Milicz, 7 km na pld.-zach. od Milicza: in *Słonzha* ok. 1300 CdSil XIV 62; *Słanczowa* XIV, *Słancona* ok. 1350, *Schlancznaw* 1436, *Słanczno* 1451 Darst XXXI 172-3; *Słanczno*, *Schlantzenaw* 1451 HaeG 359; *Schlantz* sive *Schlenczno*, in *Schlentz*, Ad paro-

chiam ... *Slentzensem*, de *Slentzensi* prato 1666/67 J I 457, 459; *Schlänz* 1739 MpWielOels; *Schlencz* 1787 Z VII 431; *Schlänz*, *Schlänz* 1845 K 594; *Słącno*, niem. *Schlaenz*, *Schlaentz* 1889 SG X 795; *Słęcno*, *Schlencz* 1900 Myc 46, 82; *Schlencz* — *Słącno*, -a, *słączeński* 1948 MPol XXVI nr 78; *Słącno*, -na 1982 WUN III 242. — Pierwotnie n. **Słącza* lub **Słącza*, **Słącno*, może od n. os. *Słęka*, *Słonka* SSNO V 115, 117, VI 231 (por. stp. *slonka*, *sląka*, *slęka* 'bekas, *Scolpax rusticola* L.' Sstp VIII 281, z suf. *-ja lub -na, -no, wtórnie *Słęcz(n)owa*), z suf. -owa; por. też stp. *slącza nóżka* 'nagietek lekarski' Sstp V 301, gw. młp. *sląka* 'teren podmokły' (Szewczyk, Pochodzenie nazw miejscowych gminy Podegrodzie, 2009, 45), gw. *slonka*, *c(z)lonka* 'rodzaj grzyba — gaska zielona, *Tricholoma equestre*' (pogranicze Małopolski, Śląska i Wielkopolski) SGPREi(kartoteka). Nazwę zniemczono jako *Schlantzenau*, wtórnie *Schlencz*, *Schlänz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Słącno*. Lit.: SNGŚI XII 120.

PS

Słączyna zob. **Słotwinka**

Słączyno zob. **Topczewo**

Słaki zob. **Słomki**

Słębic(z) zob. **Ślewicz**

Słębic(z)e zob. **Ślewicz**

Słębowo, wś, bydż., gm. Żnin, 8 km na zach. od Żnina: w *Słembowie* 1430 ŁLB I 160, przyp. 4; *Szlambowo* 1435 SHGKI(PG 1, 193); in *Słabowo* 1447 AC II nr 434; *Słabowo* 1511-12 VisitGn 291; *Szlambowo*, *Słambowo* 1511-23 ŁLB I 146, 160; *Słebowo* ... villa *Szlyebowo*, *Szlabowo* (1534) VisitGn 500-1, 539; *Słombowo* 1548 MKI(B 143, 264); *Szlabowo* (1554), *Słabowo* ... *Słembowo* (1559) VisitGn 593, 637-8; *Słebowo* 1577 ŻDz XII 180; *Słębowo* 1620 MKI(Tab 11, 101); *Słembowo* 1674 MKI(ASK 74, 238); *Wies Słębowo* 1775 MKI(Tab. 37, 52); *Słembowo* 1802-03 MpGillyPr; *Słębowo* 1846 KsP 529; *Słębowo* al. *Słembowo* 1889 SG X 795; *Słębowo*, -wa, *słębowski* 1971 UN 192, 34; gw. *slębowo*//*slębowo*, -va. — Zapewne od n. os. *Słąb* SSNO V 115, z suf. -owo. Etymologia n. os. niepewna, por. może *dziewosłąb* 'swat', *snebić*, gw. *słębić* 'wydawać za męż, też straszyć ryby', *słęb* 'sieć o dużych okach, w których więzną ryby' (Kujawy) SGPKar V 169, *słąb*, *słęb* 'narzędzie do straszenia ryb' SGPREi(kartoteka).

ZZ/PS

Słęczyno zob. **Słomczyn** (1, 2)

Słęka zob. **Dylew** (2)

Słepowo, cz. Dziećmiarek, dawniej wś, pozn., gm. KłECKO: *Stempowo* (!) (1299)1619 KW II 167; *Slampowo* 1390 Koz V 311; *Szlapowo*, *Szlampowo* 1511–23 ŁLB I 51, 52; *Zlempowo* 1535 SHGKI(ASK 12, 486); *Stempowo* (!) 1618–20 PKI 227; *Słepowo* 1674 MKI(ASK 74, 217); *Wies Słempowo* 1789 MKI(Tab. 34, 377); *Słepowo* 1846 KsP 465; *Słepowo* al. *Stempowo*, urz. *Stempowo*, folw. 1889 SG 795; *Słepowo*, -wa, cz. wsi 1967 UN 77, 11; gw. *suempowo*, -va. — Od ap. *słęp* ‘rodzaj sieci na ryby’ Sstp VIII 275, z suf. -owo. ZZ/PS

Słepy, przys., dawniej wś, olszt., gm. Korsze, 5,5 km na pñ.-zach. od Korsz: *Slimpen* 1419 Ger 165; *Slympen* das dorf 1422, 1437 GZ 27, 70; *Slimppen* 1519 Ger 165; *Schlymprau* 1533, *Schlymprau* 1589, *Schlymprau* 1620–21 HAPr V 83; *Schlempen* ok. 1780 HAPr IV 368; *Schlempen* 1789 Goldb I 199; *Schlömpen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Schloempen* 1889 SG X 377; *Schloempen*, *Slimpen* — *Strome* 1946 Ley I 34; *Schlömpen* — *Słepy* (!), -p, *słępski* 1948 MPol XXVI nr 59; popr. na *Słepy* 1949 MPol XXVII nr 17; *Słepy* — *Schlömpen*, wś 1951 Rosp 295; *Słepy*, *Słęp* 1982 WUN III 242. — Nazwa prus. **Slimp-ai*, por. łot. *slīps* (< **slimps*) ‘ukośny, spadzisty, stromy’, łot. n. *Slīp-enieši*, do tego por. lit. n. os. *Slimpis*, łot. *Slimps* Lpvž II 764, może też n. *Schlampen*, choć tu związek jest problematyczny ze względu na rdzeń **slimp-*. W XVI–XVII w. n. zapisywana z wtrąconą głoską -r- oraz z -au. W zapisach niem. wahanie głoski rdzennej i : e : ö, może również adideacja do *schlampen* ‘być niechlujnym, niechlujnie się ubierać’. Po 1945 r. ustalono n. *Słepy*. G. Leyding przytacza wariant *Strome* (kalka n. prus.). Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 221; Ger 165; PrzybBalt 269–70. RP

Słobity, os., dawniej wś, elbl., gm. Wilczęta, 12 km na pñ.-wsch. od Pasłęka: *Slabite* 1344 Ger 165; *Slobit*, *Slobith* (1344)1394, *Slobiten* (1344) XV, in campo *Slabite* 1344 PrUr III 526, 544; velde *Slowiten*, *Slowittin* (1349)XIV, gutter zeu *Slobiten* (1349)XV PrUr IV 377–8; *Sloviten*, *Slowitten* 1349 Ger 165; *Slobiten* (1354)XV PrUr V 140; *Slowitten* 1378, *Slabiten* 1448, 1527, *Schla-*

bitten 1539 GermerSied 334; *Schlabitten* 1543, *Schlabitten* 1578–79 HAPr V 58; *Schlabiten* 1600, 1652 GermerSied 334–5; *Slobitten* 1755 MpEnd; *Schlobitten*, wś 1789 Goldb I 200; *Schlobitten* 1889 SG X 376; *Żlobity* — *Schlobitten* 1941 Choj 70; *Schlobitten*, *Slobiten* — *Slobity* al. *Słowicin*, wś 1946 Ley I 84; *Slobity* — *Schlobitten*, wś 1951 Rosp 295; *Slobity*, -bit 1982 WUN III 242. — Nazwa pruska **Slobīt-ai*, od n. os. **Slobe* z suf. -īt-; por. prus. n. os. *Slobin*, *Slobyns* TAP 95, też lit. *Slabys*, pol. *Slaby* lub lit. n. os. *Šlobys*, *Šlubēlis* (: *šlūbas*, -à ‘chromy, kulawy’, *šlūbis* ‘kulawiec’) Lpvž II 759, 959. W substytucyjnych zapisach niem. wahanie o : a, b : w, geminata tt, końcówka -e, -en. Forma spolonizowana *Żlobity* z adideacją do czas. *źlobić*; wariant *Słowicin* to adaptacja fonetyczno-słowotwórcza postaci *Slowitten* na wzór n. z suf. -in. Nazwa *Slobity*, nadana urzędowo po 1945 r., nawiązuje do pierwotnej n. prus. Lit.: Ger 165; PrzybBalt 270. RP

Sloboda (1), cz. Białegostoku, dawniej wś: *Sloboda* 1784 DekKn 111; *Sloboda* 1795 MpPerPd; *Sloboda* 1808 MpTex IX; *Sloboda* 1878–86 Kond 184; *Sloboda* 1889 SG X 798; *Слобода*, wś 1905 Kond 184; *Sloboda*, os. 1967 SM 1043; *Sloboda*, -dy 1982 WUN III 242; gw. *sloboda*, -dy. — Nazwa określała osadę, której pierwsi mieszkańcy byli zwolnieni na określony czas z niektórych powinności na rzecz właściciela gruntów, por. *sloboda* ‘mała osiadłość wiejska, powstała z osiedlenia dobrowolnie przybyłych włościan, zwabionych swobodami, na kilka lat przyrzeczonymi; wola’ SW VI 209. Lit.: Kond 184. EB/IN

Sloboda (2), wś, rzesz., gm. Kuryłówka, 12 km na pñ.-zach. od Tarnogrodu: *Sleboda* 1779–83 MpMieg; *Sloboda* 1794 Ga Pp1; *Sloboda* 1851 Sch 22; *Sloboda* 1861–64 MpFran; *Sloboda* 1921 Sk XIII 14; *Sloboda*, -dy 1982 WUN III 242; gw. *suoboda*, -dy, *suobożajski*. — Od ap. ukr. *sloboda* Hrin IV 110, pol. gw. *ślebioda*. Lit.: MakPrz 246. BCz

Sloboda (3), wś, suwał., gm. Raczeki, 15 km na pñ.-zach. od Augustowa: *Soldacka Sloboda* 1881 SG II 136; *Soldacka Sloboda*, os. 1890 SG XI 57; *Sloboda*, wś 1921 Sk V 3; *Soldacka Sloboda* 1952 UW 154; *Soldacka Sloboda* 1967 SM 1060; *Sloboda*, -dy 1982 WUN III 242. — Początkowo n. zestawiona *Soldacka Sloboda*, od przym. *sol-*

Słoboda

dacki 'żołnierski' i od ap. *sloboda*. Osada utworzona po 1864 r. na gruntach pokościelnych, nadanych zasłużonym żołnierzom rosyjskim. EB/IN

Słoboda (4), wś dziś nieistniejąca, znajdowała się na płn. od Łukowej, zamoj., gm. Biłgoraj: *Swoboda* 1796 PerOpis I 179; *Lukowska Słoboda* 1915 KdwR(M 40); *Słoboda Łukowska*, wś 1918 Limanowski 40; *Lukowa-Słoboda*, wś 1921 Sk IV 7; *Swoboda Łukowska* 1938 Mp-100(47-35); *Słoboda*, -dy 1967 UN 106, 32. — Początkowo n. *Swoboda*, później w formie zestawienia *Lukowska Słoboda*, pod wpływem rus. *sloboda*, z pierwszym członem od n. wsi *Lukowa* (5). Śladem po wsi jest dziś n. uroczyska *Swoboda Łukowska* 1989 Mp-10(156.433) PRNG. Lit.: Limanowski, Zniszczenia wojenne w budowach b. Królestwa Polskiego, 1918, 40. BCz

Słobódka (1), przys., dawniej wś, biał., gm. Naręwka, 21 km na pld.-wsch. od Michałowa: *Wola* 1634, *Слободка* 1878–86 Kond 184; *Słobódka*, wś 1889 SG X 805; *Słobódka*, wś 1921 Sk V 107; *Słobódka*, przys. 1967 SM 1043; *Słobódka*, -ki 1982 WUN III 243; gw. *slabótka*, -ki, *slabócki*. — Dawna n. *Wola*, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym, następnie *Słobódka*, od rus. *słobódka* (: *sloboda*) o podobnym znaczeniu. Postaci gw. z białoruskim akaniem. Lit.: Kond 184. EB/IN

Słobódka (2), wś, suwał., gm. Szypliszki, 19 km na płn.-wsch. od Suwałk: *Słobódka* 1765 SHGPd (AP-Puńsk, ks. śl.); *Słobódka* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6011, 39-44); *Szlobodka* 1808 MpTex III; *Słobótka* 1827 Tabella II 180; *Słobotka* 1839 MpKwat VI 3; *Słobódka* 1885 SG VI 706; *Słobódka* 1921 Sk V 89; *Słobódka*, -ki 1982 WUN III 243; gw. lit. *slabadà*. — Od ap. *słobódka* (: *sloboda*). Lit.: Buch, Onom VII 226. EB/IN

Słochowice zob. **Złochowice**

Słochy zob. **Ogrodniki** (8), **Słochy Annapolskie**

Słochy Annapolskie, wś, biał., gm. Siemiatycze, 4,5 km na pld.-zach. od Siemiatycz: на *Слогахъ*, въ селѣ Клекоговъѣ и *Слогахъ* (1431)1786 AWAK II 2; *Słochy* (1477) ŻDz XVII/2, 139; *Słohi* 1580 ŻDz XVII/1, 11; *Człochy* (!) (1585) SHGPd(Metr. Kor. nr 131, k. 360v–366v, kop.); *Słochy Stare* 1676 Kond 185; *Szłochy Stare* 1839 MpKwat VI 7; *Słochy Wielkie* 1889 SG X 811; *Cłoxu Белукие* 1905 Kond 184–5; *Słochy Annapolskie* 1933 SkBy

1562; *Słochy Annapolskie* 1952 UW 167; *Słochy Annapolskie*, *Słoch -kich* 1982 WUN III 243; gw. *ślóży*, *ślóxuv*, *ślóxovečki*. — Od niejasnej n. os. *Słoch* KozN 34, w l. mn. Człony odróżniające od przym. *stary*, *wielki*, ros. *velikij*, dla odróżnienia od n. m. *Słochy-Ogrodniki*, zob. **Ogrodniki** (8). Współczesny człon odróżniający *Annapolskie* od n. m. *Annapol* (1). Lit.: Kond 184–5. EB/IN

Słochy Male zob. **Ogrodniki** (8)

Słochy-Ogrodniki zob. **Ogrodniki** (8)

Słochy Stare zob. **Słochy Annapolskie**

Słochy Wielkie zob. **Słochy Annapolskie**

Słocin, wś, pozna., gm. Grodzisk Wielopolski, 4 km na płn.-zach. od Grodziska Wielkopolskiego: *Sulocino* 1304 KW II 234; *Solancin* 1403 KW V 35; *Szulanczino* 1427 RWlkp III nr 1276; in *Suloczyno* 1491 SHGPn(PG 19, 155); *Suloczino* 1580–81 ŻDz XII 68; *Sulocino* 1622–24 PPozn(Tab. 1, 70); *Slocino* 1775 PPozn(Tab. 7, 6v); *Slocin* 1791 MpPerPn; *Sloczyn* 1802–03 MpGillyPr; *Slocin* 1846 KsP 199; *Slocin* 1889 SG X 811; *Slocin*, -na 1982 WUN III 243; *śuoćin*, -na, *śuoćiński*. — Dawniej *Sulocino* lub *Sulęcino*, od n. os. **Sulota*, *Suleta* (: *Suli-mir*, *Suli-sław*) SSNO V 247–8, z suf. -ino, następnie -in. Powstanie formy *Slocin* jest związane z uproszczeniem -ulo- > -lo-; zmianę tę utrwaliło zapewne skojarzenie z ap. *stota*. Lit.: SHGPn IV 742–4; PPozn 295. ZZ/PS

Słocina (1), cz. Rzeszowa, dawniej wś: *Slaczina* (!) 1423 SHGsk III 133; *Slocina* (1438?)1721 ZDM V 385; *Sloczina* 1446, *Sloczina* 1462 AGZ XIII nr 3020, 4951; *Sloczina* 1589 ŻDz XVIII/1, 11; *Slocina* 1656 ADP 44, k. 276; *Slocina* 1794 Ga Pp1; *Slocina* 1889 SG X 811; *Slocina*, -ny, wś 1982 WUN III 243; *Slocina*, cz. Rzeszowa 2005 DzU nr 141, poz. 1185; gw. *śuoćina*, -ny, *śuoćiński*. — Od ap. *slocina* 'słona woda, słone błoto' (< psł. **slot(v)ina*, dial. ros. *slotina* 'topielisko, bagno, moczar', stp. *slotwina* 'podmokała łąka' Jurk 160–1), zob. też niżej *Słocwina*. W 2005 r. podjęto uchwałę o włączeniu całego obszaru *Słociny* do Rzeszowa (poszczególne cz. wsi były włączane od 1951 r.). Lit.: SHGsk III 133–4; UdolphStud 261–8. BCz

Słocina (2), wś, ziel., gm. Kozuchów, 4 km na płn. od Kozuchowa: in *Reychnow* ok. 1300 CdSil XIV 144; *Richnow* 1305, Mart[in] *Richen-*

now, Mart[in] *Richnow* 1307 Reg nr 2831, 2967, 2968; *Rychnaw* 1349, *Richenow* 1386, *Reychnaw* 1405, *Reichnaw* 1481, *Reichenow* 1564, *Kl.-Reichenau* 1597 CdSil XXIV 130, 163, 131, 134, 26, 136; *Reichenaw* 1643 MpDSGlog; *Reichenau* 1670, *Reichenau* 1687/88 J III 71, 569; *Reichenau* 1739 MpWielGlog; *Reichenau* 1791 Z X 163; *Reichenau* 1845 K 538; *Reichenau* 1941 SOV 307; *Zalesie*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 120; *Reichenau* — *Slocina*, -ny, *słociński* 1948 MPol XXV nr 14; *Slocina*, -ny 1982 WUN III 243. — Dawna n. *Reichenau* od *reich* 'bogaty, żyzny' i ap. *Aue*, stwniem. *ouwa*, śrwniem. *ou(we)* 'podmokły teren, łąka, wyspa' DWB I 601–2. Efemerycznie (w 1597 r.) odnotowano n. zestawioną z dodatkowym członem od przym. *klein* 'mały', zapewne dla odróżnienia od dawnej n. wsi *Bogaczów* (zob.). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slocina*. Lit.: SNGŚI XII 120. PS

Slocina zob. **Slotwinka**

Słocfino zob. **Slotwin**

Słocwina, przys. Kłody, dawniej wś, legn., gm. Żukowice, 9 km na zach. od Głogowa: *Sluczewein* 1405, *Sloczwen* 1433, *Słuczewayn* 1460, *Sluczwayn* 1462 CdSil XXVIII 46, 75, 3; *Słozwin* (1484) K 591; *Schlätzwyn* 1523 CdSil XXIV 120; in *Slotzwina* 1580, *Schlätzman* 1670, *Schlätzman* 1687/88 J III 2, 53, 375; *Schlätzbau* (!) 1739 MpWielGlog; *Schlätzmann* 1791 Z X 290; *Schlätzmann* 1845 K 591; *Schlätzmann* [j[et]zt] *Kladau-Schlätzmann* 1941 SOV 332; n. przejściowe *Kłodów Mały*, *Śluzy* 1945 SNGŚI XII 120; *Kladau-Schlätzmann* — *Słocwina*, -y *słocwiński* 1948 MPol XXVI nr 78; *Słocwina*, -ny 1982 WUN III 243. — Pierwotnie zapewne *Słocwina*, od stp. ap. (*slotwina*) *słocwina* 'podmokła łąka' Sstp VIII 283; por. też zapisy n. os., które mogą pochodzić od n. m.: Bartuch *Sluczwin* 1393, Bartusch *Sluczweyn* 1399, Hans *Sluczewayn* 1427, Hans *Sloczwon* 1433, Nicolaus *Sluczewin* 1440, Hans *Sloczwen* 1447, Michel *Sluczwin* 1453, Nikolas *Sloczwen* 1457 CdSil XXVIII 40, 42, 70, 75, 83, 91, 99, 103. Nazwę zniemczono jako *Schlätzmann*; po włączeniu do wsi *Kladau* (dziś *Kłoda* (2)) dodano człon od n. tej miejscowości. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Słocwina*. Lit.: SNGŚI XII 120. PS

Słocwina zob. **Slotwina** (2)

Słocwinowo zob. **Slotwin**

Słocwino zob. **Slotwin**

Słocwiny zob. **Slotwinka**, **Slotwiny** (1)

Ślodkowo, wś, szczec., gm. Suchań, 1,5 km na pñ.-zach. od Suchania: *Schlatikow* 1462 LorSNH 105; *Schlatkow* 1487 CdB B V 431; *Slatekow* 1493 TrautmElb I 85; *Gr. Slatcow* 1618 MpLub; *Gr. Schlatikow* 1789 MpGillyPom; *Gr. Schlatikow* 1833 MpUMbl 1329; *Groß-Schlatekow* 1868 BerghausPom II/4, 464; *Gr. Schlatikow* 1936 MpMbl(2757); *Gross Schlatikow* — *Ślodkowo*, -wa, *ślodkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Ślodkowo*, -wa 1982 WUN III 243. — Dawniej zapewne **Złotków*, od n. os. *Złotek*, *Złotko* SSNO VI 323, z suf. -ów. W formach zgermanizowanych *Schlatikow*, z członem *Gross* 'wielki', dyferencyjnym wobec n. *Klein Schlatikow*, zob. *Ślodkówko*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Ślodkowo*. Lit.: Rzduma II 59; LorSNH 105; TrautmElb I 85. BCz

Ślodkowskie Budy zob. **Budy Ślodkowskie**

Ślodków (1), dziś *Ślodków* i *Ślodków-Kolonia*, dwie wsi, koniń., gm. Turek, 5 km na zach. od Turku: *Slothkow* 1496, *Slothkow* 1511 ŻDz XIII 173, 184; *Szłothkowo*, *Słothkowo* 1511–23 ŁLB 261, 263, 265; *Zlotcow* 1553 ŻDz XIII 225; *Ślodków* 1783–84 RejKor 58; *Ślodków* 1827 Tabella II 180; *Ślodkow* 1859 MpChrz; *Ślodków* może *Złotków* 1889 SG X 812; *Ślodków* 1921 Sk II 120; *Ślodków*, -kowa, *Ślodków-Kolonia*, -kowa-nii 1982 WUN III 243. — Od n. os. *Ślodek* SSNO V 116 (: *słodki* 'mający słodki smak' Sstp VIII 275), z suf. -owo, -ów. Postać *Złotków* powstała zapewne w wyniku adideacji do przym. *złoty*, por. również n. os. *Złotek* SSNO VI 323. Obecnie dwa obiekty, stąd jedna n. z członem od ap. *kolonia*. PD/KW

Ślodków (2), dziś *Ślodków Drugi*, *Ślodków Pierwszy* i *Ślodków Trzeci*, trzy wsi, lub., gm. Kraśnik, 5,5 i 7 km na pñd.-wsch. od Kraśnika: *Słothkow* 1565 Lulu 42; *Ślodkow* 1676 ŻDz XV 26a; *Ślodkow* 1783–84 RejKor 368; *Ślodkow* 1787 Spis 442; *Ślodków* 1827 Tabella II 180; *Ślodków*, wś 1889 SG X 812; *Ślodków* (Nr. I–III), wś 1933 SkBy 1562; *Ślodków Drugi*, -kowa -giego, *Ślodków Pierwszy*, -kowa -szego, *Ślodków Trzeci*, -kowa -ciego, *ślodkowski*, trzy wsi 1970 UN 112, 25; *Ślodków Drugi*, *Ślodków Pierwszy*, *Ślodków Trzeci*, -kowa -ego 1982 WUN III 243. — Od n. os.

Słodków Drugi

Słodek, z suf. *-ów*. Człony odróżniające w n. zestawionych od liczebników porządkowych. Lit.: KosLu 72. IN

Słodków Drugi zob. **Słodków** (2)

Słodków-Kolonia zob. **Słodków** (1)

Słodków Pierwszy zob. **Słodków** (2)

Słodków Trzeci zob. **Słodków** (2)

Słodkówko, wś, szczec., gm. Suchań, 4,5 km na płn.-zach. od Suchania: *L. Slatcow* 1618 MpLub; *Kl. Schlatikow* 1789 MpGillyPom; *Kl. Schlatikow* 1833 MpUMbl 1329; *Klein-Schlatekow* 1868 BerghausPom II/4, 464; *Kl. Schlatikow* 1938 Mp-Mbl(2657); *Klein Schlatikow* — *Słodkówko*, *-ka*, *słodkówecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Słodkówko*, *-ka* 1982 WUN III 243. — Dawna n. niem. od zniemczony n. sąsiedniej wsi *Gross Schlatikow*, dziś *Słodkowo* (zob.), z członem dyferencyjnym od śrdniem. *luttik*, niem. *klein* 'mały'. Nazwa *Słodkówko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Słodziny zob. **Oślodziny**

Słoja, wś, biał., gm. Szudziałowo, 10,5 km na płn.-zach. od Krynek: w ... *Słoi* 1601 SHG-Pd(KurczB 246); P. Sokolcensis continet Oppidum Sokolkę, Villas etiam Bohusze ... *Słoią* 1744 SDV 96; *Sloye* 1808 MpTex IXa; *Słoja* 1889 SG X 813; *Słoja* 1921 Sk V 80; *Słoja*, *Słoi* 1982 WUN III 243. — Od n. rz. *Słoja* (pd. Supraśli), w pobliżu której leży wieś, por. *Słoja* 1889 SG X 813. Nazwa rzeki od ap. **sloja/*sloj* (< psł. **swoja* : **swojъ*), pierwotnie określającego miejsce zlania się dwu rzek, ujście rzeki; według M. Biolik n. staroeuropejska. Okresowo n. w formie pluralnej *Słoje*. Lit.: Babik 557–8; Biolik, HE XIX 172–3. EB/IN

Słoje zob. **Słoja**

Słojki, wś, ostroł., gm. Rzewnie, 8 km na płd.-zach. od Różana: *Słowik* 1402 SHGMz(WAP 868); *Słowyky* 1461 SHGMz(Ep. 9, 25v); *Słowyky* 1475 SHGMz(MK 6, 68); *Słowyky*, *Słowyczy* (!) 1482 SHGMz(Ep. 11, 267v); *Słowyki* 1512 SHGMz(Ep. 7, 71v); pod *Słowikami*, z *Słowykami* (1565) Lumaz II 134; *Słowiki* 1582 ŻDz XVI 392; [*Słowiki-Rzwień*] XVI AtMz 218; *Słowiki* 1783 MpPerMz; *Słoyki* 1783–84 RejKor 508; *Słowiki* 1827 Tabella II 181; *Słojki* al. *Słowiki* 1889 SG X 813; *Słojki* (*Słowiki*) 1921 Sk I 76; *Słojki*, *-ków*, *słojECKI* 1971 UN 129, 40. — Od n. os. *Słowik* SSNO V 119, w l. mn. Okresowo *Słowiki-Rzwień*, człón drugi od sąsiedniej wsi parafialnej *Rzwień*,

dziś *Rzewnie*. Od XVIII w. *Słojki* — forma powstała w wyniku rozłożenia *ú* na *vj* i uproszczenia *vj > j*. UB

Słojniki, wś, biał., gm. Sokółka, 5,5 km na płd. od Sokółki: *Słojniki* 1744 SDV 96; *Słojniki* 1889 SG X 813; *Słojniki* 1921 Sk V 78; *Słojniki*, *-nik* 1982 WUN III 243. — Wieś położona w pobliżu *Słoi* (ok. 10 km); nazwa zapewne określała ludzi przybyłych z macierzystej wsi, z pluralnym suf. *-niki*. EB/UB

Słoków, wś, opol., gm. Lubrza, 5 km na płd.-wsch. od Białej: *Słokowicz* 1379 CdSil XXXIII 139; *Słohowicz* (1379) K 594; *Słokowicz* 1379 ZfGS XXX 168; *Słokowicz* 1384, *Sławkowicz* 1416, *Schloywicz* 1580, *Schlagwicz* 1604 CdSil XXXIII 141, 148, 88, 54; ex villa *Schlokowic* 1679, in octavo pago *Złokow* dicto 1687/88 J II 198, 546; *Schlagwitz*, P[ol]. *Słokow* 1736 MpWielOppol; *Schlogwitz* 1743 SNGŚI XII 121; *Schlogwitz*, pohln. *Słokon* (!) 1784 Z III 112; *Schlogwitz*, *Schlogwitz* 1789 SNGŚI XII 121; *Schlogwitz*, *Słoków* 1845 K 594; *Schlogwitz*, *Słoków* 1865 Triest 1096; *Złoków* 1900 Myc 55; *Słoków* (*Słokowice*) — *Schlagenhof* 1939 Prus 67; *Zulków*, *Sokowo*, n. przejściowe 1945 SNGŚI XII 121; *Schlagenhof* — *Słoków*, *-owa*, *słokowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Słoków*, *-kowa* 1982 WUN III 243. — Pierwotnie może **Sławkowice* (por. zapis z 1416 r.), od n. os. *Sławek* SSNO V 107, z suf. *-owice* lub **Słokowice*, **Słochowice*, por. n. os. *Słoch* SSNO VI 322; wtórnie *Słoków*, z suf. *-ów*. S. Rospond, który dysponował jedynie zapisami z Kniego, sugerował pierwotną n. **Słuchowice*, od n. os. *Słuch* SSNO V 120. Nazwę zniemczono jako *Schlagwitz*, *Schlogwitz*, a postać *Schlagenhof* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Słoków*. Lit.: SNGŚI XII 121; BorGŚI 182; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 154. PS

Słomczyce, wś, koniń., gm. Strzałkowo, 2,5 km na płn. od Słupcy: [... inter *Słunchice*] et Mselowo (1274)1545 BKanc 8, 342; de *Słunczicze* 1392 Lek II nr 207; de *Słunicze* 1396 RWlkp II nr 70; de *Słunczicze* (1399)XV KW III 730; de *Słunewo* 1403 RWlkp V nr 156; *Słunczicza* 1406, de *Słunczice* 1427 RWlkp II nr 273, 868; *Słanczicze* 1444 SHGKI(Pg 2, 72 v); *Słącyczce* 1510 SHGKI(ASK

11, 67); *Słonzycze* 1511–23 ŁLB I 305; *Słoniczicze* 1576 SHGKI(ASK 12, 626); *Słonzicze* 1578 ŻDz XII 211; *Słonzycze* 1692 Koz V 315; Wieś *Słonzycze* 1789 MKI(Tab. 47, 135); *Słonzycze* 1802–03 MpGillyPr; *Słonzycze* 1889 SG X 813; *Słonzycze* 1933 SkBy 1563; *Słonzycze*, *-czyc* 1982 WUN III 243; gw. *suomčycze*, *-čyc*, *suomčyccki*. — Od n. os. **Słuńce*, **Słunko* (por. stp. *słuńce*, n. os. *Słonko* SSNO V 117), z suf. *-ice*. Postaci *Słunice*, *Słuniewo* powstały w wyniku skrócenia podstawy antroponimicznej i wymiany sufiksu, a forma *Słonzycze* wskutek dysymilacji *n-cz > m-cz* wspartej adideacją do ap. *słoma* i *słomka* 'słonka — ptak'. ZZ/PS

Słomczyn (1), wś, rad., gm. Grójec, 5 km na płn.-wsch. od Grójca: *Slanczino* 1410 Czer nr 206; *Slanczino* 1425 MkM I nr 155; *Slanczyno* 1484 SHGMz(Ep. 10, 315–316); *Slanczyno* 1576 ŻDz XVI 236; *Słomczyn* 1783–84 RejKor 730; *Słomczyn* 1827 Tabella II 180; *Słomczyn* 1839 MpKwat IV 4; *Słomczyn* 1889 SG X 813; *Słomczyn*, *-na*, *słomczyński* 1971 UN 127, 22. — Od n. os. *Słaka* SSNO V 115 (znany jest Jan *Slanka*, właściciel Dylewa, Dylewka i Siedlca w ziemi czerskiej 1430 MkM II nr 634), z suf. *-ino*, później *-in*. Do n. os. por. *słaka* 'bekas'; *Scolopax rusticola* L.' Sstp VIII 281. Forma *Słomczyn* powstała w wyniku fonologicznego rozkładu nosówki oraz adideacji do ap. *słoma*. Lit.: KopRad 299. UB

Słomczyn (2), wś, warsz., gm. Konstancin-Jeziorna, 3 km na pld.-wsch. od Konstancina-Jeziorny: *Slanczino* 1411 Czer nr 2066; *Slanczino* 1430 MkM II nr 562; *Slanczyno* 1476 KkM 278; *Slanczino* 1576 ŻDz XVI 214; *Słomczyn* 1783–84 RejKor 800; *Słomczyn* 1827 Tabella II 180; *Słomczyn* 1839 MpKwat IV 4; *Słomczyn*, zapewne *Słaczyn* 1889 SG X 813; *Słomczyn*, *-na*, *słomczyński* 1971 UN 136, 23. UB

Słomczyn zob. Topczewo

Słomiana (1), przys., dawniej wś, kiel., gm. Łopuszno, 23 km na pld.-zach. od Końskich: *Słomiana* 1783–84 RejKor 221; *Słomiana* 1827 Tabella II 180; *Słomiana*, wś 1889 SG X 813; *Słomiana*, wś 1933 SkBy 1563; *Słomiana*, *-nej*, cz. wsi Biały Ług 1966 UN 24, 65; *Słomiana*, *-nej* 1982 WUN III 243. — Od przym. *słomiany* (: *słoma*). IN

Słomiana (2), wś, tarnob., gm. Pysznicza, 7 km na płn.-wsch. od Niska: *Słomiany* 1779–83

MpMieg; *Słomiany* 1839 MpKwat V 8; *Słomienny* 1855 MpKum; *Słomiany* 1859 MpChrz; *Słomianny* 1861–64 MpFran; *Słomienny* 1877 Mp-75(3/XXVI); z przysiółkiem *Słomień* albo *Słomiany* recte *Słomiennie* 1886 Gazeta Lwowska nr 127, s. 10; *Słomiana* al. *Słomianka*, też *Słomiannie*, os. 1889 SG X 813; *Słomianna* 1914 Mp-75(3/XXVI); *Słomiannie* 1915 KdwR(K 39); *Słomiane* (*Maziarnia*) 1938 Mp-25(46-34-I); *Słomiane* 1961 Mp-25(Nisko); *Słomiana*, *-nej*, cz. wsi Kłyżów 1966 UN 66, 71; *Słomiana*, wś 1967 SM 1044; *Słomiana* (*Maziarnia*) 1979 Mp-25(155.23); *Słomiana*, *-nej*, przys. 1982 WUN III 243; *Słomiana*, *-nej*, *słomiański* 2010 DzU nr 257, poz. 1741. — Nazwa zapewne ponowiona z n. wzniesienia, por. *Słomienny* 1855 MpKum; *Słomiańy* 1861–64 MpFran, ta od przym. *słomiany*. Ojkonim ulegał różnym przekształceniom: zmieniał się rodzaj z pierwotnie męskiego na nijaki, ostatecznie żeński; okresowo występowała geminata *nn*; efemerycznie pojawiały się formy *Słomień*, *Słomianka*. Oboczna n. *Maziarnia* od ap. *maziarnia* 'miejsce, gdzie robią maź do smarowania kół, gdzie dziegieć pędzą' SW II 906. IN/PS

Słomiane zob. Brzesko Nowe, Słomiana (2)

Słomianka (1), wś, biał., gm. Jasionówka, 13 km na płn.-wsch. od Knyszyna: *Słomianka* 1580 ŻDz XVII/1, 120; *Słomianka* 1676 CzRkps nr 1099; *Słomianka* 1744 SDV 146; *Słomianka* 1784 DekAug 204; *Słomianka* 1889 SG X 814; *Słomianka* 1921 Sk V 15; *Słomianka*, *-ki* 1982 WUN III 243. — Od przym. *słomiany*, z suf. *-ka*, lub od ap. *słomianka* w znaczeniu np. 'ul słomiany, wycieraczka ze słomy, naczynie plecione ze słomy, zasłona ze słomy przed wiatrem i deszczem, strzecha' SGPRei(kartoteka). Możliwe także pochodzenie od n. os. *Słoma* SSNO V 116–7, z suf. *-'anka*. EB/IN

Słomianka (2), wś, biał., gm. Sidra, 10,5 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: ... *Słomienku* 1592 SHGPd(MK nr 410, 1021–4); wsi *Słomianki* 1651 SHGPd(CHAP-Grodno rkps nr 1463, op. 1, nr 1, 344); ... *Słomiankę* 1744 SDV 97; *Słomianka* 1784 DekGr 118; *Słomianka*, mylnie *Sołomianka* 1902 SG XV/2, 596; *Słomianka*, *Słomiańska Mościcha*, dwie wsi 1921 Sk V 76; *Słomianka*, *Słomiańska Mościcha*, dwie wsi 1933 SkBy 1563; *Słomianka*, *-ki* 1982 WUN III 243.

Słomianka

— Forma *Solomienka* ze wschłow. pełnogłosem. Notowana też n. zestawiona *Słomiańska Mościcha*; człon pierwszy przymiotnikowy, człon drugi od n. sąsiedniej wsi *Mościcha* (zob.). *EB/IN*

Słomianka (3), wś, biał., gm. Tykocin, 9 km na płn.-zach. od Tykocina: *Słomianka* 1674 HMil 41, 176, 448; *Słomianka* 1795 MpPerPd; *Słomianka* 1839 MpKwat VI 5; *Słomianka*, wś 1889 SG X 814; *Słomianka* 1921 Sk V 17; *Słomianka*, -ki 1982 WUN III 244. *EB/IN*

Słomianka (4), os. leśna, okresowo wś, biał., gm. Zabłudów, 8,5 km na płn.-wsch. od Zabłudowa: *Верх-Сломянка* 1878–86 Kond 185; *Solomianka*, uroczysko 1890 SG XI 61; *Соломянка* 1905 Kond 185; *Słomianka*, leśn. 1921 Sk V 18; *Słomianka*, wś 1967 SM 1044; *Słomianka*, -ki 1982 WUN III 244. — Dawniej n. zestawiona *Wierch-Słomianka*; pierwszy człon od wschłow. ap. *wierch* 'skraj, wierzch, początek' (na określenie położenia w górnym biegu rzeki), drugi człon zapewne od n. rz. *Słomianka* (w dorzeczu Płoski). Okresowo postać *Solomianka*, ze wschłow. pełnogłosem. Lit.: Kond 185. *EB/IN*

Słomianka (5), ul. w Gnieźnie, dawniej przedmieście i wś, pozn.: in *Sloymanka* 1492 KorAbpi I 482; per suburbium circuncirca ecclesiam necnon de *Słomyanka* 1511–23 LLB I 11; vicus *Słomyanka* 1535 Koz I 288; Juryzdykcyja *Słomionka* 1789 MKI(Tab. 36, 15); *Słomianka*, ul. w Gnieźnie 1889 SG X 814. — Może od n. os. *Słoma* SSNO V 116–7, z suf. -'anka, lub od ap. *słomianka* (zob. wyżej), który także pospolicie określał karczmy (por. Koz I 288). *ZZ/PS*

Słomianka zob. **Słomiana** (2)

Słomianne zob. **Słomiana** (2)

Słomianny zob. **Słomiana** (2)

Słomiany zob. **Słomiana** (2)

Słomiańska Mościcha zob. **Słomianka** (2)

Słomienne zob. **Słomiana** (2)

Słomienny zob. **Słomiana** (2)

Słomień zob. **Słomiana** (2)

Słomin (1), wś, płoc., gm. Wyszogród, 11,5 km na płn. od Wyszogrodu: *Słomino* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 48); *Somino* 1424, *Somino* 1426 Zakr I nr 669, 1854; *Słomino* 1436 Zakr II nr 1885; *Słomyno* 1437(1456) SHGMz(MK 3, 202); *Słomino* 1450 SHGMz(Ep. 5, 47); *Słomyno* 1523 SHGMz(WT 10, 282); *Słomino* 1576 ŻDz

XVI 302; *Słomino* 1784 MpPerPł; *Słomino* 1808 MpTex XI; *Słomino* 1827 Tabella I 180; *Słomin* al. *Słomino* 1889 SG X 814; *Słomin* 1921 Sk I 116; *Słomin*, -na 1982 WUN III 244. — Od n. os. *Słoma* SSNO V 116–7, z suf. -ino, później -in. Notowana w XV w. postać *Somino* powstała w wyniku delabializacji. Lit.: SHGWy 50; ZMaz 337. *PS*

Słomin (2), wś, warsz., gm. Raszyn, 8 km na płn.-zach. od Piaseczna: *Słomino* (1415)1456 SHGMz(MK 3, 101); *Słomino* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 79); *Słomyno*, *Słomino* 1431 MkM II nr 306; naymenyv *szlomynye* 1498 Warsz nr 1802; *Słomyno* 1504 SHGMz(MK 18, 195v); od *Słomina*, z *Lominem* (!), z *Słomieniem*, na *Słominie*, Wieś *Szłonino* ... Ta wieś *Słomino* (1565) Lumaz I 36, 40, 44, 46, 47; *Słomin* 1580 ŻDz XVI 269; *Słomin* 1783 MpPerMz; *Słomin* 1839 MpKwat IV 4; *Słomin* 1889 SG X 814; *Słomin*, -na, *słomiński* 1971 UN 136, 21. — Pierwotnie n. z suf. -ino, wtórnie -in. Forma *Słonino* powstała w wyniku mazowieckiej wymowy *ń* jako *ń*. Lit.: SHGWarsz 259–60. *UB*

Słomino zob. **Słonin**

Słomionka zob. **Słomianka** (5)

Słomiróg, wś, krak., gm. Niepołomice, 8 km na wsch. od Wieliczki: *Słomirog* (1239) CdP III 34; *Słomirog*, *Szłomyrog*, *Złomirog* 1470–80 DB I 128, II 110, III 287; *Złomyrok* 1529 LR 234; *Złamiroc*, *Złamirog* (!) 1564 Lukrak I 85, 90; *Złomirog* 1581 ŻDz XIV 65; *Złomirog* 1629 RPobKr 84; *Złomiropi* 1680 Rej 92; *Złomirog* 1779–83 MpMieg; *Słomirók* 1855 MpKum; *Słomirog* 1861–64 MpFran; *Słomiróg*, przys. 1889 SG X 814; *Słomiróg*, wś 1921 Sk XII 39; *Słomiróg*, -roga, *słomiroski* 1963 UN 1, 54. — Według W. Lubasia dawniej *Złomiróg*, też *Złomiropi*; n. żartobliwa, w formie złożenia, od czas. *złamać*, *złomić* i od ap. *róg*. Wtórnie zapewne skojarzenie członu pierwszego z ap. *słoma*. Zdaniem Z. Babika toponim jest śladem ap. **słomiróg* o niejasnym znaczeniu. Lit.: LKrak 137–8. *IN*

Słomka (1), cz. Mszany Dolnej, dawniej wś, nowosąd.: *Słonka* 1595, [*Słomka*, *Słąka*] XVI AtKr 95, 278; *Słomka* 1779–83 MpMieg; *Słomka* 1855 MpKum; *Słomka*, wś 1889 SG X 815; *Słomka*, -ki 1982 WUN III 244. — Nazwa ponowiona z n. potoku *Słomka* (pd. Mszanki), por. *Słomka* 1861–64 MpFran, która pierwotnie brzmiała *Sło-*

na, od przym. *slony*. Wtórne skojarzenie z ap. *słomka* (: *słoma*). Lit.: Rymut, HE XII 179–80; Babik 558. *IN*

Słomka (2), wś, tarn., gm. Bochnia, 4,5 km na płn.-wsch. od Bochni: *Słonka*, *Szłonka* 1496–99 SHGKr(kartoteka); in Gawlow et *Słonce villis* 1529 LR 102; *Słonka* 1564 Lukrak II 85; wsi, którą zowią *Słanka* 1570 Ludrógkr 30; *Słąka* 1581 ŻDz XIV 59; *Słonko* 1680 Rej 260; *Słomka*, *Słonka* 1779–83 MpMieg; *Słomka* 1889 SG X 815; *Słomka* 1921 Sk XII 4; *Słomka*, *-ki*, *słomecki* 1963 UN 2, 10; gw. *ctonka*, *słonka*. — Od ap. (*słonka*), *słąka*//*słęka* ‘bekas; *Scolopax rusticola* L.’ Sstp VIII 281, *słomka*, *słęka*, *słonka* ‘ptak z rodziny bekasów’ SW VI 213. Formy *Słońce*, *Słonko* powstały zapewne pod wpływem adideacji. Lit.: LKrak 138. *IN*

Słomki, cz. Konstantynowa, dawniej wś, pil., gm. Chodzież: de *Slanky* 1472 SHGKI(PG 8, 139 v); *Slanky* et Strzelcze 1475 Koz III 213; in *Slanky*; Villa *Slanki* 1510 NKs 83; *Słanki* 1576 RPobKal(ASK 12); *Słanki* 1577 ŻDz XII 182; *Slanki* 1674 MKI(ASK 74, 239); *Słomki* 1731–60 Koz III 213; *Słomke* 1796–1802 MpSchröt XX; *Słomki*, urzęd. *Słomke*, wś 1889 SG X 815; *Słomki*, niem *Słomke*, folw. 1921 Sk X 10, 156; *Słomki*, *-mek* 1967 UN 75, 7; gw. *słumki*, *-mek*. — Od ap. *słąka*, dziś *słonka* ‘ptak wodny’ (może pierwotnie n. w.) lub od n. os. *Słęka* SSNO V 115, w l. mn. Forma *Słomki* to wynik adideacji do ap. *słomka*. *ZZ/PS*

Słomkowo (1), wś, koniń., gm. Wierzbinek, 9 km na płn. od Sompolna: de *Sloncowo* 1399 Koz V 313; *Slunkowo* 1489 Lupbrz 146; *Szłunkowo* 1527 Vlad XI 46; *Slonkowo* 1557–66 ŻDz XIII 34; *Slonkowo* 1584 Vlad XXII 132; *Słomkowo* 1598 Vlad XXI 66; *Slonkowo* 1634 Rpodbrz; *Słomkowo* 1674 Rpog 160; *Slomkowo* 1783–84 RejKor 847; *Słomkowo* 1785 MpPerKu; *Slomkowo* 1827 Tabella II 180; *Slomkowo* 1839 MpKwat II 3; *Słomkowo* 1881 Borucki 362; *Slomkowo* 1889 SG X 816; *Słomkowo*, *-wa*, *słomkowski* 1972 UN 182, 41. — Od n. os. *Słonko*//*Słunko* SSNO V 117, z suf. *-owo*. Od końca XVI w. n. z przejściem $n > m$, zapewne w wyniku adideacji do ap. *słomka*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 190. *AG/PS*

Słomkowo (2), wś, płoc., gm. Starożreby, 18,5 km na płn.-wsch. od Płocka: *Slonkowo*

(1349)XV KkM 59; *Sloncowo* 1405, *Slonkowo* 1414 Płoń nr 529, 2338; *Slonkowo* 1426 MkM I nr 222; *Slonkowo* (1437)1456 SHGMz(MK 3, 198v–199); *Slonkow* 1576 ŻDz XVI 307; *Słomkowo* 1784 MpPerPł; *Stomakowo* (!) 1827 Tabella II 201; *Słomkowo* 1889 SG X 816; *Słomkowo*, *-wa* 1982 WUN III 244. — Od n. os. *Słonko*, z suf. *-owo*. Forma *Słomkowo* powstała w wyniku adideacji do ap. *słomka*. Lit.: SHGWy 51; ZMaz 337. *UB*

Słomkowo (3), wś, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 5 km na płd.-wsch. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Sloncowo* 1435 CdP II 483; *Slonkowo* 1489 Lupbrz 167; *Slonkowo* 1577 Vlad XVII 85; *Slomkowo* 1583 ŻDz XII 250; *Slonkowo* 1584 Vlad XXII 88; *Słomkowo* 1598 Vlad XXI 162; *Slonkowo* 1598 Font XXXVI 69, 70; *Słomkowo* 1783–84 RejKor 860; *Słomkowo* MpPerKu 1785; *Słomkowo* 1839 MpKwat II 2; *Słomkowo* 1881 Borucki 361; *Słomkowo* 1889 SG X 816; *Słomkowo* 1921 Sk I 106; *Słomkowo*, *-wa*, *-słomkowski* 1971 UN 172, 16. Lit.: Nieckula, *-ov-* 190. *AG/KW*

Słomków (1), wś, płoc., gm. Pacyna, 9,5 km na płn.-wsch. od Żychlina: *Slonkovo* (1303)XVI KMaz II nr 115; de *Sluncow* 1400 StPPP VIII nr 106; *Slonkovo* (1414–25)1456 SHGRw(MK 3, 15v); *Slvnkovo* 1434 SHGRw(MK 335, 5); *Slonkovo* (1441)XVI KkM 205; *Slankow*, *Slonkow* 1579 ŻDz XVI 198, 209; *Slonkovo* 1792 MpPerRw; *Slomkow* 1802–03 MpGillyPr; *Słomków* 1827 Tabella II 180; *Słomków* 1889 SG X 815; *Słomków*, *-kowa*, *słomkowski* 1971 UN 125, 21; *Słomków*, *-kowa* 1982 WUN III 244. — Od n. os. *Słonko*//*Słunko* SSNO V 117, z suf. *-owo*, wtórnie *-ów*. W wyniku adideacji do ap. *słomka* (: *słoma*) powstała forma *Słomków*. Lit.: Pacuski 255–7. *UW/UB*

Słomków (2), wś, skiern., gm. Skierniewice, 10 km na zach. od Skierniewic: *Slonkovo* (1357)1511/12 VisitGn 165; *Sloncowo* (1359)XV KW III 132; Villa *Slunkow* (1381)1511/12, *Slonkovo*, *Slonkow*, *Slunkowo* (1426, 1439, 1441)1511/12 VisitGn 159, 145, 154, 180; *Slonkovo* 1511–23 ŁLB II 279; *Slankow* 1579 ŻDz XVI 179; *Słomkow* 1792 MpPerRw; *Słomków* 1827 Tabella II 180; *Słomkow* zapewne *Słaków* 1889 SG X 815; *Słomków* 1921 Sk I 177; *Słomków*, *-kowa* 1982 WUN III 244. Lit.: SHGŁow II/2, 134. *UW/UB*

Słomków

Słomków (3), dziś *Słomków Mokry* i *Słomków Suchy*, dwie wsi, sier., gm. Wróblew, 8,5 i 10 km na pld.-wsch. od Błaszek: *Słomków* 1386 SHGŁęcz II 102; *Słomkocou* 1394 Łęcz I nr 3196; *Słomkocou* 1394 SHGŁęcz II 102; *Słomkocou* 1398 Hb 71, nr 125; *Słomkocou mokre*, *Słomkocou suche* 1496, *Słomkocou suche*, *Słomkocou mokre* 1511, *Słomkocou* 1518 ŻDz XIII 171, 181; *Słomkocou mokre*, *Słomkocou suche*, *Słomkocou suche*, *Słomkocou mokre*, *Słomkocou mokre* 1511–23 ŁLB I 415, 416, 417; *Słomkocou*, *Słomkocou Suchi* 1553 ŻDz XIII 220; *Słomkocou Mokry*, *Słomkocou Suchy* 1783–84 RejKor 207; *słomkocou mokry*, *słomkocou suchy* 1789 MpCzaj-Sier; *Słomków mokry*, *Słomków suchy* 1827 Tabella II 180; *Słomków Mokry*, *Słomków Suchy* 1889 SG X 815–6; *Słomków Mokry*, *Słomków Suchy* 1921 Sk II 95, 104; *Słomków Mokry*, *-kowa -rego*, *Słomków Suchy*, *-kowa -chego*, *słomkocowski* 1972 UN 50, 52; gw. *słomkocuf mokry*, *-kowa -rego*, *słomkocuf suchy*, *-kowa -chego*, *słomkocowski*. — Pod koniec XV w. nastąpił podział wsi na dwa obiekty; n. z członami odróżniającymi od przym. *mokry* i *suchy*. Lit.: SHGŁęcz II 102. PD/KW

Słomków Mokry zob. **Słomków** (3)

Słomków Suchy zob. **Słomków** (3)

Słomniczek zob. **Słomniczki**

Słomniczki, cz. Miłocic, dawniej wś, krak., gm. Słomniki: *Słomniczki* 1503 Matr III nr 814; Villa *Słomniczki* 1564 Lukrak I 112; *Słomniczki* 1581 ŻDz XIV 22; *Słomniczki* 1629 RPobKr 119; *Słomniczki* 1782–83 SHGKrMat 283; *Słomniczki* 1783–84 RejKor 346; Słomniki, item villa *Słomniczki* 1787 Szady 115; *Słomniczek* 1787 SHGKrMat 283; *Słomniczki* 1827 Tabella II 181; *Słomniczki*, wś 1889 SG X 816; *Słomniczki*, wś 1902 Przew II 168; *Słomniczki*, *-czek* 1964 UN 7, 46. — Od n. pobliskiego miasta *Słomniki*, z suf. *-ki*; w XVIII w. też *Słomniczek*, z suf. *-ek*. Okresowo (XVI, XVIII w.) pojawia się też n. *Słomniki*, równobrzmiąca z n. mta. W formie *Słomniczki* poświadczono podwyższenie artykulacji *o > u* przed *N*. Lit.: RKrak 156; Szady, Kościół i społeczeństwo Małopolski w II połowie XVIII w. Materiały źródłowe, t. 1, 2010, 115. IN

Słomniki, mto, krak.: de *Słomnik* (1287)1634 KMłp II 167; *Słomnyky* (1340)1445 Kkk I 169; de *Słomniki* (1376)1634, de *Słomnik* 1377 KMłp III 299, 304; *Słomniki* 1382 KMłp I 429; in *Słompnik*

1385 KW III 565; de *Słomnyky* 1427, de *Słomnyky* 1428, de *Słomnyky* 1433, de *Słomnyky* 1442 MUKr I 135, 144, 163, 197; *Słomnyky* (!) 1444 SHGKr(Ac of 6, 648); de *Słomnyky* 1448 ZDM III 261; *Słomnyky*, *Słomnyky* oppido 1470–80 DB I 59, 107; *Słomnyky* 1471 Matr I nr 671; de *Słomnyky* 1476 MUKr I 389; *Słomnyky* 1490 ŻDz XV 440; Oppidum *Słomnyky* ... *Słomnicensis* ... w *Słomnicach* 1564 Lukrak I 111–2; *Słomnyky* 1581 ŻDz XIV 160; *Słomnyky* 1603 CdUC V nr 555; *Słomnyky* 1680 Rej 120; *Słomnyky* 1783–84 RejKor 346; *Słomnyky*, os. m. 1889 SG X 816–7; *Słomnyky*, mto 1933 SkBy 1563; *Słomnyky*, *-nik*, *słomniczki* 1964 UN 7, 77. — Nazwa służebna, oznaczająca pierwotnie ludzi trudniących się wyrobem *słomów* ‘helmów’, od niepoświadczonego ap. **słomnik* ‘wyrabiający słomy’, w l. mn. W formie *Słomnyky* poświadczono podwyższenie artykulacji *o > u* przed *N*. W XIV i XV w. występują zapisy z wstawnym *-p-*. Wtórnie forma zmaszowana *Słomnyky*. Lit.: RKrak 156; RospSE-MiG 355; RymNmias 221. IN

Słomniki zob. **Słomniczki**

Słomno zob. **Słomnow**

Słomno, wś zaginiona, leżała pod Gdańskiem, gdań.: *Słomno* 1283 Perl 311; *Słomno* 1291, 1295 Lor X 183; *Słomnow* 1342, *Słomnow* (1342) XIV–XVI PrUr III 358. — Od ap. *słoma* Sstp VIII 279, z suf. *-no*. Formy *Słomnow* — ze wstawnym *-p-* — oraz *Słomnow* są adaptacjami niem. Lit.: Borek, *-bn-* 221. WK/KW

Słomowo (1), wś, pil., gm. Rogoźno, 7 km na pld.-zach. od Rogoźna: *Słomowo* (1343)1550 Matr V/2, nr 4988; *Słomowo* 1361 KW III 179; *Słomowo* 1364, *Słomowo* 1373 BulPol II nr 1286, 2006; *Słomowo* 1375 MPH II 657; de *Słomow* 1388, de *Słomowo* 1389 Lek I nr 474, 498; *Słomowo* 1418, *Słomowo* 1470, *Słomowo*, *Słomowo* 1499, *Słomowo* 1553 SHGPn IV 536; *Słomowo* 1510 NKs 95; *Słomowo* 1580 ŻDz XII 34; *Słomowo* 1622–24 Pozn(Tab. 1. 32); *Słomowo* 1789 PPozn(Tab. 6, 270v); *Słomowo* 1889 SG X 818; *Słomowo*, *-wa* 1982 WUN III 244; gw. *słomowo*, *-va*, *słomowski*. — Od n. os. *Słom* SSNO V 311 (: *słom* ‘helm’ Sstp VIII 573) lub od n. os. *Słoma* SSNO V 116–7 (: *słoma* ‘wysuszone żdzbla zbóż’), z suf. *-owo*. Jeśli pierwotną formą było *Słomowo*, to postać *Słomowo* była wynikiem ad-

ideacji do ap. *sloma* (wyraz *szlom* wyszedł z użycia). Lit.: SHGPn IV 536–45; PPOzn 278. ZZ/PS

Slomowo (2), wś, pozn., gm. Września, 3,5 km na płn.-zach. od Wrześni: de *Slomowo* 1398 Lek II nr 1125; de *Slomowo* 1475 Koz V 312; *Szłomowo*, *Człomowo*, villa 1511–23 ŁLB I 29, 37; *Slomowo* (1534), utraque *Schlomowo* (1554), utraque *Slomowo* (1559) VisitGn 559, 589, 645; *Szłomowo* 1564, *Slomowo* 1565, *Szłomowo* 1576, *Slomowo* 1577, *Schlomowo* 1580, *Schlomowo* 1581, *Slomowo* 1582, *Schlomowo* 1583, *Szłomowo* 1588 RPob-Kal(ASK I 12, 13, 3); *Slomowo* 1674 MKI(ASK 74, 218); *Slomowo* 1783–84 RejKor 32; *Slomowo* 1889 SG X 818; *Slomowo*, -wa 1982 WUN III 244; gw. *suomowo*, -va, *suomoski*. ZZ/PS

Slomowo (3), wś, tor., gm. Łubianka, 12 km na płd.-zach. od Chełmży: *Slumow* 1400 MT 481; *Slomnau* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Slommow* 1401, *Slomnaw* 1402 MT 481, *Slommow* 1403 MTB 218, 346; *Slomow* 1404 MT 481; von *Slomaw* 1409 Font XXIX 135; *Slommau* 1411 Br 164; *Slompmow* 1414 MT 481; von *Slomnaw* 1416 Font XXIX 202; *Slomnaw* ok. 1423/24 DK 98; gut *Slummaw* 1427, gute *Slomnaw* 1428 Font XXIX 389, 390; von *Slommaw*, Hans *Slumaw*, Hans *Slumme* 1440 AST II 166, 174, 207; *Schlomowo* 1572 ŻDz XXIII 30; *Schlumowo*, *Schlomowo* 1582, *Slomowo* 1607, *Szłomowo* 1612 MT 481; Villae ... *Slomowo* 1647 Font IV 19; ad limites villae *Szłomowo* 1667–72 Font VI–X 253; *Slomowo* 1682 Font V 28; *Rüdigsheim* 1772/73 HAPr IV 638; *Slomowo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rüdigsheim* od 1875 Bär 101; *Rüdigsheim* — *Slomowo* 1879 KętN 123; *Slomowo*, niem. *Ruedigsheim*, dobra ryc. 1889 SG X 818; *Slomowo* (*Rüdigsheim*) 1925 Krzep 107; *Slomowo*, -wa, cz. wsi Biergłowo 1972 UN 187, 11; *Slomowo*, -wa, os. 1982 WUN III 244; *Slomowo*, -wa, *slomowski* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Od n. os. *Sloma* lub od ap. *sloma*, z suf. -owo (zob. też *Slomowo* (1)). Przejściowo w XV w. forma z wstawnym -p-. Nazwa niem. *Rüdigsheim* od niem. n. os. *Rüdig* Gott 262 i ap. *Heim* 'miejsce zamieszkania, wieś' Bach II/2, 149–50. Lit.: SHGCh 118. WK/KW

Slomowo zob. **Slomów**, **Slonawy** (2)

Slomów, dziś *Slomów Górny*, cz. kol. Jakubka, dawniej wś, oraz *Slomów Kościelny*, wś, koniń., gm. Przykona, 11,5 km na wsch. od Turku: de *Slo-*

mowo 1362 KW III 202; *Szłomouo* 1388 Łęcz I nr 757; de *Slomow* 1420 MUKr I 104; *Szłomowo Joannis*, *Szłomowo Andree* 1496, *Slomowo*, *Slomow* 1511 ŻDz XIII 173, 184; *Slomowo* 1511/12 VisitGn 240; *Człomowo duplex*, *Człomowo*, *Gorne Człomowo*, *Szłomowo* 1511–23 ŁLB I 257, 258, 264; *Slomow* 1553 ŻDz XIII 224; Parafia *Slomów kościel.*, *Slomów Górny* 1783–84 RejKor 56; *Slomów dolny*, *Slomów górny* ok. 1790 MpPerKl; *Slomow Górny*, *Slomow kościelne* 1802–03 MpGillyPr; *Slomów górny*, *Slomów kościelny* 1827 Tabella II 181; *Slomów Górny*, *Slomów Kościelny* al. *Slomowo* 1889 SG X 817–8; *Slomów Górny*, *Slomów Kościelny*, dwie wsi 1921 Sk II 122; *Slomów*, -mowa, *Slomów Górny*, -mowa -nego, *Slomów Kościelny*, -mowa -nego 1982 WUN III 244; gw. *suumuf*, -mowa, *suumoski*. — Od n. os. *Sloma* lub *Szłom* SSNO V 311, 116–7, z suf. -owo, wtórnie -ów. W związku z podziałem wsi na kilka obiektów pojawiły się n. zestawione; zlatynizowane drugie człony od im. *Jan* i *Andrzej* oraz od przym. *górnny*, *dolny*, *kościelny*. Lit.: SHGLęcz II 102. PD/KW

Slomów Górny zob. **Slomów**

Slomów Kościelny zob. **Slomów**

Slomówko, wś, pozn., gm. Września, 4,5 km na płn.-zach. od Wrześni: utraque *Schlomowo* (1554), utraque *Slomowo* (1559) VisitGn 559, 589 (tu?); *Slomówko* 1859 MpChrz; *Slomówko*, wś 1889 SG X 818; *Slomówko*, niem. *Slomowko*, pustk. 1921 Sk 119; *Slomówko*, -ka, os. 1982 WUN 244; *Slomówko*, -ka, *slomówecki* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *suumufko*, -ka. — Od n. m. *Slomowo* (2), z suf. -ko. Miejscowość wyodrębniona ze *Slomowa* w wyniku parcelacji gruntów w 1840 (Plan odnowy... 4) lub 1845 r. (SG X 818). Pierwsze zapisy zawierają informację o dwóch miejscowościach o n. *Slomowo*, niewykluczone, że jedna z nich to współczesne *Slomówko*. Lit.: Plan odnowy miejscowości *Slomowo* i *Slomówko* na lata 2015–2020, 2014, 4. ZZ/PS

Slomy zob. **Zakrzewo-Słomy**

Slona, wś, tarn., gm. Zakliczyn, 5 km na płd.-wsch. od Zakliczyna: *Slona* 1389 Krak nr CLVIII(66); Andrea de *Slona* Pierzchała (1429) XV ZDM II 106; villae *Slona* 1461 KTh 457; *Slona* 1470–80 DB I 177; *Slonya* (!) 1515 Matr IV/1, nr 2575; *Slona* 1581 ŻDz XIV 144; *Slona*

Slona

1779–83 MpMieg; *Slona* 1889 SG X 818–9; *Slona*, -nej, *stoński* 1964 UN 3, 43. — Nazwa wsi ponowiona z n. rzeki *Slona*, dziś *Slonianka*, pd. Palesnianki, por. [rola w Kończyskach sięgająca rz. *Stonej*] 1464 SHGKr II 755. Nazwa wodna od przym. *slony*. Lit.: Rymut, HE XIII 230. *IN*

Slona zob. **Stone** (3)

Slona Łąka, os. zaginiona, leżała koło Pleszeza, kal.: Curczewo, *Szlonaloka* des. 1517, Boruczino, *Slonaląka*, Dobiesław et Curczewo 1533 Koz III 727. — Od wyrażenia *slona łąka* 'łąka o zasolonym gruncie'. *ZZ/PS*

Slonawa, cz. Barcic (Drwalewskich), dawniej wś, rad., gm. Chynów: *Slonaua* 1407 SHGMz(AG 5840); *Slonavi* 1417 Czer nr 555; hereditatis ... *Slonawa* 1429 MkM II nr 96; *Slonawi* (1437)1456 SHGMz(MK 3, 207); *Slunawa* (1450)1456 SHGMz(MK 4, 134v); utraque *Slonawa* 1471 SHGMz(MK 5, 153); *Shnawa*, *Shnawy* 1500 SHGMz(MK 18, 115v–116v); *Slonawa* 1576 ŻDz XVI 236; *Sloniowa* (!) *Większa* 1783 MpPerMz; *Slonawa duza* 1783–84 RejKor 799; *Slonawa* 1827 Tabella II 181; *Slonawa* 1839 MpKwat IV 4; *Slonawa* 1889 SG X 819; *Slonawa*, wś 1967 SM 1045; *Slonawa*, -wy, cz. wsi 1971 UN 127, 13; — Od ap. (*slonawa*), *slunawa* 'slona, bezpłodna ziemia' Sstp VIII 279. Okresowo n. w l. mn. (w związku z istnieniem dwóch obiektów) oraz z członem dyferencyjnym *Większa*, *Duża* (por. też *Slonawka*). *UB*

Slonawa zob. **Slonawka**

Slonawa Duża zob. **Slonawa**

Slonawa Mała zob. **Slonawka**

Slonawa Większa zob. **Slonawa**

Slonawka, cz. Dobrzenicy, dawniej wś, warsz., gm. Prażmów: utraque *Slonawa* 1471 SHGMz(MK 5, 153); *Slonawa* 1576 ŻDz XVI 229; [*Slonawa Mała*] XVI AtMz 218; *Sloniowa* (!) 1783 MpPerMz; *Slonawa mała* 1783–84 RejKor 799; *Slonawa* 1827 Tabella II 181; *Slonawka* 1839 MpKwat IV 4; *Slonawa* al. *Slonawka*, folw. 1889 SG X 819; *Slonawka*, wś 1921 Sk I 49; *Slonawka*, wś 1967 SM 1045; *Slonawka*, -ki 1982 WUN III 244. — Od n. m. *Slonawa*, wtórnie z członem dyferencyjnym od przym. *mały*, od XIX w. *Slonawka*. *UB*

Slonawki, cz. Slonaw, dawniej wś, bydż., gm. Szubin: *Slonawy Klein* 1833 AmtBromberg 786;

Kl. Slonawy 1839 MpHey(Szubin); zu *Klein-Slonawy*, w *małych Slonawach* 1845 AmtBromberg 708; *Slonawy małe* 1846 KsP 517; *Klein-Slonawy*, *Małe Slonawy* 1856 AmtBromberg 34; *Sloniawki* al. *Sloniawy Małe*, niem. *Klein Salzdorf*, wś 1889 SG X 822; *Slonawki*, niem. *Klein Salzdorf* 1921 Sk 1921 Sk X 92, 156; *Slonawki*, -wek 1971 UN 185, 34; *suonafki*, -vek. — Od n. m. *Slonawy* (1), z członem odróżniającym od przym. *mały*, niem. *klein*; wtórnie n. uległa uniwerbizacji za pomocą suf. -ki. *ZZ/PS*

Slonawskie Holendry zob. **Slonawy** (2)

Slonawy (1), dziś *Slonawy*, wś, i *Stare Slonawy*, cz. Slonaw, dawniej wś, bydż., gm. Szubin 7,5 km na zach. od Szubina: na *Slonawach* 1766 Koz V 312; *Slonawy* 1796–1802 MpSchröt XX; *Sloniawy* 1802–03 MpGillyPr; *Slonawy Gross*, *Slonawy Alt* 1833 AmtBromberg 786; *Gr. Slonawy*, *Alt Slonawy* 1839 MpHey(Szubin); *Slonawy*, *Slonawy stare* 1846 KsP 517; *Groß Slonawy*, *Alt Slonawy*, *Wielkie Slonawy*, *Stare Slonawy* 1856 AmtBromberg 34; *Sloniawy Stare*, niem. *Alt-Salzdorf*, *Sloniawy Wielkie*, niem. *Gross-Salzdorf*, dwie wsi 1889 SG X 822; *Slonawy*, niem. *Gross Salzdorf*, wś 1921 Sk X 92, 156; *Slonawy*, -naw, *slonawski*, *Stare Slonawy*, -rych -naw 1971 UN 185, 34. — Od ap. *slonawa*, *sloniawa* 'zasolona gleba' Nitsche 102. Człony dyferencyjne od przym. *stary*, *wielki*, niem. *alt*, *gross* (dla odróżnienia od wsi *Slonawki*). *ZZ/PS*

Slonawy (2), wś, pozn., gm. Oborniki, 3 km na pln.-zach. od Obornik: *Slanowo* (1356)1582 KW III 57; *Slanowicze* (1365)1580 KW VI 242; *Slanowo* 1405 KZPozn nr 2241; *Slonawy* (!) 1415 SHGPn(PZ 4, 80); *Slanewo* (!) 1418 RWlkp II nr 531; *Zlanowko* 1475 SHGPn IV 522; *Slanowo* 1510 NKs 34, 77; *Slanowo* 1526 Matr IV/1, nr 4973; *Szlanowo* 1563; *Slomowo* 1577 SHGPn(ASK 5, 228v); *Slomowo* 1580 ŻDz XII 24; *Więś Slonawy* 1659–65 Luwlkp I 30; *Slonawskie Oleńdry* 1770 Rusiński 140; *Slonawy* 1789 PPozn(Tab. 6, 20v); *Sloniawy Hol.*, *Sloniawy Vw.* 1802–03 MpGillyPr; *Slonawyer Hauländer* 1834 KDR nr 275; *Slanowo*, *Slonowo Hl.* ok. 1845 MpRey nr 78; *Slonawy ml[yn]*, *Slonawa Ol.* 1846 KsP 280; *Sloniawy* al. *Slonawy*, *Sloniawskie Holendry*, *Slonawy Hauland* 1889 SG X 822; *Slonawy* zamiast *Slonawskie Oleńdry* (*Rotenstein*) 1920 Dz-

UrzPr nr 42, poz. 369; *Slonawy*, niem. *Retenstein* (!), *Slonawy-Młyn*, niem. *Sionawy* (!) *Mühle* 1921 Sk X 57, 59, 156; *Slonawy*, *-naw* 1982 WUN III 244; gw. *suonawy*, *-naf*, *suonaski*. — Pierwotna n. od n. os. *Slan* SSNO V 106 (: *slać*), z suf. *-owo*, obocznie *-ice*. Odnotowano także formę deminutywną *Slanówko*, z suf. *-ko*. W XVI w. *Słomowo*, z adideacją do ap. *sloma*. Od XVII w. postać pluralna *Slonawy*, w wyniku adideacji do ap. (*slonawa*), *slunawa* 'słona, bezpłodna ziemia' Sstp VIII 279. Do tej ostatniej n. nawiązano po założeniu w 1770 r. na terenie lasu i zarośli po opustoszałej osadzie *Olędrów*. Lit.: SHGPn IV 522–3; PPozn 277; BańMorf 132; Zierhofferowa, Nazwy osad olęderskich w dawnym województwie poznańskim, *Poznańskie Studia Polonistyczne*, X (XXX), 2003, 261–93. ZZ/PS

Slonawy (3), cz. wsi Białkowo, dawniej wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 2 km na płd.-wsch. od Golubia-Dobrzyń: *Slonawy* 1827 Tabella II 181; *Slonawy* 1839 MpKwat II 1; *Slonawy*, wś 1889 SG X 819; *Slonawy*, kol. 1933 SkBy 1564; *Slonawy*, *-naw* 1972 UN 177, 16. IN/PD

Slonawy zob. **Slonawa**, **Slunawy**

Slonawy Małe zob. **Slonawki**

Slonawy Stare zob. **Slonawy** (1)

Slonczewo zob. **Słończewo**

Slonczewo-Dziki, wś wchłonięta przez Słończewo, ciech., gm. Gzy: *Slonczewo Dzyki* 1513 SHGMz (Ep. 149, 183v); *Dzyki* 1520 SHGMz (Z 24, 279); *Slonczewo Dziki* 1532 SHGMz (Z 14, 525); *Slonczewo Dzyki* 1576 ŻDz XVI 320; *Slonczewo Dziki* 1783 MpPerMz; *Slonczewo Dziki* 1783–84 RejKor 593. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. **Słończewo**, człon drugi od n. os. *Dzik* SSNO I 565, w l. mn. UB

Slonczewo-Gotardy zob. **Gotardy** (1)

Slonczewo-Kościeszce zob. **Kościeszce**

Slonczewo-Rybuse zob. **Słończewo**

Slonczewo-Sędzimi(e)ry zob. **Słończewo**

Slonczewo-Śmietanki zob. **Śmietanki** (1)

Slonczyce zob. **Słomczyce**

Slone (1), dziś *Nowe Slone* i *Stare Slone*, dwie os., dawniej dwie wsi, gdań., gm. Dziemiany-Lipusz, 16,5 km na płd.-zach. od Kościerzyny: in *Slona* 1236 Perl 46 (tu?); Pustkowie *Slone* 1750 Zeit XV 123; *Slone Stare*, *Nowe Slone*, pustkowie 1765 LuPrus 180; *Alt Slonne*, *Neu Slonne*

1796–1802 MpSchröt VIII; *Alt Slone*, *Neu Slone* ok. 1845 MpRey nr 31; *Alt Slonnen* — *Stare Slone*, *Neu Slonnen* — *Nowe Slone* 1879 KętN 26; *Slone*, die *alte* und die *neue* 1886 Zeit XV 122; *Slonnen* ok. 1893 KDR nr 97; *Slone Stare*, niem. *Alt-Slonnen*, wś, *Slony Nowe*, niem. *Neu-Slonnen*, wś 1889 SG X 821–2; *Alt Slonne*, *Neu Slonne* 1903 MpMbl(1972); *Nowe Slone*, *Stare Slone*, niem. *Neu Slonnen*, *Alt Slonnen*, dwie os. 1921 Sk XI 31, 83, 87; *Slone s[tare]*, *n[owe]*, in. *w[ielkie]*, *m[ale]* 1925 Krzep 107; *Nowe Slone*, *-wego* *-nego*, *Stare Slone*, *-rego* *-nego* 1981, 1982 WUN II 576, III 319; gw. *suñnyś*. — Pierwszy zapis niepewny. Nazwa może od n. jez. *Slone*, por. *Slone* (1739) Zeit XV 123 (dziś Jezioro Słone), z członami odróżniającymi niem. *Alt*, *Neu* = pol. *Stare*, *Nowe* oraz *Wielkie* i *Małe*. Lit.: Breza, PMT I 109. PS

Slone (2), wś, legn., gm. Żukowice, 4 km na zach. od Głogowa: In districtu Glogouiensi ... *Zlani*, Medilese, Starareka et Starareka villas 1245 SUr II 173; *Slan* (1306)1330 CdSil XXVIII 18; *Sloin* 1306, *Slan* 1310, *Sloin* 1342 Reg nr 2907, 3102, 6951; *Slon* 1399 ZfGS XXXIII 395; *Slon* 1408, *Slan* 1427, *Slan* 1461 CdSil XXVIII 50, 70, 107; *Slou* (1453) K 594; villa *Slon* 1580 J III 6; *Schloen* 1603, *Schloin* 1619 CdSil XXVIII 183, 187; *Schlöen* 1643 MpDSGlog; *Schloen* 1670, *Schloen* 1679, *Schlon* 1679, *Schloin* 1687/88, *Schlöen* 1687/88 J III 85, 129, 246, 321, 398; *Schloin* 1739 MpWielGlog; *Schloin* 1791 Z X 290; *Schloin* 1845 K 594; *Schloin* 1906, *Weizenau* 1937 MpMbl(4362); *Schloin* j[etzt] *Ziebern-Weizenau* 1941 SOV 334; *Ziebern-Weizenau* — *Slone*, *-ego*, *stoński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Slone*, *-nego* 1982 WUN III 244. — Pierwotnie zapewne **Slone*, od przym. *slony*, lub **Słoń*, od n. os. *Slon* SSNO VII 232, z suf. **-jb* (w niem. adaptacjach in zastępowało *ń* po samogłosce, por. *Zawonia*, niem. *Schawoino*, *Bańsko*, niem. *Bainsko*). Nazwę zniemczono jako *Slan*, *Sloin*, ostatecznie utrwaliła się postać *Schloin*. Nazwa niem. *Weizenau* wprowadzona przez administrację hitlerowską, a n. *Ziebern-Weizenau* — po włączeniu do wsi *Ziebern*, dziś *Kamiona*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slone*. Lit.: SNGŚI XII 121. PS

Slone (3), cz. Rabki-Zdroju, dawniej wś, nowosąd.: *Slona*, villa 1470–80 DB II 275; *Slona*

Slone

1581 ŻDz XIV 49; *Slona* 1595, [*Slonne*] XVI AtKr 108, 278; *Slona* 1629 RPobKr 66; *Slone* 1779–83 MpMieg; *Slone, Slonne*, wś 1889 SG X 821, 827–8; *Slonne*, wś 1933 SkBy 1564; *Slone, -nego* 1982 WUN III 244. — Nazwa ponowiona z n. potoku *Slona*, dziś *Słonka*, pd. Raby, nad którym leży wieś, por. *Slona* (1234)1774 KMłp I 21. Forma *Slonne* z podwojonym *-n-* i zmianą rodzaju gramatycznego. Lit.: LKrak 138; Borek, *-bn-* 221; Rymut, HE XII 180. *IV*

Slone (4), cz. Kudowy-Zdroju, dawniej wś, wałb.: *Slaney* 1403 KGI 35; *Slane* 1425 SGTS XIII 221; *Slany* 1477 ZfGS X 39; *Slaney* 1477, *Slaney* 1540 KGI 35; duos pagos *Slaney* et Brzesowy 1631 GQ III 151; *Slaney* 1743 SNGŚI XII 121; *Schlaney* 1747 MpCGIa; *Slanei* 1747 SGTS XII 221; *Schlaney* 1789 Z IX 351; *Schlaney*, wś 1845 K 591; *Schlaney* 1900 Myc 82; *Schlaney* [jetzt] *Schnellau* 1941 SOV 332; *Schnellau, Slone* 1941 Wrzosek 25; *Schnellau* — *Slone, -ego, słoński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Slone, -nego* 1982 WUN III 244. — Nazwa czes. **Slany*//*Slané*, od przym. *slaný* ‘stony’, może ponowiona z n. w.; zniemczona jako *Schlaney*. Nazwa niem. *Schnellau* (por. n. potoku *Schnelle* 1830 Kn 959, dziś *Klikawa*, nad którym leży *Slone*) została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slone*. Lit.: SNGŚI XII 121. *PS*

Slone (5), wś, wloc., gm. Brześć Kujawski, 4 km na płn.-wsch. od Brześcia Kujawskiego: *Slone F.* 1839 MpKwat II 2; *Slone* 1867 KolbKu 307; *Pikutowo i Slone* 1881 Borucki 365; *Slone*, os. 1889 SG X 821; *Slone* 1921 Sk I 207; *Slone* 1952 UW 61; *Slone, -nego* 1982 WUN III 244. — Od przym. *slony*. *AG/KW*

Slone (6), wś, ziel., gm. Świdnica, 4 km na płn. od Świdnicy: *Slone* ok. 1300 CdSil XIV 145; *Sclonen* 1352 Foerster 85; in *Slon* 1376 Heyne II 98; *Schloin* 1643 MpDSGlog; *Schloin* 1739 MpWielGlog; *Schloin* 1791 Z X 365; *Schloin* 1845 K 594; *Schloin, Slone* 1941 Wrzosek 31; *Schloin* — *Slone, -ego, słoński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Slone, -nego* 1982 WUN III 244. — Pierwotnie n. **Slone*, okresowo też **Stoń*, zob. *Slone* (2), zniemczona jako *Schloin*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slone*. Lit.: SNGŚI XII 121; Foerster, *Geschichtliches von den Dörfern des Grünberger Kreises*, 1903, 85. *PS*

Slone zob. **Slonne**

Słoneczna, wś, kal., gm. Opatówek, 9 km na płn.-wsch. od Kalisza: *Letn. Rożdżały-Słoneczna* 1936 Mp-100(41-26); *Słoneczna* 1962 Mp-25(Kalisz); *Słoneczna*, wś 1967 SM 1045; *Słoneczna, -nej, słoneczeński* 1971 UN 80, 25. — Początkowo n. zestawiona; pierwszy człon od n. wsi *Rożdżały* (2), człon drugi od przym. *słoneczny*. Miejscowość powstała jako letnisko i w okolicy zwyczajowo określa się ją też nazwą *Letnisko* lub *Letnicho*. *ZZ/PS*

Słonecznik (1), wś, olszt., gm. Morąg, 9 km na pld.-zach. od Morąga: *Surkapurn, Surkepurn, Surkenpurn* 1315 Ger 177; in *Surkepurn* (1315) XV PrUr II 83; von *Sonneburn* (1335)XVI, von *Sonnenborn* (1335)XVI PrUr II 589, 591; Hartung von *Sonnenborn* 1336 Döhr 22; von *Sonnenborn, Sunnenburn* (1349)XV PrUr IV 366; *Sorkapurn, Sorkaporn* 1360 Ger 177; *Sonnenborn* (1417), *Sonnenborn* 1437 GZ 9, 33; *Sonnenborn* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Sonnenborn* 1890 SG XI 74; *Sonnenborn* — *Słonecznik* al. *Sorkobór* 1946 Ley I 50; *Sonnenborn* — *Słonecznik, -a, słonecznicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Słonecznik, -ka* 1982 WUN III 245. — Dawna prus. n. **Surkapurn-ai*, od przyimka **sur-* (= **surgi*) ‘wokół, koło’ + **kapurn-*, lit. *kapurnai* ‘obrosłe mchem małe wzniesienie na pastwisku’, por. prus. n. *Caporne* Ger 56, 177, też n. *Sorkwity*. Nazwę prus. zastąpiono n. niem. *Sonnenborn*, od ap. *Sonne* ‘słońce’ i *Born* ‘źródło, żdzębło’; do niej nawiązuje n. *Słonecznik*, nadana urzędowo po 1945 r. Wariant *Sorkobór* jest adaptacją fonetyczną (prus. **Surka* oddane przez *Sorko-*, *-purn* zastąpione pol. *bór*). Lit.: Ger 177; PrzybBalt 270. *RP*

Słonecznik (2), cz. Pasyomia, dawniej wś, olszt., gm. Pasyom: *Sonnenberg* 1874–78 MpRey O; *Sonnenberg*, wyb. przy Pasyomiu 1890 SG XI 73; *Sonnenberg* — *Słonecznik*, wyb. 1946 Ley I 115; *Sonnenberg* — *Słonecznik, -nika, słonecznicki* 1950 MPol nr 8; *Słonecznik* — *Sonnenberg*, os. 1951 Rosp 295; *Słonecznik, -ka*, wś 1982 WUN III 245; *Słonecznik* 2013 DzU poz. 200. — Według historyków wybudowanie powstało ok. 1870 r. Nazwa niem. *Sonnenberg* od *Sonne* ‘słońce’ i *Berg* ‘góra’; por. też nazw. pastora w Pasyomiu — Paula *Sonnenberga* (1816–19) i rodu von *Sonnenberg*. Po 1945 r. ustalono urzędowo

n. *Slonecznik*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 163. RP

Sloneczno, os. zaginiona, leżała koło Dębna, pozn.: [*Sloneczno*] 1393 ŁukOp II 204, Koz V 602. — Zapewne derywat od ap. *slōnce*, przym. *sloneczny*, tu prawdopodobnie oznaczający miejsce nasłonecznione. Por. też n. os. *Slonka* SSNO V 117 oraz n. w. *Sloncza*: jeziorka kthore zową *Sloncza* 1576 SHGPn(KoścG 30, 280–1). ZZ/PS

Sloniawki zob. **Slonawki**

Sloniawskie Holendry zob. **Slonawy** (2)

Sloniawy, wś, ciech., gm. Karniewo, 2,5 km na zach. od Makowa Mazowieckiego: villa nostra *Sloniawy* 1414 SHGMz(AG, Varia 4.6.4.1., 35v–36); *Slonjawy* 1486 SHGMz(Ep. 11, 66); *Slonawy* 1506 SHGMz(Ep. 149, 78); *Slonyawi* 1516 SHGMz(PT 1, 272v); pod *Sloniawy*, *Sloniawi* (1565) Lumaz II 139, 143; *Sloniawi* 1582 ŻDz XVI 391; *Sloniawy* 1783 MpPerMz; *Sloniawy* 1827 Tabella II 181; *Sloniawy* 1889 SG X 822; *Sloniawy*, *-niaw*, *sloniawski* 1971 UN 129, 18. — Od ap. *sloniawa* ‘zasolona gleba’ (: *slony*) Nitsche 102, w l. mn. UB

Sloniawy zob. **Slonawy** (1, 2)

Sloniawy Małe zob. **Slonawki**

Sloniawy Stare zob. **Slonawy** (1)

Sloniawy Wielkie zob. **Slonawy** (1)

Slonice, wś, gorz., gm. Krzęcin, 10,5 km na pld.-wsch. od Choszczna: *Kleeberg* 1837 KDR nr 220; *Kleeberg*, przys. 1837/51 SHGNM(SchWand 117); *Kleeberg*, folw. 1850 Berghaus III 503; *Kleeberg* — *Slonice*, *-ic*, *slonicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Slonice*, *-nic* 1982 WUN III 245. — Dawna n. niem. od *Klee* ‘koniczyna’ + *-berg*; por. też n. rodu von *Kleeberg*. Nazwa *Slonice* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 322. BCz

Sloniewo zob. **Slonowo**

Slonin, wś, pozn., gm. Czempień, 4,5 km na pld.-zach. od Czempinia: *Slonino* 1368 KW III 314; *Slonyno* 1398 Lek II nr 2238; *Slunino* 1421, *Slunyno* 1445, *Szlvnyno* 1467, *Szlvnyno* 1470, *Slomyno* 1482 SHGPn IV 546; *Slunyno* 1510 NKs 127; *Slonino* 1580–81 ŻDz XII 62; *Slowino* (?) 1619 PPozn(Tab. 2, 82); *Slonino* 1622–24 PPozn(Tab. 1, 61); *Slonin* 1765 PPozn 278; *Slonino* 1791 MpPerPn; *Slonin* 1802–03 MpGillyPr; *Slonin* 1889 SG X 827; *Slonin*, *-na* 1982 WUN III 245; gw. *suōnin*, *-na*, *suōniński*. — Od n. os.

Slona Koz III 215 (por. *slōnić* ‘nachylać, pochyłać’, *slony*, n. os. *Slony* SSNO V 118), z suf. *-ino*, później *-in*. Przejściowo zmiana *-oN-* > *-uN-* oraz dysymilacja *n-ń* > *m-ń*. Lit.: SHGPn IV 546–7; PPozn 278. ZZ/PS

Slonino, wś, kosz., gm. Tychowo, 12,5 km na wsch. od Białogardu: *Slmyn* 1318 Chludziński 68; *Slennin* (1479)1562 Kleist I 72; *Slemmyn* 1523 Klempin 172; *Slennin* 1618 MpLub; *Schlen-nin* 1789 MpGillyPom; *Schlennin* 1804 RzDuma I 136; *Schlennin* — *Slonino*, *-na*, *sloniński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Slonino*, *-na* 1982 WUN III 245. — Dawniej zapewne *Ślemino*, od n. os. **Ślema*, por. *Ślemek* SSNO V 363, z suf. *-in*; por. jednak ap. *ślemię* ‘belka poprzeczna, szubienica, szczyt dachu, kalenica’ SEBr 531. Zmiana *-min* > *-nin* to wynik asymilacji i zapewne analogii do nazw na *-nin*. Nazwa *Slonino* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Chludziński, Toponimia powiatu białogardzkiego, 2008, 68. BCz

Slonino zob. **Slomin** (2), **Slonin**

Sloniny, przys., dawniej wś, sier., gm. Mokrsko, 9,5 km na pld.-zach. od Wielunia: *Sloniny*, pustk. 1877 Zin II 157; *Sloniny*, pustka 1889 SG X 827; *Sloniny*, pustk. 1921 Sk II 134; *Sloniny*, *-nin*, *sloniński*, wś 1974 UN 52, 21; *Sloniny*, *-nin*, wś 1982 WUN III 245; *Sloniny*, *-nin* 2011 DZU nr 291, poz. 1711. — Zapewne od nazw. *Slonina* RymSEN II 446, w l. mn; por. też stp. ap. *sloniny* ‘tłuszcz i mięso wieprzowe solone’ Sstp VIII 281 oraz przym. *slony*. PD/KW

Sloniowice zob. **Slonowice** (1)

Slonka zob. **Slomka** (1, 2)

Slonko zob. **Slomka** (2)

Slonkowo, os. zaginiona, leżała w pobliżu Świerczyna, włoc., gm. Topólka: de *Sloncowo* 1418 Koch nr 14; *Slunkowo* 1489 Lupbrz 103; *Zlonkowo* deserta 1527 Vlad XI 40. — Od n. os. *Slonko*//*Slunko* SSNO V 117, z suf. *-owo*. Śladem po n. osady jest może n. ter. *Slomkowo*, dołek zalany wodą na Świerczynie 1922 Koz V 312. AG/KW

Slonkowo zob. **Slomkowo** (1, 2, 3)

Slonne, wś, przem., gm. Dubiecko, 5 km na pld.-zach. od Dubiecka: *Slone* 1441 AGZ XI nr 1371; *Slona* 1452 Sng II 152; *Slonye* (!) 1458 AGZ XI nr 3441; *Szlonsko* 1508, *Slone* 1515, *Slonne* 1589 ŻDz XVIII/1, 119, 149, 48; ze *Slō-*

Slonne

nego 1610 RZł 128; *Sliñe* 1779–83 MpMieg; *Słone* 1794 Ga Pp1; *Słonne* 1855 MpKum; *Solonne* 1860 Sch 112; *Słone*, wś 1889 SG X 821; *Słonne*, *-nego*, cz. wsi Polchowa 1966 UN 67, 10; *Słonne*, *-nego* 1982 WUN III 245; gw. *stone*, *-ego*, *słojski*. — Od przym. pol. *stony*, ukr. *solonyj*. We wsi znajduje się słone źródło, w przeszłości była tam także warzelnia soli (SG X 821). Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego oraz efemeryczny wariant z suf. *-sko*. Od XVI w. postać z suf. *-n-*, która się utrzymała. Lit.: SHGSK III 134; MakSk 149; Borek, *-bn-* 221. BCz

Slonne zob. **Słone** (3)

Slonowice (1), wś, kiel., gm. Kazimierza Wielka, 4 km na zach. od Kazimierzy Wielkiej: *Slanowicze* 1463 Kniaz nr 10; *Slanowycze* 1470–80 DB II 144; *Slavovycze* 1508 ŻDz XV 480; *Slanowicze* 1546 Matr IV/1, nr 7560; *Sloniowicze*, *Slonowicze* 1551 Kniaz nr 528, 537; *Slianowicze* 1564 Lukrak II 83; *Slonowice* 1581 ŻDz XIV 12; *Sloniowice* 1680 Rej 108; *Slonowice* 1783–84 SHGKrMat 284; *Slonowice* 1787 MpPerKr; *Slonowice* 1889 SG X 828; *Slonowice*, *-wic*, *slonowicki* 1966 UN 22, 18; gw. *suonoŭice*, *-ŭic*, *suonoski*. — Dawniej *Slanowice*, od n. os. *Slan* SSNO V 106 (: *slać*, *slany*), z suf. *-owice*. Wskutek podwyższenia artykulacji *a > o* przed *N* powstała forma *Slonowice*. W XVI i XVII w. występował także wariant *Sloniowice*, z adideacją do ap. *stoń*, oraz *Slawowice*, może wskutek mieszania grafemów *v* i *n*. Lit.: RKrak 156; KopKiel 251. IV

Slonowice (2), wś, kosz., gm. Brzeźno, 7,5 km na pld.-zach. od Świdwina: *Slonowitz* 1337 LandbNM 103; *Slovewitz* 1411 SHGNM(Repertorium nr 359); *Slonevitz* 1428 SHGNM(Repertorium nr 606); dorff *Slennefutz* (1486) CdB A XVIII 265; Im dorpe *Sleneuicz* (1499) CdB A XXIV 215; *Schlönnewitz* 1608 Eickstedt 251; *Schlenwitz* 1789 MpGillyPom; *Schlönwitz* 1807 MpNeumark II; *Schlönwitz* 1834 MpUMbl 871; *Slonowice* — *Schlönwitz* 1951 Rosp 296; *Slonowice*, *-wic* 1982 WUN III 245. — Dawniej **Slonowica* lub **Sloniewice*, od n. os. *Slony* SSNO V 118 lub od przym. *slony*, z suf. *-owica*, *-ewice* (lub *-ewiec*, *-ewica*). Nazwa zniemczona jako *Slennefutz*, *Schlönwitz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Slonowice*. Lit.: LorSNH 106; TrautmElb II 28; Rzduma I 214; Siciński, OSG VIII 74. BCz

Slonowice (3), wś, słup., gm. Kobylnica, 12 km na pld.-zach. od Słupska: [*Schlönwitz*] po 1480, *Slonneuitz* 1505, *Slenneuitz* 1513, *Schlönneuitz* 1549 Rzduma I 215; *Schlönwitz* 1789 MpGillyPom; *Schlönwitz* oder *Schlennewitz* 1827 Restorff 265; *Alt Schlönwitz* 1850 MpRey nr 16; *Gr. Schlönwitz* ok. 1893 KDR nr 67; *Slonowice* — *Gross Schlönwitz* 1951 Rosp 296; *Slonowice*, *-wic* 1982 WUN III 245. — Pierwotnie **Sloniewice* lub **Slonowica*. Nazwa zniemczona jako *Schlennewitz*, *Schlönwitz*; dodatkowe człony od przym. *alt* 'stary', *gross* 'duży, wielki' dla odróżnienia od n. sąsiedniej miejscowości (zob. *Slonowiczki*). Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Slonowice*. Lit.: Rzduma I 214–5; Siciński, OSG VIII 74. BCz

Slonowiczki, wś, słup., gm. Kobylnica, 13,5 km na pld.-zach. od Słupska: *Neu Schlönwitz* 1789 MpGillyPom; der Colonie *Jung-Schlönwitz* 1827 Restorff 265; *Jung Schlönwitz* 1850 MpRey nr 16; *Kl. Schlönwitz* ok. 1893 KDR nr 67; *Slonowiczki* — *Klein Schlönwitz* 1951 Rosp 296; *Slonowiczki*, *-czek* 1982 WUN III 245. — Od n. m. *Schlönwitz*, zob. *Slonowice* (3), z członami odróżniającymi od przym. *neu* 'nowy', *jung* 'młody', *klein* 'mały'. Nazwa *Slonowiczki* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 215. BCz

Slonowo, wś zaginiona, włączona do Bąkowa (7), skiern., gm. Zduny: *Slonowo* (1345)1511/12 VisitGn 54; *Slonevo* 1357 KW III 70; *Slonovo* 1358 KW III 108. — Zapewne od przym. *slony* lub n. os. *Slony*, z suf. *-owo*, choć niewykluczone, że pierwotnie *Sloniewo*, od n. os. *Słoń* SSNO VII 232, z suf. *-ewo*. Lit.: SHGŁęcz II 102–3. PD/KW

Slonowo zob. **Dzwonowo** (1)

Slonów, wś, gorz., gm. Dobiegniew, 3 km na pld. od Dobiegniewa: an dat Vlet to der *Czuchen* 1317 SGorz 322 (tu?); villam *Slonowe* 1321 PU VI 84; *Desertae villae Slanow* ... 1337 LandbNM 99; *Slanow* 1465 SHGNM(Grotefend II nr 1384); das dorff *Slanaw* (1499) CdB A XXIV 218; *Slanow* 1514 CdB A XVIII 360; *Schlanow* 1608 Eickstedt 234; *Schlanow* 1807 MpNeumark IV; *Schlanow* 1833 MpUMbl 1566; *Schlanow* — *Slonów*, *-owa*, *slonowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Slonów*, *-nowa* 1982 WUN III 245. — Pierwszy zapis niepewny. Nazwy *Slonowe*, *Slanow* zapewne od przym. *slony* lub od n. os. *Slony*, z suf. *-ow-*. Por.

też n. pobliskiego jez. *Słonowo*, którą odnotowano w zmienzonej formie *Schlanow* S. 1851 MpRey nr 61. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Słonowo*. Lit.: TrautnElb II 28; SGorz 322–3. BCz

Słońca, dziś *Mała Słońca* i *Wielka Słońca*, dwie wsi, gdań., gm. Subkowy, 12 km i 10 km na pñ.-wsch. od Pelplina: *Slancia* 1248, *Slancka*, *Slanca* 1280, *Slanza* (1280) Perl 102, 271, 273, 276; *Slantza* 1283, *Slancka* 1284, *minor Slanza* 1291 Perl 318, 347, 425; villam ... *Prusichs Slantze*, ville ... *Slantza*, ville ... *Slanza* 1312 PrUr II 42, 43, 51; *Slanza* 1312 Woel 114; ville ... *Slancze* 1330 PrUr II 460; *Slancz* 1402–15 Krie 97; *Slancka* 1534 Inwwołc 120; *Szlancka* 1550 Matr V/1, nr 967; *Sląncza*, do folwarku *Sloncze*, folwarku *Slącze* 1565 Lupom 124, 128, 133; *Schlancka* 1570 ŻDz XXIII 172; *Polska Sloncza*, *Niemiecka Sloncza* 1583, Villae parochiales ... *Słońca Polska*, *Słońca Niemiecka* regia 1595, *Niemieczka słańcza*, villa Regia, *Polska słańcza*, villa monasterii Pelplinensis 1598 Font I–III 65, 292, 441; cum bonis regalibus *Slącza* ... cum bonis abbacie Pelplinensis *Slącza* 1598 Font XXXVI 171; *Słońca Polska*, *Słońca Niemiecka* 1599 Font I–III 451; z *Slonczy* ... na folwarku *Slonckim* 1664 Font XXXII 368; *Słońca* 1682 Font V 73; *Schlonec* 1749 Font XVI–XIX 329; *Gr. Schlantz*, *Kl. Schlantz* 1789 Goldb II 216, 217; *Gr.*, *Kl. Schlantz* 1796–1802 MpSchröt IX; *Gr.* i *Kl. Schlantz* — *W.* i *M. Słońca* 1879 Kętn 36; *Słońca Mała*, niem. *Gross Schlantz*, dobra, *Słońca Wielka*, niem. *Gross Schlantz*, wś 1889 SG X 819–20; *Schlantz Groß*, fr. *Groß Slontz*, *Wielka Słońca*, *Slonca Polska* oraz *Schlantz Klein*, fr. *Słońca mała*, *Slonca niemiecka* 1912 Bär 105; *Wielkie Słońca*, *Małe Słońca*, niem. *Gross Schlantz*, *Klein Schlantz* 1921 Sk XI 55, 56, 81, 90; *Wielka Słońca*, *Mała Słońca* 1952 UW 195; *Mała Słońca*, *-lej -cy*, *Wielka Słońca*, *-kiej -cy* 1981, 1982 WUN II 393, III 541. — Dawniej zapewne **Ślędza*, od n. rz. **Ślędza*, dziś *Słońca*, por. in Wisła et in *Slanza* (1280); descendendo usque *Slanzam*, in aquis, Vysla videlicet et *Slanza* 1282 Perl 276, 292, 307. Nazwa rz. niejasna, łączona z rdzeniem **słęg-* ‘wilgoć’ i śląską *Ślędzą*/*Ślęzq*. Forma *Słońca* powstała w wyniku repolonizacji. Okresowo występują też postaci z *-cz-*: *Słończa*. Wieś uległa podziałowi i pojawiły się n. zestawione ze zmiennymi członami odróżniającymi od

przym.: łac. *minor* ‘mały’, niem. *prussisch*, *gross*, *klein*, pol. *niemiecki*, *polski*, następnie *wielki*, *mały*. Lit.: Bugalska, PMT VI 101, 157; Rospond, Onom I 7–40; Górniewicz, HE I 33. WK/BCz

Słońce zob. **Słomka** (2)

Słończ, wś, bydg., gm. Dąbrowa Chelmińska, 15,5 km na pñ. od Solca Kujawskiego: *Szcher-neszee* wnde *Slontcz* 1480 Font XLI 44; *Slunyecz* 1484 Matr I nr 1696; Villae ... *Słończ* 1647 Font IV 23; inter limiter villae *Sloncz*, *Sloncz* 1667–72 Font VI–X 280, 283; *Schlonz* 1772/73 HAPr IV 642; *Schlonz* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Schlonz* — *Słończ* 1879 Kętn 68; *Słończ*, niem. *Schlonz*, cztery os. 1889 SG X 820; *Schlonz*, fr. auch *Słończ* 1912 Bär 105; *Słończ*, niem. *Schlonz* 1921 Sk XI 8, 87; *Słończ* 1952 UW 48; *Słończ*, *-cza*, *słończewski* 1971 UN 175, 11; *Słończ*, *-cza* 1982 WUN III 245. — Dawniej *Słońc*, *Słonic*, od przym. *slony* ‘mający smak charakterystyczny dla soli; nieurodzajny, nieużyteczny (o ziemi)’ Sstp VIII 281, z suf. *-ec* i z typową dla Polski północnej redukcją *e* ruchomego. Możliwe też pochodzenie od n. os. **Słońce*, *Slonkol*/**Slunko* SSNO V 117. Lit.: SHGCh 118. WK/KW

Słończewo, wś, ciech., gm. Gzy, 15 km na pñ. od Nasielska: *Slunczewo* (1415)1456 SHGMz (MK 3, 6); *Slunczewo*, *Slonyczewo* (1417)1456 SHGMz(MK 3, 62–62v); *Slunczewo* 1423 Zakr I nr 12; *Slonczewo*, *Slunczewo* 1430 MkM II nr 575; *Sluniczewo* 1436 Zakr II nr 2228; *Slonczewo* 1450 SHGMz(MK 335, 55); nobilius ... Sandzymiro ... heredibus de *Slunczewo* alias *Sandzimirovicze* (1451)1456 SHGMz(MK 4, 126v); *Slunczewo* 1455 Tym 329, przyp. 446; de *Slonczewo* 1460 MUKr I 286; *Slonczewo Ribussy* (1473)1528 SHGMz(Z 29, 258–259v); *Slonczewo*, de *Sandzyniry* alias de *Slunczewo* 1476 SHGMz(Ep. 13, 14v i 53v); *Zandzymyrze* 1493 SHGMz(Ep. 15, 192–192v); *Slunczewo* ... de alias *Slunczewo* 1494 ZHer nr 741; de *Slonczewo* alias de *Sandzymiri* 1497 SHGMz(Z 12, 13); de *Szlonczewo* 1500 MUKr I 563; *Slunczewo* 1507 SHGMz(ZG 5, 125v–126); *Rybusche Slonyczewo* 1508, *Slonczewo Sandzymyr* 1509 SHGMz(Ep. 16, 292 i 6, 59); gran. *Ribusowska* 1510, *Slonczewo Sandzymiri* 1511 SHGMz(Z 20, 287 i 149v); *Slonczewo Drybvschy* (!) 1512 SHGMz(C 5, 33v); *Slonyczewo* 1516 SHGMz(PT 1, 252 i 278v); *Slon-*

Słończewo-Kościesze

czewo Rybussy 1520 SHGMz(Z 24, 152v); *Słończewo Rybussy* 1525 ZHer nr 1003; *Słończewo Sandzimir* 1537 SHGMz(Z 3, 666v); *Słończewo Rybuszy*, *Słończewo Tandzymiery* 1576 ŻDz XVI 320; *Słończewo Rybusy*, *Słończewo Sędzimiery* 1783–84 RejKor 593; *Słończewo ryszki*, *Słończewo sędzimiery* 1827 Tabella II 181; *Sędzimiery Słończewo* 1839 MpKwat IV 2; *Słończewo*, ok. szlachecka, S. Garłaty, S. Kościesze, S. Ryszki, S. Sędzimiery, S. Śmietanki 1889 SG X 820; *Słończewo* 1933 SkBy 1564; *Słończewo* 1952 UW 32; *Słończewo*, -wa 1982 WUN III 245. — Od n. os. **Stunc(z)*, *Słonc*, *Słończ* (: *słuńce*, *słońce*) RymSEN II 446 lub **Słuńce*, z suf. -ewo. Oboczna n. wsi lub działu *Sędzimirowice*, *Sędzimiery*, *Sędzimirze* od n. os. *Sędzimir* SSNO V 35, z suf. -owice, w formie pluralnej (bezsufiksальной), z suf. *-je. *Słończewo*, *Słunczewo* to n. tzw. okolicy szlacheckiej, na której obszarze powstały wsi lub działki o n. zestawionych z pierwszym członem wspólnym: *Słończewo-Dziki* (zob.), *S.-Gotardy* (zob. *Gotardy* (1)), *S.-Kościesze* (zob. *Kościesze*), *S.-Rybusy*, *S.-Ryszki*, *S.-Sędzimi(ery)*, *S.-Śmietanki* (zob. *Śmietanki* (1)). Członki drugie od n. os. *Rybus(z)* (: *ryba*), *Ryszek* RymSEN II 373–4, 379, *Sędzimir*, w l. mn. Lit.: ZMaz 338. UB

Słończewo-Kościesze zob. **Kościesze**

Słończyce zob. **Słomczyce**

Słońsk (1), wś, dawniej mto, gorz., gm. Słońsk, 11 km na pld.-wsch. od Kostrzyna nad Odrą; *Sundenburgh* 1292 Berghaus III 264; ad terminos illorum de *Sunnenburch* 1295 CdB A XIX 9; ville dicte *Sunnenburg* (1336) CdB A XVIII 453 (tu?); in opido *funnenburg* 1341 CdB A XIX 131; *Sonnenburg*, *Sonneburg* 1354 CdB A XX 225–6; *Sunenburg* 1364, *Sunnenburg* 1373, *Sonnenburg* 1378 CdB B II 364, III 7, 67; *Sonnenbergk*, castrum *Sonnenburg* 1410 CdB A XX 238, 250; Słofse vnd Stat *Sunnenburg* ... Schloß vnd Stat *Sonnenburg* 1426 CdB A XIX 148; *Sunnenborg* 1447, 1467 CdB C I 282, 420; *Sonnenburg* 1460 CdB A XXIV 174; *fonnenburg* (1462) CdB A VII 210; *Sunnenborg* (1468), *Sonnenburg* 1494 CdB A XXIV 194, 93; *Sonnenborch*, *Sonnenburg* 1512, *Sonnenborch* 1513, *Sonnenborg* (1518) CdB A VI 79, 80, 437; *Sonnenburg* 1528 CdB A XXIII 439; *Sonnenburgk*, *Sonnenburg* 1544, 1545, *Sonnenborch* 1564 CdB A XXIV 242, 243,

245, 288; *Sonnenburg* 1588 CdB D 144; *Sonnenburgk* (1599) CdB A XII 411; *Sonneburg* 1745 Wernher; *Sonnenburg* 1775 BüschingMB 264; *Sonnenburg* 1822 MpUMbl 1845; *Słońsk* — *Sonnenburg* 1951 Rosp 296; *Słońsk*, -ka 1982 WUN III 245. — Dawna n. niem. od ap. *Sonne* 'słońce' i *Burg* 'gród, zamek'. Znajdował się tu słowiański gród obronny. Nazwa *Słońsk* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RospSEMIG 355; Wernher, Das Fürstenthum Crossen, 1745 (mapa); SGorz 323–32. BCz/PS

Słońsk (2), dziś *Słońsk Dolny*, wś, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 2 km na pln.-zach. od Ciechocinka: castrum *Slonzch* (1065–1155) KMaz I 14; castrum *Zlonense* 1185 Cdp II 5; *Slonsk* 1241 KW I 193; *Slonsk* 1295 Kuj 130; *Slonsk* 1311 Cdp II 641; *Slonsko* 1420 Koch nr 1360; *Slonsko* 1489 Lupbrz 166; *Slunsko*, *Slonysko* 1527 Vlad XI 11, 70; *Szlonsko* 1582 Vlad XIX 57; *Słonsko* 1583 ŻDz XII 250; *Słonsko*, *Słonsko* 1589 Vlad XXI 188, 190; *Słonsko*, do *Słonska* 1598 Font XXXVI 65, 71; *Slonsk Krol.* 1783–84 RejKor 855; *Slonsk* 1785 MpPerKu; *Słońsk* 1827 Tabella II 181; *Słońsk* 1839 MpKwat II 2; *Słońsk* 1889 SG X 828–9; *Słońsk* 1921 Sk I 103; *Słońsk*, -ka, *słonski* 1971 UN 172, 18; *Słońsk Dolny* 1976 DzU 24 poz. 143; *Słońsk Dolny*, -ka -nego 1982 WUN III 245. — Od przym. *słony*, z suf. -sk, -sko. We wsi (dawnym grodzie książęcym) wydobywano i warzono sól, czego pozostałością są tężnie w pobliskim Ciechocinku, por. SG X 828. Człon dyferencyjny od przym. *dolny* dodano dla odróżnienia od *Słonska Górnego*, cz. mta Ciechocinek 1982 WUN III 245. Lit.: Koz I 289, V 313. AG/KW

Słońsk zob. **Słońsko**

Słońsk Dolny zob. **Słońsk** (2)

Słońsko, wś, bydż., gm. Inowrocław, 6,5 km na pln.-wsch. od Inowrocławia: subdapifer Bodzanta de *Slunsko* 1414 (?) Koz V 313; Bodzantha de *Slonsco* 1417 AC II nr 80; Bodzantha de *Slonsko* 1420 Koch nr 1360; villisque Dzerzaszna et *Slunsko* 1474, in villa *Slonsko* 1479 Matr I nr 1189, 1499; *Slonsko* 1489 Lupbrz 161; *Słoinsko*, *Slonijsko* 1527 Vlad XI 58, 63; *Slunsko* 1534 Inwłoc 111; villas ... Murzino ... et *Slonyisko* 1548 Matr IV/1, nr 8094; *Slonsko* ok. 1570, *Slonsko*, villa regia 1577, *Słonsko* 1583 Vlad I 7, 18,

21; *Słonsko* 1583 *ŹDz* XII 251; ze *Słonskiem szlacheckim* 1604 Font XXXVIII 26; *Słonsko* 1628–32 Luwlkp III 149; *Słońsk* 1670 ZKuj II 310; *Słońsk* 1753 Vlad I 28; Wieś *Słońsk*, po[se]sor ... *Słońska* 1765 Luwlkp 36, 37; *Słonsk* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Słońsko* al. *Słońsk*, urząd. *Słonsk* 1889 SG X 829; *Słońsko*, niem. *Słonsk* 1921 Sk X 23, 182; *Słońsko*, -ka 1982 WUN III 245. — Od przym. *słony*, z suf. -sko, także -sk. Odnotowano też formę *Słuńsko*, z przejściem -oN- > -uN-. Wieś położona jest w pobliżu Inowrocławia, gdzie występują duże pokłady soli kamiennej. Lit.: Koz I 289, V 313; Rospond, -bisk- 242. AG/KW

Słońsko zob. **Słonne**

Słopa zob. **Człopa**

Słopanowo, wś, poznań., gm. Obrzycko, 8,5 km na pńn.-zach. od Szamotuł: *Złopanowe* 1218 KW I 92; *Słopanowo* (1232)XVII/XVIII KW IV 5; de *Słopanowa* 1364 KW III 236; de *Lopanowo* 1393, de *Słopanowo* 1396, de *Slapanowo* 1399 Lek I nr 1622, 2120, 3015; *Słopanow* 1417 BulPol IV nr 127; *Slapanowo* 1422 SHGPn(PZ 7, 16v); *Slapanowo* 1429 SHGPn IV 547; *Słopanowo* 1510 NKs 91; *Szłopanowo* 1580 *ŹDz* XII 34; *Słopanowo* 1622–24, *Słopanowo* 1789 PPozn(Tab. 1, 32 i 6, 226 v); *Słopanowo* 1889 SG X 829; *Słopanowo*, -wa 1982 WUN III 245; gw. *syłopanowo*, -va, *syłopanowski*. — Od n. os. *Słopan*, por. miles, *Słopan* nomine 990 MPH I 255 (por. też n. os. *Słop SSNO* V 118), z suf. -owo. Efemeryczna postać *Lopanowo* powstała wskutek fałszywej dekompozycji przyimka *z*, a przejściowa forma *Slapanowo* jest wynikiem harmonii wokalicznej lub hiperpoprawności na tle przejścia $L + o > L + a$. Lit.: SHGPn IV 547–54; PPozn 279. ZZ/PS

Słopiec, dziś *Słopiec*, wś, *Słopiec Rządowy* i *Słopiec Szlachecki*, dwie części Słopca, kiel., gm. Daleszyce, 3,5 km na pńd.-zach. od Daleszyc: *Słopiec* (1413) Kkk II 384; *Słopieczka Wolia* 1579 *ŹDz* XIV 225; *Słopiec bisku.*, *Słopiec szlach.* 1783–84 RejKor 234; *Słopiec* 1787 Spis 396; *Słopiec*, dwie wsi 1827 Tabella II 181; *Słopiec szlach.* i *rządowy* 1877 Zin II 157; *Słopiec Szlachecki* i *Słopiec Rządowy*, dwie wsi 1889 SG X 830; *Słopiec Rządowy*, *Słopiec Szlachecki* 1961 Mp-25(Kielce); *Słopiec*, -pca, *słopiecki* 1966 UN 23, 14; *Słopiec*, -pca, *Słopiec Rządowy*, -pca -wego, *Słopiec Szlachecki*, -pca -kiego

1982 WUN III 245. — Od ap. *słopiec* ‘pułapka na zwierzęta, potrzask’ Sstp VIII 283. W XVI w. n. w formie zestawienia *Słopiecka Wola*, z członem utożsamiającym od ap. *wola*. Okresowo dwie wsi o n. zestawionych, z członami odróżniającymi od przym. *biskupi*, *szlachecki*, *rządowy*, które są śladem stosunków własnościowych. Lit.: KSand 183; KopKiel 133. IN

Słopiec Biskupi zob. **Słopiec**

Słopiec Rządowy zob. **Słopiec**

Słopiec Szlachecki zob. **Słopiec**

Słopiecka Wola zob. **Słopiec**

Słopna, przys., dawniej wś, nowosąd., gm. Grybów, 3,5 na pńn.-wsch. od Grybowa: Wieś Niżna Biała, *Slupna* i Brzezie 1765 Lukrak 189; *Zwapna* (!) 1779–83 MpMieg; *Stopno* (!), *Słopno* 1847 PSąd I 110; *Słopno* 1855 MpKum; *Słopno* 1861–64 MpFran; *Słopna*, wólka, w Białej Niżniej 1889 SG X 830; *Słopna* 1937 Mp-100(50-32); *Słopna* 1982 WUN III 245; gw. *syłopnã*, -e/-y. — Dawniej *Slupna*, wtórn timer *Słopno*, *Słopna*, od ap. *slup* ‘filar; pień drzewa, pał, kół, rzadziej słup kamienny, wbity w ziemię, spełniający różne funkcje; słup drewniany lub inny będący przedmiotem kultu, bałwan; jakieś urządzenie związane z hodowlą ryb; posąg, rzeźba, statua’ Sstp VIII 297–8, z suf. -na, -no, por. też stp. *słop*, zob. niżej. Miejscowość leży nad potokiem Słopnianka, por. *Słopnianka Bach* 1847 HE XIII 230. Lit.: PSąd I 110. IN/PS

Słopnica zob. **Słopnice**

Słopnica Królewska zob. **Słopnice**

Słopnica Szlachecka zob. **Słopnice**

Słopnice, wś, nowosąd., gm. Tymbark, 7 km na pńd.-zach. od Limanowej: de *Słopnicza* 1405 AKP X nr 1486; de *Słopnicze* 1418 SHGKr(TCz 2, 259); de *Slamnicze* (!) 1437 SHGKr(TerrCrac 150, 28); de *Slupnycza* 1498 SHGKr(TCz 7, 7849); *Słopnicza* 1510 SHGKr(kartoteka); Villa *Słopnicza* 1564 Lukrak I 109; *Słopnica* 1581 *ŹDz* XIV 131; [*Stopica* (!), *Słopnice*] XVI AtKr 278; *Słopnica* 1680 Rej 209; *Słopnice* 1779–82 MpMieg; *Słopnice* i *Słopnice Królewskie* 1794 Ga Pp; *Słopnice Królewskie*, *Słopnice Szlacheckie* 1886 Bigo 179; *Słopnica Królewska* i *Słopnica Szlachecka*, dwie wsi 1889 SG X 830–1; *Słopnice Królewskie*, *Słopnice Szlacheckie* 1921 Sk XII 20; *Słopnice*, wś 1933 SkBy 1565; *Słopnice*, -nic, *słopnicki* 1964 UN 6, 54. — Nazwa pochodzi od słow. rdzenia

Słopno

**slop-* (< **solpъ*), por. *slop* 'zagrodzenie rzeczne-go koryta; zastawa na rzece; pułapka', z suf. *-nica*. Wtórnie pluralizacja n. związana z podziałem na dwa obiekty. Człony odróżniające w n. zestawio-nych, od przym. *królewski*, *szlachecki*, wskazu-ją na rodzaj własności. Przez wieś płynie rzeka Słopnica, dziś Słopniczanka, por. na potoczku ... *Słopnicza* 1564 Lukrak I 109–10. Lit.: LKrak 138; PSąd I 110–1; Rzetelska, *-ica* 50; Udolph-Stud 444; Rudnicki, Onom I 124–7; BańMorf 49; Rymut, HE XIII 230–1. *IN*

Słopno zob. **Słopna**

Słopsk, wś, ostroł., gm. Zabrodzie, 10,5 km na pld.-zach. od Wyszkowa: *Słopsko* 1378 (?) SHGMz(OP 121, 416); *Słopsko* 1424 SHGMz (W 1, 110v); *Słopsko*, *Słopko* (!) 1426 MkM I nr 342, 344; *Słopsk* 1430 MkM II nr 597; de *Słopsz* (!) 1473 MUKr I 361; *Słopsko* 1476 SHGMz(MK 9, 79); do *Słopska* 1549 Warsz nr 2657; *Słopsk* 1578 ŻDz XVI 408; *Słopsk* 1783 MpPerMz; *Słopsk* 1827 Tabella II 181; *Słópsk* 1839 MpKwat IV 3; *Słopsk* 1889 SG X 831; *Słopsk*, *-ka* 1982 WUN III 245. — Od ap. *slop*, z suf. *-sko*, później *-sk*. Wieś leży nad Bugiem. Lit.: Rospond, *-bsk-* 243. *UB*

Słopska Wola zob. **Wólka Słopska**

Słopska Wólka zob. **Wólka Słopska**

Słoptów, wś, tarnob., gm. Lipnik, 10 km na pld. od Opatowa: *Sliptaue* (!) (1282?)1305–13, *Sliptoue* (!) (1328), *Slepthowo* (1368)XVI ZDM IV 20, 52, 144; *Slepthow* ... *Slyepthow* 1470–80 DB II 336; *Slapthow* 1508 ŻDz XV 459; *Slepthow* 1529 LR 11; *Slyeptow* 1564–65 Lusand 326; *Sleptow* 1578 ŻDz XIV 172; *Sloptow* 1783–84 RejKor 317; *Sloptow* 1787 Spis 379; *Sloptów* 1827 Tabella II 181; *Sloptów* 1889 SG X 831; *Sloptów*, *-towa*, *sloptowski* 1970 UN 32, 19. — Dawniej *Śleptowo*, wtórnie *Śleptów*, od n. os. **Ślepta* (: *ślepy*), por. n. os. *Ślepiec* SSNO VII 259, z suf. *-owo*, *-ów*. Zmiana na *Sloptów* niejasna. Lit.: KSand 200; Nieckula, *-ov-* 206. *IN*

Słosinko, wś, słup., gm. Miastko, 11 km na pln.-wsch. od Białego Boru: *Reinfeldt* 1563 KrRum 165; *Reinfeld* 1784 Brüg II 802; *Reinfeld* 1789 MpGillyPom; *Reinfeld* 1850 MpRey nr 30; *Reinfeld* — *Słosinko*, *-ka*, *słosinecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Słosinko*, *-ka* 1982 WUN III 245. — Wieś została założona w XIV w., powtórnie ok. 1563 r.

(KrRum 165). Dawna n. niem. od przym. *rein* 'czysty' i ap. *Feld* 'pole'. Nazwa *Słosinko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. *BCz/PS*

Słostowa zob. **Słusztowa**

Słostowice, wś, piotr., gm. Gomunice, 3,5 km na pld.-zach. od Kamieńska: *Sulostowicz* 1386 SHGŁęcz II 103; *Glostowicze* (!) 1511 ŻDz XIII 209; *Zlosthovicze* 1511–23 ŁLB I 501; *Słostowice* 1518, *Słostowicze* 1552, *Zlostowice* 1553 ŻDz XIII 209, 286; *Słostowicze* ... ad limites *Słostowskie* ... *Slostovice* 1564–65 Luwlkp II 126; *Słostowice* 1802–03 MpGillyPr; *Słostowice* 1827 Tabella II 181; *Słostowice* 1889 SG X 831; *Słostowice* 1921 Sk II 72; *Słostowice*, *-wic*, *słostowicki* 1972 UN 48, 40; gw. *śuostóvice*, *-víc*, *śuostoski*. — Dawniej *Sulostowice*, od n. os. **Sulost* (por. n. os. *Sul*, *Suloch*, *Sulosz* SSNO 253, 257), z suf. *-owice*. Powstanie formy *Słostowice* jest związane z uproszczeniem *-ulo-* > *-lo-* (por. zmianę *Sulocino* > *Slocin*). Lit.: SHGŁęcz II 103. *PD/KW*

Słostowo zob. **Słustowo**

Słostów zob. **Słusztowa**

Słoszewo (1), dziś *Słoszewo* i *Słoszewo-Kolonia*, dwie wsi, ciech., gm. Płońsk, 6 km na pln. od Płońska: *Słosewo* 1409, *Słosewo*, *Słossewo* 1414, *Słoszewo* 1416 Płoń nr 1426, 2307, 2309, 2593; *Słossewo*, *Słoszewo* 1425 Zakr I nr 1017, 1485; *Słyszewo* 1434 Tym 330, przys. 449; *Słoschewo* (1435)1456 SHGMz(MK 3, 175v); *Słoschewo* 1489 SHGMz(MK 6, 228v); *Słoschewo* 1526 SHGMz(MK 41, 114); *Słossewo* 1567 ŻDz XVI 352; *Słoszewo* 1783 MpPerMz; *Słoszewo* 1827 Tabella II 181; *Słoszewo*, zapewne *Sławoszewo*, wś i kol. 1889 SG X 831; *Słoszewo*, wś i kol. 1921 Sk I 120; *Słoszewo*, *Słoszewo Kolonia* 1952 UW 28; *Słoszewo*, *-wa*, *Słoszewo-Kolonia*, *-wa-nii* 1982 WUN III 245. — Od n. os. *Słosz*, por. Petro *Słosch* 1526 Matr IV/2, nr 14727, z suf. *-ewo*. W XX w. dwie wsi; człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: ZMaz 338. *UB*

Słoszewo (2), cz. Wylatkowa, dawniej wś, koniń., gm. Witkowo: *Stoszewo* (!) 1859 MpChrz; *Słoszewo* 1861 AmtBromberg 39; *Słoszewo*, mylnie *Stoszewo*, urząd. *Słoszewo*, wś 1889 SG X 831; *Słoszewo*, niem. *Słoschewo*, os. 1921 Sk X 113, 156; *Słoszewo*, *-wa*, cz. wsi 1967 UN 77, 23; gw. *śuošovoll/śuošovy*, *-vall/-vuf*, *śuošovski*. — Pomimo uznania formy *Stoszewo* za błędną, nie można wy-

klucząc związku z n. pola *Staszewy*, odnotowaną w opisie Wylatkowa z 1792 r., por. Wylatkowo w 1792 roku, www.slupca.pl, 2009. ZZ/PS

Słoszewo zob. **Słoszewy**

Słoszewo-Kolonia zob. **Słoszewo** (1)

Słoszewy, os., okresowo wś, tor., gm. Bobrowo, 10 km na pld.-zach. od Brodnicy: in *Zchulusowe*, in *Schulusow* (1322)1772 PrUr II 283; ante *Sulischow* (1335), *Czulsow* (1338) PrUr III 17, 120; *Czolschow* 1399 GA 411; *Schalschau* ok. 1400 Zeit XV 33; *Czulschaw* 1411 GA 413; *Chulschau* 1414 Br 153, 162; *Tscholschaw* 1416 AST I 295; *Czolschaw* 1428 GA 390; *Czolse*, zcu *Czolssche* 1437 GZ 89; *Czulchaw* 1438 GA 392; de *Schulschow* 1445 Woel 462; *Czulschaw* 1447 GA 395; villae ... *Słoszewy* 1647 Font IV 59; Wieś *Słoszewy* 1664 Font XXXII 57; *Słoszewy*, [niem.] *Slosau* 1667–72 Font VI–X 16; *Schlossau* 1772/73 HAPr IV 642; w ... *Słoszewach* 1781 ZDobrz 94; *Słoszczewo* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Słoszewo* 1879 KętN 59; *Słoszewo*, niem. *Słoszewo*, dobra 1889 SG X 831–2; *Schlossau* 1912 Bär 105; *Słoszewo* (*Schlossau*) 1925 Krzep 107; *Słoszewy* 1933 SkBy 1565; *Słoszewy*, wś 1967 SM 1045; *Słoszewy*, -szew 1982 WUN III 245. — Dawniej *Suliszów*, od n. os. *Sulisz* SSNO V 253 (: *Sulislaw*, *Solislaw* SSNO V 250), z suf. -ewo. W niem. zapisach substytucyjnych wahanie *i* : *u* : *o*, oscylacja *u* : *o*, niem. suf. -au zamiast pol. -ewo, adideacja do ap. *Schloss* 'zamek'. Repolonizacja n. z wyrównaniem do n. os. *Słosz* i pluralizacją. Lit.: SHGCh 118. WK/KW

Słoszków, wś, wałb., gm. Szczytna, 3 km na pln.-zach. od Dusznik-Zdroju: supra villa *Romum* 1366 GQ I 193; *Rvmunczik* 1389 GQ V 157; *Romunczik* (1389) KGI 34; *Romes* 1558, *Roms* 1631 GQ III 31, 156; *Roms* 1747 MpCGIa; *Roms* 1789 Z IX 347; *Roms* 1845 K 554; *Roms* — *Stoszów*, -owa, *stoszowski* (!) 1948 MPol XXV nr 14; *Stoszów* — *Roms* 1951 Rosp 312; *Słoszów* 1955 Mp-100(85.03.3); *Stoszów* 1960 Mp-50(472.4); *Stoszów* 1977 Mp-25(472.43); *Słoszów*, -szowa 1982 WUN III 245. — Według P. Klemenza zapis *Romum* jest zniekształcony i należy odczytywać go jako **Romuns* (< **Romunds* < **Ramunds*), od n. os. *Rât-mund*, por. też *Rothmund*, *Ro(h)mund* (: *Hrodmund* < *Hrod*), *Raginmund* (: *Ragin*), *Radmund* (: *Rat*) Gott 261, 398, 401. Nazwa ta,

podobnie jak sąsiednie *Reinerz* (dziś Duszniki-Zdrój) i *Rückers* (dziś Szczytna), miała być przeniesiona przez osadników z Hesji. W XIV w. odnotowano postaci z -czik, które mogło oddawać zarówno niem. -zig, jak i słow. suf. -sk-. Wtórnie skrócona forma *Roms*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Słoszów*, błędnie zapisywaną w części dokumentów jako *Stoszów*. Lit.: KGI 34; SNGŚI XII 75–6. PS

Słozyno, os. zaginiona, leżała koło Bartodziei, pil.: Bartozege, *Slosym* (!) 1153 KW I 24, *Slosin* et Durowa (1211)1325 KW I 67; Bartozege scilicet *Slosyni* (1222)1426 KW I 549; *Zlozyni* 1282 Kuj 358–9; *Slosino* (1302) KW II 212. — Od n. os. *Słosz*, z suf. -in, -ino, w l. mn. -iny. ZZ/PS

Słozyny zob. **Słozyno**

Slotawa zob. **Slotowa**

Slotnica, niezamieszka cz. Stargardu Szczecińskiego, dawniej wś, szczec.: *Slotenitz* (1305) PU IV 171; *Slotenisse* 1345 RzDuma II 142; *Schlotenitze* (1535) PomKirch I 31; *Slotenitz* 1618 MpLub; *Schloicknitz* 1780 RzDuma II 142; *Schlötenitz* 1789 MpGillyPom; *Schlötenitz* 1833 MpUMbl 1327; *Schlötenitz* — *Slotnica*, -cy, *slotnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Slotnica*, wś 1967 SM 1045. — Nazwę można odczytywać jako **Slotnica*, od ap. **slotnica* 'słona woda', lub **Zlotnica*, od *złoty*, z suf. -nica. W pobliżu przepływa rzeka Gowienica. Nazwę zmieniono jako *Schlötenitz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Slotnica*. Lit.: TrautmElb II 32; LorSNH 106; ZPyrz I 179; RzDuma II 142. BCz

Slotowa, wś, tarn., gm. Pilzno, 4 km na pld. od Pilzna: ville *Slothowa* (1364)1523 KMłp III 179; *Slotowa* 1536 ŻDz XV 539; *Zlotawa* 1581 ŻDz XIV 241; *Slotowa* 1660–64 Lusand II 197; *Slotowa* 1779–83 MpMieg; *Slotowa* 1889 SG X 832; *Stołowa*, -wej, *stolowski* (!) 1965 UN 55, 51; *Stołowa*, -wej 1982 WUN III 245; gw. *suotowa*, -vy, *suotoski*. — Od n. os. *Słota* SSNO V 119 (: *slota*), z suf. -owa, też -awa. Lit.: OPilz 54; Nieckula, -ov- 190. IN

Slotwin, wś, ciech., gm. Załuski, 10 km na pld.-wsch. od Płońska: hereditatis *Sloczfino* usque ad rivulum *Sloczfanka* (1416)1456 SHGMz(MK 3, 50v); *Sloczphyno* (1435)1500 SHGMz(Cim. 70, 99); *Sloczwino* (1435) SHGMz(AG 6618); *Sloczfino* 1474 SHGMz(Z 6, 363v); *Sloczwynowo* 1486

Slotwina

SHGMz(Z 13, 350v); *Sloczphyno* 1503 SHGMz (Ep. 16, 173v); *Sloczffńskie* gran. 1530 SHGMz (Z 28, 748); *Sloczvino* 1570, *Sloczwyno* 1576 ŻDz XVI 130, 317; *Slotwino* 1783 MpPerMz; *Slotwyn* 1808 MpTex XI; *Slotwiny* 1827 Tabella II 181; *Slotwiny* 1839 MpKwat IV 3; *Slotwiny* 1859 MpChr; *Slotwin* 1889 SG X 832; *Slotwin, -na* 1982 WUN III 245. — Zapewne od ap. (*slotwina*), *słoćwina* 'podmokła łąka' Sstp VIII 283, ze zmianą rodzaju, także w l. mn. Efemerycznie w XV w. pojawił się wariant *Słoćwinowo*, z suf. -owo. Przez wieś płynie rzeka *Słoćwianka* (por. pierwszy zapis), dziś Naruszewka. *UB*

Slotwina (1), wś, biel., gm. Lipowa, 9 km na pñ.-zach. od Żywca: *Slotwina* 1680 Rej(mapa); *Slotwina* 1779–83 MpMieg; *Slotwina* 1889 SG X 832–3; *Slotwina* 1921 Sk XII 6; *Slotwina, -ny, slotwiński* 1964 UN 17, 41. — Od ap. *slotwina* 'podmokła łąka' Sstp VIII 283, też 'źródło kwaśne' SW VI 217. Lit.: LKrak 138. *IN*

Slotwina (2), nieistniejący folw., dawniej wś, leżał koło Starego Białcza, leszcz., gm. Śmigiel: *Sloczyno*, folw. 1444, villa *Sloczwyna*, *Sloczwina* 1446, *Sulocino*, predium *Svloczino* 1491, predium *Suloczyno*, allodium *Slothwyski* 1511, allodium dictum *Szlothwyszki*, *Slothwyna*, predium *Slothffyna*, *Slothffina* 1513 SHGPn IV 534–5. — Zapewne od ap. *słoćwina*, *slotwina*, zob. wyżej. Niewykluczone jednak, że pierwotnie lub obocznie *Sulocino*, zob. *Slocino*. Lit.: SHGPn IV 534–4; PPozn 279. *ZZ/PS*

Slotwina (2a), cz. Brzeska, dawniej wś, tarn.: [*Slotwina*] 1644 ParBrz I 1; *Slotwina* 1779–83 MpMieg; *Slotwina* 1855 MpKum; *Slotwina*, wś 1889 SG X 832; *Slotwina*, wś 1933 SkBy 1565; *Slotwina, -ny* 1964 UN 3, 5; *Slotwina, -ny* 1981 WUN 246. — Od n. w. *Slotwina*, por. super fluvii *Slotwina* (1498)1667 ParBrz I 105. *IN*

Slotwina (3), wś, wałb., gm. Świdnica, 3 km na zach. od Świdnicy: villam *Soneburn* 1282, Henricus de *Pulcro Fonte* 1284, Henricus de *Pulcro Fonte* civis de Swideniz 1289 SUr V 32, 131, 326; Albertus Henrici de *Pulgro Fonte* 1298 SUr VI 293; circa Swidnitz *Schönburn* ok. 1300 CdSil XIV 84; *Schonenburne* 1307, *Sonemburn* 1318, *Schoneburne* 1321, in *Schoninburn* 1330 Reg nr 2951, 3832, 4131, 4901a; in villa *Schonenborn* 1385 LandbSch II nr 109; *Schonborn* 1389 CdSil

XXXV 46; *Schonenborn* 1425 Sob VIII 241; *Schönbrunn* ok. 1660 MpDSSvid; *Schoenborn* 1666/67 J I 713; *Schönbrunn* 1739 MpWielSchw; *Schönbrunn* 1785 Z V 488; *Schönbrunn* 1845 K 602; *Schönbrunn* 1941 Wrzosek 20; *Zamkowa*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 123; *Schönbrunn* — *Slotwina, -y, slotwiński* 1946 MPol XXV nr 142; *Slotwina, -ny* 1982 WUN III 246. — Nazwa niem. *Schönborn*, wtórnie *Schönbrunn*, też w łac. formie kancelaryjnej *Pulcer Fons*, od przym. niem. *schön*, łac. *pulcer, pulcher, pulker* 'piękny, ładny' SŁŚ VII 1527 i srwniem. ap. *burn(e)* Lex 29, niem. *Born, Brunn*, łac. *fons* 'źródło'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slotwina*. Lit.: SNGŚI XII 123. *PS*

Slotwina zob. **Slotwinka, Slotwiny** (3)

Slotwinka, przys., dawniej wś, rzesz., gm. Świlcza, 12 km na zach. od Rzeszowa: de *Słaczina* 1423 SHGSd(TP 24, 162); de *Sloczyna* 1430 SHGSd(Te 1A, 352); *Slothina* 1445 SHGSd(TP 3, 24–5); de *Sloczyna* 1471 SHGSd(TP 21, 381); *Sloczyny* 1501 Matr II nr 1471; *Sloczyna* 1581 ŻDz XIV 253; [*Slotwina*] XVI AtSd 156; *Slotwinka* 1855 MpKum; *Slotwinka* 1938 Mp-100 (48-34); *Slotwinka, -ki*, cz. wsi Trzciana 1966 UN 70, 54; *Slotwinka, -ki* 1982 WUN III 246. — Od ap. *slocina* 'słona woda, słone błoto' (zob. *Slocina* (1)) lub od n. os. *Słota* SSNO V 119, z suf. -ina. W XVI w. n. w l. mn. *Słoćwiny*, por. *slotwina, słoćwina* 'podmokła łąka'; od XIX w. postać deminutywna *Slotwinka*. Lit.: Nieckula, -ov- 309. *IN*

Slotwino zob. **Slotwin**

Slotwiny (1), wś, lub., gm. Karczmiska, 8 km na pñ.-wsch. od Kazimierza Dolnego: *Sloczyny* 1418, de *Zlotfini* 1450, *Slothwiny* 1457, *Szlothwiny* 1458, *Sloczyny* 1468 SHGLu IV 132; *Sloczyny* 1502 Matr III nr 344; *Sloczyny* 1529 LR 445; *Slothwini* 1580 RPdm 47v; *Slotwiny* ... ze wsi *Slotwin* 1626 RPobLu 126; *Slotwiny* 1661 Lulu 150; *Slotwiny* 1676 ŻDz XV 22a; *Slotwiny* 1783–84 RejKor 244; *Slotwiny* 1787 Spis 446; *Sotowiny* 1806 WPar A 71; *Slotwiny* 1827 Tabella II 181; *Slotwiny* 1889 SG X 833; *Slotwiny, -win, slotwiński* 1970 UN 116, 8. — Dawniej *Słoćwiny*, od ap. *słoćwina, slotwina*, też *slotwina* 'źródło słone względnie kwaśne' SŁ I 47, w l. mn. Wtórnie *Slotwiny*. Lit.: SHGLu III 215, IV 132–3; KosLu 72. *IN*

Slotwiny (2), cz. Krynicy-Zdroju, dawniej wś, nowosąd.: [Slotwiny] XVI AtKr 278; *Slotwiny* 1629 RPobKr 209; *Slotwiny* 1794 Ga Pp; *Slotwiny* 1886 Bigo 179; *Slotwiny*, wś 1889 SG X 833; *Slotwiny*, wś 1933 SkBy 1565; *Slotwiny*, -win 1964 UN 9, 54. — W okolicy znajdują się źródła mineralne. Lit.: PSąd I 111. IN

Slotwiny (3), wś, piotr., gm. Koluszki, 2 km na pld.-wsch. od Koluszek: Kol. *Slotwiny* od *Stephanow* 1802–03 MpGillyPr; Kol. *Stefanów* 1839 MpKwat IV 5; *Slotwina* al. *Slotwiny* al. *Joanna*, kol. 1889 SG X 832; *Slotwiny*, wś 1921 Sk II 5; *Slotwiny*, -win, *slotwiński* 1974 UN 40, 26. — Oboczne n. *Stefanów*, od im. *Stefan*, z suf. -ów, i *Joanna*, od im. *Joanna*. PD/KW

Slotwiny zob. **Slotwin**

Słowak, wś, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki, 6,5 km na pld.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Słowik* M. 1802–03 MpGillyPr; Mł. *Słowak* 1839 MpKwat II 4; *Słowak* 1877 Zin II 157; *Słowak*, kol., os. młyn. i leś. 1889 SG X 833; *Słowak* 1921 Sk II 61; *Słowak*, -ka 1982 WUN III 246. — Dawniej *Słowik*, od nazw. *Słowik* RymSEN II 447 lub od ap. *słowik* 'śpiewający ptak z rodziny drozdów'. Następnie n. w postaci *Słowak*, zapewne pod wpływem adideacji do n. etn. *Słowak*. PD/KW

Słowenkowo, wś, kosz., gm. Sławoborze, 16 km na pld.-zach. od Karlina: *Neugasthof* 1789 MpGillyPom; Colon. *Neu Gasthof* 1836/38 MpUMbl 691; *Neugasthof* — *Słowenkowo*, -wa, *słowenkowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Słowenkowo*, -wa 1982 WUN III 246. — Nazwa niem. *Neugasthof* od ap. *neu Gasthof* 'nowa gospoda'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Słowenkowo* w nawiązaniu do zapisów zaginionej wsi (zob. *Słowienkowo* (2)). Lit.: Rzduma I 81. BCz

Słowicin zob. **Słobity**

Słowiczyn, cz. Siemiatycz, dawniej wś, biał.: *Wolosik* 1808 MpTex XIII; z wsią *Wolosikiem* 1828 Studia Łomżyńskie XXIV 319; w majątku *Słowiczyn* 1895 Gazeta Handlowa XXXI, nr 253, s. 4; *Słowiczyn*, folw. i leśn. 1902 SG XV/2, 596; *Словицин* 1905 Kond 185; *Słowiczyn*, wś 1921 Sk V 27; *Słowiczyn*, -na, wś 1982 WUN III 246; *Słowiczyn*, -na 2005 DzU poz. 1636; gw. *słowičyn*, -a, *słowičyński*. — Dawniej *Wolosik*, od nazw. *Wolosik* Snazw X 314 (częstego na Podlasiu). Późniejsza n. *Słowiczyn*, od n. os. *Słowik*

(: *słowik*) RymSEN II 447, z suf. -in. Lit.: Kond 185; Tomaszewska, Tomaszewski, Studia Łomżyńskie XXIV, 2013, 319. EB/PS

Słowienkowo (1), wś, kosz., gm. Będzino, 14,5 km na pln.-zach. od Koszalina: uillarum Pappenhaghen et *Wlueshaghen* 1263 PU II 104; *Wulveshaghen* (1313)1399 PU V 102; *Wolffeshaghen* 1555 PomKirch II 411; *Wolfeshagen* 1618 MpLub; *Wolfshagen* 1789 MpGillyPom; *Wolfshagen* 1850 MpRey nr 15; *Wolfshagen* — *Słowienkowo*, -wa, *słowienkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Słowienkowo*, -wa 1982 WUN III 246. — Dawna n. niem. od n. os. *Wolf* + srwniem. *hagen* 'gaj, ogrodzenie, żywopłot'. Nazwa *Słowienkowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Belchnerowska, PMT XIII 68. BCz

Słowienkowo (2), miejscowość zaginiona, leżała zapewne w miejscu dzisiejszego Słowenkowa: *Zlouenkov* (1240)1321 PU I 453; *Szlouenkov* (1240) Dreger I 206; villas ... *Zlonevokow* (!) (1260)1330–43 PU VI 341; *Zlouencowe* 1276 Rzduma I 81. — Zapewne od n. os. **Słowieniek* lub etnonimu **Słowieniek*, por. *Słowiniec*, z suf. -ow(o). Na tym miejscu powstała w XVIII w. nowa wieś o niem. n. *Neugasthof* (zob. *Słowenkowo*). BCz

Słowieńsko, wś, kosz., gm. Sławoborze, 13 km na pln.-zach. od Świdwina: *Slawencza* 1411/14 LorSNH 106; *Slawenczer* (?) 1411/14 SHGNM; *Slentzk* (1499) CdB C II 440; dem Dorffe *Schlenzig* 1564 CdB A XXIV 308; *Schlenzkow* 1572 SHGNM(Ost 132); *Schlenzke* 1608 Eickstedt 251; *Slentzig* 1618 MpLub; *Schlenzig* 1789 MpGillyPom; *Schlenzig* 1836 MpUMbl 776; *Schlenzig* — *Słowieńsko*, -ka, *słowieński* 1947 MPol XXV nr 111; *Słowieńsko*, -ka 1982 WUN III 246. — Na podstawie najstarszych zapisów należałoby rekonstruować n. jako **Slavęta* i wiązać z n. os. *Slawęta*//*Slawęta* SSNO V 109 lub **Slawęca*, tu z suf. *-jb; wtórnie z suf. -sk-. S. Rospond łączy n. ze słow. **sleg-* 'mokry, wilgotny'. Nazwa zniemczona jako *Schlenzig*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Słowieńsko*. Lit.: LorSNH 106; Rzduma I 224; Rospond, -bšk- 245. BCz

Słowik (1), wś, częst., gm. Poczesna, 8 km na pld.-wsch. od Częstochowy: *Kuznica* 1629 RPobKr 179; *Kuznica Słowik* 1662 InwKraK 52a; *Kuznica Słowik* 1680 Rej 182; *Słowik* 1783–84

Słowik

RejKor 277; *Słowik* 1787 MpPerKr; *Słowik* 1877 Zin II 157; *Słowik* 1889 SG X 834; *Słowik*, -ka 1982 WUN III 246; gw. *s^uóvik*, -ka, *s^uóvicki*. — Dawniej *Kuźnica*, od ap. *kuźnica*, później n. zestawiona *Kuźnica Słowik*, z drugim członem od nazw *Słowik*; wtórnie elipsa członu pierwszego. Lit.: RKrak 156; SHGKr III 383–4. IN

Słowik (2), kol., dawniej wś, kat., gm. Siewierz, 6 km na pñ. od Siewierza: *Słowik* 1783–84 RejKor 341; *Słowik* 1787 MpPerKr; *Słowiki* 1839 MpKwat II 7; *Słowik* 1877 Zin II 157; *Słowik*, wś 1889 SG X 834; *Słowik*, wś 1902 Przew II 168; *Słowik*, pustk. 1921 Sk III 8; *Słowik*, pustk. 1933 SkBy 1565; *Słowik*, -ka 1982 WUN III 246. — Od nazw. *Słowik*, okresowo w l. mn. Lit.: RSiew 21. IN

Słowik (3), dziś *Słowik*, wś, i *Słowik-Willa*, cz. Kielc, kiel., gm. Sitkówka-Nowiny, 7 km na pñ.-zach. od Kielc: *Słowik*, os. młyn. 1889 SG X 834; *Słowik*, folw., *Willa Słowik*, os. 1921 Sk III 37; *Słowik* 1931 Mp-100(45-31); *Słowik*, folw., *Willa-Słowik*, os. 1933 SkBy 1565; *Słowik-Willa*, -ka-li, cz. wsi Zagrody 1966 UN 23, 71; *Słowik*, wś 1967 SM 1046; *Słowik-Willa*, -ka-li, cz. wsi Sitkówka-Nowiny 1982 WUN III 246; *Słowik*, -ka, *słowikowski* 2012 DzU, poz. 1515; *Słowik-Willa*, -ka-Willi 2013 DzU, poz. 200. — Nazwa dawnej osady młyńskiej została ponowiona z n. lasu, por. *Słowik*, lasek pod Kielcami 1889 SG X 834. Miejscowość stanowiła zaplecze wypoczynkowe Kielc, stąd w nazwie zestawionej jego części, włączonej w 1979 r. do miasta, człon *Willa*. Lit.: KopKiel 70; Kopertowska, Kielce. Historia i współczesność w nazewnictwie, 2001, 234. PS

Słowik (4), wś, łódz., gm. Zgierz, 8 km na pñ.-zach. od Zgierza: [*Krzyszewo Słowikowe*] XVI AtŁęcz 118; *Słowik* Hol. 1802–03 MpGillyPr; *Słowik* 1827 Tabella II 181; *Słowik* Kol. 1839 MpKwat II 4; *Słowik*, kol. i os. karcz. 1889 SG X 834; *Słowik* 1921 Sk II 64; *Słowik*, -ka 1982 WUN III 246; gw. *s^uóvik*, -ka, *s^uóvikoski*. — Dawniej n. zestawiona *Krzyszewo Słowikowe*, z członem pierwszym od n. m. *Krzyszewo*, dziś *Krzyszew*, (zob.) oraz od n. os. *Słowik*. PD/KW

Słowik zob. **Słojki**, **Słowak**

Słowik-Willa zob. **Słowik** (3)

Słowiki (1), wś, kal., gm. Koźminek, 16 km na pñ.-wsch. od Kalisza: *Słowiki*, Smolki in Calisiensi 1515 Matr IV/1, nr 2460; Slotniki, *Słowi-*

ki et Smolki 1515 Matr IV/2, nr 10526; *Słowiki*, os. 1902 Przew II 168; *Słowiki*, kol. 1921 Sk II 16; *Słowiki*, -ków, *słowicki* 1971 UN 80, 28; gw. *s^uóviki*, -kuf, *s^uóvicy*. — Od n. os. *Słowik*, w l. mn. ZZ/PS

Słowiki (2), wś, koniń., gm. Kleczew, 11 km na pñ.-zach. od Kleczewa: Kamionki z *Słowikami* 1789 MKI(Tab. 34, 228); *Słowiki* 1802–03 MpGillyPr; pod *Słowikami* 1811 Koz V 314; *Słowiki* 1839 MpKwat I 2; *Słowiki* 1889 SG X 834–5; *Słowiki*, -ków 1982 WUN III 247; gw. *s^uóviki*, -kuf. ZZ/PS

Słowiki (3), dziś *Stare Słowiki*, wś, *Nowe Słowiki* i *Słowiki-Folwark*, dwie cz. Starych Słowik, dawniej wsi, rad., gm. Sieciechów, 8 km na pñ.-wsch. od Kozienc: [*Słowiki*] XVI AtSd 156; *Słowiki*, folwark 1783–84 RejKor 382; *Słowiki* 1787 Spis 416; *Słowiki* 1827 Tabella II 181; *Słowiki*, wś i folw. 1889 SG X 835; *Słowiki Folwark*, *Słowiki Nowe*, *Słowiki Stare*, trzy wsi 1933 SkBy 1565; *Nowe Słowiki*, -wych -wik, *nowosłowicki*, *Słowiki-Folwark*, -wik-ku, *słowicki*, *Stare Słowiki*, -rych -wik, *starosłowicki*, trzy wsi 1970 UN 25, 5, 6; *Nowe Słowiki*, -wych -wik, *Słowiki-Folwark*, -wik-ku, *Stare Słowiki*, -rych -wik 1981, 1982 WUN II 576, III 247, 319. — Członny odróżniające od przym. *stary*, *nowy* i ap. *folwark*. Lit.: KopRad 118. IN

Słowiki zob. **Słojki**, **Słowik** (2)

Słowiki-Folwark zob. **Słowiki** (3)

Słowiki Nowe zob. **Słowiki** (3)

Słowiki-Rzwień zob. **Słojki**

Słowiki Stare zob. **Słowiki** (3)

Słowikowa, wś, nowosąd., gm. Korzenna, 8 km na pñ.-wsch. od Nowego Sącza: de *Slawykowa* (1427)XVIII KMłp IV 237; *Szłowykowa* 1470–80 DB II 244; *Slawykowa* ... *Slawykow* 1529 LR 295, 296; *Słowicowa* 1538 PSąd I 111; *Sławikowa* 1564 Lukrak I 168; *Sławikowa* 1581 ŻDz XIV 134; [*Stanikowa*, *Słowikowa*] (!) XVI AtKr 278; *Sławikowa* 1629 RPobKr 209; *Sławikow* 1779–83 MpMieg; *Słowikowa* 1794 Ga Ppa1; *Słowikowa* 1886 Bigo 179; *Słowikowa* 1889 SG X 835; *Słowikowa*, -wej, *słowikowski* 1964 UN 9, 144; gw. *s^uójk^uovã*//*s^uóvikoval*//*s^uajk^uovã*, *s^uajk^uoski*. — Dawniej *Sławikowa*, od n. os. *Sławik* SSNO V 111 (: *Sławobor*, *Sławomir*), z suf. -owa; w XVI i XVIII w. formy z suf. -ów. Postać *Słowi-*

kowa powstała w wyniku adideacji do ap. *słowik*. Lit.: PSąd I 111; Nieckula, -ov- 189. *IV*

Słowikowice, os. zaginiona, leżała koło Karca, leszcz., gm. Krobica: *Slavcovicz* (1310)1608 KW II 275; *Slawicowicz* 1395 RWlkp III nr 21; *Slawikowo*, *Slawikowicze* 1412 SHGPn IV 525; *Slawicowicze* 1428 SHGPn(Kość Z 8, 483); *Slawykowycze* 1432, *Slowykowicze* 1475, *Słowikowicze* 1477 SHGPn(PG 9, 79 v); *Slawykowo* 1482, *Slavicivicze*, *Słowicowicze* 1507, *Slawykowycze* 1530, *Slawycowicze* 1534 SHGPn IV 525; *Słowkowice* (!) des. 1676 Koz III 212. — Pierwotnie *Slawikowice*, od n. os. *Slawik* SSNO V 111 (: *Slawomir*, *Świętosław*), z suf. -owice. Forma *Słowikowice* może pod wpływem zmiany $L + a > L + o$ oraz adideacji do ap. *słowik* lub n. os. *Słowik*. Lit.: SHGPn IV 525–6; PPozn 277. *ZZ/PS*

Słowikowice zob. **Słowikowo** (2)

Słowikowo (1), os. zaginiona, bydg., gm. Dąbrowa: *Słowykow* 1474 SHGKI(PG 8, 113v); [*Słowikowo* i Jaraczewo] (villae des.) 1618 Koz VII 386; dwie wioski ab antiquo dezerty *Słowikowo* ku Morzykom i Gordowo ku Dąbrowie y Mokremu 1748 Koz V 314. — Od n. os. *Słowik* SSNO V 119, z suf. -ów, -owo. *ZZ/PS*

Słowikowo (2), wś, koniń., gm. Orchowo, 9 km na płd.-wsch. od Trzemeszna: de *Słowykowo* 1363 Koz V 314; de *Słowicowice* 1400 Piek 32; *Słowicowo* 1405, de *Słowycowo* 1444 Koz I 290; de *Słowykowo* 1444 Koz V 314; *Słowkowo* (!) 1511/12 VisitGn 444; *Słowykowo*, villa 1511–23 ŁLB I 198; *Słowikowo* 1580 ŻDz XII 155; *Słowikowo* 1802–03 MpGillyPr; *Słowikowo* 1846 KsP 500; *Słowików* al. *Słowikowo* 1889 SG X 835; *Słowikowo*, -wa 1982 WUN III 247; *śłowikowo*, -va, *śłowikoski*. — Od n. os. *Słowik*, z suf. -owo, przejściowo -owice i -ów. *ZZ/PS*

Słowików (1), wś, częst., gm. Rudniki, 11,5 km na płn.-zach. od Krzepic: *Słowikow*, folw. 1783–84 RejKor 61; *Słowików* 1827 Tabella II 181; *Słowików*, kol. i folw. 1889 SG X 835; *Słowików*, wś 1921 Sk II 133; *Słowików*, -kowa, *słowikowski* 1974 UN 52, 39. — Od n. os. *Słowik*, z suf. -ów. *PD/KW*

Słowików (2), wś, rad., gm. Przytyk, 20 km na płn.-zach. od Radomia: *Słowykow* 1508 ŻDz XV 474; *Słowikow*, *Słowykow* 1511–23 ŁLB I 660, 679; *Słowykow* 1529 LR 406; *Słowykow* 1564–65

Lusand 192; *Słowikow* 1569 ŻDz XIV 313; *Słowikow* 1783–84 RejKor 123; *Słowików* 1827 Tabella II 181; *Słowików* 1889 SG X 835; *Słowików*, -kowa, *słowikowski* 1970 UN 31, 42. Lit.: KSand 183; KopRad 119; Nieckula, -ov- 190. *IV*

Słowików zob. **Słowikowo** (1, 2)

Słowin, wś, gorz., gm. Dobiegniew, 6 km na płn.-wsch. od Dobiegniewa: villarum Reddentine et *Lamprechtsdorff* (1305), in villa *Lamprecht(dorff)* (1314) CdB A XIX 448, 452; villarum ... *Lammerstorp* 1355 CdB A XVIII 302; *Lamperfdorff*, *Lammerfdorf* (1405), *Lamberfdorff* (1425) CdB A XIX 483, 486; *Lemmersdorf*, *Lammersdorf* 1608 Eickstedt 243; *Lämmersdorf* 1807 MpNeumark IV; *Lämmersdorf* 1833 MpUMbl 1493; *Lämmersdorf* — *Słowin*, -na, *słowiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Słowin*, -na 1982 WUN III 247. — Dawna n. niem., od n. os. *Lamprecht//Lambert* Gott 317 i ap. *Dorf* 'wieś', związana może z im. *Lamberta* von Wedel (ród Wedłów posiadał okoliczne tereny od XIII w.). Zmiana na *Lämmersdorf* w wyniku uproszczenia podstawowego imienia oraz być może analogii do *Lämmchen* 'jagniątko'. Nazwa *Słowin* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 333–4. *BCz*

Słowino, wś, kosz., gm. Darłowo, 10,5 km na płd.-wsch. od Darłowa: *Slawin* 1258 Perl 150; in villis ... *Slouin* 1262 PU II 92; *Slowyn*, *Slovigen* 1275 Perl 226; *Sclovin* 1290 PU III 98; *Slovin* 1308 PU IV 313; *Sleuyn* 1410 RzDuma I 137; *Slevin*, *Schlawin* 1545 PomKirch II 159, 161; *Slavin* 1618 MpLub; *Schlawin* 1789 MpGilly-Pom; *Schlawin* (sonst *Slovin*) 1827 Restorff 262; *Alt Schlawin* 1850 MpRey nr 15; *Schlawin-Alt* 1889 SG X 375; *Schlawin* — *Słowino*, -na, *słowiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Słowino*, -na 1982 WUN III 247. — Zapewne od ap. **slava* (por. *Slawa* (1)) lub od n. os. *Slawa*, *Słowie* SSNO V 106, 119, z suf. -in. Nazwa ziemczona jako *Schlawin*; od XIX w. z dodatkowym członem od przym. *alt* 'stary', dla odróżnienia od n. m. *Neu Schlawin*, dziś *Słowinko*, os., kosz., gm. Darłowo, por. Col. *Neu Schlawin* 1850 MpRey nr 15. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Słowino*. Lit.: RzDuma I 136–7; TrautmElb I 93. *BCz*

Słójka, wś, biał., gm. Szudziałowo, 11 km na płn.-zach. od Krynek: mąietność swoją dziedziczną Kudziałów, Wybranowce i *Słójki* cum

Ślójka-Borowszczyzna

attententiis, w powiecie Grodzieńskim leżących 1740 AWAK VII 307; przyłączył majątność swą dziedziczną Szudziałów, Wybranowce y *Sloykę* 1754 PKGE II 263; *Sloyka* 1808 MpTex IXa; *Stojka* 1828 SHGPd(Wilno rkps nr 2939); *Stójka* 1889 SG X 813; *Stojki*, [albo] *Stojka*, dobra, pow. sokólski 1902 SG XV/2, 596; *Stójka* 1921 Sk V 80; *Stojki* 1937 Białostocki Dziennik Wojewódzki nr 29, 809; *Stójka*, kol. 1952 UW 170; *Stójka*, -ki, kol. 1982 WUN III 247; *Stójka*, -i, *ślójkowski* 2005 DZU nr 264, poz. 2208. — Od n. m. *Stoja* lub od n. rz. *Stoja* (w górnym biegu też *Stójka*), nad którą leżą obie wsi, z suf. -ka, także w l. mn.

EB/PS

Ślójka-Borowszczyzna, wś, biał., gm. Szudziałowo, 12 km na zach. od Krynek: *Borzowski* (!) 1808 MpTex IXa; *Borzowskie* (!) 1859 MpChr; *Borowszczyzna*, wś 1880 SG I 323; *Borowsz^{na} Stojka* 1914 KdwR(N 28); *Stójka-Borowszczyzna*, dwie wsi 1921 Sk V 80; *Stójka-Borowszczyzna*, wś 1952 UW 170; *Stójka-Borowszczyzna*, -ki-ny 1982 WUN III 247. — Początkowo n. *Borowski(e)*, od nazw. *Borowski* Snazw I 439; wtórnie *Borowszczyzna*, z suf. -izna. Pierwsze zapisy zapewne zniekształcone, por. jednak ros. i ukr. nazw. *Борзовскіи*, *Боржовскіи*. Od XX w. n. zestawiona *Ślójka-Borowszczyzna*, z pierwszym członem ponowionym z n. m. *Stójka*. Lit.: Safarewiczowa, -izna 37.

EB/PS

Ślub zob. Ślupia (9)

Ślubica, dziś *Ślubica A*, *Ślubica B*, *Ślubica Dobra*, *Ślubica-Wieś*, cztery wsi, skiern., gm. Żabia Wola, ok. 8 km na pñ.-wsch. od Mszczonowa: *Szłubicza* 1382 KkM 98; *Ślybycze* (1402)1476 KowMat(WK 9, 78v–79); *Ślubicza* 1432 MkM II nr 420; *Ślybycze* (1449)1456 SHGMz(MK 4, 144–144v); *Ślybycze* 1467 SHGMz(MK 9, 134); *Ślybycza* 1481 SHGMz(MK 9, 137v); *Ślubica* 1580 ŻDz XVI 297; *Ślubice* 1792 MpPerRw; *Ślubica* 1827 Tabella II 181; *Ślubica* 1839 MpKwat IV 4; *Ślubica* 1889 SG X 836; *Ślubica* 1921 Sk I 17; *Ślubica*, folw. i kol., *Ślubica A i B*, *Ślubica Stara*, trzy wsi 1933 SkBy 1565; *Ślubica*, *Ślubica A*, *Ślubica B*, *Ślubica Dobra* 1952 UW 11; *Ślubica-Wieś*, -cy-*Wsi*, *ślubicki* 1971 UN 126, 6; *Ślubica A*, -cy *A*, *Ślubica B*, -cy *B*, *Ślubica Dobra*, -cy -*rej*, *Ślubica-Wieś*, -cy-*Wsi* 1982 WUN III 247. — Nazwa zapewne ponowiona z n. m. *Ślubica* (zob. *Ślubice*

(2)); por. też n. herbu *Ślubica* SSNO V 119, którym pieczętował się ród Prusów. Wieś na początku XV w. należała do dziedziców z Załęża, które było własnością rodu Prusów. Człony odróżniające w n. zestawionych od liter *A*, *B*, przym. *dobry* i ap. *wieś*. Lit.: SHGWarsz 260; Wolff, Onom II 78; Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 58–9.

UB

Ślubica zob. Ślubice (2)

Ślubice (1), mto, gorz.: trans Oderam in loco, qui *Zliwiz* dicitur (1253), dy dor ift gnant *zbirvitz* (1253) CdB A XXVII 2 (tu?); *Vrankenvorde* 1253 CdB A XXVII 3; *Frankenvort* 1320 PU V 524; civitatem *Vrankenvorde* 1323 PU VI 196; von *Frankenfo^{rde}* ..., von *Frankenford* 1326 PU VII 60; *Über der Oder, An dem neuen Damme* XVI, *Auff dem Newenn damm uber der Oder* samptt Uffendorffe 1567 Wohlbrück 35; *Damm Vorstadt* 1807 MpNeumark III; *Frankfurt* 1844 MpUMbl 1983; *Damm Vorst.* 1847 KDR nr 296; *Dammvorstadt* auf der Ostseite der Stadt 1867 Berghaus III 309; *Frankfurt* 1881 SG II 402; *Damm Vorst.* 1937 MpMbl(3653); *Frankfurt* — *Ślubice*, -*bic*, *ślubicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Ślubice*, -*bic* 1982 WUN III 247. — Nazwa niem., przeniesiona z n. mta *Frankfurt* nad Menem, obejmowała dzisiejszy Frankfurt i Ślubice (po obu stronach Odry). Funkcjonowała też n. *Damm Vorstadt*, od niem. *Damm* 'tama, grobla' i *Vorstadt* 'przedmieście'. W XVI w. występowały n. opisowe dotyczące położenia miejscowości. Zapisy z kodeksu brandenburskiego *Zliwiz*, *Zbirwitz* budzą kontrowersje; odczytywane są jako **Śliwica* (: *śliwa*) lub jako **Ślubica* (: **ślub* lub *ślup*) i mogą się odnosić do jakiejś średniowiecznej osady, leżącej po prawej stronie Odry lub do Ślubic. Rekonstrukcja **Ślubica* stała się podstawą wprowadzenia współczesnej n. urzędowej. Lit.: RospSEMig 355; RymNmiast 221–2; Wohlbrück, Geschichte des ehemaligen Bisthums Lebus..., Bd. III, 1832, 35; SGorz 334–40.

BCz

Ślubice (2), wś, płoc., gm. Ślubice, 14,5 km na pñ.-wsch. od Gąbina: *Ślubicza* 1363 KkM 77; *Ślubicza* 1381 KW III 502; *Ślubicze* 1405 Płoń nr 508; *Ślybycze* 1454 SHGRw(MK 337, 55); *Ślubicza* 1455 SHGRw(MK 337, 55); *Ślybycze* utraque 1487 SHGRw(ADP perg. 379); *Ślubicze* 1497 SHGRw(Ep. 15, 118v); de bonis et de domo *Ślubicza* ... et hoc mihi ius servit, quod et *Ślubicz-*

kym, sic etc. 1508 ZHer nr 862; *Slubice Mayno* 1579 ŻDz XVI 200; Studzinski Maino de *maiori Slubicze* 1594 SHGRw(PG 99, 707); z *Slubicami* 1789 Luraw 249; *Slubice* 1827 Tabella II 181; *Slubice*, zapewne *Slubica* 1889 SG X 836; *Slubice* 1921 Sk I 33; *Slubice*, *-bic*, *slubicki* 1971 UN 125, 27. — Od ap. **slubica* (< **stłbica*) lub od **slub* (< **stłbь*//**stłpь*, por. pol. *slup* 'filar; pień drzewa, pal, kół, rzadziej słup kamienny, wbity w ziemię; słup drewniany lub inny będący przedmiotem kultu, bałwan; jakieś urządzenie związane z hodowlą ryb; posąg, rzeźba, statua' Sstp VIII 297–8), z suf. *-ica*, wtórnie *-ice* (w związku z okresowym istnieniem dwu obiektów). Włość słubicka zamieszkała była przez szlachtę z rodu Prusów, potomków pruskiego nobila zmuszonego do emigracji przez Krzyżaków, który otrzymał te ziemie zapewne w 2. poł. XIII w. Od n. m. pochodzi n. herbu *Slubica*, używanego w rodzie Prusów, por. n. os. i heral. *Slubica* SEMot VI 53. Przejściowo n. z członami odróżniającymi od n. os. pochodzenia pruskiego *Majno*, por. Studzinski *Maino* 1594 SHGRw(PG 97, 707v), oraz od łac. *maior* 'większy'. Lit.: Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 59; Taszycki Patrmz 77; Wolff, Onom II 77–8; Pacuski 225–7. UW/UB

Slubice zob. **Kamień-Slubice, Slubica**

Slubiec, os. zaginiona, leżała pod Łagowem, leszcz.: versus *Slubycz* 1356 Koz V 314; *Slubecz* 1371 KW III 365. — Od ap. **slubiec* 'może jakieś urządzenie związane z hodowlą ryb, zbudowane ze słupów' lub od ap. **slub*//*slup*, z suf. *-ec*. ZZ/PS

Slubiec zob. **Slupsko** (1)

Slubno zob. **Slupno** (1)

Slubsko zob. **Slupsko** (1)

Sluchaj (1), wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 3,5 km na płn.-zach. od Golubia-Dobrzynia: *Schluchau M.* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Sluchaj*, mł. 1821 Rumpf III 113; *Szluchau M.* 1839 MpKwat II 1; *Sluchaj*, niem. *Sluchaj*, os. młyn. 1889 SG X 837; *Sluchaj* (*Sluchaw*) 1925 Krzep 108; *Sluchaj*, os. 1933 SkBy 1566; *Sluchaj*, *-ja* 1982 WUN III 247. — Od n. os. **Sluchaj* (: *sluchać*), por. nazw. *Sluch*, *Sluchala* Snazw VIII 511; n. niemczona jako *Schluchau*, *Sluchaw*. WK/PS

Sluchaj (2), cz. Stawisk, dawniej wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski: *Sluchaj* hollendry 1827 Tabella 181; *Sluchaj* 1839 MpKwat II 3; *Sluchaj* hol.

1867 KolbKu 307; *Sluchaj*, wś włość. 1889 SG X 837; *Sluchaj* 1921 Sk I 102; *Sluchaj*, *-ja*, *sluchajski*, wś 1971 UN 182, 7; *Sluchaj*, *-ja* 1982 WUN III 247. — Pierwotnie może n. karczm. AG/PS

Sluchocin, wś, siedl., gm. Grębków, 11,5 km na wsch. od Kałuszyzna: in villa *Sluchoczino* (1422) KkM 167; *Szluchoczyno* 1473 SHGLiw 199; *Sluchocin* 1503 KowMat(AV 1, 53v); *Sluchoczino* 1526, *Sluchoczyn* 1540 SHGLiw 199; *Sluchocin* 1563 ŻDz XVI 418; *Sluchoczin* 1567, *Sluchocin* 1603 SHGLiw 199; *Sluchocin* 1783 MpPerMz; *Sluchocin* 1827 Tabella II 182; *Sluchocin* 1839 MpKwat V 4; *Sluchocin* 1889 SG X 837; *Sluchocin*, *-na* 1982 WUN III 247. — Od n. os. *Sluchota* SSNO V 120 (: *sluch*, *sluchać*), z suf. *-ino*, wtórnie *-in*. Lit.: SHGLiw(materiały) 164–5; SHGLiw 199–200. UB

Sluchow zob. **Czluchów**

Sluchowo (1), wś zaginiona, leżała w pobliżu Pułtuska, ciech.: *Sluchovo* 1240 KMaz I 343. — Od n. os. *Sluch* SSNO V 120, z suf. *-owo*. Lit.: ZMaz 338. UB

Sluchowo (2), wś, gdań., gm. Krokowa, 26 km na wsch. od Leby: *Sulkow*, versus *Slochowe* 1342 PrUr III 375, 377; *Sulechow* 1377, *Solchow* 1419 Zeit IV 89, 4; *Sulchow*, *Solchow* 1400 SHGPG (KKG 126, 255); *Slochau* ca 1400, *Solchow* 1414 LorSNH 106; *Solchaw* (1438) GZ 125; *Slauchaw* 1440 LorSNH 106; Granice ma z ... *Slochowskiem* 1565 Lupom 111; *Slochow* 1618 MpLub; *Sluchowo* 1648 RP 198; z *Slochowem* 1664 Font XXXII 345; *Schlochow* 1789 MpGillyPom; *Schlochow* 1796–1802 MpSchröt IV; *Schlochow* 1879 KętN 227; *Sluchowo*, niem. *Schlochow* 1889 SG X 837; *Sluchowo* — *Schlochow* 1951 Rosp 296; *Sluchowo*, *-wa* 1982 WUN III 247; gw. *stëχ^oow^o*, *-va*, *stëχ^oovskii*//*six^oov^o*, *-ów*, *six^oovskii* Lor A 33, później *suəχ^oev^o*, *-va*, *suəχ^oesčii*//*suëχ^oev^o*, *-uf*. — Na podstawie zapisów historycznych n. należałoby odczytywać jako **Sulechów*, od n. os. *Sulech*//*Solech* SSNO V 247, z suf. *-ow-*. Wtórnie przestawka *ol > lo* i wyrównanie do n. os. *Sluch* SSNO V 120. Nazwa zmieniona jako *Schlochow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sluchowo*. U. Kęsikowa odczytuje najstarsze zapisy jako *Zlochowo*, od n. os. **Zloch* (: *zly*), z suf. *-ów*, *-owo*. Lit.: TrautmElb I 98; LorSNH 106; Kęsikowa, PMT II 156; Treder, PMT III 81–2. WK/BCz

Sluchowo

Sluchowo zob. **Słuszewo, Swochowo** (1)

Sluchów zob. **Człuchów**

Slucz, wś, łomż., gm. Radziłów, 13 km na pñ.-wsch. od Stawisk: *Slucz* ... dux ... dedit 40 mansos super rivvlo Slucz vulgariter dicto cum utraque rippa (ok. 1420)1456 AGAD(MK 3, 98); *Slucz*, de *Slucza*, in *Slucza* 1426 Mkm I nr 315; villa ducalis *Slucze*, villa ducali *Slucz* 1435 SHGMz(MK 335, 105v i 89v); *Slucze* 1438 SHGMz(MK 335, 14); *Slucza* 1444 SHGMz (KapP OM nr 210); *Slucz* 1476 SHGMz(Ep. 13, 37v); *Slucz* 1534 Matr IV/3, nr 17580; *Slucz* 1577 ŹDz XVI 362; *Sluck* (!) 1783 MpPerMz; *Sluce* (!) MpTex V; *Slucz* 1827 Tabella II 182; *Slucz* 1889 SG X 847; *Slucz*, -*cza*, *slucki* 1973 UN 155, 22. — Od n. rz. *Slucz(a)* (dziś gb. Matlaka), por. *Slucza* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 28). Nazwa rz. zapewne staroeuropejska, od rdzenia ide. **sil-* ‘potok, płynąca woda, prad’, por. HE XIX 173–4, ze słowiańskim rozwojem **sil-* > **szl-* > **szl-* (o licznych nazwach wodnych z tym rdzeniem por. A. Greule, Vor- und frühgermanische Flußnamen am Oberrhein, 1973, 150–2, oraz J. Udolph, Studia Onomastica et Indogermanica, 1995, 347–53). Wcześniej wysuwano hipotezę o słowiańskim rodowodzie hydronimu, od psł. **szlōčb* (< **slukij* ‘krzywy, w kształcie łuku’) lub **szl(ō)lucb* (: **slukb* ‘wilgotny’), por. też n. w. *Slucz* w dorzeczu Prypeci. Lit.: Biolik, HE XIX 173–4; ZMaz 338; BrodzWizn 233. UB

Slucza zob. **Slucz**

Sluczanka, wś, biał., gm. Gródek, 10,5 km na pñ. od Michałowa: *Sluszczanka* (!) 1784, *Sluczanka* 1795 Kond 185; *Sluczanka* 1889 SG X 848; *Sluczanka* 1921 Sk V 13; *Sluczanka*, -*ki* 1982 WUN III 247; gw. *slučanka*, -*ki*, *slučanski*. — Może od nieistniejącej dziś n. rz. **Sluczanka*, **Slucz* (wieś leży nad rzeczką, ld. Supraśli), z suf. -*anka*. O pochodzeniu n. w. zob. *Slucz*. Lit.: Kond 185; Biolik, HE XIX 173. EB/IN

Sluczyno zob. **Szenejda**

Slugi, wś, płoc., gm. Góra Świętej Małgorzaty, 11 km na pñ.-wsch. od Łęczycy: [*Slugi*] (1367) SHGŁęcz II 103; *Slughi* 1392 Łęcz I nr 2618; *Slugi* (1392)1765 SHGŁęcz II 103; *Slugy* 1511–23 ŁLB II 415; *Slugy* 1783–84 RejKor 214; *Slugi* 1793 MpPerŁęcz; *Slugi* 1827 Tabella II 182; *Slugi* 1889 SG X 848; *Slugi* 1921 Sk II 59; *Slugi*, *Slug*,

sluski 1972 UN 43, 9. — Od n. os. *Sluga* SSNO V 120, w l. mn. Lit.: SHGŁęcz II 103. PD/KW

Slugocice (1), wś, piotr., gm. Będków, 12,5 km na pñ.-wsch. od Wolborza: вь деревни *Слугоцицы* 1904 APPiotr, sygn. 48/250/0/-/34 (k. 42); *Slugocice* 1921 Sk II 3; *Slugocice* 1952 UW 87; *Slugocice*, -*cic*, *slugocicki* 1974 UN 40, 8; gw. *szugoćice*, -*ćic*, *szugocki*. — Nazwa ponowiona z n. m. *Slugocice* (2). KW

Slugocice (2), wś, piotr., gm. Tomaszów Mazowiecki, 8,5 km na pñ.-wsch. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Slugocicze* (1412) CdP II 380; *Slugocicze* 1441 MUKr I 192; *Slubocyzcze* (!) 1511–23 ŁLB I 633; Villa *Slugocicze* 1527 Vlad XI 18; *Slugocicze* 1567 Vlad XII 10; *Slugocicze* 1577 ŹDz XIV 294; *Slugocice* 1783–84 RejKor 109; *Slugocice* 1827 Tabella II 182; *Slugocice* 1889 SG X 848; *Slugocice* 1933 SkBy 1566; *Slugocice*, -*cic*, *slugocicki* 1969 UN 28, 15. — Od niepoświadczonej n. os. **Slugota* (: n. os. *Sluga* lub ap. *sluga*, por. też n. os. *Slugoczicz* XVI Koz V 314 oraz n. os. typu *Strachota*, *Wilkota*), z suf. -*ice*. PD/KW

Slugocin (1), dziś *Slugocin* i *Slugocin-Kolonia*, dwie wsi, koniń., gm. Łądek, 8 km na pñ.-wsch. od Zagórowa: *Slegocino* (1213)XVIII KW I 77; de *Slugocino* 1278 KW I 416; de *Slugocino* 1288, *Slugocino* 1340 KW II 11, 530; *Slwgoczynno*, *Slwgoczynno* Landensi 1507 RPobKon 192, 194, 195; *Szlugoczynno* mnyskye 1511–23 ŁLB I 293; Wieś *Slugocino* 1564–65 Luwlkp I 242; *Slugoczin* 1579 ŹDz XII 233; *Slugocin* 1618–20 PKal 119; *Slugocin* 1783–84 RejKor 156; *Slugocin* 1802–03 MpGillyPr; *Slugocin* 1889 SG X 848; *Slugocin*, wś i kol. 1921 Sk II 34; *Slugocin*, -*na*, *Slugocin-Kolonia*, -*na-nii* 1982 WUN III 247; gw. *szugocin*, -*na*, *szugociński*. — Od n. os. **Slugota*, z suf. -*ino*, -*in*. Człon *Mniskie* (: *mnich*, *mnisi*) oznaczał własność klasztorną. ZZ/PS

Slugocin (2), wś, lub., gm. Jastków, 15 km na pñ.-zach. od Lublina: *Slugoczin* 1416 LKP 138; *Slugoczin* 1459 Inscr nr 1624; *Slugoczin* 1470–80 DB II 542; *Slugoczin* 1531 ŹDz XIV 348; *Szlugoczin* 1565 Lulu 36; *Slugocin* ... ze wsi *Slugocina* 1626 RPobLu 14; *Slugocin* 1676 ŹDz XV 18a; *Slugocin* 1783–84 RejKor 242; *Slugocin* 1787 Spis 445; *Slugocin* 1827 Tabella II 182; *Slugocin* 1889 SG X 848; *Slugocin*, -*na*, *slugociński* 1972

UN 114, 24. Lit.: SHGLu III 215–6; KosLu 72; Nieckula, -ov- 309.

IV

Slugocin zob. **Slugocinek**

Slugocin-Kolonia zob. **Slugocin** (1)

Slugocin Nobilium zob. **Slugocinek**

Slugocin Pański zob. **Slugocinek**

Slugocinek, wś, koniń., gm. Golina, 6 km na pld.-zach. od Goliny: in *Slugoczyno* (1302) XIX Hock II 275; de *Slugoczino* 1389 MVat VIII 44; de *Slugoczino* 1399 Lek II nr 822; *Szlugoczyno panskoye* 1511–23 ŁLB I 292; *Slugoczin* 1579 ŻDz XII 233; *Slugocin nobilium sive Pański* 1618–20 PKal 121; *Slugocin Panski* 1628 MKI(Tab. 27, 14); *Slugocinek* 1783–84 RejKor 156; *Slugocinek* 1802–03 MpGillyPr; *Slugocinek* 1827 Tabella II 182; *Slugocinek* 1889 SG X 848–9; *Slugocinek, -nka* 1982 WUN III 247; gw. *ślugoćinek, -nka*. — Człon *Pański*, łac. *Nobilium*, oznaczał własność szlachecką, w odróżnieniu od n. wsi klasztornej *Slugocino Mniskie*, zob. *Slugocin* (1). Od XVIII w. uniwersalizacja za pomocą suf. -ek.

ZZ/PS

Slugocino zob. **Slugocin** (1), **Slugocinek**

Slugocino Mniskie zob. **Slugocin** (1)

Slugocino Pańskie zob. **Slugocinek**

Slumczyce zob. **Słomczyce**

Słumniczki zob. **Słomniczki**

Słumniaki zob. **Słomniki**

Słumy zob. **Zakrzewo-Słomy**

Słunawy, wś zaginiona, leżała w par. Witonina, w dawnym pow. łęczyckim: de *Slonawi* 1392 Łęcz I nr 2454; *Słunawy* 1511–23 ŁLB II 487, Joan. *Szlonawski* 1576 ŻDz XIII 143. — Od ap. (*slonawa*), *slunawa* 'słona, bezpłodna ziemia' Sstp VIII 279, w l. mn. Lit.: SHGLęcz II 103; Koz VII 117.

PD/KW

Słunczewo zob. **Słończewo**

Słunice zob. **Słomczyce**

Słuniewo zob. **Słomczyce**

Słunino zob. **Słonin**

Słuńczyca zob. **Słomczyce**

Słuńczyce zob. **Słomczyce**

Slup (1), wś, ciech., gm. Lidzbark, 6 km na pln.-zach. od Lidzbarka: *Schluppe* ok. 1400 Zeit XVI 33; *Sluppe* 1414 Br 152; *Slupa* (1414), *Slup* (1490)XVI Woel 392, 583; *Slup, Slupp, Sluppe* XV KętL 90; *Slup* 1570 ŻDz XXIII 3; villae ... *Slup* 1647 Font IV 98; *Slup, Slup* 1667–72 Font

VI–X 609, 621; *Slupp* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Slupp* — *Shupy* 1879 KętN 59; *Shupy*, niem. *Slupp* 1889 SG X 862; *Slup*, niem. *Slupp* 1921 Sk XI 4, 87; *Shupy (Slupp)* 1925 Krzep 108; *Slup* 1952 UW 177; *Slup, -pa, slupski* 1971 UN 170, 19. — Dawniej *Slup*, od ap. *slup* 'filar; pień drzewa, pał, kół, rzadziej słup kamienny, wbity w ziemię, spełniający różne funkcje; słup drewniany lub inny będący przedmiotem kultu, bałwan; jakieś urządzenie związane z hodowlą ryb; posąg, rzeźba, statua' Sstp VIII 297–8 (< psł. *sljprь o pierwotnym znaczeniu 'to co się stawia pionowo' SEBor 560), okresowo w l. mn. Badania E. Kowalczyk wykazały, iż powstanie toponimów typu *Slup* należy wiązać z rozmieszczaniem słupów wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Słupy drogowe pełniły określoną rolę organizacyjno-informacyjną w systemie komunikacji lądowej i przy przeprawach wodnych średniowiecznego państwa, m.in. wyznaczały połowę drogi (ok. 20 km) między grodami kasztelańskimi, może także granice okręgów grodowych, miejsce pobierania myta. Lit.: SHGCh 118–9; Kowalczyk 50, 116, 148–9.

WK/UB

Slup (2), kol., dawniej wś, elbl., gm. Lelkowo, 8 km na pln.-wsch. od Pieniężna: *Schlepstein* (1493) Regesta... II nr 3671; *Schlepstein*, wś 1789 Goldb I 199; *Schlepstein*, wś 1820 Wald 113; *Schlepstein*, wś 1889 SG X 376; *Schlepstein* 1920 MphApr I; *Schlepstein* — *Slupsko*, wś 1946 Ley I 106; *Schlepstein* — *Slup, -a, slupski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Slup* — *Schlepstein*, os. 1951 Rosp 296; *Slup, -pa* 1982 WUN III 247. — Dawniej n. niem. *Schlepstein*, zapewne od śrdniem. *slipstēn, slīpstēn* (: śrdniem. *slepen, slēpen* 'ostrzyć'), niem. *Schleifstein* 'kamień do ostrzenia; ostrzarka, kamień szlifierski' Lübben 353, 355, DWB XV 606. Nazwa spolonizowana przez G. Leydinga jako *Slupsko*. Po 1945 r. ustalono urządowo n. *Slup*. Lit.: Braniewo. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 394; Joachim, Hubatsch, Regesta historico-diplomatica Ordinis S. Mariae Theutonicorum 1198–1525, II, 406; Białuński, O początkach wsi Dębowiec i okolicy do roku 1525, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2012, nr 4 (278), 745.

RP/PS

Slup (3), wś, legn., gm. Męcinka, 7,5 km na pln.-zach. od Jawora: locus, qui vocatur *Zlup* 1177,

Slup

villas ... *Zolp* 1201 SUr I 30, 48; Item *Dirsicrai circuitum*, quem filii eiusdem Dirsicrai sub patris mei et multorum eius nobilium testimonio Lubensibus pro duabus villis Bogunovo et Wzurocona ... 1202 SUr I 50; *Slup* 1202, ville *Slupe* 1202, *Slupe* 1203, de *Zlup* 1216, de *Zlup* 1227 SUr I 54, 255, 257, 107, 204; in hereditatibus eorum, que wlgariter Prochlowiz, *Slup*, Noua Curia et Wilcsino vocantur 1244 SUr II 165–6; *Slup* 1267 SUr IV 39; *Scapil* ok. 1300 CdSil XIV 122 (tu?); *Slup* 1304, *Slup* 1335 Reg nr 2791, 5409; *Sloup*, *Slup* 1366 LandbSch I nr 10, 12; *Schlawp* 1503, *Slaupp* 1549 CdSil XXXV 131, 166; *Schlaup* ok. 1660 MpDSIav; ecclesiae *Schlaupensis*, in *Schlauppe* 1668, *Schlaup*, *Schlaub* 1677, *Schlaup* 1687 J IV 40, 187, 189, 240; *Schlaup* 1736 MpWielJav; *Schlaup* 1786 Z VI 52; *Schlaup* 1845 K 591; *Schlaup*, *Slup* 1900 Myc 82; *Schlaup*, *Slup* *Dzierżykraj* 1941 Wrzosek 33; *Schlaup* — *Slup*, *-a*, *slupski* 1947 MPol XXV nr 124; *Slup*, *-pa* 1982 WUN III 247. — Pierwotną n. *Slup* zmienczono jako *Schlaup*. Łacińskie zestawienie *Dirsicrai Circuitus* należy tłumaczyć jako ‘ujazd Dzierżycraja’, por. n. os. *Dzierżykraj* SSNO I 572, łac. ap. *circuitus* m.in. ‘obchodzenie dookoła, okrążanie; obręb, zasięg, granice’ (: *circuitio* ‘obejście granic jakiejś posiadłości celem urzędowego ich wyznaczenia, stąd następnie sama granica i obszar w niej zawarty) SŁŚ II 403, stp. *ujazd* ‘ts.’ Sstp IX 339. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slup*. Lit.: Kowalczyk 61, 113; SNGŚI XII 124; Domański, Szkice Legnickie 1962, 37; Cetwiński, Rycerstwo śląskie do końca XIII w., 1982, 13. PS

Slup (4), wś włączona do Winnicy, legn., gm. Krotoszyce, 9 km na płn.-zach. od Jawora: [Hof] *Slup* 1316, [Hofe] *Slup* 1323 Reg nr 3633, 4267; *Slauphof* (1446) K 592; *Schlaup*- vndt Belewicz Hofe 1498 ZfGS I 282; *Slaupphofe* 1549 CdSil XXXV 166; *Schlauphoff* ok. 1660 MpDSIav; *Schlauphoff* 1687 J IV 240; *Schlauphof* 1736 MpWielJav; *Schlauphof*, wś 1845 K 592; *Schlauphof* — *Slup*, *-a*, *slupski* (ad/Winnica) 1948 MPol XXVI nr 78. — Nazwa *Slup*, ponowiona z n. sąsiedniej miejscowości (zob. *Slup* (3)), zmienczona jako *Slauphof*, *Schlauphof* (: niem. *Hof* ‘dwór’). Lit.: SNGŚI XII 124. PS

Slup (5), dziś *Slup* i *Slup-Kolonia*, dwie wsi, łomż., gm. Żaręby Kościelne, 6 km na pld.-zach. od

Czyżewa: Nicolaus Abbas Czirn. Canonicus Ploc. sculteciam cum 2 mansis liberis in villa monasteri de nova radice locanda, quem voluit appellari *Wola Zuzolszka* alias *Slupy* (1468)1500 SHGMz(Cim. 71, 82–83); in villis Zuzola et *Slup* (1486)1500 SHGMz(Cim. 70, 149–155); *Slup* 1513 SHGMz (AG 6778); Zuzel alias *Slup* (1521)1540 SHGMz (Cim. 71, 184–185); *Slup* 1578 ŻDz XVI 395; *Slup* *Opacki* 1795 MpPerPd; *Slup* 1827 Tabella II 182; *Slup*, wś i folw. 1889 SG X 849; *Slup*, wś i folw. 1921 Sk V 67; *Slup*, *Slup*, kol. 1952 UW 23; *Slup*, *-pa*, *Slup-Kolonia*, *-pa-nii*, *slupski* 1971 UN 134, 32. — Od ap. *slup*, początkowo w l. mn., później w l. poj. Być może zapis *Slupowadropa* super fluvio Brok (1414–25)1457 KowMat(MK 3, 115) rejestruje nazwę drogi wiodącej do Słupa, por. też Mznter 161. Oboczna n. *Wola Zuzolska*, od ap. *wola* i od n. m. *Zuzela*, dziś Zuzola. W XVIII w. n. zestawiona *Slup* *Opacki* — wieś była własnością klasztoru czerwińskiego. Współcześnie dwie wsi: *Slup* i *Slup-Kolonia*; człon drugi od ap. *kolonia*. Lit.: Kowalczyk 49–50. UB

Slup (6), wś, ploc., gm. Szczawin Kościelny, 10 km na pld.-zach. od Gąbina: Derslaus *Slupsky* 1398, de *Slup* 1402 Łęcz II nr 5787, 849; *Slub* 1450 SHGRw(MK 335, 54v); *Slup* 1451 SHGRw(MK 337, 100); *Slupy* 1454 SHGRw(MK 335, 122); *Slup* 1579 ŻDz XVI 196; *Slup* 1792 MpPerRw; *Slup* 1827 Tabella II 182; *Slup* 1889 SG X 849; *Slup* 1921 Sk I 30; *Slup* 1952 UW 9; *Slup*, *-pa*, *slupski* 1971 UN 125, 32. — Wieś położona przy szlaku wiodącym z Płocka przez Gąbin do Żychlina i dalej w kierunku Małopolski. Lit.: Pacuski 31–2; Kowalczyk 53. UW/UB

Slup (6a), wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi łączyckiej, w par. Góra Świętej Małgorzaty, ploc.: Gay et *Slupy*, villae sub praedicta parochiali in Gora 1511–23 ŁLB II 417. — Zapis należy odczytywać jako *Slup* (y jest tu archaicznym oznaczeniem miękkości). KW

Slup (7), dziś *Slup*, wś, siedl., gm. Parysów, *Slup* *Pierwszy*, wś, i *Slup* *Drugi*, kol., dawniej wś, siedl., gm. Borowie, ok. 10 km na płn.-wsch. od Garwolina: *Slup*, przyległość dóbr Głósków 1889 SG X 849; *Baracken* 1914 KDwR(Garwolin); *Slup*, kol. 1921 Sk IV 19; *Slup*, *Slup* C 1937 Mp-100(41-33); *Slupy* 1952 UW 7; *Slup*, *-pa*, *Slup* *Pierwszy*, *-pa* *-szego*, *Slup* *Drugi*, *-pa* *-giego*, *slup*

ski 1971 UN 124, 7, 6; *Slup*, -pa, *Slup Pierwszy*, -pa -szego, *Slup Drugi*, -pa -giego 1982 WUN III 248. — Miejscowości te na przełomie XIX i XX w. były osadami robotników leśnych i zwały się *Baraki* (por. zapis z 1914 r.). Po wycięciu lasu połączyły się w jedną osadę o n. *Slup*, poza którą pozostały jeszcze kolonie o tej samej nazwie. Człony dyferencyjne w n. zestawionych od liczebników *pierwszy*, *drugi*. Lit.: Kowalczyk 39. UB

Slup (8), wś, tor., gm. Gruta, 6,5 km na pld.-zach. od Łasina: *Slup* (1015)XV Froel I 318; *Starkenberk* (1285), *Starkenberk*, *Starckenberk* (1293) PrUr I/2, 294, 389; *Starkenberk* (1336) XV, ville *Starkenburg* (1339)XV PrUr III 33, 189; *Starkenburg* 1383, *Starkenberk* 1390 GA 536, 537; *Starkenberk* ok. 1400 Zeit XVI 34; czum *steynwege* 1409 Font XXIX 132; *Starkenberk* 1414 Br 158; *Starkenberge* (przed 1416) GZ 14; Czum *Steynwege* adir *Starkenberge* ok. 1423/24 DK 107; *Starkenberge* 1438, *Starkenberk* 1448 GA 550, 557; von *Starkenberge* 1490 KętL 136; villae *Starkenberchi*, *Starchenberch*, *Slupya*, *Slup* 1526 Froel I 318; [z] *Slupem*, wieś *Slup*, tej wsi *Slupi*, ludzie starzy [z] *Slupiej*, dochodów ... wsi *Slupów* 1565 Lumalb 143, 144–145; *Slp*, wsi *Slupa* 1570 Lumalb 96, 97; *Slup* 1570 ŻDz XXIII 10; Wieś *Slup* szlachecka 1605 Font XXIII 37; *Slup*, we wsi *Slupie*, wsi *Slupa* 1624 LuPrus 18, 19, 31; *Slup* 1667–72 Font VI–X 722; Ze *Slupa* 1682 Font V 5; *Slup* 1796–1802 MpSchröt XV; *Slup* 1879 KętN 84; *Slup*, niem. *Slupp* 1889 SG X 849–50; *Slup* 1912 Bär 110; *Slup*, niem. *Slupp* 1921 Sk XI 21, 87; *Slup* (*Slup*) 1925 Krzep 108; *Slup* 1952 UW 50; *Slup*, -pa, *slupski* 1971 UN 178, 6. — Nazwa niem. *Starkenberk*, od niem. przym. *stark* ‘mocny, ostry, potężny’ Lübben 374 i od ap. *Berg* ‘góra’, typowa dla zamków obronnych w średniowieczu (por. n. *Starkenberk* na zach. od Altenburga w Saksonii). Efemeryczna n. *Steinwege*, od niem. *Stein* ‘kamień’ i *Weg* ‘droga, ścieżka’, zdaniem E. Kowalczyk mogła być związana z istnieniem w tym miejscu jedynego brodu przez Osę. Nazwa pol. *Slup* występuje także w wariantach *Slupia*, *Slupy* (l. mn.). Lit.: SHGCh 119; Kowalczyk 50; Froel I 318–22. WK/KW

Slup (9), wś, wroc., gm. Środa Śląska, 6 km na pld.-zach. od Brzegu Dolnego: *Zlup* (1215) K 592; villam nostram *Magnum Sluph* dictam, in

Sluph 1283 SUr V 35, 36; *Schlup* (1382) K 592; *Slup* 1382 Moep 69; *Schlaup* 1455, Gutt *grossen Schlaup* 1470 SNGŚI XII 124; zum *Slawp* 1529, tzum *Schlaup* 1534, *Schlaupe* 1549 ZfGS XX 294, 270; *Schlapp* 1666/67 J I 317; *Schlaupe* 1736 MpWielWrat; *Schlaupe* 1795 Z XII 85; *Schlaupe* 1845 K 592; *Slup*, *Schlaupe* 1900 Myc 46; *Schlaupe*, *Slupia* 1941 Wrzosek 16; *Schlaupe* — *Slup*, -a, *slupski* 1947 MPol XXV nr 124; *Slup*, -pa 1982 WUN III 248. — Pierwotną n. *Slup* (zob. *Slup* (1)) zmienczono jako *Schlaup(e)*. Efemeryczna występują formy zestawione z członem dyferencyjnym od łac. *magnus*, niem. *gross* ‘wielki’. Wieś leżała w pobliżu przeprawy przez Odrę, w bezpośrednim sąsiedztwie Środy Śląskiej, w połowie drogi między Wrocławiem a Legnicą. Lit.: Kowalczyk 61; SNGŚI XII 124. PS

Slup (10), wś, wroc., gm. Wińsko, 3,5 km na pld.-zach. od Wińska: Wroblino iuxta Vin circa *Zlup* 1218 KŚI II nr 198; *Schlaupa* 1644 MPDSWol; *Schlaupp* 1736 MpWielWol; *Schlaupe* 1787 Z VII 263; *Schlaupp* (vulgo *Schlaupe*) 1845 K 592; *Slupy*, *Schlaupp* 1900 Myc 47; *Schlaupp*, *Slup* 1941 Wrzosek 24; *Schlaupp* — *Slup*, -a, *slupski* 1948 MPol XXV nr 14; *Slup*, -pa 1982 WUN III 248. — Pierwotną n. *Slup* (zob. *Slup* (1)) zmienczono jako *Schlaupe*, *Schlaupp*. Wieś leżała przy szlaku wiodącym z Sądowla do przeprawy przez Odrę koło Ścinawy i dalej do Legnicy. Lit.: Kowalczyk 61; SNGŚI XII 124. PS

Slup zob. **Ślupca** (2), **Ślupia** (1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11), **Ślupia Kapitulna**, **Ślupia Nadbrzeżna**, **Ślupia pod Bralinem**, **Ślupie** (2), **Ślupno** (1), **Ślupy** (1, 2, 3)

Slup Bystram zob. **Ślupie** (2)

Slup Dłuto zob. **Ślupie** (2)

Slup Drugi zob. **Ślup** (7)

Slup-Kolonia zob. **Ślup** (5)

Slup Maior zob. **Ślupia** (10)

Slup Minor zob. **Ślupia** (10)

Slup Nowa zob. **Ślupia** (3)

Slup Opacki zob. **Ślup** (5)

Slup Pierwszy zob. **Ślup** (7)

Slup Ripalis zob. **Ślupia Nadbrzeżna**

Slup Stara zob. **Ślupia** (3)

Ślupca (1), mto, koniń.: de villa nostra *Slupcza* (1282)1298 KW I 483; civitas *Slupcza* (1290)XV KW II 42; de *Slupza* 1296 KW II 120; in civitate

Slupca

dicta *Slubzec* (!) 1300 KW II 191; *Slupcza* opidum 1339 KW II 519; *Slupcza* 1399 Lek II nr 1280; de *Slupcza* 1427 RWkp II 854; *Slupcza*, civitas 1511–23 ŁLB I 305; *Slupcza* 1578 ŻDz XII 211; *Slupca*, civitas 1618–20 PKal 170; *Slupca*, miasteczko 1783–84 RejKor 158; *Slupca* 1889 SG X 850–3; *Slupca*, -cy 1982 WUN III 248; gw. *suupca*, -cy, *suupecki*. — W nazwie zapewne zachował się ap. **slupca*, derywat z suf. -ca od ap. rodz. żeńskiego *slup* (zob. *Slupia* (1)). Wieś leżała na szlaku wiodącym z Poznania przez Giecz do Łądu i dalej w kierunku Łęczycy oraz z Gniezna do Łądu i dalej w kierunku Kalisza. Lit.: Kowalczyk 58; RymNmiast 222; RospSEMiG 356; ZierNmiast 139–40; BańMorf 41. ZZ/UB

Slupca (2), wś, płoc., gm. Bulkowo, 17,5 km na płn.-wsch. od Drobina: *Szlupeca* 1408, *Slupcza* 1415 Płoń nr 1107, 2360; *Slupcza*, *Slupcze* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 41; 3, 55–55v; 3, 97); *Slupcza* 1430 MkM II nr 257; *Szlupeca*, *Slupcza* 1473 SHGMz(Ep. 10, 46, 52–53); *parwa Slupcza* 1483, 1491 SHGMz(MK 6, 263v); *Slupcza* 1491 ZHer nr 701; *Slupcza* 1501 ZHer nr 880; *Slup* 1501 AC III nr 191; *Slupcza*, duae sortes 1576 ŻDz XVI 302, 305; *Slupca*, *Slupcza Mnieysza* 1783–84 RejKor 429; *Slupce w.*, *Slupce m.* 1784 MpPerPł; *Gr.*, *Kl. Slupce* 1808 MpTex XI; *Slupca duża*, *Slupca mała* 1827 Tabella 182; *Slupca Mała* 1889 SG X 853; *Slupca* 1921 Sk I 112; *Slupca*, -cy 1982 WUN III 248. — Na początku XVI w. występuje efemeryczny wariant *Slup*, a w XVIII i XIX pluralny — *Slupce*. W nazwach zestawionych dodatkowo człony od przym. łac. *parvus* 'mały', pol. *mały*, *mniejszy* oraz *duży*, *większy*, dla odróżnienia części wsi. Wieś leżała na szlaku z Sierpca do przepraw w Wyszogrodzie i Zakroczymiu, przy skrzyżowaniu ze szlakiem z Płońska do Płocka. Lit.: SHGWy 51; Kowalczyk 52; ZMaz 338. PS/UB

Slupca zob. Slupeczka

Slupce, wś, skiern., gm. Biała Rawska, 4,5 km na pld. od Białej Rawskiej: *Slupcza* (?) 1563–65 Wityg 273; *Slupcze Tomasek* 1579 ŻDz XVI 168; *Slupce* 1802–03 MpGillyPr; *Slupce* 1827 Tabella II 182; *Slupce* 1839 MpKwat IV 4; *Slupce* 1889 SG X 853; *Slupce* 1967 SM 1047; *Slupce*, -piec 1982 WUN III 248. — Pierwotnie może *Slupca*, od ap. **slupca* (zob. *Slupca* (1)), później *Slupce* — pluralizacja nazwy. W XVI w. n. zestawiona; człon

drugi od n. os. *Tomaszek* (: *Tomasz*). Wieś leży między Białą a Nowym Miastem nad Pilicą, przy średniowiecznym szlaku wiodącym z Wyszogrodu do Małopolski. Lit.: Kowalczyk 53. UW/UB

Slupce zob. Slupca (2), Slupeczka

Slupcza, wś, tarnob., gm. Dwikozy, 9 km na płn.-wsch. od Sandomierza: *Slupcza* 1326 Kowalczyk 54; *villam Slupczam dicto* (1359)XVI ZDM IV 110; *Slupcza* (1376) CdP III 316; *Slupcza* (1388)XVI, *Slupcza* (1389)XVI ZDM IV 233, 237; de *Slupecz* 1397 Krak nr 5842; de *Slupcza* 1403 Sand nr 290; *Slupcza* (1425) ZDM II 42; de *Slupcza* 1430 CdP III 394; *Slupcza* (1443)XVI 90; *Slupcza* 1470–80 DB II 327, 351; *Slupcza* 1508 ŻDz XV 460; *Slupcza* 1529 LR 437; *Slupcza* 1578 ŻDz XIV 176; *Slupcza* 1783–84 RejKor 379; *Slupcza* 1787 Spis 390; *Slupcza* 1889 SG X 853; *Slupcza*, -czy, *slupecki* 1970 UN 32, 51. — Od ap. *slup*, z suf. -ca, okresowo -ec. Forma *Slupcza* hiperpoprawna wobec mazurzenia. Wieś leżała na lewobrzeżnym szlaku nadwiślańskim, przy drodze do Opatowa i dalej do Słupi koło Świętego Krzyża. Lit.: Kowalczyk 54; KSand 184. IN

Slupcza zob. Slupia Nadbrzeżna

Slupecki Kamień zob. Kamień (29)

Slupecko zob. Slupeczno

Slupeczka, wś, koniń., gm. Kłodawa, 6,5 km na płn.-zach. od Kłodawy: *Slupcza* 1339 KW II 521; *Slupecz* 1386, *Slubcza* 1387 Łęcz I nr 64, 597; *Slupce* 1392, *Slupcz* 1393 Łęcz II nr 4195, 4553; *Slopczsko* (!) 1394, *Slupcza* 1399 Łęcz I nr 3541, 6317; *Slupecz* 1400 Łęcz II nr 6683; *Slupcza duplex* 1511–23 ŁLB II 449; *Slupeczka* 1576 ŻDz XIII 53, 79; *Slupeczka* 1783–84 RejKor 43; *Slupeczka* 1827 Tabella II 182; *Slupeczka Szlachecka*, wś i folw., *Slupeczka Rządowa*, folw. 1889 SG X 853–4; *Slupeczka* 1921 Sk II 28; *Slupeczka*, -ki, *slupecki* 1970 UN 82, 22; gw. *suupecka*, -cki, *suupecki*. — Od ap. *slup*, z suf. -ca, -ec, efemerycznie też -ce. Od XVI w. forma z suf. -ka, dyferencyjna wobec n. mta *Slupca* (położonego ok. 60 km na zach.). W XIX w. n. zestawione z członami odróżniającymi od przym. *szlachecki*, *rządowy*. Wieś leżała na szlaku z Włocławka do Łęczycy i zapewne do Kruszewicy. Lit.: SHGLęcz II 103–4; Kowalczyk 56; BańMorf 35. PD/UB

Slupeczne zob. Slupeczno

Słupeczno, wś, zamoj., gm. Wysokie, 17 km na pld.-wsch. od Bychawy: wieś *Jeżowa Wola*, czyli *Słupeczne* 1781–82 WPar 468; *Słupeczne* (!) 1783–84 RejKor 371; Folwark *Słupeczne* 1785 MpPerLu; *Słupeczne* 1787 Spis 444; *Słupeczne* antiquitus *Jeżowa Wola* 1806 WPar 45; *Słupeczno* 1827 Tabella II 182; *Słupeczno* 1889 SG X 854; *Słupeczno*, -na, *słupecki* 1970 UN 111, 26; gw. *słupeczno/słupecko*. — Od ap. *słup-ek* (: *słup*), z suf. -ne, wtórnienie -no. Postać gw. również z suf. -ko. Oboczna n. zestawiona *Jeżowa Wola*, od n. os. *Jeż* SSNO II 484 (: *jeż*) i ap. *wola*. Lit.: SHGLu IV 133; KosLu 72. IN

Slupia (1), cz. Woli Książęcej, dawniej wś, kal., gm. Kotlin: de *Slup* (1271) KW I 572; *Slup* 1299 KW II 170; *Slup* (1369)XVI Matr I, supl. nr 24; inter Wolam et *Slup* 1390 Lek II nr 76; de *Slupy* ... tym ludzēm *naslupy* 1399 RWlkp II nr 109; de *Slupsko* 1415 Kal nr 670; *Slupya* 1499 Kowalczyk 59; *Slupya* 1510 NKs 151; *Slupi* 1579 ŻDz XII 129; *Slupia* 1783–84 RejKor 787; *Slupia* 1802–03 MpGillyPr; *Slupia* 1889 SG X 857; *Slupia*, wś i folw. 1933 SkBy 1566; *Slupia*, wś i os. 1967 SM 1047; *Slupia*, -pi 1971 UN 79, 11; gw. *słupa*, -pi, *słupski*. — Od ap. *słup* rodzaju żeńskiego, efemerycznie także z suf. -sko. A. Bańkowski rekonstruował to femininum jako **słupь* (: **słupiti*) o znaczeniu 'drzewo lub drzewa, z których złupiono korę'. Zapis z 1399 r. *Slupy* dokumentuje archaiczny zapis miękkości. Postać *Slupia* (odnotowana już w XV w.), która się upowszechniła, jest wynikiem derywacji fleksyjnej formy *słup* na tle oboczności i mieszania się form miękkotematowej deklinacji żeńskiej samogłoskowej i spółgłoskowej. Wieś leżała na szlaku z Wrocławia przez Łąd na Kujawy. Lit.: Kowalczyk 59; BańMorf 80. ZZ/PS

Slupia (2), wś, kiel., gm. Łopuszno, 21,5 km na pln.-wsch. od Włoszczowy: *Slupy* 1508 ŻDz XV 483; *Slupp* 1511–23 LLB I 605; *Slupy* 1540 ŻDz XV 580; *Slupia* 1573 ŻDz XIV 274; *Slupia* 1783–84 RejKor 222; *Slupia* 1787 Spis 391; *Slupia* 1889 SG X 854; *Slupia* 1933 SkBy 1566; *Slupia*, -pi 1982 WUN III 248; gw. *słupa*, -pi, *słupski*. — Od ap. *słup*, wtórnienie ze zmianą paradygmatu. Lit.: KSand 184; KopKiel 105; NaSand 161–2; RospSEMig 356. IN

Slupia (3), dziś *Nowa Slupia*, wś, dawniej mto, i *Stara Slupia*, wś, kiel., gm. Nowa Slupia,

13 i 14 km na pld.-wsch. od Bodzentyna: *Sluhp* (1269) KMłp I 95; de *Slupp* 1325–27 MVat I 169; *Slup* civitatem cum villula sibi adiacenti, que eodem nomine *Slupi* appellatur (1351) CdP III 232; *Sluppi* 1394, *Slup*, *Sluppy* 1405, *Slupy*, *Slupia* 1414–15, *Slupy* 1422, *Antiqua et Nova Slup* [in dorso: *Slup utraque*] 1437 SHGSd 133, 182; de *Slup* (1439)XVIII KMłp IV 337; *Noua et antiqua Slupi* (1442) CdP III 419; *Antiqua Slup* (1442) XVIII KMłp IV 408; opidi *Slupp* 1447 ZDM III 215; *Slupy* 1459 SHGSd 133; *Nova Slup* ... *Antiquae Slup*, *Slup Antiqua* ... *Novae Slup*, *Slup Nova* 1470–80 DB II 489, III 230; oppido *Slupya* ... *Antiqua Slupya*, *Slup Antiqua* ... *Nova Slup* 1529 LR 350, 373, *Slup antiqua*, *Stara Slup*, *Slup oppidum* 1578 ŻDz XIV 194; *Slupia nowa*, mko, *Slupia stara* 1783–84 RejKor 238; *Nowa Slupia*, *Stara Slupia* 1787 Spis 398, 399; *Slupia nowa*, *Slupia stara* 1827 Tabella II 182; *Slupia Nowa*, os. m., *Slupia Stara*, wś i folw. 1889 SG X 854–5; *Nowa Slupia*, -wej -pi, *słupski* 1966 UN 23, 55; *Stara Slupia*, -rej -pi, *słupski* 1966 UN 27, 59. — Dawniej *Słup*, wtórnienie *Slupia*. Dochodził tu szlak prowadzący od przeprawy w Zawichoście. Miasto *Nowa Slupia* lokowano w połowie XIV w. obok już istniejącej wsi, którą zaczęto określać jako *Stara Slupia*. W n. zestawionych występują człony odróżniające od przym. łac. *antiquus*, *novus*, pol. *stary*, *nowy*. Lit.: KSand 184; KopKiel 105; NaSand 161–2; Kowalczyk 55; RospSEMig 356; RymNmias 222. IN

Slupia (4), dziś *Slupia*, wś, i *Slupia Wielka*, cz. Słupi, kiel., gm. Pacanów, 8,5 km na pln. od Szczucina: *Slup* 1386 DKrak nr 29; *Slup* 1411 Sand nr 514; *Slup* 1470–80 DB II 423; *Slup* 1508 ŻDz XV 460; *Slupya* 1529 LR 134; *Slup* 1579 ŻDz XIV 230; *Slupia* 1783–84 RejKor 312; *Slupia* 1787 Spis 371; *Slupio* (!) 1808 MpWGal XI; *Slupia wielka* 1827 Tabella II 182; *Slupia mała*, *S[łupia] wielka* 1839 MpKwat IV 8; *Slupia Wielka* 1889 SG X 855; *Slupia* 1902 Przew II 169; *Slupia*, wś i folw. 1921 Sk III 134; *Slupia*, D. *Slupia Wlk.* 1938 Mp-100(47-32); *Slupia*, -pi, *słupski*, wś, *Slupia Wielka*, -pi -kiej, cz. wsi 1966 UN 19, 50; *Slupia*, -pi, *Slupia Wielka*, -pi -kiej 1982 WUN III 248. — Dawniej *Słup*, później *Slupia*. Wieś położona na lewobrzeżnym nadwiślańskim szlaku między Połańcem a Nowym Korczynem

Slupia

i Wiślicą. Nazwy zestawione z członami od przym. *mały*, *wielki* wprowadzono w celu odróżnienia części wsi. Lit.: KSand 184; KopKiel 105; Kowalczyk 54; NalSand 161–2. *IN*

Slupia (5), wś, kiel., gm. Slupia, 11 km na pld.-wsch. od Szczekocin: plebanus ecclesie de *Slup* 1325–27 MVat I 132; *Slup* 1470–80 DB II 207; *Slup* 1490 ŻDz XV 436; *Slupya* 1529 LR 62–3; *Slupia* 1564 Lukrak II 93; *Slupia* 1570 Ludrógrk 68; *Slupia* 1581 ŻDz XIV 77; *Z Slupi* 1662 RKrak 156; *Slupia* 1783–84 RejKor 231; *Slupia* 1787 MpPerKr; *Slupia* 1889 SG X 855–6; *Slupia*, *-pi*, *slupski* 1966 UN 21, 55; gw. *suuþo*, *-i*, *suuþski*. — Dawniej *Slup*, od XVI *Slupia* (zmiana paradygmatu). Wieś położona między Małogoszczem a Żarnowcem, na szlaku prowadzącym do Krakowa. Lit.: RKrak 156; KopKiel 105; Kowalczyk 55; RospSEMIG 356. *IN*

Slupia (6), wś, nowosąd., gm. Jodłownik, 16 km na ptn.-zach. od Limanowej: de *Slup* (1338)1339 KMłp III 29; de *Slup* 1385, de *Sluppe* 1419 SHGKr(kartoteka); *Slup* 1470–80 DB III 276; *Slubpya* 1529 LR 332; *Slupia* 1564 Lukrak II 89; *Slupie* 1581 ŻDz XIV 52; *Slupy* koniec XVI w. SHGKr(kartoteka); *Slupie* 1680 Rej 83; *Slupia* 1779–83 MpMieg; *Slupia* 1889 SG X 856; *Slupia*, *Slupi*, *slupski* 1964 UN 6, 22. — Pierwotnie *Slup*, wtórnie *Slupia*. W zapisie z 1419 r. zapewne gen. sg. *Slupie*. Przez wieś prowadził szlak z Krakowa do Nowego Sącza. Lit.: Kowalczyk 56; LKrak 138. *IN*

Slupia (7), wś, płoc., gm. Szczutowo, 15,5 km na pld.-wsch. od Rypina: *Slupia* 1784 MpPerPł; *Slupia* 1825 Gawarecki 153; *Slupia* 1827 Tabella II 182; *Slupia* 1889 SG X 856; *Slupia*, *-pi* 1982 WUN III 248. — Wieś położona w połowie drogi między Sierpcem i Starorypinem. Lit.: Kowalczyk 40. *UB*

Slupia (8), wś, płoc., gm. Zawidz, 9,5 km na ptn.-zach. od Drobina: *Sluph* 1254 KkM nr 17; *Slup* (1309)1510 AC III nr 308; *Slup* 1379 KMaz III nr 218; *Slupia* 1560 ACPłoc 244; *Slupia* 1578 ŻDz XVI 20; *Slupia* 1784 MpPerPł; *Slupia* 1827 Tabella II 182; *Slupia* 1889 SG X 856; *Slupia* 1921 Sk I 112; *Slupia*, *-pi* 1982 WUN III 248. — Dawniej *Slup*, wtórnie *Slupia*. Wieś leżała na szlaku wiodącym z Sierpca do przepraw w Wyszogrodzie i Zakrocymiu, przy skrzyżowaniu

ze szlakiem wiodącym z Raciąża do Płocka. Lit.: SHGPł 281; Kowalczyk 51–2. *UB*

Slupia (9), wś, pozn., gm. Stęszew, 6,5 km na zach. od Stęszewa: *Slub* (1181)1258 KW I 328; *Slup* 1298 KW II 140; de *Slup* 1348 KW II 603; de *Slup* (1383)XVII KW III 533; in *Slup* 1446 AC II nr 1211; *Slupy* 1475, *Slup Episcopi* 1508 SHGPn IV 557; *Slyvp* 1510 NKs 101; *Slupye* 1526 AC II nr 1794; *Slupya* 1540, *Slupia* 1553, *Slupia Episcopi* 1563, *Slupia episcopalis* 1577 SHGPn IV 557; *Slupia* 1580 ŻDz XII 33; *Slupia* 1662–24, *Slupia* 1789 PPozn(Tab. 1, 31 i 6, 6v); *Slupia* 1889 SG X 857; *Slupia*, *-pi*, *slupski* 1966 UN 93, 17; *suuþa*, *-pi*, *suuþski*. — Zapisy typu *Slub* są substytucyjnymi formami niem. albo zawierają oboczną do ap. *slup* formę **slub*. Wtórnie też *Slupie* i ostatecznie *Slupia*. Wieś leżała na szlaku wiodącym z Poznania do Przemętu i może do Zbąszynia. Lit.: SHGPn IV 557–9; Kowalczyk 58; PPozn 279. *ZZ/PS*

Slupia (10), dziś *Slupia Wielka*, os., dawniej wś, pozn., gm. Środa Wielkopolska, 3,5 km na zach. od Środy Wielkopolskiej: de *Slup* 1399 Lek II nr 765; de *Slupe* 1406 KZPozn nr 2773; *Slup min.* 1427 Koz III 217; *sslupy* 1429 RWłkp II nr 915; *Szlupya* 1475 Kowalczyk 58; *Slup* 1475 Matr I nr 1318; *Slup Maior* 1486 SHGKI(PgG 6, 8); In *Slupya Maiori*, in *Minori Slyupya* 1510 NKs 62; *Mala Slup* 1532–39 Koz V 315; *Slupia maior*, *Slupia minor* 1578 ŻDz XII 213; *Slupia wielka y mała* 1789 MKI(Tab. 47, 114); *Gr.*, *Kl. Slupia* 1802–03 MpGillyPr; *Slupia* 1846 KsP 358; *Slupia* 1889 SG X 857; *Slupia Wielka*, niem. *Gross Slupia* 1921 SK X 106, 156; *Slupia Wielka*, *-pi -kiej* 1982 WUN III 248. — Pierwotnie *Slup*, efemerycznie *Slupie*, ostatecznie *Slupia*. W zapisie z 1429 r. wyrażenie przyimkowe z *Slupi*, potwierdzające odmianę żeńską. Okresowo dwa obiekty: *Slup(ia) Wielka* i *Slup(ia) Mała* (notowana do XIX w.). Osada położona w połowie drogi między przeprawą przez Wartę w Śremie a Gieczem, na szlaku ze Śląska do Gniezna. Lit.: Kowalczyk 58. *ZZ/PS*

Slupia (11), dziś *Slupia* i *Slupia-Folwark*, dwie wsi, skiern., gm. Slupia, 16 km na pld.-zach. od Skierniewic: *Slup* (1242) KW I 196; *Slup* 1310 MVat III 128; *Slup* (1334)1415 KW II 459; *Slupy* (1347)1511/12 VisitGn 185; *Slupp* (1359)XV KW III 132; *Slup*, *Sluppy* (1384)1511/12 VisitGn 183;

in *Slup* (1481) XVIII SHGRw (Ryb. Reg.); *Slupya*, *Slupp* 1511–23 ŁLB II 335; *Slupia* (1531) VisitGn 686; *Slupia* 1579 ŻDz XVI 178; *Slupia* 1792 MpPerRw; *Slupia* 1827 Tabella II 182; *Slupia*, wś i folw. 1889 SG X 854; *Slupia*, folw. 1921 Sk I 177; *Slupia Folwark* 1952 UW 105; *Slupia*, -pi, *Slupia-Folwark*, -pi-ku 1982 WUN III 248. — Od stp. ap. *slup* (zob. *Slupia* (1)) rodzaju żeńskiego. Średniowieczne zapisy *Slupy* oddają miękkość spółgłoski wygłosowej. Od XVI w. *Slupia* — forma ze zmianą paradygmatu. Łączyły się tu drogi z Płocka do Wyszogrodu, idące dalej do Małopolski. Współcześnie dwie wsi; folwark przy wsi *Slupia* stał się samodzielnym obiektem, a do nazwy weszło określenie jego dawnego charakteru. Lit.: SHGŁow II/2, 135; Kowalczyk 53. UW/UB

Slupia (12), wś, slup., gm. Debrzno, 6 km na płn.-wsch. od Debrzna: *Steynborn* 1357, dem *Steynborne* (1358) 1397 PrUr V 297, 386; *Steynborn* 1374, *Steynborne* 1382 HKS nr 105, 139; *Steynborn* 1410 Reg I nr 1245; *Steinborn* 1412 HKS nr 164; *Steynborn* (1437) GZ 108; *Steinborn* 1491 Font XXVIII 3; *Stimborn* 1495 Matr II nr 489; *Sttheyborn* 1503 Matr III nr 691; *Steyborn* 1507 Matr IV/1, nr 136; [z] *Stimbornem*, Wieś *Stemborn*, wsi *Steinborna* 1565 Lupom 60, 66; *Steinborn* 1570 ŻDz XXIII 218; *Stemborno* 1624 LuPrus 190; *Sztyborn* 1648 RP 190; Wieś *Steinborna* 1664 Font XXXII 157; *Sztemborna*, *Sztemborna* 1682 Font V 138, 152; *Steinborna* gburzy, puszciliśmy ... kunktraktem wies *Sztemborną* 1696, łąk wsi *Steinborna* i Moszyny 1710 Font XXVIII 160, 177; *Steinbou* 1749 Font XVI–XIX 470; Wieś *Szteynborna* 1765 LuPrus III 103; *Steinborn* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Steinborn* — *Sztyborna* al. *Szemborno* 1879 KętN 80; *Sztyborn*, niem. *Steinborn* 1892 SG XII 56; *Slupia* — *Steinborn* 1951 Rosp 296; *Slupia* 1952 UW 199; *Slupia* 1967 SM 1047; *Slupia*, -pi 1982 WUN III 248. — Nazwa niem. od śrdniem. *stēn*, niem. *Stein* 'kamień, kamienny' i *borne*, niem. *Born* 'źródło, studnia' Lübben 63. Nazwę niem. zaadaptowano jako *Stymborno*, z przejściem -nb- > -mb-, -eN- > -yN-, dodaniem -o na wzór n. m. na -no; wtórnie wyrównanie do wymowy *st* jako *sz*. W polskich substytucjach wahanie rodzaju gramatycznego. Nazwę *Slupia* nadano urzędowo po 1945 roku. Lit.: CzNiem 135. WK/KW

Slupia zob. **Slup** (8, 9), **Slupia Kapitulna**, **Slupia Nadbrzeżna**, **Slupia pod Bralinem**, **Slupia pod Kępnem**, **Slupie** (2)

Slupia Bystram zob. **Slupie** (2)

Slupia Dłutowa zob. **Slupie** (2)

Slupia-Folwark zob. **Slupia** (11)

Slupia Kapitulna, wś, leszcz., gm. Rawicz, 7,5 km na wsch. od Rawicza: *Slup* 1271 KW I 572 (tu?); *Slup* (1310) 1608 KW II 275; *Slup* 1357 KW III 70; *Slupy* 1426 SHGPn IV 556 *Slupya* 1510 NKs 118; *Slupya* 1563, *Slupia* 1565 RPob-Pozn(ASK I 4); *Slup* 1566 SHGPn(ASK 4, 278 v); *Slupia* 1567, *Slupia* 1576 RPobPozn(ASK I 5); *Slupia* 1580–81 ŻDz XII 63; *Slupia* 1622–24, *Slupia* 1775 PPozn(Tab. 1, 85 i 7, 4); *Slupia* 1802–03 MpGillyPr; *Slupia* 1846 KsP 228; *Slupia*, daw. *Slup* 1889 SG X 856; *Slupia Kapitulna* zamiast *Slupia* 1920 DzUrZPr nr 48, poz. 402; *Slupia Kapitulna*, niem. *Slupia* 1921 Sk X 80; *Slupia Kapitulna*, -pi -nej 1982 WUN III 248; gw. *slupō kapitulno*, -pi -ny, *slupski*. — Dawniej *Slup*, od ap. *slup*, wtórnie *Slupia* (zob. *Slupia* (1)). Zapis *Slupy* oddaje miękkość spółgłoski wygłosowej. Od 1920 r. n. zestawiona, z drugim członem od przym. *kapitulny* 'będący własnością kapituły'. Wieś leżała przy szlaku z Czestramą do przeprawy przez Barycz w Żmigrodzie i dalej do Wrocławia. Lit.: SHGPn IV 556–7; Kowalczyk 59–60; PPozn 279. ZZ/PS

Slupia Mała zob. **Slupia** (4, 10)

Slupia Nadbrzeżna, dziś *Slupia Nadbrzeżna* i *Slupia Nadbrzeżna-Kolonia*, dwie wsi, tarnob., gm. Tarłów, 16 i 15 km na płn. od Zawichostu: de *Slupp* 1325–27 MVat I 159; *Slup* 1470–80 DB II 509; *Slupp* 1508 ŻDz XV 462; *Slup* 1529 LR 455; *Slup* iuxta Wislam 1564–65 Lusand 323; *Slup ripalis* 1578 ŻDz XIV 177; *Slupcza* 1784 MpPerLu; *Slupia* 1797 MpNWGal VI; *Slupia nadbrzesna* 1801–04 MpHeld; *Slupia nadbrzeżna* 1827 Tabella II 182; *Slupia Nadbrzeżna*, os. 1889 SG X 854; *Slupia Nadbrzeżna*, wś i kol. 1933 SkBy 1567; *Slupia Nadbrzeżna*, -pi -nej, *Slupia Nadbrzeżna-Kolonia*, -pi -nej-nii, *slupski* 1966 UN 27, 56, 58. — Dawniej *Slup*, wtórnie *Slupia*, efemerycznie *Slupcza* — forma hiperpoprawna (na tle mazurzenia), z suf. -ca. Obiekt położony na lewobrzeżnym szlaku nadwiślańskim między przeprawami w Solcu i Zawichoście, naprzeciw Świeciechowa,

Slupia Nowa

gdzie znajdowała się lokalna przeprawa przez Wisłę. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *ripalis* (: *ripa* 'brzeg'), pol. *nadbrzeżny* i ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: Kowalczyk 54; KSand 184. IN

Slupia Nowa zob. **Slupia** (3)

Slupia pod Bralinem, wś, kal., gm. Perzów, 5,5 km na pld.-wsch. od Sycowa: *Slup* 1285 Reg nr 1285; de *Slup* 1286 Hae 122; in villa *Schlaupp*, in *Schlaup* 1651/52, in *Schlaupe* 1666/67 J I 155, 169, 473; *Schlaupe*, P[ol]. *Schlupie* 1739 MpWielOels; *Schleuse* (!) 1802–03 MpGillyPr; *Schlaupe*, *Slupia* 1845 K 592; *Schlaupe* 1859 MpChrz; *Slupia*, niem. *Schlaupe* 1889 SG X 857–8; *Slupia pod Bralinem*, niem. *Schlaupe* 1921 Sk X 31, 156; *Slupia pod Bralinem*, -*pi pod Bralinem* 1982 WUN III 248. — Pierwotnie *Slup*, wtórnice *Slupie*, *Slupia* (zob. *Slup* (1) i *Slupia* (1)). Nazwa zmieniona jako *Schlaup(e)*. Wieś leżała na szlaku z Sieradza i Rudy do Wrocławia. Po 1918 r. do nazwy dodano człon lokalizujący *pod Bralinem*, dla odróżnienia od n. m. *Slupia pod Kępem*. Lit.: Kowalczyk 60. PS

Slupia pod Kępem, wś, kal., gm. Baranów, 5,5 km na pld.-wsch. od Kępna: *Slup* 1239 Reg nr 543b; *Slupz* 1253 SHGWiel 153; *Slup* 1280 KW I 461; *Slupye* 1502 Matr III nr 326; *Slupya* 1522 ŻDz XIII 305; *Slaupia* 1651/52 J I 168; *Slupia* 1802–03 MpGillyPr; *Slupia* 1859 MpChrz; *Slupia* 1889 SG X 856–7; *Slupia pod Kępem*, niem. *Slupia* 1921 Sk X 31, 156; *Slupia pod Kępem*, -*pi pod Kępem*, *slupski* 1971 UN 81, 5. — Dawniej *Slup*, wtórnice *Slupie*, *Slupia*; wieś leżała na szlaku z Kijowa do Wrocławia oraz z Sieradza i Rudy do Wrocławia. Od XX w., dla odróżnienia od n. m. *Slupia pod Bralinem*, występuje człon lokalizujący w formie wyrażenia przyimkowego *pod Kępem*, od n. m. *Kępno* (1). Lit.: SHGWiel 153; Kowalczyk 60. PD/UB

Slupia-Pokor(i)a zob. **Pokoria**

Slupia Stara zob. **Slupia** (3)

Slupia Wielka zob. **Slupia** (4, 10)

Slupica, wś, rad., gm. Jedlnia-Letnisko, 8 km na pld.-zach. od Pionek: *Jedlinskie Budy* 1801–04 MpHeld; *Slupica* 1827 Tabella II 182; *Slupica*, do *Slupic* (!) 1839 MpKwat IV 5; *Slupica* 1889 SG X 858; *Slupica* 1933 SkBy 1567; *Slupica*, -*cy*, *slupicki* 1970 UN 31, 16. — Początkowo

n. zestawiona *Jedlińskie Budy*, od n. m. *Jedlnia* (zob.) i ap. *buda*, w l. mn. Później n. *Slupica*, od ap. *slup*, z suf. -*ica*. D. Kopertowska mylnie przypisała Slupicy zapis *Slupcza* 1470–80 DB II 327, który odnosi się do wsi *Slupcza* (zob.). Lit.: KopRad 236. IN/PS

Slupice (1), wś, opol., gm. Pakosławice, 10 km na pln.-zach. od Nysy: *Slupiste* ok. 1300, *Slupitz* ok. 1300 CdSil XIV 24, 33; *Slupicz* 1354 CdSil XXXVI 9; in villa *Slupicz* 1368 Ng 278; Januschius de *Slupisch* 1369, in villa *Sluppicz* 1373, de *Slupicz* 1374 CdSil XIV 24, przyp. 273; *Slupicz* (1401) K 592; *Slaupitz* 1520, *Schlaupitz*, *Slawpicz* 1532 CdSil XXXVI 89, 87; *Schlaupitz* 1658 MpDSGrot; *Schlaupitz* 1638, *Sclaupitz* 1651/52, villae ... *Schlaupitz* 1666/67 J I 124, 242, 562; *Schlauppitz* 1736 MpWielGrot; *Schlaubit* 1743 SNGŚI XII 124; *Schlaupiz* 1784 Z III 374; *Schlaupitz* 1845 K 592; *Slupiec*, *Schlaupitz* 1900 Myc 46; *Slupice* (*Schlaupitz*) — *Schlaubental* 1939 Prus 67; *Schlaubental* — *Slupice*, -*ic*, *slupicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Slupice*, -*pic* 1982 WUN III 248. — Nazwa niejednoznaczna. Według H. Borcka i S. Rosponda pierwotna n. **Slupiszczce*, od stp. ap. *slup* (zob. *Slup* (1)), z suf. -*iszczce*, który uległ zatarciu. Niewykluczone jednak, że pierwszy zapis jest po prostu zniekształcony (por. inny zapis z tego samego dokumentu — *Slupitz*), a pierwotna n. to **Slupice*, od ap. *slup* lub od n. os. *Slup* SSNO V 121, z suf. -*ice*. Nazwa zmieniona jako *Schlaupitz*; w czasach administracji hitlerowskiej nadano n. *Schlaubental*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slupice*. Zapisy z lat 1638 i 1651/1652 J. Jungnitz błędnie zidentyfikował ze *Slupicami* (2). Lit.: Kowalczyk 62; SNGŚI XII 124–5; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1967, 155; BorGŚI 105. PS

Slupice (2), wś, wroc., gm. Łagiewniki, 7 km na pln.-zach. od Łagiewnik: Nikolaus *Slupicz* 1333 Reg nr 5253 (tu?); *Slupicz* 1350 D 135; in villa *Slupicz* 1368, *Slupiz* 1369, in *Grozzen Slupicz* 1370, *Grossen Slupicz*, *Slupicz* 1373, dorfe *Grossen Slupiz*, dorfe *Slaupiz* 1375 LandbSch I nr 259, 260, 286, 803, 821, 949, 956; *Slupicz*, *Sleupiz*, *Sleupicz* 1392, in dem dorfe *Aldendorfe* odir *Alden Sleupiz* 1392, alles, was er zum Neuendorfe des Weichbildes Reichenbach hat ... und 100 mark in dem *Aldendorfe* eiusdem districtus 1394

LandbSch II nr 953, 1073, 1074, 1095, 1354; *Großen Slupitz*, *Grossin Slupicz* 1396, in *Slupicz* 1398, dorfe czy *Großin Slupicz* ... vorwerke czum *Aldindorfe* 1398, czum Neuendorfe und czy *Slupicz* 1398, *Aldin Slaupicz* 1398, czy *Grossin Slupicz* 1401, czy dem *Aldindorfe Slupicz* genand 1401, czy *Großin Slupitz* 1402, *Aldin Slawpiz*, *Slupiz* 1402, in villa *Slupicz* 1406 LandbSch III nr 116, 136, 375, 460, 461, 655, 969, 1059, 1369, 1513, 1646; *Slaupitz* 1549 CdSil XXXV 166; *Schlaupitz* 1576 Darst VI 124; *Schlaupitz*, Parochus *Schlaupicensis* 1666/67 J I 513, 733–4; *Schlaupitz* 1736 MpWielSchw; *Schlaupiz* 1785 Z V 178; *Schlaupitz* 1845 K 592; *Slupiec*, *Schlaupitz* 1900 Myc 46; *Schlaupitz* — *Slupice*, -ic, *slupicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Slupice*, -pic 1982 WUN III 248. — Pierwotnie zapewne **Slupice*, od n. os. *Slup* SSNO V 121 lub od ap. *slup*, z suf. -ice, lub **Slupiec*, z suf. -ec. Nazwę zmieniono jako *Slupitz*, później *Schlaupitz*. Dodatkowe człony od przym. *gross* 'wielki' i średnim. *alde* 'stary'. Drugi z nich pochodzi zapewne z kontaminacji z n. oboczną *Aldendorf* (: niem. *Dorf* 'wieś'), por. zapis czy dem *Aldindorfe Slupicz* genand ('do [wsi] *Aldindorfe* zwanej *Slupicz*') z 1401 r. Nazwa *Aldendorf* pozostaje w relacji z n. *Neuendorf*, dziś *Nowizna*. J. Knie mylnie utożsamiał zapis z 1398 r. z wsią *Slupice* (1). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slupice*. Lit.: Kowalczyk 62; SNGŚI XI 124–5. PS

Slupie (1), wś, suwał., gm. Bakałarzewo, 12 km na zach. od Suwałk: вь деревни *Слупе* 1912 AP-Suw, sygn. 63/149/0/1/100 (k. 19); *Slupie* 1931 Mp-100(32-35); *Slupie* 1962 Mp-25(Suwałki); *Slupie*, -pia 1982 WUN III 248. — Wieś powstała w lesie na wsch. od wsi Zdręby, a jej n. jest ponowiona z n. *Slupie* (1a). EB/UB

Slupie (1a), dziś os. leśna, schronisko turystyczne i gaj., dawniej wś, suwał., gm. Suwałki, 11 km na pld.-wsch. od Suwałk: *Slupie* 1808 MpTex III; *Slupie* 1827 Tabella II 182; *Slupie* 1839 MpKwat VI 3; *Slupie* 1889 SG X 858; *Slupie* 1915 KDwR(Suwałki); *Slupie* 1921 Sk V 85; *Slupie* 1962 Mp-25(Suwałki); *Slupie*, -pia 1982 WUN III 248. — Wieś rybacka *Slupie*, założona przez kamedułów nad jez. Wigry w XVIII w., zniesiona przez władze carskie przed I wojną światową. Jej nazwa wywodzi się od ap. *slup*, tu zapewne w znaczeniu 'jakieś urządzenie związa-

ne z hodowlą ryb' Sstp VIII 298, z suf. -'e. Lit.: SHGPD(kartoteka); WiśnAug 237. EB/UB

Slupie (2), wś, tarnob., gm. Modliborzyce, 18 km na pld.-wsch. od Kraśnika: *Slup* (1407) XVI ZDM V 69; Johannes Dlotho de *Slup*, in villa *Slup* (1412)1592 ZDM I 377; *Slupp* 1414, *Slupe* 1417 SHGLu III 216; de *Slup*, dicti *Dlothowye* 1452 LKP 62; Johannes Johannes alias Dlotho de *Slvp* 1452 MUKr I 242; *Slup Dlothowa*, villa ... heres Dlotho 1470–80 DB II 503; Johanne Dlotho de *Slup* 1477 Miesięcznik Heraldyczny II 65; *Slup Dlothowa* 1529 LR 450; Parochia *Slupia* ... *Slupya Dlotho*, *Slupya Bistram* 1531 ŻDz XIV 374; *Slup Bystram*, *Slup Dlvtho* 1565 Lulu 45; *Slupia* 1626 RPobLu 81; *Slupia Dłotowa* 1674 RPgl 61; *Slupia* 1676 ŻDz XV 32a; *Slupie* 1781–82 KosLu 72; *Slupia* 1783–84 RejKor 368; *Slupia* 1787 Spis 442; *Slupie* 1889 SG X 858; *Slupie* 1933 SkBy 1567; *Slupie*, -pia, *slupski* 1971 UN 110, 14. — Dawniej *Slup*, następnie *Slupia*, ze zmianą paradygmatu (zob. *Slupia* (1)), później *Slupie* ze zmianą rodzaju na nijaki. Człony drugie w n. zestawionych od n. os. właściciela wsi, Jana *Dłoto* (por. pierwszy zapis) oraz właściciela działu *Bystrama* z Wierzchowisk, któremu w 1469 r. przyznano wolny wyrąb w dąbrowie należącej do wsi (SHGLu III 216). Zapis *Dłotowie* z 1452 r. to pluralna forma antropionimu. Wieś położona na szlaku z Rusi przez Goraj do Zawichostu, tu też dochodził szlak z Lublina do Przemyśla. Lit.: SHGLu III 216; Kowalczyk 53; KosLu 72; Dunin-Kozicki, Miesięcznik Heraldyczny, II, 1909, 65. IN/PS

Slupie zob. **Slupia** (6, 9, 10), **Slupia pod Branlinem**, **Slupia pod Kępnem**, **Slupy** (1)

Slupiec (1), wś, tarnob., gm. Połaniec, 11 km na pld.-zach. od Połańca: *Slvpyecz*, *Slupyecz*, *Slupiecz* 1529 LR 21, 87, 261; w *Slupcu* 1644 Diar-Ośw 65; *Slupiec* 1787 Spis 371; *Slupiec* 1827 Tabella II 182; *Slupiec* 1889 SG X 858; *Slupiec*, -pca, *slupiecki* 1966 UN 19, 21. — Od ap. *slup*, z suf. -'ec. Lit.: KSand 184. IN

Slupiec (2), wś, tarn., gm. Szczucin, 7 km na pln.-wsch. od Szczucina: de *Slupecz* 1397 Sand nr 109; de *Slupecz* 1397 Krak nr 5842; *Slupecz* 1407 Sng II 91; *Slvpyecz* 1449 Matr I nr 75; *Slvpyecz* 1470–80 DB II 430; *Slvpyecz* 1529 LR 21; *Slupiecz Maior* ... *Slupiecz Minor* 1579 ŻDz XIV

Slupiec

234; *Slupice* (!) 1779–83 MpMieg; *Slupiec* 1855 MpKum; *Slupiec Wielki* i *Mały* 1855 Stup 201; *Slupiec Wielki* i *Mały*, wś 1889 SG X 858; *Slupiec* 1921 Sk XII 11; *Slupiec, -pca, slupiecki* 1964 UN 5, 9. — Okresowo n. zestawiona, z członami odróżniającymi od łac. przym. *maior, minor*, pol. *wielki, mały*. IN

Slupiec (3), cz. Nowej Rudy, dawniej wś, walb.: *Slegelonis villa* 1327 Reg nr 4644a; *Slegilisdorf* 1330 GQ I 51; *Slegilisdorf* 1330 SGTS XI 346; zu *Slegelsdorff* 1337, *Slegilisdorf* ok. 1345 GQ I 62, 83; *Slegilsdorff* 1352, *Slegilsdorf* 1354 GQ V 26, 47; *Slegilstorf* 1359, *Slegelsdorph* 1369, *Slegilistorf* 1373, *Slegelsdorf* 1384, *Slegelsdorff* 1386, *Slegldorff* 1394, *Schlegelsdorf* 1396, *Slegelsdorf* 1398 GQ I 163, 312, 214, 237, 243, 270, 275 (przyp. 1), 290; *Slegelsdorff* (1398) K 593; dorffe czum *Slegil* 1407, zum *Slegel* 1412, *Schlegeldorf* 1417, *Sleglsdorff* 1418, *Slegil* 1422, *Schlegel* 1452, *Schlegl*, *Slegel* 1490 GQ II 28, 51, 85, 93, 117, 226, 442, 444; *Schlegel* 1558, *Schlegell*, inter *Schlegensem* dominum, *Schlegel* 1631 GQ III 26, 166–7; *Schlegell* 1743 SNGŚI XII 125; *Schlegel* 1747 MpCGla; *Schlógel* 1789 Z IX 352; *Schlegel* 1845 K 593; *Schlegel* 1941 Wrzosek 25; *Schlegel* — *Slupiec, -pca, slupiecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Slupiec, -pca* 1982 WUN III 248. — Dawna n. niem. *Slegel(i)sdorf*, w kancelaryjnym zapisie łac. *Slegelonis Villa*, wórninie *Schlegeldorf*, od n. os. *Slegel*, *Schlegel* Gott 435 (por. Pesche *Slegil* 1356 GQ V 54) i ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'. Od XV w. elipsa drugiego członu. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slupiec*. Lit.: SNGŚI XII 125. PS

Slupiec zob. **Slupcza, Slupeczka**

Slupiec Mały zob. **Slupiec** (2)

Slupiec Wielki zob. **Slupiec** (2)

Slupka zob. **Slupsko** (2)

Slupna zob. **Slopna, Slupno** (2)

Slupnica, wś, tor., gm. Biskupiec, 11,5 km na pld. od Kisielic: de *Stangenwalde* (1331)XVI, de *Stanginwalde* 1334 PrUr II 470, 577; in ... dorfe *Stanginwalde* (1346)XIV PrUr IV 30; *Stangenwalde* 1431 Płoc I nr 113; *Stangenwald* 1453 Woel 488; *Stangwalde* 1789 Golb II 231; *Stangwalde* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Stęgwald* (*Stangenwalde*) 1882 KęŁ 194; *Stęgwald* al. *Stynwald*, niem. *Stangenwalde* 1890 SG XI 334;

Stangenwalde — *Slupnica* al. *Stęgwald* 1946 Ley I 104; *Stangenwalde* — *Slupnica, -y, slupnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Slupnica, -cy* 1982 WUN III 249. — Dawna n. niem. *Stangenwalde*; człon *Stangen-* utwalał zapewne nazw. rodziny *Stango* (pochodzącej z Saksonii, por. objaśnienia n. *Glina* PMT IV 55, 151), zasłużonej dla kolonizacji tego regionu, człon drugi od ap. *Wald* 'las'. Niewykluczony związek z ap. **Stangenwald* 'las ze średnio grubymi drzewami', por. *Stangenholz* 'młode, wyrosnięte, średniogrube drzewo' DWB XVII 814; por. jednakże zapis *Iohannes dictus Stangell, Stengel*, świadek w nadaniu z 1331 r. Nazwa spolonizowana jako *Stęgwald, Stynwald*; n. *Slupnica* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Iława. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 255–6; CzNiem 161–2. RP

Slupno (1), wś, płoc., gm. Borowiczki, 8 km na pld.-wsch. od Płocka: *Shupno* cum ecclesia (1185) Płoc I nr 3; *Slupno* 1417 Płoc I nr 93; *Slupp* 1443 KkM 207; de *Slubno*, de *Slupno* 1474 MUKr I 370; *Slupno* 1488 Płoc I nr 239; de *Slupno* 1492 MUKr I 503; *Slupno* 1570 ŻDz XVI 128; *Slupno* 1578 ŻDz XVI 9; *Slupno* 1784 MpPerPł; *Slupno* 1827 Tabella II 182; *Slupno* 1889 SG X 859; *Slupno* 1921 Sk I 107; *Slupno, -na* 1982 WUN III 249. — Od ap. *slup* (o znaczeniu zob. *Slup* (1)), z suf. *-no*. W XV w. odnotowano wariant *Slubno* (: **slub*), obocznie funkcjonowała też n. *Slup*. Wieś leży na prawobrzeżnym szlaku nadwiślańskim w połowie drogi między Płockiem a przeprawą przez Motławę. Lit.: SHGPł 281–2; Kowalczyk 52. UB

Slupno (2), wś, warsz., gm. Radzymin, 3 km na pld.-zach. od Radzmina: *Slupno* 1424 SHGMz (W 1, 119); *Slupno* 1468 SHGMz(MK 5, 100); *Szlupno* 1474 SHGMz(Ep. 10, 89); de *Slupna* 1500 RSW nr 518; *Szlupno, Slupno*, Ku *Szlupnu*, W *Slupni*, w *Slupnie* (1565) Lumaz I 21, 22, 23; *Slupno* 1580 ŻDz XVI 259; *Slupno* 1783 MpPerMz; *Slupno* 1827 Tabella II 182; *Slupno* 1839 MpKwat IV 3; *Slupno* 1889 SG X 859; *Slupno, -na* 1982 WUN III 249. — Od ap. *slup*, z suf. *-no*, też *-na*. Wieś położona w Puszczy Słupeckiej, na szlaku wiodącym z Warszawy do Kamieńczyka (leżącego u ujścia Liwca do Bugu), mniej więcej w połowie drogi między Wisłą a Bugiem. Lit.: SHGWarsz 260–1; Kowalczyk 50; Borek, *-bn-* 232. UB

Ślupno zob. **Ślupów**

Ślupno-Krzelewo, cz. Ślupna (1), dawniej wś, płoc., gm. Borowiczki: *Crzelewo* 1440 SHGPł 282; *Krzeliwo* 1570, *Krzeliwo* 1578 ŻDz XVI 128, 9; *Krzelewo*, *Skczelyevo* XVI SHGPł 282; z *Krelewa*, wsi panien zakonnych 1606 Lupłoc 216; *Ślupno-Strzelewo*, kol. 1921 Sk I 107; *Skrzelewo-Słapskie* (!) 1924 Mp-100(38-30); *Ślupno-Strzelewo* 1933 SkBy 1567; *Ślupno-Krzelewo* 1935 Mp-100(38-30); *Ślupno-Strzelewo*, kol. 1967 SM 1047; *Skrzelewo* 1970 Mp-100(84.01.2); *Ślupno-Skrzelewo* 1973 Mp-25(262.11); *Ślupno-Krzelewo, -na-wa* 1982 WUN III 249. — Nazwa *Krzelewo*, też *Skrzelewo*, od n. os. *Krzela*, *Skrzela* SSNO III 160, V 101 (: stp. *krzele*, *skrzele* 'narząd oddechowy ryb i niektórych płazów' Sstp III 412, VIII 260), z suf. *-ewo*. Nie można jednak wykluczyć, że notowana później postać *Skrzelewo* powstała w wyniku absorpcji przyimka z wyrażenia z *Krzelewa*. Po włączeniu osady do sąsiedniej wsi *Ślupno* (1) n. zestawione: *Skrzelewo Ślupskie*, *Ślupno-Skrzelewo* (w zniekształconym zapisie *Strzelewo*). Ostatecznie ustalono n. *Ślupno-Krzelewo*. Lit.: SHGPł 282. PS

Ślupno-Sieraków zob. **Sieraków** (8)

Ślupno-Strzelewo zob. **Ślupno-Krzelewo**

Ślupowa, wś, bydg., gm. Kcynia, 8 km na zach. od Kcyni: hereditatem ... *Sluppovam* sitam prope Kcynam 1301 KW II 196; de *Slupowo* 1302 KW II 213; in villis ... et *Slupowa* 1424 AC II nr 179; Chwałyschewo et *Slupowa*, villae 1511–23 ŁLB I 122; *Slupowa* 1577 ŻDz XII 189; *Slupowa* 1674 MKI(ASK 74, 237); *kl. Sluppowo* 1796–1802 MpSchröt XX; *Slupowo* 1802–03 MpGillyPr; *Kl. Sluppowo* ok. 1845 MpRey nr 62; *Slupowo* 1846 KsP 513; *Ślupów* al. *Slupowa*, *Slupowo*, urząd. *Slupowo* 1889 SG X 860; *Slupowa*, niem. *Slupowo*, obsz. dw. 1921 Sk X 93, 156; *Slupowa*, *-wej*, *ślupowski* 1971 UN 185, 12; gw. *ślupowa*, *-vyj*, *śluposki*. — Od ap. *slup* (o etymologii i znaczeniu zob. *Slup* (1)), z suf. *-owa*, okresowo też *-owo*, *-ów*. Efemerycznie na mapach niem. n. z dodatkowym członem od przym. *klein* 'mały', zapewne dla odróżnienia od n. m. *Slupowo*. Wieś leżała przy szlaku z Kcyni do Wyrzyska. Lit.: Kowalczyk 56–7. ZZ/UB

Ślupowa Maior zob. **Ślupowo**

Ślupowa Minor zob. **Ślupówko**

Ślupowice, os. zaginiona, leżała na Śląsku: Paulum de *Slupouiz* 1244, Paulo *Slupovicz*, Paulus *Slupowitz*, Paulus *Slupoviz* ok. 1268, Paulo *Slupowicz* 1269 Stenzel 53, 36, 39, 62, 172; Pascone *Sluppewiz*, Pascone *Slupowicz* 1278, Pasco *Slupouiz* 1280 SUr IV 227, 228, 257; Paskone *Slupowicz* 1288 SUr V 304. — Nazwa niejednoznaczna; od stp. ap. *slup* lub od n. os. *Slup* SSNO V 121 (zob. *Slup* (1, 3), *Slupice* (1, 2)), z suf. *-owice*. Lit.: Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 47; Stenzel, Liber fundationis claustris Sanctae Mariae Virginis in Heinrichow, 1854; Kowalczyk 62. PS

Ślupowiec, kol., dawniej wś, bydg., gm. Kcynia, 10 km na płn.-zach. od Kcyni: *kl. Sluppover M.* 1796–1802 MpSchröt XX; *Kl. Sluppover M.* ok. 1845 MpRey nr 62; *Ślupowskie Huby* 1889 SG X 860; *Slupowo Abbau* ok. 1893 KDR nr 224; *Slupowiec* zamiast *Sluppowo Abbau* (*Slupowskie Huby*) 1921 DzUrZPr nr 12, poz. 76; *Slupowiec*, niem. *Slupowo*, *Abb.*, wś 1921 Sk X 92, 156; *Slupowiec, -wca*, cz. wsi Ślupowa 1971 UN 185, 12; *Slupowiec, -wca* 1982 WUN III 249; gw. *ślupóvec*, *-fca*. — Miejscowość powstała jako osada młyńska o n. *Klein Sluppover Mühl*, później *Slupowskie Huby*, od n. m. *Klein Sluppowo*, *Slupowo* (dziś *Slupowa*) i od niem. *Mühl* 'młyn', wtórnie od terminu osadniczego *huby* (: niem. *Hube*, *Hufe* 'łan'), który, podobnie jak niem. *Abbau* 'wybudowanie', oznaczał osadę położoną poza zwartym obszarem wsi. ZZ/PS

Ślupowo, os., dawniej wś, bydg., gm. Sicienko, 7 km na wsch. od Mroczy: *Slupow* 1310, *Slupow* 1325 KW II 282, 379; de *Maj. Slupowa* 1424(1452?) Koz V 316; *Slupowa* des. 1509 Koz I 290; *Slupowa Maior* 1511/12 VisitGn 333; *Slupowo major* 1548 SHGKI(B 143, 211); *Slupowa* 1578 ŻDz XII 168; *Slupowo* 1618–20 PKal 271; ex villa *Slupowa* 1744 MKI(K 16, 36); *Slupowo* 1766 MKI(E 42, 736); *Sluppowo* 1796–1802 MpSchröt XX; *Slupowo* 1846 KsP 425; *Ślupów* al. *Slupowa*, *Slupowo*, urząd. *Slupowo*, majątność 1889 SG X 860; *Slupowo*, niem. *Slupowo*, obsz. dw. 1921 Sk X 7, 156; *Slupowo, -wa*, cz. wsi Popielewo 1972 UN 174, 28; gw. *ślupowo*, *-va*. — Od ap. *slup*, z suf. *-ów*, następnie *-owa*, później *-owo*. Wieś położona nad Jeziorem Ślupowskim, w pobliżu średniowiecznego szlaku wiodącego

Slupowo

z Nakła w kierunku Świecia i innych grodów Pomorza Wschodniego. Przejściowo n. z członem *Maior* (dyferencyjnym wobec n. *Slupowo Minor*, zob. *Slupówko*), która według E. Kowalczyk odnosi się do innego obiektu zlokalizowanego w pobliżu. Lit.: Kowalczyk 57. ZZ/PS

Slupowo zob. **Slupowa**

Slupowskie Huby zob. **Slupowiec**

Slupów, wś, kiel., gm. Ślaboszów, 4,5 km na pld.-zach. od Działoszyc: *Slupow* (1325)1445 Kkk I nr 138; de *Slupow* 1369 KMłp III 234; *Slupow* 1470–80 DB II 455; *Slupow* 1490 ŻDz XV 440; *Slupow* 1564 Lukrak II 81; *Slupow* 1581 ŻDz XIV 90; *Slupow* 1680 Rej 136; *Slupow* 1783–84 RejKor 268; *Slupno* 1787 SHGKrMat 285; *Slupow* 1808 MpWGal X; *Slupów* 1827 Tabella II 182; *Slupów* 1889 SG X 859–60; *Slupów*, -powa, *slupowski* 1964 UN 7, 74. — Od ap. *slup* (zob. *Slup* (1)), z suf. -ów, w XVIII w. także -no. Wieś leżała w pobliżu połączenia szlaku z Wielkopolski ze szlakiem nadwiślańskim. Lit.: RKrak 156; KopKiel 157; Kowalczyk 57. IN

Slupów zob. **Slupowa**, **Slupowo**

Slupówka, os. nieistniejąca, leżała koło Slupowej, w par. Smogulec, bydg.: połowę wsi *Slupowka* 1460 SHGKI(NG 1, 89); in Dzievyerzewo, Unyastovycze, Zarczyno, Kuspierz, Bronyewo et *Slupowka* sortibus villarum 1498 StPPP VII nr 564; Slupowa ... Ze *Slupówką* 1889, *Slupówka*, niekiedy *Slupówko*, folw. do Slupowa 1889 SG X 860. — Od n. m. *Slupowa* (zob.), z suf. -ka w funkcji dyferencyjnej, niekiedy też -ko. Niewykluczone, że starsze zapisy odnoszą się do wsi *Slupowa* (dawniej *Klein Sluppowo*). ZZ/PS

Slupówka zob. **Slupówko**

Slupówko, os., dawniej wś, bydg., gm. Mrocza, 4 km na wsch. od Mroczy; na *Slupowku* 1468 SHGKI(NG 2, 35); *Slupowka* 1498 Bob nr 564; *Slupowa Minor* deserta 1511/12 VisitGn 333; *Slupowa minor* 1548 MKI(B 143, 211); mol. aquat. 2 *Slupowka* et Olszewska nuncup. 1638 Koz V 316; *Slupowka* deserta 1673 MKI(ASK 474, 105); in *Slupowka* 1766 MKI(E 42, 737); *Schlupowke* 1796–1802 MpSchröt XX; *Slupowka* 1846 KsP 546; *Slupówka* al. *Slupówko*, niem. *Wiesengrund*, wś 1889 X SG 860; *Slupówko*, niem. *Wiesengrund* 1921 Sk X 123, 156; *Slupówko*, -ka, cz. wsi Ostrowo 1972 UN 190, 16.

— Od n. m. *Slupow(a)*, dziś *Slupowo* (zob.), z suf. -kol/-ka w funkcji dyferencyjnej. Przejściowo n. zestawiona, z członem od łac. przym. *minor* 'mniejszy'. Nazwa niem. *Wiesengrund* nadana przez administrację pruską. ZZ/PS

Slupówko zob. **Slupówka**

Slupsk, mto, słup.: de *Stolp* (1176)1450, castellannia *Slupensis* ..., in *Slupsk* (1180), in *Slupsk* 1236, in *Zlupensi* dyocesi ... *Stolp* (1240) XVI, in *Stolpis* (1252)XVII PU I 86, 113–4, 406, 451, 665; *Stolp* 1275 PU II 307; de *Slupc* (1258), de *Slupcz* (1259)1260, de *Slupcz* (1284), *Slupcz* 1284 PU III 440, 452; *Stolp*, *Stolpa* (1311) PU V 6, 12; civitatis *Stolp* 1348 PrUr IV 312; *Slup* 1395 PDzP VIII 111; zcur *Stolpe* 1480 Font XLI 30; de *Stolp* 1484, 1500 MUKr I 443, 566; *Stolp* (1545) PomKirch II 167; do *Slupska* 1565 Lupom 98; *Stolp* 1618 MpLub; ku *Slupsku* 1638 Font XLVI 36; w miasteczku *Stolpen* 1645 DiarOśw 84; *Stolpe* 1789 MpGillyPom; ku *Stolpie*, ku *Stolpe* 1807 Font XXVI 118, 337; *Slupsk*, niem. *Stolp* 1889 SG X 861; *Slupsk* — *Stolp* 1951 Rosp 296; *Slupsk*, -ka 1982 WUN III 249. — Nazwa od podstawy **stlpь*, z suf. *-*bsk*- lub *-*bcb*-. Zapisy poświadczają pomorski rozwój **l* > *ol*. Różnica wariantów z -*lu*- i -*ol*- jest wynikiem rozwoju polskiego lub pomorskiego *l* (w dokumentach sporządzonych w kancelariach polskich są formy z -*lu*-, w dokumentach z kancelarii pomorskich -*ol*-). Niewykluczone, że n. m. **Stolpa* jest formalnie równa n. w. **Stlpa* (ta od niezłożonego przymiotnika). Trudno ustalić, czy pierwotna była nazwa rzeki, notowana od 1209 r., czy też miejscowości. Lit.: Rospond, -*bsk*- 254; Rzduma I 224–5; RospSEMIG 356; RymNmiast 222–3; Babik 559–60. BCz

Slupska zob. **Slupsko** (2)

Slupsko (1), wś, kat., gm. Rudziniec, 5 km na pld.-zach. od Toszka; *Slubzhec* ok. 1300 CdSil XIV 95; Zegoth von *Slupsko* (1440)XVI, Zegotha z *Slupsu* (!) (1463)XVI, *Slupsko* (1472)XVI, Jan Czigan z *Slupsska* (1492)XVI Cdil VI 63, 86, 94, 132; In villa *Slupsko* 1679, in *Slupsko* 1687/88 J II 150, 395; *Slubsko* 1736 MpWielOppol; *Schlupsko* 1743, *Slupsko* 1745, *Slupsko* 1759 SNGŚI XII 125; *Slupsko* 1783 Z II 352; *Slupsko* 1845 K 641; *Slupsko* 1900 Myc 47; *Slupsko* — *Solmsdorf* 1939 Prus 67; *Solmsdorf* — *Slupsko*, -a, *slupski* 1947

MPol XXV nr 124; *Slupsko*, -ka 1982 WUN III 249. — Pierwotnie zapewne n. **Slubiec*, od ap. **slub* (< **stl̥b̥*/**stl̥p̥*, zob. też *Slup* (1)), z suf. -ec, później *Slupsko* (z ubezdźwięcznieniem), *Stubsko*, z suf. -sko. Nazwa niem. *Solmsdorf* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slupsko*. Lit.: Kowalczyk 63; SNGŚI XII 125. PS

Slupsko (2), wś, sier., gm. Mokrsko, 10 km na płd.-zach. od Wielunia: *Slupzca* 1250 Reg nr 722; de *Slupska*, de *Slupsko* 1399 Krak II nr 9316; *Slup-sco* 1403, *Slupska* 1410 Hel II nr 1024, 1250; *Slup-ka* (*Slupska*) 1511 ŻDz XIII 210; *Slupska* 1511/12 VisitGn 388; *Slupska* 1511–23 ŁLB II 138; *Slub-ska* 1552 ŻDz XIII 292; *Slupska* 1783–84 RejKor 133; *slupska* 1789 MpCzajSier; *Slupsko* 1802–03 MpGillyPr; *Slupsko* 1827 Tabella II 182; *Slupsko* 1889 SG X 861; *Slupsko* 1921 Sk II 130; *Slupsko*, -ka, *slupszczański* 1974 UN 52, 21; gw. *suupsko*, -ka, *suupski*. — Od ap. *slup*, z suf. -sko. Zapisy poświadczają wahania rodzaju gramatycznego nazwy. Wieś była własnością rycerską, być może związaną ze szlakiem z Rudy do Wrocławia. Lit.: SHGWiel 153; Kowalczyk 60–1. PD/KW

Slupsko zob. **Slup** (2), **Slupia** (1)

Slupy (1), wś, bydg., gm. Szubin, 7 km na płd.-zach. od Szubina: de *Slup* 1233 KW I 138; de *Slup* 1310 MVat III 183; in *Slupy* (1399)1658 KW III 728; de *Slupie* 1405 KW V 67; in *Sluppy* 1438 AC I nr 1672; *Slupy* 1511–23 ŁLB I 133; *Szlupy* 1577 ŻDz XII 188; Parochia *Slupy* 1618–20 PKal 256; *Schlupi* 1796–1802 MpSchröt XX; *Slupi* 1802–03 MpGillyPr; *Slupy*, majątność 1889 SG X 862; *Slupy*, *Slup*, *slupski* 1971 UN 185, 18; gw. *suupy*, -puf. — Od ap. *slup* (o znaczeniu zob. *Slup* (1)), wtórnie w l. mn. Forma *Slupie* wynika zapewne z mieszania odmiany twar-dotematowej i miękko-tematowej. Wieś leżała na szlaku ze Żnina przez Szubin do Nakła i Bydgoszczy. W tej okolicy znajdowało się również zaginione jez. *Slupy*, por. cum lacu dicto *Slupy* et fluvio Notesz 1473–1509 Koz III 727. Lit.: Kowalczyk 57. ZZ/PS

Slupy (2), wś, bydg., gm. Tuchola, 5,5 km na płd.-zach. od Tucholi: *Slupe* 1341 UKT 17; in villa *Slup* 1341 PrUr III 255; *Slupe* 1399–1431, *Sluppi*, *Slupe* 1408 UKT 126, 143; *Sluppe* 1438 GZ 105; dziedzina pusta, *Slupi* przezwana,

z ról ... *Slupów*, z ... *Slupami* 1565 Lupom 6, 23; Villa *Slupy* 1653 Font XI–XV 233; *Slupy* 1682 Font V 127; *Sluppi* 1772/73 HAPr IV 647; *Sluppi* 1789 Goldb II 210; *Sluppi* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Sluppi* — *Slupy* 1879 KętN 129; w *Slupach* 1883 SG IV 11; *Slupy*, niem. *Sluppi* 1889 SG X 862; *Slupy*, niem. *Sluppi* 1921 Sk XI 61, 87; *Slupy* (*Sluppi*) 1925 Krzep 108; *Slupy* 1928 Pelp 693; *Slupy* 1952 UW 59; *Slupy*, -pów, *slupski* 1971 UN 188, 32. Lit.: Kowalczyk 63; Milewska, PMT XV 59–60. WK/KW

Slupy (3), os., dawniej wś, olszt., gm. Dywity, 8 km na płn.-zach. od Olsztyna: de *Stolpe* 1290 MWrm I 155; *Stolpe* 1363 MWrm II 358; ad locandam villam que *Stolpe* nominari debet 1374 MWrm II 499; *Stolpe* 1405 Ger 174; *Stolpe* 1517 Locationes 82; *Stolpen* 1552 KętL 551; *Stolp* 1564–80 PospWrm 150; *Stolpe* 1615 RŁWrm 272; *Stolp* XVII Obłak 560; *Stolpen* 1656 Kolberg 258; *Stolpe* 1701 PospWrm 150; *Stolpen* 1717 GuldWij 67; *Stolpen* 1755 MpEnd; (*Holpen*, *Hulpen*!), dobra ok. 1780 HAPr IV 388, 250; *Stolpen*, folw. 1789 Goldb I 226; *Stolpen*, wś 1820 Wald 167; *Stolpen* — *Sztolpy* 1879 KętN 198; *Sztolpy*, niem. *Stolpen*, dobra. ryc. 1892 SG XII 51; *Stolpen* — *Sztolpy*, dw. 1946 Ley I 72; *Stolpen* — *Slupy*, -pów, *slupski* 1949 MPol XXVII nr 92; *Slupy* — *Stolpen*, os. 1951 Rosp 296; *Slupy*, -pów 1982 WUN III 249; gw. *suupy*, -o//uf, też *stolpi*, do *stōlp*. — Dawna n. prus. **Stulp-ē* lub pomorska **Stolp*/**Stolpy*. Do n. por. lit. n. w. *Stulpas*, *Stulpis* (: *stulpas* 'słup, belka wkopana do ziemi, słup graniczny', lot. *stūlps* 'słup' SESmocz 611, *stulpińš* 'słupy do ogrodzenia pola'). Zapisy z -ol- można traktować jako wynik wpływów dialektów pol. bądź niem., por. średniem. *stolpe* 'mała kłoda, słup' Lübben 382. Warianty *Sztolpy*//*Sztolpy* to adaptacje fonetyczno-fleksyjne n. niem. *Stolpen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slupy*. Lit.: Ger 174; Rospond, OSG VIII 36; Toporov, Baltistica I 109; Kowalczyk 48–9; PospWrm 150–1; Przyb-Balt 270–1. RP

Slupy (4), dziś *Slupy Duże* i *Slupy Male*, dwie wsi, włoc., gm. Bądkowo, 15 km na płn.-zach. od Brześcia Kujawskiego: *Slupi* 1250 Kuj 187; villa *Slupi* 1435 Vlad XI 7; *Slupy* 1489 Lupbrz 108; *Slupy*, *Szlupi*, *Szlupij*, *Slupij* *Missalium* 1527 Vlad XI 25, 26, 73; *Szlupi* 1527 Vlad XVIII 90; *Slupi*

Slupy

1557–66 *ŽDz* XIII 6; *Szluppi* 1582 Vlad XIX 64; *Slupy* 1590 Vlad XVIII 96; *Slupy* 1598 Vlad XXI 172; *Slupy* 1634 Rpodbrz 217; *Slupy* 1674 Rpodg 136; *Slupy* 1783–84 RejKor 858; *Slupy* 1785 MpPerKu; *Slupy* 1827 Tabella II 182; *Slupy* 1839 MpKwat II 2; *Slupy*, kol. 1889 SG X 862; *Slupy Duże*, *Slupy Małe* 1921 Sk I 96; *Slupy Duże*, *-pów-zych*, *dużoslupski*, *Slupy Małe*, *-pów-lych*, *małoslupski* 1971 UN 172, 6. — Od ap. *slup*, w l. mn. Wieś położona nad rz. Bachorza, przy przeprawie na szlaku z Przepustu do Konina i z Włocławka do Kruszwicy. W XX w. dwa obiekty o n. zestawionych, z członami odróżniającymi od przym. *duży*, *mały*. Lit.: Kowalczyk 56. AG/KW

Slupy zob. **Slup** (1, 5, 7, 8, 10)

Slupy Duże zob. **Slupy** (4)

Slupy Małe zob. **Slupy** (4)

Slustowa zob. **Slusztowa**

Slustowo, wś, ciech., gm. Nasielsk, 6 km na płn.-zach. od Nasielska: Bronischa de *Sulostase* (!) Mazoviensibus 1360 PrUr V 504; *Sulostzhowo* 1425 Zakr I nr 1716; *Svlostowo*, de *Sulostowo* 1426, *Sulostowo* 1427 MkM I nr 352, 437; *Slostowo* 1576 *ŽDz* XVI 314; *Slustowo* 1783 MpPerMz; *Slostowo* 1808 MpTex XI; *Slustowo* 1827 Tabella II 182; *Slustowo* 1889 SG X 862–3; *Slustowo*, *-wa* 1982 WUN III 249. — Od n. os. **Sulost* (: *Sulimir*, *Sulislaw* SSNO V 249–50), z suf. *-owo*. Forma *Slostowo* powstała wskutek uproszczenia *-ulo-* > *-lo-*, a *Slustowo* w wyniku zwężenia *o* > *u*. Lit.: ZMaz 352. UB

Sluszczyn, wś, rad., gm. Solec nad Wisłą, 6 km na pld.-wsch. od Lipska: *Sluszczyn* 1810 KopRad 299; *Sluszczyn* czyli *Kol. Nowa* 1839 MpKwat V 7; *Sluszczyn* 1877 Zin II 159; *Sluszczyn* 1889 SG X 862; *Sluszczyn* 1933 SkBy 1567; *Sluszczyn*, *-na*, *sluszczynski* 1966 UN 26, 24. — Od n. os. *Sluszek*//*Sluszko* SSNO V 123 (: *sluch*), z suf. *-in*. Obocznie n. zestawiona *Kolonia Nowa*, od terminu osadniczego *kolonia* i przym. *nowy*. Lit.: KopRad 299. IN

Sluszewo, wś, gdań., gm. Gniewino, 13,5 km na płn.-zach. od Wejherowa: *Sulschau* 1377 Zeit IV 86; *Slusschow*, *Sluschow* ok. 1400 Font LXX 208, 210; *Slusow*, *Sluszow*, *Sluschow* 1400 SHGPG (KKG 126, 260); *Slussoch*, *Slusschow* 1407 Zeit IV 94; *Sluschaw* 1437 LorX 184; *Sluschaw* (1438) GZ 124; z ... *Sluszewem*, wsią książęcą 1565 Lu-

pom 108; *Schlußow* 1618 MpLub; z ... wsią książęcą *Sluszewem* 1627 Font XXXIX 18; *Sluszewo* 1648 RP 198; *Schluschow* 1789 MpGillyPom; *Stuschow*, niem. *Sluschow* 1889 SG X 837; *Sluszewo* 1967 SM 1048; *Sluszewo*, *-wa* 1982 WUN III 249; gw. *slężewo*, *-va* LorA 33. — Od n. os. **Stusz*, por. *Sluszaj*, *Sluszek* (por. n. os. *Sluch*, czas. *sluchać*) SSNO V 123, z suf. *-ow*//*-ew(o)*. Pierwszy zapis z przestawką *-lu-* > *-ul-* izolowany. Zapisy *Sluschow*, *Sluzewo* adideacyjne, najpewniej związane z niewłaściwym odczytaniem zmienionych form *S(ch)luschow*. Lit.: Treder, PMT XIV 88; Trautman-Elb I 111. BCz

Sluszewo zob. **Sloszewo** (1)

Sluszków, wś, kal., gm. Mycielin, 9 km na wsch. od Stawiszyna: [Jan *Sluszkowski* h. Sulima] 1382 Piekosiński 152; de *Sluskowo* 1407 RWlkp IV nr 181; de *Sluszkowo* 1463 AC II nr 1036; *Sluskowo* 1511–23 ŁLB II 10; *Sluzkowo* 1548 MKI(B 143, 329); *Sluskowo* 1552, *Sluszkowo* 1564, *Szluszkowo* 1565, *Sluskowo* 1576, 1580, *Sluszkowo* 1581, *Sluskowo* 1591 RPobKal(ASK I 6, 11, 12, 13); *Zelaskow* (!) 1802–03 MpGillyPr; *Sluszków* 1827 Tabella II 182; *Sluszków* 1889 SG 863; *Sluszków*, *-kova*, *sluszkowski* 1971 UN 80, 37; gw. *suśkuf*, *-kova*, *suśkoski*. — Od n. os. *Sluszek* SSNO V 123, z suf. *-owo*, później *-ów*. Forma *Sluzkowo* to wynik adideacji do n. os. *Sluzek* lub ap. *sluzek*//*sluzka*. Zapis *Zelaskow* na mapie Gilly'ego znalazł się zapewne omyłkowo — wieś Żelazków (również odnotowana na MpGillyPr) znajduje się 9 km na pld.-zach. od Sluszkowa. Lit.: Koz V 316; Piekosiński, Heraldyka polska wieków średnich, 1899, 152. ZZ/PS

Slusznino zob. **Szenejda**

Slusztowa, nieistniejąca cz. Brzezówki, dawniej wś, rzesz., gm. Ropczyce: *Szlosztowa* 1508 *ŽDz* XV 469; *Slosthow* 1529 LR 89; *Slostowa* 1581 *ŽDz* XIV 251; *Slustowa* 1794 Ga Pp1; *Slustowa* 1889 SG X 863. — Pierwotnie zapewne **Sulostowa*, od n. os. **Sulost* (: *Sulimir*, *Sulislaw* SSNO V 249–50), z suf. *-owa*. Forma *Slostowa* powstała wskutek uproszczenia *-ulo-* > *-lo-*, a *Slustowa* w wyniku zwężenia *o* > *u*. W XVI w. wystąpił też wariant z suf. *-ów*. Postać *Slusztowa* — hiperpoprawna na tle mazurzenia. Lit.: AtSd 156. IN

Slutowo, os., dawniej wś, gorz., gm. Recz, 4,5 km na płn.-wsch. od Recza: *Steinberg* 1337

LandbNM 102; *Steinberg* 1724 Berghaus III 509; *Steinberg* 1789 MpGillyPom; *Steinberg* 1833 MpUMbl 1331; *Steinberg* — *Slutowo*, -wa, *slutowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Slutowo*, -wa 1982 WUN III 249. — Dawna n. niem. od ap. *Stein* 'kamień, kamienny' i *Berg* 'góra'. Przypuszcza-
no, że n. powstała po zniemczeniu n. słów. **Kamienna Góra*, nawiązującej do jakiejś warowni, której śladem są ruiny w zwirowni w płn. części wsi. Nazwa *Slutowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 340–3. BCz

Slużejów, wś, wałb., gm. Ziębice, 4 km na pld.-zach. od Ziębic: villa ... *Sluseov* 1189, *Sluseou* 1203, in *Sluseiouo* 1210 SUR I 34, 62, 89; *Sluseyouo* 1260, 1262 SUR III 208, 361; *Slusow* ok. 1270 GHenr 90; Wigando de *Slusow* 1297 SUR VI 240; Wigand de *Slusow* 1310, *Sluseiouo* 1316, *Slusow* 1318, *Slusow* 1326 Reg nr 3156, 3579, 3735, 4556; *Sluysow* (1342) K 592; *Slusow* 1400 CdSil XXXVI 25; *Slawsaw*, *Slawse* (1413) K 592; *Schlause* 1586 CdSil XXXVI 106; *Schlause* ... villa 1666/67 J I 530; *Schlause* 1736 MpWielMunst; *Schlaube* ... in alten Briefen, auch *Slawse* geschrieben 1785 Z IV 82; *Schlause* 1845 K 592; *Schlause*, *Slużejów* 1941 Wrzosek 12; *Schlause* — *Slużejów*, -owa, *slużejowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Slużejów*, -jowa 1982 WUN III 249. — Pierwotnie **Slużejów*, **Slużejowo*, od n. os. *Slużej* (: *Sluga* SSNO V 120), por. nazw. *Slużej* RymSEN II 448, z suf. -ów, -owo. Wtórnie **Slużów* — forma z kontrakcją -ejo- > -o-. Mniej prawdopodobny jest odwrotny kierunek zmian, tj. **Slużów* > **Slużejów*, z uwagi na chronologię zapisów — zjawisko interpolacji -ej- przed suf. -ow-/-ew- datuje się od XV w. (BańMorf 130–2). Nie można także wykluczyć lekcji **Sluszejów*, **Sluszów*, por. n. os. *Sluszaj* SSNO V 123. Nazwę zniemczono jako *Schlause*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Slużejów*. Lit.: SNGŚI XII 126. PS

Slużewo, cz. Mokotowa w Warszawie, dawniej wś: *Sluzewo* 1238 SHGWarsz 261; *Sluzow* 1240 KMaz I 480; villa *Sluszewo* (1378)1447, *Sluzewo* (1378)1484 KMaz III 219; *Sluzewo* 1407 Czer nr 21; de *Sluzowo* 1414–15, de *Sluszewo* 1419 MUKr I 83, 101; *Sluzewo*, *Sluszewo* 1425 MkM I nr 216; *ssluzewa* 1472 Warsz nr 1346; *Sluzewo* 1504 SHGMz(MK 18, 208v); z *Sluzewem* (1565) Lumaz I 31; *Slużewo* 1580 ŻDz XVI 259; *Sluże-*

wo 1783 MpPerMz; *Slużew* 1827 Tabella II 182; *Sluzew* 1839 MpKwat IV 3; *Slużew*, *Slużew Poduchowny*, dwie wsi 1889 SG X 863; *Slużew*, -wa, *Slużew Poduchowny*, -wa -nego, dwie cz. mta 1964 UN 37, 7, 8; *Slużew*, -wa 1982 WUN III 249. — Od n. os. **Sluż*, z suf. -ewo, wtórnie -ew, efemerycznie -owo. Do n. os. por. *slużyć*, *sluga*, n. os. *Slużek*, *Slużewic* SSNO V 123. W 1938 r. wś została włączona do Warszawy. Lit.: SHGWarsz 261–4. UB

Slużewo zob. Slużewo

Slużewiec, cz. Mokotowa w Warszawie, dawniej wś: *Sluzewecz* 1414 SHGMz(MK 9, 37); *Slubovycz* (!), *Sluzowycz* 1428 MkM I nr 705; *Slusevycz*, *Sluszewecz* 1430 MkM II nr 227; *Sluzewycz* 1489 ZHer nr 682; *Slużewiec* 1580 ŻDz XVI 259; *Sluzewiec* 1783 MpPerMz; *Slużewiec* 1827 Tabella II 182; *Slużewiec*, wś i folw. 1889 SG X 683; *Slużewiec* 1921 Sk I 195; *Slużewiec*, -wca, cz. mta 1964 UN 37, 8; *Slużewiec*, -wca 1982 WUN III 249. — Od n. m. *Slużew*, z suf. -'ec. Lit.: SHGWarsz 264–5; Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 98. UB

Slużewiecka Wola, wś nieistniejąca, włączona do Slużewca i Wyczółek, części Mokotowa w Warszawie: *Wola Sluzoweczka* 1428, *Sluzewieczka Wolya* 1429, *Sluzoweczka Wolya* 1430 SHGWarsz 265. — Nazwa zestawiona, od ap. *wola* i n. m. *Slużewiec*, w formie przym. Lit.: SHGWarsz 265. UB

Slużewo, wś, dawniej mto, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 4,5 km na pld.-zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Sluzow* 1240 CdP II 24; *Slussow* 1286 Kuj 221; *Slusow* 1314 CdP II 193; *Sluszewo* 1422 Koch nr 2513; *Sluzewo* 1489 Lupbrz 164; *Sluzewo* 1527 Vlad XI 72; *Slużewo*, oppidum 1577, *Slużewo* 1583 Vlad I 17, 21; *Slużewo* oppidum 1583 ŻDz XII 249; *Slużewo* 1598 Vlad XXI 146; z *Sluzewa* 1604 Font XXXVIII 19; Ioannis a *Slużewo* 1616–20 Luwlkp I 12; w miasteczku *Slużewie* 1668 ZKuj II 221; de *Slużewo* 1716 AWAK XXVII 86; *Slużewo* 1753 Vlad I 28; *Sluzew* 1783–84 RejKor 861; *Sluzew* 1785 MpPerKu; *Slużew* miasto 1796 PerOpis IX; *Sluzewo* 1827 Tabella II 183; *Slużewo* 1881 Borucki 361; *Slużewo*, os. miejska, dawniej mko 1889 SG X 863–4; *Slużewo* 1921 Sk I 105; *Slużewo*, -wa, *slużewski* 1971 UN 172, 21. — Od n. os. **Sluż*, z suf. -ów, później -ewo, efemerycznie -ew. Lit.:

Slużewo

Nieckula, -ov- 191; RospSEMiG 15–6; Rym-Nmiast 223. AG/KW

Slużewo zob. **Sluszewo**, **Slużew**

Slużewska Wola zob. **Wolica** (22)

Slużkowo zob. **Sluszków**

Slużowo zob. **Slużew**

Slużów, wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 9 km na płn.-wsch. od Buska-Zdroju: in *Sluzow* 1369 ZDM I 170; de *Sluzow* 1401 MUKr I 47; de *Sluzowa* 1413, de *Sluzow* 1423 Sand nr 614, 970; *Sluzow* 1424, *Sluzow* 1441 ZDM II 29, 388; de *Sluzow* 1447 KMłp IV 463; *Sluzow* 1470–80 DB III 92; *Slozow* 1529 LR 198; *Sluzow* 1579 ŻDz XIV 228; *Slużow* 1783–84 RejKor 252; *Slużow* 1787 Spis 403; *Slużów* 1827 Tabella II 183; *Slużów* 1889 SG X 864; *Slużów*, -żowa, *slużowski* 1966 UN 19, 8. — Od n. os. **Sluż*, z suf. -ów. Lit.: KSand 184; KopKiel 200. IN

Slywnicia zob. **Śliwnica** (2)

Smachaje, cz. wsi Piotrkowo, dawniej wś, bydż., gm. Ciechocin: *Smachaje* 1877 Zin II 159; *Smachaje*, wś 1889 SG X 864; *Smachaje* 1897 Kdwr(Dobrzyń); *Smachaje* 1930 Mp-100(36-28); *Smachaje* 1967 SM 1048; *Smachaje*, -jów, cz. wsi i bagno 1972 UN 177, 17. — Od n. os. **Smachaj*, por. nazw. *Szmachaj*, *Smach*, *Smacha* (: niem. *Schmäch* < śrwniem. *smæhe* 'mały, niepokazny') RymSEN II 543, w l. mn. PS

Smaczna Woda, cz. wsi Poszeszupie-Folwark, okresowo wś, suwał., gm. Rutka-Tartak: *Smaczna Woda*, os. 1889 SG X 864; *Smaczna Woda*, os. 1921 Sk V 84; *Smaczna Woda*, os. 1933 SkBy 568; *Smaczna Woda*, wś 1962 SkBiał 136; *Smaczna Woda* 1963 Mp-25(Suwałki); *Smaczna Woda* XXI PRNG. — Od wyrażenia *smaczna woda*; n. nawiązuje do położenia nad rz. Szeszupą. EB/UB

Smagów, wś, rad., gm. Borkowice, 12 km na płd.-wsch. od Przysuchy: a via ville dicte *Smagow* 1414 ZDM I 385; *Smagow* 1470–80 DB II 518; *Zmagow* 1508 ŻDz XV 474; *Smagow* 1564–65 Lusand 193; *Smagow* 1569 ŻDz XIV 314; *Smagow* 1783–84 RejKor 331; *Smagow* 1787 Spis 407; *Smagów* 1827 Tabella II 183; *Smagów* 1889 SG X 864; *Smagów*, -gowa, *smagowski* 1970 UN 30, 39. — Od n. os. *Smag* SSNO V 125 (: *smagać* 'uderzyć biczem', też *smaga* 'pragnienie'), z suf. -ów. Lit.: KSand 184–5; KopRad 337; Nieckula, -ov- 191. IN

Smaleyn zob. **Smolajny**, **Smolno** (5)

Smangorschin zob. **Smęgorzyno**

Smarchowice, dziś *Nowe Smarchowice* i *Smarchowice Wielkie*, dwie wsi, opol., gm. Namysłów, 3,5 km na płd.-zach. od Namysłowa: *Smarchowicz* (1294) K 395; *Smarchowicz Polonialis* (1295)XV SUr 148; *Smoreczwitz* ok. 1300 CdSil XIV 65; *Smarchewicz Poloniale* 1361 LandB 138; *Swarczinwicz* (!) (1365), *Smarkewitz polnisch* (1374) K 395; *Polnischmarchwic*, *Polnisch Marchwic* 1666/67 J I 504, 505; *Polnisch Marchwitz*, P[ol]. *Poltzky Szmakuw* (!) 1736 MpWielBreg; *Pohnischmarchwitz*, *Neu-Marchwitz*, kol. 1795 Z XII 47, 45; *Marchwitz*, *Polnisch-*, *Polski-Smarchów* 1845 K 395; *Marchwitz*, *Neu-*, *Nowy Smarchów* 1845 K 395; *Gross-Marchwitz* 1899 MpMbl(4972); *Groß Marchwitz* 1941 SOV 116; *Gr. Marchwitz*, *Wielki Smarchów* 1941 Wrzosek 15; *Gross Marchwitz* — *Smarchowice Wielkie*, -wic, *smarchowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Neu Marchwitz* — *Nowe Smarchowice*, -ych -ic, *nowosmarchowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowe Smarchowice*, -wych -wic, *Smarchowice Wielkie*, -wic -kich 1981, 1982 WUN II 576, III 250. — Pierwotnie **Smarchowice* lub **Smarkowice*, od n. os. **Smarch* lub **Smar(e)k*, por. n. os. *Smarczek* SSNO V 125 (: *smarkać*), z suf. -owice; n. zniemczona jako *Smarkewitz*, *Marchwitz*. Efemerycznie występowała także forma *Smarchów*. Człony dodatkowe: łac. *Polonialis*, niem. *Polnisch*, pol. *Polski* wprowadzono dla odróżnienia od n. wsi *Smarchowice Małe*, *Smarchowice Śląskie* (zob.). Od XVIII w. notowana kolonia, później wieś o n. *Neu Marchwitz*, *Nowy Smarchów*, z członami od niem. *neu*, pol. *nowy*, opozycyjnymi wobec do n. m. *Polnisch Marchwitz*, *Polski Smarchów*. Lit.: SNGŚI IX 25. PS

Smarchowice Małe, wś, opol., gm. Namysłów, 2 km na płn. od Namysłowa: *Smarcowicz* prope Namislaiiam, villa *Smarcowicz theutonicali* prope Namyslaiiam 1337 Reg nr 5876, 5889; *Smarchewicz Tewtunical* 1361 LandB 138; *Smarkowicz Theutunical* (1392) K 395; *Dewtsch Smargwicz* 1488 CdSil XIV 173; *Deutsch Marchwic*, *Deutschmarchwic* 1666/67 J I 503, 505; *Teutsch Marchwitz*, P[ol]. *Myemlecky Szmarkuw* 1736 MpWielBreg; *Deutsch-Marchwitz* 1795 Z XII 34; *Marchwitz*, *Deutsch-*, *Niemiecki Smarchów* 1845 K 395;

Deutsch Marchwitz, Mały Smarchów 1941 Wrzosek 15; *Deutsch Marchwitz — Smarchowice Małe, -ic -łych, smarchowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Smarchowice Małe, -wic -łych* 1982 WUN III 250. — O n. **Smarchowice*//**Smarkowice, Smarchów*, niem. *Marchwitz* zob. wyżej. Dodatkowy człon łac. *Theutonicali*, niem. *Deutsch*, pol. *Niemiecki* dla odróżnienia od n. m. *Smarchowice Śląskie, Smarchowice Wielkie*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smarchowice Małe*. Lit.: SNGŚI XII 126. PS

Smarchowice Nowe zob. **Smarchowice**

Smarchowice Śląskie, wś, opol., gm. Namysłów, 8 km na płd.-zach. od Namysłowa: *Smarchwicz Slavicum* 1361 LandB 138; *Windusschin Smarkewicz* (1370) K 395; *Windisch Marchwitz*, P[ol]. *Woldrikowsky Szmarkuw* 1736 MpWielBreg; *Windischmarchwitz* 1795 Z XII 55; *Marchwitz, Windisch-, Faldrychowski*, auch *Woldrychowski Smarchów* 1845 K 395; *Windisch Marchwitz, Faldrychowski Smarchów* 1941 Wrzosek 15; *Windisch Marchwitz — Smarchowice Śląskie, -ic -kich, smarchowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Smarchowice Śląskie, -wic -kich* 1982 WUN III 250. — O n. **Smarchowice*//**Smarkowice, Smarchów*, niem. *Marchwitz*, zob. *Smarchowice*. Człony dyferencyjne od łac. *slavicum*, niem. *wendisch*//*windisch* ‘słowiański’ oraz od niem. n. os. *Waldrich, Woldrich* (: *Waldarich*) Gott 515, dla odróżnienia od n. m. *Smarchowice Małe, Smarchowice Wielkie*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smarchowice Śląskie*. Lit.: SNGŚI XII 126. PS

Smarchowice Wielkie zob. **Smarchowice**

Smarchów zob. **Smarchowice**

Smarczów zob. **Smardzew** (3)

Smardlino zob. **Smarglin**

Smardow-Hauland zob. **Smardowskie Olendry**

Smardowo zob. **Smardów**

Smardowskie Olendry, wś, kal., gm. Ostrów Wielkopolski, 4,5 km na płd.-wsch. od Ostrowa Wielkopolskiego: *Wysocker Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Haul. Wisocka* 1832 MpRey nr 114; *Wysocko Olen.* 1846 KsP 297; Smardów al. Smardowo ... z *Holendrami Wysockiem* ... tworzy okręg wiejski 1889 SG X 865; *Smardowo*, niem. *Smardow Hld.*, os. 1902 MycPn 105; *Smardow-Hauland* 1907 Verz 138; *Zawysocko* zamiast *Wysockie Olendry* (*Smardow Hauld.*) 1920 DzUrzPr nr 42, poz.

370; *Zawysocko*, niem. *Smardow Hauland*, pustk. 1921 Sk X 64, 163; *Zawysocko* 1925 Mp-100(42-26); *Wysockie Olendry* 1925, *Smardowskie Olendry* 1926, *Smardowskie Olendry* 1928, *Smardowskie Olendry* 1931 Orędownik Ostrowski R. 74 (nr 54, s. 4), r. 75 (nr 27, s. 3), R. 77 (nr 20, s. 4), r. 80 (nr 48, s. 4); *Zawysocko*, odbud. 1933 SkBy 1991; *Smardowskie Holendry* 1936 Mp-100(42-26); *Smardowskie Holendry* 1967 SM 1048; *Smardowskie Olendry, -skich -rów* 1982 WUN III 250. — Dawna n. zestawiona od n. m. *Wysocko Wielkie* (zob.) i od terminu osadniczego *olendry, holendry*, zob. *Holendry* (1), niem. *Hauländer, Holländer*. Później n. niem. *Smardow Hauland*; człon pierwszy od n. wsi *Smardów* (zob. niżej). W 1920 r. wprowadzono urzędowo n. *Zawysocko*, od wyrażenia przyimkowego *za* + *Wysocko*, jednak w powszechnym użyciu nadal była n. *Wysockie Olendry*, a także *Smardowskie Olendry*//*Holendry*. Utrwaliła się n. *Smardowskie Olendry*, co potwierdzają przykłady użyc w prasie („Orędownik Ostrowski”) i w kartografii. ZZ/PS

Smardów, wś, kal., gm. Przygodzice, 5,5 km na płd.-wsch. od Ostrowa Wielkopolskiego: de *Smardowo* 1404 Koz V 317; *Smardowo* 1420 Koz III 218; *Smardowo* 1565 SHGKI(ASK 13, 115); *Smardowo* 1579 ŻDz XII 132; *Smardowo* 1674 MKI(ASK 74, 143); na *Smardowie* 1789 MKI(Tab. 22, 336); *Smardzewo* ok. 1790 MpPerKl; *Smardower Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Haul. Smardowo* 1832 MpRey nr 114; *Smardow Olen.* 1846 KsP 297; *Smardow Hol.* 1859 MpChrz; *Smardów* al. *Smardowo* 1889 SG X 865; *Smardów*, niem. *Smardow* 1921 Sk X 64, 156; *Smardow, -dowa* 1982 WUN III 250; gw. *smarduf, -dova, smardoski*. — Od ap. *smard* ‘chłop pierwotnie wolny, z czasem uzależniony, wraz z gospodarstwem, od panującego lub pana feudalnego; nicpoń, łajdak, rozpustnik’ Sstp VIII 318 lub od n. os. *Smard*, por. Joannes *Szmardeo* 1564 ŻDz XII 301, z suf. *-ów*, następnie *-owo*, też *-ewo*. Okresowo *Smardów Olendry, Smardów Holendry*, niem. *Smardower Holländer*, z drugim członem od terminu osadniczego *olendry, holendry*, niem. *Hauländer, Holländer* (później n. stosowana na określenie *Smardowskich Olędrow*, zob. wyżej). ZZ/PS

Smardów zob. **Smardowskie Olendry**

Smarydy

Smarydy, dziś *Smarydy Dolne* i *Smarydy Górne*, dwie wsi, opol., gm. Kluczbork, 5 i 7 km na pld.-wsch. od Wołczyna: *Swarden* (1261)1557, *Schwarden* (1261)1650 SUr III 343; *Sward* 1341 Reg nr 6721; in *Suarde* 1376 Heyne II 102; *Swarden* 1380 ZfGS VI 96; *Swardin* 1383, *Swarden* 1387 ZfGS XI 435, 441; *Swardin* (1403) K 596; *Szwardi villa* 1488 CdSil XIV 170; zu *Schmordt* 1679 J II 43; *Schwardt*, P[ol]. *Smarydy* 1736 MpWielBreg; *Schward* 1783 Z I/2 59; *Schwardt*, *Smarydy* 1845 K 596; *Ndr. Schwardt* 1884, *Ober Schwardt* 1886 MpMbl(5074, 4974), *Swardze*, *Schwardt* 1900 Myc 47; *Dolne Smarydy* — *Nieder Schwardt* 1939 Prus 28; *Smarydy Górne* — *Ober Schwardt* 1939 Prus 67; *Nieder Schwardt* — *Smarydy Dolne*, -ów -ych, *swardzki*, *Ober Schwardt* — *Smarydy Górne*, -ów -nych, *swardzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smarydy Dolne*, *Smarydy Górne*, -dów -nych 1982 WUN III 250. — Pierwotnie zapewne **Smarydy*, od ap. *sward*, w l. mn. Nazwę zmieniono jako *S(ch)warden*, później *Schwardt*. Dodatkowe człony, od niem. *nieder* 'dolny' i *ober* 'górný', dla odróżnienia części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smarydy Dolne*, *Smarydy Górne*. Lit.: SNGŚI XII 127. PS

Swardze, wś, kal., gm. Trzcinica, 10 km na pld. od Kępna: *Smarsow* ok. 1300 CdSil XIV 69; des. villae ... *Smarszewo* ok. 1400, *Smarsze* 1433, *Smarsze* 1581–1610 Koz V 317; *Smarszow* 1651/52 J I 170; *Swardze* 1802–03 MpGillyPr; *Swardze* Fol. 1859 MpChr; *Swardze* 1889 SG X 865; *Swardze* 1921 Sk X 31; *Swardze*, -dzów, *swardzowski* 1971 UN 81, 14. — Dawniej *Smarżów*, *Smarżewo*, od n. os. *Smarż* SEMot I 279 (*Smarz* SSNO V 125), por. stp. (*swardz*), *smarż* 'nazwa grzyba' Sstp VIII 318, z suf. -ów, -ewo, wtórnice w formie pluralnej *Smarże*, *Swardze*. Lit.: Górnowicz, Onom XIII 76. PD/KW

Swardz zob. **Smarydy**

Swardzew (1), wś, koniń., gm. Grabów, 9 km na pld.-wsch. od Kłodawy: *Smarszewa*, *Smarszewska* (1399)1511/12 VisitGn 268; *Smarszewska*, *Smarszeva* 1511–23 ŁLB II 438, 439; *Smarszewka* (dziś *Swardzew*) 1579 ŻDz XIII 52; *Swardzewska* 1783–84 RejKor 48; *Swardzewska* 1793 MpPerŁęcz; *Swardzew* 1827 Tabella II 183; *Swardzew* 1889 SG X 865; *Swardzew* 1921 Sk II 57; *Swardzew*, -wa, *swardzewski* 1972 UN 43, 32; gw.

smarżef, -va, -*smarżeski*. — Od n. os. *Smarż*, z suf. -ewa, -ew, efemerycznie -*ewka*. Wtórnice *Swardzew*, por. stp. ap. *smarż*//*swardz*. Lit.: SHGŁęcz II 104. PD/KW

Swardzew (2), wś, łódz., gm. Zgierz, 4 km na pln.-wsch. od Zgierza: *Smarszouo* 1392 Łęcz I nr 2320; *Smarszewo* 1393, *Smarszewo* 1416, *Smarszewo* 1417 Łęcz II nr 4804, 2779, 2980; *Smarszewo*, *Swardzewo* 1511–23 ŁLB II 390, 391; *Swardzewo* 1576 ŻDz XIII 153; *Swardzewo* 1802–03 MpGillyPr; *Swardzew* 1827 Tabella II 183; *Swardzewo* 1859 MpChr; *Swardzew* 1889 SG X 865; *Swardzew* 1921 Sk II 7; *Swardzew*, -wa 1982 WUN III 250; gw. *smarżef*, -va, *smarżeski*. — Od n. os. *Smarż*, z suf. -owo, -ewo. Wtórnice *Swardzewo*, *Swardzew*. Lit.: SHGŁęcz II 104. PD/KW

Swardzew (3), wś, rad., gm. Radzanów, 7 km na pld.-wsch. od Wyśmierzyc: *Smarszow* 1409, *Smarsow* 1415 Sand nr 474, 666; de *Smarschow* 1442 MUKr I 194; de *Smarszew* 1448 ZDM III 253; *Smarszow* 1508 ŻDz XV 473; *Smarszow* 1511/12 VisitGn 349; *Smarszow* 1511–23 ŁLB I 664; *Smarszow* (!) 1564–65 Lusand 191; *Smarszow* 1569 ŻDz XIV 311; *Swardzew* 1783–84 RejKor 123; *Swardzów* 1827 Tabella II 183; *Swardzew* al. *Swardzów* 1889 SG X 866; *Swardzów*, wś i folw. 1902 Przew II 170; *Swardzew* 1933 SkBy 1568; *Swardzew*, -wa, *swardzewski* 1964 UN 18, 17; gw. *smarżef*, -eva, *smarżeski*. — Dawniej *Smarżów*, od n. os. *Smarż* (: *smarż*//*swardz* 'gatunek grzyba'), z suf. -ów, też -ew. Zmiana *Smarżów* > *Swardzew*//*Swardzów* nawiązuje do wahań w apelatynie. Lit.: KSand 185; KopRad 109; Nieckula, -ov- 191. IN

Swardzew (4), wś, sier., gm. Wróblew, 6 km na zach. od Sieradza: de *Smarszow* 1400 Koz VII 119; *Smarszow* 1496, 1511 ŻDz XIII 171, 181; *Smarszewo*, *Smarszow* 1511–23 ŁLB I 346, 415; *Smarszow* 1553 ŻDz XIII 219; *Swardzew* 1783–84 RejKor 207; *swardzew* 1789 MpCzajSier; *Swardzew* 1802–03 MpGillyPr; *Swardzew* 1827 Tabella II 183; *Swardzew* 1889 SG X 865; *Swardzew* 1921 Sk II 104; *Swardzew*, -dzewa, *swardzewski* 1972 UN 50, 52; gw. *smarżef*, -va, *smarżeski*. Lit.: SHGŁęcz II 104. PD/KW

Swardzew zob. **Swardzów** (1a)

Swardzewska zob. **Swardzew** (1)

Swardzewice, wś, piotr., gm. Tomaszów Mazowiecki, 6 km na pld. od Tomaszowa Mazowiec-

kiego: *Smargewicze, Smargowicze* (1412) XVIII KMłp IV 136; *Smarseuicze* (1412) CdP II 380; *Smarsowycze* 1511–23 ŁLB II 183; *Villa Smarzo-
vicze* 1527 Vlad XI 17; *Szmarzewicze, Szmarze-
vicze* 1567 Vlad XII 5; *Smarzowicze* 1577 ŻDz XIV
294; *Smardzewice* 1581 Vlad X 18; *Smardzewice*
1791 MpPerSd; *Smardzewice* 1827 Tabella II 183;
Smardzewice 1889 SG X 866; *Smardzewice, -wic,
smardzewicki* 1969 UN 28, 72; gw. *smarzoŕvice,
-ŕic, smarzowski*. — Pierwotnie zapewne *Smarze-
wicze*, od n. os. *Smarż SEMot I 279* (SSNO V 125:
Smarż), por. stp. (*smardż*), *smarż*, z suf. *-ewice*,
też *-owice*. Wtórnie *Smardzewice*. Lit.: KSand
185; NaISand 162.

IN

Smardzewice zob. **Smardzowice** (2)

Smardzewo (1), wś, ciec., gm. Socho-
cin, 8 km na pñ. od Płońska: *Smarssewo* 1377
Matr IV/3, supl. nr 289; *Smarszeuo* 1388 KkM
106; *Smarszewo* 1405, *Smarzewo* 1410, *Smar-
szewo* 1416 Płoi nr 649, 1450, 2583; *Smarzewo*
(1420)1456 SHGMz(MK 3, 5–5v); *Smarszewo*
1430 MkM II nr 542; *Smarzewo* (1442)1456
SHGMz(MK 3, 269–269v); *Smarschewo* 1451
SHGMz(MK 335, 36); *Smarschewo* 1470, *Smar-
szewo* 1475 SHGMz(MK 5, 113 i 53); *Smarsche-
wo* 1491 SHGMz(Ep. 15, 7); *Smarschewo* 1521
SHGMz(PZG 6, 375v); *Smarzewo* 1567 ŻDz XVI
352; *Smardzewo* (1789) Lupłoc 141; *Smardzewo*
1827 Tabella II 183; *Smarzewo* 1839 MpKwat
IV 2; *Smardzewo* al. *Smarzewo* 1889 SG X 866;
Smardzewo 1921 Sk I 123; *Smardzewo, -wa* 1982
WUN III 250. — Dawniej *Smarżewo*, od n. os.
Smarż, z suf. *-ewo*, wtórnie *Smardzewo*. Lit.:
ZMaz 339.

UB

Smardzewo (2), wś, płoc., gm. Starożreby,
13 km na pñ.-wsch. od Płocka: in *Smarszewo*
Pauli Wapylsky per heredes et kmethones in
Smarszewo Sbroslai et Viszonovy per heredes et
kmethones (1380)1510 AC III nr 308; *Cristinus*
Vlostonis de Smarszewo 1453 MUKr I 247; de
Smarzewo in districtu Bielscensi 1497 Matr II
nr 815; *Smarszevo Judicis, Smarszewo Nobilium*
1531 SHGPł 282; *Smarzewo Judicis, Smarze-
wo Nobilium* 1578 ŻDz XVI 23, 36; *Smardze-
wo Kmiece, Smardzewo Sędziwe* 1783–84 Rej-
Kor 420; *Smardzewo*, dwie wsi 1784 MpPerPł;
Smardzewo iedyce, Smardzewo włosty 1827
Tabella II 183; *Smardzewo Judyce, Smardzewo*

Włosty 1839 MpKwat III 2; *Smardzewo Kmiece*
i *Smardzewo Włosty*, wś i folw. 1889 SG X 866;
Smardzewo 1921 Sk I 110; *Smardzewo, -wa* 1982
WUN III 250. — Pierwotnie *Smarżewo*, później
Smardzewo, w XIV–XIX w. dwie odrębne wsi.
Od XVI w. n. zestawione, z członami dopełnia-
czowymi od łac. *iudex, iudicis* ‘sędzia’ i *nobilis,*
nobilis ‘szlachcic’, pl. *nobiles, nobilium*, zastą-
pionych później polskimi członami: *Sędziwe*
(pro *Sędzicowe*), *Kmiece, Włosty*, od n. os. *Włost*
SSNO VI 149 (por. zapis z 1453 r.), w l. mn.,
oraz spolszczonym *Judyce*, utworzonym na wzór
n. rodowych. Lit.: SHGPł 282; ZMaz 339. PS

Smardzewo (3), wś, słup., gm. Sławno, 6,5 km
na pñ.-zach. od Sławna: *Jacobus Smarzowe* 1433
RzDuma I 81; *Swarzow (!)* 1618 MpLub; *Schmar-
sow* 1680–87 RzDuma I 81; *Schmarsow* 1789
MpGillyPom; *Schmarsow* — *Smardzewo, -wa,*
smardzewski 1948 MPol XXV nr 14; *Smardzewo,*
-wa 1982 WUN III 250. — Pierwotnie *Smarże-
wo* (zob. wyżej); n. zmieniona jako *Schmarsow*.
Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Smardzewo*. Lit.:
TrautmElb II 52; RzDuma I 81–2. BCz

Smardzewo (4), wś, ziel., gm. Szczaniec,
9 km na pñ.-zach. od Babimostu: *villam nomi-
ne Smarsewo* 1251, *duas villas ... Smarsewo* et
Siedlce 1257 KW I 253, 308; *Petri de Smarzewo*
(1334)1544, de *Smarzew* (1334)1610 KW II
465, 466; *Schmarse* 1643 MpDSGłog; *Schmarse*
1670, *Schmarse*, *parochus Schmarsensis* 1687/88
J III 93, 636, 638; *Schmarse* 1739 MpWielGłog;
Schmarse ok. 1845 MpRey nr 94; *Schmarse* —
Smardzewo, -wa, smardzewski 1947 MPol XXVI
nr 37; *Smardzewo, -wa* 1982 WUN III 250.
— Pierwotnie *Smarżewo, Smarżowo*, od n. os.
Smarż, z suf. *-ewo, -owo*, wtórnie *Smarżew//
Smarżów*, z suf. *-ów, -ew*. Nazwę zmieniono
jako *Schmarse*. Po 1945 r. ustalono urzędowo
n. *Smardzewo*. Lit.: Nowacki, Powiat świebo-
dziański. Szkice historyczne, 2006, 121–3. PS

Smardzewo Iudicis zob. **Smardzewo** (2)

Smardzewo Judyce zob. **Smardzewo** (2)

Smardzewo Kmiece zob. **Smardzewo** (2)

Smardzewo Nobilium zob. **Smardzewo** (2)

Smardzewo Sędziwe zob. **Smardzewo** (2)

Smardzewo-Włosty zob. **Smardzewo** (2)

Smardzko, wś, kosz., gm. Świdwin, 5,5 km na
wsch. od Świdwina: van *Simmartzigk* (1322) PU

Smardzowice

VI 139; *Czymartz* 1337 LandbNM 103; *Symatzkenfelde* XIV SHGNM(Regesta I 148); *Zymass* 1347 LorSNH 112; in villa *zymarck* 1349, uille *Symanczke* 1376 CdB A XVIII 121, 232; *Symmarsig*, *Symmerse*, *Simerske* 1411 SHGNM(Repertorium nr 282, 357); *Symartzke* 1440 SHGNM(Regesta II 138); *Czymmuske* (!) 1490 SHGNM(K128); *Symer-ske*, *Symenczigk* XV SHGNM; *Symevtzigk* (1540) CdB A XVIII 278; *Simerczke* 1572 SHGNM(Ost 133); *Simmezke* 1608 Eickstedt 251; *Simmatzig* 1780 RzDuma I 224; *Simetzig* 1789 MpGilly-Pom; *Simmatzig* oder *Simatzig* 1827 Restorff 318; *Simmatzig* 1839 MpUMbl 872; *Smardzko* — *Simmatzig* 1951 Rosp 297; *Smardzko*, -ka 1982 WUN III 250. — Od ap. *smarż*//*smardz* ‘nazwa grzyba’, z suf. -sk-. Nazwa zmieniona jako *Simmartzig*, *Simmatzig*, okresowo z dodatkowym członem -felde. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Smardzko*. Lit.: RzDuma I 224; Rospond, -*usk*- 246. BCz

Smardzowice (1), cz. Łędzin, dawniej wś, kat.: de villa *Zmarzowice* 1646, de *Smarzowa* 1652, Das Dorf *Schmarsow* 1654, *Smarzowitz* 1708 SNGŚI XII 127; *Smarzowitz* 1736 MpWiel-Rat; *Schmarsowitz* 1743 SNGŚI XII 127; *Smarzowitz* 1783 Z II 105; *Szmarzowice* 1792 MpPerKr; *Smarzowitz*, *Smarzowic* 1830 Kn 733; *Smarzowitz*, *Smarzowice* 1845 K 641; *Smardzowice* 1859 Mp-Chrz; *Smardzowice* 1900 Myc 47; *Smardzowice*, *Smarzowitz* 1920 PrusGŚI 69; *Smardzowice*, wś 1933 SkBy 1568; *Smardzowice*, -wic 1982 WUN III 250. — Pierwotnie zapewne **Smarżowice*, od n. os. *Smarż* SEMot 279 (*Smarz* SSNO V 125), z suf. -owice, wtórnie *Smarżów*, z suf. -ów. Ostatecznie utrwaliła się postać *Smardzowice*, por. ap. *smarż*//*smardz*. Nazwę zmieniono jako *S(ch)marzowitz*. Lit.: SNGŚI XII 127. PS

Smardzowice (2), wś, krak., gm. Skala, 4 km na pld. od Skały: prope *Smarsouicz* 1322 Kkk I 127; de *Marsowicz* 1336 MVat I 335; de *Smarzewowicze* (!) 1428 MUKr I 141; *Smarzszowicze*, *Smarszowicze* 1470–80 DB I 263, 267; w *Szmarzowiczach*, Villa *Smarszowicze* 1564 Lukrak I 103, 105; *Smarzowice* 1581 ŻDz XIV 25; *Smarzowice* 1680 Rej 16; *Smarzewice* 1783–84 RejKor 347; *Smardzewice* 1787 MpPerKr; *Szarzowice* (!), Wieś *Smarzowice*, z ... *Smarzowic*, od gromady *smardzowsk[ej]* ... gromada *smardzowska* 1789, *Smarzowice* (1789)1802 Lukrak 72, 75, 102;

Smardzowice 1827 Tabella II 183; *Smardzewice* al. *Smardzowice* 1889 SG X 866; *Smardzewice* 1933 SkBy 1568; *Smardzowice*, -wic, *smardzowicki* 1964 UN 11, 13. — Pierwotnie *Smarżowice*, okresowo też *Smarżewice*. Forma *Marżowice* powstała w wyniku fałszywej dekompozycji. Ustaliła się postać *Smardzowice*. Lit.: RKrak 156. IN

Smardzowice zob. **Smardzewice**

Smardzów (1), wś, legn., gm. Jerzmanowa, 6 km na pld. od Głogowa: *Smarov* (1310), *Schmars* (1319), *Smarzow* (1324), *Smarschaw* (1371) D 113 (tu?); *Smarsaw* 1388 CdSil XXIV 164; *Smarze* 1418, *Smarze* 1451, *Smarsse* 1471 CdSil XXVIII 57, 96, 116; *Smarzewo* 1507 Topolexicon; *Schmar-se* pagus 1670, *Schmarse* 1679, *Tzmarse* 1687/88 J III 46, 143, 324; *Schmerse* 1739 MpWielGlog; *Schmarsau* 1777 CdSil XXVIII 193; *Schmarse* 1791 Z X 290; *Schmarse*, gerichtlich *Schmarsau* 1845 K 596; *Schmarssau*, *Smardzów* 1900 Myc 47; *Schmarsau*[jetzt] *Friedenshagen-Vogtshagen* 1941 SOV 336; *Friedenshagen-Vogtshagen* — *Smardzów*, -owa, *smardzowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Smardzów*, -dzowa 1982 WUN III 250. — Pierwotnie *Smarżów*, od n. os. *Smarż* SEMot I 279 (*Smarz* SSNO V 125) lub od ap. (*smardz*), *smarż* ‘gatunek grzyba, *Morchella esculenta*’, z suf. -ów, wtórnie -ewo. W XV w. notowane także postaci pluralne *Smarże* (o ile nie jest to wariant graficzny form zgermanizowanych). Nazwę zmieniono jako *Schmarse*, *Schmarsau*. Nazwa niem. *Friedenshagen-Vogtshagen* wprowadzona w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smardzów*. Lit.: SNGŚI XII 128. PS

Smardzów (1a), cz. Miłości, dawniej wś, częst., gm. Kozięgłowy: *Smarsztów* (!) 1443 ŻDz XV 452; *Smarschow* 1443 GrMark II 630; [*Smardzów*], młyn XVI AtKr 278; *Mardzow* 1787 MpPerKr; *Smardiow* (!) MpKwat II 7; *Smardzew*, os. młyńska 1889 SG X 866; *Smardzów* 1877 Zin II 159; *Smardzów* 1902 Przew II 170; *Smardzów*, os. mł. 1921 Sk III 4; *Smardzów*, -dzowa 1982 WUN III 250. — Pierwotnie *Smarżów*, wtórnie *Smardzów*, też *Smardzew*. Forma *Mardzów* powstała w wyniku fałszywej dekompozycji: *Smardzow*, z *Smardzowa* > z *Mardzowa*, *Mardzów*. Lit.: RSiew 21. IN

Smardzów (2), wś, wroc., gm. Oleśnica, 3,5 km na pld.-zach. od Oleśnicy: in *Smarschow* 1223

SUR I 166; *Smarsow* 1288 SUR V 287; *Smarsowe* (1290)XIV, *Smarsaw* (1290)1495 SUR V 345; *Smarsow* 1310, *Schmarsow* 1319, in villa *Smarsow* 1320, *Smarzov* 1324, *Schmarsow* 1326, *Smazow* 1336 Reg nr 3142, 3979, 4021, 4348, 4595, 5697; *Smarschow* 1354, *Schmarsaw* 1371, *Schmarsaw* 1456 HaeG 432; *Schmarsche* 1712 MpDS-Ols; *Schmarsen* 1739 MpWielOels; *Schmarse* 1743 SNGŚI XII 127; *Schmarse* 1785 Z IV 298; *Schmarse* 1845 K 596; *Schmarse*, *Smardzów* 1900 Myc 82; *Schmarse*, *Smardzów* 1941 Wrzosek 17; *Schmarse* — *Smardzów*, -owa, *smardzowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smardzów*, -dzowa 1982 WUN III 250. — Pierwotną n. **Smar(d)zów*//**Smazów* zmieniono jako *Schmarse*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smardzów*. Lit.: SNGŚI XII 128. PS

Smardzów (3), wś, wroc., gm. Święta Katarzyna, 4 km na zach. od Siechnic: *Smarseuici* 1155 SUR I 21; *Zmarsovici* 1155 CdSil XIV 47, przyp. 32; villam *Smarchou* (1193)1435, *Smarchou* (1193)XVI SUR I 39; *Zmarchow* 1204 KŚI I 271; de *Smarchou* 1220 SUR I 147; in villa, quae *Smrahscov* vocatur (1244)1705, *Smarchouo* 1245 SUR II 163, 173; Michael scultetus de *Smarkow* (1264)XVI SUR III 318 (tu?); *Smarchow* (1281)1706, *Smarczow* (1281)1706 SUR IV 276, 287; *Smarczow* 1282(1706), in boins suis, que vulgariter *Smartschow* nuncupatur (1284)1706 SUR V 383, 94; *Smartow* ok. 1300 CdSil XIV 47; *Smarszow* 1305, *Smartschow*, *Smarczow* 1314 Reg nr 2832, 3391, 3400; *Smartzow*, *Smarczow* 1353 LandB 71, 104; *Smarczaw* 1425 DomWr 98; *Schmartschen* 1666/67 J I 400; *Schmortsch* 1736 MpWielWrat; *Schmortsch* 1795 Z XII 211; *Schmortsch* 1845 K 599; *Schmartsch* (*Smardzyń*) 1900 Myc 82; *Schmartsch* j[etzt] *Dörfel* (Niederschlesien) 1941 SOV 336; *Dörfel* N. S., *Smardzowice* 1941 Wrzosek 9; *Dörfel* (N. S.) — *Smardzów*, -owa, *smardzowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Smardzów*, -dzowa 1982 WUN III 250. — Pierwotnie *Smazewicy*//*Smazowicy*, od n. os. *Smaz* SEMot I 279 (*Smaz* SSNO V 125), z suf. -ewicy, -owicy; wtórnie **Smarków*, **Smarczów*. Nazwę zmieniono jako *S(ch)mortsch*, *S(ch)martsch*; postać *Dörfel* (: *Dörfel* 'wioska') wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smardzów*. Lit.: SNGŚI XII 128; DomWr 98. PS

Smardzów zob. **Smardzew** (3, 4)

Smarglice zob. **Smarklice**

Smarglin, wś, włoc., gm. Dobre, 9 km na pñ.-wsch. od Radziejowa: *Smarylno* 1489 Lupbrz 136; *Smarlino*, *Smardlino* 1557–66, 1582 ŻDz XIII 27; *Smarlino* 1584 Vlad XXII 110; *Smarlino* 1598 Vlad XXI 88; *Smarlino* 1634 Rpodbrz 233; *Smarlino* 1674 Rpog 157; *Smarglin* 1785 MpPerKu; *Smarlino* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Smarglin* 1839 MpKwat II 2; *Smarglin* 1889 SG X 866; *Smarglin* 1921 Sk I 105; *Smarglin*, -na, *smargliński* 1971 UN 182, 13. — Dawniej zapewne *Smardlino*, od n. os. **Smardla* KozN 80, z suf. -ino, -in. Niewykluczony związek z ap. *smardlina*, *smarglina* 'smrodyńia, poręczka czarna' SW VI 237 (< **smjrdlina*). W n. poświadczona zmiana fonetyczna -dl- > -gl- oraz uproszczenie grupy spółgłoskowej -dl- > -l-. Lit.: Nieckula, -ov- 309. AG/KW

Smarker zob. **Smarków** (2)

Smarklevice zob. **Smarklice**

Smarklice, wś, biał., gm. Drohiczyn, 11,5 km na pñ. od Drohiczyzna: w *Smarklewicach* (1511–14), w *Smorklicach* (1512) ŻDz XVII/3, 133, 158; в *Сморклевицах* XVI, *Smarglice* 1551, *Smarklice* 1676 Kond 185; *Смарклиця*, dobra Anatola i Emila *Wojewódzkich* 1878–86 Kond 185–6; *Smarklice*, mylnie *Smorknice*, wś i fol. z dawna *Wojewódzkich* 1902 SG XV/2, 597–8; *Smarklice*, *Smarklice* *Wojewódzkie*, dwie wsi 1921 Sk V 24; *Smarklice*, wś, *Smarklice-Wojewódki*, kol. 1962 SkBiał 136; *Smarklice*, -lic, *Smarklevice-Wojewódki*, dwie wsi 1967 SM 1048, 1049; *Smarklice*, -lic 1982 WUN III 250; gw. *smarklice*, -lic, *smarkleski*, *smarklice* *vojevoitki*, -lic -dek. — Początkowo n. *Smarklevice*, od n. os. **Smarkla*, por. nazw. *Smarkala* (: *smark*, *smarkać*) RymSEN II 450, z suf. -ewice, rus. -ewicze; od XVII w. n. z suf. -ice. Forma *Smorklevice* powstała wskutek podwyższenia artykulacyjnego samogłoski *a* > *o* w pozycji przed *r*, forma *Smarglice* — wskutek udźwięcznienia spółgłoski *k*. Człony drugie w n. zestawionych: *Wojewódzkie*, od nazw. *Wojewódzki* (por. zapis z lat 1878–86), w formie przym., następnie *Wojewódki*, z suf. -ki, por. też n. m. *Wojewódki*. Lit.: Kond 185–6. EB/IN

Smarklice-Wojewódki zob. **Smarklice**

Smarklice Wojewódzkie zob. **Smarklice**

Smarkowska Wola zob. **Marków**

Smarków

Smarków (1), wś, kiel., gm. Stąporków, 9 km na wsch. od Końskich: *Smarkow* 1791 MpPerSd; *Smarków* 1827 Tabella II 183; *Smarków* 1889 SG X 867; *Smarków* 1933 SkBy 1568; *Smarków*, *-kowa*, *smarkowski* 1966 UN 24, 46. — Od n. os. **Smark*, **Smarek*, z suf. *-ów*. Por. n. os. *Smarczek* SSNO V 125 (: *smarkać*, *smarkacz*). Lit.: Kop-Kiel 200. IN

Smarków (2), przys., dawniej wś, wroc., gm. Wołów, 12 km na pñ.-wsch. od Wołowa: Michael scultetus de *Smarkow* (1264)XVI SUR III 318 (tu?); *Schmarkow* XV (?) ZfGS XXV 225; *Smarcker* 1712 MpDSOles; *Smarcker* 1736 Mp-WielWol; *Smarker* 1739 MpWielOels; Ellguth u. *Schmarkker* 1743 SNGŚI XII 128; Ellguth und *Schmarker*, dwie wsie 1785 Z IV 351; *Schmarke* 1829 MpRey nr 132; *Schmarker*, folw. i cz. wsi 1845 K 121; *Schmarker-Ellguth* 1883 HaeG 397; *Schmarker* 1911 MpMbl(4566); *Schmarker* [jetzt] *Grenztal* 1941 SOV 336; *Grenztal* — *Smarków*, *-owa*, *smarkowski* (ad/Ligota Strupińska) 1948 MPol XXVI nr 78; *Smarków* — *Grenztal* (*Schmarker*), os. 1951 Rosp 297; *Smarków*, wś 1967 SM 1049; *Smarków*, *-kowa* 1982 WUN III 250. — Pierwszy zapis niepewny, odnosi się może do wsi *Swardzów* (2). Pierwotnie zapewne *Smarków*; n. zniemczona jako *Smarker*, *Schmarker*. Forma *Schmarker-Ellguth* powstała po połączeniu wsi z *Ligotą Strupińską* (zob.). Nazwa niem. *Grenztal* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smarków*. Lit.: SNGŚI XII 128; ZfGS XXV 225. PS

Smarlino zob. **Smarglin**

Smarze zob. **Marzy**

Smarzewo, wś, gdań., gm. Smętowo Graniczne, 12 km na pñ. od Nowego: *Smerze*, *Smercze* (!) 1402–15 Krie 70, 106; *Smarzewo* 1534 Inwłoc 115; *Schmarzowa* 1570 ŽDz XXIII 177; *Smarzewo* 1583, *Smarzewo* 1597 Font I–III 72, 388; *Smarzewo* 1682 Font V 100; *Smarzewo* 1772/73 HAPr IV 648; *Smarzewo* 1777 ZeitM XXI 76; *Smarzewo* 1796–1802 MpSchröt XV; *Smarzewo* 1879 KętN 88; *Smarzewo* 1889 SG X 867; *Smarzewo* 1925 Krzep 108; *Smarzewo*, *-wa* 1982 WUN III 250; gw. *smarževo*, *-a*, *smaržeŕfski*. — Od n. os. *Smarz* SSNO V 125, z suf. *-ewo*, efemerycznie *-owa*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 131; Górniewicz, PMT VII 62. WK

Smarzewo zob. **Samarzewo**, **Swardzewo** (1)

Smarzowa, dziś *Smarżowa*, wś, tarn., gm. Brzostek, 4,5 km na pñ.-wsch. od Brzostku: *Smarschowa* (1353)1389 KMłp III 89; *Smarzszowa* 1408 SHGSd(TP 22, 467); de *Smarzow* 1418 SHGSd(TP 34, 193); de *Zmarssow* 1428 SHGSd(TP 20, 248); *Szmarzowa* 1470–80 DB III 203; *Smarzowa* 1508 ŽDz XV 468; *Smarzowa*, *Smarzow* 1529 LR 201; *Smarzowa* 1536 ŽDz XV 533; *Smarzowa* 1581 ŽDz XIV 242; *Smarzowa* 1889 SG X 867; *Smarzowa* 1964 Mp-25(Jasło); *Smarżowa*, *-wej*, *smarżowski* 1965 UN 58, 193; *Smarzowa*, *-wej* 1982 WUN III 250; *Smarżowa*, *-ej*, *smarżowski* 1999 DZU nr 112, poz. 1321; gw. *smoržovo*, *-y*, *smoržoski*. — Od n. os. *Smarz*//*Smarż* SSNO V 125, SEMot I 279 lub od ap. *smarż* 'gatunek grzyba' Sstp VIII 318, z suf. *-owa*, też *-ów*. Lit.: OPilz 54; Nieckula, *-ov*- 191. IN

Smarzowicz zob. **Swardzowice** (1)

Smarzowice zob. **Swardzewice**, **Swardzowice** (2)

Smarzów zob. **Smarzowa**

Smarzykowo, wś, bydż., gm. Szubin, 10 km na pld.-zach. od Szubina: *Smarzykowo* 1463 Koz I 291; *Smarzykowo* 1491 SHGKI(PG 10, 136 v); *Szmarzykowo*, villa 1511–23 ŁLB I 135; *Smarzykowo* 1577 ŽDz XII 189; *Smarzykowo* 1618–20 PKal 257; *Szmarziskowo* (!) 1796–1802 MpSchröt XX; *Smarzykowo* 1846 KsP 514; *Smarzykowo* 1889 SG X 867–8; *Smarzykowo*, os. 1933 SkBy 1568; *Smarzykowo*, *-wa*, *smarzykowski* 1971 UN 185, 19; gw. *smażýkovo*, *-va*, *smażýkoski*. — Od n. os. *Smarzyk*, *Smarżyk* AntrP IV 329, z suf. *-owo*; n. os. od ap. *smarzyk* 'ślimak' lub od ap. *smarż*, z suf. *-ik*. ZZ/PS

Smarzyn zob. **Smażyno**

Smarże zob. **Swardze**, **Swardzów** (1)

Smarżew zob. **Swardzew** (1, 3), **Swardzewo** (4)

Smarżewa zob. **Swardzew** (1)

Smarżewice zob. **Swardzewice**, **Swardzowice** (2)

Smarżewicy zob. **Swardzów** (3)

Smarżewka zob. **Swardzew** (1)

Smarżewo zob. **Swardze**, **Swardzew** (2, 4), **Swardzewo** (1, 2, 3, 4), **Swardzów** (1), **Smarzewo**

Smarżowa zob. **Smarzowa**

Smarżowice zob. **Smarzdewice**, **Smarzowice** (1, 2)

Smarżowicy zob. **Smardzów** (3)

Smarżowo zob. **Smarzew** (2), **Smarzewo** (4)

Smarżów zob. **Smardze**, **Smarzew** (3, 4), **Smarzewo** (4), **Smarzowice** (1), **Smarzów** (1, 1a, 2)

Smarżykowo zob. **Smarzykowo**

Smasin zob. **Smażyno**

Smaszew (1), wś, koniń., gm. Tuliszków, 7 km na płd.-wsch. od Tuliszkowa: de *Smoschewo* 1402 RWlkp V nr 144B; *Szmoszewo* 1420 RWlkp IV nr 752; *Szmoschewo*, *Schmazewo* 1511–23 LLB I 272, II 83; *Smuschevo*, *Smoschewo* 1552, *Smuszewo* 1564, *Szmussewo* 1565, *Smussewo* 1576 RPobKal(ASK I 6, 13, 12); *Smusewo* 1579 ŻDz XII 118; *Smuszewo* 1580, 1591 RPobKal(ASK I 13); *Smuszewo* 1674 MKI(ASK 74, 143); *Smaszew* 1783–84 RejKor 160; *Smuszew* 1802–03 MpGillyPr; *Smaszew* 1827 Tabella II 183; *Smaszew* 1889 SG X 868; *Smaszew*, wś i folw. 1921 Sk II 39; *Smaszew*, -wa 1982 WUN III 250; gw. *smašev*, -va, *smašeski*. — Od n. os. *Smosz*, por. nazw. *Smosz* Snazw VIII 533, z suf. -ewo, później -ew; por. też nazw. Math. *Smoschewski* 1398 Koz V 325, notowane kilka lat wcześniej niż nazwa wsi. Forma *Smuszewo* jest wynikiem przejścia *o > u* w sąsiedztwie *N*; w formie *Smaszew(o)* hiperpoprawne *a* zamiast *o*, traktowanego jako *a* pochyłone.

ZZ/PS

Smaszew (2), kol., dawniej wś, koniń., gm. Tuliszków 9,5 km na płd. od Tuliszkowa: *Smuszewer Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Smaszewskie holendry* 1827 Tabella II 183; *Hol. Smaszewskie* 1839 MpKwat I 3; *Smaszewskie holendry* 1889 SG X 868; Col. *Smaschew* ok. 1893 KDR nr 351; *Smaszewskie Holendry*, wś 1921 Sk II 39; *Smaszewskie Holendry*, wś 1933 SkBy 1568; Kol. *Smaszew* 1935 Mp-100(40-26); Kol. *Smaszew* 1961 Mp-25(Turek); *Smaszewskie Holendry* 1967 SM 1049; *Olendry Smaszewskie* 1982 Mp-25(434.23); *Smaszew*, kol. 1982 WUN III 250; *Olendry Smaszewskie* 1992 Mp-50(M-34-1-B); *Smaszew* 2013 DzU poz. 200; gw. *smašeske holendry*, -*kix* -*ruf*. — Dawniej n. zestawiona *Smaszewskie Holendry*, wtórnie *Olendry Smaszewskie*, od n. m. *Smaszew*

(1) i ap. osadniczego *holendry*, *olendry*, zob. *Holendry* (1).

ZZ/PS

Smaszew zob. **Smoszew**

Smaszewo zob. **Smaszew** (1)

Smaszewskie Holendry zob. **Smaszew** (2)

Smaszków, wś, sier., gm. Błaszki, 2,5 km na wsch. od Błaszek: *Smascowo* 1391, *Smaszkowo* 1393 SHGŁęcz II 104; *Smaszkow Petri*, *Smaszkow Nicolai* 1496 ŻDz XIII 171; *Smasskow*, *Smasskow Petri* 1511, *Smasskow Nicolai*, *Smasskow Kobierzycki* 1518 ŻDz XIII 180; *Smaszkowo* 1511–23 LLB II 58; *Smaszkow maior*, *Smaszkow minor* 1553 ŻDz XIII 219; *Smaszkow* 1783–84 RejKor 164; *Smaszkow* 1802–03 MpGillyPr; *Smaszków* 1827 Tabella II 183; *Smaszków* 1889 SG X 868; *Smaszków* 1921 Sk II 12; *Smaszków*, -kowa 1982 WUN III 251; gw. *smaškuf*, -kova, *smaškoski*. — Od n. os. **Smaszek* (o niejasnym pochodzeniu), por. jednak kasz. *smaszek* 'ślimak winniczek' SGPrei(kartoteka), z suf. -owo, wtórnie -ów. Może pierwotnie *Smażkowo*, od n. os. *Smażek* SSNO V 126, z suf. -owo, wtórnie -ów, i ubezdźwięcznieniem. W XV i XVI w. okresowo występowały człony drugie od im. *Piotr* i *Mikołaj*, nazw. *Kobierzycki* oraz łac. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy'. Lit.: SHGŁęcz II 104–5; Nieckula, -ov- 191.

PD/KW

Smażyno, wś, gdań., gm. Linia, 17 km na płn.-zach. od Kartuz: *Zmasino* 1346 Lor X 185; *Zmasino* (1348)XV PrUr IV 345; *Smasyn* 1397 Zeit XI 23; *Smasyn*, *Smaschino*, *Smaschin* ok. 1400 Lor X 185; *Smasin* 1407, *Smasyn* 1409, *Smaschino* 1412, *Smasyn* 1413 Zeit XI 19, 20, 21, 20; *Smaschin* (1438) GZ 123; *Smazino* 1534 Inwwołc 113; *Smazino*, wsi *Smazina* 1565 Lupom 89; *Szmazino* 1571 ŻDz XXIII 260; *Szmazino* 1583, *Smazino* 1599 Font I–III 36, 470; Lustratia wsi *Smażyna*, Wieś *Smażyno* 1664 Font XXXII 340; *Smażyno* 1682 Font V 164; *Smażyno* 1720 Font XVI–XIX 531; Lustracja wsi *Smazyna*, *Smażyno* 1765 LuPrus I 146; *Smasin* (*Schmusinen*, *Zmasin*) 1772/73 HAPr IV 648; *Smasin* 1796–1802 MpSchröt IV; *Smażyn*, może *Smarzyn*, niem. *Smasin* 1889 SG X 868; *Smażyno*, niem. *Smasin* 1921 Sk XI 70, 87; *Smażyn* (*Smasin*) 1925 Krzep 108; *Smażyno* 1952 UW 196; *Smażyno*, -na 1982 WUN III 251; gw. *smažano* Lor 93. — Od n. os. *Smaga* SSNO V 125, z suf. -ino, -in. Do n. os. por. ap. *smaga*

Smecz

'pragnienie', *smagać* 'uderzać' SEBr 502–3. Lit.: Łuszczzyńska, PMT V 83. WK/BCz

Smecz, wś zaginiona, leżała w miejscu dzisiejszego Koronowa, bydż.: Nomina ... villarum ... sunt: *Smevece*, Oselsco, Carnow ... 1250 Kuj 187; villarum ... *Smorche* 1252 CdP II 604; hereditatem ipsorum *Smesch* uocatam 1288 Kuj 223; haereditate ac possessione ..., quae *Smeysche* vocatur 1288 CdP II 628; de hereditate, ... que *Smeische* vocatur 1288, hereditatem, que wlgariter *Smexe* nuncupatur 1292 Perl 384, 438; *Smecz* 1315 CdP II 198. — Nazwa niejasna. W etymologiach ludowych kojarzona z wyrazami *śmiać*, *śmiech* na podstawie rzekomego łac. określenia okolicy *felix vallis*, co jednak wydaje się nieprawdopodobne. W dokumencie z 1292 r. obok n. *Sme-xe* pojawiają się też zapisy *Dobrx*e (Dobrcz) i de *Sioxka* ('z Serocka?', por. Kujot 87), co wskazuje odczytanie grafemu *x* jako *cz*. Lit.: RospSEMIG 158; RymNmiast 114; Kujot, Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu IX 87. PS

Smedeberg, wś zaginiona, leżała w XIV w. koło Goleniowa, szczec.: villarum *Smedeberg* et Monkedorp 1309 PU IV 373. — Nazwa niem. od średniem. *smede* 'kuźnia' i ap. *Berg* 'góra'. BCz

Smedeberg zob. **Kowary** (1)

Smedewerk zob. **Kowary** (1)

Smedeyn zob. **Smodajny**

Smedisdorf zob. **Kowalowa** (2), **Kowalskie** (2)

Smeiau zob. **Żmijewo** (2), **Żmijewko**

Smeilsdorf zob. **Chróścina** (2)

Smengorschin zob. **Smęgorzyno**

Smentau zob. **Smętowo Chmieleńskie**, **Smętowo Graniczne**

Smentowken zob. **Smętówko**

Smerdyna, wś, tarnob., gm. Staszów, 12 km na płn.-wsch. od Staszowa: *Smyerdzina* 1470–80 DB II 326; *Smyerdzyna*, *Szmyerdzyna* 1508 ŻDz XV 461, 463; *Smyerdzyna* 1528 Matr IV/2, nr 15412; *Smyerdzina* 1529 LR 11; *Smirdzina* 1578 ŻDz XIV 170; *Smerdyna* 1783–84 RejKor 322; *Smerdyna* 1787 Spis 383; *Smerdynia* 1889 SG X 869; *Smerdyna* 1933 SkBy 1569; *Smerdyna*, *-ny*, *smerdyński* 1970 UN 33, 68. — Zapisy wskazują na pierwotną n. *Śmierdzina*, od czas. *śmierdzieć*, z suf. *-ina*. Do formy *Smerdyna* por. gw. *smerdzieć* 'śmierdzieć', *smerda* 'mały chłó-

piec, młokos' SGPRei(kartoteka); dalsze zmiany fonetyczne niejasne. IN

Smerdynia zob. **Smerdyna**

Smereczne, wś, krośn., gm. Dukla, 10,5 km na pld.-zach. od Dukli: *Smerecznia* 1779–83 MpMieg; *Smereczne* 1802 Crusius III/2, 340; *Smereczne* 1889 SG X 870; *Smereczne* 1933 SkBy 1569; *Smereczne* 1967 SM 1049; *Świerkowa*, *-wej*, *świerkowski* 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Smereczne*, *-nego* 1982 WUN III 821; *Smereczne*, *-nego*, *smereczniński* 2013 DzU poz. 200. — Od ukr. *smerek*, *smereče* 'świerk' Hrin IV 156 (por. pol. gw. *smerek* 'ts.' SGPKar V 178), z suf. *-nia*, wtórnice *-ne*, por. też ukr. przym. *smerečnij*. W 1977 r. urzędowo zmieniono n. na *Świerkowa*, w 1981 r. przywrócono n. historyczną. IN/PS

Smerecznia zob. **Smereczne**

Smerek, wś, krośn., gm. Cisna, 33 km na pld. od Leska: *Smereg* 1529 Matr IV/2, nr 15608; *Szmerek* 1529, *Smerek* 1580 SHGsk III 135; *Smererek* 1589 ŻDz XVIII/1, 57; *Smerek* 1678 AGZ XXII nr 39; *Smerek* 1794 Ga Pp2; *Smerek* 1851 Sch 122; *Smerek* 1889 SG X 871; *Smerek*, *-ka*, *Smerecki* (spalona) 1965 UN 61, 17; *Świerków*, *-kowa*, *świerkowski* 1977 MPol 21, poz. 112; *Smerek* 1981 MPol 7, poz. 61; gw. *smerek*, *-ka*, *smerecki*. — Od ukr. ap. *smerek*. Tu też notowany potok o równobrzmiącej nazwie, por. *Szmerek* 1529 SHGsk III 135. W 1977 r. urzędowo zmieniono n. na *Świerków*. W 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: SHGsk III 135; MakSk 149; RiegSan 152. BCz

Smerekowiec, wś, nowosąd., gm. Uście Gorlickie, 17 km na pld.-wsch. od Gorlic: *Szmrokwyecz* 1527 SHGKr(TP 34, 7); *Smrokowiec* 1581 ŻDz XIV 125; *Smrokowiec* 1629 RPobKr 280; z *Smerekowca*, na *Smrekowcu* 1649 Musz 6, 9; *Smrokowiec* 1655 Klim 614; *Smerekowec* 1779–83 MpMieg; *Smerekowiec* 1855 Stup 201; *Smerekowiec* 1889 SG X 871–2; *Smerekowiec* 1933 SkBy 1569; *Smrekowiec*, *-wca*, *smrekowiecki* 1950 MPol nr 59, poz. 795; *Smrekowiec* 1952 UW 276; *Smerekowiec*, *-wca*, *smerekowski* 1965 UN 56, 15; gw. *smerekóvec*, *-vca*, *smerekofski*; łemk. *smerekowec*. — Dawniej *Smrokowiec*, od n. rz., nad którą leży wieś, por. riwlis ... *Smrocovyecz* (1359)1528 ZDM I 117 (dziś Smerekówka). Nazwa wodna od ap. *smrek*, por. gw. *smrok* 'świerk',

z suf. *-owiec*. Wtórna ukrainizacja nazwy: *Smrokowiec* > *Smerekowiec*. Lit.: RBiecz 46–7; SŁ I 47; RiegŁemk 205; Rymut, HE XV 134. *IN*

Smerzyn, wś, bydż., gm. Łabiszyn, 4 km na pld.-zach. od Łabiszyna: de *Smirzino* 1398 Lek II nr 1170; de *Smyrzino* 1442, de *Smyrzyna* 1460 MUKr I 194, 289; *Smyrzno* ... in villa *Smirzino* 1446 AC II nr 431; *Szmyrzyno Wielkie* 1486 SHGKI(PG 10, 60 v.); *Szmyrzyno duplex* 1511–23 ŁLB 151, 152; *Smerzyno Maior* 1564, *Smierzino* 1576 RPobKal(ASK I 12); *Smerzyno* 1577 ŻDz XII 181; *Smerzyno* 1674 MKI(ASK 74, 238); gr. *Smirzin* 1796–1802 MpSchröt XX; *Smerzyn* 1846 KsP 315; *Smerzyn* al. *Smerzyno* i *Smyrzyno*, niekiedy *Smerczyń*, urząd. *Gross-Smerzyn*, folw. 1889 SG X 872; *Smerzyn*, niem. *Gross Smerzyn*, obsz. dw. 1921 Sk X 93, 156; *Smerzyn*, *-na*, *smerzyński* 1971 UN 185, 23; gw. *smeżŷn*, *-na*. — Od n. os. *Smyra* (: *smyrać*// *smerać* 'gmerać, szukać, uciekać') RymSEN II 450, z suf. *-ino*. W kolejnych zapisach widoczne przejście *-iR-* (*-yR-*) > *-eR-*, maskulinizacja nazwy oraz postaci z pol. członem *Wielkie*, niem. *Gross*, łac. *Maior*, dyferencyjnym wobec n. wsi *Smerzynek* (zob.). *ZZ/PS*

Smerzynek, cz. *Smerzyna*, dawniej wś, bydż., gm. Łabiszyn: *Smyrzyno* ... *Male* 1486 SHGKI(PG 10, 60v); *Smyrzyno duplex* 1511–23 ŁLB I 151; *Smyrzino minor* 1535 SHGKI(ASK 12, 476); *Smerzyńko* 1564 RPobKal(ASK I 12); *Smerzyńko* 1577 ŻDz XII 181; *Smerzyńko* 1674 MKI(ASK 74, 238); kl. *Smirzin* 1796–1802 MpSchröt XX; *Smerzynek* 1846 KsP 515; *Smerzynek* al. *Smerzyńko*, folw. 1889 SG X 872; *Smerzynek*, folw., niem. *Klein Smerzyn* 1921 Sk X 83, 156; *Smerzynek*, wś 1967 SM 1049; *Smerzynek*, *-nka* 1971 UN 185, 23; gw. *smeżŷnek*, *-nka*. — Początkowo *Smyrzyno*, z członem dyferencyjnym *Male*, następnie uniwerbiczacja za pomocą suf. *-ko*, później *-ek*. Analogicznie jak w n. m. *Smyrzyno* (zob. wyżej) przejście *-iR-* (*-yR-*) > *-eR-*. *ZZ/PS*

Smerzyńko zob. **Smerzynek**

Smerzyno zob. **Smerzyn**

Smęcino, wś, kosz., gm. Tychowo, 10,5 km na wsch. od Tychowa: *Schmentzin* 1479, *Smentzin* 1486, dorperenn vnnd guderen ... *Schmentzin* 1501 Kleist I 72, 97, 184; *Schmaltzin* (!) 1554 PomKirch II 308; *Smentzin* 1618 MpLub;

Schmentzin 1654, 1686 Kleist III 11, 61; *Schmentzin* 1789 MpGillyPom; *Schmentzin* 1889 SG X 379; *Schmentzin* — *Smęcino*, *-na*, *smęciniński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smęcino*, *-na* 1982 WUN III 251. — Od n. os. *Smęt* SSNO V 126, z suf. *-in*. Nazwa zniemczona jako *Schmentzin*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smęcino*. Lit.: RzDuma I 137. *BCz/PS*

Smęgorzów, wś, tarn., gm. Dąbrowa Tarnowska, 6 km na pln.-wsch. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Smogorow* 1382 Krak nr 1472; *Smogorow* 1388 Krak nr XCVIII(10); *Szogorow* 1470–80 DB II 429; *Smagorow* (!) 1529 LR 109; *Smogorow* 1579 ŻDz XIV 234; *Smęgoszów* 1779–83 MpMieg; *Smęgorzow* 1794 Ga Pp2; *Smęgorzów* 1889 SG X 872; *Smęgorzów*, *-rzowa*, *smęgorzowski* 1964 UN 5, 32. — Od ap. *smogórz* 'torf' SW VI 242 (< psł. **smogorjъ* 'coś, co się pali') lub od n. os. *Smogorz* SSNO V 127, z suf. *-ów* i wtórną nosowością. *IN*

Smęgorzyno, cz. Gdańska, dawniej wś: *Smangorsin* 1368–1416 Zeit XI 6; *Smangorsin* 1402–15 Krie 101; *Smangorsyn* (1438) GZ 121; *Smagorzino* 1534 Inwłoc 114; *Szmlengorzino* 1571 ŻDz XXIII 257; *Smęgorzyno* 1648 RP 174; *Smogorzyn* (1653)1764 Font XXXIV 16; *Smęgorzyn* 1682 Font V 99; *Smogorzyn* 1710 WS 142; in villa *Smęgorzyn* 1738 Font XX 473; *Smęgorzyno* 1749 Font XVI–XIX 459; *Schmangrzin* 1796–1802 MpSchröt IX; *Szmangrzin* alias *Smengorschin* — *Smęgorzyn* 1879 KętN 7; *Smęgorzyn*, niem. *Smengorschin* 1889 SG X 872; *Smengorschin*, fr. *Szmiengorzino* 1912 Bär 110; *Smęgorzyn* (*Smangorschin*) 1925 Krzep 108; *Smęgorzyno*, wś 1933 SkBy 1569; *Smęgorzyn*, wś 1967 SM 1049; *Smęgorzyno* 1999 Mp-50 (N-34-49-D); gw. dawniej *smąg^uórażno*, *-na*, *smąg^uořiński* Lor A 33, później *smąg^ueżeno*. — Może pierwotnie *Smogorzyn*, od n. os. *Smogora* RymSEN II 452, z suf. *-in*, także *-ino*, i wtórną nosowością. Według J. Łuszczzyńskiej n. pochodzi od n. os. **Siemigor* (: *Siemi* + *gor*, por. *Siemirad* SSNO V 61, *Cieszogor* SSNO I 374), z suf. *-in*, później *-ino*, ze zmianą *Siemigorzyno* > *Smęgorzyno* w wyniku redukcji samogłoski *e* w pierwszej sylabie oraz wprowadzenia hiperpoprawnego *ę* zamiast *i*. Lit.: MKart 154–5; Łuszczzyńska, PMT V 83. *WK/BCz*

Smętki

Smętki, os. nieistniejąca, leżała koło Ćmachowa, pil., gm. Wronki: *Szniethi* (!) desertae 1562 Koz III 227; *Smethy* desertae 1562 SHGPn (PZ 34, 115v); *Sniethy* (!) desertae 1562–66, *Sniety* (!) desertae 1585 Koz III 227; *Smethy* desertae 1585 SHGPn (PG 2, 510); in her. desertae *Smęthy* 1597 SHGPn (PG 25, 236v); *Smętki* des. 1783–91 Koz V 327. — Pierwotnie *Smęty*, od n. os. *Smęt* SSNO V 126 (: *smęt* 'smutek'), w l. mn. Forma *Smętki* jest wynikiem adideacji do ap. *smetek*. Zapisy typu *Sniety* wynikają z błędnego odczytania.

ZZ/PS

Smętne, przys., dawniej wś, ciech., gm. Niedzbórz, 10 km na płn.-wsch. od Głinojecka: *Budy do Czarnocina* 1839 MpKwat III 2; *Czarnocino-Smętne*, os. 1880 SG I 755; *Czarnocin-Smętne* 1921 Sk I 23; *Czarnocin-Smętne*, wś 1933 SkBy 276; *Smętne* 1935 Mp-100(37-37); *Smętne, -nego, smętneński*, wś 1971 UN 123, 21; *Smętne, -nego* 1982 WUN III 251. — Pierwotnie n. *Budy do Czarnocina*, od ap. *buda*, w l. mn., i od n. m. *Czarnocino* (zob. *Czarnocin* (1)). W późniejszej n. zestawionej drugi człón od przym. *smętny* 'smutny'; następnie elipsa człónu pierwszego.

PS

Smętowo Chmieleńskie, wś, gdań., gm. Kartuzy, 4,5 km na płd.-zach. od Kartuz: *Smantaw* (1258) Perl 150; *Smentau* 1443 Krie 117; *Smantov* 1634, *Smętowo* 1720, Villa ... *Smętowo* 1749 Font XVI–XIX 52, 528, 223; *Schmentau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Schmentau* — *Smętowo* 1879 KętN 16; *Smętowo*, niem. *Smentau*, al. *Schmentau* 1889 SG X 872–3; *Smętowo* (*Schmentau*) 1925 Krzep 108; *Smętowo*, os. 1933 SkBy 1569; *Smętowo Chmieleńskie* 1967 SM 1049; *Smętowo Chmieleńskie, -wa -kiego* 1982 WUN III 251; gw. *smętow^o*, -*va, smętovskĭ* Lor 93, Lor A 34. — Od n. os. *Smęt* SSNO V 126, z suf. -*owo*; n. zniemczona jako *Schmentau*. Współcześnie n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Chmielno* (1). Lit.: MKart 155; Kęsikowa, PMT II 131.

WK/BCz

Smętowo Graniczne, wś, gdań., gm. Smętowo Graniczne, 11 km na płn.-zach. od Nowego: *Smantow* (1326)1400 KętL 188–9; *Smankaw* 1402–15 Krie 106; *Große Smantaw* (1437/38) 116; *Smąthowo* 1534 Inwwoł X 115; *Gros Smantaw* 1570 ŻDz XXIII 176; *Szmetowo* 1583, *Smenthowo* 1584, *Smenthowo* 1597 Font I–III 71, 156,

382; *Smętowo* 1648 RP 176; *Smętowo* 1682 Font V 99; *Smętowo* 1710 WS 201; Progenitus ... *Smętoviam* possidentium 1740 Font XX 639; *Schmentau* (*Smentowo*) 1772/73 HAPr IV 642; *Smentau* 1789 Goldb II 218; *Smentowo* 1796–1802 MpSchröt XV; *Schmentowo* — *Smętowo* 1879 KętN 88; *Smętowo*, niem. *Smentau* 1889 SG X 873; *Schmentau* seit 1864, fr. *Smentowo*, *Groß Smantaw* 1912 Bär 105; *Smętowo*, niem. *Schmentau* 1921 Sk XI 19, 87; *Smętowo* (*Schmentau*) 1925 Krzep 108; *Smętowo* 1952 UW 194; *Smętowo*, po zmianie *Smętowo Graniczne, -a -ego* 1953 MPol nr 92, poz. 1241; *Smętowo Graniczne, -wa -nego* 1982 WUN III 251; gw. *smentovo, -va, smentofski*. — W średniowieczu n. z członem niem. *Gross*, opozycyjnym wobec n. *Cleine Smantaw* (zob. *Smętówko*), współcześnie z członem dyferencyjnym *Graniczne* dla odróżnienia od *Smętowa Chmieleńskiego*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 131; Górniewicz, PMT VII 62.

Smętówko, wś, gdań., gm. Smętowo Graniczne, 10,5 km na płn.-zach. od Nowego: *Cleine Smantaw* (1437/38) 116; *Smantowko* 1526 Matr IV/2, nr 14764; *Smątowo parvum* 1534 Inwwoł 115; *Klein Schenantaw* 1570 ŻDz XXIII 175; *Smetowko* 1583, *Smenthowko* 1597 Font I–III 71, 382; *Smętowko* 1648 RP 176; *Smętówko* 1682 Font V 100; *Smętowko* 1710 WS 201; *Smentowken* 1772/73 HAPr IV 648; *Smentowken* 1796–1802 MpSchröt XV; *Schmentowken* — *Smętówko* 1879 KętN 88; *Smętówko*, niem. *Smentowken* 1889 SG X 872; *Smentowken*, fr. auch *Smentowko*, Kl. *Schmantaw* 1912 Bär 110; *Smętówko*, niem. *Smentowken* 1921 Sk XI 19, 87; *Smętówko* (*Schmentowken*) 1925 Krzep 108; *Smętówko* 1933 SkBy 1569; *Smętówko, -ka* 1982 WUN III 251; gw. *smantůfko*. — Nazwa zestawiona, z niem. członem odróżniającym *Klein*, łac. *Parvum*, opozycyjnym do n. *Gross Smantaw* (zob. *Smętowo Graniczne*). Wtórnie uniwerbizacja za pomocą suf. -*ko*. Lit.: Górniewicz, PMT VII 62.

Smęty zob. **Smętki**

Smieczyn zob. **Śmiecheń**

Smieds zob. **Kulesze** (3)

Smi(e)rdząca zob. **Kryspinów**

Smierławka zob. **Szare**

Smignowa zob. **Śmigno**

Smilonis Libertate zob. **Doly** (5)

Smilowa Wola zob. **Doły** (5)

Smilowo zob. **Śmielów, Śmilów** (1)

Smilów zob. **Śmilów** (1)

Smirdenitz zob. **Śmierdnica**

Smłodowen zob. **Śniadowo**

Smochowice zob. **Smokowice**

Smochowicy, wś zaginiona, leżała w pobliżu Poznania: *Smochovici* 1235 KW I 159. — Nazwa **Smochowicy* lub **Smokowicy*, od n. os. *Smoch*, por. nazw. *Smoch* Snazw VIII 526, lub *Smok* SSNO V 128, z suf. *-owicy* (por. *Smokowice*). Zapewne na podstawie zapisu dotyczącego tej wsi ustalono n. osady włączonej do Poznania w 1940 r., por. *Smochowice* 1956 NGPozn 106, *Snochowice* (!), *-wic*, cz. Ježyc 1966 UN 93, 5; *Snochowice* (!), cz. mta 1982 WUN III 258. Lit.: SHGPh IV 560; PPOzn 279; NGPozn 106–7; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 155. ZZ/PS

Smoczka zob. **Siemianice** (2)

Smoczka, cz. Mielca, dawniej wś, rzesz.: *Smoczka* 1797 MpNWGal IX; *Smoczka* 1855 MpKum; *Smoczka*, os. 1889 SG X 888; *Smoczka*, przys. 1933 SkBy 1569; *Smoczka*, *-ki*, *smoczański* 1966 UN 65, 104; *Smoczka*, *-ki* 1982 WUN III 251; Włącza się do miasta Mielca ... część wsi *Smoczka* 1984 MPol nr 30, poz. 212; *Smoczka*, *-ki* 2013 DzU, poz. 200. — Nazwa ponowiona z n. stawu rybnego *Smoczka*, por. piscina *Smoczka dicta* 1548 Pezda, Prokop, Mielec i okolice... 129. Miejscowość powstała prawdopodobnie pod koniec XVII w. Nazwa wodna z suf. *-ka*; w podstawie może ślad słowiańskiego apelatywu **sъmoka* > pol. **smoka*; por. ukr. gw. *smoč* 'błotnista łąka', *moč* 'mokre miejsce na łące albo w leśnej dolinie', też ukr. n. w. *Smoč*, **Smoča* (1579), brus. gw. *smoč* 'wełnianka, *Eriophorum*' (występuje na terenach podmokłych), ros. gw. *smočlivyj*, *smočnyj* 'deszczowy' (Šul'gač 272), psł. **močъ* 'wilgoć', **močiti* 'czynić mokrym, zwilżać' SEBOR 334. Nie można też wykluczyć związku z n. os. *Smoczek* RymSEN II 452. Lit.: Šul'gač, Praslov'ans'kij gidronimnij fond, 1998, 272; Pezda, Prokop, Mielec i okolice w XVI wieku, Rocznik Mielecki 2, 1999, 116–138; Wittek, Encyklopedia miasta Mielca, <http://www.encyklopedia.mielec.pl>, s.v. *Smoczka*, *Smoczka* (ulica). IN/PS

Smodajny, os., dawniej wś, olszt., gm. Sępopol, 9 km na pñ.-wsch. od Sępopola: *Smedeyn* 1419 Ger 166; *Smedeyn* 1422, *Smedeyn*, *Smedeyn* das dorf 1437 GZ 29, 53, 67; *Schmideinen* 1507 Ger 166; *Smodehnen* ok. 1780 HAPr IV 369; *Smodehnen*, wś 1789 Goldb I 200; *Schmodehnen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Schmodehnen* 1820 Wald 124; *Schmodehnen*, *Adelig*, *Koellm.*, dwie wsi 1889 SG X 380; *Schmodehnen* — *Śniodajny* 1946 Ley I 24; *Schmodehnen* — *Smodajny*, *-jn*, *smodajński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Smodajny*, *-dajn* 1982 WUN III 251. — Pruska n. **Smedein-s* może od n. os. **Smede* : *Smeditte* (na wzór *Koyte* : *Koytits*), brak analogii wschodniobałtyckich, z suf. *-ein-*, por. prus. n. m. *Smydyn* Ger 166. Zapis *Smedeyn* wskazuje raczej na śrdniem. *smede* 'kuźnia', do tego por. *smidegen*, *smodigen* 'czynić giętkim, gibkim' Lübben 358, co poświadcza wahanie *e* : *o* w nazwie. Okresowo w XIX w. n. niem. z członami przym. *Adlig*, *Königlig*, określającymi typy własności: prywatny i rządowy. Nazwa spolonizowana jako *Śniodajny* (z nagłosowym *ś* i gw. przejściem *rn* > *ń*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smodajny*. Lit.: PrzybBalt 271. RP

Smogolice, wś, szczec., gm. Stargard Szczeciński, 10 km na pñ.-zach. od Stargardu Szczecińskiego: *Bruckhusen* 1539 PomKirch I 192; *Bruchhausen* 1789 MpGillyPom; *Bruchhausen* 1834 MpUMbl 1151; *Bruchhausen* — *Smogolice*, *-ic*, *smogolicki* 1948 MPol nr 14, poz. 55; *Smogolice*, *-lic* 1982 WUN III 251. — Dawna n. niem. *Brückhusen*, od śrdniem. *brök*, *brük*, niem. *Bruch* 'bagnó' + śrdniem. *husen* 'domy' Lübben 67. Nazwa *Smogolice* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Smogorówka, dziś *Smogorówka Dolistowska* i *Smogorówka Goniądzka*, dwie wsi, łomż., gm. Goniądz, 10 km i 10,5 km na pñ.-wsch. od Goniądza: w *Smogorówce* (1547)1616 SHGPd(Lu s. 45, k. 81v); *Smogorowka* 1555 HalBiał II 67; *Smogorówka* 1571 ZDz XVII/1, 177; *Smogorowka* 1576 Lupodl 78; z ... *Smogorowki* 1580, *Smogorówka* 1591 ŻDz XVII/1, 115, 155; *Smogorowka* 1635 HalBiał II 67; *Smogorowka* 1645 SHGPd(InwKn 4. 86); *Smogorowka Mała* 1661, *Smogorzowka* 1664, *Smogorowka Mała* 1674 HalBiał II 67; *Smogorówka* 1676 CzRkps nr 1099; *Smogorowka Magna* 1710 HalBiał II 67; *Smogorówkę* 1744

Smogorówka Dolistowska

SDV 147; *Smogorzowka* 1776 HalBiał II 67; *Smogorowka* JP Kurzenieckiego, *Smogorowka*, wieś szlachecka najznaczej JP Monuszki 1784 DekAug 188, 195; *Smogorówka Dolistowska*, *Smogorówka Knyszyńska*, dwie wsi 1889 SG X 888; *Smogorówka Dolistowska* i *Smogorówka Goniądzka* 1921 Sk V 12; *Smogorówka Dolistowska*, *Smogorówka Goniądzka*, -ki -kiej 1982 WUN III 251; gw. *smugorufka*, -ki, *smugoroski*. — Od ap. *smogórz* 'torf' SW VI 242 (< psł. **smogorjъ* 'coś, co się pali'), z suf. -ówka. Członny odróżniające w n. zestawionych od łac. *magnus* 'wielki', pol. *mały*, od n. m. *Dolistowo*, *Goniądz*, *Knyszyn*. Lit.: HalBiał II 67. EB/IN

Smogorówka Dolistowska zob. **Smogorówka**

Smogorówka Goniądzka zob. **Smogorówka**

Smogorówka Knyszyńska zob. **Smogorówka**

Smogorówka Magna zob. **Smogorówka**

Smogorówka Mała zob. **Smogorówka**

Smogorsken zob. **Smogórsk**

Smogorzew zob. **Smogorzewo** (1, 4), **Smogorzów** (1, 2, 4)

Smogorzewice, os. nieistniejąca, leżała w pobliżu Mierzyna, na płn. od Karlina, kosz.: *Zmogorzewic* (1227)XVI PU I 302; *Smogorouiz* 1276 PU II 320. — Od n. os. *Smogorz* SSNO V 127 lub od ap. *smogórz*, z suf. -ewice//owice. Do tej n. nawiązano po 1945 r., ustalając nową n. dla niem. osady *Leopoldshöhe*, por. *Bhf. Leopoldshöhe* 1907 MpMbl(1864); *Leopoldshöhe* — *Smogorzewice*, os. 1947 MPol XXVI nr 37, na pld.-wsch. od Wyszewa, kosz., gm. Manowo. Lit.: Rzduma I 215. BCz/PS

Smogorzewice zob. **Smogorzewiec**

Smogorzewiec, wś, tor., gm. Obrowo, 8 km na płn.-wsch. od Ciechocinka: *Urzutki*, czyli *Smogorzewiec* 1775 ZDobrz 252; *Smogorzewiec* 1783–84 RejKor 491; *Smogorzewice* 1784 MpPerPł; *Smogorzewice* 1802–03 MpGillyPr; *Smogorzewo* 1808 MpTex VI; *Smogorzewiec H.* 1839 MpKwat II 2; *Smogorzewiec* al. *Smogorzewice* 1889 SG X 889; *Smogorzewiec* 1921 Sk I 64; *Smogorzewiec*, kol. 1933 SkBy 1570; *Smogorzewiec* 1952 UW 52; *Smogorzewiec*, kol. 1967 SM 1049; *Smogorzewiec*, -wca, *smogorzewiecki* 1972 UN 187, 15. — Od ap. *smogórz* lub od n. os. *Smogorz*, z suf. -ewiec, też -ewice, -ewo. Obocznie *Urzutki*, od ap. *urzut* 'złom, obwał, spad, urzut wapienny' SEBr

596, w formie deminutywnej i w l. mn. Lit.: Koz VII 121. KZ/KW

Smogorzewko zob. **Smogorzewo** (5)

Smogorzewo (1), wś, byd., gm. Łabiszyn, 2,5 km na płn.-wsch. od Łabiszyna: *Smogorow* 1327 CdP I 189; de *Smogorzewo* 1399 Lek II nr 1297; *Smogorzewo* 1488 CdP II 572; *Smogorzewo* 1489 Lupbrz 176; *Smogorzewo*, *Szogorzewo* 1527 Vlad XI 63, 64; *Smogorzewo* 1583 ŻDz XII 258; *Smogorzewo* 1787 MpPfau; *Szogorzewo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Smogorzew* al. *Smogorzewo*, folw. 1889 SG X 889; *Smogorzewo* 1921 Sk X 93; *Smogorzewo*, -wa, *smogorzewski* 1971 UN 185, 23. — Od ap. *smogórz* lub od n. os. *Smogorz*, z suf. -ów, później -ewo. AG/KW

Smogorzewo (2), dziś *Smogorzewo Pańskie* i *Smogorzewo Włociańskie*, dwie wsi, ciech., gm. Winnica, 8 km na wsch. od Nasielska: *Smogorzewo* 1377, *Smogorzewo* 1424 Zakr I nr 140; *Smogorzewo* 1429 MkM II nr 103; Casper Johannem de *Smogorzewo* [1455], nob. Johannem Casper de *Smogorzewo* 1463 ZHer nr 126, 217; *Smogorzewo* 1530 Pułt 382; *Smogorzewo Parva*, *Smogorzewo Maior*, *Smogorzewo Caspri* 1576 ŻDz XVI 314, 318; *Smogorzewo Pańskie* 1783 MpPerMz; *Smogorzewo* 1808 MpTex XI; *Smogorzewo kościelne*, *Smogorzewo wielkie* 1827 Tabella II 184; *Smogorzewo Kościelne*, *Smogorzewo Wielkie* 1839 MpKwat IV 3; *Smogorzewo Pańskie*, wś, fol. i dobra 1889 SG X 889; *Smogorzewo Pańskie*, *Smogorzewo Włociańskie* 1921 Sk I 137; *Smogorzewo Pańskie*, *Smogorzewo Włociańskie*, -wa -kiego 1982 WUN III 251. — Od ap. *smogórz* lub od n. os. *Smogorz*, z suf. -ewo, efemerycznie -owo. W XVI w. *Smogorzewo-Kasprzy*, *Smogorzewo Parva*, *Smogorzewo Maior*; drugie członny od n. os. *Kasper*, w l. mn. (por. zapis z 1463 r.), i od łac. przym. *parvus*, *magnus*. Od XIX w. n. zestawione z członami odróżniającymi od przym. *kościelny*, *wielki*, *pański*, *włociański*. Lit.: ZMaz 339. UB

Smogorzewo (3), os. zaginiona, leżała koło Godzieszy Wielkich, kal.: *Smogorevo* et *Strzezewo* (1295)XV KW II 104. ZZ/PS

Smogorzewo (4), wś, leszcz., gm. Piaski, 7,5 km na płn.-wsch. od Gostynia: *Smogorzewo* (1305)1464 KW II 241; *Smogorow* 1310 KW II 279; *Smogorzewo* (1337)1729 KW II 498; *Smogo-*

rzewo 1409, *Smogorzewo* 1424 RWlkp III nr 409, 1032; *Szmozorzewo* 1493 SHGPn IV 561; *Smogorzewo* 1510 NKs 111; *Smogorzewo* 1530 SHGPn IV 561; *Smogorzewo* 1580–81 ŹDz XII 85; *Smogorzewo* 1775 PPozn (Tab. 7, 13v); *Smogorzewo* 1802–03 MpGillyPr; *Smogorzewo* 1846 KsP 232; *Smogorzew* al. *Smogorzewo* 1899 SG X 889; *Smogorzewo*, -wa, *smogorzewski* 1970 UN 78, 21. — Okresowo n. z suf. -ów, też -ew. Lit.: SHGPn IV 561–4; Nieckula, -ov- 191; PPozn 279. ZZ/PS

Smogorzewo (5), wś, włoc., gm. Lubraniec, 5 km na pld.-wsch. od Lubrańca: *Smogorzewo* 1331 KW II 448; *Smogorzewo*, *Minori Smogorzewo* 1418–19 Koch nr 94, 756; *Smogorzewo*, *Smogorzewko* 1435 Vlad XI 9; *Smogorzewo*, *Smogorzewko* 1489 Lupbrz 100, 101; Prebenda *Smogorzewo*. *Smogorzewo* ... *Smogorzewko* 1527 Vlad XI 27; *Smogorzewo* 1557–66, *Smogorzewo* 1582 ŹDz XIII 10; *Smogorzewo* 1634 Rpodbrz 220; *Smogorzewo* 1674 Rpog 140; *Smogorzewo* 1783–84 RejKor 843; *Smogorzewo* 1785 MpPerKu; *Smogorzewo* 1827 Tabella II 184; *Smogorzewo* 1889 SG X 889; *Smogorzewo* 1921 Sk I 203; *Smogorzewo*, -wa 1982 WUN III 251. — Początkowo z suf. -owo, wtórnie -ewo. Przejściowo w XV w. istniała os. filialna o n. zestawionej, z członem odróżniającym od łac. przym. *minor* 'mniejszy', później z suf. deminutywnym -ko. Lit.: Nieckula, -ov- 191. AG/KW

Smogorzewo zob. **Smogorzewiec**, **Smogorzów** (3, 4)

Smogorzewo-Kaspry zob. **Smogorzewo** (2)

Smogorzewo Kościelne zob. **Smogorzewo** (2)

Smogorzewo Pańskie zob. **Smogorzewo** (2)

Smogorzewo Parwa zob. **Smogorzewo** (2)

Smogorzewo Wielkie zob. **Smogorzewo** (2)

Smogorzewo Włociańskie zob. **Smogorzewo** (2)

Smogorzowie zob. **Smogorzów** (4)

Smogorzowo zob. **Smogorzewo** (2, 5)

Smogorzów (1), wś, kiel., gm. Stopnica, 10 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: *Smogorow* 1382 Krak nr 1413; *Smogorzow* 1396, *Smogorzow* 1405 Sand nr 40, 395; de *Szmozorzowa* 1422 SHGSd (TP 20, 69); *Szmozorzow* 1424 ZDM II 30; *Smogorzow* 1448 ZDM III 293; *Smogorzow* 1470–80 DB II 442; de *Smogorzow* 1483, de *Szmozorzow*, de *Szmozorzow* 1493 MUKr I 429, 509, 510; *Smogorzow* 1529 LR 19; *Smogorzew* 1579 ŹDz XIV 223; *Smogorzow* 1783–84 RejKor 312; *Smogorzow* 1787 Spis 372; *Smogorzów* 1827 Tabella II 184; *Smogorzów* 1889 SG X 890; *Smogorzów*, -rzowa, *smogorzowski* 1966 UN 19, 79. — Od ap. *smogórz* 'torf' SW VI 242 (< psł. **smogorjъ* 'coś, co się pali') lub od n. os. *Smogorz* SSNO V 127, z suf. -ów, okresowo też -ew. Lit.: KSand 185; KopKiel 200; NaISand 163; Nieckula, -ov- 192. IN

Smogorzów (2), wś, lub., gm. Puławy, 10 km na zach. od Puław: *Smogorzow* 1446 Hel II nr 3277; *Zmozorzow*, *Smogorzow* 1508 ŹDz XV 475, 476; *Smogorzow* 1529 LR 28; *Smogorow* (!) 1564–65 Lusand 194; *Smogorzow* 1569 ŹDz XIV 318; *Smogorzow* 1783–84 RejKor 384; *Smogorzow* 1787 Spis 418; *Smogorzów* 1827 Tabella II 184; *Smogorzów* 1889 SG X 889; *Smogorzew*, wś i kol. 1921 Sk III 53; *Smogorzew* 1933 SkBy 1569; *Smogorzów* 1937 Mp-100(43-33); *Smogorzów* 1960 Mp-25(Puławy); *Smogorzów*, -rzowa, *smogorzowski* 1971 UN 118, 22. — W XX w. też *Smogorzew*. Lit.: Nieckula, -ov- 192. IN

Smogorzów (3), wś, opol., gm. Namysłów, 9 km na pln. od Namysłowa: *Smogorzowicz* 1288 Reg 2068; *Smogorzowicz* ok. 1300 CdSil XIV 65; *Smogorow* 1334 Reg nr 5308; Wythcone de *Smogerow* 1348 GrMark II 644; *Smograw* 1353 LandB 139; *Smogerow* (1359) K 598; *Smogerow*, *Smogoreaw*, *Smograw*, *Smogeraw* XIV Darst XXV 57, 58; *Smograw* 1400 Ng 281; *Smogrow* villa 1488 CdSil XIV 173; *Smogra* 1561 MpHelwig; *Smogra* ... *Smogram* progressus sum ... 1666/67 J I 490; *Szmogier*, P[ol]. *Szmogorsuw* 1736 MpWielBreg; *Szmograu* 1795 Z XII 49; *Szmograu*, auch *Szmogra*, *Smogra*, auch *Smogorzów*, [wg legendy] W *Smokorzowie* był Smok, kiedy ten ryczył, ludzie w głuszynie byli głuszy, i aż do Rychtala słyszeli [sic!] 1845 K 598; *Smogorzewo*, *Szmograu* 1900 Myc 47; *Szmograu*, *Smogorzów* 1941 Wrzosek 15; *Szmograu* — *Smogorzów*, -owa, *smogorzowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smogorzów*, -rzowa 1982 WUN III 251. — Według niektórych opracowań miejscowość miała być wzmiankowana już na początku XI w. (zob. Reg nr 10, ZfGS IV 347, BorGŚI 136), na mapie Helwiga z 1561 r. widnieje nawet adnotacja „prima silesiorv. schola. 966”. Pierwotnie *Smogorzowice*, od n. os. *Smogorz*, z suf. -owice,

Smogorzów

wtórnie *Smogorzów*, z suf. -ów. Nazwę zniemczono jako *Smograu*, *Schmograu*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smogorzów*. Lit.: SNGŚI XII 129; BorGŚI 136. PS

Smogorzów (4), wś, rad., gm. Przysucha, 4 km na płn.-zach. od Przysuchy: *Smogoroue* 1234 KMłp II 56; de *Smagorzow* (1309) ZDM IV 34; *Smogorzow* (1354)1858, *Smogorzow* (1374)1803 KMłp III 92, 282; *Smogorzew* 1489 Matr I nr 2037; *Smogorzow*, *Smogorzewo* 1511/12 Visit-Gn 350, 351; *Smogorzow* 1511–23 ŁLB I 651; *Smogorzow* 1564–65 Lusand 196; *Smogorzow* 1569 ŻDz XIV 321; *Smogorzow* 1783–84 Rej-Kor 152; *Smogorzew* 1788 MpPerSd; *Smogorzew* 1797 MpNWGal II; *Smogorzow* 1801–04 MpHeld; *Smogorzew* 1839 MpKwat IV 5; *Smogorzów* 1877 Zin II 160; *Smogorzów* 1889 SG X 889–90; *Smogorzów*, -rzowa, *smogorzowski* 1970 UN 30, 20; gw. *smogózuł*, -ova, *smogoski*. — A. Bańkowski wywodzi nazwę od ap. **smogorzewie* ‘torfowisko’ (: *smogorz* ‘torf’), z późniejszą wymianą sufiksu na -ów, -ew//-ewo. Lit.: KSand 185; KopRad 131; Nieckula, -ov- 192; BańMorf 81–2. IN

Smogorzów zob. **Smęgorzów**, **Smogorzewo** (1, 4)

Smogorzów Wielki, wś, wroc., gm. Wińsko, 5 km na płd.-wsch. od Wińska: *Smogerowe* 1289 Reg nr 2100; *Smogorow* (1295) SŪr VI 144–5; *Monche Smogerow* (1443) K 598; villa *Smogorow* 1580 J III 5; *Grosschmograw* XVII ZfGS I 278; *Gros Schmoger* 1644 MpDSWol; *Gross Smoger* 1666/67 J I 413, 455; David Nitschke, 52 annorum, *Grossschmogrensis* 1687/88 J III 475; *Gros Schmoger* 1736 MpWielWol; *Schmoger*, *Groß-* 1787 Z VII 263; *Schmograu*, *Groß-* 1845 K 598; *Schmograu* 1900 Myc 82; *Gross Schmograu*, *Smogorzów* 1941 Wrzosek 23; *Gross Schmograu* — *Smogorzów Wielki*, -owa -kiego, *smogorzowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Smogorzów Wielki*, -rzowa -kiego 1982 WUN III 252. — Pierwotnie zapewne **Smogorzewie*, zob. *Smogorzów* (4), wtórnie z wymianą suf. na -ów. Nazwę zniemczono jako *Schmograu*, *Schmoger*. W XV w. efemerycznie n. z dodatkowym członem od niem. *Mönch* ‘mnich, zakonnik’ (miejscowość należała wówczas do klasztoru cystersów w Lubiążu); od XVII w. z członem od przym. *gross*

‘duży, wielki’ dla odróżnienia od n. *Klein Schmograu*, *Klein Schmoger* (zob. *Smogorzówek*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smogorzów Wielki*. Lit.: SNGŚI XII 129. PS

Smogorzówek, wś, wroc., gm. Wińsko, 3 km na płd.-wsch. od Wińska: *Klein Schmoger* 1644 MpDSWol; *Klein Schmogra* 1705 CdSil XXXV 25; *Kl. Schmoger* 1736 MpWielWol; *Schmoger*, *Klein-* 1787 Z VII 163; *Schmograu*, *Klein-*, *Klein Schmogerichenn* 1845 K 598; *Klein Schmograu*, *Smogorzówek* 1941 Wrzosek 24; *Klein Schmograu* — *Smogorzów Mały*, -owa -ego, *smogorzowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Smogorzów Mały* 1977 Mp-25(452.22); *Smogorzówek*, -wka 1982 WUN III 252; *Smogorzówek*, -wka, *smogorzówecki* 2013 DzU poz. 200. — Nazwa niem. *Klein Schmoger*//*Schmograu* opozycyjna wobec *Gross Schmoger*//*Schmograu* (zob. *Smogorzów Wielki*), z członem odróżniającym od przym. *klein* ‘mały’. J. G. Knie notuje także postać deminutywną *Schmogerichen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smogorzów Mały*, którą zmieniono na *Smogorzówek*. Lit.: SNGŚI XII 129. PS

Smogorzówka zob. **Smogorzówka**

Smogorzyno, wś nieistniejąca, leżała koło Topoli Wielkiej, kal.: we wsiach W. Topoli osiadłej i *Szmozorzyno* pustej 1466 SHGKI(PG 6, 225 v); w *Smogorzynie* 1505 SHGKI(PG 13, 74); *Thopolya*, *Smogorzino* 1506–46, hered. *Smogorzyno* 1628–30, na *Smogorzyn* (locus) 1824–25 Koz V 322. — Może od n. os. *Smogora* RymSEN II 452, z suf. -ino, -in; por. też ap. *smogórz* ‘torf’ SW VI 242. ZZ/PS

Smogórsk, wś włączona w XVIII w. do Czarnowa, tor., gm. Zławień Wielka, 7 km na wsch. od Bydgoszczy: *Smogorsk* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Smogosch* 1411 Br 164; *Smogorsch* 1414, *Smogorsken* 1415, *Smogosk* 1418 MT 525; *Smogofsk* 1418 GA 464; *Smorgorsky* 1428 GA 444; *Smogorsk* 1437 GZ 93; *Smagorske* 1447, *Smogorszke* 1457 MT 525; *Smagorsch* XV KęTL 73; *Smogursk* villa 1667–72 Font VI–X 266. — Zapewne od ap. *smogórz*, z suf. -sk; por. też n. os. *Smogorz*. Zapisy niem. są adaptacjami fonetycznymi n. pol. Według wydawców SG *Smogórsk*, niem. *Smogorsken*, to wieś zaginiona, leżąca na prawym brzegu Wisły w pow. toruńskim (X 888). Lit.: SHGCh 119–20. WK/KW

Smogóry, wś, gorz., gm. Ošno, 8 km na zach. od Sulęcina: *Smogarya* (1400) Wohlbrück 501; gut, genannt czur *Smagerye* (1412) CdB C I 48; *Smagarie* (1438), *Smagarye* (1446), *Smagarei* (1461) Wohlbrück 502; das dorff *Smagarey* (1471) CdB A XXIII 261; *Schmagorey* (1529), *Schmagorey* (1595) Wohlbrück 502; *Schmagorey* 1775 BüschingMB 248; *Schmagorey* 1822 MpUMbl 1917; *Schmagorei* 1919, *Treuhofen* 1939 MpMbl(3556); *Treuhofen* — *Smogory*, -or, *smogorski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smogory* — *Treuhofen* (*Schmagorey*) 1951 Rosp 297; *Smogory* 1952 UW 219; *Smogóry* 1967 SM 1049; *Smogóry*, -rów 1982 WUN III 252. — Dawniej **Smogorze*, zapewne od ap. *smogórz*, z suf. -e lub od **smogorjerbja* 'miejsce kopania torfu', skrócone do **Smogorze* (*Smogarya*, *Smagerye*), przed dobą najstarszych zapisów; por. też n. os. *Smogorz*. Nazwę zmieniono jako *Schmagorey*. Nazwę niem. *Treuhofen* wprowadzono w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smogory*, zmienioną później na *Smogóry*. Lit.: Berghaus III 284; Wohlbrück, Geschichte des ehemaligen Bisthums Lebus..., Bd. III, 1832, 501–2; SGorz 343–5. BCz/PS

Smogórzewo, wś nieistniejąca, dziś łąki i pola między Lipiem a Bugajem, pozna., gm. Miłosław: Lipie et Kembłowo possess. ac *Smogorzewo* des. 1614–15 Koz V 322. — Od ap. *smogórz*, z suf. -ewo. ZZ/PS

Smogulec zob. **Smogulec**

Smogulec, os., dawniej wś, okresowo mto, pil., gm. Gołańcz, 9 km na półn.-wsch. od Gołańczy: villam *Smogulz* (1335)1542 KW II 481; de *Smogolcz* (1378) KW III 473; de *Smogulecz* 1398 Lek II nr 1102; de *Smogulyecz* 1497 Bob nr 33; *Smogulyecz*, oppidum 1511–23 ŁLB I 121; *Szmogulecz* 1577, *Smogulec* 1579 ŻDz XII 189; *Smogulecz* 1618–20 PKal 258; *Schmoguletz* 1796–1802 MpSchröt XX; *Smoguletz* 1802–03 MpGillyPr; *Smogulec*, majątność 1889 SG X 891; *Smogulec*, niem. *Smoguletz*, obsz. dw. 1921 Sk X 111; *Smogulec*, -lca 1982 WUN III 252; gw. *smogulec*, -lca, *smogulecki*. — Od n. os. *Smogula*//*Smogula* Snazw VIII 527, z suf. -ec// -c. Nazwa os. od **smog-*//**smag-*, por. *smaga* 'pragnienie' SEBr 502 oraz przym. *smagły*. Lit.: RymNmiast 223. ZZ/PS

Smogulecka Wieś, wś, bydż., gm. Kcynia, 10,5 km na półn.-zach. od Kcyni: *Smoguleczska wesz* 1432 Koz V 322; *Smoguleczska wieś* 1480 SHGKI(PG 9, 197); *Szmogulyeczka wyesch* 1511–23 ŁLB I 122; *Smoguleczka wiez* 1577 ŻDz XII 189; *Schmogulsdorf* 1796–1802 MpSchröt XX; *Smogulsdorf* 1802–03 MpGillyPr; *Smoguleckawieś* 1843 Gazeta Wielkiego Xięstwa Poznańskiego nr 166, 1340; *Smogulecka wieś* 1846 KsP 517; *Smogulecka Wieś*, urząd. *Smogulsdorf* 1889 SG X 891; *Smoguleckawieś*, niem. *Smogulsdorf*, folw. 1921 Sk 94, 156; *Smoguleckawieś* 1922 Orędownik na powiat Szubiński nr 37, 2; Fw. *Smoguleckawieś* 1924 Mp-100(36-25); *Smoguleckawieś* 1933 SkBy 1570; Fw. *Smogulecka Wieś* 1937 Mp-100(36-25); *Smogulecka -wieś* 1952 UW 56; *Smogulecka Wieś*, os. 1967 SM 1049; *Smogulecka Wieś*, -kiej Wsi, *smogulecki* 1971 UN 185, 12; gw. *smogulecko wś*, -ki fsi. — Człon pierwszy od n. m. *Smogulec* (zob.), człon drugi od ap. *wieś*. Nazwę zmieniono jako *S(ch)mogulsdorf*. Po 1918 r. ustalono urzędowo nazwę w pisowni łącznej, którą później zmieniono na rozłączną. ZZ/PS

Smokęcino, wś, szczec., gm. Brojce, 16,5 km na wsch. od Gryfic: *Smuckentin* 1618 MpLub; *Schmuckenthin* 1789 MpGillyPom; *Schmuckentin* 1836 MpUMbl 689; *Schmuckenthin* — *Smokęcino*, -na, *smokęciński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Smokęcino*, -na 1982 WUN III 252. — Zapisy n. późne, może zniekształcone. Mogła ona pochodzić od n. os. *Smok* SSNO V 128, z suf. *-ętin, lub od n. os. **Smukęta* (: *smukły*, kasz. *smukac* 'pieścić, głaskać'), z suf. -in. Nazwa zmieniona jako *Schmuckenthin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Smokęcino*. Lit.: RzDuma II 84. BCz

Smokowice, przys., dawniej wś, legn., gm. Krotoszyce, 5 km na półn.-zach. od Legnicy: *Smochowicz* 1322 Reg nr 4205; *Smochowiz* 1322, *Smochowicz* 1369, czw *Smochowicz* 1374, *Smochowicz* 1387, *Smochowicz*, *Smochowicz* 1408, das vorwerg *Smochowicz* 1414 Schirr 47, 177, 197, 216, 279, 301; *Smochowicz* (1422)K 598; *Smochowicz* 1654–55 EberLieg 131; *Smochowicz* ok. 1672 MpDSLig; *Smochowicz* 1736 MpWielLig; *Smochowiz* 1789 Z VIII 190; *Smochowicz*, *Smochowiz*... die berichtigte Schreibart *Smochowiz*, wś 1845 K 598; *Smochowicz* 1900 Myc

Smokowo

82; *Schmochwitz, Smokowice* 1941 Wrzosek 35; *Schmochwitz — Smokowice, -ic, smokowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Smokowice, -wic* 1982 WUN III 252. — Pierwotnie **Smochowice*, od n. os. *Smoch*, por. nazw. *Smoch* Snazw VIII 526, lub **Smokowice*, od n. os. *Smok* SSNO V 128, z suf. *-owice*. Nazwę zniemczono jako *Schmochwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smokowice*. Lit.: SNGŚI XI 129; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 155. PS

Smokowo, wś, gdań., gm. Steżycza, 12 km na płn.-wsch. od Kościerzyny: *Wirembi* 1796–1802 MpSchröt IX; *Wirembi* ok. 1845 MpRey nr 17; *Smokowo* al. *Wyreby*, niem. *Smukowo*, wybud. do Zgorzałego 1889 SG X 892; *Smokowo* 1912 Bär 110; *Wyreby (Wirembi)* in. *Smakowo* 1925 Krzep 131; *Smokowo* 1967 SM 1049; *Smokowo, -wa* 1982 WUN III 252; gw. *sm^ook^oow^o* Lor 93. — Dawniej *Wyreby*, od ap. *wyreba* ‘poręba’ SGPRei(kartoteka), *wyrab* ‘poręba, obszar leśny, z którego wyrabano drzewa’, w l. mn. Od XIX w. *Smokowo*, od n. os. *Smok*, z suf. *-owo*, może ponowiona z n. pobliskiego wzniesienia (por. SG X 892). Lit.: MKart 155. WK/PS

Smolajny, wś, olszt., gm. Dobrze Miasto, 5 km na płn. od Dobrego Miasta: z nadpisu na dok.: *Smoleyn* 1382 MWrm V 97, przyp. 1; hofe czy *Smaleyn* 1433 MWrm IX 488; allodium *Smolein, Schmolein* ok. 1464 MWrm III 106, przyp. 115; *Smoleyn* 1528 MWrm II 78, przyp. 1; in praedium *Smolein* 1537 Woel 788; *Smoleinensis* 1615 RŁWrm 266; *Smoleinen* 1656 Kolberg 237; ex *Schmolainen* 1685 MWrm VIII 521; *Smolaynen* 1755 MpEnd; in horto episcopali necnon *Smolainii* 1755–64 sub a. 1723, beneficia ... alias *Smolaynense* dictum ... *Smolaynii* 1755–64 MWrm VIII 665, 714, 746; *Schmolainen*, folw. 1789 Goldb I 222; *Schmolainen* 1889 SG X 381; *Smolajny — Schmolainen* 1941 Choj 128; *Schmolainen — Smolajny* al. *Smolowo* 1946 Ley I 38; *Schmolainen — Smolajny, -jn, smolański* 1947 MPol XXV nr 111; *Smolajny, -lajn* 1982 WUN III 252. — Pruska n. **Smalein-s*, z suf. *-ein-*, por. *Smolno* (4), lit. ap. *smala* ‘dziegieć, smoła’, lit. n. w. *Smalà, Smalinè*, w substytucji niem. też *-ain, -ehnen*. Spolonizowaną postać *Smolajny* odnotowano już w XVIII w. i została ona ustalona jako urzędowa po 1945 r. Lit.: PrzybBalt 271. RP

Smolak zob. **Smoląg, Zielona Karczma**

Smolaki zob. **Książopole-Smolaki**

Smolana zob. **Wólka Łyszkowska**

Smolana Piec zob. **Smolany Piec**

Smolanek, kol., dawniej wś, olszt., gm. Olsztynek, 11 km na płn.-zach. od Olsztyńska: *Gugow* 1477 KętL 366; Guthe *gugen* (1531), Gut *Gugenn* 1548, *Gugenfeldt* 1559 PMT X 117; *Gugenfeld* 1625, *Jugendfeld* 1758 Biolik 112; *Jugenfeld* poln. *Gugowo* od. *Smolanek*, wś 1789 Goldb I 87; *Jugendfeld* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Jugendfeld (Smolanek)*, maj. 1820 Wald 210; *Jugendfeld, Smolanek, -nka*, wś ok. 1859 SzczesTeka 75; *Jugendfeld — Smolonek* al. *Gugowo* 1879 KętN 202; *Gugnowo*, niem. *Jugenfeld*, ob. *Smolonek*, wś 1881 SG II 906; *Jugendfelde — Smolonek* al. *Gugowo*, wś 1946 Ley I 76; *Jugendfelde — Smolonek, -nka, smolonecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Smolonek — Jugendfelde*, wś 1951 Rosp 298; *Smolonek*, wś 1967 SM 1052; *Smolanek, -nka* 1982 WUN III 252; gw. *smolonek, -nka, smolanecke* (pole). — Dawniej *Gugów, Gugowo*; n. wsi związana z n. jez., por. [im See] *Gugen* (1351)XVI PrUr IV 625; *Gogen* 1363 Ley II 253; *Gugen* 1363, *Jhugen See* 1531 Hart 609, 226; *Gugaw* 1595 Ley II 253; *Gugowo See* 1875 Biolik 112; *Gugowo* 1886 SG VII 681, Ley II 253, z suf. *-ów (-owo)*, może też w l. mn., por. niem. postać pluralną *Gugen*. Nazwa jez. od prus. **gug-*, por. lit. *gugà, gùgos* ‘garb, grzbiet, pagórek, łęk’. Nazwa zniemczona następnie jako *Gugenfeld, Jugen(d)feld* z członem *Feld* ‘pole’ i regularną oscylacją *g : j* (z adideacją do ap. *Jugend* ‘młodzież’), w XVIII w. spolonizowana jako *Gugowo, Gugnowo*. Obocznie pojawiała się też n. *Smolanek, Smolonek* (: *smolany, smoła*); postać *Smolanek* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Döhr 45, 141; Biolik, PMT X 117; Biolik, Mikrotoponimia byłego powiatu ostródzkiego, 1994, 112. RP

Smolang zob. **Smoląg**

Smolanka (1), wś, biał., gm. Sokółka, 10 km na płn.-wsch. od Czarnej Białostockiej: *Smolany Mostek*, obręb 1794 Sumariusz 14, nr 62; *Smolany Mostak* 1808 MpTex V; *Smolany Mostek* 1859 MpChrz; *Smolanka*, wś 1889 SG X 893; *Mostek Smolany*, wś 1902 SG XV/2, 356; *Smolanka* 1921 Sk V 78; *Smolanka, -ki* 1982 WUN III 252. — Pierwotnie n. zestawiona *Smolany Mostek*, od

przym. *smolany* (: *smola*) i ap. *mostek* (: *most*); wtórnie uniwerbizacja przy użyciu suf. *-ka*. W zapisie z 1808 r. w członie *Mostak* (o ile nie jest to wynik zniekształcenia) możliwy wpływ brus. akania (w pozycji nieakcentowanej, po uprzedniej substytucji suf. *-ek* > *-ok*); por. też ap. *smolanka* 'gatunek gruszek', gw. 'beczka po smole' SW VI 243. Wieś leży nad bezimiennym ciekim, ld. Sokółdy. Lit.: Sumariusz dokumentów kamery wojny i domen w Białymstoku 1796–1807, oprac. A. Gawroński, 2006, 14. EB/PS

Smolanka (2), wś, olszt., gm. Sępólka, 2 km na zach. od Sępólka: *Landiscrone* 1422, *Landiscrone* das dorf 1437 GZ 25, 70; *Landskron* 1489 Bartoszyce 142; *Landskron* 1789 Goldb I 112; *Landskron* 1820 Wald 93; *Landskron* 1884 SG V 75; *Landskron* 1920 MphApr I; *Landskron* — *Lanckorona*, *Smolanka* 1946 Ley I 8, 191; *Landskron* — *Smolanka*, *-i*, *smolanecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Smolanka*, *-ki* 1982 WUN III 252. — W opracowaniach historycznych istnieją rozbieżności co do daty pierwszej wzmianki o powstaniu wsi. Nazwa niem. *Landskron*, od *Land* 'kraj, ziemia' + *Krone* 'korona', por. n. *Lanckorona*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolanka*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 142, 151; Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 327–8. RP

Smolanka (3), wś, siedl., gm. Zbuczyn Poduchowny, 11 km na półn. od Łukowa: *Wolya Smolnaya* 1529 LR 423; *Smolna Wola* 1531 ŻDz XIV 379; *Smolanka* ... *Smolna Wola* 1580 ŻDz XIV 421–2; *Smolanka* 1626 RPobLu 186; *Smolanka* 1673 RPgl 30v; *Smolanka* 1787 Spis 429; *Smolanka* 1889 SG X 892; *Smolanka* 1933 SkBy 1570; *Smolanka*, *-ki* 1982 WUN III 252. — Początkowo n. zestawiona, od ap. *wola* i przym. *smolny*//*smolni* (: *smola*). Postać *Smolanka* powstała wskutek uniwerbizacji za pomocą suf. *-anka*. Lit.: SHGLu III 270, IV 133; KosLu 72. IN

Smolanka zob. **Smolany Piec**

Smolany, wś, suwał., gm. Puńsk, 13 km na półn.-zach. od Sejna: *Smolány* 1744 SDV 93; *Smolany* 1794 SHGPd(BK nr 35276); *Smolany* 1827 Tabella II 184; *Smolany* 1889 SG X 893; *Smolany* 1921 Sk V 87; *Smolany*, *-lan* 1982 WUN III 252; gw. lit. *smalėnai*. — Może od n. os. *Smolan* (: *smo-lić* 'brudzić, powlekać smołą; palić') RymSEN II

453, w l. mn., lub od ap. *smola*, z suf. *-any*, na określenie mieszkańców, którzy trudnili się wypalaniem smoły. Lit.: Buch, Onom VII 227. EB/IN

Smolany zob. **Nowosady** (3)

Smolany Dąb, wś, suwał., gm. Krasnopol, 11 km na zach. od Sejna: na gospodarstwie w uroczysku *Smolany dąb* 1815, we wsi *Smolany dąb* 1824, *Smolany dąb*, czyli *Camry*, *Smolany dąb*, czyli *Cambry* 1825, *Smolany dąb*, w *Smolanym Dembie* 1827 APSuw, sygn. 63/155/0/1/23 (nr 27), 49 (nr 29), 52 (nr 100, 112), 56 (nr 105); *Smolany dąb* 1827 Tabella II 184, *Smolany Dąb* 1889 SG X 893; *Smolany Dąb* 1921 Sk V 71; *Smolany Dąb*, *-nego Dębu* 1982 WUN III 252. — Miejscowość założono na przełomie XVIII i XIX w. Nazwa od przym. *smolany* (: *smola*) i ap. *dąb*. Obocznie *Cambry* lub *Camry*, od n. os. *C(z)amb(i)er* lub *C(z)amer*, w l. mn., por. nazw. *Camber*, *Cambier*, *Czambiera* oraz *Camra*, *Czamera*, *Czamra* Snazw II 10, 250, 251, *Cambrych*, *Czamer* AntrP I 299, 329, *Camer* (nienotowane w Snazw). Lit.: WiśnSejn 186; Kruchało, Dzieje Krasnopola..., 1992, 23. IN/PS

Smolany Mostek zob. **Smolanka** (1)

Smolany Piec, os. wchłonięta przez Bagnówkę, cz. Białegostoku, dawniej wś: *Smolany Piec* 1820 Krahel 10; *Смоляная-Печ*, urocz. 1878–86 Kond 186; *Smolany Piec*, wś 1889 SG X 894; *Smolany Piec*, os. 1921 Sk V 11; *Smolana-Piec* 1933 Mp-100(36-36); *Smolany Piec*, przys. 1967 SM 1050; gw. *smolanka*, *-ki*. — Nazwa zestawiona, od przym. *smolany* (: *smola*) i od ap. *piec*. Początkowo określała miejsce w lesie, gdzie stał piec do wyrabiania smoły z drzewa — smolarnię. Efemerycznie *Smolana Piec*, zmiana rodzaju gramatycznego pod wpływem języka ros. lub lokalnych gwar brus., por. ros. femininum *печь* 'piec'. Lit.: Kond 186; Krahel, Zarys dziejów parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Białymstoku, 2009, 10. EB/PS

Smolany Sadek, przys., okresowo wś, biał., gm. Hajnówka, 8 km na półn. od Hajnówki: Do *Sadka* 1639, urocz., *Smolany Sadek* 1758, *Sadek* 1764, w *Smolanym Sadku* 1795, *Смоляной Садоk*, os. 1878–86 Kond 186; *Smolany Sadek*, uroczysko 1889 SG X 894; *Smolny Sadek*, wś 1921 Sk V 9; *Smolany Sadek*, przys. 1967 SM 1050; *Smolany Sadek*, *-nego -dku* 1982 WUN

Smolany-Żardawy

III 252; gw. *vorobje*, -*ou*, *vorobjouski*. — Nazwa zestawiona, pierwszy człon od przym. *smolany*, drugi od ap. *sadek*, strus. *sadok* 'gaj, lasek', por. też ros. *sadka smoły* 'pędzenie, wyrób smoły'. Postać gw. *Vorobje* od n. os. *Worobiej* RymSEN II 704 (: ros. *worobiej*, pol. *wróbel*), w l. mn., por. w Smolanym Sadku 1795 byli strażnicy: Daniło *Wróblewski* i Jakub Moroz (Kond 186). Okresowo n. *Smolny Sadek*. Lit.: Kond 186. EB/IN

Smolany-Żardawy, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 10,5 km na pld.-wsch. od Nidzicy: *Smolani* 1412 Płoń 122; in *Smolany* 1436 SHGPł (MK 335, 73); de *Smolani* (1449)1471 SHGPł (MK 5, 10); de *Smolany* 1485 SHGMz(Ep. 10, 376); ad *Szamolany* (!) (1516) SHGMz(PT 1, 475); *Smolani*, *Sardawy* 1531, *Szmalani*, *Szardawi* 1538 SHGMz(Pob 41, 144v-145, 325); *Smoliany*, *Zardawy Smoliany* 1578 ŻDz XVI 78, 79; *Smolany* 1784 MpPerPł; *Smolany* 1796-1802 MpSchröt XXIII; *Smolany żardawy* 1827 Tabella II 184; *Smolany* 1839 MpKwat IV 1; *Smolany*, *Smolany Żardawy*, dwie wsi 1889 SG X 893; *Smolany Żardawy* 1921 Sk I 93; *Smolany-Żardawy*, -*lan-daw* 1982 WUN III 252. — Dawniej dwie wsi, które stopniowo ulegały scaleniu. Nazwa *Smolany* może od n. os. *Smolan* (: *smolíc* 'brudzić, powlekać smołą; palić') RymSEN II 453, w l. mn. lub od ap. *smoła* z suf. -*any* — pierwotnie określenie mieszkańców, którzy trudnili się wypalaniem smoły. Formy *Sardawy*, *Szardawi*, spolonizowane jako *Żardawy*//*Żardany*, można łączyć z lit. *žardiena* 'okólnik dla cieląt koło stodoły', *žardis* 'ogrodzone pastwisko', *žardas* 'przeplot, szeroka drabina na wbitych do ziemi palach, służąca do suszenia zboża' SESmoc 774, z suf. -*aw-*, por. też lit. nazw. *Žardinskas*, *Žardinis* Lpvž II 1314 oraz stp. n. os. *Sarde* SSNO V 16. Lit.: SHGPł 282-3; ZMaz 340. PS

Smolarka, cz. Warzächewki Królewskiej, dawniej wś, włoc., gm. Włocławek: *Smolarka* 1877 Zin II 160; *Smolarka*, wś 1889 SG X 894; *Smolarka* 1921 Sk I 206; *Smolarka*, wś 1967 SM 1050; *Smolarka*, -*ki*, cz. wsi 1972 UN 191, 34; *Smolarka*, -*ki* 1982 WUN III 252. — Od ap. *smolarz* 'ten, co wypala, czyli pędzi z drzewa smołę i handluje nią' SW VI 243, z suf. -*ka*. AG/KW

Smolarki, cz. wsi Potrzezanowo notowana do 1967 r., dawniej wś, pozn., gr. Skoki: *Smolary-Oleńdry* XVII-XVIII Rusiński 140; *Smolary*

od. *Theer Hol.* 1802-03 MpGillyPr; *Smolary Ol.* 1846 KsP 282; *Smolary Hol.* 1859 MpChrz; *Smolary-holendry* 1889 SG X 895; *Smolary Hauland* 1900 Mbl(3368); *Königsruh* 1907 Verz 71; *Smolarki* zamiast *Smolarskie Oleńdry* (*Königsruh*) 1920 DzUrPr nr 42, poz. 369; *Smolarki*, niem. *Königsruh* 1921 Sk X 57, 156; *Smolarki* 1933 SkBy 1570; *Smolarki* 1967 SM 1050. — Dawniej *Smolary-Oleńdry*, *Smolary-Holendry*, *Smolarskie Oleńdry*, od n. m. *Smolary*, przedm. Rogoźna i folw. 1889 SG XI 895, z członem *Oleńdry*, *Holendry*, zob. *Holendry* (1). Nazwa niem. *Theer Holländer* nawiązuje do n. pol. (por. niem. *T(h)eer* 'smoła, dziegieć'). Późniejsza n. niem. *Königsruh* (: *König* 'król', *Ruhe* 'spokój') nadana przez administrację pruską. Po 1918 r. ustalono urzędowo n. *Smolarki*. ZZ/PS

Smolarnia (1), cz. Jażwin, dawniej wś, kal., gm. Grabów nad Prosną: *Smolarnia* 1827 Tabella II 184; *Smolarnia* 1839 MpKwat I 4; *Smolarz* 1859 MpChrz; *Smolarnia*, kol. 1889 SG X 894; *Smolarnia*, wś 1921 Sk II 134; *Smolarnia*, -*ni*, wś 1982 WUN III 252; *Smolarnia*, -*ni* 2008 DzU nr 234, poz. 1586. — Od ap. *smolarnia* 'piec do wyrabiania smoły, huta smolna' SW VI 243; efemerycznie *Smolarz*, od ap. *smolarz* 'ten, co wypala, czyli pędzi z drzewa smołę i handluje nią' SW VI 243. PD/KW

Smolarnia (2), cz. Lipin-Kolonii, dawniej wś, koniń., gm. Sompolno: *Smolarnia*, os. 1889 SG X 894; *Smolarnia*, wś 1921 Sk II 32; *Smolarnia*, wś 1933 SkBy 1570; *Smolarnia*, -*ni* 1970 UN 82, 29. ZZ/PS

Smolarnia (3), wś, opol., gm. Strzeleczy, 15 km na ptn.-wsch. od Białej: *Pechhütte* 1809 MpAtSchl 18; *Dambina und die Pechhütte im Walde über das Gut Dziedzitz* 1812 Sotzmann 476; *Dziedzyc*, oder *Smolarnia*, kol. wsi *Dziedzice* 1830 Kn 127; Col. *Smolarnia* 1831 MpRey nr 171; *Dziedzyc* oder *Smolarnia* 1845 K 110; *Dziedzützer Pechhütte*, wś 1859 Alphabetisches Ortschaft-Verzeichnis 16; Kol. *Pechhütte* 1883 MpMbl(5572); *Smolarnia* — *Pechhütte*, kol. 1939 Prus 67; *Pechhütte* — *Smolarnia*, -*ni*, *smolarniański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Smolarnia*, -*ni* 1982 WUN III 252. — Nazwa niem. od ap. *Pechhütte* 'smolarnia', wariant pol. *Smolarnia*. W XIX w. notowane także nazwy *Dziedzyc*, *Dziedzützer*

Pechhütte od n. wsi *Dziedzice* (4). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolarnia*. Lit.: SNGŚI XII 130; BorGŚI 105; Sotzmann, Allgemeine Geographische Ephemeriden XXXVII, 1812, 475; Alphabetisches Ortschaft-Verzeichnis für den Ober-Post-Directions-Bezirk Oppeln, 1859, 16. PS

Smolarnia (4), wś, pil., gm. Trzcianka, 7 km na pld.-zach. od Trzcianki: *Theerofen* 1796–1802 MpSchröt XIX; *Smolarnia* 1846 KsP 454; *Torfownia* 1859 MpChr; *Smolarnia*, niem. *Theerofen*, os. 1889 SG X 894; *Theerofen* — *Smolarnia*, -ni, *smolarski* 1948 MPol XXV nr 14; *Smolarnia*, -ni 1982 WUN III 252. — Miejscowość powstała w XVII w. Nazwa od ap. *smolarnia* ‘piec do wyrabiania smoły, huta smolna’, niem. *T(h)eerofen* ‘ts.’. Nazwa *Torfownia*, naniesiona na mapę Chrzanowskiego zapewne pomyłkowo (może w wyniku podobieństwa brzmieniowego do wyrazu niem.), choć w okolicy trudniono się także wydobyciem torfu, por. n. pobliskiej osady *Torfin* 1846 KsP 454. Lit.: Linettej, Świątek, Trzcianka. Miasto i gmina, 2002, 40–1. ZZ/PS

Smolarnia (5), cz. Bełchatowa, dawniej wś, piotr.: *Smolarnia* 1889 SG X 894; *Smolarnia*, wś 1921 Sk II 72; *Smolarnia*, -ni 1982 WUN III 253. PD/KW

Smolarnia (6), wś, skiern., gm. Wiskitki, 10 km na pld.-zach. od Żyrardowa: *Smolarnia* 1914 KdWR(Łowicz); *Smolarnia* 1921 Sk I 10; *Smolarnia* 1952 UW 10; *Smolarnia*, -ni, *smolarniewski* 1971 UN 126, 8; *Smolarnia*, -ni 1982 WUN III 253. UW/UB

Smolarnia zob. **Jesionka** (2)

Smolarskie Olędry zob. **Smolarki**

Smolary (1), wś, bydg., gm. Trzemeszno, 8 km na pln.-zach. od Trzemeszna: *Therbuden* 1802–03 MpGillyPr; *Smolary Ol.* 1846 KsP 498; *Smolary*, folw. 1889 SG X 895; *Smolary*, wś 1921 Sk X 49; *Smolary*, -lar, *smolarski* 1972 UN 181, 32; gw. *smolary*, -lar, *smolarski*. — Nazwa niem. *Therbuden*, od niem. *T(h)eer* ‘smoła’ i *Bude* ‘buda, chata’ DWB II 489, w l. mn. Nazwa *Smolary* od ap. *smolarz* ‘ten, co wypala, czyli pędzi z drzewa smołę i handluje nią’ SW VI 243, w l. mn. ZZ/PS

Smolary (2), cz. Gołańczy, dawniej wś, pil.: *Smolary* 1761–62, vil. *Smolary* 1766 Koz V 123; *Smolary* 1802–03 MpGillyPr; *Smolary*, wś 1889 SG X 895; *Smolary*, -lar 1982 WUN III 253. ZZ/PS

Smolary (3), cz. Jastrowia, dawniej wś, pil.: *Ober Theerofen*, *Unter T. O.* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Wyż.*, *Niż.* *Theerofen* 1859 MpChr; *Smolary*, niem. *Ober-* i *Unter-Theerofen*, wś 1889 SG X 895; *Smolary*, os. — *Ober Teerofen* 1951 Rosp I 297; *Smolary*, -lar 1982 WUN III 253. — Niemieckie n. zestawione od ap. *T(h)eerofen* ‘smolarnia’, z członami odróżniającymi od przym. *ober* ‘górnny’, *nieder* ‘dolny’ (u Chrzanowskiego *Wyżne*, *Niżne*). Nazwa pol. *Smolary* od ap. *smolarz*, w l. mn. ZZ/PS

Smolary (4), cz. Szamocina, dawniej wś, pil.: *Schmolary* 1796–1802 MpSchröt XX; *Smolary* 1821 Rumpf III 114; *Smolary* 1843 MpHey-(Chodzież); *Smolary* 1846 KsP 439; *Smolary*, os. 1889 SG X 895; *Smolary*, wś i pustk. 1921 Sk X 9; *Smolary*, -lar 1967 UN 75, 16; gw. *smolary*, -lar. ZZ/PS

Smolary-Holendry zob. **Smolarki**

Smolary-Olędry zob. **Smolarki**

Smolarze (1), wś, częst., gm. Popów, 11 km na pld.-zach. od Pajęczna: *Smolarze* 1787 MpPerKr; *Smolniki* 1802–03 MpGillyPr; *Smolarze* 1839 MpKwat II 6; *Smolniki* 1859 MpChr; *Smolarze*, os. karcz. 1889 SG X 896; *Smolarze* 1918 KdWR(D 37); *Smolarze*, wś 1933 SkBy 1572; *Smolarze* 1973 Mp-100(83.15.4); *Smolarze*, -rzy, cz. wsi Dąbrowa 1982 WUN III 253; *Smolarze*, -rzy, *smolarski* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Pierwotnie i współcześnie *Smolarze*, okresowo *Smolniki*, od ap. *smolarz*, *smolnik* ‘ten, co wypala, czyli pędzi z drzewa smołę i handluje nią’ SW VI 243. PD/PS

Smolarze (2), wś notowana do 1967 r., łomż., gr. Wizna, 13,5 km na pld.-wsch. od Jedwabnego: *Smolniki* 1783 MpPerMz; *Smolarze* 1808 MpTex IX; *Smolarze* 1827 Tabella II 184; *Smolarzy* (!) 1839 MpKwat V 2; *Smolarze* 1889 SG X 896; *Smolarze* 1967 SM 1050. — Pierwotnie *Smolniki*, później *Smolarze*, od ap. *smolnik*, *smolarz*, w l. mn. Śladem po n. wsi jest współczesna n. lasu *Smolarze* 1981 Mp-10(242.241). UB

Smolarze (3), osada niezidentyfikowana, leżała koło Dźwierszna Wielkiego, pil., gm. Łobżenica: *Smolarze* 1749 Koz V 323. ZZ/PS

Smolarze (4), cz. Mokrego, dawniej wś, sier., gm. Siemkowice: *smolarze* 1786 MpCzajSier; *Smolary* 1802–03 MpGillyPr; *Smolarze* 1827 Ta-

Smolarzyny

bella II 184; *Smolarnia* 1859 MpChrz; *Smolarze*, pustk. 1889 SG X 896; *Smolarze* 1921 Sk II 129; *Smolarze*, -rzy 1982 WUN III 253. — Od ap. *smolarz*, w l. mn. Efemerycznie odnotowano także postać *Smolarnia* (zob. *Smolarnia* (1)). PD/KW

Smolarzyny, wś, rzesz., gm. Żołynia, 7 km na pñ.-wsch. od Łañcuta: *Smolarzyska* 1589 ŹDz XVIII/1, 11; *Smolarzyny* 1640 ADP 37, k. 199; *Smolarzyny* 1794 Ga Pp2; *Smolarzyny* 1889 SG X 896; *Smolarzyny*, -rzyn 1982 WUN III 253; gw. *smolařyny*, -řyn, *smolařski*. — Od ap. **smolarzysko* na określenie miejsca po smolarni, w l. mn. Wtórnie wyrównanie do n. m. typu *Brzeziny*, *Jedliny*. Lit.: MakPrz 247. BCz

Smolarzyska zob. **Smolarzyny**

Smolaw zob. **Schmohl**

Smolař, wś, gdañ., gm. Starogard Gdañski, 10 km na pñd.-wsch. od Starogardu Gdañskiego: de *Smollang* 1427 MUKr I 138; de *Smolang* 1476 Matr I nr 1406; vonr *Szmollangk* 1480 Font XLI 6; a *Smollung* 1503 Font LVII 90; *Smolune* 1534 Inwwołoc 116; *Smollangk* 1537 Matr IV/3, nr 18329; *Smolak* 1596 Font I–III 317; *Smolař* 1648 RP 174; *Smolař* 1682 Font V 99; *Smolař* 1710 WS 115; *Smolong* 1772/73 HAPr IV 648; *Smolong* 1796–1802 MpSchröt XV; *Smolonk* — *Smolař* 1879 KętN 36; *Smolař*, niem. *Smolong* 1889 SG X 896; *Smolař* (*Smoleng*) 1925 Krzep 108; *Smolař* 1936–39 Ar 1606; *Smolař*, -ga 1982 WUN III 253; gw. *smolařyk*, -ga, *smolařski*. — Według B. Stadiego miejscowość miała istnieć już w XIV w. Dawniej zapewne **Smolan(e)k*, od ap. *smolany* (piec), z suf. -ek, kasz. -k. Izolowana postać *Smolak* nawiązuje może do grafii wcześniejszych zapisów. W niem. substytucji -g w miejscu pol. -k, następnie w wyniku repolonizacji -ang > -ag. Lit.: Górniewicz, PMT VII 62; Stadię, Der landrätliche Kreis Stargard in Westpreußen. Alt-preußische Monatsschrift, 6, 1867, 709. WK/PS

Smolec, wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 7 km na pñ.-zach. od Bielan Wrocławskich: *Smolz* 1323, *Smolcz* 1324, *Smolcz* 1326 Reg nr 4290, 4346, 4554; *Smolicez*, *Smolize* 1328 H 149; *Grossen smolcz* (1330) K 599; *Smolcz*, *Smolcz Polonicali* 1337 Reg nr 6017; *Schmolcz polonicali* (1337) K 599; *Smolcz* 1339 Reg nr 6201; in villa *Schmolcz teutonica* 1343, *paruum Schmolcz* 1352 DomWr 98; *Wenigen Schmolz* (1352) K 599; *Grossen-*

smolcz, *Smolcz minor* 1353 LandB 74, przyp. 64; *Smolcz minor* (1360) K 599; in *Schmolcz minori* 1363 DomWr 99; *Grossen und Wenigen Schmolz* 1373, zu *wenigen Schmolz* 1390, *Klein Schmolz* 1421, *Smolcz maior*, *Smolcz minor* 1425 DomWr 98, 99; *Smolcz* 1461 Heyne III 962; *Gross u. Klein Schmolz* 1511 SNGŚI XI 130; *Gross und Wenig Schmolz* 1514, *Grossen unnd wenigenn Schmolz* 1548 DomWr 99, 98; *Gr. und Klein Schmolz* 1630 H 149; *Schmoletz* 1635 Urb III 55; *Klein- und Gross-Schmolz* 1651/52 J I 278; *Ex parvo Schmolz*, *Gross Schmolz* 1666/67 J I 301, 443; *Gr. Schmolz*, *Kl. Schmolz* 1736 MpWielWrat; *Schmolz* 1743 SNGŚI XII 130; *Schmoltsch*, wird zwar in *Gros- und Klein Schmoltsch* eingetheilt 1795 Z XII 211; *Schmolz*, *Groß- u. Klein-* 1845 K 599; *Schmolz*, *Smolec* 1941 Wrzosek 10; *Smolice Śląskie*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 130; *Schmolz* — *Smolec*, -lca, *smolecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smolec*, -lca 1982 WUN III 253. — Pierwotnie zapewne **Smolec*, od ap. *smola* ‘ciecz otrzymywana przez suchą destylację drewna sosny’ Sstp VIII 324, z suf. -ec, lub **Smolcz*, od n. os. *Smolek*, *Smolk* SSNO V 130, z suf. *-jb. Zapisy z 1328 r. mogą też wskazywać na postać **Smolice*, od n. os. *Smola* SSNO V 130, z suf. -ice. Nazwę zniemczono jako *Schmolz*; człony odróżniające od łac. przym. *teutonicus* ‘niemiecki’, *polonicali* ‘polski’ oraz *maior* ‘większy’, *minor* ‘mniejszy’, niem. *gross* ‘duży, wielki’, *klein*, *wenig* ‘mały’ na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolec*. Lit.: SNGŚI XII 130; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 156; DomWr 98–9. PS

Smolechowo, wś włączona do Klukowa, ciech., gm. Świercze-Koty: *Smolechowo* 1424, *Szmolechowo* 1425 Zakr I nr 268, 1161; *Smolechowo* 1430 MkM II nr 548; de *Zmolechow* 1485 MUKr I 447; *Smolechowo* 1576 ŹDz XVI 314; *Smolechowo* 1783 MpPerMz; *Smolechowo* 1808 MpTex XI; *Smolechowo*, wś 1827 Tabella II 184; *Smolechowo* 1839 MpKwat IV 2; *Smolechowo*, folw. 1889 SG X 897; *Smolechowo*, kol. 1967 SM 1050; *Smolechowo*, -wa, cz. wsi 1982 WUN III 253; *Smolechowo*, n. zniesiona 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Od n. os. **Smolech* (: *Smola* SSNO V 130, ap. *smola*), z suf. -owo, efemerycznie -ów. Lit.: ZMaz 340. UB

Smolechy, wś, ostroł., gm. Ostrów Mazowiecka, 8 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Smolechi* 1578 ŻDz XVI 395; *Smolechy* 1783 MpPerMz; *Smolechy* 1827 Tabella II 184; *Smolechy* 1889 SG X 897; *Smolechy, -lech, smolechowski* 1971 UN 134, 14. — Od n. os. **Smolech*, w l. mn. UB

Smolein(en) zob. **Smolajny**

Smolen zob. **Smoleń**

Smolenie zob. **Smoleń-Daćbogi**

Smoleniec, cz. Koszelewskiej Łąki, dawniej wś, koniń., gm. Zagórow: *Smoliniec* 1783–84 RejKor 59; *Smoleniec* col. 1802 Koz V 323; *Smoliniec* 1802–03 MpGillyPr; *Smoleniec* 1839 MpKwat I 2; *Smoleniec*, wś 1883, 1889 SG IV 483, X 897; *Smoleniec* 1933 SkBy 1572; *Smoleniec*, wś 1967 SM 1050; *Smoleniec, -ńca* 1982 WUN III 253; gw. *smołyńec, -ńca, smolejski*. — Nazwa ponowiona z n. łąki, por. na łąkach które zową *Smolieniec* między Łukomiem a Myszkowem 1578 Koz V 323; ta od przym. *smolany* (: *smola*), z suf. -'ec. Prawdopodobnie n. odnosiła się początkowo do lasu, po którym pozostała łąka. ZZ/PS

Smolenka, wś, suwał., gm. Filipów, 13 km na pñ.-zach. od Suwałk: вь деревнѣ Смольянка 1871 APSuw, sygn. 63/151/0/1/89 (k. 30); *Smoleńska* 1877 Zin II 161; *Смольянка* 1880, *Смоленка* 1885 APSuw, sygn. 63/151/0/1/96 (k. 7), 101 (k. 56v); *Smoleńska*, wś 1889 SG X 904; *Smoleńska* 1914 KdwR(Marggrabowa-Filipowo); *Smoleńka* 1921 Sk V 85; *Smoleńka* 1967 SM 1051; *Smolenka, -ki* 1982 WUN III 253. — Pierwotnie *Smolanka*, później *Smolenka*, od ap. *smola*, z suf. -*anka, -enka* (też -*eńka*). Okresowo n. w formie przymiotnikowej *Smoleńska* (może wskutek elipsy drugiego członu n. zestawionej **Smoleńska Wieś*). IN/PS

Smolenta, wś, płoc., gm. Szczawin Kościelny, 7 km na zach. od Gąbina: *Smolenta* 1579 ŻDz XVI 209; *Reszki Smoleta* 1783–84 RejKor 718; *Dzielamowo* (!) 1784 MpPerPł; *Raszki Smolenta* 1792 MpPerRw; *Smolenta* 1802–03 MpGillyPr; *Smolenta* 1827 Tabella II 184; *Smolenta* 1839 MpKwat III 3; *Reszki* albo *Reszki Smoleta* 1888 SG IX 623–4; *Smolenta* al. *Smoleta* 1889 SG X 904; *Smolenta* 1921 Sk I 34; *Smolenta* 1952 UW 10; *Smolenta, -lent, smolencki* 1971 UN 125,

35. — Od n. os. *Smola* SSNO V 130, z suf. -*ęta*. Okresowo n. zestawiona; o członie pierwszym zob. *Reszki* (3). Lit.: TaszyckiPatrMz 25. UW/PS

Smoleń, wś, kat., gm. Pilica, 4 km na pñ.-wsch. od Pilicy: *Smolin, Smołyn* 1413 PNZK nr 3165, 3180; *Smolen* 1417 SHGKr(Te 1A, 52); *Smolyen* 1490 ŻDz XV 434; *Smolien* 1564 Lukrak II 76; *Smolien* 1581 ŻDz XIV 81; *Smolen* 1783–84 RejKor 377; *Smolen* 1787 MpPerKr; *Smoleń* 1827 Tabella II 184; *Smolin* 1827 RKrak 157; *Smoleń* 1877 Zin II 161; *Smoleń* 1889 SG X 897; *Smoleń, -lnia, smoleński* 1964 UN 11, 81; *Smoleń, -nia* 1982 WUN III 253; gw. *smołyj, -eńa, smołyjski*. — Dawniej *Smolin*, od n. os. *Smola* SSNO V 130, z suf. -*in*; wtórnie przejście -*iN-* > -*eN-* oraz zmiękczenie wygłosu w celu dostosowania formy do typu na -*eń*, np. *Licheń, Zwolen*. Zdaniem Z. Babika raczej pierwotnie *Smoleń*, od ap. *smoleń*, z rzadkim suf. -*eń*, tworzącym polskie wyrazy toponimiczne, por. *dębień, kalień, ostrzeń, rowień*. IN

Smoleń-Brzęczki, cz. Trzcianki, dawniej wś, ostroł., gm. Przasnysz: *Smolen* 1472 SHGMz (MK 6, 9–9v); *Smolien Jakusse* 1567 ŻDz XVI 341; *Smolany Brzęckie* 1783 MpPerMz; *Smolany Brzęcki* 1784 MpPerPł; *Smoleń brzęcki* 1827 Tabella II 184; *Smoleń-Brzęczki*, wś 1889 SG X 897; *Smoleń-Brzęczki* 1921 Sk I 128; *Smoleń-Brzęczki, -nia-czek* 1982 WUN III 253. — Wieś powstała na terenie lasu *Smoleń* (zob. niżej). Człony drugie w n. zestawionych od n. os. *Jakusz, Brzęczek, Brzęczka* SSNO II 396, I 265, w l. mn. Postaci *Brzęcki* dokumentują mazurzenie. Lit.: BorkCiech 181; ZMaz 340. UB

Smoleń-Daćbogi, cz. Trzcianki, dawniej wś, ostroł., gm. Przasnysz: *Smolen* 1418 SHGMz (MK 6, 313); *Smolen* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 78v); *Oskowok* (!), *Oskoblok*, de *Smolen* 1426 MkM I nr 346, 381; *Oskoblok* 1431 MkM II nr 279; Margaretha f. Dadzibogii de *Smolen* (1440)1456 SHGMz(MK 3, 242v); *Smolenye* 1474 SHGMz(MK 9, 46v); nob. *Daczbogi* et *Stanislai* de *Smolen* 1476 SHGMz(Ep. 13, 67); *Smolen* 1494 SHGMz(MK 6, 313); *Smolensko* 1502 SHGMz(Ep. 16, 157); *Smolenye, Smolen* 1512 SHGMz(Ep. 7, 35v i 44); *Smolen Oskoblok* 1519 SHGMz(Ep. 2, 469); *Smolen Daczbogi, Smolen Wtrykusze* 1567 ŻDz XVI 340; *Smolen dac-*

Smoleń-Górki

bogi 1783 MpPerMz; *Smolany Dadzbogy* 1784 MpPerPł; *Smoleń daybogi* 1827 Tabella II 184; *Smoleń-Dačbogi*, wś 1889 X 897; *Smoleń-Dačbogi* 1921 Sk I 128; *Smoleń-Dačbogi, -nia-gów* 1982 WUN III 254. — Nazwa *Smoleń* wspólna dla kilku wsi powstałych na obszarze lasu *Smoleń*, por. silva *Smolyeny* (1414–25)1457 SHGMz (MK 3, 40v), silve *Smolen* 1426 MkM I nr 299, ta od ap. *smoleń* ‘zagęszczona, destylowana smoła drzewna, tzw. smoła szewska; skalnica ziarenkowa’ Sstp VIII 323 lub od n. os. *Smoleń* SSNO V 129. Efemerycznie występują także formy *Smoleńsko*, z suf. *-sko*, oraz *Smolenie*, w l. mn. (pluralizacja w związku z istnieniem kilku obiektów). Człon *Dačbogi* od n. os. *Dačbóg*, w l. mn. (por. zapisy z XV w.), a *Wytrykusze* od n. os. *Wytrykus* (: *wytrykusz* ‘posługujący w kościele’) RymSEN II 712, w l. mn. Pojawiające się formy *Oskobłok* odnoszą się do zaginionej wsi położonej na terenie lasu *Smoleń*, identyfikowanej przez historyków z *Dačbogami*. Nazwa niejasna, o możliwym pochodzeniu przedślowliańskim, por. n. rz. *Oskobłok*, notowaną od XV w. (dziś Flinta), n. ter. *Oskobłok/Ostłobok* (*Oskobłok* 1641, *Ostłobok* 1698 Koz VIII 82), n. młyna *Woskobłok* (mol. *Woskobłok* 1606 Koz VIII 82) w Wielkopolsce oraz n. rz. *Osobłoga*. Powtarzalność nazw może świadczyć o tym, iż w podstawie tkwi złożony apelatyw topograficzny, nieprzejrzysty jednak etymologicznie (zob. Babik 210–1). Lit.: BorkCiech 69; ZMaz 340; Mznter 161. UB

Smoleń-Górki, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie Smoleń-Poluby, ciech., gm. Czernice Borowe: sub *Gorsky* 1472 SHGMz(MK 6, 9–9v); *Smolen Gorskye* 1512 SHGMz(C 53, 37); *Smolen Gorzkye* 1515 SHGMz(PT 1, 461); *Smolyeny Gorskye* 1516 SHGMz(Ep. 2, 179); *Smolen Gorskye* 1534 SHGMz(Z 32, 418v); *Smolen Gorski* 1567 ŻDz XVI 340. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. wyżej, człon drugi, od przym. *górski*, ap. *górska*, nawiązuje do położenia wsi na wzgórzach. UB

Smoleń-Górskie zob. **Smoleń-Górki**

Smoleń-Jakusze zob. **Smoleń-Brzęczki**

Smoleń-Lelitki zob. **Smoleń-Suwino**

Smoleń-Michały, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie Smoleń-Brzęczki, ostroł., gm. Przasnysz: *Smolyen Michali* 1567 ŻDz XVI 340.

— Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Smoleń-Dačbogi*, człon drugi od n. os. *Michał* SSNO III 450. UB

Smoleń-Oskobłok zob. **Smoleń-Dačbogi**

Smoleń-Poluby, przys., dawniej wś, ciech., gm. Czernice Borowe, 9 km na płn.-zach. od Przasnysza: [*Smoleń Poluby*] 1450 BorkCiech 181; *Smolyen Poluby* 1567 ŻDz XVI 340; *Smolen Poluby* 1783 MpPerMz; *Polaby* (!) 1784 MpPerPł; *Smolan Paluby* (!) 1808 MpTex VII; *Smoleń poluby* 1827 Tabella II 184; *Smoleń-Poluby*, wś 1889 SG X 897; *Smoleń-Poluby, -nia-lub* 1982 WUN III 254. — Wieś powstała na terenie lasu *Smoleń* (zob. *Smoleń-Dačbogi*). Człon drugi *Poluby* od n. os. **Poluba* (por. *polubić*, n. os. *Polubien, Polubion* SSNO IV 312), w l. mn, lub może pierwotnie **Poluby*, od n. os. *Poluba* RymSEN II 202, z wtórnym nawiązaniem do *polubić*. Lit.: BorkCiech 181; ZMaz 340. UB

Smoleń-Suwino, cz. Trzcianki, dawniej wś, ostroł., gm. Przasnysz: *Smolien Lelitki* 1567 ŻDz XVI 341; *Suwino* 1783 MpPerMz; *Suwino* 1827 Tabella II 211; *Smoleń-Suwino*, wś 1889 SG X 897; *Smoleń-Suwino* 1921 Sk I 128; *Smoleń-Suwino, -nia-na* 1982 WUN III 254. — Dawniej *Smoleń-Lelitki*; o członie pierwszym zob. *Smoleń-Dačbogi*, człon drugi od n. os. *Lelitko* (: *jelito*, gw. *lelito*) RymSEN I 346, w l. mn. Później *Suwino*, n. ponowiona z lasu, por. lasa *Sowina* (1565) Lumaz II 124, silvis regii *Sowino* 1540 Matr IV/3, nr 20400, także *Smoleń-Suwino*. Nazwa lasu od ap. *sowa*, z suf. *-ino*. UB

Smoleń-Ślizie, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie Kijewice (2), ostroł., gm. Przasnysz: *Smolien Slizie* 1567 ŻDz XVI 341. — Człon drugi od n. os. *Ślizio, Śliż* RymSEN II 579, w l. mn. UB

Smoleń-Trzcianka zob. **Trzcianka** (7)

Smoleń-Tworki zob. **Trzcianka** (7)

Smoleń-Wytrykusze zob. **Smoleń-Dačbogi**

Smoleńka zob. **Smolenka**

Smoleńska zob. **Smolenka**

Smoleńsko zob. **Smoleń-Dačbogi, Smółsk**

Smolewo, dziś *Smolewo-Parcele* i *Smolewo-Wieś* dwie wsi, łomż., gm. Zaręby Kościelne, 18 km na płn.-zach. od Ciechanowca: de *Smolewo* 1503 MUKr I 602 (tu?); Ambrosius abbas Czyrv. ... villam in cruda radice locandam, quam ex nomine nuncupandam voluit *Smolyewo*

(1510)1520 SHGMz(Cim. 71, 101–103); in villa monasteri *Smolewo* (1516)1520, *Smolewo* abbatis (1521)1540 SHGMz(Cim. 71, 116–117 i 184–185); *Smolewo* 1578 ŻDz XVI 394; *Smolewo* 1783–84 RejKor 411; *Smolew* 1795 MpPerPd; *Smolewo* 1827 Tabella II 184; *Smolewo*, wś i folw. 1889 SG X 904; *Smolewo* 1921 Sk V 67; *Smolewo*, *Smolewo*, parc. 1952 UW 23; *Smolewo-Wieś*, *-wa-Wsi*, *Smolewo-Parcele*, *-wa-li*, *smolewski* 1971 UN 134, 32. — Może od n. os. *Smola*, *Smol* RymSEN II 452–3, z suf. *-ewo*. UB

Smolewo-Parcele zob. **Smolewo**

Smolewo-Wieś zob. **Smolewo**

Smoleyn zob. **Smolno** (5)

Smolećcin (1), wś, szczec., gm. Gryfice, 5,5 km na pld.-wsch. od Gryfic: in *Smolentin* (1303) PU IV 89; *Smolentin* 1398, *Smolentine* 1447 BerghausPom II/6, 697; *Smalentin* 1518 PomKirch III 22; *Schmalentien* 1628 Rzduma II 83; *Smalentin* 1668 BerghausPom II/6, 697; *Schmallentin* 1789 MpGillyPom; *Schmalenthin* 1834 MpUMbl 774; *Smalentin*, *Schmalentin* 1870 BerghausPom II/6, 697; *Schmalentin* — *Smolećcin*, *-na*, *smolećciński* 1948 MPol XXV nr 14; *Smolećcin*, *-na* 1982 WUN III 254. — Od n. os. **Smoleća* (: *Smola*), z suf. *-in*, lub od n. os. *Smola* SSNO V 130 albo ap. *smola*, ze złożonym suf. **-ętin*. Nazwa zmieniona jako *Smalentin*, *Schmalenthin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Smolećcin*. Lit.: TrautmElb I 153; Rzduma II 83–4. BCz

Smolećcin (2), wś, szczec., gm. Kołbaskowo, 10,5 km na pld.-zach. od Szczecina: in villa *Smolentyn* 1318 PU V 374; ville *Smolentyn* 1332 PU VIII 104; *Smelentin* (1332) BerghausPom II/2, 1545; *Smollentin* 1540 PomKirch II 102; *Smellentintin* 1618 MpLub; *Schmellentintin* 1789 MpGillyPom; *Schmellentintin* 1827 MpUMbl 1239; *Schmellentintin*, auch in der Schreibart *Schmollentintin* verkommend, urkundlich aber *Smelentintin* geschrieben 1865 BerghausPom II/2, 1545; *Schmellentintin* — *Smolećcin*, *-na*, *smolećciński* 1947 MPol XXV nr 111; *Smolećcin*, *-na* 1982 WUN III 254. — Nazwa zmieniona jako *Schmellentintin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Smolećcin*. Lit.: Rzduma II 84. BCz

Smolica zob. **Smolice** (1, 3, 4)

Smolice (1), wś, biel., gm. Zator, 4 km na pln.-wsch. od Zatora: villas ... *Smolice* 1228 SUR I 215–6; *Smolici* (1242)1464, *Smolnicza*

(1253)1600 KMłp II 65, 92; de *Smolicz* 1325 Mog 53; de *Smolycza* 1448 SHGKr(kartoteka); *Smolycze* 1470–80 DB I 82; V *Smolicech* 1524 OsvZat 226; *Smolnycze* 1529 LR 194; *Smolice* 1581 ŻDz XIV 105; *Smolica* 1772 MpZan; *Smolisce* (!) 1779–83 MpMieg; *Smolice* 1855 MpKum; *Smolice* 1889 SG X 905; *Smolice*, *-lic*, *smolicki* 1964 UN 12, 65. — Od n. os. *Smola* SSNO V 130, z suf. *-ice*. Formy *Smolnica*, *Smolica*, nawiązują do określeń miejsc, gdzie wytwarza się smoła. Lit.: LKrak 139. IN

Smolice (2), wś, koniń., gm. Grabów, 11,5 km na pln.-zach. od Łęczycy: villam *Smolice* wlgariter dictam 1288 KHist XLVI 376; *Smolicze* (1318)1401 KMłp 573; *Smolice* 1394, *Smolicze* 1399 Łęcz I nr 3514, 5763; *Smolicze* 1511/12 VisitGn 211; *Szmołnycze* (!), *Smolicze*, *Smolice* 1511–23 ŁLB I 211, 349, II 437; *Smolicze* 1576 ŻDz XIII 74; *Smolice* 1616–20 Luwlkp I 244; *Smolice* 1783–84 RejKor 46; *Smolice* 1793 MpPerŁęcz; *Smolice* 1827 Tabella II 184; *Smolice* 1889 SG X 904–5; *Smolice* 1921 Sk II 53; *Smolice*, *-lic*, *smolicki* 1972 UN 43, 13; gw. *smolice*, *-lic*, *smolski*. Lit.: SHGŁęcz II 105. PD/KW

Smolice (3), wś, leszcz., gm. Kobylin, 4 km na pld.-zach. od Kobyłina: *Smolici* (1181)1258 KWłp 66 (tu?); Rogozowo et *Smolicze* (1243)1443, *Smolici* 1258 KW I 204, 328 (tu?); *Smolice* 1289 KW II 19; de *Smolicze* 1424 Koz III 223; de *Smolicza* ... de *Smolicze* 1432 RWłkp II nr 1063; *Smolicze* 1510 NKs 123; *Smolicze* 1578 ŻDz XII 212; *Smolice* 1783–84 RejKor 756; *Smolice* 1889 SG X 905; *Smolice*, *-lic* 1982 WUN III 254; gw. *smolice*, *-lic*, *smolicki*. — Od n. os. *Smola*, z suf. *-icy*, następnie *-ice*, przejściowo *-ica*. Zapisy *Smolici* wydawcy SHGPn skłonni są identyfikować z zaginioną os. *Smolno* koło Radomicka. Lit.: SHGPn IV 564–5. ZZ/PS

Smolice (4), wś, łódz., gm. Stryków, 2 km na zach. od Strykowa: *Smolice* 1387 Łęcz I nr 482; *Smolicza* 1391 Łęcz II nr 3949; *Smolice* 1395, *Smolicze* 1398 Łęcz I nr 3600, 5477; *Smolyce Nagorne*, *Smolyce Nadolne* 1511–23 ŁLB II 393; *Smolicze* utraque 1576 ŻDz XIII 92; [*Smolice Wielkie* i *Małe*] XVI AtŁęcz 128; *Smolice* 1783–84 RejKor 218; *Smolnice* (!) 1793 MpPerŁęcz; *Smolice* 1827 Tabella II 184; *Smolice* 1889 SG X 905; *Smolice* 1921 Sk II 4; *Smolice*, *-lic*, *smolicki* 1974 UN 40,

Smolice

42. — Od n. os. *Smola* SSNO V 130, z suf. *-ice*, efemerycznie *-ica*; por. też ap. *smola*. Okresowo występowały n. zestawione z członami odróżniającymi od przymiotników *nagórny*, *nadohny*, *wielki* i *maty*. Lit.: SHGŁęcz II 105. PD/KW

Smolice (5), wś, opol., gm. Pakosławice, 10 km na płn.-zach. od Nysy: *Smolice* ok. 1300, *Smolicz* 1307 CdSil V 187, przyp. 1; *Smolicz* 1309 Reg nr 3034; *Smolicz* 1463 CdSil XXXVI 53; *Smolitz* 1501 ZfGS XVII 122; *Schmolitz* 1583, *Smolitz* 1590, von *Smolowicz* (!) 1618 CdSil XXXIII 50, 52, 150; Villa *Schmoltz* 1651/52 J I 242; *Schmoltz* 1658 MpDSGrot; in *Smoltz* 1666/67 J I 638; *Schmolitz* 1736 MpWielGrot; *Schmoliz* 1784 Z III 374; *Schmolitz* 1845 K 598; *Smolice*, *Schmolitz* 1900 Myc 47; *Smolice* (*Schmolitz*) — *Frankenfelde* O[ber]S[chlesien] 1939 Prus 67; *Frankenfelde* (O. S.) — *Smolice*, *-lic*, *smolicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Smolice*, *-lic* 1982 WUN III 254. — Dawniej *Smolice*; n. ziemczona jako *Schmolitz*. Nazwę niem. *Frankenfelde* wprowadzono w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolice*. Lit.: SNGŚI XI 131; BorGŚI 182. PS

Smolice Śląskie zob. **Smolec**

Smolichowo, wś zaginiona, później prawdopodobnie Utrata, warsz.: na *Ssmolach* 1488, *Lasnyewo Smoly* 1513 SHGWarsz 138; *Smolichowo* 1580 ŻDz XVI. — Dawniej *Smoly*, od n. os. *Smola* SSNO V 130, w l. mn.; por. też ap. *smola*. Okresowo n. zestawiona *Łaźniewo-Smoly* (o członie pierwszym zob. *Łaźniew*). Późniejsza n. *Smolichowo* od n. os. *Smolich* (: *Smola*) RymSEN II 453, z suf. *-owo*. Lit.: SHGWarsz 138. UB

Smolicy zob. **Smolice** (1, 3)

Smoligów, wś, zamoj., gm. Mircze, 20 km na płd. od Hrubieszowa: *Smoligow* 1491 AGZ XIX nr 2210; *Smoligow* 1578 ŻDz XVIII/1, 215; *Smoligow* 1779–83 MpMieg; *Smoligów* 1827 Tabela II 184; *Smoligów* 1889 SG X 906; *Smoligów*, *-gowa*, *smoligowski* 1970 UN 109, 21. — Od n. os. *Smoliga* KozN 69 (: *smola*, *smolić*), z suf. *-ów*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Smolin zob. **Smoleń**, **Smolina**, **Smoldzino** (1, 2)

Smolina, os., dawniej wś, koniń., gm. Brudzew, 9,5 km na płn.-wsch. od Turku: we wsi *Smolna* 1444 SHGKI(PG 2, 5); *Smolyna* 1487

Koz V 323; pół wsi *Smolna* 1488 SHGKI(PG 10, 91); *Szmołyna* 1507 RPobKon 185; *Szmołyna* 1508 SHGKI(ASK 12, 181); *Szmołyna* 1511–23 ŁLB I 254; *Smolina* 1564, 1565, *Szmołyna* 1576, *Smolina* 1577 RPobKal(ASK I 5, 12, 13); *Smolina* 1579 ŻDz XII 223; *Smolina* 1581, 1583 RPobKal(ASK I 3, 11); *Smolinia* 1674 MKI(ASK 74, 156, 166); *Smolina*, folw. 1783–84 RejKor 51; Vw. *Smolin* 1802–03 MpGillyPr; Fol. *Smolina* 1839 MpKwat II 4; *Smolenica* (!) 1859 MpChrz; *Smolina*, folw. 1889 SG X 907; *Smolina*, folw. 1921 Sk II 22; *Smolina*, *-ny* 1982 WUN III 254. — Od n. os. *Smola* SSNO V 130, z suf. *-ina*, też *-ino*, *-in*. Możliwy również związek n. m. z ap. *smolina* 'drzewo smolne' SW VI 243. Forma *Smolna* wynika ze zmian akcentowych lub wahania sufiksu *-in-/-n-*. Forma *Smolinia* wskutek dialektalnej wymowy typu *malinia* (= malina). ZZ/PS

Smoliniec zob. **Smoleniec**

Smolinka zob. **Basznia**

Smolino, wś, płoc., gm. Bielsk, 13 km na płd.-zach. od Drobina: in *Smolino* binum (1380)1510 AC III nr 308; *Smolino* duplex, *Smolinskyye* predium, *Smolino parva*, alia *Smolino*, *Szmolino* XV–XVI SHGPł 283; *Smolino* 1578 ŻDz XVI 23, 37; *Smolino* 1784 MpPerPł; *Smolino* 1839 MpKwat III 2; *Smolino* 1889 SG X 907; *Smolino* 1921 Sk I 111; *Smolino*, *-na* 1982 WUN III 254. — Od n. os. *Smola* lub od ap. *smola*, z suf. *-ino*. Określenia łac. *binum*, *duplex* odnosiły się do podziału wsi na dwie części. Lit.: SHGPł 283. PS

Smolino zob. **Smolina**, **Smolno** (2), **Smoldzino** (1, 2)

Smollen zob. **Smolna** (2), **Stwolno** (1)

Smollna zob. **Smolna** (1)

Smolna (1), cz. Rybnika notowana do 1967 r., dawniej wś, kat.: ville ... *Smolna* 1223 SUr I 165; possessiones: Scorogostou, Xeginice, *Smolnam* ... 1234 SUr II 52; *Smolno* (1581) K 908; při vsi *Smolne*, Ves *Smolna*, ze vsi *Smolné*, ze vsi *Smolne* 1614 Urb III 247, 249, 251; ex villa *Smolno* 1679 J II 127; *Smolna* 1736 MpWielRat; *Schmolna* 1784 Z III 168; *Smolna* 1845 K 642; *Smollna* 1884 MpMbl(5977); *Smolna*, niem. *Smollna* 1889 SG X 908; *Smolna* (*Smolna*) 1920 PrusŚG 69; *Smolna* 1967 SM 1051. — Od stp. przym. *smolny* (: *smola*) Sstp VIII 324. Zapisy *Smolno*

oddają śląską wymowę gwarową (*a* pochyłone). Poświadczenia z 1614 r. dokumentują formy czeskie. Nazwę zniemczono jako *Schmolna*. PS

Smolna (2), wś, wroc., gm. Oleśnica, 7 km na pld.-wsch. od Oleśnicy: villas ... *Schmolnam*, *Smolnam* (1266)XVI SUR III 346; totam *Stuolnam* (1268)XIV SUR IV 57 (tu?); Alberto de *Smolna* 1273, Alberto de *Stuolna* 1276, Bogusco de *Stvolvo*, de *Stoulva* (1281)XVI SUR IV 149, 192, 314; Wocehone de *Stulna* (1284)1435, Woyzecho de *Stwolna* 1285, de *Stwolna* (1286) XIV, Bogusii de *Smolna* 1288, Bogussio de *Stwolna* (1290)XVI SUR V 67, 161, 208, 287, 394; de *Stwolna* 1293, *Stwolna* 1295, de *Stuolno* 1297, Henrico ... de *Soulna* 1298, *Stuolna* (1300)XVI SUR VI 90, 367, 253, 265, 342; *Smolna* 1311, *Smolna*, *Smoln* 1315 *Smolna* 1319, *Smoln* 1320, *Smolna* 1324, *Stwolna* 1328 Reg nr 3183, 3534, 3537, 3979, 4021, 4348, 4746; *Smolna* 1335, 1336, *Stuolna* 1337 Reg nr 5529, 5697, 5990; *Smolna*, *parva Smolna* 1360, *Smollen* 1376 HaeG 433, 434, przyp. 4; *Smolna* 1376 Ng 282; *Smoln* 1403, 1409, *Smolna* 1410 CdSil XXXIII 33, 29; *Smollen* 1411 HaeG 434, przyp. 4; Woczich der rityr Von dem *Smoln* XV ZfGS XXVI 64; *Schmoln* 1575 ZfGS XL 291; *Schmolten* 1712 MpDSOs; *Nied.*, *Ob. Schmollen* 1739 MpWielOels; *Schmolten*, *Ober-Schmolten*, *Nieder-Schmolten* 1785 Z IV 298; *Schmolten*, *Nieder-* u. *Ober-* (vom poln. Smorna, Kien oder Pech) 1845 K 598; *Smolne* (*Schmolten*) 1900 Myc 47; *Schmolten*, *Smolna* 1941 Wrzosek 17; *Schmolten* — *Smolna*, *-ej*, *smoleński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smolna*, *Smolna Dolna*, cz. wsi 1977 Mp-25(453.41); *Smolna*, *-nej* 1982 WUN III 254; *Smolna*, *Smolna Dolna*, cz. wsi 1997 Mp-50(M-33-35-D). — Dawniej *Smolna*; n. zniemczona jako *Smollen*, *Schmolten*. Dodatkowe człony od przym. łac. *parvus* 'mały', niem. *ober* 'górnny', *nieder* 'dolny', pol. *dolny* na określenie części wsi. W XIII–XIV w. notowano też niejasną postać *Stwolna* (być może jest to wynik zniekształcenia), por. może stp. ap. *stolin*, *stvolin* 'olbrzym' Sstp VIII 450, 495. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolna*. Lit.: SNGŚI XII 131. PS

Smolna zob. **Schmohl**, **Smolina**, **Smolno** (2, 4)

Smolna Piec zob. **Smolne Piece** (1)

Smolna Wola zob. **Smolanka** (3)

Smolne (1), wś, kosz., gm. Będzino, 18,5 km na pld.-zach. od Koszalina: Vw. *Schmollenhagen* 1779–85 Rzduma I 267; 6 Coßäthen ... *Schmollenhagen* genannt 1784 Brüg II 555; *Schmollenhagen* 1895 MpMbl(1861); *Schmollenhagen* — *Smolne*, *-ego*, *smoleński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Smolne* — *Schmollenhagen*, os. 1951 Rosp 298; *Smolno* 1975 Mp-100(81.07.2); *Smolne*, *-nego* 1982 WUN III 254. — W pierwszym członie n. niem. tkwi słow. ap. *smola*, człon drugi — na wzór licznych w okolicy n. m. z członem *-hagen* (: *Hagen* 'zarośla; ogrodzone miejsce' DWB X 149–51). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolne*, na mapach występuje także forma *Smolno*. Lit.: Rzduma I 267. BCz

Smolne (2), wś, leszcz., gm. Jemielno, 10 km na pld.-zach. od Wińska: *Smogerchenn* (1508) K 598; *Schmagerlin* 1644 MpDSWol; *Schmägerle* 1736 MpWielWol; *Schmögerle* 1791 Z X 425; *Schmögerle* 1845 K 598; *Schmögerle* 1941 SOV 336; *Schmögerle* — *Smolne*, *-go*, *smoleński* 1948 MPol XXV nr 14; *Smolne*, *-nego* 1982 WUN III 254. — Nazwa niem. *S(ch)mogerchen*, *Schmögerle*, może od n. m. *Schmoger*, por. *Smogorzów Wielki*, z deminutywnym suf. *-chen*, *-le*, por. też *Smogorzówek*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolne*. Lit.: SNGŚI XI 132. PS

Smolne zob. **Smolna** (1)

Smolne Piece (1), kol., dawniej wś, biał., gm. Biała Podlaska, 6 km na pld.-zach. od Białej Podlaskiej: *Smolna Piec* 1839 MpKwat VI 8; *Smolny Piec*, wś 1921 Sk IV 92; *Smolny Piec*, wś 1933 SkBy 1574; *Smolne Piece*, *-nych -ców*, cz. wsi Jażwiny 1966 UN 105, 29; *Smolne Piece*, *-nych -ców* 1982 WUN III 254. — Od wyrażenia *smolny piec* 'piec do wyrabiania smoły', wtórnie w l. mn. Początkowo n. rodzaju żeńskiego pod wpływem języka ros. lub lokalnych gwar brus. por. *Smolany Piec*. EB/PS

Smolne Piece (2), wś notowana do 1933 r., leżała w gm. Swory, biał.: *Smolny piec*, os. 1877 Zin II 162; *Smolny Piec*, os. 1889, *Smolny-piec* 1890 SG X 913, XI 729; *Smolne Piece*, wś 1921 Sk IV 46; *Smolne Piece* 1933 SkBy 1573. PS

Smolne Piece (3), cz. wsi Dubów, dawniej wś, biał., gm. Łomazy: *Smolne Piece*, *-nych -ców*, cz. wsi Dubów 1966 UN 105, 15; *Smolne Piece*, wś

Smolnia

1967 SM 1051; *Smolne Piece, -nych -ców* 1982 WUN III 254. PS

Smolnia, dziś *Smólnia*, cz. Siciarza, dawniej wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziebrodzkie: *Sgliczino Smolne* 1531 SHGPł 348 (tu?); *Zgliczino Smolne* 1578 ŻDz XVI 94 (tu?); *Wies Smolna* 1784 MpPerPł; *Smulnia* 1827 Tabella II 185; *Smolnia* 1839 MpKwat III 2; *Smólnia* al. *Smulnia* 1889 SG X 908, 924; *Smólnia*, wś 1921 Sk I 168; *Smólnia*, wś 1967 SM 1052; *Smólnia* 1979 Mp-25(252.12); *Smolnia, -ni*, cz. wsi 1982 WUN III 254; *Smólnia, -ni* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Dawniej n. zestawiona (jeśli XVI-wieczne zapisy odnoszą się do tej miejscowości, por. uwagi w SHGPł 348); pierwszy człon wspólny dla kilku wsi, zob. *Zgliczyn Kościelny*, drugi od przym. *smolny* (: *smoła*) Sstp VIII 324. W XVIII w. *Wież Smolna*, wtórnie *Smolnia*//*Smólnia* — uniwerbizacja przez elipsę oraz zmiękczenie tematu. Lit.: SHGPł 348. PS

Smolnica (1), wś, gorz., gm. Dębno, 7 km na płn.-zach. od Dębna: dorpe to *berenvelde* 1335 CdB A XVIII 382; *Bernvelt, Bernfeld* 1337 LandbNM 80, 110; dorffe zu *bernfelde* (1371) CdB A XII 264; bonis ville *Berenvelde* 1409, *Bernuelde* 1441, *bernenfelde* 1445, *Berenfelde* 1456 CdB A XIX 90, 344, 354, 383, 407; *Bernvelde* 1463 CdB A XVIII 491; *bernenuelde* 1470, 1479 CdB A XIX 398, 407; *Bernfelde* 1517 zu *Bernfelde, Bernfeld*, zu *Berenfelde* 1517 CdB A XXIV 228–9; *Berfelde* 1564 CdB A XXIV 398; *Behrfelde* 1608 Berghaus III 421; *Beerfelde* 1833 MpUMbl 1700; *Bärfelde* 1850 Berghaus III 409; *Bärfelde* — *Smolnica, -cy, smolnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smolnica, -cy* 1982 WUN III 254. — Dawnia n. niem. od *Bär* 'niedźwiedź' i ap. *Feld* 'pole'. Nazwa *Smolnica* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 348–50. BCz

Smolnica (2), wś, kat., gm. Sośnicowice, 3 km na pld.-wsch. od Sośnicowic: in *Smolitz* ok. 1300 CdSil XIV 97; *Smolicz* 1447 ZfGS XXVII 368; *Smolcze* (1482)XVI CdSil VI 112; *Smolnic* 1679 ZfGS XXVII 396; Ex villa *Smolnice* 1679, in pago *Smolitz* 1687/88 J II 107, 420; *Schmolnitz* 1736 MpWielOppol; *Schmollnitz* 1743, *Smolnitz* 1745, *Schmolnitz* 1747, *Shmollnitz* 1748, *Smolnitz* 1759 SNGŚl XII 132; *Schmolniz* 1783 Z II 353; *Smolnitz* 1797 SNGŚl XI 132; *Smolnitz*,

Smolnice 1845 K 642; *Smolnice* 1900 Myc 47; *Smolnica (Smolnitz)* — *Eichenkamp* 1939 Prus 67; *Eichenkamp* — *Smolnica, -y, smolnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smolnica, -cy* 1982 WUN III 254. — Dawnia n. **Smolice*, od ap. *smoła* Sstp VIII 324 lub od n. os. *Smoła* SSNO V 130, z suf. *-ice*, wtórnie *Smolnice*, z suf. *-nice* (może pod wpływem przym. *smolny*). Nazwę zniemczono jako *Smolitz, S(ch)molnitz*. Nazwa niem. *Eichenkamp* nadana przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolnica*. Lit.: SNGŚl XII 132. PS

Smolnica (3), wś zaginiona, leżała koło Wielopola, 9 km na pld.-wsch. od Sanoka, krośn.: villam Libertatem alias *Wola*, que spectat ad Welepole 1454 AGZ XI nr 3214; *Velopolska Vola* 1468, de *Szmołnycza* 1481, *Zmołnycza* 1483 AGZ XVI nr 1537, 1605; *Smolnycza* 1519 Matr IV/1, nr 2986; Wielopole cum *Smolnicza* 1589 ŻDz XVIII/1, 52; *Wielopole Smolińskie* 1735, niwa *Smolnik* w Wielopolu 1786 SHGSK III 136. — Dawniej n. zestawiona, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym 'libertas' i od n. sąsiedniej wsi *Wielopole*. Obocznie *Smolnica*, od przym. *smolny* (: *smoła*) Sstp VIII 324, z suf. *-ica*. Śladem po dawnej wsi jest nazwa części wsi i nazwa terenowa, por. zapisy z XVIII w. Lit.: SHGSK III 135–7; MakSk 149–50. BCz

Smolnica (3a), wś, pil., gm. Lipka, 4 km na pld.-zach. od Debrzna: *Kl. Fier* ok. 1893 KDR nr 160; Vw. *Kleinfier*, Kol. *Kleinfier* 1921 MpMbl(2469); *Kleinfier* 1921 MpMbl(2469); *Kleinfier Kol.* — *Smolnica, -cy, smolnicki* 1949 MPol nr 76, poz. 947; *Smolnica*, os. 1967 SM 1051; *Smolnica, -cy*, cz. wsi Debrzno-Wieś 1982 WUN III 254; *Smolnica, -cy, smolnicki* 2011 DzU nr 291, poz. 1711. — Dawnia n. niem. *Klein Fier* ponowiona z n. lasu, na którego terenie założono folwark, por. *Kleine Fier*, ta od przym. *klein* 'mały' i ap. *śrdniem. vīr* 'las', antonimiczna wobec n. lasu *Das Grosse Fier* 1796–1802 MpSchröt XIV (: *gross* 'duży, wielki'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolnica* na podstawie zapisów nazwy przepływającej tu rzeki *Smelnitz*, dziś *Smolnica*, pd. Stołuni, por. *Schmölitz Fl.* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Smelnitz* ok. 1893 KDR nr 160; *Smelnitz* 1921 MpMbl(2469); *Smelnitz* — *Smolnica, -cy* 1949 MPol nr 29, poz. 445. PS

Smolnica (4), wś zaginiona, dziś zapewne Łopianka (1), siedl., gm. Łochów: Loyewo et *Smolnicza* 1578 ŻDz XVI 409; *Smolnica* 1783 MpPerMz; *Smolnica* 1783–84 RejKor 482. UB

Smolnica (5), wś, suwał., gm. Szypliszki, 25 km na płn.-wsch. od Suwałk: *Smolnica* 1744 SDV 104; *Smolnica* 1784 DekOlw 110; [*Smolnica Płaska*] 1786, [*Smolnica Płaska*] 1792 WiśnAug 264; *Smolniki* 1808 MpTex III; *Smolnica* 1827 Tabella II 184; *Smolnica* 1889 SG X 908; *Smolnica* 1921 Sk V 84; *Smolnica*, -cy 1982 WUN III 254. — Okresowo n. z członem od przym. *plaski*. Efemerycznie wystąpiła forma *Smolniki*. Lit.: WiśnAug 264. EB/PS

Smolnica zob. **Smolice** (1), **Smolnik** (5)

Smolnica Płaska zob. **Smolnica** (5)

Smolnik (1), wś, jel., gm. Leśna, 2 km na płn.-zach. od Leśnej: *Schadewalde* 1300 SGTS II 325; *Schadewalde* 1413 CdL III 648; *Schadewalde* 1419 CdL III 784, przyp. 1; zu dem *Schadenwalde* 1427 KOL 64; *Schadewalde* 1428, *Schadenwalde* 1428 CdL II/1, 505, 622; *Schadewalde* 1432 CdL II/2, 358; zu *Schadewalde* 1442 CdL IV 237; zum *Schadewalde* 1460, *Schadewalde* 1491 KOL 64; *Schadewald* 1736 MpWiellav; *Schadewalde* 1845 K 582; *Schadewalde* 1941 Wrzosek 34; *Schadewalde* — *Smolnik*, -a, *smolnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smolnik*, -ka 1982 WUN III 254. — Dawna n. niem. *Schadewalde* może przeniesiona przez niemieckich osadników z jednej z licznych n. m. *Schadewald(e)* (m.in. dawny gród w Turynii oraz cz. mta Jessen w Saksonii-Anhalt), które W. Wenzel wywodzi od śrwniem. *schade* 'szkodliwy, psujący się' i *Wald* 'las' (tu może na określenie osady leśnej założonej na zlej, nieurodzajnej ziemi), nie wyklucza także pochodzenia od śrdn. *schad(en)e* 'cień'; por. także n. os. *Schade* Gott 424 (*Schade* faber 1408–09 CdL V 15). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Smolnik*. Lit.: BenaGŁuż 399–404; Wenzel, Die Ortsnamen der Schweinitzer Landes, 1964, 65–6; SNGŚI XII 132; SGTS II 325–6. PS

Smolnik (2), dziś *Smólnik*, wś, koniń., gm. Krzymów, 10,5 km na pld.-wsch. od Konina: *Smolnik* 1446 SHGKI(PG 2, 202) (tu?); *Smolnik* 1462 Koz V 324; *Smolnyk* alias *Nowawieś* 1481 SHGKI(PG 9, 145v); *Szmołnyk* 1507 RPobKon 185; *Szmołnyk*, villa 1511–23 ŁLB I 270; *Smol-*

nik 1579 ŻDz XII 241; *Smolnik* 1783–84 RejKor 58; *Smolnik* 1889 SG X 909; *Smolnik*, -ka 1982 WUN III 254; *Smólnik*, -ka, *smólnicki* 2011 DZU nr 291, poz. 1711; gw. *smolnik*, -ka, *smolnicki*. — Od ap. *smoła*, z suf. *-nik*, lub od ap. **smolnik* 'las z drzewem smolnym, las żywiczny'. Nazwa związana z produkcją smoły lub z potrzebnym do tego surowcem, czyli drzewem smolnym. Obocznie w XV w. *Nowa Wieś*. ZZ/PS

Smolnik (3), wś, krośn., gm. Komańcza, 15 km na pld.-zach. od Baligrodu: *Smolnyk* 1511 Matr IV/3, nr 23147; *Smolnik* wieś wołoskiem prawem zasadzona 1564–65 Lurus II 156; *Smolnik* 1565 Luukr III 279; *Smolnik* 1648 AGZ XXI 21; *Smolnik* 1794 Ga Pp2; *Smólnyk* 1851 Sch 133; *Smolnik koło Baligrodu* 1889 SG X 910; *Smolnik ad Baligród* 1921 Sk XIII 22; *Smolnik*, -ka 1982 WUN III 254. — W n. zestawionych przydawka lokalizująca w formie wyrażenia przyimkowego od n. pobliskiej wsi *Baligród*, dla odróżnienia od wsi *Smolnik* (4). Lit.: SHGsk III 137; MakSk 150; RiegSan 152. BCz

Smolnik (4), wś, krośn., gm. Lutowiska, 24 km na pld.-wsch. od Ustrzyk Dolnych: *Smolnyk* 1580 Fast 178, p. 854; *Smolnik* 1589 ŻDz XVIII/1, 56; *Smolnik* 1699 ADP 155, 56; *Smolnik* 1794 Ga Pp2; *Smolnyk* 1851 Sch 146; *Smolnik koło Lutowisk*, wś 1889 SG X 910; *Smolnik ad Lutowiska* 1921 Sk XIII 22; *Smolnik*, -ka, *smolnicki*, wś 1966 UN 74, 25; *Smolnik*, -ka, os. 1982 WUN III 254; *Smolnik*, -a, *smolnicki* 2005 DZU nr 264, poz. 2208. — Okresowo n. z członem lokalizującym w formie wyrażenia przyimkowego od n. sąsiedniej wsi *Lutowiska*, dla odróżnienia od wsi *Smolnik* (3). Lit.: MakSk 150; RiegSan 152. BCz

Smolnik (5), os., dawniej wś, suwał., gm. Świętajno, 16 km na pld.-zach. od Olecka: *Theerbude* XVII–XVIII Froese 144; *Theerbude* U.F. 1796–1802 MpSchrñt XII; *Theerbude*, *Smolnica*, do *Smolniczy*, wś, *Terbuda*, -y, *Terbuda* ok. 1859 SzcześTeka 169, 189, 190; *Theerbude* — *Terbuda* 1879 KętN 170; *Theerbude*, wś 1892 SG XII 330; *Terbuda* — *Theerbude* 1941 Choj 76; *Theerbude* — *Smolnik*, leśn. 1946 Ley I 142; *Theerbude* — *Smolnik*, -a, *smolnicki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Theerbude* — *Smolnik*, os. 1951 Rosp 298; *Smolnik*, -ka 1982 WUN III 255. — Nazwa niem. *T(h)eerbude*, od ap. *Teer* 'dzie-

Smolnik

gieć, smoła' + *Bude* 'buda, chata' DWB II 489 (zob. też n. *Buda* (1)), spolonizowana jako *Terbuda*. W połowie XIX w. występuje n. pol. *Smolnica*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolnik*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 160. RP

Smolnik zob. **Smolniki** (10), **Smolniki Południe**, **Smólnik** (1, 2, 3)

Smolnik koło Baligrodu zob. **Smolnik** (3)

Smolnik koło Lutowisk zob. **Smolnik** (4)

Smolniki (1), wś, bydż., gm. Szubin, 2,5 km na pld.-wsch. od Szubina: *Smolniki* 1674 MKI(ASK 74, 239); vil. Smogorzewa, *Smolnik* [gen.] 1764 Koz V 324; *Smolnik*er *Holländer* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Smolniki* 1802–03 MpGillyPr; *Smolniki* 1846 KsP 517; *Smolniki*, niem. *Blumenthal*, wś 1889 SG X 912; *Smolniki*, niem. *Blumenthal* 1921 Sk X 92, 156; *Smolniki*, -*nik*, *smolnicki* 1971 UN 185, 34. — Od ap. *smolnik* 'ten, co wypala, czyli pędzi z drzewa smołę i handluje nią, smolarz' SW VI 243, w l. mn. Nazwa niem. *Blumenthal* (: ap. *Blume* 'kwiat' i *Thal* 'dolina') wprowadzona przez administrację pruską. ZZ/PS

Smolniki (2), wś, gdań., gm. Lubichowo, 7 km na pld.-zach. od Skórcza: *Smolnik* 1765 LuPrus II 122; Theerbrenner Wohnung *Smolnicki* 1796–1802 MpSchröt XV; *Walddorf* od 1877 Bär 121; *Smolnicki* — *Smolniki* 1879 KętN 36; *Smolniki*, niem. *Smolnick* 1889 SG X 912; *Walddorf* (*Smolnicki*) ok. 1893 KDR nr 130; *Smolniki*, niem. *Walddorf* 1921 Sk XI 45, 87; *Smolniki* 1952 UW 194; *Smolniki*, -*ków* 1982 WUN III 255; gw. *smolńiki*, -*ńik*, *smolńicki*. — Od ap. *smolnik*, w l. mn. Niemieckie określenie apelatywne na mapie Schröttera *Theerbrenner Wohnung* oznacza 'miejsce zamieszkania smolarza'. Por. też *smolnik* 'ruchomy piec żelazny; piec do wypalania smoły drzewnej' SGSych V 101. Nazwa niem. od ap. *Wald* 'las' i *Dorf* 'wieś'. Lit.: Górniewicz, PMT VII 63. WK/PS

Smolniki (3), wś, gdań., gm. Sierakowice, 21 km na pld. od Lęborka: *Smolnik* 1664 Font XXXII 384; *Smolnicy* 1720, ... *Smolniki*, Kamionka: villas regias 1749 Font XVI–XIX 530, 227; *Smolniki* 1796–1802 MpSchröt VIII; *Smolniki* 1879 KętN 17; *Smolniki*, niem. *Smolnik*, folw. 1889 SG X 912; *Smolniki* 1925 Krzep 109; *Smolniki* 1967 SM 1051; *Smolniki*, -*ków* 1982 WUN III 255; gw. *smolńiki* Lor 93. Lit.: MKart 156–7. WK/KW

Smolniki (4), wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 3 km na pld. od Grabowa nad Prosną: *Smolniki* 1839 MpKwat I 4; *Smolniki* pust. 1846 KsP 305; *Smolniki*, os. i pust. 1889 SG X 912; *Smolniki*, os. 1933 SkBy 1574; *Smolniki*, -*nik* 1982 WUN III 255. PD/KW

Smolniki (5), wś, koniń., gm. Ślesin, 6,5 km na pld.-zach. od Sompolna: Osada *Smolniki* ok. 1790 MpPerKI; *Smolniki Lubstówek* 1798, 1799 MpHopf XVI, XVII; *Smolniki Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Smolniki* 1827 Tabella II 185; *Smolniki Niemieckie* 1839 MpKwat I 2; *Smolniki Niemieckie*, kol. 1889 SG X 911; *Smolniki*, wś 1921 Sk II 31; *Smólniki* 1933 SkBy 1575; *Smolniki Niemieckie* 1936 Mp-25(39-27-D); *Smolniki*, -*nik* 1982 WUN III 255; gw. *smolńiki* *ńerneckie*, -*ńik* -*Kiç*. — W n. zestawionej *Smolniki-Lubstówek* człon lokalizujący od n. m. *Lubstówek* (zob.). Później człon *Niemieckie*, związany z zasiedleniem wsi przez osadników niemieckich, dyferencyjny wobec n. *Smolniki Polskie*. Forma *Smulniki* powstała w wyniku przejścia *o* + *L* > *ó*//*u* + *L*. ZZ/PS

Smolniki (6), dziś *Smólniki*, cz. wsi Kolonia Racięcka, dawniej wś, koniń., gm. Wierzbinek: *Smolniki* 1796 PerOpis V; *Smolniki* 1867 KolbKu 307; *Smolniki*, wś 1889 SG X 911; *Smolniki*, os. 1922 Koz V 324; *Smolniki*, -*nik* 1971 UN 182, 14; *Smólniki* 1981 Mp-25(375.11); *Smólniki* XXI PRNG. — Wieś położona w lasach nad Notecią, gdzie zajmowano się wyrobem smoły. AG/KW

Smolniki (7), przys., dawniej wś, łomż., gr. Czerwonki, 11 km na pld.-wsch. od Szczuczyna: *Smolnikowo* 1577 ŻDz XVI 362; *Smolniki* 1827 Tabella II 185; *Smolniki* 1839 MpKwat V 1; *Smolniki*, os. leś. 1889 SG X 911; *Smolniki* 1967 SM 1051. — Wieś powstała na obszarze lasu, który książę Janusz III sprzedał w 1525 r. Janowi Mikołowski, zwanemu *Smolnik*. Nazwa od n. os. *Smolnik*, z suf. *-owo*, w formie pluralnej. Dziś śladem po nazwie wsi jest n. uroczyska *Smolniki* 1982 Mp-25(234.24). Lit.: BrodzWiz 234. UB

Smolniki (8), wś, suwał., gm. Wiżajny, 21 km na pld.-zach. od Suwałk: *Smolniki* 1642 WiśnSuw 123; *Smolniki* 1659 SHGPd(Straty II 59); *Smolniki* 1744 SDV 104; *Smolniki* 1784 DekOlv 168; *Smolniki* 1827 Tabella II 185; *Smolniki* 1889 SG X 911; *Smolniki* i *Smolniki Małe*, dwie wsi 1921

Sk V 84; *Smolniki* i *Smolniki Male*, dwie wsi 1967 SM 1051, 1052; *Smolniki, -nik* 1982 WUN III 255. — Od n. os. *Smolnik* SSNO V 130 lub od ap. *smolnik*, w l. mn. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *mały*. Lit.: WiśnSuw 123. EB/IN

Smolniki (9), kol., dawniej wś, tor., gm. Bobrowo, 9 km na płn.-zach. od Brodnicy: *Smolniki* 1763, villis ... *Smolniki*, aż do granic szlacheckich *Smolniki* 1805 Font XI–XV 700, 754; *Smolniki* 1879 KęN 59; *Smolniki* 1889 SG X 912; *Smolniki*, niem. *Smolniken*, os. 1921 Sk XI 3, 87; *Smolniki, -nik* 1982 WUN III 255. — Forma *Smolniken* jest niem. adaptacją fonetyczno-fleksyjną. WK/KW

Smolniki (10), os., dawniej wś, tor., gm. Osiek, 9,5 km na płd.-wsch. od Brodnicy: *Smolnik* 1808 MpTex VI; *Smolniki* 1839 MpKwat III 1; *Smolniki*, wś 1889 SG X 911; *Smolniki*, kol. 1933 SkBy 1574; *Smolniki, -ków* 1982 WUN III 255. — Początkowo n. w formie singularnej *Smolnik*, wtórnie pluralizacja nazwy. PD/IN

Smolniki zob. **Smolarze** (1, 2), **Smolnica** (5), **Smólnik** (1, 2), **Smólniki Mostkowskie**, **Smólniki Osieckie**, **Smólniki Racięckie**

Smolniki Dębskie zob. **Smólniki Osieckie**

Smolniki Góralskie, kol. wsi Górale, dawniej wś, tor., gm. Jabłonowo, 17 km na płn.-zach. od Brodnicy: *Gorralsche Theerbude* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Gorralsche Theerbude* ok. 1845 MpRey nr 48; *Smolniki Góralskie*, smolarnia 1889 SG X 912; *Smolniken* 1911 MpMbl(2681); *Goral-Smolniki* 1913 Meyers I 594; *Smolniki Góralskie*, niem. *Goral Smolniki*, wś 1921 Sk XI 3, 87; *Smolniki goralskie* przyległość wsi Górale 1925 Krzep 109; *Smolniki Góralskie* 2001 Mp-50(N-34-87-D). — O nazwie niem. *Theerbude* zob. *Smolnik* (5). Człon dyferencyjny od n. pobliskiej wsi *Górale* (3). KW/PS

Smolniki-Lubstówek zob. **Smolniki** (5)

Smolniki Małe zob. **Smolniki** (8)

Smolniki Niemieckie zob. **Smolniki** (5)

Smolniki Polskie, cz. Smolnik (5), dawniej wś, koniń., gm. Ślesin: *Smolniki Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Smolniki* 1827 Tabella II 185; *Smolniki Polskie* 1839 MpKwat I 2; *Smolniki Polskie*, kol. 1889 SG X 911; *Smolniki Polskie* 1936 Mp-25(39-27-D); *Smólniki Polskie*, wś 1967 SM 1052; *Smolniki Polskie, -nik -kich* 1982 WUN III 255; gw. *smulniki polske, -nik -kix*. — Człon *Pol-*

skie dyferencyjny wobec n. *Smolniki Niemieckie* (zob. *Smolniki* (5)). ZZ/PS

Smolniki Powidzkie, wś, koniń., gm. Witkowo, 9 km na płd.-wsch. od Witkowa: dwie kolonie nowe ... *Smolniki* i Ostrowo 1779 Koz V 324; Wies *Smulniki* 1789 MKI(Tab. 34, 6); *Smolnik* 1802–03 MpGillyPr; *Smolnik* 1839 MpKwat I 2; *Smolniki Powidzkie* Ol. 1846 KsP 471; *Smolniki*, urząd. *Smolnik-Powidz* 1889 SG X 911–2; *Smolnik-powidz* ok. 1893, *Stephansdorf* 1914 KDR nr 303; *Smolniki Powidzkie* zamiast *Stepfansdorf* 1920 DzUrzPr nr 52, poz. 419; *Smolniki Powidzkie* 1933 SkBy 1574; *Smolniki Powidzkie, -nik -kich, smolnicki* 1967 UN 77, 22; gw. *smolniki, -kuf, smolnicki*. — Człon drugi od n. pobliskiego miasta Powidz. Nazwa niem. *Stepfansdorf* została wprowadzona przez administrację pruską. ZZ/PS

Smolniki Racięckie zob. **Smólniki Racięckie**

Smolnikowo zob. **Smolniki** (7)

Smolnitz zob. **Smolnica** (2)

Smolno (1), dziś *Smolno*, os., i *Nowe Smolno*, wś, bydż., gm. Nowa Wieś Wielka, 6,5 i 7 km na płn.-wsch. od Łabiszyna: *Smolne* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Smolno* 1846 KsP 515; *Smolno Stare* i *Nowe* 1889 SG X 912; *Smolno* i *S. Nowe* 1922 Koz V 324; *Smolno*, wś, *Smolno Nowe*, przys. 1967 SM 1052; *Smolno, -na*, cz. wsi Nowe Smolno, *Nowe Smolno, -wego -na, smoleński* 1972 UN 174, 16; *Nowe Smolno, -wego -na, Smolno, -na* 1981, 1982 WUN II 576, III 255. — Od ap. *smola* 'ciecz otrzymywana przez suchą destylację drzewa' Sstp VIII 324, z suf. *-ne, -no*, por. też przym. *smolny*. Wieś położona w lasach sosnowych nad Notecią, gdzie były doskonałe warunki do wyrobu smoły. W n. zestawionych człony odróżniające od przym. *stary, nowy*. Lit.: Borek, *-bn-* 218. AG/KW

Smolno (2), wś, gdań., gm. Puck, 6 km na płd. od Pucka: *Smolino* 1270, *Smolino* 1298 Perl 200, 500; *Smolijn* (1323) Cdp II 675; de *Smolino* ville 1342 PrUr III 378; *Smolino* 1534 Inwwłoc 58; Granice ma ze wsią Osłonyną kartuską i *Smolnq*, wsią biskupa kujawskiego 1565 Lupom 112; *Szmollin* 1570 Żdz XXIII 272; *Smolino* 1583 Font I–III 10; *Smollin* 1588 Font XXXI 325; *Smolno* 1599 Font I–III 476; *Smolino* 1600 Vlad XXIV 61; ze wsią ... kartuską *Smolnem, Smolno* 1627 Font XXXIX 13, 21; ze *Smolenia* (!) 1664 Font XXXII

Smolno

114; z *Smolna* 1678 Font XXXIX 84; *Szmollin* od. *Szmollno* 1789 Goldb II 241; *Schmollin* 1796–1802 MpSchröt IV; *Smolno* al. *Smolin*, niem. *Schmollin* 1889 SG X 912; *Schmollin*, fr. auch *Smolnowo*, *Smolno*, *Smolino* 1912 Bär 105; *Smolno*, niem. *Schmollin* 1921 Sk XI 40, 87; *Smolino*, *Smolno* 1923 Lor 93; *Smolno* in. *Smolin* (*Schmollin*) 1925 Krzep 109; *Smolno* 1952 UW 196; *Smolno*, -na 1982 WUN III 255; gw. *sm^oolano*, *sm^oolno* Lor 93, *sm^oolano*, *sm^ol^oinski* Lor A 34, *sm^oelano*, *sm^oel^oin^osci* PMT III 78. — Dawniej *Smolino*, od ap. *smoła* lub n. os. *Smola*, z suf. -ino. Pod koniec XVI w. zmiana na *Smolno* przez analogię do nazw na -no; mieszanie suf. -ino//-no być może pod wpływem niem. zapisów substytucyjnych lub procesów akcentuacyjnych. W zapisie *Smolnowo* efemerycznie suf. -owo. Lit.: Treder, PMT III 78; Łuszczynska, PMT V 83–4; Borek, -bn- 218. WK/BCz

Smolno (3), os. zaginiona, leżała w okolicy Trzciela, gorz.: *Smolno* 1394 Lek I nr 1807a; *Smolno* 1406 KZPozn nr 2659. — Na podstawie zapisów n. tej wsi ustalono zapewne powojenną nazwę osady *Smolno*, niem. *Hammermühle*, dziś *Młyn-Smolno*, gorz., gm. Międzyrzecz. Lit.: SHGPn IV 565; PPozn 280. ZZ/PS

Smolno (4), os. zaginiona, leżała koło Miejskiej Górki, leszcz.: *Smolna* (1241)1537 KW I 194; ab agris *Smolno* 1572, w *Smolnie* 1683–85 Koz III 224. — Nazwa o formach obocznych *Smolna*//*Smolno*. Lit.: PPozn 280; Borek, -bn- 217. ZZ/PS

Smolno (5), os., dawniej wś, olszt., gm. Małdyty, 8,5 km na wsch. od Zalewa: *Smaleyn* 1399, *Smoleyn* 1419 Ger 166; *Smoleyn* 1437 GZ 35; *Schmolleinen*, wś 1789 Goldb I 201; *Schmolehnen*, wś 1820 Wald 193; *Schmolehnen*, *Smaleyn* — *Smolowo*, dw. 1946 Ley I 50; *Smolno* — *Schmolehnen*, os. 1951 Rosp 298; *Smolno*, -na 1982 WUN III 255. — Dawniej n. prus. **Smal-ein-*; o etymologii i wahaninach w zmienionych zapisach zob. *Smolajny*. Nazwa spolonizowana jako *Smolowo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smolno*. Lit.: Morağ. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 92–3. RP

Smolno (6), os. nieistniejąca, leżała koło Kopanicy, pozn.: do wssi *Smolna* 1565 Koz III 224; *Smolno* 1754 Der I 265; *Smolno* 1789 PPozn (Tab. 8, 17v). Lit.: PPozn 280; Borek, -bn- 218. ZZ/PS

Smolno (7), wś, tor., gm. Zławieś Wielka, 13,5 km na pñn.-zach. od Torunia: de *Smolna*

1293 VPr II 31; ville ... *Smoln* 1346 PrUr IV 78; *Schmollen* ok. 1400 Zeit XVI 33; *Schmollen* XV Kętl 72; *Szmolin* 1520 Woel 685; *Schmolln* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Schmolne* — *Smolno* 1879 Kętn 123; *Smolno*, niem. *Schmolln* 1889 SG X 913; *Schmolln*, fr. auch *Smolln* 1912 Bär 105; *Smolno*, niem. *Schmolln* 1921 Sk XI 58, 87; *Smolno* (*Schmolno*) 1925 Krzep 109; *Smolno*, -na, *smoleński* 1972 UN 187, 9. — Pierwotnie *Smolna*; niem. zapisy substytucyjne *Schmollen*, *Schmoln*. Lit.: SHGCh 120; MT 501–2. WK/KW

Smolno zob. **Schmohl**, **Smolna** (1)

Smolno Nowe zob. **Smolno** (1)

Smolno Stare zob. **Smolno** (1)

Smolno Wielkie, wś, ziel., gm. Kargowa, 6 km na zach. od Kargowej: das dorff *Smollen* 1498 CdB B VI 148; zu *Smellen* 1499–1500, zu *Schmollen* 1531 CdB C II 443; *Schmölln* 1571 Zerndt 47; *Schmellen* 1643 MpDSGlog; *Schmellen* 1739 MpWielGlog; Gr. *Schmöllen* 1809 MpAtSchl 3; *Schmöllen* ok. 1845 MpRey nr 94; Gr. *Schmöllen* 1938 MpMbl(3960); *Gross Schmölln* — *Smolno Wielkie*, -na -ego, wielko-*smoleński* 1947 XXVI nr 37; *Smolno Wielkie*, -na -kiego 1982 WUN III 255. — Pierwotnie zapewne **Smolin* lub **Smolno*, od n. os. *Smola* SSNO V 130 lub od ap. *smoła*, z suf. -in lub -no. Nazwę zmieniono jako *S(ch)-mollen*, *Schmöllen*; dodatkowy człon od przym. *gross* 'wielki' dla odróżnienia od n. m. *Klein Schmölln*, dziś *Smolno Małe*, przys., ziel., gm. Kargowa, por. *Kl. Schmölln* 1809 MpAtSchl 3. Lit.: Zerndt 47. PS

Smolnowo zob. **Smolno** (2)

Smolny Piec zob. **Smolne Piecie** (1, 2)

Smolny Sadek zob. **Smolany Sadek**

Smolnyk zob. **Smolnik** (2, 4)

Smolsin zob. **Smoldzino** (1, 2)

Smolsko zob. **Popowiczki** (3), **Smólsk**

Smoluchy zob. **Smolugi**

Smolugi, wś, biał., gm. Dziadkowice, 15 km na pñd.-wsch. od Brańska: *Smoluchy* 1555 ŹDz XVII/1, 179; Z *Smoluchow* 1580 ŹDz XVII/1, 49; *Smoluchy* 1676, *Smoluchy* 1794, *Смолюгу* 1878–86 Kond 186; *Smolugi* al. *Smoluchy* 1889 SG X 913; *Smolugi* 1902 SG XV/2, 599; *Smolugi* i *Smolugi-Kruszewo*, dwie wsi 1921 Sk V 20; *Smolugi* i *Smolugi-Kruszewo*, dwie wsie 1967 SM 1052; *Smolugi*, -lug 1982 WUN III 255; gw. *smolugi*,

-lug. — Początkowo *Smoluhy*, od brus. n. os. *Smoluha* BiryłaBA II 383, w l. mn.; od XIX w. nazwa z polską fonetyką *Smolugi*. Okresowo też *Smoluchy*, por. n. os. *Smoluch* RymSEN II 453. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *krusza* 'grusza' SW II 577, z suf. *-ewo*. Lit.: Kond 186. EB/IN

Smolugi-Kruszewo zob. **Smolugi**

Smoluhy zob. **Smolugi**

Smoldzięcino, dziś *Smoldzęcino*, wś, kosz., gm. Ostrowice, 9 km na pld. od Połczyna-Zdroju: *Schmalzenthin* 1752 Froese 130; *Schmalzenthin* od 1768 Rzduma I 135; *Schmalzenthin* 1789 MpGillyPom; *Schmalzenthin* oder *Pollacksberg* 1839–40 MpUMbl 970; *Schmalzenthin* — *Smoldzęcino*, *-na*, *smoldzęciniński* 1948 MPol XXV nr 14; *Smoldzięcino*, *-na* 1982 WUN III 255; *Smoldzęcino*, *-na*, *smoldzęciniński* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Nazwa niem. od n. os. *Schmalz* Gott 438 (por. też *S(z)malc*, *Schmalz* SSNO V 312), z suf. *-enthin*, na wzór rodzimych n. na **-etin*. Niewykluczone, że pierwotna jednak była n. słow., od n. os. **Smoldzięta*, z suf. *-ino*. Oboczna n. niem. od nazw *Pollack* Gott 389 lub od *Polak* + *-berg*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Smoldzięcino*. Lit.: Rzduma I 135. BCz

Smoldzino (1), wś, gdań., gm. Przodkowo, 4 km na pln.-zach. od Żukowa: *Smolyn* 1283, *Smolino* (1283) Perl 312, 314; *Smolin* (1283), *Smolyn* 1283 Perl 315, 316, 319; uillam ... *Smolino* 1291 PU III 142; *Smolino* 1295 KW IV 13; *Smollin* 1310 SRP V 607; *Smolin* 1316, *Smolyn* 1330 PrUr II 109, 462; *Smolyn* 1333 SRP V 613; *Smolazin* 1402–15 Krie 101; *Smolsin* 1415 Zeit XII 12; *Smolsin* (1438) GZ 129; *Smolczino* 1495 Matr II nr 493; villam *Smolzy-no* (1495)1749 Font XVI–XIX 418; *Smolszyn*, *Smolsyen* 1503, *Smolszyn* 1504 Matr III nr 832, 862, 1272; *Szmoldzin* 1525 Matr IV/1, nr 4625; *Smolzin*, *Smolzyn* (1525)1749 Font XVI–XIX 420; *Smolczino* 1534 Inwwłoc 114; *Smolczino* 1570 ŻDz XXIII 247; *Smolzin* (1580)1749 Font XVI–XIX 131; *Smolzin* 1670 KK 232; *Smaldzino* (1686) SG X 914; *Smolsin* od. *Schmoltzin* 1789 Goldb II 228; *Schmolsien* 1796–1802 MpSchröt IX; *Schmolsin* — *Smoldzin* 1879 KętN 16; *Smoldzino*, niem. *Smolsin* al. *Schmolsin* 1889 SG X 914; *Smoldzino*, niem. *Smolsin* 1921 Sk XI 27, 87; *Smoldzin* (*Schmolsin*) 1925 Krzep 109; *Smol-*

dzino 1952 UW 191; *Smoldzino*, *-na* 1982 WUN III 255; gw. dawniej *smoľžano* Lor 94, *smoľžano*, *-na*, *smoľžiniński* Lor A 34, później *smoľžano*, *-na*, *smoľžiniński*. — Dawniej zapewne *Smoldzino*, od pom. ap. *smold* (<**smł'db*), por. stp. *smlód* 'okrzyń szerokolistny, *Laserpitium latifolium* L.' Sstp VIII 323, z suf. *-ino*. Zapisy *Smolin*, *Smolino* można tłumaczyć nieodróżnianiem w dononiemieckim *l* od grupy *ld*. Lit.: Rzduma 137; Bańkowski, JPol 1984, 139; MKart 155–6; Łuszczczyńska, PMT V 84. WK/KW

Smoldzino (2), wś, słup., gm. Smoldzino, 24,5 km na pld.-zach. od Łeby: *Smolino* 1281, *pratis Sartoria et Smoltzini* 1282, *Zmolzin* (1282)1323 PU II 466, 477; *Smolin* 1339 Rzduma I 137; *Schmollensin* 1350 LorSNH 107; *Smoltzin* 1511, *Smolsyn* 1523 Rzduma I 137; *Smolsin* 1618 MpLub; *Schmolsin* 1789 MpGillyPom; *Smoldzino*, niem. *Schmolsin* 1889 SG X 914; *Schmolsin* — *Smoldzino*, *-na*, *smoldziński* 1946 MPol XXV nr 142; *Smoldzino*, *-na* 1982 WUN III 255; gw. *smoľžano*, *-na*, *smoľžänä*, *-dzin*. — Na podstawie pierwszych zapisów n. można odczytywać jako *Smolino*, od n. os. *Smola* SSNO V 130 lub od ap. *smola*, z suf. *-in(o)*. Nazwa przejęta do j. niemieckiego jako *Smoltzin* i resubstytuowana do polszczyzny jako *Smoldzino* (może w nawiązaniu do dniem. zapisów słow. *l* jako *ld*). Postać tę zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 137; TrautmElb II 98; RospSEMIG 357. BCz

Smoldziny, os., dawniej wś, słup., gm. Lipnica, 18 km na pld. od Bytowa: *Szmoldzyn* 1796–1802 MpSchröt VIII; *Smoldzin* — *Smoldziny* 1879 KętN 79; *Smoldziny*, niem. *Smoldzyn* 1889 SG X 914; *Smoldziny*, niem. *Smoldzyn* 1921 Sk XI 12, 87; *Smoldziny* (*Smoldzin*) 1925 Krzep 109; *Smoldziny* 1928 Pelp 186; *Smoldziny* 1933 SkBy 1574; *Smoldziny*, wś 1967 SM 1052; *Smoldziny*, *-dzin*, cz. wsi Lipnica 1972 UN 176, 32; *Smoldziny*, *-dzin* 1982 WUN III 255; gw. *smoľžano* albo *smoľžano* Lor 94. — Od pom. ap. *smold* (zob. *Smoldzino* (1)), z suf. *-iny*. Możliwe jednak, że pierwotna n. brzmiała *Smoliny*. KZ/KW

Smoldziński Las, wś, słup., gm. Smoldzino, 22,5 km na pld.-zach. od Łeby: *Buschkaten* 1789 MpGillyPom; *Holzkatzen*, mehrere einzelne *Katen* 1827 Restorff 273; *Die Holz Kathen* ok. 1845 MpRey nr 4; *Holzkatzen* 1880 KDR nr 44;

Smolki

Holkathen — *Smoldziński Las, -ego Lasu, smoldziński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Smoldziński Las, -kiego -su* 1982 WUN III 255. — Dawna n. niem. *Buschkathen*, od ap. *Busch* 'krzak; zarośla' i *Kathen* 'chałupy', później *Holkathen*, od ap. *Holz* 'drewno, drewniany; las' (miejscowość powstała na miejscu wykarczowanego lasu). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Smoldziński Las* (: n. m. *Smoldzino*). BCz/PS

Smolki zob. **Biskupice** (6), **Smółki**

Smolowo zob. **Smolajny**, **Smolno** (5)

Smoly, wś, warsz., gm. Zakroczym, 6,5 km na płn. od Zakroczymia: *Smoly* 1424 Zakr I nr 79; *Smoly* 1434 SHGMz(MK 3, 135v); *Smoly* 1449 SHGMz(Ep. 5, 31); *Smoli* 1502 SHGMz(Z 15, 530); *Smoly* 1521 ZHer nr 964; *Smolskye* gran. 1544 SHGMz(Z 6, 184v); *Smoly* 1576 ŻDz XVI 311; *Smoly* 1783 MpPerMz; *Smoly* 1827 Tabella II 185; *Smoly* 1889 SG X 915; *Smoly*, *Smól* 1982 WUN III 255. — Zapewne od n. os. *Smola*, w l. mn. Lit.: ZMaz 340. UB

Smoly zob. **Smolichowo**

Smoniewice zob. **Smoniovice**

Smoniewice Biskupie zob. **Szymanowice Duże**

Smoniewice Zawiszowe zob. **Szymanowice Małe**

Smoniewicy zob. **Szymanowice Duże**

Smoniewo zob. **Smuniew**, **Szymanowice Duże**

Smoniovice, wś, krak., gm. Radziemice, 12 km na płn.-zach. od Proszowic: in *Zmoneuiz* 1228 Mog 2; de *Smognovicze*, de *Smoneviche* 1354–55 MVat II 403, 420; *Smonyouicze* (1382)1445 Kkk II 314; de *Symnououicz* 1386 Krak nr XII(23); *Smonyowycze*, *Szmunyowicze* 1470–80 DB I 162, II 79; *Smonyowycze* 1490 ŻDz XV 440; *Smoniovice* 1564 Lukrak II 81; *Smoniovice* 1581 ŻDz XIV 15; [*Smuniovice*] XVI AtKr 278; *Smoniovice* 1680 Rej 112; *Symniovice* 1748–49 SHGKrMat 286; *Smoniewice* 1783–84 RejKor 268; *Smoniewice* vel *Szmanowice* 1787 SHGKrMat 286; *Smoniovice* 1827 Tabella II 185; *Smoniovice* 1889 SG X 915; *Smoniovice*, *-wic*, *smoniowicki* 1964 UN 13, 83; gw. *smuňovice*, *-víc*, *smuňoski*//*smoňoski*. — Od n. os. **Smoň*, z suf. *-ewice*, *-owice*. W wyniku podwyższenia artykulacji *o > u* przed *N* powstała forma *Smuniovice*. Postać *Symniovice* być

może wskutek nawiązania do im. *S(z)ymon*. Lit.: RKrak 157. IN

Smoniovice zob. **Szymanowice Duże**

Smorawina, os., dawniej wś, szczec., gm. Radowo Małe, 7 km na płn.-zach. od Łobza: *Smorow* 1618 MpLub; *Schmorow* 1628 LorSNH 107; *Schmorow* 1789 MpGillyPom; *Schmorow* 1834 MpUMbl 967; *Schmorow* — *Smorawina, -ny*, *smorawiński* 1949 MPol XXVII nr A-29, poz. 445; *Smorawina, -ny* 1982 WUN III 255. — Dawniej zapewne *Zmorów*, może od n. os. *Zmora* SSNO VI 326 (: *zmora* 'widziadło senne; jędz'a'), z suf. *-ow-*. Nazwę *Smorawina* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 107; RzDuma II 59. BCz

Smorczewo, wś, biał., gm. Drohiczyń, 12,5 km na płn.-zach. od Drohiczyń: *земляне Сморцове* 1528 Kond(RIB XXXIII 124) 186; *Smorszczowe* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 185; *Smorcererwo* (!) 1569 UPL 270; *Smorczewo*, z *Smorczewa* 1580 ŻDz XVII/1, 48; *Smorszczewo* 1676 Kond 186; *Smorczewo* 1793 SHGPd(Regof 6); *Smorczewo* 1889 SG X 915; *Smorczewo* 1921 Sk V 24; *Smorczewo, -wa* 1982 WUN III 255; gw. *smorcevo*, *-va*, *smorceski*. — Dawna n. *Smorszczewo*, od n. os. *Smorszcz RymSEN* II 449 (por. ros. nazw. *smoršč*, wschłow. ap. *smoršč* 'smardz'), z suf. *-ewo*. Później *Smorczewo*, w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *-szcz-* > *-cz-*. Lit.: Kond 186. EB/IN

Smorklevice zob. **Smarklice**

Smorklewicze zob. **Smarklice**

Smorklice zob. **Smarklice**

Smorocze, wś (lub dział) zaginiona, leżała w dawnej ziemi drohickej, par. Suchożebry, siedl.: z części swych *Smoroczów* 1580 ŻDz XVII/1, 20. — Od n. os. **Smorok*, **Smorocz* (por. gw. *smroczy-na* 'świerk' SW VI 245), w l. mn. EB/IN

Smorszczewo zob. **Smorczewo**

Smoryń, wś, zamoj., gm. Frampol, 9 km na wsch. od Frampola: *Smeryn* 1787 Spis 443; *Smorin* 1801–04 MpHeld; *Smoryn* 1806 WPar C 2; *Smoryn* 1839 MpKwat VI 11; *Radzięcka Wola* al. *Smoryń* 1888 SG IX 469; *Smoryń* al. *Wola Radzięcka*, folw. 1889 SG X 916; *Smoryń* 1921 Sk IV 122; *Smoryń*, kol. 1933 SkBy 1574; *Smoryń* 1952 UW 133; *Smoryń, -nia*, *smoryński* 1967 UN 106, 41. — Zapewne od n. os. *Smor*, *Smorz* (: rdzeń *mor-*, por. *morzyć*, *zmora*) RymSEN II

453, z suf. *-in*, z wtórną miękkością wygłosowej spółgłoski. O n. obocznej zob. *Wola Radziecka*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Smorzewo, wś, płoc., gm. Gozdowo, 10 km na pld. od Sierpca: *Smozewo* 1463 SHGPł 283; *Smorzewo*, *Smossewo* XVI SHGPł 283; *Smoszewo* 1578 ŻDz XVI 48; *Smoszewo* 1784 MpPerPł; *Smoszewo* 1827 Tabella II 185; *Smoszewo* 1889 SG X 918–9; *Smoszewo* 1921 Sk I 171; *Smoszewo* 1933 SkBy 1575; *Smoszewo* 1967 SM 1052; *Smorzewo*, *-wa* 1982 WUN III 255. — Dawniej *Smoszewo*, od n. os. *Smosz*, por. nazw. *Smosz* Snazw VIII 533 (które może jest formą skróconą od *Smok*, *Smola*, *Smogorz*), z suf. *-ewo*. Współczesna zmiana na *Smorzewo* niejasna. Lit.: SHGPł 283. PS

Smosarz-Chrościele zob. **Chruściele** (1)

Smosarz-Dobki, wś, ciech., gm. Gołymin-Ośrodek, 12 km na pld.-wsch. od Ciechanowa: *Smosarz-Dobki* 1567 ŻDz XVI 330; *Smoszarz Dobki* 1783 MpPerMz; *Smosarz dobki* 1827 Tabella II 185; *Smosarz Dobki* 1889 SG X 918; *Smosarz-Dobki*, *-rza-ków*, *dobkowski* 1971 UN 123, 14. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym, wspólnym dla n. kilku wsi zob. niżej, człón drugi od n. os. *Dobek*, *Dobka* SSNO I 477, 484 (: *Dobiesław*), w l. mn. Lit.: ZMaz 340. UB

Smosarz-Pianki, cz. Smosarza-Dobków, dawniej wś, ciech., gm. Gołymin-Ośrodek: de *Szymoszar* (1397)1546 ZDM IV 298; *Schimoscharze* (1417)1456 SHGMz(MK 3, 117v-118); *Schimosarzs* (1419)1456 SHGMz(MK 3, 16); *Schimoschars* 1425 MkM I nr 880; *Schimoschari* 1434 SHGMz(MK 3, 134v); *Schimoschars* (1443)1456 SHGMz(MK 3, 283v); *Schimoscharze* (1445)1456 SHGMz(MK 3, 317v); *Schimoscharzs* (1447)1456 SHGMz(MK 4, 48); *Schymorzas* 1472 SHGMz (MK 6, 19–19v); *Schymoscharz* 1483 SHGMz (MK 6, 159); *Szymoscharz* (1510) SHGMz(Ep. 119, 154); de *Szymorzasch* (1512) SHGMz(Ciech 5, 41v); *Szimosarsz* 1567 ŻDz XVI 330; [*Smosarz-Pianki*, *Smosarz Wielki*] XVI AtMz 218; *Smosarz Pianki* 1783 MpPerMz; *Smosarz pianki* 1827 Tabella II 185; *Smosarz Pianki* 1890 SG X 918; *Smosarz-Pienki* (!), wś 1967 SM 1052; *Smosarz-Pianki*, *-rza-nek* 1971 UN 123, 14. — Pierwotnie *Szymoszarz* — n. o niejasnej genezie. Przejściowo *Szymoszarze* (z pluralizacją), *Szymorzasz* (z metatezą, por. zapisy z 1472 i 1512 r.), później *Sm-*

sarz — forma powstała w wyniku mazurzenia oraz nieoczekiwanego zaniku y. Od XVI w. *Smosarz-Pianki*, okresowo także *Smosarz Wielki*; człóny drugie od n. os. *Pianka* RymSEN II 228 w l. mn. i od przym. *wielki*. Lit.: ZMaz 340; Babik, Przed-słowińska warstwa nazewnica północnego Mazowsza, *Linguistica* 55, 37–8. UB

Smosarz Wielki zob. **Smosarz-Pianki**

Smoszew, wś, kal., gm. Krotoszyn, 2,5 km na pld.-wsch. od Krotoszyna: *Smoszewo* 1488 SHGKI(PG 10, 99); *Szmoszewo* 1494 SHGKI(PG 7, 9v); *Schmoschewo* 1512 Koz III 729; in ... *Smuszow* ... *Smuszew* 1592 SHGKI(PG 23, 894–895 v); *Smaszew* 1783–84 RejKor 60; *Wieś Smuszew* 1789 MKI(Tab. 47, 70); *Smuszewo* 1802–03 MpGillyPr; *Smoszewo* 1846 KsP 244; *Smoszew* al. *Smoszewo*, *Smuszewo* 1889 SG X 918; *Smoschew* ok. 1893 KDR nr 375; *Smoschew*, *Prinzenhof* 1907 MpMbl(4371); *Smoszew*, dwór *Smoszew (Prinzenhof)* 1919 Orędownik dla miasta i powiatu Krotoszyńskiego nr 43, 2; *Smoszew*, niem. *Smoschew*, wś, *Smoszew*, niem. *Prinzenhof*, ob. dworski 1921 Sk X 40, 42; *Smoszew*, *-wa* 1982 WUN III 255; gw. *smośef*, *-śewa*, *smośeski*. — O etymologii zob. *Maszew* (1), *Smorzewo*. Nazwa niem. *Prinzenhof*, od ap. *Prinz* 'książe' + *Hof* 'dwór', wprowadzona przez administrację pruską na określenie obszaru dworskiego wydzielonego ze Smoszewa. ZZ/PS

Smoszewo, kol., dawniej wś, warsz., gm. Zakroczym, 7,5 km na zach. od Zakroczymia: *Smoszewo* (1294)XIV SHGMz(KT nr 17); *Smoschewo* (1373)1457 SHGMz(MK 4, 87–87v); *Dmoszewo* (!) (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 45v); *Smoszewo* 1434, *Smoschewo* 1435 Zakr II nr 181, 850; *Smoschewo* (1481)1529 SHGMz(Z 28, 511v–512); *Smoschewo* 1530 Pułt 388; *Smossewo* 1576 ŻDz XVI 309; *Smoszewo* 1827 Tabella II 185; *Smoszewo*, wś 1889 SG X 918; *Smoszewo*, *-wa* 1982 WUN III 255. Lit.: ZMaz 340. UB

Smoszewo zob. **Smaszew** (1), **Smorzewo**, **Smoszew**, **Smuszewo**

Smoszewska Wólka zob. **Wólka Smoszewska**

Smotryszewo zob. **Smotryszów**

Smotryszów, wś, piotr., gm. Kodrąb, 10,5 km na wsch. od Radomska: *Smotryszewo* 1394 SHGŁęcz II 105; *Smotryszchow* 1511 ŻDz XIII 203; *Szmo-*

Smoydzien

thryschow, Smothryschow 1511–23 ŁLB I 505, 506; *Smotrzisow* 1552 ŻDz XIII 273; *Smotrzyszow* 1802–03 MpGillyPr; *Smotryszów* 1827 Tabella II 185; *Smotryszow* 1859 MpChrz 1859; *Smotryszew* 1889 SG X 921; *Smotryszów* 1921 Sk II 83; *Smotryszów*, -szowa, *smotryszowski* 1972 UN 48, 22; gw. *smotrysef*, -seva, *smotrysoski*. — Od n. os. **Smotrzysz* (: gw. *smotrzyć*, *smatrzyć* 'zbierać'), z suf. -ewo, wtórnie -ów, efemerycznie też -ew; por. n. os. *Smotryc*(z) SSNO V 131, nazw. *Smotrys*, *Smotrys* RymSEN II 453. Lit.: SHGŁęcz II 105–6; Nieckula, -ov- 192. PD/KW

Smoydzien zob. **Żmujdzie**

Smólnia zob. **Smolnia**

Smólnik (1), wś, ostroł., gm. Goworowo, 6 km na płn.-wsch. od Różana: *Smolniki* 1827 Tabella II 185; *Smolnik* 1889 SG X 910; *Smolnik* 1921 Sk V 59; *Smólnik* 1952 UW 21; *Smólnik*, -ka 1982 WUN III 256. — Dawniej *Smolniki*, od ap. *smolnik*, gw. *smólnik* 'smolarz', w l. mn.; wtórnie singularyzacja nazwy. UB

Smólnik (2), przys., dawniej wś, tor., gm. Lubicz, 9 km na płd.-wsch. od Torunia: *Smolniki* 1839 MpKwat II 2; *Smolniki*, niem. *Smolnik*, wś 1889 SG X 912; *Smolnik* 1929 Mp-100(37-27); *Smólnik*, -ka, cz. wsi Kopanino 1972 UN 187, 20; *Smólnik*, -ka 1982 WUN III 256. WK/RP

Smólnik (3), wś, włoc., gm. Włocławek, 10,5 km na płn.-wsch. od Kowala: *Smolnik* 1881 Borucki 364; *Smolnik* 1889 SG X 909; *Smolnik* 1921 Sk I 199; *Smólnik* 1952 UW 59; *Smólnik*, -ka, *smólnicki* 1972 UN 191, 65. — Wieś leży w lasach sosnowych nad Wisłą, gdzie panowały dogodne warunki do wytopu smoły. AG/KW

Smólnik zob. **Smolnik** (2)

Smólniki zob. **Smolniki** (6)

Smólniki Mostkowskie, cz. Janowic, dawniej wś, koniń., gm. Sompolno: *Smolniki* 1785 MpPerKu; *Smolniki* 1802–03 MpGillyPr; *Smolniki mostkowe* 1827 Tabella II 185; *Smolniki* 1839 MpKwat II 3; *Smolniki Mostkowskie*, wś 1889 SG X 911; *Smolniki Mostkowskie*, kol. 1922 Koz V 324; *Smoloniki Mostkowskie*, wś 1933 SkBy 1574; *Smolniki Mostkowskie*, wś 1967 SM 1052; *Smolniki Mostkowskie*, -nik -kich, *smolnicki* 1970 UN 82, 30; *Smólniki Mostkowskie*, -nik -kich 1982 WUN III 256; gw. *smolniki mostkoske*, -nik -kix. — Dawniej *Smolniki*, wtórnie n. zestawiona, z członem od

n. m. *Mostki* (4) dla odróżnienia od n. m. *Smólniki Osieckie* i *Smólniki Racięckie*. AG/PS

Smólniki Osieckie, wś, koniń., gm. Osiek Mały, 10 km na płd.-wsch. od Sompolna: *Smolniki Dębskie* ok. 1790 MpPerKl; *Smolniki* 1802–03 MpGillyPr; *Smolniki* 1839 MpKwat II 3; *Smolniki* 1859 MpChrz; *Smolniki*, kol. 1889 SG X 911; *Smolniki* 1921 Sk II 23; *Smolniki*, wś 1933 SkBy 1573; *Smulniki* 1934 Mp-100(39-27); *Smólniki Osieckie*, wś 1967 SM 1052; *Smólniki Osieckie*, -nik -kich, *smólnicki* 1970 UN 82, 32; gw. *smulniki ośecke*, -nik -kix. — Forma *Smulniki/Smólniki* powstała w wyniku przejścia $o + L > ó/lu + L$. Dodatkowe człony od n. wsi *Dęby Szlacheckie* i *Osiek Mały* dla odróżnienia od n. m. *Smólniki Mostkowskie* i *Smólniki Racięckie*. ZZ/PS

Smólniki Racięckie, wś, koniń., gm. Osiek Mały, 11,5 km na płn.-zach. od Koła: *Smolniki Racięcickie* ok. 1790 MpPerKl; *Hol. Smolniki* 1802–03 MpGillyPr; *Smolniki racięcckie* 1827 Tabella II 185; *Hol. Smolniki* 1839 MpKwat II 3; *Smolniki Racięckie* 1889 SG X 911; *Smólniki Racięckie*, -nik -kich, *smólnicki* 1970 UN 82, 33; gw. *smulniki racijske*, -kuf -kix. — Człon odróżniający od n. wsi *Racięcice*. ZZ/PS

Smólsk, wś, włoc., gm. Włocławek, 4 km na wsch. od Brześcia Kujawskiego: *Smolsko* 1403 CdP II 354; *Parua Smolsko*, *Maior Smolsko* 1418 Koch nr 216, 542; In Nowa Villa *Smolsko* ... in *Piascino Smolsko* 1435 Vlad XI 8; de *Smolsko* 1450 MUKr I 232; *Smolsko Petri*, *Smolsko Pyaszczino* 1489 Lupbrz 94; de *Smolszko* 1504 MUKr I 605; *Szmolsko Pijastowo*, *Smolsko Jardyakonowo*, *Szmolsko*, *Smolsko* 1527 Vlad XI 26, 29, 31; Nowawiesz i tem in vil. *Smolsko* 1557–66 ŻDz XIII 7; *Smolensko*, *Smolsk* 1590 Vlad XVIII 95, 97; *Smolsko* 1598 Vlad XX 9; *Smolsko*, *Smolsko Minor* 1634 Rpodbrz 218; *Smolsko* 1674 Rpog 137; *Smolsk* 1783–84 RejKor 841; *Smolsk* 1785 MpPerKu; *Smulsk* 1827 Tabella II 185; *Smolsk* 1839 MpKwat II 2; *Smólsk* al. *Smulsk* 1889 SG X 913; *Smólsk* 1921 Sk I 206; *Smólsk* 1933 SkBy 1575; *Smólsk* 1967 SM 1052; *Smólsk*, -ka 1982 WUN III 256. — Od ap. *smola*, z suf. -sko, -sk. Efemeryczna forma *Smoleńsko* od ap. *smoleń* 'zageszczona, destylowana smoła drzewna, tzw. smoła szewska' Sstp VIII 323, z suf. -sko. Okresowo funkcjonowały

n. zestawione, z członami odróżniającymi od łac. przym. *parvus* 'mały', *minor* 'mniejszy', *maior* 'większy' oraz od n. os. *Piotr//Petrus* i *Piast* SSNO IV 257, 259, 224, ap. *jardziekon* 'archidiakon' Sstp III 116, z suf. -owo. AG/KW

Smólska, dziś *Smulska*, wś, ciecch., gm. Załuski, 11 km na płn.-zach. od Zakroczymia: *Smolska* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 107); *Smolszka* 1424 Zakr I nr 280; *Smolsko* 1475 KkM 263; *Smolsky* 1482 SHGMz(MK 9, 145); *Smolska* 1488 SHGMz(Ep. 10, 559–560); *Smolska* 1576 ŻDz XVI 310; *Smolsk* 1808 MpTex XI; *Smulska* 1827 Tabella II 185; *Smólsko* 1889 SG X 913; *Smulska* 1952 UW 29; *Smólska*, *Smólsk* 1982 WUN III 156; *Smulska*, *Smulsk*, *smulski* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Od ap. *smola*, z suf. -sko, (pl.) -ska, -ski. Lit.: ZMaz 340. UB

Smólsko, dziś *Smólsko Duże* i *Smólsko Małe*, dwie wsi, zamoj., gm. Biłgoraj, 7 km na płd.-wsch. od Biłgoraja: *Smulska Chal.* 1801–04 MpHeld; *Smulsko* 1839 MpKwat VI 11; *Smólsko*, wś 1889 SG X 913; *Smólsko*, dwie wsi 1921 Sk IV 9; *Smólsko Duże*, *Smólsko Małe*, dwie wsi 1933 SkBy 1575; *Smólsko* 1952 UW 133; *Smólsko Duże*, -ka -żego, *Smólsko Małe*, -ka -łego, *smólszczański* 1967 UN 106, 34, 11; gw. *smulsko maųe*, -ka -ųego, *smulecki//smulścajski*, też *maųa ʋoska*, -ųeį -ki. — Dawniej *Smulska Chalupa*, od n. os. *Smulski//Smólski* AntrP IV 331 lub od przym. **smulski* (: *smola*) i ap. *chalupa*. Później doszło do elipsy drugiego członu, a także zmiany rodzaju z dostosowaniem do nazw na -sko. Po podziale wsi n. z członami dyferencyjnymi od przym. *duży* i *mały*. Lokalnie dla Smólska Małego używana jest n. *Mała Wioska*. Lit.: MakPrz 248; Rospond, -bśk- 246. BCz/PS

Smółczyce, przys., dawniej wś, wroc., gm. Oleśnica, 8,5 km na płd.-wsch. od Oleśnicy: Bartholomäus de *Smolczicz* 1390, *Smolczicz* 1411 HaeG 434; *Schmoltschütz* 1712 MpDSOs; *Schmolttschütz* 1739 MpWielOels; *Schmoltschütz* 1785 Z IV 298; *Schmoltschütz*, wś 1845 K 599; *Smolezyce*, *Schmoltschütz* 1896 D 113; *Smółczyce*, *Schmoltschütz* 1900 Myc 47, 82; *Schmoltschütz* 1941 SOV 337; *Schmoltschütz* — *Smółczyce*, -yc, *smółczycki* (ad/Zarzysko) 1948 MPol XXVI nr 78; *Smółczyce*, -czyc 1982 WUN III 256. — Pierwotnie zapewne **Smolczyce*, od n. os.

Smolka SSNO V 130, lub **Smolczyce*, od n. os. **Smolec*, por. Pitsche *Schmoltz* (właściciel Smółczyc) 1417 HaeG 434, z suf. -ice. Nazwę zmieniono jako *Schmoltschütz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smółczyce*. Lit.: SNGŚI XII 133. PS

Smółki, wś, kal., gm. Koźminek, 7,5 km na płn.-wsch. od Opatówka: de *Smolky* 1401 Koz V 325 (tu?); *Smolki* 1479 SHGKI(PG 9, 190); *Smolky* 1511–23 ŁLB II 9; Słowiki, *Smolki* in Callisiensi 1515 Matr IV/1, nr 2460; *Smolki* 1565 SHGKI(ASK 13, 106); *Smolki* 1579 ŻDz XII 126; ze *Smulek* 1785 Koz V 325; *Smolki* 1802–03 MpGillyPr; *Smolki* al. *Smulki* 1889 SG X 914; *Smółki*, -lek, *smółkowski* 1971 UN 80, 36; gw. *smuųki*, -kuf, *smuųkoski*. — Od n. os. *Smolka*, *Smolek* SSNO V 130 (: *smola*), w l. mn., lub od wieloznacznego ap. *smółka*. ZZ/PS

Smółkowo, wś (?) zaginiona, leżała w par. Maków, ostroł.: *Smolkowo* (1444)1456 SHGMz(MK 3, 304–304v); *Smolkowo* 1444, 1475 SHGMz (MK 6, 76). — Od n. os. *Smolek*, *Smolk*, z suf. -ewo. UB

Smreczyna, wś, wałb., gm. Międzyzylesie, 2 km na płd. od Międzyzylesia: *Schönaw* [w indeksie *Schönaw*] 1631 GQ III 134; *Schonau* 1747 MpCGla; *Schönau* 1789 Z IX 354; *Mittelwaldische Schönau* 1816 SGTS XV 396; *Schönau* bei Mittelwalde 1845 K 601; *Schönau* 1883 MpMbl(5866); *Schönau b. Mittelwalde* 1941 SOV 338; *Schönau b. Mittelwalde* — *Smreczyna*, -ny, *smreczyński* 1947 MPol XXV nr 124; *Smreczyna*, -ny 1982 WUN III 256. — Dawna n. niem. *Schönau*, od przym. *schön* 'ładny, piękny' i ap. *Aue* 'łąka, niwa'. Człony lokalizujące *Mittelwaldische*, *bei Mittelwalde* od n. m. *Mittelwalde*, dziś *Międzyzylesie*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smreczyna*. Lit.: SNGŚI XII 133; SGTS XV 396–8. PS

Smrekowiec zob. **Smrekowiec**

Smrock, dziś *Smrock-Dwór* i *Smrock-Kolonia*, dwie wsi, ostroł., gm. Szelków, 4 km na płd.-wsch. od Makowa Mazowieckiego: *Smroczo* 1402 SHGMz(WAP868); *Smroczo* (1424)1456 SHGMz(MK 3, 38); *Smroczo*, *Smoroczsko* 1426 Mkm I nr 397; *Smroczo* (1442)1456 SHGMz (MK 3, 275); *Szmroczk* 1465 SHGMz(Ep. 9, 190); villa nostra ducali *Szmroczo* 1465 HMil 51; *Smroczo* 1482, *Smroczek* 1484 SHGMz(Ep. 11, 259 i 81); *Szmroczo* 1496 SHGMz(MK 9,

Smroczek

204v); *Smroczo*, *Smroczi* 1508 SHGMz(Ep. 16, 295v); *Smroczk* 1511 SHGMz(PT 1, 493v); *Smroczo* 1532 Matr IV/2, nr 16261; *Smroczk* 1546 Matr IV/1, nr 7774; przy wsi *Smroczku*, *Smroczk* (1565) Lumaz II 139, 144; *Smroczo Regia* 1582 ŻDz XVI 392; ... *Smroczku*, przy wsi *Smroczkowie*, *Smroczk*, *Smroczo* 1617 Lumaz I 77, 79, 84, 87; *Smrock* 1783 MpPerMz; *Smrock* 1827 Tabella II 185; *Smrock* 1889 SG X 923; *Smrock*, wś, kol. 1921 Sk I 77; *Smrock Dwór*, *Smrock Kolonia* 1952 UW 15; *Smrock-Dwór*, *-ka-Dworu*, *Smrock-Kolonia*, *-ka-nii*, *smrocki* 1971 UN 129, 18, 47. — Pierwotnie **Smrocisko*, od n. os. *Smrok* (por. *zmrok*) RymSEN II 744 lub może od obocznej n. świerka *smrok*, z suf. *-sko*, wtórnie *-sk*. Efemerycznie *Smoroczsko*, *Smroczek*, *Smroczk*, *Smroczi*; ustaliła się postać *Smrock*. Lit.: ZMaz 341. UB

Smroczek zob. **Smrock**

Smroczk zob. **Smrock**

Smroczi zob. **Smrock**

Smroczo zob. **Smrock**

Smroczo zob. **Smrock**

Smrokowa zob. **Smroków**

Smrokowiec zob. **Smerekowiec**

Smrokowo zob. **Smroków**

Smroków, wś, krak., gm. Słomniki, 6 km na płn.-zach. od Słomnik: *Smrocaua* (!) 1222 Mog 2; *Zmrocov* 1236 CdPI 41; de *Smrocov* 1339, *Smrokow* (1354)1634 KMłp III 34, 93; *Smrokow* 1369 ZDM I 162; de villa dicta *Smrokowa* (1373)1634, in villa *Smrocov* 1380, de *Smrocov* 1383 KMłp III 271, 334, 358; *Szmrokow* 1470–80 DB II 42; *Smrokow* 1564 Lukrak II 70; *Smrokow* 1581 ŻDz XIV 90; *Smrokow* 1629 RPobKr 137; *Smrokow* 1783–84 RejKor 345; *Smrokowo* 1790 SHGKrMat 286; *Smroków* 1827 Tabella II 185; *Smroków* 1889 SG X 924; *Smroków*, *-kowa*, *smrokowski* 1964 UN 7, 19. — Od n. os. *Smrok* lub od gw. ap. *smrok* ‘świerk’, z suf. *-ów*, w XIV w. też *-owa*, pod koniec XVIII w. *-owo*. Lit.: RKrak 157; Niec-kula, *-ov-* 192. IN

Smudzówka, cz. Myszkowa, dawniej wś, częst.: *Szmuzewka* (!) 1783 SHGKrMat 286; *Smuzewska* (!) 1783–84 RejKor 281; *Smudowka* 1790–92 SHGKrMat 286; *Smudzowka* 1839 MpKwat II 7; *Smudzówka* 1877 Zin II 162; *Smudzówka*, wś 1889 SG X 924; *Smudzówka*, wś 1902

Przew II 172; *Smudzówka*, pustk. 1921 Sk III 8; *Smudzówka*, wś 1933 SkBy 1575; *Smudzówka* 1961 Mp-25(Myszków); *Smudzówka*, *-ki* 1982 WUN III 256. — Od n. os. **Smudz(a)*, por. nazw. *Smuda*, z suf. *-ówka*. Lit.: RSiew 21–2. IN

Smug, cz. Jamna, dawniej wś, skiern., gm. Łowicz: *Jamno-Smug*, wś 1921 Sk I 69; *Smug*, kol. 1967 SM 1052; *Smug*, *-gu*, cz. wsi 1973 UN 44, 24; *Smug*, *-gu* 1982 WUN III 256. — Pierwotnie n. zestawiona *Jamno-Smug*; człon pierwszy od n. wsi *Jamno*, człon drugi od ap. *smug* ‘wąski a długi pas ziemi, łąki, lasu między rolami albo lasami’, gw. też ‘łąka, kawałek pola, bagno’ SW VI 246. UW/UB

Smugi (1), wś, lub., gm. Jastków, 10 km na płn.-zach. od Lublina: *Smugi*, folw. 1889 SG X 924; *Smugi-Zawadówka*, kol. 1921 Sk IV 62; *Smugi-Zawadówka*, kol. 1933 SkBy 1575; *Smugi* 1961 Mp-25(Lublin); *Smugi*, *Smug*, *smuski* 1972 UN 114, 14. — Od ap. *smug/smuga*, w l. mn. Okresowo n. zestawiona; człon drugi od ap. *zawada* ‘przeszkoda, zaporą’ SW VIII 330 lub n. os. *Zawada* RymSEN II 728, z suf. *-ówka*. IN

Smugi (2), os., dawniej wś, piotr., gm. Kluki, 12 km na pld.-zach. od Bełchatowa: *Smugi* Pustkowie 1783–84 RejKor 178; *Smugi* 1802–03 MpGillyPr; *Smugi* 1827 Tabella II 185; *Smugi*, wś i os. 1889 SG X 924; *Smugi*, wś 1921 Sk II 73; *Smugi*, *Smug* 1982 WUN III 257. PD/KW

Smugi (3), wś, sier., gm. Skomlin, 9,5 km na płn.-zach. od Praszki: *Ljassek* ok. 1893 KDR nr 427; *Lasek* 1897 KdwR(Wieluń); *Smugi*, kol. 1921 Sk II 130; *Smugi*, *Smug*, *smużański* 1974 UN 52, 41; *Smugi*, *Smug* 1982 WUN III 257. — Dawniej n. *Lasek*, od ap. *lasek* (miejsowość położona jest na skraju lasu). PD/PS

Smugi (4), wś, tarnob., gm. Wojciechowice, 3 km na pld.-zach. od Ożarowa: *Smugi* 1827 Tabella II 185; *Smugi* 1877 Zin II 162; *Smugi*, os. 1889 SG X 924; *Smugi*, kol. 1933 SkBy 1575; *Smugi* 1961 Mp-25(Opatów); *Smugi*, *-gów*, *smugowski* 1966 UN 27, 9. IN

Smugi-Zawadówka zob. **Smugi** (1)

Smugorówka zob. **Smogorówka**

Smukała, dziś *Smukała Dolna* i *Smukała Górna*, cz. Bydgoszczy, dawniej dwie wsi: *Smukała* molendinum 1583 ŻDz XII 257; *Schmukolla* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Snikalla* (!) 1802–

–1803 MpGillyPr; *Schmukolle* ok. 1845 MpRey nr 63; *Smukala* 1846 KsP 428; *Smukala*, niem. *Muehlthal*, wś, młyn, folw. 1889 SG X 924–5; *Smukala*, niem. *Mühlthal* 1921 Sk X 5, 177; *Smukala* 1952 UW 48; *Smukala*, wś, *Smukala Górna*, os. m. 1967 SM 1053; *Smukala Dolna*, -ły -nej, *smukalski*, wś, *Smukala Górna*, -ły -nej, cz. mta 1972 UN 174, 31, 36; *Smukala Dolna*, *Smukala Górna*, -ły -nej 1982 WUN III 257. — Wieś powstała z os. młyńskiej i od niej wzięła swą nazwę. Nazwa młyna od n. os. *Smukala* KozN 84 (nazw. to występuje licznie w dawnym województwie gdańskim Snazw VIII 535), por. też czas. *smukać* ‘ciągnąć, targać, porwać’ SGPKar V 183. Od XX w. n. zestawione z członami odróżniającymi od przym. *górnny*, *dolny*. Nazwa niem. od ap. *Mühle* ‘młyn’ + *-thal* ‘dolina’ nadana w okresie zaborów. AG/KW

Smulnia zob. **Smolnia**

Smulniki zob. **Smolniki** (3), **Smolniki Powidzkie**

Smulniki Niemieckie zob. **Smolniki** (5)

Smulska zob. **Smólska**

Smulsko, wś, koniń., gm. Przykona, 9 km na zach. od Uniejowa: *Smolzco* (1136) KW I 12; *Smolzco* 1357 KW III 70; *Smolzsko* 1496, *Smolzsko* 1511 ŻDz XIII 174, 185; *Smolzsko* 1511/12 Visit-Gn 240; *Smolzsko* 1511–23 ŁLB I 400; *Smolzsko* 1553 ŻDz XIII 226; *Smolzsko* 1783–84 RejKor 197; *Smólsko* 1827 Tabella II 185; *Smólsko* al. *Smulsko* 1889 SG X 913; *Smulsko* 1921 Sk II 122; *Smulsko*, -ka 1982 WUN III 257. — Od n. os. *Smola* SSNO V 130, z suf. *-sko*, z wtórną zmianą *-oL-* > *-uL-*. Lit.: SHGŁęcz II 106. PD/KW

Smulsko zob. **Smólsko**

Smuniew, wś, siedl., gm. Repki, 13 km na pld.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego: *Smonewo* 1528 ŻDz XVII/1, 184; *Smoniewo* 1569 UPL 292; *Smoniewo*, ze *Smoniewa* 1580 ŻDz XVII/1, 24; *Smoniewo* 1793 SHGPd(Regof 5); *Smuniew* 1827 Tabella II 185; *Smuniew* 1889 SG X 925; *Smuniew* 1921 Sk IV 104; *Smuniew*, -wa 1982 WUN III 257. — Dawna n. *Smoniewo*, od n. os. **Smoń* (por. n. m. *Smoniewice*), z suf. *-ewo*. W XIX w. nastąpiła zmiana nazwy na *Smuniew* wskutek przejścia *o > u* przed *N* i maskulinizacji. EB/IN

Smuniowice zob. **Smoniwice**

Smurły zob. **Szurły**

Smuszew zob. **Smaszew** (1), **Smoszew**

Smuszewer Holländer zob. **Smaszew** (2)

Smuszewo, wś, pil., gm. Damasławek, 13 km na pld.-zach. od Kcyni: de *Smoszewo* (1404)XIX Hock III 323; de *Smoszewo* 1427 Koz V 325; *Szmoschewo* 1511–23 ŁLB I 139; *Smuszewo* 1564 SHGKI(ASK 12, 580); *Szmoszewo* 1577 ŻDz XII 189; *Smuszewo* 1618–20 PKal 258; *Smuszewo* 1787 MpPfau; *Smuszewo* 1802–03 MpGillyPr; *Smuszewo* 1846 KsP 528; *Smoszew* al. *Smuszewo*, urząd. *Smuszewo* 1889 SG X 918; *Smuszewo*, niem. *Smoschewo* 1921 Sk X 109, 156; *Smuszewo*, -wa 1982 WUN III 257; gw. *smuševo*, -va, *smušeski*. — O etymologii zob. *Smaszew* (1). ZZ/PS

Smuszewo zob. **Smaszew** (1), **Smoszew**

Smuszów zob. **Smoszew**

Smüss zob. **Żmujdzie**

Smyckow zob. **Smykowo**

Smyczyna, wś, leśn., leszcz., gm. Lipno, 9 km od Śmigła: *Smiczyna* (1303)XVI KW VI 82; *Cmiczina* 1394 Lek II nr 1676; *Smycina* 1397 Lek I nr 2462; *Czmyczina* 1398, *Czimyczyna* 1400 Lek II nr 2118, 2751; villas *Smyczyny*, Dłutkowo 1403 KW V 43; *naczmiczino* 1409 RWlkp III nr 410; *Szmiczina* 1415 SHGPn IV 566; in *Czmiczina* 1420 RWlkp III nr 810; *Smiczina* 1423 SHGPn IV 566; *Smyczina* 1437 KW X 94; *Smyczyna* 1449 Koz III 226; de *Smiczino* 1463 SHGPn(GnG 2, 20 v); *Magna Smyczyna* 1470 SHGPn IV 566; *Smyczyny* 1510 NKs 247; *Szmyczyna* 1563, *Smicznia* (!) 1565, *Smiczina* 1576, *Smiczina Sthara* 1580 RPobPozn(ASK I 4, 5, 6); *Smyczina stara* 1580–81 ŻDz XII 83; *Smyczyna noua et antiqua* 1622–24, *Smyczyna* 1789 PPozn (Tab. 10, 5v); *Alt Schmitschen, Neu Schmitschen* 1802–03 MpGillyPr; *Smyczyna* 1846 KsP 412; *Smyczyna Nowa*, urząd. *Schmidtschen*, wś, *Smyczyna Stara*, urząd. *Alt-Schmidtschen*, folw. 1889 SG X 925; *Smyczyna*, niem. *Schmidtschen*, folw., leśn., wś 1921 Sk X 45, 156; *Smyczyna*, -ny 1982 WUN III 257; gw. *smyčyno*, -ny, *smyčyński*. — Od n. os. *Smyk* SSNO V 132 (: *smyk* ‘grajek’), *Smyka* Snazw VIII 537, z suf. *-ina*. Forma *Cmyczyna* jest wynikiem asymilacji *s-cz > c-cz*. Odnotowano też n. w l. mn. *Smyczyny* w związku z istnieniem dwu obiektów, por. późniejsze n. zestawione: łac. *Magna Smyczyna* (od łac. *magnus* ‘wielki’) oraz

Smyczyno

Smyczyna Antiqua, Smyczyna Nova = pol. *Smyczyna Stara, Smyczyna Nowa*, niem. *Alt Schmitschen, Neu Schmitschen*. Lit.: SHGPN IV 566–8; PPOzn 280.

ZZ/PS

Smyczyno zob. **Smyczyna**

Smyczyny zob. **Smyczyna**

Smykanie zob. **Smykań**

Smykań, cz. Pogorzan, dawniej wś, nowosąd., gm. Jodłownik: *Smykany* (1238) CdP III 306; *Smikan* 1255 KMłp I 49; *Szmykay* (!), villa sub parochia de Gora sita 1470–80 DB II 116; *Smykan* 1581 ŻDz XIV 52; *Smykon* 1779–82 MpMieg; *Smykań* 1855 MpKum; *Smykań* al. *Smykanie*, os. 1889 SG X 926; *Smykań* 1961 Mp-25(Limanowa); *Smykań, -kani* 1964 UN 6, 61; *Smykań, -nia* 1982 WUN III 257. — Zdaniem Z. Babika w nazwie zachowany ślad ap. topograficznego **smykań, -i*, por. psł. **svigati* ‘machać, wywijać czymś, śmigać’ (z przejściem **sv- > *sm-*) SEBor 618–9, pol. czas. *śmigać*, lub też psł. dial. **smykati* ‘wlec, ciągnąć’ SEBor 564. Niewykluczone jednak, że n. pochodzi od n. os. **Smykan*, por. *Smyk* SSNO V 132, z suf. **-jǫ*. Lit.: LKrak 139.

IN

Smykowo, os., dawniej wś, olszt., gm. Ostróda, 8,5 km na pld. od Ostródy: granicze von *Smickinwalde* und *Nemoy* (1332)XIV PrUr II 497; ist zwischyn *Nestakin* und *Smytkinwalde* (!) 1347 KW II 595; *Smyckinwalde* 1347 PrUr IV 202; *Smytkinwalde* (!) 1347 Kętl 362; *Smickenwalt* 1414 Hart 527; *Smickenwalt* das dorf 1437 GZ 76; *Smickwalde* 1484 Döhr 100; *Schmigwalde* 1487 Kętl 362; *Scheckewald* 1576 PMT X 117; *Schmigkwalt* 1577, 1592–93 HAPr V 74; *Schmeckewalde* 1629 PMT X 117; *Schmigwalde* 1789 Goldb I 200; *Schmigwalde* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Gr. Schmigwalde*, wś 1820 Wald 208; *Schmueckewald, Snógwald, Schmiegwalde, Schmückwalde, Szmikwald* ok. 1859 SzcześTeka 67, 69, 73; *Gr. Schmückwalde* 1875 PMT X 117; *Gr. Schmigwalde* — *Szmykwald* 1879 Kętl 205; *Szmykwald*, niem. *Schmueckwalde* *Gross* 1892 SG XII 13–4; *Szmygwald* — *Schmueckwalde, Gross Schmueckwalde* 1941 Choj 131; *Gross Schmueckwalde, Smickwalde, Smyckow* — *Szmykwald* al. *Smykowo*, wś 1946 Ley I 75; *Schmückwalde* — *Szmykwald, -u, szmykwaldzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Gross Schmückwalde* — *Smykowo, -wa,*

smykowski 1950 MPol nr A-8; *Smykowo* — *Gross Schmückwalde*, os., *Szmykwald* — *Schmückwalde*, wś 1951 Rosp 299, 325; *Szmygwald* 1952 UW 184; *Smykowo*, os. 1967 SM 1053; *Smykowo, -a* 1982 WUN III 257; gw. *šmykvaqt//szmykwald//šmygvaqt, -vauda//vaudu*. — Dawna złożona n. niem. *Schmicken-, Schmückenwalde* z członem *-walde*. Człon *Schmick, Schmück* jest różnie interpretowany. Może od niem. n. os. *Schmick, Schmück* Gott 440, Brech II 541 (: śrdniem. *smuck* ‘ładny; zgrabny, pełen gracji; delikatny’ lub śrwniem. *smucken, schmiegen* ‘przytulać się, (przy)tulić się; wtulać się, przylegać, przylgnąć’); por. też n. góry *Schmücke* w Turynii (: *schmiegen*, stwniem. **smiugan, *smiogan* ‘wciskać się w coś wąskiego’, germ. **smūkja < *smūgia*, pie. **smeugh* ‘dymić, palić’ Walther 242). M. Biolik w członie *Schmickin-, Schmig-* widzi prus. n. os. **Smigis*, por. *Smyge* TAP 96, n. m. *Smigelithin*, bez etymologii Ger 166; do tego por. może lit. n. os. *Šmigas* (: *šmigóti* ‘wymachiwać czymś giętym; machać, wywijać, bić’) Lpvž II 962. Zapisy *Smytkin-* mogły powstać na zasadzie adideacji do dniem. n. os. *Schmedicke, Schmedicke* (: *Schmidt*) Gott 439, por. śrdniem. *smicken* ‘bicz, koniec bicza’ Lübben 308 lub dniem. n. os. *Schmicken* BahlowNdN 420. Nazwę spolonizowano fonetycznie jako *Snógwald, Szmikwald, Szmykwald, Szmygwald*. Od XVIII w. niem. człon *Gross*, opozycyjny wobec n. m. *Klein Schmückwald*, pol. *Smykówko* (zob.). Nazwa *Smykowo* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Biolik, PMT X 117–8; CzNiem 162, 180; Walther, *Namenkundliche Beiträge zur Siedlungsgeschichte des Saale- und Mittelbegebietes bis zum Ende des 9. Jahrhunderts*, 1971, 242.

RP

Smyków (1), wś, częst., gm. Przyrów, 16 km na pln.-zach. od Koniecpoła: *Smyków* 1827 Tabella II 185; *Smyków* 1877 Zin II 162; *Smyków* 1889 SG X 926; *Smyków* 1933 SkBy 1576; *Smyków* 1952 UW 254; *Smyków, -kowa* 1982 WUN III 257. — Może od n. os. *Smyk* SSNO V 132, z suf. *-ów*. Duża liczba późno poświadczonych ojkonomimów o tej postaci świadczyć może o istnieniu „apelatywu toponomastycznego” (w sensie nadanym temu terminowi przez S. Hrabca, RKJL XIV 284–332), por. *smyk* m.in. ‘grajek jarmarczny; lichey poeta, wędrowny trubadur; chłystek, smarkacz, gołowąg; włóczęga’; *smyki* ‘letkiewicz, pę-

dziwiatry, niestatki, wietrzniki' SW VI 249 oraz n. typu *Wygwizdów, Wymysłów*. *IN*

Smyków (2), wś, kiel., gm. Daleszyce, 5 km na pñ.-wsch. od Daleszyc: *Smykow* 1783–84 RejKor 234; *Smykow* 1791 MpPerSd; *Smyków* 1877 Zin II 162; *Smyków*, os. młyn. 1889 SG X 926; *Smyków*, wś 1902 Przew II 173; *Smyków, -kowa, smykowski* 1966 UN 23, 6. Lit.: KopKiel 200. *IN*

Smyków (3), wś, kiel., gm. Mniów, 15,5 km na pñd. od Końskich: *Smykow* 1364 ZDM IV 127; Villa *Szymkow nowa* 1564–65 Lusanod 305; *Smykow* 1783–84 RejKor 223; *Smykow* 1787 Spis 396; *Smyków* 1827 Tabella II 185; *Smyków* 1889 SG X 926; *Smyków, -kowa, smykowski* 1971 UN 24, 71. — Zapewne od n. os. *Smyk*, z suf. *-ów*. Lit.: KopKiel 200. *IN*

Smyków (4), wś, kiel., gm. Raków, 11 km na pñd.-wsch. od Daleszyc: *Smykow* 1783–84 RejKor 237; *Smykow* 1787 Spis 398; *Smyków* 1933 SkBy 1576; *Smyków, -kowa, smykowski* 1970 UN 33, 18. Lit.: KopKiel 200. *IN*

Smyków (5), przys., dawniej wś, kiel., gm. Sobków, 10 km na pñ.-wsch. od Jędrzejowa: *Czarnosiny* 1839 MpKwat III 7; *Smyków* 1877 Zin II 162; *Smyków* 1889 SG X 926; *Smyków*, os. 1902 Przew II 173; *Smyków*, wś 1933 SkBy 1576; *Smyków* 1962 Mp-25(Jędrzejów); *Smyków, -kowa*, cz. Osowej 1966 UN 21, 23; *Smyków, -kowa* 1982 WUN III 257. — Dawniej zapewne **Czarnociny*, od n. os. *Czarnota*, z pluralnym suf. *-iny*; mniej prawdopodobne złożenie od przym. *czarny* i *siny*. Później n. *Smyków*. Lit.: KopKiel 200. *IN/PS*

Smyków (6), wś, piotr., gm. Falków, 10 km na pñ.-wsch. od Przedborza: *Smyków Czer.* 1914 KdWR(F 37); *Smyków*, wś 1921 Sk III 44; *Smyków* 1933 SkBy 1576; *Smyków* 1961 Mp-25(Końskie); *Smyków, -kowa, smykowski* 1966 UN 24, 8. — Dawniej n. zestawiona *Smyków Czermiński*, z członem lokalizującym od n. m. *Czermno* (1). *IN*

Smyków (7), wś włączona do Popielaw, piotr., gm. Rokiciny, 11,5 km na pñ. od Wolborza: *Smyków* 1937 Mp-100(42-29); *Smyków* 1965 Mp-25(Brzeziny); *Smyków, -kowa, smykowski* 1974 UN 40, 36; *Smyków, -kowa* 1982 WUN III 257; *Smyków*, n. zniesiona 2005 DzU nr 264, poz. 2208. *PD/KW*

Smyków (8), przys., dawniej wś, tarnob., gm. Ćmielów, 12 km na pñd.-wsch. od Ostrowca Świę-

tokrzyskiego: *Smyków* 1827 Tabella II 185; *Smyków*, os. 1889 SG X 926; *Smyków*, wś 1902 Przew II 178; *Smyków*, wś 1933 SkBy 1576; *Smyków, -kowa*, cz. wsi Podgrodzie 1966 UN 27, 21; *Smyków, -kowa* 1982 WUN III 257. *IN*

Smyków (9), dziś *Smyków*, wś, *Smyków Mały* i *Smyków Wielki*, dwie cz. Smykowa, dawniej wsi, tarn., gm. Radgoszcz, 10,5 km na pñd.-wsch. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Smikow* 1779–83 MpMieg; *Smikow Mały, Smikow Wielki* 1794 Ga Pp2; *Smyków Mały, Smyków Wielki* 1855 MpKum; *Smyków Mały* i *Smyków Wielki*, dwie wsi 1889 SG X 926; *Smyków Mały, Smyków Wielki*, dwie wsi 1933 SkBy 1576; *Smyków, -kowa, smykowski, Smyków Mały, -kowa -lego, Smyków Wielki, -kowa -kiego* 1964 UN 5, 18. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały, wielki*. *IN*

Smyków Czermiński zob. **Smyków (6)**

Smyków Mały zob. **Smyków (9)**

Smyków Wielki zob. **Smyków (9)**

Smykówko, os., dawniej wś, olszt., gm. Ostróda, 10,5 km na pñd.-zach. od Ostródy: *Kl. Schmigwalde* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Kl. Schmigwalde*, wś 1820 Wald 208; *Schmückwalde Kl.*, adl. Df zu adl. Gr. Schmückwalde, *-waldska wola* ok. 1859 SzcześTekka 73; *Kl. Schmückwalde* 1875 PMT X 118; *Kl. Schmigwalde* — *Szymkwaldzik* 1879 KętN 205; *Szymkwald*, niem. *Schmueckwalde* ... i *Klein*, dobra 1892 SG XII 13–4; *Klein Schmueckwalde* — *Szymkwaldzik* al. *Smykówko*, dw. 1946 Ley I 76; *Klein Schmückwalde* — *Smykówko, -ka, smykówecki* 1950 MPol nr 8; *Smykówko* — *Klein Schmückwalde*, os. 1951 Rosp 299; *Smykówko, -ka* 1982 WUN III 258. — Nie wiadomo, kiedy dokładnie powstała wieś; wszystkie starsze zapisy w haśle *Smykowo* wydawcy źródeł odnoszą także do *Smykówka*. Nazwa niem. spolonizowana jako *Szymkwaldzik*; okresowo w XIX w. występuje n. *Szymkwaldska Wola*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Smykówko*. Lit.: Bioliłk, PMT X 117–8. *RP*

Smyrzyno zob. **Smerzyn**

Smyrzyno Małe zob. **Smerzynek**

Smyrzyno Wielkie zob. **Smerzyn**

Smytkinwalde zob. **Smykowo**

Snallenstein zob. **Gniewoszów (2)**

Snarki, wś, rad., gm. Gielniów, 13 km na pñ.-zach. od Przysuchy: *Sznarki* 1839 MpKwat III

Snarszczyzna

5; *Snarki* 1852 KopRad 403; *Snarki* 1877 Zin II 162; *Snarki* 1883, *Smarki* (!) 1889 SG IV 771, X 867; *Snarki* 1902 Przew II 178; *Sznarki* 1933 SkBy 1683; *Snarki, -rek, snarecki* 1969 UN 28, 31. — Od nazw. **Sznarek, Snarek* (: *Sznar*, niem. *Schnarr*, por. śrwniem. *snarren* ‘skrzypiec, chrapać’, też pol. *sznara* ‘wódka’) RymSEN II 546, w l. mn. Lit.: KopRad 403. IN

Snarszczyzna zob. Usnarszczyzna

Sniodowen zob. Śniodowo

Sniochowice, wś, kiel., gm. Łopuszno, 15 km na pñ. od Małogoszcza: *Sniochowycze* 1347 ZDK I 47; villae *Sniochowicze* (1409) ZDM VI 305; *Sniochowycze* 1470–80 DB I 595; *Sniechowicze* 1511–23 ŁLB I 592; *Sniochowicze* 1540 ŻDz XV 568; *Sniochouice* 1564–65 Lusand 305; *Sniochowicze* 1573 ŻDz XIV 278; *Sniochowice* 1660–64 Lusand I 45; *Sniochowice* 1783–84 RejKor 106; *Sniochowice* 1827 Tabella II 186; *Sniochowice* 1889 SG X 936–7; *Sniochowice, -wic, sniochowicki* 1966 UN 23, 72; gw. *snoχóvice, -víc, snoχoski*. — Od n. os. *Snioch*, z suf. *-owice*; por. współczesne nazw. *Snioch* Snazw VIII 542, stp. n. os. *Sniochna, Sniowid* SSNO V 133, 134, oraz n. os. z suf. *-och*, typu *Blizoch, Szczodroch* SSNO I 169, V 293. Lit.: KSand 185; KopKiel 251. IN

Snopken zob. Snopki

Snopki, wś, suwał., gm. Pisz, 3 km na pñ.-zach. od Pizsa: *Snupken* 1515 KętL 442; w [*Snopkach*] 1527, 1539 BiałKol 74, 69; *Snopkie* 1783 MpPerMz; *Schnopken*, wś 1785 Goldb III 187; *Schnopken* 1796–1802 MpSchröt XVI-II; *Snopken*, wś ok. 1859 SzczešTeka 102; *Snopken* — *Snopki* 1879 KętN 151; *Snopki* 1889 SG X 937; *Snopki* — *Wartendorf* 1938, *Snopken* 1941 Choj 128; *Wartendorf* — *Snopki, -pek, snopecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Snopki, -pek* 1982 WUN III 258; gw. *snopki, -kuf, snopkof'ske* pole, też do *snůpk, snopk* NitschPis III 267, 289. — Nazwa upamiętnia nazw. odbiorcy nadania z r. 1315 Janika *Snopka* (KętL 442), w l. mn. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Wartendorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Snopki*. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 174; GórnRWrm 211; BiałPrzem 18, 175–6; BiałKol 55–6, 58–60. RP

Snopków, wś, lub., gm. Jastków, 8 km na pñ.-zach. od Lublina: *Snopkow* 1409 ZLub nr 22;

Snopkow 1470–80 DB II 539; *Snopkow* 1529 LR 34; *Snopkow Rafaëlis, Snopkow Jacobi* 1531 ŻDz XIV 347; *Sznopkow Rapathow, Sznopkow Marchniów* 1565 Lulu 35; *Snopkow* 1626 RPobLu 10; *Snopkow* 1787 Spis 452; *Snopków* 1827 Tabella II 186; *Snopków* 1889 SG X 937; *Snopków, -kowa, snopkowski* 1972 UN 114, 9. — Od n. os. *Snopek* SSNO V 133 (: *snopek*), z suf. *-ów*. W XVI w. n. zestawione z drugimi członami na określenie działów wsi — od n. os. *Rafał, Jakób* w dopełniaczu (w formie zlatynizowanej), później z suf. *-ów*, od n. os. *Rapata* (: *Rapa* < *Rafa* < *Rafał*) SSNO IV 444 oraz — w zniekształconym zapewne zapisie, który można odczytywać jako *Marcinów* lub *Marchwiów* — od n. os. *Marcin* lub *Marchwa* SSNO III 393. Lit.: SHGLu III 216–7; KosLu 72; Nieckula, *-ov-* 192. IN/PS

Snowidowice zob. Snowidowo

Snowidowo, wś, pozna., gm. Grodzisk Wielkopolski, 5 km na pñ.-wsch. od Grodziska Wielkopolskiego: *Snowidowo* 1419 Koz III 228; *Nawydowo, de Nowydowo* 1422 Koz II 503, 524; *Slowydowo* 1427, *Snowidowo* 1428, *Sznowydowo* 1493, *Sznowidowo* 1563 SHGPn IV 568; *Snowydowo* 1580–81 ŻDz XII 80; *Snowidowice* 1775 PPozn 280; *Snowidowo* 1783–84 RejKor 727; *Snowidowo* 1889 SG X 938; *Snowidowo, -wa* 1982 WUN III 258; gw. *sno'ídovo, -va, sno'ídoski*. — Od n. os. *Snowid* SSNO V 134 (: *snowidz* ‘ten, co miewa sny’ SW VI 253), z suf. *-owo*, efermerycznie *-owice*. Forma *Nawidowo* jest wynikiem fałszywej dekompozycji przyimka z i zawiera hiperpoprawne *a* zamiast *o*. Lit.: SHGPn IV 568–70; PPozn 280. ZZ/PS

Snowidza, wś, legn., gm. Mściwojów, 6 km na pñ.-wsch. od Jawora: *Heringiswalth* (rect. *Heruigiswalth*) 1335–42 Reg nr 5409; *Hertewigeswalde* (1360) K 228; *Hertewigeswaldau* 1366 Ng 100; dorfern zu *Hertwigiswalde* 1367, in villa *Hertwigiswalde* 1368 (?), *Hertewigeswalde* 1369 LandbSch I nr 194, 97, 390; *Hertwigiswalde* (1377)1521, *Hertwigiswalde* (1400)1521, *Hertwigiswalde* 1402, *Herdwigiswalde* 1416, *Hertwigiswalde* 1439, *Herczigewalde, Hertwigenwalde* 1497, *Hertwigiswalde* 1498, *Hertwigiswalde* 1508, *Hertwigiswaldaw* 1511, *Hertwigiswalde* 1555, *Hertwigiswalde* 1591, *Hertwigiswaldau* 1660 CdSil XXXV 147, 146, 240, 57, 82, 125,

126, 137, 140, 146, 174, 181, 184; *Hertwigs-Waldaw* ok. 1660 MpDSLav; *Hertzigwalde* 1677, *Hertwigswaldau*, *Hertwigswaldaw*, *Hertwigswaldense*, der *Hertwigßwälder* Kirchen 1687 J IV 74, 231, 233, 234; *nied.*, *ob.* *Hertwigswaldau* 1736 MpWielJav; *Hertwigswalde*, *Nieder-*, *Hertwigswalde*, *Ober-* 1786 Z VI 43, XIII 76–7; *Hertwigswaldau* *Nieder-* u. *Ober-*, auch *Herzigswalde* 1845 K 228; *Nieder-*, *Ober* *Hertwigswaldau* 1913 MpMbl(4963); *Hertwigswaldau* 1941 SOV 143; *Hertwigswaldau* — *Snowidza*, *-y*, *snowidzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Snowidza*, *-dzy* 1982 WUN

III 258. — Dawna n. niem. *Hertwigswalde* z wyrównaniem do n. os. *Hertwig* (: *Harduwich*) Gott 237 (do pierwszego zapisu por. też n. os. *Hertwig* < *Hariwich* Gott 242) i ap. *Wald* 'las', wtórnie *Hertwigswaldau*, z członem *-au*. Od XVIII w. dodatkowe człony od przym. *nieder* 'dolny' i *ober* 'górnny' na oznaczenie cz. wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Snowidza*, a na określenie cz. wsi używane są także n. *Snowidza Dolna*, *Snowidza Górna*, *-dzy -nej* 1982 WUN III 258. Lit.: SNGŚI XII 135. PS

Snógwald zob. **Smykowo**

DODATKOWY WYKAZ SKRÓTÓW WPROWADZONYCH W T. XIV „NAZW MIEJSCOWYCH POLSKI”

- AmtBromberg – Amtsblatt der Königlichen Preussischen Regierung zu Bromberg/Dziennik Urzędowy Królewsko Pruskiéy Regencyi w Bydgoszczy. 1815–1919.
- AmtDanzig – Amts-Blatt der Königlichen Regierung zu Danzig. 1816–1920.
- AmtPosen – Amtsblatt der Königlichen Regierung zu Posen/Dziennik Urzędowy Królewskiej Regencyi w Poznaniu. 1816–1919.
- APPiotr – Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim.
- APPozn – Archiwum Państwowe w Poznaniu.
- APSied – Archiwum Państwowe w Siedlcach.
- APSuw – Archiwum Państwowe w Suwałkach.
- Büsching – A. F. Büsching. Magazin für die neue Historie und Geographie. Bd. I–XXII. Hamburg–Halle 1767–1788.
- BüschingMB – A. F. Büsching. Vollständige Topographie der Mark Brandenburg. Berlin 1775.
- Crusius – C. Crusius, Topographisches Post-Lexikon aller Ortschaften der k. k. Erbländer. Th. I: Böhmen, Mähren und Schlesien (Bd. 1–2). Wien 1798; Th. II: Österreich, nämlich Inner-, Nieder- und Ober-Österreich (Bd. 1–4). Wien 1799–1801; Th. III: Ost- und West-Galizien (Bd. 1–2). Wien 1802; Th. IV: Ungarn, samt den einverleibten Provinzen und Siebenbürgen (Bd. 1–5). Wien 1804–1809.
- DiarOśw – Stanisława Oświęcima Dyariusz 1631–1651. Wyd. W. Czermak. Scriptorum Rerum Polonicarum, t. 19. Kraków 1907.
- DzUrzPr – Dziennik Urzędowy Ministerstwa Byłej Dzielnicy Pruskiej. Warszawa–Poznań 1920–1922.
- Graeve – Przewodnik po Guberni Kaliskiej. I: Dział informacyjno-statystyczny; II: Spis alfabetyczny miejscowości w Guberni Kaliskiej. Oprac. L.V. Jacques, S. Graeve, wyd. S. Graeve. Warszawa 1912.
- Hock – H. Hockenbeck. Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz. Bd. I–III. Leipzig 1879–1883.
- KLB – K. Krupski, M. Leżohupski, L. Boberski. Spis wszystkich miejscowości Województwa Poznańskiego z wyszczególnieniem powiatu, sądu, komisariatu, stacji kolejowej, poczty i odległości do najbliższej stacji kolejowej i poczty. Polityczny podział Województwa Poznańskiego z podaniem władz i urzędów. Rawicz, ok. 1914.
- Kleist – G. Kratz, Geschichte des Geschlechts von Kleist. Bd. I–III. Berlin 1862.
- KZKal – Księga ziemska kaliska 1400–1409. Wyd. T. Jurek. Poznań 1991.

- Meyers – Meyers Orts- und Verkehrslexikon des Deutschen Reiches. B. 1–2. Leipzig 1912–1913.
- MpCzajSd – F. S. Czajkowski. Woiewodztwo sandomierskie na powiaty i parafie podzielone r. 1786 przez Franciszka Czajkowskiego. [Mapa rękopiśmienna]. Głuchów 1786.
- MpCzajSier – F. S. Czajkowski. [Południowa część województwa sieradzkiego. Mapa rękopiśmienna]. Głuchów 1789.
- MpHeld – A. Mayer von Heldensfeld. Carte von West-Galizien. 1801–1804.
- MpHopf – Atlas von dem zu Südproussen gehörigen Posener Kammer-Departement: in XVIII Blättern. Entworfen und herausgegeben von dem Hauptmann von Hopfgarten und dem Geh. Sec. und Geogr. Sotzmann. IV: Posensche Kreis; V: Meseritsche Kreis; VI: Oborniker Kreis; VII: Bomster Kreis; VIII: Kostensche Kreis; IX: Fraustadter Kreis; X: Kroebener Kreis; XI: Szrimmer Kreis; XII: Krotosziner Kreis; XIII: Szrodaer Kreis; XIV: Gnesener Kreis; XV: Wongrowitzer Kreis; XVI: Powitzer Kreis; XVII: Peysersche Kreis; XVIII: Radzieiewer Kreis. Berlin 1798–1799.
- MpPerKl – Mappa szczegulna woiewodztwa kaliskiego zrzządzona [...] przez K. de Perthées. [Ok. 1790].
- MpPerPn – Mappa szczegulna woiewodztwa poznańskiego zrzządzona [...] przez K. de Perthées. 1791.
- Mützell – Neues topographisch-statistisch-geographisches Wörterbuch des preussischen Staats [...]. Ausgearbeitet und herausgegeben von A. A. Mützell. Bd. 1–6. Halle 1821–1825.
- ParBrz I – M. Jedynek. Przedzobiorowe dzieje parafii Brzesko: 1487–1772. Tarnów 1975.
- PKGE – Писцовая книга Гродненской экономики с прибавлениями. Ч. 1–2. Вильна 1881–1882. [Piscovaâ kniga Grodnenskoj ekonomii s pribavleniâmi. Č. 1–2. Vilna 1881–1882].
- Restorff – F. von Restorff. Topographische Beschreibung der Provinz Pommern mit einer statistischen Uebersicht. Stettin 1827.
- RPobKon – T. Związek. Najstarszy rejestr poboru nadzwyczajnego i szosu z 1507 roku z terenów powiatu konińskiego. Rocznik Koniński, 18, 2013, s. 173–201.
- RTPN – Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego. Poznań 1860 i nn.
- Rumpf – J. D. F. Rumpf, H. F. Rumpf. Vollständiges topographisches Wörterbuch des preußischen Staats. Bd. 1–4. Berlin 1820–1824.
- SHGLiw – Słownik historyczno-geograficzny ziemi liwskiej w średniowieczu. Oprac. M. Piber-Zbieranowska, A. Salina, przy współpracy E. Kowalczyk-Heyman, red. T. Jurek. Warszawa 2017.
- SHGNM – E. Rymar. Słownik historyczno-geograficzny Nowej Marchii w średniowieczu. T. I: Wprowadzenie; t. II: Ziemie chojeńska, mieszkowicka, trzcinańska i kostrzyńska. Chojna–Wodzisław Śląski 2016.
- Sm VII – A. Semrau. Die Siedlungen im Kammeramt Kerpau (später Liebemühl) — Komturei Christburg — im Mittelalter. Mitteilungen des Copernicus-Vereins für Wissenschaft u. Kunst zu Thorn, Heft 43, 1935, s. 1–141.

- SpisKal – Список населенным местностям Калишской губернии, с показанием расстояния каждой местности от губернского и уездного городов и гминного управления. Калиш 1881. [Spisok naseleonym mestnostám Kališskoj gubernii, s pokazaniem rasstoâniâ každoj mestnosti ot gubernskogo i ueznogo gorodov i gminnogo upravleniâ. Kališ 1881].
- TekiDw – Teki Dworzaczka. Materiały historyczno-genealogiczne do dziejów szlachty wielkopolskiej XV–XX wieku. Kórnik–Poznań 2004 [online: <http://teki.bkpan.poznan.pl>].
- Wedekind – E. L. Wedekind. Geschichte der Grafschaft Glatz. Chronik der Städte, Flecken, Dörfer, Kolonien, Schlösser, etc. dieser souverainen Grafschaft von der frühesten Vergangenheit bis auf die Gegenwart. Neurode 1857.
- WLub – S. Warchoł. Nazwy miast Lubelszczyzny. Lublin 1964.

